

Holy Bible

Aionian Edition®

Lipatanu Lya Syayi, Wantu Woseri
Pogoro New Testament

Holy Bible Aionian Edition ®
Lipatanu Lya Syayi, Wantu Woseri
Pogoro New Testament
Language: Pogolo
Tanzania (Morogoro)

Creative Commons Attribution ShareAlike 4.0 International, 2018-2025

Source text: eBible.org

Source version: 9/10/2025

Source copyright: Creative Commons Attribution ShareAlike 4.0
Pioneers.org, 2014

Formatted by Speedata Publisher 5.3.10 (Pro) on 12/3/2025
100% Free to Copy and Print
TOR Anonymously and <https://AionianBible.org>

Published by Nainoia Inc, <https://Nainoia-Inc.signedon.net>
All profits are given to <https://CoolCup.org>

We pray for a modern Creative Commons translation in every language
Translator resources at <https://AionianBible.org/Third-Party-Publisher-Resources>
Volunteer help and comments are welcome and appreciated!

Celebrate Jesus Christ's victory of grace!

Preface

Pogolo at AionianBible.org/Preface

The *Holy Bible Aionian Edition* ® is the world's first Bible *un-translation*! What is an *un-translation*? Bibles are translated into each of our languages from the original Hebrew, Aramaic, and Koine Greek. Occasionally, the best word translation cannot be found and these words are transliterated letter by letter. Four well known transliterations are *Christ*, *baptism*, *angel*, and *apostle*. The meaning is then preserved more accurately through context and a dictionary. The Aionian Bible un-translates and instead transliterates eleven additional Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and all mankind, and the nature of afterlife destinies.

The first three words are *aiōn*, *aiōnios*, and *aīdios*, typically translated as *eternal* and also *world* or *eon*. The Aionian Bible is named after an alternative spelling of *aiōnios*. Consider that researchers question if *aiōn* and *aiōnios* actually mean *eternal*. Translating *aiōn* as *eternal* in Matthew 28:20 makes no sense, as all agree. The Greek word for *eternal* is *aīdios*, used in Romans 1:20 about God and in Jude 6 about demon imprisonment. Yet what about *aiōnios* in John 3:16? Certainly we do not question whether salvation is *eternal*! However, *aiōnios* means something much more wonderful than infinite time! Ancient Greeks used *aiōn* to mean *eon* or *age*. They also used the adjective *aiōnios* to mean *entirety*, such as *complete* or even *consummate*, but never infinite time. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs. So *aiōnios* is the perfect description of God's Word which has *everything* we need for life and godliness! And the *aiōnios* life promised in John 3:16 is not simply a ticket to *eternal* life in the future, but the invitation through faith to the *consummate* life beginning now!

The next seven words are *Sheol*, *Hadēs*, *Geenna*, *Tartaroō*, *Abyssos*, and *Limnē Pyr*. These words are often translated as *Hell*, the place of *eternal punishment*. However, *Hell* is ill-defined when compared with the Hebrew and Greek. For example, *Sheol* is the abode of deceased believers and unbelievers and should never be translated as *Hell*. *Hadēs* is a temporary place of punishment, Revelation 20:13-14. *Geenna* is the Valley of Hinnom, Jerusalem's refuse dump, a temporal judgment for sin. *Tartaroō* is a prison for demons, mentioned once in 2 Peter 2:4. *Abyssos* is a temporary prison for the Beast and Satan. Translators are also inconsistent because *Hell* is used by the King James Version 54 times, the New International Version 14 times, and the World English Bible zero times. Finally, *Limnē Pyr* is the Lake of Fire, yet Matthew 25:41 explains that these fires are prepared for the Devil and his angels. So there is reason to review our conclusions about the destinies of redeemed mankind and fallen angels.

The eleventh word, *eleēsē*, reveals the grand conclusion of grace in Romans 11:32. Please understand these eleven words. The original translation is unaltered and a highlighted note is added to 64 Old Testament and 200 New Testament verses. To help parallel study and Strong's Concordance use, apocryphal text is removed and most variant verse numbering is mapped to the English standard. We thank our sources at eBible.org, Crosswire.org, unbound.Biola.edu, Bible4u.net, and NHEB.net. The Aionian Bible is copyrighted with creativecommons.org/licenses/by/4.0, allowing 100% freedom to copy and print, if respecting source copyrights. Check the Reader's Guide and read at AionianBible.org, with Android, and with TOR network. Why purple? King Jesus' Word is royal and purple is the color of royalty! All profits are given to CoolCup.org.

History

Pogolo at AionianBible.org/History

- 06/21/75 - Two boys, P. and J., wonder if Jesus saves all and pray.
- 04/15/85 - Aionian Bible conceived as B. and J. pray.
- 12/18/13 - Aionian Bible announced as J. and J. pray.
- 06/21/15 - Aionian Bible birthed as G. and J. pray.
- 01/11/16 - AionianBible.org domain registered.
- 06/21/16 - 30 translations available in 12 languages.
- 12/07/16 - Nainoia Inc established as non-profit corporation.
- 01/01/17 - Creative Commons Attribution No Derivatives 4.0 license added.
- 01/16/17 - Aionian Bible Google Play Store App published.
- 07/01/17 - 'The Purple Bible' nickname begins.
- 07/30/17 - 42 translations now available in 22 languages.
- 02/01/18 - Holy Bible Aionian Edition® trademark registered.
- 03/06/18 - Aionian Bibles available in print at Amazon.com.
- 09/15/18 - Aionian Bible dedicated as J. and J. pray again.
- 10/20/18 - 70 translations now available in 33 languages.
- 11/17/18 - 104 translations now available in 57 languages.
- 03/24/19 - 135 translations now available in 67 languages.
- 10/28/19 - Aionian Bible nursed as another J. and J. pray.
- 10/31/19 - 174 translations now available in 74 languages.
- 02/22/20 - Aionian Bibles available in print at Lulu.com.
- 05/25/20 - Illustrations by Gustave Doré, La Grande Bible de Tours, Felix Just.
- 08/29/20 - Aionian Bibles now available in ePub format.
- 12/01/20 - Right to left and Hindic languages now available in PDF format.
- 03/31/21 - 214 translations now available in 99 languages.
- 11/17/21 - Aionian Bible Branded Leather Bible Covers now available.
- 12/20/21 - Social media presence on Facebook, Twitter, LinkedIn, YouTube, etc.
- 01/01/22 - 216 translations now available in 99 languages.
- 01/09/22 - StudyPack resources for Bible translation study.
- 01/23/22 - Volunteers celebrate with pie and prayer.
- 02/14/22 - Strong's Concordance from Open Scriptures and STEPBible.
- 02/14/23 - Aionian Bible published on the TOR Network.
- 12/04/23 - Eleēsē added to the Aionian Glossary.
- 02/04/24 - 352 translations now available in 142 languages.
- 05/01/24 - 370 translations now available in 164 languages.
- 08/05/24 - 378 translations now available in 165 languages.
- 08/18/24 - Creative Commons Attribution 4.0 International, if source allows.
- 10/20/24 - Gospel Primer handout format.
- 11/24/24 - Progressive Web Application off-line format.
- 01/28/25 - All profits are given to CoolCup.org.
- 03/12/25 - 382 translations now available in 166 languages.
- 06/21/25 - 468 translations now available in 230 languages.
- 09/01/25 - 538 translations now available in 291 languages.

Table of Contents

NEW TESTAMENT

Matayu	1
Mariku	30
Luka	48
Yohani	79
Matendu	102
Warumi	132
1 Wakorintu	146
2 Wakorintu	160
Wagalatiya	169
Waefesu	174
Wafilipi	179
Wakolosayi	183
1 Watesaloniki	186
2 Watesaloniki	189
1 Timotewu	191
2 Timotewu	195
Titu	198
Filimoni	200
Waebulaniya	201
Yakobu	211
1 Peteru	215
2 Peteru	219
1 Yohani	222
2 Yohani	226
3 Yohani	227
Yuda	228
Ugubutulu	230

APPENDIX

- Reader's Guide
- Glossary
- Maps
- Destiny
- Illustrations, Doré

NEW TESTAMENT

Yesu kalonga, "Tati guwalekeziyi toziya wavimana ndiri vyawatenda."

Shakapanu wagawana nguwu zyakuwi kwa kugalambula simbi.

Luka 23:34

Matayu

1 Yesu Kristu kaweriti mwiwuka gwa Dawudi na mwiwuka gwa Aburahamu. Ayi ndo walanga ya ukowu wakuwi, **2** Aburahamu kamwiwuliti Isaka na Isaka kamwiwuliti Yakobu na Yakobu kamwiwuliti Yuda na walongu wakuwi, **3** Yuda kamwiwuliti Peresi na Zera mawu gwawu kaweriti Tamari na Peresi kamwiwuliti Hesironi na Hesironi kamwiwuliti Rami, **4** Rami kamwiwuliti Aminadabu na Aminadabu kamwiwuliti Nashoni na Nashoni kamwiwuliti Salumoni **5** na Salumoni kamwiwuliti Boazi mawu gwakuwi kaweriti Rahabu, Boazi na Ruti waweriti walera wa Obedi na Obedi kamwiwuliti Yese. **6** Na Yese kamwiwuliti Mfalumi Dawudi na Dawudi kamwiwuliti Selemani mawu gwakuwi kaweriti mdala gwa Uriya, **7** Selemani kamwiwuliti Rehobowamu na Rehobowamu kamwiwuliti Abiya na Abiya kamwiwuliti Asa. **8** Asa kamwiwuliti Yehoshafati na Yehoshafati kamwiwuliti Uziya **9** na Uziya kamwiwuliti Yosamu na Yosamu kamwiwuliti Ahazi na Ahazi kamwiwuliti Hezekiya. **10** Hezekiya kamwiwuliti Manasi na Manasi kamwiwuliti Amoni na Amoni kamwiwuliti Yosiya **11** na Yosiya kamwiwuliti Yekonya na walongu wakuwi. Ashi shiweriti shipindi Wayawudi pawawajegiti kugenda muluhamiru Babiloni. **12** Pa Wayawudi kuwatola kugenda muluhamiru Babiloni na Yekonya kamwiwuliti Sheatiyeli na Sheatiyeli kamwiwuliti Zerubabeli, **13** Zerubabeli kamwiwuliti Abiyudi na Abiyudi kamwiwuliti Eliyakimu na Eliyakimu kamwiwuliti Azori. **14** Azori kamwiwuliti Sadoki na Sadoki kamwiwuliti Akimu na Akimu kamwiwuliti Eliwudi. **15** Eliwudi kamwiwuliti Eleyazari na Eleyazari kamwiwuliti Matati na Matati kamwiwuliti Yakobu. **16** Yakobu kamwiwuliti Yosefu, mpalu gwa Mariya mawu gwakuwi Yesu yawamshema Kristu. **17** Su kuweriti na nyiwuku lilongu na msheshi kwanjira Aburahamu mpaka Dawudi na nyiwuku lilongu na msheshi kwanjira Dawudi mpaka Wayawudi pawawalopoli kugenda Babiloni na nyiwuku lilongu na msheshi kwanjira pawawatoliti lopola mpaka shipindi sha Kristu. **18** Hangu ndo Yesu Kristu ntambu yakiwukiti, Mariya mawu gwakuwi Yesu kaweriti kahetiti na Yosefu. Kumbiti pamberi pa kulikala pamuhera gambira mpalu na mdala, kawonikaniti kana yinda kwa uwezu wa Rohu Mnanagala. **19** Yosefu mpalu gwakuwi kaweriti kamfirizya Mlungu, kafiriti ndiri kumlanguziya kwa wantu kuwera kana vidoda, Hangu kafiriti kumleka kwa bada. **20** Pakaveriti kankali kankulihola hangu, ntumintumi gwa kumpindi gwa Mtuwa kamulawira mukulota na kumgambira,

"Yosefu mwana gwa Dawudi, nagutira kumtolta Mariya kaweri mdala gwaku. Mana kana yinda kwa uwezu wa Rohu Mnanagala. **21** Hakamwiwuli mwana mpalu, nagwenga bagumshemi Yesu, toziya yomberi ndo hakawalopoziyi wantu kulawa muvidoda yawayu." **22** Vinu, vyoseri avi vilawira su viweri nakaka visoweru vyakatakuliti Mtuwa kuitpira mbuyi gwa Mlungu, **23** "Mwali hakaweri na yinda, hakamwiwuli mwana mpalu na womberi hawamshemi litawu lyakuwi Imanuweri." Mana yakuwi, "Mlungu kapamuhera na twenga". **24** Su, Yosefu pakimkiti mumpota katenditi gambira vyakamgambiriti ulii ntumintumi gwa kumpindi gwa Mtuwa, kamtolta mdala gwakuwi ukaya. **25** Kumbiti Yosefu waliwoniti ndiri na Mariya mpaka pakamwiwuliti mwana mpalu. Yosefu kamupananiti mwana litawu Yesu.

2 Yesu kiwukiti mlushi lwa Betirehemu, muliboma lya Yudeya, shipindi Herodi pakaveriti mfalumi. Kamkamu hera pakiwukiti kala, wantu wana malifa ga ntondou wiziti kulawa kwagulawa mshenji kwa kutali wasokiti Yerusalem, **2** wakosiyiti, "Kakoshi mwana, Mfalumi gwa Wayawudi yakiwukiti? Tuyiwona ntondu yakuwi kulawa kwagulawa mshenji, na twiza kumguwira yomberi." **3** Mfalumi Herodi pakapikaniriti aga, kalisheriti, yomberi pamuhera na woseri yawalikala Yerusalem. **4** Su kawashemiti watambika wakulu woseri pamuhera na wafunda wa Malagaliru na kuwakosiya, "Kristu Mlopoziya hakiuki koshi?" **5** Womberi wamwankula, "Hakiuki mlushi lwa Betirehemu, muliboma lya Yudeya. Hangu ndo ntambu yawalembiti wambuyi wa Mlungu, **6** 'Gwee Betirehemu isi ya Yuda, Gwenga gwa mdidini ndiri mulushi lumanikana lwa Yudeya, Toziya kwa gwenga hakalawili mlongoziya njira, Yakawalongoziya wantu wangu Israeli.'" **7** Su Herodi kawashemiti mubada wahenga yawalawiti kwagulawa mshenji, kawakosiyiti shipindi sheni ntondu payiwalawiriti. **8** Shakapanu kawagambiriti wagendi Betirehemu pakalonga, "Mgendi mwakaloli weri visoweru vya mwana ayu, pamvrimana kala munjegeli visoweru su naneni hang'endi kumguwira." **9** Pawampikaniriti kala mfalumi, wamana ntondu walii wagenditi. Su ntondu ilii yawayiwoniti kwagulawa mshenji iwalongulelit hata igenda kugoloka pahala palii pakaveriti mwana. **10** Pawayiwoniti ndondi ilii wanemeleriti nentu. **11** Su, wingiriti mnumba, wamwoniti mwana ulii pamuhera na Mariya mawu gwakuwi, wasuntama pasi na wamguwira. Shakapanu wavugula na kumupa mafupu gawu ga zahabu na ubani na manemane. **12** Mlungu kawabeliziyyti mumpota nawamwuyira Herodi,

su wawuyiti kuisi kwawu kwa njira yamonga. 13 kulawa wega zoseri zya Kuyudeya na mbwega Pawawukiti kala wahenga walii, ntumintumi gwa zoseri za mump'eku mwa kulushemba lya Yoridani. kumpindi gwa Mtua Mlungu kamlawiriti Yosefu 6 Walonga vidoda vyawu na yomberi kawabatiziti mukulota, kamgambiriti, "Gwimuki! Gumtoli mwana mulushemba lwa Yoridani. 7 Kumbiti pakawawoniti pamuhera na mawu gwakuwi, mtugili Misri. Mulikali Mafalisayu wawuwa na Masadukayu wankumwizira su kulii mpaka panukugambira, toziya Herodi kafira wabatizwi, kawagambiriti, "Mwenga wana wa njoka! kumлага mwana ayu." 14 Su, Yosefu kimukiti, kamtola Muntu gaa yakawagambireni tuyitili maya ya Mlungu mwana pamuhera na mawu gwakuwi, kawukiti pashiru yayiza? 8 Mlanguziyi kwa matendu handa mleka kugenda Misri. 15 Kalikaliti kulii mpaka pakahowiti vidoda. 9 Namulihola na kulitakulila, 'Tati gwetu ndo Herodi. Shitwatila ashi shitendikiti su shisoweru Aburahamu!' Nukugambiranu nakamu, Mlungu kaweza shakatakuliti Mtua kwa njira ya mbuyi gwa Mlungu kugatenda mabuwi aga gaweri wana wa Aburahamu! shitendeki, "Numshemiti mwana gwangu kulawa 10 "Su vinu liwagu litulwa kala kudumula mishigira ya Misri." 16 Shakapanu Herodi pakavimaniti wahenga mitera, na kila mtera gwagulera ndiri mabwajubwaju walii yawalawiti kwagulawa mshenji wamzyanga, gaherepa hagudumulwi na kugwasila mumotu. 11 Neni kakalariti nentu. Kalagaliriti wanunu woseri wapalu nukuwabatiza kwa mashi kulanguziya kuwera mleka mulushi lwa Betirehemu na mumpeku mwakuwi vidoda vyamtenditi. Kumbiti yakiza kumbeli kwangu yawawera na umuli wa minvirja miwili na pasi kawera na makakala kuliku nenii, nenii nfaa ndiri ata pawu walagwi. Katenditi hangu kulawirana na shilii kupapa vilvatu vyakuwi. Yomberi hakakubatizani kwa shakamaniti kulawa kwa wahenga walii wamana Rohu Mnanagala na kwa motu. 12 Yomberi muliwoku ntodonu. 17 Hangu ndo ntambu ya vitimiyiti visoweru lyakuwi kana luselu lwa kupepetera, hakayijojiniri vya umbuyi wa Mlungu kwa njira ya mbuyi gwa nganu na kuitula muluhanja Iwakuwi, kumbiti hakatoli Mlungu Yeremiya, 18 "Liziwu lipikanika aku Rama, miwawi na kuijpambira pamotu gwagutenda ndiri tiya." Shiwembu na kudaya kuvuwa. Raheri kankuwalilira 13 Shipindi shilii Yesu kiziti kulawa Galilaya kasokiti wana wakuwi, Na kafira ndiri kunyamala, Toziya woseri palushemba lwa Yoridani, kamgenderiti Yohani su wahowa." 19 Herodi pakahowiti kala, ntumintumi kambatizi. 14 Kumbiti Yohani kajeriti kumbelera gwa kumpindi gwa Mtua Mlungu kamlawiriti Yosefu pakalonga, "Yani gwenga gwankwiza kwa nenii? mundotu kulii Misri, 20 kamgambira, "Gwimuki! Gumtoli Neni ndo nfiruwa kubatizwa na gwenga." 15 Su mwana pamuhera na mawu gwakuwi muwuyi muisi Yesu kamwankuliti, "Guleki hera iweri ntambu ira ayi ya Israeli toziya woseri yawaferiti kumлага mwana, vinu, hangu ndo ntambu iherepa kugatenda goseri wahowa kala." 21 Su Yosefu kimuka, kamtola mwana gakafira Mlungu." Pali Yohani kajimiriti. 16 Kamkamu pamuhera na mawu gwa mwana na wawuya Israeli. hera Yesu pawambatiziti kala, kalawiti mumashi, 22 Kumbiti Yosefu pakapikaniriti handa Arikerawu, su kumpindi kwa Mlungu kuvuguka na kamwoniti mwana gwa Herodi kaweriti mfalumi gwa Yudeya Rohu gwa Mlungu pakiza pasi gambira ng'unda na pahala pakakolitimlima Herodi tati gwakuwi, katiliti kumkangira mulibega. 17 Liziwu kulawa kumpindi kwa kugenda kulii. Nayomberi, pawambereziyiti mundotu, Mlungu lilongiti, "Ayu ndo Mwana gwangu yanumfira su kagenditi wega zya Galilaya 23 na kalikaliti mlushi Iwawalushema Nazareti. Hangu ndo ntambu yavitimiyiti visoweru vyakalongiti mbuyi gwa Mlungu, "Hawamshemi Mnazareti."

3 Majuwa galii Yohani Mbatiza kalawiliti, kanjiti kubwera mushiwala sha Yudeya, 2 "Mleki vidoda vyamtenda, toziya Ufalumi wa kumpindi wapakwegera!" 3 Yohani ayu ndo ulii mwensi Isaya mbuyi gwa Mlungu kamtakuliti pakalongiti, "Liziwu lya muntu lipikanika kushiwala, 'Mumtandiri kala Mtua njira yakuwi, Mumnyosheri njira zyakuwi!'" 4 Yohani kavaliti nguwu yawasoniti kwa mibahira ya ngamiya na lugoyi lwa lukuli mushunu mwakuwi na shiboga shakuwi shiweriti wanjombi na Iwashi lwa kuntundu. 5 Su wantu kulawa Yerusalem na

4 Shakapanu Rohu Mnanagala kamlonguziyiti Yesu kushiwala su kajerwi na Shetani. 2 Kaliyiti ndiri kwa malongu msheshi pashiru na paliwala, shakapanu Yesu kaweriti na njala. 3 Su Shetani kamwiziriti, kamgambira, "Handa gwenga nakaka gwa Mwana gwa Mlungu, gugagalambuzi mabuwi aga gaweri mabumunda." 4 Yesu kamwankuliti, "Malembu galonga, 'Muntu hapeni kalikali kwa kuliya shiboga hera, kumbiti kwa kila shisoweru shakatakula Mlungu.'" 5 Shakapanu Shetani kamtoliti mpaka Yerusalem, Lushi Lunanagala na kamtoliti pashinara sha Numba nkulu ya Mlungu, 6 kamgambiriti, "Handa gwenga nakaka gwa Mwana gwa Mlungu, gulyasi pasi, toziya malembu galonga, 'Mlungu

hakawagambiri wantumintumi wa kumpindi wakuwi kuusu gwenga, Hawakutoli mumawoku mwawu, lushi lilongu na Yerusalem na Yudeya na kumwambu kwa lushemba Yoridani wamfatiti.

Nagulikwala mumabuwi” 7 Yesu kamgambiriti, “Kumbiti Malembu galonga vira, ‘Nagumjera Mtuwa, Mlungu gwaku.” 8 Shakapanu Shetani kamtoliti mpaka pampindi nentu palugongu na kamlanguziyiti falumi zoseri zya pasipanu na ulunda wakuwi. 9 Kamgambiriti, “Hanukupi gwenga goseri aga, handa pagusuntama pasi na kunguwira neni.” 10 Palii Yesu kamgambiriti, “Gugendi zyaku Shetani! Malembu galonga, ‘Hagumguwiri Mtuwa Mlungu gwaku na kumtendera gweka yakuwi!” 11 Shakapanu, Shetani kamleka Yesu na wantumintumi wa kumpindi wa Mlungu wiziti kumtanga. 12 Yesu pakapikaniriti handa Yohani wamtula mushibetubetu, kagenditi Kugalilaya. 13 Kawukiti Nazareti, kagenditi Kafarinaumu, lushi Iwaluweliti mump'eku mwa bahali ya genisareti, mumbaka mwa Zebuluni na Nafutari kalikala aku. 14 Hangu ndo ntambu yashitimiyiti shisoweru sha Mlungu shakatakuliti kwa njira ya Isaya mbuyi gwa Mlungu, 15 “Isi ya Zebuluni na isi ya Nafutari, Kuyigendera bahali, kumwambu kwa lushemba Yoridani, Galilaya, isi ya wantu Wayawudi ndiri! 16 Wantu yawakaliti muntiti Wawona kulangala kukulu. Na woseri yawalikaliti muisi ya ntiti na shivinyiru sha kuhowa Kulangala Kuwalangalira.” 17 Kwanjira shipindi shillii Yesu kanjiti kubwera pakalonga, “Mleki vidoda, toziya Ufalumi wa kumpindi wapakwegera!” 18 Yesu pakaweriti kankugendagenda kumbeku kultanda lya Galilaya, kawawoniti walongu wawili yawaweriti walowa wa wasomba, Simoni yawamshema Peteru na mlongu gwakuwi Andereya, waweriti wankulowa wasomba mulitanda kwa wawu. 19 Yesu kawagambiriti, “Munfati, naneni hanuwatendi mwenga muweri walowa wa wantu.” 20 Kamukamu hera wazilekiti nyavu zyau, wamfatiti. 21 Pakagenditi kulongolu kidogu, kawawoniti walongu wamonga wawili, Yakobu na Yohani, wana wa Zebedayu. Waweriti wa mumtumbwi pamuhera na tati gwawu Zebedayu wankuzinyawa nyavu zazu. Yesu kawashemiti, 22 palaa palii waguleka mtumbwi pamuhera na tati gwawu na wamfatiti. 23 Yesu kagenditi Mugalilaya yoseri, kafunditi mnumba za Mlungu na kabweriti Shisoweru Shiwigira sha Ufalumi, na Kaponiziyiti wantu yawawera na malweli ga ntambu zoseri. 24 Visoweru kuusu Yesu vyeniyiti muisi yoseri ya Siriya, su wantu woseri yawawera na malweli na yawalwala malweli ga ntambu zoseri na ndabiku, wantu yawawera na washamshera na wantu yawawera na visirika na wantu yawaweriti wahushu, wawajegiti kwa Yesu na kawaponiziyiti woseri. 25 Lipinga likulu lya wantu limfatiti kulawa Galilaya na

5 Yesu pakagawoniti mappinga ga wantu, kakweniti kulugongu, kalivagiti pasi. Wafundwa wakuwi walivagiti pawamzyengeta, 2 na Yomberi kanjiti kuwafunda. 3 “Mbaka ya woseri yawawera wahushu wa shirohu, Toziya Ufalumi wa mpindi ndo wawu! 4 Mbaka kwa woseri yawawera na hinginiku, Toziya Mlungu hakawaziyangizyangi! 5 Mbaka kwa woseri yawawera wapoli, Toziya hawayihali isi. 6 Mbaka kwa woseri yawawera na njala na yimiluwa ya kutenda gakafira Mlungu, Mlungu hakawayukutizi! 7 Mbaka kwa woseri yawawera na lusungu kwa wamonga, Mlungu hakawawoneri lusungu womberi! 8 Mbaka kwa woseri yawamfira Mlungu kwa myoyu yawu yoseri, Womberi hawamwoni Mlungu! 9 Mbaka kwa woseri yawajega ponga, Mlungu hakawashemi wana wakuwi! 10 “Mbaka kwa woseri yawatabika toziya yakutenda gakafira Mlungu, Ufalumi wa kumpindi ndo gwawu! 11 “Mbaka mwenga wantu pawawigilanga na kuwazulumu na kuwatendera madoda ga ntambu zoseri toziya mwenga munjimila nen. 12 Mwenga mnemeli na kusekelera toziya mafupu genu ndo makulu kumpindi kwa Mlungu. Hangu ndo ntambu yawalikaliti wambuyi wa makashu wa Mlungu pamberi pa mwenga. 13 “Mwenga mulifana gambira munu gwa pasipanu. Kumbiti munu pagwasa unoga wakuwi, kwahera njira yingi yakugutenda gunogi kayi. Hapeni gufayi, su hawagwasu kunja na wantu hawagutimbangi. 14 “Mwenga ndo langala ya pasipanu! Lushi lwa walunyawiti mulugongu hapeni lulififi. 15 “Kwahera wantu yawawasha shikoloboyi na kushigubikira na shiwiga, badala yakuwi hakashituli pampindi pa shintambi, su kulangala kwakuwi kulangali kwa kila muntu mnumba. 16 Ntambu ira ayi, langala ya mwenga ilangali mpaka kulongolu kwa wantu, su wagaloli matendu genu gaherepa, wamkwisi Tati gwenu yakawera kumpindi. 17 “Namulihola handa niza kuwusiya Lilagaliru lya Musa na mafundu ga wambuyi wa Mlungu. Niza ndiri kugawusiya Malagaliru, kumbiti kutenda mafundu gawi gatendeki. 18 Nukugambiranu nakaka, kumpindi na pasipanu pazipelera, kumbiti hapeni ata shisoweru shididini ama seemu ndidini yavilembitwi Mumagaliru yiwusiwi, su mpaka mafundu goseri gatendeki. 19 Su yoseri yakamegi ata lilagaliru limu lididini na kuwafunda wamonga watendi vira, ayu hakaweri mdidini muufalumi wa kumpindi kwa Mlungu. Kumbiti ulii yakabatira malagaliru na kuwafunda wamonga kutenda vira, muntu ayu hakaweri mkulu muufalumi

wa kumpindi kwa Mlungu. 20 Toziya nukugambirani, guwezi kutenda ata vilii yimu iweri neru ama ntiti. 37 handa kumfiriziyi Mlungu kwamwenga pakakanka Pagutakula 'Yina' su iweri 'Yina', pagutakula 'Ndala' ndiri ulii wa Mafalisayu na wafunda wa Malagaliru, su iweri 'Ndala'. Shoseri shilii shagutakula kunja hapeni mwingiri nakamu muufalumi wa kumpindi na ashi shilawa kwa ulii Shetani. 38 "Mpikaniriti kwa Mlungu. 21 "Mpikaniriti ntambu ya wantu ntambu yawatakulaga, 'Lisu kwa lisu na linu kwa wagona wawagambiriti, 'Nagulaga! Na yoseri yakalaga linu.' 39 Kumbiti neni nukugambirani, namumwuzilira hawamtozi.' 22 Kumbiti vinu neni nukugambirani, yoseri yakawera na maya kwa mloungu gwakuwi muntu mdoda. Muntu pakakukoma lisaya lya kumliwu hawamtozi, yakamzarawu mloungu gwakuwi hawamjegi gumleki kakukomi vira na lya kumshigi. 40 Muntu pakakujegera kumahakama kafira kalitoli lishati mumahakama. Na yakamshema mloungu gwakuwi, lyaku, gumlekeri vira na likoti lyaku. 41 Na muntu 'Mzizigizi' hakaweri muhatari ya kwingira mumotu gwa yimu, gushipapi kilumita Jehanamu. (Geenna g1067) 23 Su pagulaviya mafupu yimu, gushipapi kilumita mbili. 42 Muntu yakakuluwa gaku pashitalawanda sha kutambikira na gulihola gwana ungondu na mloungu gwaku, 24 guleki mafupu gumpapani, nagumpanana shisogu muntu yakafira kukuwanda shintu. 43 "Mpikanira ntambu yawatakuliti, gaku pashitalawanda sha kutambikira, guwuyi huti 'Guwfiri waganja waku na guwakalaliri wang'ondu gwakatendi ponga na mloungu gwaku, su gwizi na waku.' 44 Kumbiti neni nukugambirani, muwfiri gulaviyi mafupu gaku kwa Mlungu. 25 "Gupatani na wang'ondu wenu na muwaluwili kwa Mlungu walii mstaki gwaku kanongola pamuwera mwankali munjira yawkuzuluman, 45 su hamuweri wana wa Tati gwenu kugenda kumahakama. Pagutenda ndiri hangu, kakumpindi. Yomberi kawawalira mshenji wantu mstaki gwaku hakakujegi kwa mtoza, nayomberi waddoda na wantu waheri na kawatowera vira wantu hakakujegi kwa wanjagila wakutatili mushibetubetu. woseri yawamfirizya Mlungu na wantu yawamfirizya 26 Nakaka nukugambira, hapeni gulawi mulii mpaka ndiri Mlungu. 46 Hashi, Mlungu hakakupanani gulipi ligwala lya kumalalira. 27 "Mpikanira handa mafupu ga ntambu gaa pamuwafira hera walii wantu wawagambiriti, 'Nagutenda uhumba!' 28 yawaawafira mwenga? Ata watola kodi watenda vira! Su vinu neni nukugambirani, yoseri yakamlola mdala kwa kufira kutenda nayu undiyandiya, muntu ayu katenda kala uhumba mumoyi mwakuwi. 29 Su, lisu lyaku lya kumliwu palitenda gutendi vidoda, gulikolopoli na kuliysa kutali! Mbaka nentu kwasa shiwungu shimu sha nshimba yaku, kuliku nshimba yaku yoseri wayasi mumotu gwa Jehanamu. (Geenna g1067) 30 Handa liwoku lyaku lya kumliwu litenda gutendi vidoda, gulidumuli na kulyasa kutali! Mbaka nentu gwenga kwasa shiwungu shimu munshimba yaku, kuliku nshimba yaku yoseri kwingira mumotu gwa Jehanamu. (Geenna g1067) 31 "Itakulitwi kala vira, 'Yakamleka mdala gwakuwi ifiruwa kampanani malembu ga kumleka.' 32 Kumbiti neni nukugambirani, yakamupanana mdala gwakuwi malembu ga kumleka, tembera ndiri kwa shitwatira, kamtenda kaweri mindiyandiya, na muntu pakamyuga mdala yawampananiti malembu ga kumleka, katenda uhumba." 33 "Kayi mpikanira handa wantu wagonawawagambiriti, 'Naguleka kulirapa kwaku, kumbiti gutendi ntambu yagulirapa kwa Mtuwa.' 34 Kumbiti neni nukugambirani, nagulirapira kwa ntambu yoseri ilii. Nagulirapira kwa kumpindi, toziya ndo shibanta sha ufalumi sha Mlungu, 35 ama mupasipanu, mana ndo shiti shakuwi sha kutulila magulu, ama kwa Yerusalem toziya ndo lushi lwa Mfalumi mkulu. 36 Nagulirapira ata kwa mtuwi gwaku, toziya hapeni

guwezi kutenda ata vilii yimu iweri neru ama ntiti. 37 handa kumfiriziyi Mlungu kwamwenga pakakanka Pagutakula 'Yina' su iweri 'Yina', pagutakula 'Ndala' ndiri ulii wa Mafalisayu na wafunda wa Malagaliru, su iweri 'Ndala'. Shoseri shilii shagutakula kunja hapeni mwingiri nakamu muufalumi wa kumpindi na ashi shilawa kwa ulii Shetani. 38 "Mpikaniriti kwa Mlungu. 21 "Mpikaniriti ntambu ya wantu ntambu yawatakulaga, 'Lisu kwa lisu na linu kwa wagona wawagambiriti, 'Nagulaga! Na yoseri yakalaga linu.' 39 Kumbiti neni nukugambirani, namumwuzilira hawamtozi.' 22 Kumbiti vinu neni nukugambirani, yoseri yakawera na maya kwa mloungu gwakuwi muntu mdoda. Muntu pakakukoma lisaya lya kumliwu hawamtozi, yakamzarawu mloungu gwakuwi hawamjegi gumleki kakukomi vira na lya kumshigi. 40 Muntu pakakujegera kumahakama kafira kalitoli lishati mumahakama. Na yakamshema mloungu gwakuwi, lyaku, gumlekeri vira na likoti lyaku. 41 Na muntu 'Mzizigizi' hakaweri muhatari ya kwingira mumotu gwa yimu, gushipapi kilumita Jehanamu. (Geenna g1067) 23 Su pagulaviya mafupu yimu, gushipapi kilumita mbili. 42 Muntu yakakuluwa gaku pashitalawanda sha kutambikira na gulihola gwana ungondu na mloungu gwaku, 24 guleki mafupu gumpapani, nagumpanana shisogu muntu yakafira kukuwanda shintu. 43 "Mpikanira ntambu yawatakuliti, gaku pashitalawanda sha kutambikira, guwuyi huti 'Guwfiri waganja waku na guwakalaliri wang'ondu gwakatendi ponga na mloungu gwaku, su gwizi na waku.' 44 Kumbiti neni nukugambirani, muwfiri gulaviyi mafupu gaku kwa Mlungu. 25 "Gupatani na wang'ondu wenu na muwaluwili kwa Mlungu walii mstaki gwaku kanongola pamuwera mwankali munjira yawkuzuluman, 45 su hamuweri wana wa Tati gwenu kugenda kumahakama. Pagutenda ndiri hangu, kakumpindi. Yomberi kawawalira mshenji wantu mstaki gwaku hakakujegi kwa mtoza, nayomberi waddoda na wantu waheri na kawatowera vira wantu hakakujegi kwa wanjagila wakutatili mushibetubetu. woseri yawamfirizya Mlungu na wantu yawamfirizya 26 Nakaka nukugambira, hapeni gulawi mulii mpaka ndiri Mlungu. 46 Hashi, Mlungu hakakupanani gulipi ligwala lya kumalalira. 27 "Mpikanira handa mafupu ga ntambu gaa pamuwafira hera walii wantu wawagambiriti, 'Nagutenda uhumba!' 28 yawaawafira mwenga? Ata watola kodi watenda vira! Su vinu neni nukugambirani, yoseri yakamlola mdala kwa kufira kutenda nayu undiyandiya, muntu ayu katenda kala uhumba mumoyi mwakuwi. 29 Su, lisu lyaku lya kumliwu palitenda gutendi vidoda, gulikolopoli na kuliysa kutali! Mbaka nentu kwasa shiwungu shimu sha nshimba yaku, kuliku nshimba yaku yoseri wayasi mumotu gwa Jehanamu. (Geenna g1067) 30 Handa liwoku lyaku lya kumliwu litenda gutendi vidoda, gulidumuli na kulyasa kutali! Mbaka nentu gwenga kwasa shiwungu shimu munshimba yaku, kuliku nshimba yaku yoseri kwingira mumotu gwa Jehanamu. (Geenna g1067) 31 "Itakulitwi kala vira, 'Yakamleka mdala gwakuwi ifiruwa kampanani malembu ga kumleka.' 32 Kumbiti neni nukugambirani, yakamupanana mdala gwakuwi malembu ga kumleka, tembera ndiri kwa shitwatira, kamtenda kaweri mindiyandiya, na muntu pakamyuga mdala yawampananiti malembu ga kumleka, katenda uhumba." 33 "Kayi mpikanira handa wantu wagonawawagambiriti, 'Naguleka kulirapa kwaku, kumbiti gutendi ntambu yagulirapa kwa Mtuwa.' 34 Kumbiti neni nukugambirani, nagulirapira kwa ntambu yoseri ilii. Nagulirapira kwa kumpindi, toziya ndo shibanta sha ufalumi sha Mlungu, 35 ama mupasipanu, mana ndo shiti shakuwi sha kutulila magulu, ama kwa Yerusalem toziya ndo lushi lwa Mfalumi mkulu. 36 Nagulirapira ata kwa mtuwi gwaku, toziya hapeni

guwezi kutenda ata vilii yimu iweri neru ama ntiti. 37 handa kumfiriziyi Mlungu kwamwenga pakakanka Pagutakula 'Yina' su iweri 'Yina', pagutakula 'Ndala' ndiri ulii wa Mafalisayu na wafunda wa Malagaliru, su iweri 'Ndala'. Shoseri shilii shagutakula kunja hapeni mwingiri nakamu muufalumi wa kumpindi na ashi shilawa kwa ulii Shetani. 38 "Mpikaniriti kwa Mlungu. 21 "Mpikaniriti ntambu ya wantu ntambu yawatakulaga, 'Lisu kwa lisu na linu kwa wagona wawagambiriti, 'Nagulaga! Na yoseri yakalaga linu.' 39 Kumbiti neni nukugambirani, namumwuzilira hawamtozi.' 22 Kumbiti vinu neni nukugambirani, yoseri yakawera na maya kwa mloungu gwakuwi muntu mdoda. Muntu pakakukoma lisaya lya kumliwu hawamtozi, yakamzarawu mloungu gwakuwi hawamjegi gumleki kakukomi vira na lya kumshigi. 40 Muntu pakakujegera kumahakama kafira kalitoli lishati mumahakama. Na yakamshema mloungu gwakuwi, lyaku, gumlekeri vira na likoti lyaku. 41 Na muntu 'Mzizigizi' hakaweri muhatari ya kwingira mumotu gwa yimu, gushipapi kilumita Jehanamu. (Geenna g1067) 23 Su pagulaviya mafupu yimu, gushipapi kilumita mbili. 42 Muntu yakakuluwa gaku pashitalawanda sha kutambikira na gulihola gwana ungondu na mloungu gwaku, 24 guleki mafupu gumpapani, nagumpanana shisogu muntu yakafira kukuwanda shintu. 43 "Mpikanira ntambu yawatakuliti, gaku pashitalawanda sha kutambikira, guwuyi huti 'Guwfiri waganja waku na guwakalaliri wang'ondu gwakatendi ponga na mloungu gwaku, su gwizi na waku.' 44 Kumbiti neni nukugambirani, muwfiri gulaviyi mafupu gaku kwa Mlungu. 25 "Gupatani na wang'ondu wenu na muwaluwili kwa Mlungu walii mstaki gwaku kanongola pamuwera mwankali munjira yawkuzuluman, 45 su hamuweri wana wa Tati gwenu kugenda kumahakama. Pagutenda ndiri hangu, kakumpindi. Yomberi kawawalira mshenji wantu mstaki gwaku hakakujegi kwa mtoza, nayomberi waddoda na wantu waheri na kawatowera vira wantu hakakujegi kwa wanjagila wakutatili mushibetubetu. woseri yawamfirizya Mlungu na wantu yawamfirizya 26 Nakaka nukugambira, hapeni gulawi mulii mpaka ndiri Mlungu. 46 Hashi, Mlungu hakakupanani gulipi ligwala lya kumalalira. 27 "Mpikanira handa mafupu ga ntambu gaa pamuwafira hera walii wantu wawagambiriti, 'Nagutenda uhumba!' 28 yawaawafira mwenga? Ata watola kodi watenda vira! Su vinu neni nukugambirani, yoseri yakamlola mdala kwa kufira kutenda nayu undiyandiya, muntu ayu katenda kala uhumba mumoyi mwakuwi. 29 Su, lisu lyaku lya kumliwu palitenda gutendi vidoda, gulikolopoli na kuliysa kutali! Mbaka nentu kwasa shiwungu shimu sha nshimba yaku, kuliku nshimba yaku yoseri wayasi mumotu gwa Jehanamu. (Geenna g1067) 30 Handa liwoku lyaku lya kumliwu litenda gutendi vidoda, gulidumuli na kulyasa kutali! Mbaka nentu gwenga kwasa shiwungu shimu munshimba yaku, kuliku nshimba yaku yoseri kwingira mumotu gwa Jehanamu. (Geenna g1067) 31 "Itakulitwi kala vira, 'Yakamleka mdala gwakuwi ifiruwa kampanani malembu ga kumleka.' 32 Kumbiti neni nukugambirani, yakamupanana mdala gwakuwi malembu ga kumleka, tembera ndiri kwa shitwatira, kamtenda kaweri mindiyandiya, na muntu pakamyuga mdala yawampananiti malembu ga kumleka, katenda uhumba." 33 "Kayi mpikanira handa wantu wagonawawagambiriti, 'Naguleka kulirapa kwaku, kumbiti gutendi ntambu yagulirapa kwa Mtuwa.' 34 Kumbiti neni nukugambirani, nagulirapira kwa ntambu yoseri ilii. Nagulirapira kwa kumpindi, toziya ndo shibanta sha ufalumi sha Mlungu, 35 ama mupasipanu, mana ndo shiti shakuwi sha kutulila magulu, ama kwa Yerusalem toziya ndo lushi lwa Mfalumi mkulu. 36 Nagulirapira ata kwa mtuwi gwaku, toziya hapeni

6 "Mulikali weri namwiza kutenda matendu genu gagamfiriziyi Mlungu kulongolu kwa wantu su mfira wakuloleni. Handa pamtenda hangu, Tati gwenu kakumpindi hapeni kawapanani mafupu. 2 "Su, pagumpanana vintu muhushu nagulibwera, nagutenda gambira wafyangu ntambu yawatenda mnumba za Mlungu na munjira wantenda hangu su wantu wawakwisi. Nukugambirani nakaka, wantu awa wapata kala mafupu gawu goseri. 3 Kumbiti gwenga pagumpanana vintu muhushu, gutendi ntambu ayi ata ganja gwaku nakavimana shagutenda. 4 Shilii shagutenditi hashiweri muubada. Tati gwaku yakawona muubada, hakakupi lifupu. 5 "Pamluwa Mlungu namtenda gambira wafyangu! Womberi wafira kugoloka na kumluwa Mlungu pakati pa numba za Mlungu na pakati pa mbwega za njira su wantu wawaloli. Nukugambirani nakaka, womberi wapata kala mafupu gawu goseri. 6 Kumbiti gwenga pagumluwa Mlungu, gwingiri mushumba shaku, gutati mlyangu, shakapanu gumluwi Tati gwaku yakawoneka ndiri. Na Tati gwaku yakawona vintu

nya muubada, hakakupanani lifupu. 7 "Pamuuluwa kawenza kwongera shipindi sha kulikala pasipanu? Mluntu, nambotanga gambira wantu yawamumana 28 "Ntambu gaa mulihola kuusu nguwu? Mloli uluwa ndiri Mluntu. Womberi walihola kuwera miluntu yahuwa muntundu ntambu yawukula, utenda ndiri lihengu hayiwapikaniri toziya ya visoweru vyawu vivuwa. 8 pota na kupota. 29 Kumbiti nuwagambirani, ata Namuwera gambira womberi. Tati gwenu kavimana Mfalumi Selemani mwensi na ulunda wakuwi woseri kala galii gamfira pamberi pa kumuuluwa. 9 Su, wanvalisiya ndiri nguwu ziherepa gambira uluwa hangu ndo ntambu yamfiruwa kumuuluwa Mluntu, awu. 30 Payiweru, Mluntu kaluvalusya luhamba 'Tati gwetu gwa kumpindi, Litawu lyaku likwiswi. 10 Iwa mlushi hangu lweni lero iwa palaa na shirawu Ufalumi waku wizi, Shagufira shitendeki pasipanu Iwaswa mumotu. Hashi, hakawatenderi mwenga gambira kumpindi. 11 Gutupanani lero shiboga nentu? Mwenga wantu mwana moyu mididini! 31 shetu sha kila lishaka. 12 Gutulekiziyi vidoda "Su, namwera na lyoga, 'Shiboga shangu hashilawi nya twenga, ntambu yatuwalekeziyiti yawatutendiriti koshi? Ama hatulandi shishi? Ama hatuvali shishi?" vidoda. 13 Nagutwingiziya mukujerwa, Kumbiti 32 Vyoseri avi, wantu yawamumana ndiri Mluntu gutulopoziyi kulawa kwa Mkondola ulii'. 14 "Toziya wavisaakula. Tati gwenu gwa kumpindi kavimana pamuwalekeziya wantu vidoda vyawu, Tati gwenu kuwera mfira vintu vyoseri avi. 33 Su, mtendiwitu gwa kumpindi hakawalekiziyani mwenga. 15 Kumbiti Ufalumi wa Mluntu na galii gakafira Mluntu na aga pamuwalekeziya ndiri wantu vidoda vyawu, Tati goseri hakakupanani nyongeru. 34 Su, namwana gwenu hapeni kawalekiziyi mwenga vidoda vyenu. lyoga kuusu shirawu, shirawu hailiholi yeni. Magaziwu 16 "Pamleka kuliya, namhinginika kusheni ntambu ga lishaka limu gankuwatosha kwa lishaka ali. yawatenda wafyangu. Womberi wahinginika kusheni kwawu, su kila muntu kamloli handa woya kuliya. Nuwagambirani nakaka, womberi wapata kala mafupu gawu. 17 Kumbiti gwenga pagoya kuliya, guliswagi mtuwi gwaku lipaki na gunawi sheni shaku, 18 Su, muntu yoseri nakavimana handa gwoya kuliya, Su gumanikani hera Tati gwaku yakawonekana ndiri. Na Tati gwaku yakawona shagutenda muubada, hakakupanani lifupu. 19 "Namilitulira luhanja pasipanu, wameyi na kutu vihalibisiya na vimpegu wabomolanga na kwiwa. 20 Mlituliru luhanja lwenu kumpindi, kweni wamehi na kutu hapeni waluharibisi na vimpegu hapeni wabomolangi na kwiwa. 21 Toziya palii paluwera luhanja lwaku, ndo haguweri moyu gwaku. 22 "Lisu ndo limuliku lya nshimba. Handa lisu lyaku ndo likomu, nshimba yaku yoseri hayiweri mugulangala. 23 Handa lisu lyaku palilwala, nshimba yaku yoseri hayiweri muntiti. Su, gulangala waguwera mngati mwaku ndo ntiti, su ayi ndo ntiti ya kulyogisiya nentu! 24 "Kwahera muntu yakawenza kuwatendera watuwa wawili, toziya hakamkalaliri yumu na kumfira yumonga, ama hakamjimiru yumu na kumbeza yumonga. Hapeni mumtenderi Mluntu na mpiya. 25 "Ndo mana nuwagambirani, namtira kuusu shiboga na shilandwa vyamfira su mulikali, ama hamvali shishi. Hashi, makaliru ndo shiboga hera ama nentu? Na nshimba hashi handa nentu ndiri ya nguwu? 26 Muwaloli wampongu wa muntundu, wayala ndiri mbeyu na wabena ndiri, wala wahera luwanja loseri. Ata hangu, Tati gwenu gwa kumpindi kawaliyiziya! Hashi, mwenga mwamana ndiri kuliku wampongu awa? 27 Ndo gaa muwamu mwenu yekawera na lyoga

7 "Namuwalunda wamonga, su namwiza na mwenga kulundwa na Mluntu. 2 Mluntu hakawatozi mwenga ntambu yamuwatoza wamonga, na shipimu shiraa shilii shamuwapimira wamonga, Mluntu hakakupimirani mwenga. 3 Iwera hashi gushiwona shibandu mlisu mwa mlongu gwaku na palaa panu guwona ndiri shipingiri shashiwera mlisu lyaku? 4 Ama guweza hashi kumgambia mlongu gwaku, 'Mlongu, guleki nukuwusiyi shibandu mlisu mwaku,' na gumweni gwenga gwanashi shipingiri mlisu mwaku? 5 Gwamfyangu gwenga! Guwusii wuti shipingiri shashiwera mlisu mwaku, shakapanu haguwezi kushiwona weri na kushiwusiya shibandu shashiweriti mulisu lya mlongu gwaku. 6 "Namwapanani wang'ang'a vintu vinanagala, hawizi kuwagalambukira na kuwakwalambula. Namwawasangira wamtumbi lulu zyenu hawizi kuzitimbinga. 7 "Mluwi na mwenga hampati, msakuli na mwenga hamwoni na mtendi hodi, namwenga hamvugulirwi. 8 Toziya, yoseri yakaluwa hakapati na yoseri yakasakula hakawoni na mlyangu guvugulwa kwa kila muntu yakatenda hodi. 9 Hashi, kwana muntu yoseri mwana pakamluwa tati gwakuwi libumunda, hakampanani libuwi? 10 Ama pakamluwa somba, hakampanani njoka? 11 Handa mwenga yamuwera wadoda, muvimana kuwapanana vintu viherepa wana wenu. Nakaka Tati gwenu gwa kumpindi hakatendi nentu, hakawapanani viheri kwa walii yawamluwa! 12 "Muwatenderi wantu ntambu yamfira kutenderwa, aga ndo mafundu ga Malagaliru ga Musa na mafundu ga wambuyi wa Mluntu. 13 "Mwingiri kwa kuititira mlyangu mbabanika,

toziya mlyangu gwagulonguziya muuharabisya mkomu. 4 Shakapanu Yesu kamgambira yomberi, ndo mupana na njira yailonguziya kulaa aku ndo "Gupikaniri! Nagumgambira muntu yoseri, kumbiti yalaisi na kwana wantu wawuwa yawaigendera njira gugendi gwakalilanguziyi kwa mtambika gwa numba ayi. 14 Kumbiti mlyangu gwa ukomu ndo mbabanika ya Mlungu, gulaviyi tambiku ntambu yakalagiliriti na njira ya kugendera aku ndo ikamala na kwana Musa su kila muntu kavimani handa gupona." 5 wantu wadidini yawayiwona njira ayi. 15 "Milikali Yesu pakaweriti kankwingira lushi lwa Kafarinaumu, weri na wambuyi wa mpayu, womberi wiza kwa afisa gwa Rumi kaliwoniti na yomberi na kaluwa mwenga pawawoneka gambira kondolu kwa kunja, utanga pakalonga, 6 "Mtuwa, ntumini gwangu kumbiti mngati nakaka walifana na wang'ang'a kagonja kalwala, ulweri wa kuleweleka na kalwala wakalipa wa muntundu. 16 Hamuwamani womberi nentu." 7 Yesu kamgambira, "Hanizi kumponizya." ntambu yawatenda. Mbigiri hapeni ileri mapera na 8 Ofisa ulii kamwankula, "Ndala Mtua, gufiruwa miyembi hapeni ileri zyabibu. 17 Su, mtera guherepa ndiri gwingiri mnumba mwangu. Kumbiti gutakuli gulera mabwajubwaju maherepa na mtera gudoda hera shisoweru na ntumini gwangu hakaponi. 9 gulera mabwajubwaju gadoda. 18 Mtera guherepa Toziya ata neni namuntu gwa pasi pa uwezu wa hapeni guleri mabwajubwaju gadoda, wala mtera wamonga, nanawu warjagila yanuwalagalira kutenda. gudoda hapeni guleri mabwajubwaju maherepa. Numulagalira yumo, 'Gugenda!' Na yomberi kagenda 19 Na mtera gwoseri yagulera ndiri mabwajubwaju na panumlagalira yumonga, 'Gwizi!' Na yomberi kizaga maherepa hawagudumuli na kugupambira pamotu. na numulagalira ntumintumi gwangu, 'Gutendi ashi!' 20 Su hamuwamani wambuyi wa mpayu, ntambu Na yomberi katendaga." 10 Yesu pakapikanirita aga, yawatenda." 21 "Kila muntu ndiri yakanshema kalikangashiti na kawagambira wantu wawamfatiti, 'Mtua, Mtua,' hakingiri Muufalumi wa kumbindi, "Nakaka nuwagambirani, numwoniti ndiri muntu kumbiti woseri hera yawatenda ntambu yakafira yoseri mu Israeli yakawera na njimiru gambira muntu Tati gwangu gwa kumpindi. 22 Lishaka lya kutozwa ayu. 11 Nukugambirani handa wantu wavua hawizi palisoka, wantu wawuwa hawang'ambiri, 'Mtua, kulawa kwagulawa mushenji na kwaguzyeta mushenji Mtua! Kwa litawu lyaku tubweriti ujumbi wa Mlungu, na hawalivagi pamuwera na Aburahamu na Isaka kwa litawu lyaku tuwusiyiti washamshera wawuwa na Yakobu pamsambu Muufalumi wa kumpindi. na kutenda mauzaauza gavuwa!" 23 Shakapanu 12 Kumbiti walii yawaferiuwitwi kuwera Muufalumi hanuwagambiri womberi, 'Nuwamana ndiri mwenga. hawawasi muntiti, aku hawallili na kugayagaya menu.' Muwuki kwaneni, mwenga ndo wantu wamtenda 13 Shakapanu Yesu kamgambira ofisa ulii, "Gugendi vidoda!" 24 "Su, kila muntu yakapikanira visoweru ukaya na ntambu yagujimira haitendeki kwaku." Na vyangu na kuvitenda, kalifana na muntu kana luhala ntumini gwa afisa ulii kaponiti shipindi shilaa shilii. yakanyawa numba yakuwi pampindi pa litalawu. 25 14 Yesu kafikitii ukaya kwa Peteru, kamwona mawu Viraa itowa, nshembia zimema ng'enang'ena na liyega mganafu gwa Peteru kagonja mshitanda, kypyupa livuma kwa makakala liikoma numba ilii. Kumbiti nentu. 15 Su, Yesu kamshinkula liwoku lyakuwi na iguwa ndiri toziya inyawitwi pampindi pa litalawu. 26 kypyupa kumleka, kagoloka na kanjiti kumtendera. "Kumbiti muntu yoseri yakapikanira visoweru vyangu 16 Payiweriti pamihii, wamjegeriti wantu wawuwa avi pota na kuvijimira kalifana na muntu yakanyawa yawaweriti wabegiziwa na washamshera. Yesu numba yakuwi pamuhanga. 27 Vula itowa, nshembia kawawinga washamshera kwa kulonga shisoweru zimema ng'enang'ena, liyega livuma kwa makakala na kawaponizya woseri yawaweriti wankulwala. 17 na liikoma numba ilii na iguwa. Na kuguwa kwakuwi Katenditi hangu su galii gakatakuliti Isaya mbuyi gwa kuweriti kukulu!" 28 Yesu pakamaliriti kutakula vitwatura Mlungu gaweri nakaka, "Yomberi kawutola utepeku avi, lipinga likulu lya wantu walikangashiti ntambu wetu, Kagatola malweri getu." 18 Yesu pakawoniti yakafunditi. 29 Kaweriti ndiri gambira Mfunda gwa shipinga sha wantu shimzyengeta, kawagambiriti Malagaliru, kumbiti kafunditi kwa uwezu.

8 Yesu pakaseleriti kulawa kuligongu, lipinga likulu
lya wantu limfatiti. 2 Su, kiziti muntu yumo kana
ungumbula, kamsuntamira Yesu na kutakula, "Mtua,
pagufira, guweza kumpunga neni!" 3 Yesu kanyosha
liwoku lyakuwi na kamshinkula na kumgambira,
"Nfira! Gupungwi." Palaa palii muntu ulii kawera

16 Payiweriti pamihii, wamjegeriti wantu wawuwa
avi pota na kuvijimira kalifana na muntu yakanyawa
yawaweriti wabegiziwa na washamshera. Yesu
numba yakuwi pamuhanga. 27 Vula itowa, nshembia
kawawinga washamshera kwa kulonga shisoweru
zimema ng'enang'ena, liyega livuma kwa makakala
na kawaponizya woseri yawaweriti wankulwala. 17
na liikoma numba ilii na iguwa. Na kuguwa kwakuwi
Katenditi hangu su galii gakatakuliti Isaya mbuyi gwa
kuweriti kukulu!" 28 Yesu kamwankula, "Vibweta wana
mpanga na wampongu wawera na vitukulu, kumbiti
Mwana gwa Muntu kahera pahala pa kugonja na
kwoyerwa." 29 Muntu yumonga yakaweriti mfundwa
kumgambira, "Mtua, gundeki uti, ng'endi nukamsiri

tati gwangu.” 22 Yesu kamwankula, “Gunfati, guwaleki “Gugoloki, gutoli mkeka gwaku na gugendi ukaya yawahowiti shirohu wawasiri yawahowiti shirohu kwaku.” 7 Muntu yakalewelekiti kagoloka na wawu.” 23 Yesu kakweniti mumtumbwi na wafundwa kagenda ukaya kwakuwi. 8 Lipinga lyawantu wakuwi wagenditi pamuhera nayomberi. 24 Pala palii pawawoniti vitwatira vyavilawiliti, walikangashiti na lihega lyana likakala lilawira multanda na makupala wamkwisiti Mlungu yakawayupiti wantu uwezu wa ganja kugubikira mtumbwi. Yesu mweni kaweriti ntambu ayi. 9 Yesu kawukiti pahala paliya, na kankugonja mpota. 25 Wafundwa wamgendera pakaweriti kankugendagenda, kamwoniti mtola kodi na wamwimusiya pawatakula, “Mtuwa, gutulopoziyi yawamshema Matayu, kalivaga palihengu lyakuwi. twankuhowa!” 26 Yesu kawagambira, “Iwera hashi Yesu kamgambira, “Gunfati.” Matayu kagoloka na mwana lyoga? Hee mwawantu mwenga mwana moyu kampata. 10 Yesu pakaweriti ukaya kwa Matayu gwamini ndiri!” Su, kagoloka na kalikalapira lyega kankuliya shiboga, watola kodi wawuwa na watenda na makupala ga litanda ganyamala na kuweriti na vidoda wiziti kuliya shiboga pamuhera na Yesu na kunyamalira kukulu. 27 Kila muntu kalikangasha. wafundwa wakuwi. 11 Mafalisayu wamu pawawoniti Womberi walonga “Ata lyega na makupala ga mashi aga, wawakosiya wafundwa wakuwi, “Iwera hashi gamjimirai!” 28 Yesu pakasokiti lushi lwa Gadara, mfunda gwenu kankuliya shiboga pamuhera na watola kumwambu kultanda, kaliwoniti na wantu wawili kodi na yawatenda vidoda?” 12 Yesu kawapikaniriti na yawalawiti mumapumba ga mpanga. Wantu awa kawankula, “Wantu wakomu wamfira ndiri mganga, waweriti na washamshera na waweriti wankutilwa na kumbiti walweli hera ndo wamfira mganga. 13 wantu na khahera muntu yakawenza kugenda munjira Mlungu kalonga, Mgendi mwakalifundi Lilembu ali ilii. 29 Su womberi wabotanga, “Hashi, Gufira shishi linanagala lyana mana gaa, ‘Neni ntakula nfira kwa twenga, gwenga Mwana gwa Mlungu? Hashi, Iusungu, nfira ndiri tambiku.’ Niza ndiri kuwashema gwiza kutubeziya pamberi pa shipindi shetu?” 30 wantu yawalihola wankumfiriziya Mlungu, kumbiti Pakwegera na pahala palii, kuweriti na lipinga likulu yawatenda vidoda.” 14 Shakapanu wantumini wa lya wamtumbi wankulolelw. 31 Su, washamshera Yohani Mbatiza wamgenderiti Yesu, wamkosiya, wamluwa Yesu, “Handa pagutulaviya, su gutujimiliri “Iwera hashi, twenga pamuhera na Mafalisayu tuleka twingiri wamtumbi walii.” 32 Yesu kawagambira, kuliya, kumbiti wafundwa waku waleka ndiri kuliya “Mgendi!” Su wawalawa wantu awa na wawingira shiboga?” 15 Yesu kawankula, “Hashi, mulihola wamtumbi. Lipinga lyoseri lya wamtumbi liseleriti kuwera wahenga pawawera mumsambu gwa ndowa paluseleri lukalipa na lilidiba mumashi. 33 Walolera wahinginika pawawera na mpalu gwa ndowa? wa wamtumbi watugiti na wagenditi mlushi, kului Nakaka hapeni wahinginiki! Kumbiti lishaka lyankwiza watakuliti vitwatira vyoseri na ntambu yavirawiriti kwa pawamuwsiya mpalu gwa ndowa, ndo womberi wantu yawaweriti na washamshera. 34 Su, wantu woseri walawiti mlushi lulii na wagenditi kuliwona na Yesu na pawamwoniti Yesu, waluwa kawuki muisi yau.

9 Yesu kakweniti mumtumbwi na kalokiti litanda na kuwuya mlushi Iwakuwi. 2 Wantu wamu wamjegiti muntu yakalewelekiti nshimba, wamgonjeka mumkeka. Yesu pakawoniti njimiru yawu, kamgambira muntu yakalewelekiti, “Naguwera na lyoga mwana gwangu! Gulegiziwa vidoda vyagutenditi.” 3 Wafundwa wamu wa Malagaliru wanja kultakulira weni, “Muntu ayu kankumwigilanga Mlungu!” 4 Yesu kagamaniti maholu gawu, su kawagambira, “Iwera hashi mwankulihola vitwatira vidoda? 5 Hashi, shizotopa ng’anjii shii, ‘Kutakula vidoda vyagutenditi vilekiziwa,’ ama kutakula, ‘Gugoloki na gugendigendi?’ 6 Hanuwlanguziyyi kuwera Mwana gwa Muntu kana uwezu pasipanu wa kuwalekeziya wantu vidoda vyawatenda.” Su kamgambira muntu yakalewelekiti,

kapona kusuma mwazi. 23 Shakapanu Yesu kingira 4 Simoni Mkanani na Yuda Isikariyoti, ndo mweni mnumba mwa afisa ulii. Pakawawoniti wagomba yakamgalambukiti Yesu. 5 Yesu kawatumiti awa luperembi lwa kudaya na wantu wavua wankudaya, lilongu na wawili na kawapananiti malagaliru aga, 24 kalonga, "Kila muntu kalawi kunja! Muwinga "Namgenda kwa wantu wa isi zimonga, ama ayu kahowa ndiri, kumbiti kagonja hera!" Womberi namwingira pakati pa lushi lwa Wasamariya. 6 Kumbiti wamseka Yesu. 25 Su, pawawawusiyiti wantu mgendi kwa wantu wa Israeli yawagamiliti gambira kulawa kunja, Yesu kingiriti mnumba kwa muhinga kondolu. 7 Mgendi na mbweri, 'Ufalumi wa kumpindi yakahowiti na kamkola liwoku lyakuvi na yomberi wapakwegera.' 8 Mpioniziyi walwelii, muwazyukisiyi kagoloka. 26 Vitwatila avi vieniyiti pa isi yoseri yawahowiti, muwapungu woseri yawalwala ugumbula ilii. 27 Yesu kawukiti pahala paliya na pakaweriti na muwawusiyi washamshera. Wawapanana hera, kankugendagenda, wanawisi awili wanjiiti kumfata. su mwenga mtendi pota kuluwa shibena mgongu. Womberi wabotanga, "Gutuwoneri lusungu Mwana 9 Namtola zahabu, ama mpiya, ama magwala ga gwa Dawudil" 28 Yesu pakingiriti mnumba, wanawisi shaba mumihaku mwenu, 10 namtola muhaku gwa wawili wamgendera, nayomberi kawakosiya, "Hashi, kuluwira munjira, ama likoti lyamonga, ama vilwatu, njimira handa neni nana uwezu wa kuwaponiziya?" ama luhonga. Toziya watendallihengu wafiruwa wapati Womberi wamwankula, "Yina mtuwa!" 29 Shakapanu vyawafira. 11 "Pamwingira pakati pa lushi loseri Yesu kagashinkula masu gawu, kalonga, "Na iweri ama shijiji, msakuli amu muntu yoseri yakafira kwa mwenga ntambu yamjimirai!" 30 Na masu kuwashemera na mlikali pamuhera nayomberi mpaka gawu gawera makomu. Su Yesu kawagalalira, pamwuka pahala pali. 12 Pamwingira mnumba "Namumgambira muntu yoseri shitwatila ashi!" 31 mtakuli, 'Ponga iweri na mwenga.' 13 Handa Kumbiti womberi wawuka na wabwera visoweru vya wenikaya wa numba ilii wawashemerani, su ponga Yesu pa isi ilii yoseri. 32 Wantu pawaweriti wankugenda ya kulamsiya kwa mwenga haikali, kumbiti wafira zawu, wantu wamonga wamjegera Yesu muntu ndiri kuwashemera, kulamsiya kwenu kwa ponga yakaweriti bubu toziya kaweriti na washamshera. 33 hakukuwuyirani maweni. 14 Handa numba yoseri Katepu hera shamshera pawamlaviyiti, muntu ulii ama lushi loseri halulemi kuwashemera mwenga kanja kutakula. Wantu woseri walikangashiti nentu ama kuwapikinira mwenga, su muwuki pahala pawalonga, "Hatweni woni shitwatila gambira ashi paliya na mupunti lidiku mumagulu mwenu. 15 mu Israeli!" 34 Kumbiti Mafalisayu walonga, "Mkulu Nuwagambirani nakaka handa lishaka lya kutozwa, gwa washamshera ndo yakamupiti Yesu likakala lya Mlungu hakawawoneri lusungu wantu wa Sodoma kuwalaviya washamshera." 35 Yesu katyangiriti lushi na Gomora kuliku wantu wa lushi alu!" 16 "Mpikaniri! zoseri na vijiji vyoseri. Kafunditi munumba za Mlungu, Neni nuwalagalira mwenga gambira kondolu kugenda na kabweriti Shisoweru Shiwigira sha Ufalumi wa pakati pa wamaminyi. Muweri na luhala gambira Mlungu, na kuwaponizya wantu malweri ga ntambu njoka na mwawanana gambia ng'unda. 17 Mlikali zoseri. 36 Su, pakawawoniti vipinga vipinga vya weri, toziya wantu hawawingani mwenga na wantu, moyu gwakuwi gumemiti lusungu, toziya hawawajegeni mushizyungu na hawawasyatangi waweriti watoka na wanalyoga gambira kondolu ntomondu munumba za Mlungu. 18 Toziya ya wahera mlolera. 37 Su kawagambira wafundwa nenii hamjegwi palongolu pa wakolalima na wakuwi, "Mabenu gavuwa, kumbiti watenda lihengu wafalumi, mpati kuwagambira Visoweru Viwigira lya kubena wavua ndiri. 38 Su, mumluwi yakana na kuwagambira wantu wa isi zimonga. 19 Su, mabenu hakajegi watenda lihengu wabeniviboga pawawajegani mwenga pushizyungu, namuwera vyakuwi."

10 Yesu kawashemiti wafundwa wakuwi lilongu na wawili, kawapanana uwezu wa kuwalaviya washamshera na kuwaponizya wantu malweri na kila ulweri. 2 Aga ndo matawu gawu wantumintumi lilongu na wawili. Gwa kwanja ndo Simoni yawamshemiti Peteru na mlongu gwakuwi Andereya, Yakobu na mlongu gwakuwi Yohani wana wa Zebedayu, 3 Filipu na Baritulumayu, Tomasi na Matayu yakaweriti mtola kodi, Yakobu mwana gwa Alifayu na Tadeyi,

na lyoga handa hamtakuli shishi ama hamlongi hashi, shipindi pashisoka, hampati sha kuyowera. 20 Toziya visoweru vyamgenda kuyowera vya mwenga ndiri, kumbiti havizi kulawa kwa Rohu gwa Tati gwenu yakatakula kuitila mwenga. 21 "Mlongu hakamgalambuki mlongu gwakuwi kalagwi na tati hakamgalambuki mwana gwakuwi na wana hawawatenduwi walera wawu na kuwalaga. 22 Wantu woseri hawawakalalireni mwenga toziya ya litatu lyarenen. Kumbiti ulii yakahepelera mpaka upeleru, ndo hakalopoziwi 23 Wantu pawawapunja pakati pa

lushi lumu, mtugili lushi lumonga. Nuwagambirani nakaka, hapeni mumalili lihengu lyenu mulushi zoseri za israeli pamberi pa kwiza Mwana gwa Muntu. 24 "Kwahera mfundwa yakawera mkulu kuliku mfunda gwakuwi, ama ntumintumi kuwera mkulu kuliku mtuwa gwakuwi. 25 Itsota kwa mfundwa kuwera gambira mfunda gwakuwi na ntumintumi kuwera gambira mtuwa gwakuwi. Payiwera mtuwa gwa kaya wamshema Belizebuli, su wenikaya hawashemwi ata matawu gadoda nentu!" 26 "Su, namuwatira wantu. Shoseri shashigubikitwi hashigubutulwi, na shashiweru muubada, hashimaniki. 27 Shanuwagambirani mwenga muluwindu, mpaka mushitakuli muulangala, na shillii shampikinira muubada mifiruwa gushibwera pampindi pa shitwiku. 28 Namuwatira woseri yawalaga nshimba, kumbiti waweza ndiri kuilaga rohu, mbaka nentu mumtiri Mlungu yakawenza kulaga vyoseri nshimba pamuhera na rohu mumotu gwa Jehanamu. (Geenna g1067) 29 Wampongu wawili wawawuza kwa ligwala limu, kumbiti ata yumu gwawu hapeni katuluki pasi pota na kufira Tati gwenu. 30 Kumbiti kwa mwenga, ata viri zya mumituwi yenu zoseri ziwalangwa kala. 31 Su namtira, mwenga mwana mana nentu kuliku wampongu wavua!" 32 "Wantu woseri yawanjimira paweru handa waneni, hantendi viraavi kulongolu kwa Tati ka kumpindi. 33 Kumbiti yoseri yakanema neni palongolu pa wantu, naneni hanumlemei kulongolu kwa Tati gwangu gwa kumpindi. 34 "Namulihola kuwera niza kujega ponga pasipanu. Ndala, niza ndiri kujega ponga, kumbiti upanga. 35 Niziti kuwatenda wana wawagalambuki watati wawu, wahinga wawagalambuki wamawu wawu, wanahonga wawagalambuki wamawu nahonga wawu, 36 na wangondu wa muntu ndo wantu wa kaya yaku mweni. 37 "Walii wawamfira tati gwawu ama mawu gwawu kuliku neni, hapeni waweri wafundwa waneni, walii yawawafira wantemba wawu ama wahinga wawu kuliku neni hapeni waweri wafundwa wangu. 38 Muntu yakanola ndiri lupingika Iwakuwi na kufata neni, hapeni kaweri mfundwa gwangu. 39 Woseri yawagabatilira makaliru gawu, hakawahowiziyi, kumbiti woseri yawagahoziya makaliru gawu toziya yaneni, hawagalopoziyi. 40 "Yoseri yakawashemerani, kashemera neni na yakanshemera neni, kamshemera ulii yakamtumiti. 41 Yakamshemera mbuyi gwa Mlungu toziya ndo mbuyi gwa Mlungu, hakanki lifupu lya mbuyi gwa Mlungu. Na yakamshemera muntu muheri toziya ndo muntu muheri, hakanki lifupu lya muntu muheri. 42 Nuwagambirani nakaka, yoseri yakamupa yumu gwawu gwa wadidika awa yawanfata neni

shikombi sha mashi gazizimira toziya ndo mfundwa gwa neni, nakaka hakapati lifupu lyakuwi."

11 Yesu pakamalaliti kuwalagalira wafundwa lilongu na wawili, kawukiti pahala paliya na kagenditi kufunda na kubwera lushi zya pakwegera pali. 2 Yohani Mbatiza pakapikaniriti vitwatira vya Kristu vyakatenda, yomberi kawatumuti wafundwa wakuwi kwa Yesu. 3 Womberi wamkosiya Yesu, "Hashi, gutugambiri gwenga gwa yumu yakatakuliti na Yohani, ama tumuheperi gwingi?" 4 Yesu kawankula, "Mgendi mwakamgambiri Yohani vitwatira vyampikinira na kuviwona, 5 wanawlisi wawona na wavyebeketu wagendagenda, woseri yawalwala ungumbula wapungwa na wanamajogu wapikinira na wahowiti wankuzukisiwa na Visoweru Viwagira vibwelwa kwa wahushu. 6 Mbaka kwa wantu woseri yawawera ndiri na lyoga na neni!" 7 Wafundwa wa Yohani pawawukiti, Yesu kanjiti kuwagambira lipinga lya wantu, "Hashi, pangenditi kumlola Yohani kushiwala, mgenditi kulola shishi? Visoweru vya Yohani, mgenditi kulola shishi? Hashi mgenditi kulola lyega lyankutikisiya luhamba? 8 Su, mgenditi kulola shishi? Mgenditi kumlola muntu yakavaliti nguwu iherepa? Wantu yawavala nguwu zihereda walikala munumba zya wafalumi! 9 Mung'ambiri, mgenditi kulola shishi? Mgenditi kumlola mbuyi gwa Mlungu? Yina nakaka, kumbiti mwona vitwatira vivuwa kuliku mbuyi gwa Mlungu. 10 Yohani ndo yumu yawamlembiti Mumalembu mananagala, 'Mlungu kalonga, hanumtumi mjumbi gwangu hakakulonguleri na kukunyawira njira.' 11 Nukugambirani nakaka handa Yohani Mbatiza ndo mkulu kuliku muntu yoseri yakalikala. Kumbiti muntu yakawera mdidini Muufalumi wa kumpindi ndo mkulu kuliku Yohani. 12 Kwanjira shipindi Yohani Mbatiza pakabweriti ujumbi wakuwi mpaka lero, ufalumi wa kumpindi wantu wankwingira kwa makakala na wantu wana makakala ndo hawawingiri. 13 Mpaka shipindi sha Yohani, wambuyi woseri wa Mlungu na Malagaliru ga Musa galembwa kuusu Ufalumi. 14 Handa pamuweza kujimira ujumbi wawu, Yohani ndo Eliya mekizi. 15 Yakana makutu su kapikaniril! 16 "Su, nuwafananiziyi na shishi wantu wa mashaka aga? Walifana gambira wana yawaikala pahala pa soku. Wawera pawaligambiziyana na shipinga shimonga. 17 Twawagombirani msambu gwa ndowa, kumbiti mviniti ndiri! Twimba Iwimbu lwa kudaya, kumbiti mlira ndiri. 18 Yohani pakiziti, koya kuliya na kalanda ndiri divayi na kila muntu kalonga, 'Yomberi kana shamshera!' 19 Mwana gwa Muntu pakiziti, kaliya

12 Shipindi shili Yesu kaweriti kankugendagenda
Institusi ya mafunzo ya ujumbe wa diktadu la

— kuptitira mumalambu ga nganu lishaka lya Kwoyera. Wafundwa wakuwi waweriti na njala, su wanji kubenanga mikunguwi ya nganu na waliya mpunji. 2 Mafalisayu pawawoniti hangu, wamgambira Yesu, "Guloli, wafundwa waku watenda shitwatira ashi shashibeliriti kushitenda mulishaka lya Kwoyera." 3 Yesu kawankula, "Hashi, mwenibetuli ntambu yakanenditi Dawudi pamuhera na wayaguwi pawaweriti na njala? 4 Yomberi kingiriti Mnumba ya Mlungu pamuhera na wayaguwi waliya mabumunda gawamtambikiriti Mlungu, ata hangu ileweleriti mu Lilagaliru kwa womberi kuliya mabumunda galii,

kupikana mu mitaa. 20 Hapeni kalumegi ludenki, Ama lutambi lutuma lyosi hapeni kaluzimi. Mpaka kavitendi vilii vyavimfirizya Mlungu vitendi lihengu, 21 Na kupyitira yomberi wantu woseri hawaweri na uitumbiru.” 22 Shakapanu wantu wamu wamjegiriti Yesu muntu yakaweriti kana lwisi viraabubu toziya kaweriti na shamshera. Yesu kamuponiziyiti muntu ilili, su kaweziti kutakula na kuwona. 23 Lipinga ya wantu lilikangasha ntambu yakatenditi Yesu. Womberi wakosiya, “Hashi, iwezekana ayu kuwera Mwana gwa Dawudi?” 24 Mafalisayu pawapikaniriti aga, wawankula, “Yomberi kawawinga washamshera nera toziya mkulu gwa washamshera Belizebuli kamupitit makakala kutenda hanqu.” 25 Yesu kavimaniti

galii gawalihola, su kawagambira, "Ufalumi woseri waupalanganikiti muvipinga vipinga na kulikomanga weni, hapeni ulikali shipindi shitali. Na lushi lwoseri ama kaya yayipalanganika muvipinga vipinga na kulikomanga yeni haiguwi. 26 Handa shipinga shimu pashilikomanga na shipinga shimonga muufalumi wa Shetani, toziya vipalanganika kala muvipinga na ufalumi awu hauguwi! 27 Mwenga mlonga shiyiwuku ashi pashitozwa na yomberi hakashitozi, handa nuwawinga washamshera toziya Belizebuli kanupiti makakala ga kutenda hangu. Hashi, ndo kuvipikinira visoweru nya luhalia mafalumi Selemani, gaa yakawapanani wafata wenu makakala ga kumbiti panu kwana mkulu kuliku Selemani!" 43 kuwawinga washamshera? Su wafata wenu hawaweri "Shamshera pakamlawa muntu, kagenda kuyerayera watoza wenu! 28 Kumbiti pawiwa nankuwawinga kushiwala pakasakula pahala pa kwoyer. Handa washamshera kwa likakala lya Rohu gwa Mlungu, pakapata ndiri, 44 hakalitakuziyi mweni, 'Hambuyi muvimanha handa Ufalumi wa Mlungu usoka kala kwa mnomba mwangu mwandawiti.' Su pakawuya na mwenga. 29 "Kwahera muntu yakawenza kwingira mnomba ya muntu kana likakala na kumpoka ulunda wakuwi, mpaka kamtawi huti muntu yakawera na likakala, shakapanu hakawesi kumpoka ulunda bnb na woseri wiza kumwingira muntu ayu. Su wakuwi. 30 "Yoseri yakawera pamuhera ndiri na yoseri yakamwigilanga Rohu Mnanagala hapeni kalekiziwi. 32 Muntu yoseri yakamwigilanga Mwana gwa Muntu hakalekiziwi, kumbiti muntu yoseri yakamwigilanga Rohu Mnanagala hapeni kalekiziwi mashaka goseri." (aiōn 165) 33 "Mgutendi mtera guweri guherepa na mabwajubwaju gakuwi hagaherepi ama mgutendi mtera guweri gudoda na mabwajubwaju gakuwi hagaweri madoda toziya mtera gumanikana kulawirana na mabwajubwaju gakuwi. 34 Mwenga ndo mleru gwa njoka! Muweza hashi kutakula vitwatira viheri shipindi mwenga mwawadoda? Muntu katakula galii gamemiti mumoyu mwakuwi. 35 Muntu muheri kalaviya vitwatira viheri kulawa mumoyu mwakuwi, kumbiti muntu mdoda kalaviya vitwatira vidoda mumoyu mwakuwi. 36 "Su mwana unakaka kuwera mulishaka lya kutoza kila muntu hakawankuli kila shisoweru shakatakuliti. 37 Visoweru vyaku havikutozi kuwera gumfirizya Mlungu ama gwamuntu mdoda." 38 Wafunda wamu wa Malagaliru na Mafalisayu wamu wamgambira Yesu, "mfunda tufira gutulanguziye mauzaua kulawa kumpindi kwa Mlungu." 39 Yesu kawankula, "Shiyiwuku shikondola na shashihera uwaminika kulongolu kwa Mlungu! Mfira mauzaua, kumbiti hapeni mpananwi liuzaua lyoseri lili ira hampananwi liuzaua lya Yona mbuyi gwa Mlungu. 40 Ntambu ira ayi Yona kalikaliti mashaka matatu paliwala na pashiru mumtimi gwa somba, su Mwana gwa Muntu hakalikali vira mashaka matatu paliwala na pashiru mngati pasi pa isi. 41 Mulishaka lya kutoza, wantu wa Ninawi hawagoloki pamuhera na shiyiwuku ashi na womberi hawashitozi. Toziya wantu wa Ninawi walekiti vidoda vyawatenditit pawampikaniriti Yona pakabwera, kumbiti panu kwana shiwtatila shikulu kuliku Yona. 42 Malikiya gwa kusika hakalawili shipindi kuwawinga washamshera? Su wafata wenu hawaweri "Shamshera pakamlawa muntu, kagenda kuyerayera watoza wenu! 28 Kumbiti pawiwa nankuwawinga kushiwala pakasakula pahala pa kwoyer. Handa washamshera kwa likakala lya Rohu gwa Mlungu, pakapata ndiri, 44 hakalitakuziyi mweni, 'Hambuyi muvimanha handa Ufalumi wa Mlungu usoka kala kwa mnomba mwangu mwandawiti.' Su pakawuya na mwenga. 29 "Kwahera muntu yakawenza kwingira mnomba ya muntu kana likakala na kumpoka ulunda wakuwi, mpaka kamtawi huti muntu yakawera na likakala, shakapanu hakawesi kumpoka ulunda bnb na woseri wiza kumwingira muntu ayu. Su wakuwi. 30 "Yoseri yakawera pamuhera ndiri na ntambu ya muntu ayu iwera idoda kuliku payiweriti kwanja. Ntambu ayi hayiwalawili wantu wa mashaka ndiri kujojinira ndo nakaka kankupalasiya. 31 aga yawatenda vidoda." 46 Yesu pakaweriti kankali Na nuwagambiranu kuwera wantu wankulekiziwa vidoda na vintu vidoda vyawatakula, kumbiti muntu yoseri yakamwigilanga Rohu Mnanagala hapeni kalekiziwi mashaka goseri." (aiōn 165) 33 "Mgutendi mtera guweri guherepa na mabwajubwaju gakuwi hagaherepi ama mgutendi mtera guweri gudoda na mabwajubwaju gakuwi hagaweri madoda toziya mtera gumanikana kwa liwoku lyakuwi wafundwa wakuwi na kulonga, "Mlol! Awa ndo mawu gwangu na walongu waneni! 50 Muntu yoseri yakatenda vilii vyakafira Tati gwangu gwa kumpindi, ayu ndo mlongu gwangu na dada gwangu na mawu gwangu."

13 Lishaka liraa lili Yesu kalawiti mnomba illi na kugenda kumpeku kulitanda, su kalivaga kanja kufunda. 2 Lipinga likulu lya wantu limzingiti, su Yesu kakwena mumtumbwi na kalivaga na wantu waweriti wagolokiti pampeku pa litanda. 3 Yesu katakuliti kwa mifanu kuwagambira vitwatira vivuwa. "Kuweriti na muntu yakagenditi kukweta mbeyu. 4 Pakaweriti kankukweta mbeyu mulirambu, mbeyu zimonga zitulukiriti munjira na wampongu wiziti na waziliya. 5 Zimonga zitulukiti palitalawu lyana litapaka lididini. Zimera kanongola toziya litapaka ligenditi pasi ndiri. 6 Kumbiti mshenji paguwaliti gulunguziya vimeru vyavimeriti toziya mishigira yakuwi igenditi ndiri pasi, su vimeru viyuma. 7 Mbeyu zimonga zitulukiriti pa misontu, pazimera na kukula misontu izibabanika. 8 Kumbiti mbeyu zimonga zitulukiriti

13 Lishaka liraalilii Yesu kalawiti mnumba ilii na
Irwanda Irwanda Irwanda, zu kati kwa kipis-

- kugenda kumpeku kilitanda, su kalivaga kanja kufunda. 2 Lipinga likulu lya wantu limzingiti, su Yesu kakwena mumtumbwi na kalivaga na wantu waweriti wagolokiti pampeku pa litanda. 3 Yesu katakuliti kwa mifanu kuwagambira vitwatira vivuwa. "Kuweriti na muntu yakagenditi kukweta mbeyu. 4 Pakaweriti kankukweta mbeyu mulirambu, mbeyu zimonga zitulukiriti munjira na wampongu wiziti na waziliya. 5 Zimonga zitulukiti palitalawu lyana litapaka lididini. Zimera kanongola toziya litapaka ligenditi pasi ndiri. 6 Kumbiti mshenji paguwaliti gulunguziya vimeru vyavimeriti toziya mishigira yakuwi igenditi ndiri pasi, su vimeru viyuma. 7 Mbeyu zimonga zitulukiriti pa misontu, pazimera na kukula misontu izibabanika. 8 Kumbiti mbeyu zimonga zitulukiriti

Mlungu hawang'eleng'eti gambira mshenji Muufalumi Mbatiza kaweriti kankumgambira Herodi, "Iherepa wa Tati gwawa. Handa muwera na makutu, mpikaniri! ndiri gwenga kumyuga Herodiya!" 5 Herodi kafiriti 44 "Ufalumi wa kumpindi ulifana ntambu ayi. Muntu kumlaga Yohani Mbatiza, kumbiti katiliti wantu wa yumu kawoniti ulunda yaulfifiti mulirambu. Su yomberi Shiyawudi toziya Yohani Mbatiza womeri wamwoniti kanemeleriti nentu, kawufifiti kayi na kagenditi kuwuza kuwera mbuyi gwa Mlungu. 6 Mumsambu gwa kulihola vyoseri vyakawera navi na kawuyiti kuhemera lirambu kwiwuka kwa Herodi, muhinga gwa Herodiya, kaviniti lili." 45 "Viraa, Ufalumi wa kumpindi ulifana hangu. kulongolu kwa wahenga woseri. Herodi kamemeleriti Muntu yumu kaweriti kankusakula lulu iherepa, 46 na nentu 7 su kamgambiriti, "Nulirapi, hanukupi shoseri pakayiwoniti lulu yimu inamana nentu nkulu, kagenditi shagunduwa!" 8 Mawu gwa muhinga ulii kamhimiziyiti kuwuza vyoseri vyakaweriti navi na kuhemera lulu ili." muhinga gwakuwi kamgambiri tati gwakuwi kulonga, 47 "Viraa Ufalumi wa kumpindi ulifana hangu. Walowa "Gunupi palaa panu muluseru mtuwi gwa Yohani wasomba wamu watandira wawu wawu multanda Mbatiza!" 9 Ata hangu mfalumi kahinginikiti, kumbiti na walowa wasomba wa ntambu zoseri. 48 Wawu toziya ya kulirapilira kwakuwi kulongolu kwa wahenga, pauweriti na wasomba nduu, wawunika pampeku pa litanda na kulisaga pasi kuwasyagula wasomba, Yohani kadumulwi mtuwi mushibetubetu. 11 Mtuwi wasomba waherepa wawatula mumajamanda gawu gwa Yohani wagujega muluseru na kumupa muhinga na wasomba wadoda wawasa. 49 Ntambu ayi hayiweri lishaka lya upeleru, shipindi ashi wantumintumi wa kumpindi wa Mlungu hawawalavyi wantu yawatenda vidoda kulawa kwa wantu waheri (aiōn g165) 50 na hawawasili mumotu gwa Jehanamu, su womeri hawalili na kugayagaya menu gawu." (questioned) 51 Yesu kawakosiya, "Hashi, mwerewa vitwatira avi?" 52 Su yomberi kawagambira, "Kila mfunda gwa Malagaliru yakawera mfundwa Muufalumi wa kumpindi kalifana gambira muntu lusungu na kawaponiziyiti woseri yawaweriti walwala. yakana numba yakanoliti vintu nya makashu na 15 Pamihi, wafundwa wakuwi wamgendereti Yesu na vya syai muluwanja lya kutulila vintu." 53 Yesu walonga, "Saa zigenda kala na pahala panu pagweka. pakamalaliti kuwagambira mifanu ayi, kawukiti pahala Guwalekeziyi wantu wagendi zawu naguwaleki palii 54 na kagenditi kushijiji kwakuwi. Aku kafunditi wagensi muvijiji wakahemeriboga." 16 Yesu wantu mnumba ya Mlungu na woseri yawampikaniriti kawagambira, "Hapeni wawuki, mwenga muwayupi walikangashiti. Womberi wakosiya, "Hashi, kapatiti vintu nya kuliya!" 17 Womberi wamwankula, "Twana koshi luhala alu? Hashi kapata koshi mauzaiza aga? 55 Hashi, ayu mwana ndiri gwa msongola vintu na mawu gwakuwi wamshema Mariya na walongu wakuwi ashina Yakobu na Yosefu na Simoni na Yuda? 56 Na wadada wakuwi walikala ndiri panu? Hashi, kagapata koshi goseri aga?" 57 Su womeri wamlema Yesu, Yesu kawagambira, "Mbuyi gwa Mlungu hapeni kamjimiri mlushi mwakuwi na ukaya kwakuwi, kumbiti lushi zimonga wamjimiria." 58 Toziya womberi wahera moyu, su hapeni katendi mauzaiza gavuwa palii.

14 Shipindi shili mkulu gwa Galilaya Herodi kapikaniriti visoweru nya Yesu. 2 Nakaka ndo Yohani Mbatiza, ayu kazyuka kulawa kwa wahowiti, "kawagambira maafisa, ayi ndo toziya kana likakala lwa kutenda mauzaiza." 3 Herodi ndo yakalagaliriti kuwera Yohani wamkamuli, wamtawi pingu na kumtula mushibetubetu. Katenditi hangu toziya ya Herodiya mdala gwa Filipi mlongu gwakuwi. 4 Toziya Yohani

Mbatiza kaweriti kankumgambira Herodi, "Iherepa wa Tati gwawa. Handa muwera na makutu, mpikaniri! ndiri gwenga kumyuga Herodiya!" 5 Herodi kafiriti 44 "Ufalumi wa kumpindi ulifana ntambu ayi. Muntu kumlaga Yohani Mbatiza, kumbiti katiliti wantu wa yumu kawoniti ulunda yaulfifiti mulirambu. Su yomberi Shiyawudi toziya Yohani Mbatiza womeri wamwoniti kanemeleriti nentu, kawufifiti kayi na kagenditi kuwuza kuwera mbuyi gwa Mlungu. 6 Mumsambu gwa kulihola vyoseri vyakawera navi na kawuyiti kuhemera lirambu kwiwuka kwa Herodi, muhinga gwa Herodiya, kaviniti lili." 45 "Viraa, Ufalumi wa kumpindi ulifana hangu. kulongolu kwa wahenga woseri. Herodi kamemeleriti Muntu yumu kaweriti kankusakula lulu iherepa, 46 na nentu 7 su kamgambiriti, "Nulirapi, hanukupi shoseri pakayiwoniti lulu yimu inamana nentu nkulu, kagenditi shagunduwa!" 8 Mawu gwa muhinga ulii kamhimiziyiti kuwuza vyoseri vyakaweriti navi na kuhemera lulu ili." muhinga gwakuwi kamgambiri tati gwakuwi kulonga, 47 "Viraa Ufalumi wa kumpindi ulifana hangu. Walowa "Gunupi palaa panu muluseru mtuwi gwa Yohani wasomba wamu watandira wawu wawu multanda Mbatiza!" 9 Ata hangu mfalumi kahinginikiti, kumbiti na walowa wasomba wa ntambu zoseri. 48 Wawu toziya ya kulirapilira kwakuwi kulongolu kwa wahenga, pauweriti na wasomba nduu, wawunika pampeku pa litanda na kulisaga pasi kuwasyagula wasomba, Yohani kadumulwi mtuwi mushibetubetu. 11 Mtuwi wasomba waherepa wawatula mumajamanda gawu gwa Yohani wagujega muluseru na kumupa muhinga na wasomba wadoda wawasa. 49 Ntambu ayi hayiweri lishaka lya upeleru, shipindi ashi wantumintumi wa kumpindi wa Mlungu hawawalavyi wantu yawatenda vidoda kulawa kwa wantu waheri (aiōn g165) 50 na hawawasili mumotu gwa Jehanamu, su womeri hawalili na kugayagaya menu gawu." (questioned) 51 Yesu kawakosiya, "Hashi, mwerewa vitwatira avi?" 52 Su yomberi kawagambira, "Kila mfunda gwa Malagaliru yakawera mfundwa Muufalumi wa kumpindi kalifana gambira muntu lusungu na kawaponiziyiti woseri yawaweriti walwala. yakana numba yakanoliti vintu nya makashu na 15 Pamihi, wafundwa wakuwi wamgendereti Yesu na vya syai muluwanja lya kutulila vintu." 53 Yesu walonga, "Saa zigenda kala na pahala panu pagweka. pakamalaliti kuwagambira mifanu ayi, kawukiti pahala Guwalekeziyi wantu wagendi zawu naguwaleki palii 54 na kagenditi kushijiji kwakuwi. Aku kafunditi wagensi muvijiji wakahemeriboga." 16 Yesu wantu mnumba ya Mlungu na woseri yawampikaniriti kawagambira, "Hapeni wawuki, mwenga muwayupi walikangashiti. Womberi wakosiya, "Hashi, kapatiti vintu nya kuliya!" 17 Womberi wamwankula, "Twana koshi luhala alu? Hashi kapata koshi mauzaiza aga? 55 Hashi, ayu mwana ndiri gwa msongola vintu na mawu gwakuwi wamshema Mariya na walongu wakuwi ashina Yakobu na Yosefu na Simoni na Yuda? 56 Na wadada wakuwi walikala ndiri panu? Hashi, kagapata koshi goseri aga?" 57 Su womeri wamlema Yesu, Yesu kawagambira, "Mbuyi gwa Mlungu hapeni kamjimiri mlushi mwakuwi na ukaya kwakuwi, kumbiti lushi zimonga wamjimiria." 58 Toziya womberi wahera moyu, su hapeni katendi mauzaiza gavuwa palii.

22 Pala palii Yesu kawagambira wafundwa wakuwi wakweni mumtumbwi na wamlongoleri kuloka kumwambu kulitanda, shipindi yomberi kankuwaaga wantu. 23 Pakawaagiti kala, mweni kakwenenit kulgongu kugenda kumluwa Mlungu. Payisokiti pamahi, Yesu kaweriti gweka yakuwi kulli, 24 na shipindi ashi mtumbwi guweriti kala patali pa litanda, guweriti gugenda usegausega toziya lihega liweriti

lyankuguyumbisiya. 25 Payiweriti luhunjuhunju Yesu kawagambira, "Mpikaniri na mwerewi! 11 Shintu kawagendiriti wafundwa wakuwi, pakagendagenda shashimwingira muntu munshimba hapeni shmidtendi pampindi pamashi. 26 Wafundwa wakuwi pawamwoniti muntu kaweri muhumba, kumbiti shili shashimlawiti pakagendagenda pampindi pamashi, watiliti nentu. ndo shmidtenda muntu kaweri muhumba." 12 Womberi washowangana pawalonga, "Shihoka ayu!" Shakapanu wafundwa wakuwi wamgendera na 27 Pala palii Yesu kawagambira womberi, "Namtira, wangambira, "Hashi, guvimana kuwera Mafalisayu ndo nenii!" 28 Shakapanu Peteru katakula, "Mtuwa, wakukalalira pawapikiniriti visoweru vyagutakula?" handa nakaka ndo gwenga gung'ambiri neni nizi 13 Yesu kawankula, "Kila mtera gweni Tati gwangu kwa gwenga pamashi." 29 Yesu kamgambira, kakumpindi kaguyaliti ndiri, hawagutupuli. 14 Namtira "Gwizi!" Su Peteru kasuluka kulawa mumtumbwi kuusu womberi! Womberi ndo walongoziya wanawisi na kamgendera Yesu pakagendagenda pampindi na kana Iwisi yumu pakamlonguziya kana Iwisi pamashi. 30 Kumbiti pakawoniti liyega, kaweriti na muyagui, woseri hawapokeri mulirindi." 15 Peteru lyoga su kanjiti kudidimila mumashi. Shakapanu katakula, "Gutakuliri gagutakula kwa twenga." 16 Yesu kalila pakalonga, "Mtuwa! Gumponiziyi." 31 Palaa kawagambira, "Hashi, ata mwenga mwerewa ndiri palii Yesu kalitalipisiya liwoku lyakuwi kamkola na kuliku wamonga? 17 Shintu shoseri shashiyingira kumgambira, "Ntambu yaguhera njimiru! Iwera hashi mumlomu mwa muntu, shigenda mumtima mwakuwi gwana lyoga?" 32 Woseri wakwena mumtumbwi, shakapanu shimplawa na shigenda mshowu. 18 na liyega linyamalira. 33 Shakapanu wafundwa Kumbiti vitwatira vyavimlawa muntu mumlomu vilawa mumtumbwi wamguwira Yesu pawalonga, "Nakaka mumoyu na vitwatira avi ndo vyavimtenda muntu gwenga gwa Mwana gwa Mlungu!" 34 Waloka kaweri muhumba. 19 Toziya mumoyu mlawa maholu litanda na kusoka lushi lwa Genezareti, 35 pahala gadoda ga ulagaji na uhumba na shimbegu na wantu woseri wamumaniti Yesu. Su wawajega wantu upitawu wa mpayu na mayigilangu. 20 Vitwatila avi ndo vyavimtenda muntu kaweri muhumba. Kumbiti kuliya shiboga pota na kunaviya mawoku ntambu yamlonga, hapeni kumtendi muntu kaweri muhumba." 21 Yesu kawukiti pahala paliya na kagenditi pakwegera na lushi lwa Tiru na Sidoni. 22 Mdala yumu yakalikariti mlishi lwa Kanaani kamwiziriti Yesu pakabotanga, "Mtuwa, Mwana gwa Dawudi, gumoneri lusungu! Muhiinga gwangu kana shamshera yakamgaziya nentu." 23 Kumbiti Yesu kalonga ndiri shisoweru kwa yomberi. Wafundwa wakuwi wamgendera na wamgambira Yesu, "Gumgambiri mdala ayu kagendi zakui! Toziya kankutufatafata na kutenda umatu!" 24 Shakapanu Yesu kawankula, "Wantuma hera kwa wantu wa Israeli yawagamiliti gambira kondolu." 25 Paliya mdala ulii kiza na kamsuntamalira palongolu pa magulu gakuwi pakalonga, "Mtuwa guntangi!" 26 Yesu kamwankula, "Ifaa ndiri kutola shiboga sha wana na kuawasila wang'ang'a." 27 Yomberi kamwankula, "Ayi ndo nakaka, Mtuwa kumbiti ata wang'ang'a waliyaga vyavisigaliti na kutulukira pasi kwa meza ya Mtuwa gwawu." 28 Su Yesu kamwankula, "Gwenga mdala gwana njimiru nkulu! Shili shagufira hashitendeki kwaku." Na pala palii muhiinga gwakuwi kawera mkomu. 29 Yesu kawukiti palii na kagenda pampeku pa litanda lya Galilaya. Kakwena kulugongu na kalivaga pasi. 30 Lipinga likulu lya wantu limwizira pawamjegera wavibyeketu na wanawisi na bubu na wantu wamonga wawuwa yawaweriti walwelii, su wawatula palongolu pa magulu ga Yesu na yomberi

15 Shakapanu Mafalisayu wamu na wafunda wa

Malagaliru wamwiziriti Yesu kulawa Yerusalem na wamkosiya, 2 "Iwera hashi, wafundwa wakuwi wagajimira ndiri mafundu gawafunditi wazewi wetu? Wagulula ndiri weri mawoku gawu pakwanja kuliya!" 3 Yesu kawankula, "Iwera hashi mwenga mijimira ndiri malagaliru ga Mlungu na kufata mafundu genu? 4 Mlungu kalonga, 'Guwapanani ligoya tati gwaku na mawu gwaku,' na 'Yoseri yakamwigiranga tati gwakuwi ama mawu gwakuwi, kafiruwa kalagwi.' 5 Kumbiti mwenga mfunda handa muntu kana shintu sha kumupa tati gwakuwi ama mawu gwakuwi kumbiti kalonga, 'Shintu ashi numulavilira Mlungu,' 6 su kafriruwa ndiri kumpanana ligoya tati gwakuwi ama mawu gwakuwi. Kwa ntambu ayi mwenga mushibeziya shisoweru sha Mlungu kwa kugajimira mafundu genu. 7 Mwawafyangu mwenga! Vyakatungiti Isaya mbuyi gwa Mlungu viwera nakaka kwa mwenga! 8 'Mlungu kalonga, wantu awa wanupa ligoya neni kwa visoweru vyawu hera, Kumbiti myoyu yawu nakaka iwera patali na neni. 9 Kunguwira kwawu kufaa ndiri, Toziya wafunda malagaliru ga wantu gambira ndo malagaliru ga neni!" 10 Shakapanu Yesu kalishemiti lipinga lya wantu na

kawaponiziya. **31** Lipinga lya wantu lilikangashiti mulihola ndiri panugamegit mabumunda muhanu nentu pawawoniti bubu katakula na wavibyeketu toziya ya wantu elufu muhanu? Hashi, mjojiriti wagendagenda na yawalewelekiti wawera wakomu majamanda maninga ga mabumunda yagasigaliti? na wanawisi wawona na wamkwisiti Mlungu gwa **10** Ama mabumunda saba gamuwagawiritu wantu Israeli. **32** Yesu kawashema wafundwa wakuwi na elufu msheshi? Hashi, mjojiniriti majamanda kalonga, "Nuwawonera lusungu wantu awa, toziya maninga ga mabumunda yagasigarit?" **11** Iwezekana wawera na neni mashaka matatu na vinu wahera hashi, muvimana ndiri kuwera ntakuliti ndiri kuusu shintu shakuliya. Nfira ndiri kuwaleka wagendi zazu mabumunda? Mulikali weri na simika ya Mafalisayu pota na kuliya shiboga, nawalembuka munjira." na Masadukayu! **12** Shakapanu wafundwa wavimana **33** Wafundwa wakuwi wamkosiya, "Hashi, hatupati handa kankuwagambira ndiri walikali weri na simika koshi shiboga shitosha sha kulikutuziya lipinga lya ya mabumunda kumbiti kulikala weri na mafundu wantu awa kushiwala agawu?" **34** Yesu kawakosiya, ga Mafalisayu na Masadukayu. **13** Yesu kagenditi "Hashi, mwanaga mabumunda maninga?" Womberi pakwegera na lushi lwa Kaisariya Filipi, kawakosiyiti wamwankula, "Mabumunda saba na wasomba wafundwa wakuwi, "Hashi, wantu wankutakula mwana wadidini wadikawadika." **35** Yesu kalagalira lipinga lya gwa mutu ndo gaa?" **14** Womberi wamwankula, wantu livilagi pasi muvipinga vipinga. **36** Shakapanu "Wamonga watakula Yohani Mbatiza na wamonga katola mabumunda saba galii na wasomba walii, watakula Eliya na wamonga watakula Yeremiya na kalonga mayagashii Mlungu, kamega mabumunda na wamonga walonga mbuyi gwa Mlungu." **15** Yesu Kawapanani wafundwa wakuwi na wafundwa wakuwi kawakosiya, "Hashi, mwenga mlonga neni nagaa?" Kawapanani wantu. **37** Wantu woseri walijiti na **16** Simoni Peteru Kawankula, "Gwenga gwa Kristu, kwikuta. Shakapanu wafundwa wajojinira vyavisigaliti mwana gwa Mlungu yakawera mkomu." **17** Yesu wamemeziya majamanda saba. **38** Wantu woseri kalonga, "Mbaka gwenga Simoni mwana gwa Yohani! yawaliyiti, wapalu gweka yawu waveriti elufu msheshi Toziya unakaka awu khahera mutu yakakugubutulira pota kuwalanga wadala na wana. **39** Shakapanu gwenga, kumbiti Tati gwangu gwa kumpindi ndo Yesu kawaaga wantu, kakwena mumtumbwi na yakakugubutulira. **18** Na neni nukugambira gwenga kagenda pahala kwingi wakushema Magadani.

16 Mafalisayu wamu na Masadukayu yawangendiriti Yesu wafiriti kumuyambira, su wamgambiriti kawatenderi liuzaiza kulanguziya kuwera Mlungu kapamuhera na yomberi. **2** Kumbiti Yesu Kawankula, "Mshenji paguzyeta mwenga mtakula, 'Twankugenda kuwera na shipindi shiherepa toziya kumpindi kuwera kusher.' **3** Na pamandawira putiputi mtakula, 'Leru vula haitowi, toziya kumpindi kusher na ntiti.' Mwenga mushimana shipindi kwa kulola kumpindi, kumbiti muvimana ndiri kuyimana ntambu ya vipindi avi! **4** Shiyiwuku shikondola na shashihera uwaminika kulongolu kwa Mlungi! Mfira mauzaiza, kumbiti hapeni impananwi liuzaiza lyoseri lili ira hampanani liuzaiza lya Yona." Su kawaleka na kagenda zakuwi. **5** Wafundwa wakuwi pawalokiti kala kumwambu kilitanda, walijuluwa kutola mabumunda. **6** Yesu Kawagambira, "Muweri masu, na mlikali weri na simika ya Mafalisayu na Masadukayu." **7** Wantumintumi wanjiti kulitakuziyana weni kwa weni, "Katakuliti hangu toziya tutoliti ndiri libumunda lyoseri." **8** Yesu kavimaniti shawatakula, su kawakosiya, "Mwana njimiru shiyasi gaa! Hashi, shamuyowera pakati penu kuusu khahera libumunda lyoseri? **9** Hashi, mpaka vinu muvimana ndiri? Hashi,

Peteru, gwenga gwa libuwi na pampindi palibuwi ali hanyawi shipinga shangu sha wantu yawanjamira neni, ata makakala ga mulirindi lyalihera upeleru hapeni gakukanki. (**Hadēs g86**) **19** Hanukupi funguju za Ufalumi wa kumpindi kwa Mlungu, kila shagutata pasipanu shitatitwi kala kumpindi kwa Mlungu na kila shaguvugula pasipanu shivuguliti kala kumpindi kwa Mlungu". **20** Shakapanu Yesu kawalagalira wafundwa wakuwi nawamgambira mutu yoseri handa yomberi ndo Kristu. **21** Kwanjira shipindi shili Yesu kanjiti kuwagambira pota na kuffia kwa wafundwa wakuwi, "Hang'endi Yerusalem na aku hantabiki nentu kulawa kwa wazewi na watambika wakulu na wafunda wa Malagaliru. Hawanagi kumbiti lishaka lya tatu kwanjira panhowiti, hanzyuki." **22** Peteru kamtolu Yesu kugenda kumpeku na kanjiti kumkalipira. "Naiwera hangu Mtuwa! Shitwatila ashi hapeni shikupati." **23** Yesu kagalambuka na kamgambira Peteru, "Guwuki kulongolu kwa neni, Shetani! Gwenga gwa shidiwiru munjira yaneni, toziya maholu gaku aga galawa ndiri kwa Mlungu kumbiti galawa mumaholu ga mutu." **24** Shakapanu Yesu Kawagambira wafundwa wakuwi, "Handa mutu yoseri yakafira kuwera ntumintumi gwangu, kalilemi mwensi na kalutoli lupingika lwakuwi kanfati. **25** Toziya mutu yakafira kugalopozia makaliru gakuwi mwensi

hakagahovii, kumbiti muntu yoseri yakagahoviya ashi shahera moyu na shipotoka! Hanulikali na makaliru gakuwi toziya ya nenii hakagalopoziyi. **26** mwenga mpaka ndii? Munjegeri panu mwana ayu!" Hashi, muntu hakapati shishi pakawupata ulunda wa **18** Yesu kamkalipira shamshera ulii, na shamshera pasipanu poseri shakapanu pakagahoviya makaliru kamlawa na mwana ulii kawera mkomu palaa gakuwi? Ndala! Kwahera shintu, muntu shakaweza pali. **19** Shakapanu wafundwa wakuwi wamgendera kulaviya su kapati ukomu. **27** Toziya Mwana gwa Yesu pahala pagweka wamkosiya, "Iwera hashi Muntu hakizi muukwisa wa Tati gwakuwi pamuhera twenga tusinda kumwusiya shamshera ulii." **20** Yesu na wantumintumi wa kumpindi wa Mlungu na kawankula, "Toziya mwahera njimiru, nuwagambira hakampanani mafupu kila muntu ntambu yakatenditi. **21** Nakaka pamuwera na njimiru gambira mbeyu ndidini nentu, hamuzezi kulugambira lugongu alu, 'Guwuki panu gugendi pali!' Na lugongu alu halugendi. Muntu pakiza Muufalumi wakuwi."

17 Pagapititi mashaka sita Yesu kamtoliti Peteru na

Yakobu na Yohani mlongo gakuwi kagenda nawa gweka yawu kulugongu latalipa. **2** Aku pawaveriti wakumlola Yesu kagalambuka sheni, sheni shakuwi shiweriti ndaa gambira mshenji na ngwu zyakuwi ziwera neru mbuu. **3** Shakapanu wafundwa watatu walii wawawoniti Musa na Eliya pawayowera na Yesu. **4** Su Peteru kamgambira Yesu, "Mtuwa, iherepa nentu twenga twapanu, pagufira hanyawi visasa vitatu, shimu shaku na shamonga sha Musa na shamonga sha Eliya." **5** Pakaweriti kankali kankutakula hangu, liwundi lifufu limgubikira na liziwu lipikanika kulawa muliwundi ali palilonga, "Ayu ndo mwana gwangu yanumfira nentu nherepeziwa nayomberi, mumpikaniri." **6** Wafundwa pawapikaniriti aga watiliti nentu, su wasuntama makukama. **7** Yesu kawagendera kawashinkula pakalonga, "Namtira, mgoloki!" **8** Pawaloliti wawona ndiri muntu gwingi kumbiti Yesu gweka yakuwi. **9** Pawaweriti wankusuluka kulugongu Yesu kawaberiziya nawamgambira muntu vitwatira yawaviwoniti mpaka Mwana gwa Muntu pawamzyukisiya kulawa kwa wahowiti. **10** Shakapanu wafundwa wakuwi wamkosiya, "Iwera hashi wafunda wa Malagaliru wankutakula eti mpaka Eliya kizi hut?" **11** Yesu kawankula, "Nakaka, Eliya hakizi kunyawa vitwatira yoseri. **12** Nukugambirani kuwera Eliya kiza kala na wantu wammana ndiri, kumbiti wamtendera vyawafiriti weni. Mwana gwa Muntu hawambeziyi ntambu ira ayi mumawoku gawu." **13** Peni panu wafundwa wavimana kuwera yomberi kaweriti kankuwagambira weni kuusu Yohani Mbatiza. **14** Pawawuyiti mulipinga lya wantu, muntu yamu kamgendera Yesu na kamsuntamalira, **15** na kalonga, "Mtuwa, gumwoneri lusungu mwana gwana! Yomberi kana shisirika, kayi mwana gwangu katabika nentu mala zitangala kaguwira mumotu ama mumashi. **16** Numjega kwa wafundwa waku, kumbiti wawenza ndiri kumponiziya." **17** Yesu kawankula, "Shiyiwuku

kuuluwa na kufunga mweza kuwalaviya washamshera awa, kwahera shintu shingi shiweza. **22** Wafundwa pawaliwoniti pamuhera Galilaya, Yesu kawagambira, "Mwana gwa Muntu hawamupanani kwa wantu **23** na hawamligi, kumbiti lishaka lya tatu kwanjira kuhowa kwakuwi hakazyuki." Wafundwa waweriti na ushiwa nentu. **24** Yesu pamuhera na wafundwa wakuwi pawasokiti Kafarinaumu, watola mpiya za zaka za Numba nkulu ya Mlungu wamgenderiti Peteru na wamkosiya, "Hashi mfunda gwenu kalipa mpiya za zaka za Numba nkulu ya Mlungu?" **25** Peteru kawankula, "Yina!" Su Peteru pakayingiriti mnumba, pamberi kanetakuli shisoweru shoseri, Yesu kamkosiya, "Simoni gwengapa guwona ashi, wafalumi wa pasipanu watola ushuru ama kodii kwa ashina gaa? Kulawa kwa wenikaya ama kwa wahenga?" **26** Peteru kawankula, "Kulawa kwa wahenga." Yesu kamgambira, "Iherepa!, Su wenikaya wawusika ndiri kulpia. **27** Kumbiti wantu awa nawatuwona twenga twawadoda. Su mgendi kilitanda mwakalopoli somba. Somba gwa kwanja kumlopola, gugubuturi mlomu gwakuwi na haguwonii mpiya zazitosha kulpira zaka yangu na mwenga. Guzitoli na gulipi kodi zyetu."

18 Shipindi shilii wafundwa wamgenderiti Yesu

kumkosiya, "Hashi, ndo gaa hakaweri nkulu Muufalumi wa kumpindi kwa Mlungu?" **2** Su Yesu kamshema mwana yumu, kamgolosiya pakati pawu, **3** na kalonga, "Nukugambirani nakaka pamuwera ndiri gambira wana awa hapeni mwingiri nakamu Muufalumi wa kumpindi kwa Mlungu. **4** Yakawera nkulu Muufalumi wa kumpindi kwa Mlungu ndo ulii yakalisulusiya mweni na kuwera gambira mwana ayu. **5** Na yoseri yakamshemera mwana gambira ayu, kanshemera neni. **6** "Yoseri yakamtenda yumu gwa wana wadidini awa katendi vidoda, iweri mbaka kwa muntu ulii kumtawalira musingu mwakuwi lwala na kumwasira mubahari. **7** Shondi pasipanu toziya ya vintu vyavimtenda muntu katendi vidoda! Vintu avi

mpaka vilawiri, kumbiti shondi kwa ulii yakayijega kwawomberi! 8 "Handa liwoku lyaku ama ligulu lyaku palikutenda gutendi vidoda, gulidumuli na gulyasi kutali! Iherepa nentu kwingira muukomu pota na liwoku ama ligulu kuliku kuwera na mawoku goseri na magulu goseri na wakwasili mumotu yagutiyi ndiri mashaka goseri. (aiōnios g166) 9 Handa lisu lyaku palikutenda gutendi vidoda, guliwusiyi! Iherepa nentu muntu kwingira muukomu wa mashaka goseri paguvera na lisu limu kuliku kuwera na masu goseri na wakwasili mumotu gwa Jehanamu. (Geenna g1067) 10 "Mulikali weri namumbeziya yumu gwa wadidini awa. Nukugambirani, wantumintumi wawu wa kumpindi kwa Mlungu, shipindi shoseri wapalongolu pa Tati gwangu kakumpindi. 11 Mwana gwa Muntu kiziti kulopoziya shilii shashiyagamiriti. 12 "Mulihola hashi muntu pakawera na wakondolu miya na yumu pakayagamira hakatendi hashashi? Hakawaleki walii lilongu tisa na tisa palugongu na kugenda kumsakula ulii yakagamiriti. 13 Pakamwona, nukugambirani nakaka hakammeleri ulii kondolu yumu yakagamiriti kuliku mlilongu tisa na tisa yawagamiliti ndiri. 14 Ntambu ira ayi Tati gwenu gwa kumpindi kafira ndiri ata yumu gwa wadidini kagamiri. 15 "Handa mlongu gwaku pakakukoseya, gumgenderi gwakamberizi. Gutendi hangu pamuvera gweka yenu. Pakakupikanira hagumpati mlongu gwaku. 16 Kumbiti pakakupikanira ndiri, gumtoli muntu yumu ama wawili pamuhera pasipanu shileweleriti kala kumpindi kwa Mlungu na shamulekeziya pasipanu shilekeziwitwi kala kumpindi kwa Mlungu. 19 "Nukugambirani kayi, wawili wenu pasipanu pawajimilirana kumluwa Mlungu shoseri, Tati gwangu gwa kumpindi hakawatenderi shitwatilu ashi. 20 Wantu wawili ama watatu pawaliwona pamuhera kumluwa Mlungu mulitawu lyaneni, hanweri pamuhera na womberi." 21 Shakapanu Peteru kamgenderiti Yesu na kumkosiya, "Mtuwa, hashi mlongu gwangu pakankoseya numulekiziyi mala ninga? Hashi, mala saba?" 22 Yesu kamwankula, "Ndala, mala saba ndiri kumbiti miya msheshi na lilongu tisa, 23 toziya Ufalumi wa kumpindi ulifana na ntambu ayi. Kuweriti na mfalumi yumu yakafiriti kulola mawalanga ga wantumintumi wakuvi. 24 Pakanjiti kutenda hangu, wamjegera muntu yumu yakaweriti wankumshonga

mpiya elufu lilongu. 25 Ntumintumi ulii kaweriti ndiri na mpiya zitosha zya kulipa uwanda wakuvi, su mfalumi kalagaliriti kuwera yomberi wamuwazi gambira ntumintumi pamuhera na mdala gwakuvi na wana wakuvi na vyoseri vyakawera navi su kalipi uwanda. 26 Ntumintumi ulii kasuntamala palongolu pa mfalumi na kamluwiti, 'Gunheperi huti, hanukulipi kila shintu!' 27 Mtuwa gwa ntumintumi ulii kamwoneriti lusungu, su kamlekeziya uwanda ulii na kamleka kagendi zakuvi. 28 "Ntumintumi ulii pakawukiti, kaliwoniti na yumu gwa wantumintumi wayaguvi yakaweriti kankumshonga mpiya miya yimu. Su kamkamula yomberi na kanjiti kumkaba singu pakangambira, 'Gunipi shillii shagunkopiti!' 29 Ntumintumi myaguvi kamsuntamalira na kamluwa pakalonga, 'Gunheperi yomberi kajimiriti ndiri, su kamtatira mushibetubetu mpaka pakalipa lideni lili. 31 Wantumintumi wayaguvi pawawoniti vitwatira vyavilawiliti, wahinginikit nentu na wagenditi kumgambia Mfalumi kila shintu. 32 Mfalumi kamshema ntumintumi ulii na kamgambia, 'Gwenga gwa ntumintumi gufaa ndiri! Neni nukulegeziya toziya gunduwiti nukulegiziyi. 33 Gufiruwitwi gwenga gumwoneri lusungu ntumintumi tuyagu ntambu yanukuwoniriti lusungu gwenga.' 34 Mfalumi kakalariti nentu, kamlaviya ntumintumi ayu wamwazibu na kumtatira mushibetubetu mpaka pakalipiti uwanda woseri." 35 Na Yesu kamaliriti kwa kulonga, "Ndo na gwenga, su tuyoweri kwa wapitawu wawili ama Tati gwangu gwa kumpindi hakawatenderani ntambu watatu, Malembu Mananagala ntambu yagalembiti. ira ayi kila muntu pakati penu pakamlegeziya ndiri 17 Na pakashipikanira ndiri ashi, gutakuli kila shintu mushipinga sha wantu yawamjimira Yesu. Upeleri pakashipikanira ndiri shipinga ashi, gumloli gambira muntu yakamumana ndiri Mlungu ama mtola kodi. 18 "Su nukugambirani woseri, shamlewlera pasipanu shileweleriti kala kumpindi kwa Mlungu na shamulekeziya pasipanu shilekeziwitwi kala kumpindi kwa Mlungu. 19 "Nukugambirani kayi, wawili wenu pasipanu pawajimilirana kumluwa Mlungu shoseri, Tati gwangu gwa kumpindi hakawatenderi shitwatilu ashi. 20 Wantu wawili ama watatu pawaliwona pamuhera kumluwa Mlungu mulitawu lyaneni, hanweri pamuhera na womberi." 21 Shakapanu Peteru kamgenderiti Yesu na kumkosiya, "Mtuwa, hashi mlongu gwangu pakankoseya numulekiziyi mala ninga? Hashi, mala saba?" 22 Yesu kamwankula, "Ndala, mala saba ndiri kumbiti miya msheshi na lilongu tisa, 23 toziya Ufalumi wa kumpindi ulifana na ntambu ayi. Kuweriti na mfalumi yumu yakafiriti kulola mawalanga ga wantumintumi wakuvi. 24 Pakanjiti kutenda hangu, wamjegera muntu yumu yakaweriti wankumshonga

19 Yesu pakamaliliti kutakula visoweru avi, kawuka Galilaya kagenda mumkowa gwa Yudeya, kumwambu kulushemba Yoridani. 2 Wantu wawuwa wamgenderiti aku, na yomberi kawaponiziyi walewi. 3 Mafalisayu wamu wamwizira, wafiriti kumgomiziya pawamkosiya, "Hashi, Malagaliru getu gatulekeziya muntu kumleka mdala gwakuvi kwa likosa lyoseri?" 4 Yesu kawawankula, "Hashi, hamwebetuli Mumalembu Mananagala handa Mlungu pakanjiti kumuumba muntu mpalu na mdala? 5 Su Mlungu kalonga, 'Toziya ayi hakamleki mawu na tati gwakuvi, hakagendi na mdala gwakuvi, woseri awili hawaweri yumu.' 6 Su womberi hawaweri ndiri awili, kumbiti hawaweri yumu. Shakalemetiziyi Mlungu, muntu nakashitula gweka." 7 Kumbiti Mafalisayu wamkosiya, "Iwera hashi, Musa katupanani Lilagaliru kwa muntu kumleka mdala gwakuvi kwa kumpanani malembu ga kumleka?" 8 Yesu kawankula, "Musa kalagaliriti kuwaleka wadala wenu toziya mwelewa ndiri pawawafundisha. Kumbiti

iwera ndiri ntambu ayi mushipindi Mlungu pakaumbiti. Shakapanu Peteru kalonga, "Guloli, twenga tuleka 9 Nukugambiran kuwera muntu yoseri yakamleka shila shintu na tukufata gwenga. Hashi, hatupati mdala gwakuwi kwantambu yoseri ilii kuliku kujimira shishi?" 28 Yesu kawagambira, "Hamuweri na unakaka kwakuwi, su katenda uhumba pakayuga mdala kuwera Mwana gwa Muntu pakalikala mushibanta sha gwingi." 10 Wafundwa wakuwi wamgambira, "Paviwera shifalumi shikwisa muisi yasyayi, mwenga yamunfata vitwatira vya mpalu na mdala vya ntambu ayi, mbaka nenii, hamulivagi muvibanta vikwisa, kugakolamliima kulikala pota kuyuga." 11 Yesu kawankula, "Vitwatila makabila lilongu na mbili ga Israeli. 29 Na yoseri avi viwawusu ndiri woseri yawaweza kuvijimira, yakalekiti numba ama mlongu ama mhasha ama kumbiti hera kwa woseri Mlungu yakawapanani tati ama mawu ama wana ama malambu toziya yaneni, hakapati mala miya nentu ya viii yakavilekiti na hakalikali muukomu wa mashaka goseri. (aiōnios 9:166) 30 Kumbiti wantu wawuwa yawawera wa kwanja vinu hawaweri wa kupelera, na woseri yawawera wakupelera vinu hawaweri wa kwanja.

aga, su kagajimi." 13 Wantu wamu wamjegeriti Yesu wana wadidini su kawakisikiri na kuwaluwira kwa Mlungu, kumbiti wafundwa wawakalipira. 14 Yesu katakula, "Muwaleki wana wizi kwa neni, namuwaleweleri toziya Ufalumi wa kumpindi ndo wa wantu gambira wana awa." 15 Kawakisikira womberi, shakapanu kawuka palii. 16 Muntu yumu kamgendera Yesu kamkosiya, "mfunda, ntendi shintu gaa shiherepa su mpati ukomu wa mashaka goseri?" (aiōnios 9:166) 17 Yesu kamwankula, "Iwera hashi gunkosiya kuusu shiwtatila shiheri? Kwana yumu hera yakawera muheri. Pagufira kwingira muukomu wa mashaka goseri gugajimili malagaliru ga Mlungu." 18 Yomberi kakosiya, "Malagaliru goshi?" Yesu kamwankula, "Nagulaga, nagutenda uhumba, nagwiwa, nagutakula upitawu wa mpayu kwa muntu yoseri, 19 guwapanani ligoya tati gwaku na mawu gwaku, na guwfiri wantu wamonga ntambu yagulifira gumweni." 20 Muntemba ulii kamgambira, "Malagaliru goseri nugajimira, ntendi shishi shimonga?" 21 Yesu kamgambira yomberi, "Handa pagufira guveri muheri nakaka, gugendi gwakawuzi vintu vyaku vyoseri na guwapanani mpiya wahushu na gwenga haguweri mlunda kumpindi kwa Mlungu, shakapanu gwizi gunfati." 22 Muntemba ulii pakapikaniriti aga, kagenda zakui pakakalala toziya kaweriti kalunda nentu. 23 Shakapanu Yesu kawagambira wafundwa wakuwi, "Nakaka nukugambiran mwenga, hayiweri vikamala nentu kwa mlunda kwingira Muufalumi wa kumpindi. 24 Nakaka nuwagambiran, hayiweri vikamala kwa mlunda kwingira Muufalumi wa Mlungu kuliku shigongolu shawashishema ntembu kwingira mushitoboli sha sindanu." 25 Wafundwa pawapikaniriti aga, walikangasha nentu. Su wamkosiya, "Hashi, ndo gaa yakawenza kulopoziwa?" 26 Yesu kawalola na kawankula, "Ashi shikamala nentu kwa wantu, kumbiti kwa Mlungu shila shintu shikamala ndiri." 27

20 "Ufalumi wa kumpindi ulifana hangu. Kuweriti na muntu yakalilawa mandawira putiputi kugenda kuwatula wantu watendi lihengu mulirambu lyakuvi lya miyabibu. 2 Kapataniti nawomberi shibenamgongu sha lishaka limu, na kawajega wantu wamu mulirambu lyakuvi lya miyabibu. 3 Kalawa saa tatu mandawira kagenda pahala pa soku kawawona wantu wamonga wagoloka paliya wahera lihengu. 4 Su kawagambira, 'Mwenga mgendi mwakatendi lihengu mulirambu lya miyabibu, neni hanuwanpanani shibenamgongu.' 5 Su womberi wagenda. Mweni kana lirambu kawuka kayi saa sita na saa tisa palwala, katenditi ntambu iraa. 6 Payiweriti pakwegera na mshenji kuzyeta pakagenditi pahala pa soku, kawawoniti wantu wamonga wankali wankugoloka paliya. Yomberi kawakosiya, 'Iwera hashi mgoloka panu paliwala poseri pota kutenda lihengu?' 7 Womberi wamwankula, 'Kwahera muntu yakatupa lihengu twenga.' Na yomberi kawagambira, 'Mwenga mgendi na kutenda lihengu mulirambu lyaneni lya miyabibu.' 8 "Mshenji paguzyetiti yakana lirambu kiziti na kamgambiriti mtula mpiya gwakuwi, 'Guwashemi watenda lihengu na guwapanani vibenamgongu vyawu, gwanjiti kuwapanana yanuwajegiti muupeleru na gumaliri kwa kuwapanana walii yanuwajegiti kwanja.' 9 Wantu yawanjiti kutenda lihengu mshenji kuzyeta, gumpanani kila muntu shibenamgongu sha lishaka limu. 10 Su wantu waliya yawaweriti wakwanja kwiza kutenda lihengu wiziti kutola mpiya zyawu, womberi waliholiti kuwera hawapati mpiya nentu kuliku womberi, kumbiti wapatiti vibenamgongu vyawu kila muntu. 11 Womberi watoliti mpiya zyawu na wanjiti kumuhinginiziya mtuwa yakawajegiti kutenda lihengu. 12 Watakula, 'Wantu awa yaguwajegiti kutenda lihengu muupeleru, watenda lihengu lisaa limu hera, twenga tutenda lihengu kwanjira mandawira mpaka mshenji kuzyeta, tuvumiliya mshenji gukalipa,

su gwenga gutulipa twenga ntambu yaguwalipa wantu wawuwa.” 29 Yesu pamuhera na wantumintumi womberi! 13 “Mtuwa ulii kamwankula yumu gwatu, wakuwi pakaweriti wankuwuka lushi lwa Yeriku, lipinga ‘Gupikaniri ganja, nukupunja ndiri shintu! Toziya likulu lya wantu limfatiti. 30 Su kuweriti na wanalwisi gujimilirana na neni nukulipi shibenamgongu. 14 wawili walivaga pampeku pa njira, wapikiniriti kuwera Vinu gutoli malipu gaku na gugendi ukaya. Nfira Yesu kankupita peni paliya, su wanjiti kubotanga, kumupa muntu ayu yanumjegiti muupeleru kutenda “Mtuwa, Mwana gwa Dawudi! Gutuwoneri lusungu!” lihengu, shibenamgongu ntambu yanukupanana 31 Lipinga lya wantu liwakalipira na kuwagambira gwenga. 15 Hashi, neni nekeziwa ndiri kutenda wanyamali. Kumbiti womberi wongera kubotanga, ntambu yanfira kutendera mpiya zangu? Ama “Mtuwa, Mwana gwa Dawudi! Gutuwoneri lusungu!” 32 gumanera weya toziya neni ntanga wantu?” 16 Yesu Yesu kagoloka kawashema womberi. Su kawakosiya, kamalira kwa kutakula, “Su wantu woseri yawawoneka 33 Womberi wamwankula, wakuupeleru vinu, hawaweri wakwanja na wantu “Mtuwa, tuluwa kuwona!” 34 Su Yesu kawawonera woseri yawawoneka wakwanja vinu, hawaweri lusungu, kawashinkula masu gawu, na palaa paliya wakuupeleru.” 17 Yesu pakaweriti kankugenda

Yerusalemu, kawatoliti wafundwa wakuwi lilongu na wawili pambwega na kuwagambira gweka yawu pawaveriti wankugendagenda. 18 Kawagambira, “Mpikaniri, twankugenda Yerusalemu, aku Mwana gwa Muntu hawambati na kumjega kwa Watambika wakulu na wafunda wa Malagaliru. Womberi hawamtoto kumlaga 19 na hawawanpanani wantu wa isi zimonga, womberi hawamtenderi lidufiya na hawamkomi na hawamlagi kwa kumkong’ondera mulupingika na lishaka lya tatu kwanjira pakahowiti hakazyuki.” 20 Shakapanu mdala gwa Zebedayu kiziti kwa Yesu pamuhera na wana wakuwi wawili, kmsuntamalira na kumluwa shintu. 21 Yesu kamkosiya, “Gufira shishi?” Mawu uliya kamwankula, “Gunahidi neni kuwera wana waneni awa wawili hawalivagi yumu uwega waku wa kumliwu na yumonga uwega waku wa kumshigi, shipindi paguwera Mfalumi.” 22 Yesu kawankula wana walii, “Muvimana ndiri shamluwa. Hashi, muweza kulandira lutekeru lwa ndabibiku Iwanfira kulandira neni?” Womberi wamwankula, “Tuweza.” 23 Yesu kawagambira, “Nakaka hamlandiri lutekeru Iwangu. Kumbiti neni hapeni ntakuli yoshi hakalivagi kumliwu ama kumshigi kwaneni. Shitwatira ashi ndo sha woseri yawatulilwa kala na Tati gwangu.” 24 Wafundwa wamonga walii pawapikaniriti aga, wawakalaliti walongu wawili walii. 25 Su Yesu kawashema woseri pamuhera na kawagambira, “Muvimana kuwera wakolamlima wa isi zimonga wankuwakola wantu wawu kwa makakala na walongoziya wawu wanauwezu nentu. 26 Kumbiti kwa mwenga naiwera gambira womberi pakati penu. Handa pakati penu kwana muntu yakafira kuwera mkulu, kaweri ntumintumi gwa wantu woseri. 27 Handa pakati penu kwana muntu yakafira kuwera gwa kwanja, kaweri ntumintumi gwenu. 28 Na neni Mwana gwa Muntu niziti ndiri wantenderi, kumbiti niziti kutenda na kuwulaviya ukomu wangu, su nuwalopoziyi

21 Yesu na wafundwa wakuwi pawaveriti pakwegera na Yerusalemu na kusoka Betifagi kulugongu lwa Mizeyituni, kawatumiti wantumintumi wakuwi wawili, 2 pakawagambira, “Mgendi mpaka kushijiji sha palongolu penu na hamumwonu punda na mwana gwakuwi wawatawa. Muwayopoli na munjegeri. 3 Handa muntu yoseri pakatakula shoseri, mumgambiri, ‘Mtuwa kawafira kawatenderi na shakapanu hawawalekeri.’ 4 Shitwatira ashi shitendikit su galii gagatakuliti na mbuyi gwa Mlungu gatendeki, 5 “Mlugambiri lushi lwa Sayuni, Guloli, Mfalumi gwaku kankwiza kwa gwenga! Ndo mpoli na kakwena panani pa punda, Na ndama, mwana gwa punda.” 6 Su wafundwa wakuwi wagenda na watenda ntambu Yesu yakawagaliriti, 7 wamjega punda ulii na ndama gwakuwi, wayazilira ngwu zyau panani pa punda na Yesu kakwena kalivaga pampindi pakuwi. 8 Lipinga lya wantu wayarika ngwu zazu munjira, na wantu wamonga wadumula maputira ga mitera na waiyalika panjira. 9 Lipinga lya wantu wamlongoleriti Yesu na wamonga wamfatiti kumbeli pawabotanga, “Kakwiswi Mwana gwa Dawudi! Mlungu kamtekeleri yakiza mulitawu lya Mtuwa! Kakwiswi Mlungu!” 10 Yesu pakaweriti kankwingira Yerusalemu, lushi loseri luweriti na shelekusheleku. Wantu wakosiyiti, “Hashi, ayu ndo gaa?” 11 Lipinga lya wantu liwankula, “Ayu ndo Yesu mbuyi gwa Mlungu, kalawa Nazareti isi ya Galilaya.” 12 Yesu kagenda kwingira Mnumba nkulu ya Mlungu, kawawinga kunja wantu woseri yawaweriti wankuwuza na kuhemera vintu pali. Kazigalambuziya meza zawaweriti wankuvunjira mpiya na vigoda vya wantu yawaweriti wankuwuza wang’unda, 13 na kawagambira, “Galembwa Mumalembu Mananagala kuwera Mlungu kalonga, ‘Numba nkulu yaneni hayishemwi numba ya sala.’ Kumbiti mwenga tuyitenda mpanga ya wapoka!” 14 Wanawisi na

yawalewelekiti wamgendifriti Yesu Kunumba nkulu 'Hapeni ng'endi,' kumbiti shakapanu kagenda kutenda ya Mlungu na yomberi kawaponizya. **15** Su, lihengu. **30** Shakapanu tati ulii kamgendorera mwana watambika wakulu na wafunda wa Malagaliru wakalaliti gwakuwi yumonga kamgambiriri ntambu ilii. Yomberi pawawoniti vitwatira nya kulikangasha vyakatenditi kamwankula, 'Yina tati hang'endi,' kumbiti kagenditini na wana pawaweriti wankubotanga Mnumba nkulu ndiri. **31** Hashi, pa wawili awa gaa yakatenditi ya Mlungu pawalonga, "Kakwiswi Mwana gwa gakafiriti tati gwakuwi?" Womberi wamwankula, Dawudi!" **16** Su womberi wamkosiya Yesu, "Hashi, "Uliya mwana gwa kwanja." Su, Yesu kawagambira, gupikinira ntambu yawalonga?" Yesu kawankula, "Nuwagambirani nakaka, watola kodi na wandiyandiya "Yina mpikanira. Hashi, hamwebetuli Malembu aga? hawawalonguleri kugenda kwingira Muufalumi wa 'Guwafunditi wana na wana wanunu ntambu ya Mlungu. **32** Toziya Yohani Mbatiza kiziti kwa mwenga kukukwisa." **17** Su, Yesu kavaleka na kagenda kawalanguziya njira ya kulikala ya kumfiriziya Mlungu kunja kwa lushi na kagenda Betaniya na kalikaliti na mwenga mumjimiria ndiri, kumbiti watola kodi kulaa pashiru poseri. **18** Yesu pakaweriti kankuuya na wandiyandiya wamjimiriti. Ata pamwoniti goseri mlushi mandawira putiputi, kaweriti na njala. **19** aga, mwenga mlekiti ndiri vidoda vyamtenda na Kaguwona mkuyu pampeku pa njira na kagugendera, kumjimiria yomberi." **33** Yesu kalonga, "Mpikaniri mfanu kumbiti guweriti gwahera bwajubwaju loseri ira gwana gumonga. Kuweriti na muntu yakaweriti na lirambu, mihamba hera. Su kagugambira mtera, "Hapeni ndo mweni yakalimiti mizyabibu, katindiziya lipamanda guleri kayi mabwajubwaju!" Palaa palii mkuyu gulii na kabawa linegu lya kukamira zyabibu na kanyawiti guyuma. (aiōn g165) **20** Wafundwa pawaguwoniti na liringu lya kuolelera. Shakapanu lirambu lya mizyabibu walikangasha, pawalonga, "Iwera hashi mkuyu agu lili kalyazimira kwa walimaji, mweni kagenda mwanja guyuma kanongola?" **21** Yesu kawankula, "Nakaka gwa kutali. **34** Shipindi sha kubenanga pashisokiti, nuwagambirani, handa pamuvera na njimiru pota kawatumiti wantumintumi wakuwi kwa walimaji walii, na lyoga, hamuwezi kutenda ntambu yantenditi su watoli semu yakuwi yawabeniti. **35** Walimaji kwa mkuyu agu na kwa hangu ndiri hera kumbiti walii wawakamula wantumintumi wakuwi, yumu ata hamuwezi kulugambira lugongu, 'Gutupuki wamkomanga, yumonga wamlaga na yumonga gukalidibiziyi gumweni mulitanda,' na hayitendeki. **22** wamlaga kwa kumgumanga mabuwi. **36** Muntu ulii Handa pamwajimiria, hampananwi shoseri shamuwa kawatuma kayi wantumintumi wamonga wawuwa, kwa Mlungu." **23** Yesu kingiriti Mnumba nkulu kuliku wa kwanja, walimaji walii watenda ntambu ira ilii. ya Mlungu na kaweriti kankufunda. Watambika **37** Upeleru kamtuma mwana gwakuwi kugenda kwa wakulu na wazewi wamwiziriti Yesu na kumkosiya, womberi pakalihola, 'Nakaka hawampikinira mwana "Hashi, gutenda vitwatira avi kwa uwezu wa gaa? gwangu.' **38** Kumbiti walimaji walii pawamwoniti Hashi, ndo gaa yakakupanana uwezu awu?" **24** mwana gwakuwi, walitakuziyana weni kwa weni, Yesu kawankula, "Naneni hanuwakosiyi likosiu 'Ayu ndo muhala gwakuwi. Mwizi tumlagi na uhala limu na pamunankula, su naneni hanuwagambiranu wakuwi hauweri watwenga!" **39** Su, wambata na ntenda vitwatira avi kwa uwezu wa gaa. **25** wamlaviya kunja kulirambu lili lya mizyabibu na Nuwakosiya, 'Hashi, uwezu wa Yohani Mbatiza ulawiti wamlaga.' **40** Yesu kawakosiya, "Vini, mweni kwagaa? Hashi, ulawiti kumpindi ama kwa wantu?" kana lirambu lya mizyabibu pakiza, hakawatendi Kumbiti wanjiti kulitakuziyana weni, "Hatulongi ashi? hashi walimaji walii?" **41** Womberi wamwakula, Handa patutakula, 'Ulawiti kwa Mlungu,' yomberi "Hakawalagi woseri yawatenditi vidoda na lirambu hakatukosiyi, 'Su, iwera hashi mumjimiriti ndiri Yohani?' lili hakawapanani walimaji wamonga, ndo weni **26** Kumbiti patulonga, 'Ulawiti kwa wantu,' tutira hawamupanani semu yakuwi yawavibena kwa shipindi lipinga lya wantu toziya wantu woseri wavimana sha kubenanga." **42** Yesu kawagambira, "Hashi, kuwera Yohani kaweriti mbuyi gwa Mlungu." **27** hamwebetuli shawalembiti Mumalembu Managal? Su, wamwankula Yesu, "Tuvimana ndiri." Yesu 'Libuwi lyawalilemiti wanyawa numba, vinu liwera kawagambira, "Naneni vira hapeni nuwagambiri libuwi lyaliwera na mana nentu kuliku mabuwi goseri. ntenda vitwatira avi kwa uwezu wa gaa. **28** "Vini Mtuwa ndo yakatenditi shitwatira ashi, shitwatira mwenga mulihola ashishi kwa shitwatira ashi? sha kulikangasha nentu kwa twenga!" **43** Yesu Kuweriti muntu yumu yakaweriti na wana wakuwi kongera kutakula, "Su nuwagambirani, Ufalumi wa wawili. Yomberi kamgendiriti mkulu yumu na kulonga, Mlungu hawawawusiyi kwa mwenga na kuapanani 'Mwana gwangu, ieru gugendi gwakatendi lihengu wantu yawalera mabwajubwaju gaherepa. **44** Yoseri mulirambu lya mizyabibu." **29** Yomberi kamwankula, yakaguwa pa libuwi ali hakamegeki vipandi vipandi

na libuwi palimguwira muntu yoseri, halimupekesi." ndiri shawalihola wamonga, toziya gulishera ndiri 45 Watambika wakulu na Mafalisayu pawapikaniriti ukulu wa muntu. 17 Su, gutugambiri, gwenga mifanu ya Yesu na wavimaniti kuwera yomberi kaweriti kankuwalonga weni. 46 Su wajeriti kusakula ntambu ya kumkamula Yesu. Kumbiti womberi watiriti lipinga lya wantu lyawamaniti kuwera Yesu ndo mbuyi gwa Mlungu.

22 Yesu katakuliti nawomberi kayi kwa mfani.

2 "Ufalumi wa kumpindi ulifana ntambu ayi. Kuweriti na mfalumi yakamtandiriti mwana gwakuwi mpalu msambu gwa ndowa. 3 Su, kawatumiti wantumintumi wakuwi wakawashemi walii yawashemiriti wizi kumsambu, kumbiti walii yawashemiriti walemiti kwiza. 4 Kawatuma kayi wantumintumi wamonga, pakatakula. 'Muwagambira yawawashemiriti kuwera msambu gwangu vinu gwa kala, wang'ombi wangu na wandama waherepa wawaikitula kala. Shila shintu shiwera kala, su mwizi mumsambu gwa ndowa!' 5 Kumbiti wahenga yawashemiriti walisheru ndiri, su wendereyiti na vitwatira vyawu, yumu kagenditi kulirambu kwakuwi na yumonga kagenditi kutenda biyashala yakuwi, 6 na wamonga wawakamula wantumintumi walii, wawakomanga na kuwalaga. 7 Mfalumi ulii kakalariti nentu, su kawatuma wanjagila wakuwi wakawalagi woseri yawatenditi hangu na kapambira motu lushi zyau. 8 Shakapanu kawagambira wantumintumi wakuwi, 'Msambu gwa ndowa gwa kala, kumbiti yawashemiriti walema kwiza. 9 Vinu mgendi munjira pamwawona wantu woseri mwashemi wizi mumsambu gwa ndowa.' 10 Su wantumintumi walii wawuka na wagenda munjira, wawashemera wantu woseri yawawoniti, wadoda na waheri, numba yoseri ya msambu ivuutiti wahenga. 11 'Mfalumi pakayigiriti kuwalola wahenga, kamwona muntu kavala ndiri nguwu ya ndowa. 12 Mfalumi kamkosiya, 'Ganja, gwingira hashi panu pota kuvala nguwu ya ndowa?' Kumbiti yomberi kawankula ndiri. 13 Palaa palii mfalumi kawagambira wantumintumi, 'Mumtawi magulu na mawoku, mwakamwasi kunja muntiti. Aku hakalili na kugayagaya menu gakuwi.'" 14 Na Yesu kamalira kwa kutakula, "Yawashemiriti wavyuwa, kumbiti yawasyagulitwi ndo wadidini." 15 Shakapanu Mafalisayu wagenda zazu na wapangiti ntambu ya kumgomiziya Yesu kwa visoweru vyakuwi. 16 Su, womberi wawatuma wafundwa wawu pamuhera na wantumini wa shipinga sha Herodi kugenda kwa Yesu. Womberi walonga, "mfunda, tuvimana handa gwenga gutakula nakaka. Gwenga gufunda nakaka kuusu mafiliru ga Mlungu kwa wantu, gutira

ndiri shawalihola wamonga, toziya gulishera ndiri ukulu wa muntu. 17 Su, gutugambiri, gwenga guliola shishi? Lagaliru ama lagaliru ndiri kulipa kodi kwa Kaisari?" 18 Kumbiti Yesu kavimana ukondola wawu yawalihola, su kawagambira, "Mwawayangu mwenga! Iwera hashi mwankujera kungomiziya?

19 Munanguziyi mpiya zya kulipira kodi!" Womberi wamlivilira ligwala lya mpiya, 20 na Yesu kawakosiya, "Sheni na malembu aga mumpi ya ga gaa?" 21 Womberi wamwankula, "Ga mfalumi gwa Rumi." Su Yesu kawagambira, "Mumpanani Kaisari vyaviwera vya Kaisari na mumpanani Mlungu vyaviwera vya Mlungu." 22 Pawapikaniriti hangu, walikangasha na wamleka wagenditi zazu. 23 Lishaka liraa lili, Masadukayu wamu ndo yawatakulaga wantu yawahowiti hapeni wazyuki, wamgenderiti Yesu. 24 Su wamgambira, "mfunda, Musa katakuriti kuwera muntu yakayugiti pakahowa pota kuleka mwana, ndo mlongu gwakuwi kamyugi mdala mkenja uliya, su kamleleri wana mlongu gwakuwi yakahowiti. 25 Vinu petu panu, paveriti na walongu saba. Mlongu mkulu kayugiti mdala na kahowiti pota kupata mwana, su mlongu gwakuwi kamuhala mkenja ulii. 26 Iwera ntambu ira kwa mlongu gwa pili na gwa tatu mpaka kwa woseri saba. 27 Lupeleru na mdala uliya kahowiti viraa. 28 Vinu, mulishaka lya kuzyuka kwa yawahowiti, hashi, mdala ayu hakaweri mdala gwa gaa? Toziya mkenja ayu kaweriti mdala wa walongu woseri saba." 29 Yesu kawankula, "Mwenga mwagamila nakaka! Mwagamila toziya mgamana ndiri Malembu Mananagala ama makakala ga Mlungu. 30 Toziya yawahowiti pawazyuka, hawalifani gambira wantumintumi wa kumpindi kwa Mlungu na wantu hapeni wayugi ama kuyugwa. 31 Kumbiti kuusu kuzyuka kwa yawahowiti, hashi, hamwenibetuli galaa Mlungu gakawagambiriti? Mlungu kawagambiriti, 32 'Neni ndo Mlungu gwa Aburahamu, ndo Mlungu gwa Isaka, ndo Mlungu gwa Yakobu!' Yomberi Mlungu gwa wahowiti ndiri, ira Mlungu gwa wakomu." 33 Lipinga lya wantu palipikaniriti hangu walikangasha mafundu gakuwi. 34 Mafalisayu pawapikaniriti handa Yesu kawawankula Masadukayu mpaka wasinditi kumkosiya kayi, su womberi waliwoniti pamuhera. 35 Yumu gwawu, mfunda gwa Malagaliru, kamkosiya Yesu kwa kufira kumgomiziya, 36 "mfunda, lilagaliru lyoshi ndo likulu Mumalagaliru?" 37 Yesu kamwankula, "Gumfiri Mtuwa Mlungu gwaku kwa moyu gwaku gwoseri, kwa rohu yaku yoseri na kwa mahala gaku goseri." 38 Ali ndo lilagaliru likulu lya kwanja. 39 Na lya pili liliifana na ali, "Gumfiri gwapakwegera gwaku ntambu yagulifira gumweni." 40 Malagaliru

goseri ga Musa na malembu ga wambuyi wa Mlungu gankulitumbira malagaliru mawili aga. 41 Mafalisayu pawaweriti pamuhera, Yesu kawakosiiti, 42 "Mwenga mulihola hashi kuusu Kristu Mlopoziya? Hashi, yomberi ndo gwa shiyiwuku shagaa?" Wamwankula, "Shiyiwuku sha Dawudi." 43 Yesu kawagambira, "Su iwezekana hashi kwa likakala lya Rohu Mnanagala Dawudi kamshemi yomberi 'Mtuwa?' Dawudi katakuliti, 44 'Mtuwa kamgambiriti Mtua gwangu, Gulivagi uwega waneni wa kumliwu, Mpaka nuwatuli wangondou waku pasi pa magulu gaku.' 45 Payiwera Dawudi kamshemiti yomberi 'Mtuwa,' su iwezakana hashi kuwera Kristu ndo gwa shiyiwuku sha Dawudi?" 46 Kwahera muntu yoseri yakaweziti kumwankula Yesu na kwanjira lishaka lili kwahera yakajeriti kayi kukosiya shoseri.

23 Shakapanu Yesu kaligambira lipinga lya wantu pamuhera na wafundwa wakuwi, 2 "Wafunda wa Malagaliru na Mafalisayu wanauwezu wa kutakulira Malagaliru ga Musa. 3 Su mfiruwa kujimila na kutenda shoseri shawagambireni, kumbiti namtenda vyawawatenda weni, toziya watenda ndiri vilii vyawafundwa. 4 Watawa visanka vitopa na kuwatwika wantu, kumbiti weni wasinda ata kutilipisiya shala wapati kupapa. 5 Womberi wankutenda matendu gawu goseri su wantu wagawoni, wankuvala tepi zilembwa malagaliru kusheni kwawu na mumawoku na wongera mishirashira mumahabiti gawu. 6 Wafira kulikala pahala paligoya mumsambu na kulikala viti vya ligoya munumba ya Mlungu. 7 Wafira wawalamsiyi kwa ligoya pahala pa soku na wafira wantu wawashemi, 'Mfundu.' 8 Kumbiti mwenga namshemwa 'mfundu,' toziya mfundu gwenu yumu hera, na woseri mwenga mwawalongu. 9 Ama namumshema muntu yoseri 'Tati' pasipanu, toziya mwana Tati yumu hera kumpindi. 10 Namshemwa 'Walonguziya,' toziya mwana mlonguziya yumu hera ndo Kristu Mlopoziya. 11 Yakawera mkulu pakati penu mpaka kaweri ntumintumi gwenu. 12 Yakalikwisa hawamsulusiyi na yakalisulusiya mweni, hakakwiswi." 13 "Shondi wafunda wa Malagaliru na Mafalisayu, mwawafyangu mwenga! Mwankutata mlyangu gwa Ufalumi wa kumpindi palaa wantu pawafiriti kwingira, kumbiti maweni mwenga mwingira ndiri na muwajimira ndiri wantu yawajera kwingira. 14 Shondi wafunda wa Malagaliru na Mafalisayu, mwawafyangu mwenga! Mwankuwayonga wakenja nakuwapoka numba zawu na mwankulanguziya kusali sala ntali! Toziya ya hangu hampati azabu nkulu nentu!" Malembu gamonga gahera musitari agu.

15 "Shondi wafunda wa Malagaliru na Mafalisayu, mwawafyangu mwenga! Mwankugenda mwanja multanda na paisi su mpati muntu yumu yakajimira ntambu yamjimira. Pamumpata, mumtenda mala mbili kaweri muntu gwa kugenda mumotu gwa jehanamu kuliku maweni mwenga." (Geenna g1067) 16 Shondi walongoziya mwana Iwisi! Mwenga mfunda muntu pakalilapira kwa Numba nkulu ya Mlungu, kulilapira aku shintu ndiri, kumbiti pakalirapa kwa zahabu Mnumba nkulu ya Mlungu, kulirapira aku kumkola. 17 Mwenga mwanalwisi wazigizig! Shoshi shana mana nentu, zahabu ama Numba nkulu ya Mlungu yayitenda zahabu iweri nanagala? 18 Kayi mfunda, muntu pakalirapira pashitalawanda sha kutambikira, shintu ndiri, kumbiti pakalirapira kwa lifupu lyawalituliti pashitalawanda sha kutambikira, kulirapa aku hakumkoli. 19 Mwenga mwawa Iwisi! Shoshi sha mana nentu, lifupu lili, ama pashitalawanda sha kutambikira peni patendaga lifupu liperi linanagala? 20 Muntu yakalilapira kwa pashitalawanda sha kutambikira kalirapa kwa pahala pa kutambikira na mafupu goseri gawatuliti pahala pa kutambikira. 21 Na yakalirapira kwa Numba nkulu ya Mlungu, kalilapira kwa Numba nkulu ya Mlungu na Mlungu yakalikala amu, 22 na yoseri yakalirapira kumpindi kwa Mlungu, su kalilapira kwa shibanta sha shifalumi sha Mlungu na kwa Mlungu yakalivagira. 23 "Shondi wafunda wa Malagaliru na Mafalisayu, mwawafyangu mwenga! Mwankuwatero wantu shintu shimu muvintu ilongu, ata kuusu viungu vya likolu gambira mahamba ganunkira weri na binzari na jira na kumbiti mleka kujimira mafundu ga mana ga Malagaliru, gambira vitendu viheri na lusungu na njimiru. Vitwatila avi vya mana ndo mfiruwa kuvitenda pota na kulyaluwa vyamonga. 24 Mwenga walongoziya mwana Iwisi! Mwankulaviya wavingozi mu vyakulanda, kumbiti mwankumira shingongolu yawamshema ntembu! 25 "Shondi wafunda wa Malagaliru na Mafalisayu, mwawafyangu mwenga! Mwankugulula shikombi na bakuli kwa kunja, kumbiti mngati kumema vintu vyampatiti kwa wakwepula na malema. 26 Mfalisayu Iwisi! Gugulula uhakata huti yauwera mushikombi na kunja hakuweri kuherera viraa. 27 "Shondi wafunda wa Malagaliru na Mafalisayu, wafyangu mwenga! Muwera gambira mapumba gawatyelemekiti shokaa ndo yeni kwa kunja gawonikana gaherepa, kumbiti mngati imema mifupa ya mawuti na kila ntambu ya kudoda. 28 Viraa virii kwa kunja mwenga muwoneka mwawaheri, kumbiti mumoyou mwenu kumema ufyangu na udoda. 29 "Shondi wafunda wa Malagaliru na Mafalisayu, mwawafyangu mwenga!

Mwankunyawira mapumba ga wambuyi wa Mlungu namulihola. Toziya vitwatira mpaka vilawiri, kumbiti na kugalembera mapumba ga wantu waheri, **30** upeleru weni wankali kwiza. **7** Isi yimu hailikomangi na mlonga, ‘Handa twenga metulikali shipindi sha wagogolu wetu metulitangiti ndiri nawomberi kuwalaga ufalumi umonga. Panu na palii hapaweri na njala na wambuyi wa Mlungu! **31** Su mpitaulira kuwera maweni malendemeru ga isi kila pahala. **8** Vitwatila vyoseri avi mwenga ndo wiwuka wawu woseri yawawalagiti vilifana gambira kutama pakwanja pakulera mwana. wambuyi wa Mlungu! **32** Su, mumalili shilii shawanji **9** “Shakapanu hawawalavyani su wawatabisiyi na wagogolu wenu! **33** Mwenga wanjoka na wana kuwalaga. Isi zoseri haziwakalaliri toziya ya litawu wa wanjoka! Mwenga namulihola kuwera muweza lyaneni. **10** Mushipindi ashi wantu wawuwa hawaleki kukwepa kutoza kwingira mumotu gwa Jehanamu. myoyu yawu, hawagambulikani weni kwa weni **(Geenna g1067)** **34** Su nenii nuwagambirani kuwera hanuwajegeri mwenga wambuyi wa Mlungu. Na wantu wambuyi wa upayira, pawapotuziya wantu wawuwa. wana luhalaa na wafunda wa Malagaliru ga Musa, **12** Su vitwatira vifaa ndiri hayyongereki, mafiliru ga hamuwalagi wamu wawu na kuwapingika wamonga wantu wawuwa hauweri tisitisu. **13** Kumbiti mutu na kuwasyatanga ntomondu wamonga munumba yakahepelera mpaka lupeleru hakalopozowi. **14** za Mlungu na kuwawinga kulawa lushi na lushi. **35** Na Shisoweru Shiwigira sha Ufalumi wa Mlungu Vilawili nya kutoza kwa kuwalaga wantu woseri waheri hashibwerwi pasipanu poseri muwukapitawu kwa haiwera kwa mwenga, kwanjira kulagwa kwa Abeli wantu wa makabila goseri na upeleru hawizi. **15** mutu muheri mpaka kulagwa kwa Zakariya mwana “Su, hamuwoni ‘Shintu shidoda shashihabisiya’ gwa Barakiya, Zakariya ndo mweni yamumlagiti pakati shakatakuliti Danieli mbuyi gwa Mlungu, shigoloka pa Numba nkulu ya Mlungu na pashitalawanda sha pahala pananagala.” Yakabetula kavimani mana kutambikira. **36** Nakaka nuwagambre ni, kutoza kwa yakuwi! **16** Panu, yawawera Yudeya su watugili wantu woseri yawawalaga wayawu hakuweri kwa muvigongu. **17** Yakawera pashitwiku sha numba shiyiwuku sha mashaka aga! **37** “Yerusalem! Shondi nakasuluka kutola shintu mnumba mwakuwi. **18** shondi Yerusalem bamu! Guwalaga wambuyi wa Yakaweriti kulirambu nakawuya kumbeli kutola nguwu Mlungu, guwagumanga kwa mabuwi walii yawatumitwi yakuwi. **19** Shondi shondi wamawu yawawera na kwakuwi! Vipindi vivuwa nfira kuwatula wana waku yinda na walii yawanonizya mumashaka galii! **20** mumawoku mwangu gambira nkuku pakavigupika Mumluwi Mlungu, su kutuga kwa mwenga nakuwera vyana vyakuwi kwa mbapatiru zyakuwi, kumbiti mashaka ga mpepu ama lishaka lya Kwoyera! **21** gwenga gunema! **38** Su, Numba nkulu ya Mlungu yakuwi. **22** Kumbiti Mlungu kagapunguriti kala shiyasi sha yakuwi. **23** Shondi wamawu yawawera na kwahuera hata libuwi limu halisigali panu pampindi pa libuwi limonga, kila libuwi haliwusiwi.” **3** Yesu pakalivagiti palugongu lwa Mizeyituni, wafundwa wakuwi wamgenderiti kwa bada, su wamkosiya, “Gutugambiri, hashi vitwatira avi havilawili ndii? Na hashilawiri shishi kulanguziya ndo shipindi sha kwiza kwaku na shipindi sha upeleru pasipanu.” **(aiōn g165)** **4** Yesu kawankula, “Mulikali weri, mutu nakiza kuwapayirani. **5** Wantu wawuwa hawalawili na kulonga kila yamu, ndo Kristu Mlopoziya na hawawazyangji wantu wawuwa. **6** Hampikaniri kuusu ngondi pakwegera na visoweru nya ngondi, kumbiti

24 Yesu kalawiti Mnumba nkulu ya Mlungu, pakaweriti kankugenda zakuwi, wafundwa wakuwi wamgenderiti wamlanguziya majengu ga Numba nkulu ya Mlungu. **2** Yesu kawagambira, “Yina, muweza kugalola goseri aga! Nakaka nuwagambirani, kwahera hata libuwi limu halisigali panu pampindi pa libuwi limonga, kila libuwi haliwusiwi.” **3** Yesu pakalivagiti palugongu lwa Mizeyituni, wafundwa wakuwi wamgenderiti kwa bada, su wamkosiya, “Gutugambiri, hashi vitwatira avi havilawili ndii? Na hashilawiri shishi kulanguziya ndo shipindi sha kwiza kwaku na shipindi sha upeleru pasipanu.” **(aiōn g165)** **4** Yesu kawankula, “Mulikali weri, mutu nakiza kuwapayirani. **5** Wantu wawuwa hawalawili na kulonga kila yamu, ndo Kristu Mlopoziya na hawawazyangji wantu wawuwa. **6** Hampikaniri kuusu ngondi pakwegera na visoweru nya ngondi, kumbiti

lya kumpindi halilibegizii. 30 Shakapanu, lilangaliru lyu Mwana gwa Muntu halilawiri kulyera na wantu woseri wa pasipanu hawalili pawamwona Mwana gwa Muntu pakiza mumawundi ga kumpindi pamuhera na makakala makulu. 31 Mliru mkulu gwa mbalapi hagupikaniki na yomberi hakawatumu wantumintumi wa kumpindi wakuwi muwega za msheshi za pasipanu na hawawajoiniri wantu kulawa lupeleru lumu lwa pasipanu mpaka lupeleru lumonga lwa pasipanu. 32 "Mleki mtera gwa mkuyu guwafundi. Mitambi ya mitera payianja kutomola mahamba, muvimani kuwera shipindi sha kutowa vula shapakwegera. 33 Ntambu ira ayi mwenga pamwona vitwatira vyoseri avi, muvimani handa shipindi shapakwegera nantu. 34 Muliholi kuwera vitwatira vyoseri avi havilawili pamberi pa kuhowa wantu yawalikala vinu. 35 Kumpindi kwa Mlungu na pasipanu hazipiti, kumbiti visoweru yyaneri hapeni vipiti. 36 "Kwahera muntu yoseri yakavimana lishaka ama lisaa paviza, ama wantumintumi wa kumpindi kwa Mlungu ama Mwana. Tati gweka yakuwi ndo yakavimana. 37 Kwiza kwa Mwana gwa Muntu hakuweri gambira shilii shashilawiritu mushipindi sha Nuhu. 38 Mumashaka galii pamberi pa wantu kuhowa mumafuriku waweriti wankuliya na kulanda, wantu waweriti wankuwayuga na kuyugwa mpaka Nuhu pakingiriti mumtumbwi, 39 wavimaniti ndiri hashilawiriri shishi mpaka mafuliku pagiziti na kuwajola woseri. Ntambu ayi hayiweri pakiza Mwana gwa Muntu. 40 Shipindi ashi wantu wawili hawaweri mulirambu, yumu hakatolwi na yumonga hakalekwi. 41 Wadala wawili hawaweri wankusyaga usaka palwala, yumu hakatolwi na yumonga hakalekwi. 42 "Su gulikali weri, toziya guvimana ndiri lishaka lya kwiza Mtuwa gwenu. 43 Handa yakana numba mekavimani shipindi sha kwiza kwa mpoka, mekalikali masu na mekaleki ndiri mpoka kabomolangi numba yakuwi. 44 Su na mwenga vira muweri kala, toziya Mwana gwa Muntu hakizi mulisaa lyagulimana ndiri." 45 "Yesu kendeleiyiti kutakula, Ndo gaa ntumintumi yakaaminika na kana luhala, ndo mtuwa gwakuwi hakamtuli pampindi pa wantu wakuwi, kawapanani shiboga kwa shipindi shakuwi? 46 Mbaka ntumintumi uliya mweni mtuwa gwakuwi pakiza hakamwoni kankutenda hangu. 47 Nukugambiranu nakaka, katamtula ntumini ayu kagolokeri ulunda wakuwi woseri. 48 Kumbiti handa ndo ntumintumi kadoda, hakaligambiziyi mweni kuwera mtuwa gwakuwi hakashelewi kuwuya, 49 na hakanji kuwakomanga wantumintumi wayaguwi na kanja kuliya na kulanda pamuhera na waloweru. 50 Shakapanu mtuwa gwakuwi ntumintumi ulii pakizaku lishaka lyankali

kulimana na shipindi shakashimana ndiri. 51 Mtuwa hakamwazibu nantu na kumtula shipinga shimu na wafyangu. Aku hakalili na kugayagaya menu gakuwi."

25 "Shipindi ashi Ufalumi wa kumpindi ulifana hangu. Kuweriti na walii lilongu yawatoliti koloboyi zazu na wagenditi kumwanka mpalu gwa ndowa. 2 Wamuhanu wamu waweriti na mahala na wamuhanu wamonga waweriti wazigizigi. 3 Wazigizigi walii watoliti koloboyi zyau pota kutola mafuta ga motu ga shigubukiru. 4 Kumbiti wanaluhalu walii watoliti mafuta ga motu gatosha msupa zyau. 5 Mpalu gwa ndowa kakawiti kwiza, su walii woseri wanjiti kusizira na wagonjiti. 6 "Paiweriti kala lugonu kuweriti mashowanganu, 'Aya aya mpalu gwa ndowa! Mgendi mwakamwanki!' 7 Walii lilongu walii wimuka na wazitandira koloboyi zyau. 8 Shakapanu wazigizigi walii wawagambira wanaluhalu walii, 'Mtupungulili mafuta ga motu, toziya koloboyi zya twenga zankugenda kutenda tiya.' 9 Wanaluhalu walii wawankula, 'Ndala, toziya mafuta ga motu gatutosha ndiri twenga pamuhera na mwenga. Mgendi kuvikolija mwakahemeru maweni.' 10 Su walii wazigizigi walii pawagenditi kuhemera mafuta ga motu, mpalu gwa ndowa kasoka. Na walii wamuhanu walii yawaweriti kala wingiriti pamuhera na mpalu gwa ndowa mnumba ya msambu na shakapanu mlyangu gutatwa. 11 "Shakapanu walii wamonga walii wawuya. Su womberi wabotanga, 'Mtuwa, mtuwa! Gutuvuguliri mlyangu!' 12 Nayomberi hakawankuli, 'Ndala, nuwamana ndiri mwenga!'" 13 Na Yesu kamalaliriti kwa kutakula, "Mikali weri, toziya muvimana ndiri lishaka ama lisaa." 14 "Shipindi shilii Ufalumi wa Mlungu haulifani hangu. Kweniti muntu yumo yakafiriti kugenda mwanja, kawashema wantumintumi wakuwi na kawatula waloleri ulunda wakuwi. 15 Kamupiti kila muntu kulawirana na uwezu wakuwi, yumu kamupiti mihaku muhanu ya mpiya na yumonga kamupiti mihaku miwili ya mpiya na yumonga kamupiti muhaku gumu gwa mpiya. Su kawuka kagenda mwanja. 16 Ntumintumi yakawankiti mihaku muhanu ya mpiya kazitendera lihengu mpiya zili kapata mota mihaku muhanu imonga. 17 Ntambu iraa ayi ntumintumi yakawankiti mihaku miwili ya mpiya kapatiti mota mihaku imonga miwili ya mpiya. 18 Kumbiti ntumini yakawankiti muhaku gumu gwa mpiya kagutula, kagenda kabawa lirindi mulitapaka, kazififa mpiya zya Mtuwa gwakuwi. 19 "Pashipindi shivuwa mtuwa gwa wantumintumi woseri kawuyiti na kutenda mawalanga pamuhera nawomberi. 20 Ntumintumi yakatoliti mihaku muhanu ya mpiya kiza kajega mihaku

imonga ya mpiya. Kalonga, 'Mtuwa guloli!' Gunupiti mihaku muhanu ya mpiya, panu kwana mihaku muhanu imonga yaiyongelekiti. 21 Mtuwa kalonga, 'Gutenda weri, gwenga gwanuheri na ntumintumi gwaminika! Guwera mwaminika mushitwatira shididiki, su hanikutuli guloleri vitwatira vikulu. Gwizi tunemeleli pamuhera!' 22 "Shakapanu ntumini yakawankiti mihaku miwili ya mpiya kiziti na kulonga, 'Mtuwa, gunupiti mihaku miwili ya mpiya. Guloli! Panu pana mihaku miwili imonga yaiyongelekiti.' 23 Mtuwa gwakuwi kalonga, 'Gutenda weri, gwenga gwanuheri na ntumintumi mwaminika!' Gwenga gwaminika mushitwatila shididiki, hanukutuli guloleri vitwatira vikulu. Gwizi panu tunemeleli pamuhera! 24 "Shakapanu ntumintumi yakawankiti mihaku gumi gwa mpiya kiza na kulonga, 'Mtuwa, nujimana kuwera gwenga gwa mutu gukalipa, gubena shillii shaguyala ndiri na gujonjonira vyagukwetiti ndiri. 25 Ntiriti, sunge'nditi na nugufifa mihaku gwa mpiya zyaku.' 26 "Mtuwa gwakuwi kamgambira, 'Gwenga gwa ntumintumi mdoda na mleri! Guvimana handa neni mbena pota na kuyala na njojinira pota na kukweta. 27 Sawa, ifiruwti gutuli mpiya ya neni mubenki na neni mentoliti mpiya zyangu pamuhera na mboto yakuwi! 28 Vinu, mumpoki mpiya azi mumpanani ulii yakana mihaku lilongu ya mpiya. 29 Toziya mutu yoseri yakawera na shintu hawamupanani na kumwongera, kumbiti ulii yakahera shintu, ata shididini shillii shakaweriti nashu hawampoki. 30 Na kuusu ntumintumi ulii yakahera mana, mumwasi kunja muntiti, aku hakalili na kuyagaya menu gakuwi." 31 "Mwana gwa Muntu ndomweni Mfalumi pakiza muukwisa wakuwi pamuhera na wantumintumi wa kumpindi wakuwi wanaganala, hakalivagi mushibanta shakuwi sha shifalumi muukwisa wakuwi. 32 Wantu wa isi zoseri hawajojiniki kulongolu kwakuwi. Na yomberi hakawatuli muvipinga viwili, gambira milolera mifugu ntambu yakawatulaga gweka wakondolu kulawa mushipinga sha wambuzi. 33 Hakawatuli wantu yawatenda ntambu yakafiriti Mlungu uwega wakuwi wa kumliwu na yawatendi vidoda uwega wakuwi wa kumshigi. 34 Shakapanu Mfalumi hakawagambiri wantu walii wa uwega wakuwi wa kumliwu, Mwizi, mwenga mtekeleritwi na Tati gwangu! Mwizi na muuwanki ufalumi yawkutandiran kwanjira pakunyawa pasipanu. 35 Pahweriti na njala mwenga munupiti shiboga, panyumuluuti mwenga mnupiti mashi, nweriti muhenga mwenga mshemera ukaya kwenu, 36 nweriti shivula hera munvalasiya, nweriti ndwala mwenga munwaziya, nweriti wantatira mushibetubetu mwenga mwiza kutyangira." 37

"Shakapanu wantu yawamfirizya Mlungu hamwankuli, 'Mtuwa, tukuwona koshi gwana njala na twenga tukupiti shiboga, ama guweriti guyumuluwa na twenga tukulandasija mashi?' 38 Ndii tukuwoniti gwamuhenga na twenga tukushemera ukaya, ama gwashivula na twenga tukavalasiya? 39 Tukuwoniti ndii gulwala ama gwamushibetubetu na twenga twiza kukulola?" 40 Mfalumi hakawankuli, 'Nukugambirani nakaka, kila shintu shammutendiriti yumu gwa wapusu wangu awa muntendera neni!' 41 "Shakapanu hakawagambiri walii yawaveriti uwega wa kumshigi, 'Muwuki kulongolu kwa neni, mwenga mpangirwiti na Mlungu! Mgendi mumotu gwa gutenda tiya ndiri gwawamtandiriti Shetani na wantumintumi wakuwi! (aiōnios g166) 42 Nweriti na njala, mwenga mnupa ndiri shiboga, nweriti nyumluwa, mwenga mnupa ndiri mashi. 43 Nweriti namuhenga, mwenga munshemiriti ndiri ukaya kwenu, nweriti shivula hera, mwenga munvalasiya ndiri, nweriti ndwaliti na wantatira mushibetubetu, mwenga mwiza ndiri kunteyangira.' 44 "Shakapanu wamwankula, 'Ndii, Mtua, tukuwoniti gwana njala ama guyumluwa, na gwamuhenga ama gwashivula ama gulwala ama gwamushibetubetu, na twenga twiza ndiri kukutanga?' 45 Mfalumi hakawankuli, 'Nuwagambirani, kila pamlemiti kumtanga yumu gwa wapusu awa, mlemiti kuntanga neni.' 46 Shakapanu wombieri, hawagendi muntabiku ya mashaka goseri, kumbuti wantu yawamfirizya. Mlungu hawagendi muukomu wa mashaka goseri." (aiōnios g166)

26 Shipindi Yesu pakamalariti kufunda vitwatira vyoseri avi, kawaqambiriti wafundwa wakuwi,

2 "Pamashaka mawili muvimana, hapaweri na msambu gwa Pasaka, na Mwana gwa Muntu hawamkamuli su wampingiki mulupingika." Msambu gwa Pasaka guweriti gwa kulihola ntambu Waisraeli pawawalopoziya kulawa muufalumi wa Farawu. 3 Shakapanu watambika wakulu pamuhera na wazewi waliwoniti pamuhera muukumbi wa Kayafa, Mkulu gwa Watambika. 4 Wasakuliti ntambu ya kumkamula Yesu kwa bada su wamlagi. 5 Womberi watakuliti, "Shitwatira ashi nashitendeka shipindi sha msambu gwa Pasaka toziya wantu hawatendi ndewu." 6 Yesu kaweriti Betaniya, ukaya kwa Simoni, muntu yakalwaliti ungumbula. 7 Yesu pakaweriti kankuliya shiboga, mdala yumu kamgenderiti pakaweriti na supa ya alabasta yayimemiti utuli wa mpiya zivuwa, kammiminira mumtuwi mwakuwi. 8 Wafundwa wakuwi pawawoniti hangu, wakalala na wamkosiya, "Iwera ashi kwananga goseri aga?" 9 "Utuli awu meuwuzwi kwa mpiya zivuwa na kuwapapani wahushu!" 10 Yesu

kavimati shawashiyowera su kawagambira, "Iwera Tati gwangu." 30 Shakapanu womberi wimbiti Iwimbu ashi mwankumgaziya mdala ayu? Shakantendiriti ndo na wawuka wagenditi kulugongu lwa Mizeyituni. shiherepa kwaneni. 11 Wantu wahushu mwanawu 31 Shakapanu Yesu kawagambira, "Leru pashiru mashaka goseri, kumbuti nenii hapeni hweri na panu mawoseri mwenga hamtugi na kundeka nenii, mwenga mashaka goseri. 12 Shakatenditi mdala ntambu ya Malembu Mananagala galonga, 'Mlungu ayu kumiminira utili awu munshimba mwangu su kalonga, hakamlagi mlolera mifugu na wakondolu wa katandira kusilwa kwaneni. 13 Vinu nuwagambiranii shipinga hawapalanganyiki.' 32 Kumbiti panzyukaku, nakaka, poseri pawabwera Shisoweru Shiwigira pasi hanuwalongoleri kugenda ku Galilaya." 33 Peteru panu, shiwtatira shakatenditi mdala ayu hashitakulwi, kamgambira Yesu, "Neni hapeni nukuleki gwenga ata na wantu hawamuholi." 14 Shakapanu yumu gwa woseri pawakulema!" 34 Yesu kamgambira Peteru, wantumintumi lilongu na wawili, litawu lyakuwi Yuda "Nukugambira, pashiru pamberi njogolu hakeniwiki, Isikariyoti su kagenda kwa watambika wakulu 15 na hagunemi mala ntatu kuwera gumana ndiri nenii." kawakosiyiti, "Hamnupi shishi handa panumgalambuki 35 Peteru kamwankula, "Ata panfiruwa kuhowa Yesu kwa mwenga?" Womberi wamuwalangiriti pamuhera na gwenga, hapeni nukulemi nakamu!" Na magwala ga shaba malongu matatu na kumupa. 16 wafundwa wamonga woseri watakula ntambu iraa ayi. Na kwanjira shipindi shilii Yuda kaweriti kankusakula 36 Shakapanu Yesu kagenditi pamuhera na wafundwa lupenyu luherera lwa kungalambuka Yesu kwa wakuwi pahala pawapashernamu Getisemani na womberi. 17 Lishaka lya kwanja pamberi pa kawagambira, "Mulivagi panu nenii ng'enda palongolu msambu gwa mabumunda galekerwa ndiri simika, palii na kuluwa." 37 Kawatola Peteru na wana wawili wafundwa wamgenderiti Yesu na kumkosya, "Gufira wa Zebedayu, kanja kuhinginika na kushashatika, twakakutandiri koshi shiboga sha Pasaka?" 18 Yesu 38 na kawagambira womberi, "Moyu guntama nentu kawagambira, "Mgendi mlushi kwa muntu yumu ayu sambira nfuwi. Mulivagi panu na mwikalii masu mwakamgambira, 'Mfundu kalonga, Shipindi shangu pamuhera naneni.' 39 Su kagenda kulongolu kidogu, shisoka, handiyi shiboga sha Pasaka pamuhera na kasuntama makukama na kuluwa, "Tati gwangu, wafundwa wangu, ukaya kwaku." 19 Wafundwa handa payiwezekana, guwusiyi nkata ayi ya ndabiri watenda handa Yesu ntambu yakawagambiriti kwaneni! Ntambu yanfira ndiri nenii, kumbiti gutendi watandiri shiboga sha Pasaka. 20 Shipindi payiweriti ntambu yagufira gumweni." 40 Shakapanu kawawuyira pamhi, Yesu na wantumini wakuwi lilongu na wafundwa watatu walii na kawawona wagonja mpota wawili walivaga kuliya shiboga. 21 Pawaweriti na kamgambira Peteru, "Muweza ndiri kuliakala masu wankuliya Yesu kalonga, "Nuwagambiranii yumu pamuhera na nenii ata lisaa limu? 41 Mlikali masu gwenu hakang'alambuki." 22 Wantumini wahinginika na mluwi namwingira mumajerwa. Moyu gwa muntu nentu wanja kulikosiya yumu yumu, "Mtua hashi gufira gutenda gakafira Mlungu, kumbiti makakala ndo nenii?" 23 Yesu kawankula, "Yakashwika ndolonji ga muntu gatosha ndiri." 42 Yesu kagenditi kayi na mubakuli pamuhera na nenii ndo hakang'alambuki. kaluwa, "Tati gwangu, handa payiwezekana ndiri 24 Mwana gwa Muntu hakahowi gambira Malembu shikombi sha ndabiri shiwuki pota nenii kushilandu, su Mananagala ntambu yagatakula, kumbuti oli wakuwi nushirandi, su vyagufiriti guvitendi." 43 Kawuyiti kayi muntu ayu yakamgalambuka Mwana gwa Muntu! na kuwawona wantumini wagonja mpota, masu gawu Iweri mbaka kwa muntu ayu handa mekayiwuki ndiri!" gaweriti gana mbota nentu. 44 Yesu kawaleka kayi, 25 Yuda mgalambuka kamkosya, "Mfundu ndo nenii?" kagenda zyakuwi na kuluwa mala ya tatu, pakaluwa Yesu kamwankula, "Yina, gwenga ndo gutakula." ntambu iraa ilii. 45 Shakapanu kawawuyira wafundwa 26 Pawaweriti wankuliya, Yesu katoliti libumunda, na kuwagambira, "Hashi mwankali mwakugonja mpota kalonga mayagashii Mlungu, kalimega na kawapanana na kwoyeria? Mloli! Lisaa lyeni lisoka lya Mwana wafundwa wakuwi, pakalonga, "Mtoli mlili, ayi ndo gwa Muntu kukamulwa kwa makakala mumawoku ga nshimba ya nenii." 27 Shakapanu katola shikombi na wantu yawana vidoda. 46 Mwimuki, tugendeni zyetu. kalonga mayagashii Mlungu, kawapanani pakalonga, Mloli, panu kwana muntu ulii yakafira kung'alambuka!" "Mlandi woseri mwenga, 28 agu ndo mwazi gwangu, 47 Yesu kaweriti kankali kankutakula shipindi Yuda gwagulanguziya lipatanu lya Mlungu kwa wantu yumu gwa wantumini lilongu na wawili, pakasokiti. wakuwi, mwazi gwaguyitika kwajili ya wantu wawuwa Lizi lipinga likulu lya wantu wawuwa yawaawera na kuwalekiziyia vidoda. 29 Nuwagambiranii, hanandi kayi mapanga pamuhera na vindonga, womberi watumitwi ndiri divayi ya mzyabibu mpaka lishaka lili pananda na watambika wakulu pamuhera na wazewi. 48 divayi yasyayi pamuhera na mwenga Muufalumi wa Yuda kawapiti lipinga lya wantu lilangaliru pakatakula,

"Muntu yanumnona ndo yamumfira, su mumkamuli!" Mwenga mulihola hashi?" Womberi wamwankula, 49 Yuda kamgendra Yesu na kamlamsiya, "Mfundu, "Kana makosa su kafiruwa kahowi." 67 Shakapanu ponga iweri na gwenga, su kamnona." 50 Yesu wamtemera mata kusheni na wamkoma na womberi kamgambira, "Ganja gutendi kanongola shagwiziriti!" wamuwakula. 68 Na walonga, "Kristu gututungiri! Ndo Wantu walii su wiziti na wamkamula Yesu na gaa yakakuwakuliti!" 69 Peteru kaweriti kalivagit kunja warmtawa. 51 Yumu gwa wantumintumi wa Yesu kuzyetu ntumini mdala pakamgenderiti na kulonga kasomola upanga wakuwi na kamdumula likutu "Gwenga guweriti pamuhera na Yesu gwa Galilaya." 70 Iya ntumintumi gwa Mtambika mkulu. 52 Yesu Kumbiti Peteru kabera palongolu pa woseri. Kalonga, kamgambira, "Guwuziyi upanga waku mumuhaku, "Nuvimana ndiri vintu vyagutakula." 71 Pakaweriti toziya yoseri yakautendera upanga, hakahowi kwa kankulawa pamlyangu gwa kuzyetu, ntumini mdala upanga. 53 Muvimana ndiri kuwera neni menumuwi yumonga kamwona Peteru na kawagambira wantu Tati gwangu kantangi, nayomberi mekanjegeri majeshi yawaweriti paliya, "Muntu ayu kaweriti pamuhera makulu malongu na mawili ga wantumintumi wa na Yesu gwa Nazareti." 72 Peteru kabera kayi na kumpindi kuntanga? 54 Kumbiti hagaweri hashi, kuwankula, "Nulirapa kuwera nummana ndiri muntu nakaka Malembu Mananagala gagalembitwi kuwera ayu!" 73 Katepu hera wantu yawaweriti wagoloka gafiruwa kulawira?" 55 Shakapanu Yesu kaligambira paliya wamgenderiti Peteru na watakula, "Nakaka lipinga iya wantu, "Iwera hashi munizira na mapanga ntambu yagutakula ilanguziya gwenga gwa muntu wa na vindonga kunkamula gambira neni mkwapula? Galilaya!" 74 Shakapanu Peteru kalonga, "Nulirapa Kila lishaka nweriti Mnumba nkulu ya Mlungu kuwera nuwagambiranu nakaka! Mlungu gwangu panfunda na munkamula ndiri. 56 Kumbiti goseri aga kanazibu handa neni panuwapayira! Nummana ndiri galawira su Malembu Mananagala ga wambuyi wa muntu ayu!" Katepu njogolu kaweka, 75 na Peteru Mlungu gatendeki." Shakapanu wafundwa woseri kaliholiti visoweru vyakagambiriti na Yesu, "Pamberi wamleka su watuga. 57 Wantu awa yawamkamuliti pa njogolu keniwiki, hagunemi mala ntatu kuwera Yesu wamjegeriti kunumba kwa Kayafa, Mtambika gumana ndiri neni." Kalawa kunja na kagenda kulila mkulu, wamjojinikira wafunda wa Malagaliru na nentu.

wazewi. 58 Peteru kamfwatiti kwa kutali mpaka kuluwaga lwa Mtambika mkulu na kingiriti kuzyetu pakutozera kalivaga pamuhera na walolera myangu, su kapati kulola vitwatira ntambu yawiwera. 59 Watambika wakulu na shiyotera motu shoseri sha Wayawudi, shisakuliti upitawu wa kupaya kuusu Yesu wapati kumlaga, 60 kumbiti wantu wawuwa watakuliti ukapitawu wa upayira kuusu yomberi. Pamuhera na hangu wapata ndiri shintu shoseri. Lupeleru wiziti wantu wawili 61 na walonga, "Muntu ayu katakuriti, 'Weza kubomolanga Numba nkulu ya Mlungu na hanyawi kwa mashaka matatu.'" 62 Mtambika mkulu kagoloka na kamgambira Yesu, "Hashi, guwawankula ndiri wantu awa wakutakulira shishi gwenga?" 63 Kumbiti Yesu kanyamala jii. Mtambika mkulu kamgambira kayi, "Nukulapira kwa Mlungu mkomu, gutugambiri handa gwenga ndo gwa Kristu Mlopoziya, Mwana gwa Mlungu." 64 Yesu kamwankula, "Yina, gwenga gutakula. Kumbiti nuwagambiranu mwawoseri mwenga, kwanjira shipindisi ashi hamumwonni Mwana gwa Muntu kalivaga uwega wa kumliwu wa Mlungu yakawera na makakala goseri na pakiza mumawundi ga kumpindii!" 65 Panu Mtambika mkulu kapapula nguwi yakuwi na katakula, "Kamuhigilanga Mlungu! Tufira ndiri ukapitawu umonga! Vinu mpiakanira mayigiranga gakuwi!" 66

27 Mandawira putiputi watambika wakulu woseri na wazewi waliwoniti pamuhera watenditi mpangu gwa kumlaga Yesu. 2 Womberi warntawa pingu na wamjega kwa Pilatu mkulu gwa mkowa yakasyaguliti na mlongoziya gwa sirikali ya Rumi. 3 Yuda mgalambuka, pakawoniti kuwera Yesu warntoza kala, yomberi moyu gumtamiti nentu na kawawuzilira watambika wakulu pamuhera na wazewi magwala malongu matatu galii ga mpiya. 4 Kalonga, "Neni ntenda vidoda kwa kumgalambuka muntu yakahera likosa, wamlagi!" Womberi wamwankula, "Gatuwusu shishi twenga? Aga ndo gaku gumweni!" 5 Yuda kaziya mpiya zillii Mnumba nkulu ya Mlungu, kalawa kunja kagenda kulilaga mulugoyi. 6 Watambika wakulu wazitola mpiya zillii na walonga, "Azi ndo mpiya zya mwazi na ifaa ndiri kuzitula mluhanja lwa Numba nkulu ya Mlungu." 7 Pawajimilirana kala kuusu mpiya azi, womberi wazitumiya kuhemera lirambu iya ukaka, liweri pahala pa kusilira wahenga. 8 Ndo mana mpaka lero lirambu ali walishema, "Lirambu iya Mwazi." 9 Su visoweru vyakakataliki Yeremiya mbuyi gwa Mlungu vitendeki, "Watoliti magwala malongu matatu ga mpiya, shyasi sha wantu wa Israeli wapangiti kumlipira yomberi, 10 na wahemelera lirambu la ukaka, Mtuwa ntambu

yakanagaliriti." 11 Yesu wamgolosiyiti palongolu pa na wasuntama palongolu pakuwi na wamtendera mkulu gwa mkowa, ndomweni yakamkosiyiti. Su lijonga. Womberi wamlamsiya, "Mwika Mfalumi Pilatu kamkosya, "Hashi, gwenga ndo mfalumi gwa gwa Wayawudi." 30 Wamtemera mata na walutola Wayawudi?" Yesu kamwankula, "Gwenga gulonga." Iudenki lulii na wamkoma nalu mumtuwi. 31 12 Kumbiti Yesu kankula ndiri shintu, watambika Pawamaliriti kala kumtendera lijonga, wamvula lihabiti wakulu na wazewi pawaweriti wankumsitaki. 13 Su lili na wamvalisya nguwu zakuwi. Su wamjega Pilatu kamkosya, "Hashi, gupikinira ndiri masitaka yomberi kumpinjika mulupingika. 32 Pawaweriti goseri aga gawalaviya kwa gwenga?" 14 Kumbiti wankugenda wamwona muntu yamu litawu lyakuwi Yesu kawankula ndiri ata shisoweru shimu, ata Simoni yakalawiriti lushi lwa Kureni na wanjagila mkulu gwa mkowa ayu kalikangasha nentu. 15 wamlazimisha kulutola lupingika lwa Yesu. 33 Iweriti shitiba shawu mushipindi sha msambu gwa Pawasokiti pahala pawapashema Goligota, mana Pasaka mkulu gwa mkowa kumvugulira mtatirwa yamu yakuwi, "Pahala pa vipalakasa nya mtuwi." 34 yawamfiriti. 16 Shipindi ashi kuweriti na muntu yamu Wamupa muhanganu gwa Divayi na mtera gukaripa, yakamanikaniti nentu yawamatiriti mushibetubetu kumbuti Yesu pakailawaliriti kalema kulanda. 35 litawu lyakuwi Baraba. 17 Su wantu pawaliwoniti Wampingika mulupingika, shakapanu waligawirana pamuhera, Pilatu kawakosiya, "Mfira numulavyi yoshi nguwu zyakuwi kwa kugalambula simbi. 36 Pa pakati pa awili awa, Baraba ama Yesu yawamshema aga walivaga panu waweriti wankumlolera. 37 Kristu Mlopoziya?" 18 Yomberi kavimaniti weri Pampindi pa mtuwi gwakuwi mulupingika watula kuwera walongoziya wa Shiyawudi wamjegiti Yesu lisitaka limwusu yomberi lyawalembiti, "Ayu ndo Yesu, kwakuwi kwajili ya weya. 19 Pilatu pakaweriti Mfalumi gwa Wayawudi." 38 Shakapanu wawapingika kalivaga pashigoda sha kutoza, mdala gwakuwi wakwepula wawili pamuhera na Yesu, yamu uwega kamjegeriti ujumbi, "Naguliyigizija mulisitaka lya wa kumshigi kwakuwi na yumonga uwega wa kumliwu muntu ayu muheri, toziya leru ntabika nentu mukulota kwakuwi. 39 Wantu yawaweriti wankupita pahala kuusu yomberi." 20 Watambika wakulu na wazewi paliya wamwigilanga Yesu na kutikisiya mituwi yamu waligambiriti lipinga lya wantu wamlawi Baraba pawalonga, 40 "Gwenga gulitumbiti kuyibomolanga wamvugulira na Yesu wamlagi. 21 Kumbiti Pilatu Numba nkulu ya Mlungu na kuinyawa kwa mashaka kalikosiya lipinga lya wantu, "Hashi, yoshi pakati matatu! Vinu gulipoziyi gumweni handa gwenga pa wawili awa yamfira nukuvuguliran?" Womberi gwa Mwana gwa Mlungu, su gusuluki palupingika!" wamwankula, "Baraba!" 22 Pilatu kawakosiya, 41 Ntambu iraa ayi watambika wakulu na wafunda "Vinu ntendi ashishi kuusu Yesu yawamshema wa Malagaliru na wazewi wamtendiriti lijonga, 42 Kristu Mlopoziya?" Woseri wamwankula, "Gumpingiki "Kawalopoziyi wamonga, kumbuti kasinda kulipoziya mulupingika!" 23 Kumbiti Pilatu kakosiya, "Hashi, mweni! Hashi, yomberi mfalumi ndiri gwa Israeli? yomberi katenda likosa gaa?" Shakapanu womberi Vinu kasuluki palupingika na twenga hatumjimiru. wanjiit kushowangana, "Wampingiki mlupingika!" 24 43 Kamtumbiliti Mlungu na kutakula eti yomberi Pilatu pakawoniti kuwera kafanikiwa ndiri shoseri na ndo Mwana gwa Mlungu. Su tuleki tumloli Mlungu kwana vidoda viweriti vyankwanja katoliti mashi na kamlopoziyi handa kamfira nakaka!" 44 Ntambu iraa kaganaviya mawoku gakuwi palongolu pa lipinga lya ayi na wakwepula walii yawawapingikiti pamuhera wantu na kalonga, "Neni nahera lawama kuhowa na Yesu wamuhibiranga viraa. 45 Kwanjira saa sita kwa muntu ayu. Na shitwatali ashi ntendi maweni." mpaka saa tisa paliwala, pasipanu poseri paweriti na 25 Lipinga lyoseri lya wantu limwankula, "Mwazi ntiti masaa matatu. 46 Payiweriti saa tisa Yesu kalira gwakuwi guweri kwa twenga na kwa wananguta kwa liziwi likulu, "Eloyi, Eloyi lama sabakitan?" Mana wetu." 26 Shakapanu Pilatu kamvugulira Baraba yakuwi, "Mlungu gwangu, Mlungu gwangu iwera kulawa mushibetubetu, kumbiti Yesu pawamsyatanga ashi gundeka?" 47 Wantu wamu yawagolokiti palii kala ntomondu, kamlaviyiti wampingiki mulupingika. pawapikaniriti hangu, walonga, "Kankumshema Eliya!" 27 Shakapanu wanjagila wa Pilatu wamtola Yesu 48 Yumu gwawu katuga katola lidodoki, kalijwika wamwingizija mumakawu makulu ga numba zya mudivai isheshemra, kayitula mulupeleru lwa ludenki wanjagila wa Shirumi na wamjojinika shipinga na wajera kumupa yomberi kalandi. 49 Kumbiti shoseri. 28 Wamvula nguwu zyakuwi na wamvalisya wamonga walonga, "Guheperi, tuloli handa Eliya lihabiti lya langi nsheri. 29 Su wapota lijenjeri lya kankwiza kumlopoziya!" 50 Yesu kalira kayi kwa liziwi misontu na wamvalisya mumtuwi mwakuwi na likulu, su kahowa. 51 Shakapanu lipaziya lya Numba wamtulira ludenki muliwoku lyakuwi lya kumliwu nkulu ya Mlungu lyalilekanizya pahala pananagala

nentu, lidegeka vipandi viwili kulawa kunani mpaka "Namtira mwenga! Nuvimana kuwera mwankumsakula pasi. Pasipanu pabegiziwa na matalawu gapantika, Yesu yawampingikiti. **6** Kwahera panu, toziya Kazyuka **52** na mapumba gagubutuka na wantu wa Mlungu ntambu yakalongiti. Mwizi mloli pahala pawamtuluti. wawuwa yawahowiti wawazyukusiwa. **53** Womberi **7** Su mgendi kanongola vinu na mwakawagambiri walawa mumapumba na Yesu pakazyukiti kala kulawa wafundwa wakuwi, 'Kazyuka kulawa kwawahowiti kwa wahowiti, womberi wagenditi Yerusalemu lushi na kankuwalongolera kugenda ku Galilaya, aku lunanagala, wawanikaniti na wantu wawuwa. **54** hamumuwonu yomberi!' Muliholi shanuwagambirani." Mkulu gwa wawanjagila na wanjanjila yawaweriti **8** Wadala awa walawiti kanongola mulipumba, watuga wankumlolera Yesu, wawaniti kubegiziwa pasipanu na kugenda kuwagambira wafundwa wakuwi, pawawera vitwatira vyoseri vyavilawiriti, watiriti nentu na walonga, na lyoga na nemeleru nkulu. **9** Vumu Yesu kaliwona "Nakaka muntu ayu kaweriti Mwana gwa Mlungu!" nawomberi na kuwagambira, "Mwakashina?" Womberi **55** Kuweriti na wadala wawuwa palii, pawalola kwa wamwizira na kumsuntamalira pamagulu gakuwi kutali. Wadala awa ndo walii yawamfatiti Yesu kulawa na wamguwira. **10** Yesu kawagambira "Namtira! Galilaya na wamtangiti. **56** Pakati pawu paveriti Mgendi mwakawagambiri walongu wangu wagendi Mariya Magidalena na Mariya mawu gwa Yakobu na Galilaya, aku hawamoni." **11** Wadala walii pavereriti mlongu gwakuwi yawamschema Yosefu, pamuhera wankugenda zazu, walolera wamu wa lipumba na mdala gwa Zebedayu. **57** Payiweriti pamiihi, kiziti wagenditi mlushi kuwagambira watambika wakulu wa muntu yumu kalunda mwenikaya gwa Arimatayu numba ya Mlungu kuusu vitwatira vyoseri vyavilawiliti. litawu lyakuwi Yosefu na yomberi kaweriti mfundwa **12** Su waliwona pamuhera na wazewi watenda gwa Yesu. **58** Kamgenderiti Pilatu na kuluwa mawuti mpangu, wawapanani wanjanjila walii mpiya zivuwa ga Yesu. Pilatu kalagalira wamupi Yosefu mawuti galii. nentu **13** na wawagambira, "Mwenga mtakuli kuwera **59** Su Yosefu katola mawuti galii, kagatindizya sanda wafundwa wakuwi wiziti pashiru wawiwa mawuti iherepa, **60** na Kagatula mulipumba lya mpanga gakuwi twenga patugonjiti. **14** Na mkulu gwa mkowa lyakuwi, lyakalisongoliti palitalawu. Su kalibirinda pakavimana visoweru avi, twenga hatuyoweri nayu litalawu likulu pamlyangu gwa lipumba na kagenda na mwenga hapeni mpati matatizu. **15** Walolera zyakuwi. **61** Mariya Magidalena na Mariya gwingi lipumba walii wazitola mpiya na watenda shilii ulii yawaweriti walivaga palii pawalola lipumba. **62** shawawagambira watendi. Shisoweru ashi sheneyiti Shirawu yakuwi, lishaka lya Kwoyera, watambika kwa wayawudi mpaka lero. **16** "Wafundwa ilongu na wakulu na Mafalisayu wamgendifriti Pilatu, **63** na yumu wagenditi Galilaya pahala Yesu pakawagambiriti walonga, "Mtuwa, tulihola kuwera mpayu ulii katakuliti wagendi. **17** Womberi pawamwoniti Yesu wamguwira, pamberi pa kuhowa kwakuwi kalongiti, 'Pa mashaka tembera wamonga waweriti na lyoga.' **18** Yesu matatu hanzyuki." **64** Su gulagaliri lipumba lyakuwi kiziti pakwegera na kawagambira, "Wanupa uwezu waliloleri weri mpaka lishaka lya tatu, su wafundwa woseri kumpindi na pasipanu. **19** Su mgendi kwa wakuwi hapeni wavezi kwiza kugatola mauti gakuwi wantu wa makabila goseri kila pahala na muwatendi na kuwagambira wantu kuwera kazyuka. Kupayira waweri wafundwa wangu, muwabatizi multawu lya aku hakuweri kudoda kuliku kupayira kwa kwanja." **65** Tati na Mwana na Rohu Mnanagala, **20** na muwafundi Pilatu kawagambira, "Muwatoli walolera, mgendi na kulolera lipumba ntambu yamuweza." **66** Su wagenda Na neni hanweri na mwenga mashaka goseri mpaka na kulolera lipumba walimatira litalawu na kuwaleka kupelera kwa pasipanu." (aiōn g165)

28 Palipititi lishaka lya Kwoyera, mandawira putiputi
 lishaka lya jumapili, Mariya Magidalena na Mariya yumonga ulii, wagenditi kulilola lipumba.
2 Palaa palii kulawira kutikinyika kukulu kwa isi, ntumintumi gwa kupindi gwa Mtua kiziti kulawa kumpindi, kalibiringsiya libuwi lili na kalivagira. **3** Kawonikaniti gambira umemi na nguwu zyakuwi ziweriti neru mbuu. **4** Walolera lipumba waweriti na lyoga likulu ata wawera gambira wantu yawahowa. **5** Ntumintumi gwa kumpindi kawagambira wadala walii,

Mariku

1 Shisoweru Shiwigira ashi sha Yesu Kristu, Mwana gwa Mlungu. **2** Yankuyanja gambira Isaya mbuyi gwa Mlungu ntambu yakalembiti, "Mlungu kalongiti, 'Guloli numtuma ntumintumi gwangu hakakulonguleri Hakakunywawili njira yaku.' **3** Liziwu lya muntu lipikanika kushiwala, 'Mumtenderi kala Mtuwa njira yakuvi, mumnyawili weri njira zyakuwi!' **4** Yohani kalawiriti kushiwala, kawabwelera wantu na kuwabatiza, pakawagambira, "Mleki vidoda vyenu na mbatizwi na Mlungu hakawalekiziyi vidoda vyenu." **5** Wantu wawuwa wamgenderiti Yohani, wantu yawalawiti Yerusalemu na Yudeya, walekiti vidoda vyawatenditi na yomberi kawabatiziti mulushemba lwa Yoridani. **6** Yohani kavaliti nguwu yayinyawitwi kwa mibaira ya nkanyama ngamiya, mushunu kalitawiti lugoyi lwa lukuli na shiboga shakuvi shiweriti Iwashi na wanjombi. **7** Yohani kabweriti pakalonga, "Pa neni kankwiza muntu mkulu kuliku neni. Neni nfaa ndiri ata kuyopola lugoyi lwa vilwatu vyakuvi. **8** Neni nukubatizani kwa mashi, kumbiti yomberi hakawabatizani kwa Rohu Mnanagala." **9** Mashaka galii Yesu kiziti kulawa Nazareti lushi lwa Galilaya na kabatiziwitwi na Yohani mulushemba lwa Yoridani. **10** Pala palii Yesu pakalawati mumashi, kawona kumpindi kwa Mlungu kuvuguka na Rohu Mnanagala kamkangalira gambira ng'unda. **11** Na liziwu lilawira kumpindi kwa Mlungu, lilonga, "Gwenga gwa Mwana gwangu yanukufira, gunfiriziya." **12** Pala palii Rohu Mnanagala kamlonguziyiti Yesu kushiwala. **13** Su kaweriti kushiwala aku mashaka malongu msheshi, pakajeresiwa na Shetani. Kalikaliti aku pamuhera na wankanyama wa kuntundu na wantumintumi wa kumpindi wamtenderiti. **14** Yohani pawamtatiriti kala mushibetubetu, Yesu kagenditi lushi lwa Galilaya, kulii kanjiti kubwera Shisoweru Shiwigira sha Mlungu, **15** pakalonga, "Shipindi shiza! Ufalumi wa Mlungu wapakwegera. Mleki vidoda vyamtenda na mushijimiri Shisoweru Shiwigira!" **16** Yesu kaweriti kankupita mumpeku mwa litanda lya Galilaya, kamwona Simoni na Andereya mlongu gwakuvi, womberi waweriti wankulowa wasomba. **17** Yesu kawagambira, "Munfatini neni, hanuwarfundi mwenga muweri walowa wantu." **18** Pala palii wazileka nyavu zyau na wamfata. **19** Yesu pakagenditi palongolu padidini, kawawoniti Yakobu na Yohani wana wa Zebedayu walivagiti mumtumbwi wankunyawa nyavu zyau. **20** Pala palii Yesu kawashema wamfati, womberi wamleka Zebedayu tati gwawu pamuhera na wantumintumi

wakuvi mumtumbwi. **21** Yesu na wantumintumi wakuvi wagenditi lushi lwa Kafarinaumu, palifikitii Lishaka lya Kwoyerera Yesu kagenditi munumba ya Mlungu na kanja kufunda. **22** Wantu yawampikaniriti Yesu walikangashiti nentu ntambu yakafunditi, toziya kafunditi ndiri gambira wafunda wawu wa Malagaliru ga Musa, kumbiti kafunditi gambira muntu yakawera na uwezu. **23** Shipindi shilaa shilii kuweriti na muntu yakaweriti na washamshera Munumba ya Mlungu, yomberi kabotanga, **24** "Yesu gwa Nazareti, gwana shishi na twenga? Shagwizira gutwagamiziyi? Neni nukumana kala kuwera gwenga gwa gaa, gwenga gwa Mnanagala gwa Mlungu." **25** Yesu kamkalipira shamshera ulii, "Umatu, gumwuki muntu ayu." **26** Shamshera kambegeziya nentu muntu ulii pakabotanga, shakapanu kamlekeziya. **27** Wantu woseri walikangashiti nentu na wanjiti kulikosiya, "Shishi ashi? Aga mafundu ga syayi yagawera na uwezu! Muntu ayu kawera na makakala ga kuwawinga washamshera na womberi wamjimirai!" **28** Su visoweru vyakatenditi Yesu vipikinirika kanongola koseri mumkowa gwa Galilaya. **29** Palaa palii pawalawiti Munumba ya Mlungu, womberi wagenditi pamuhera na Yakobu na Yohani mpaka ukaya kwa Simoni na Andereya. **30** Pawasokiti palii, womberi wamgambiriti Yesu kuwera mikamwana gwa Simoni kapyupa kagonja mushitanda. **31** Su Yesu kamgendera mlweri, kamkola liwoku na kumgolosiya, mawu ulii kawera mkomu na kanja kuwatelekera. **32** Pamihii mshenji paguzyetiti, wantu wamjegera Yesu walwelii woseri na walii yawaweriti na washamshera. **33** Wantu woseri wa lushi lulii wajojinikiti paluwaga lwa numba. **34** Yesu kawaponiziyiti wantu wawuwa yawaweriti na malweri ga kila ntambu. Viraa kawawingiti washamshera, kafiriti ndiri washamshera watakuli shintu shoseri toziya waweriti wankumumana. **35** Shilawu yakuvi ligonugonu, Yesu kalawa kunja kwa lushi na kagenditi pahala pa gweka kumluwa Mlungu. **36** Kumbiti Simoni na wayaguwi wagenditi kumsakula. **37** Na pawamwoniti kala wamgambira, "Kila muntu kankukusakula!" **38** Kumbiti Yesu kawankula, "Tugendeni pahala pamonga pa lushi zyaziwera pakwegera, su neni nwezi kubwera aku viraa toziya ashi ndo shashinjegiti kushitenda." **39** Su yomberi kagenda Mugalilaya kwoseri pakabwera mnumba za Mlungu na kuwawinga washamshera. **40** Mungumbula yumu kamgenderiti Yesu kasuntumala na kamluwa, "Pagufira gumweni gumpungi neni." **41** Yesu kamwonera lusungu nentu, kamkola liwoku kalonga, "Neni nfira, gupungwi." **42** Palaa palii Muntu ungumbula umlekeziya. **43** Shakapanu Yesu

kambereziya muntu ulii, kamlekeziya kagendi zyakuwi kagoloka, kanfata. **15** Shakapanu, Yesu kaweriti **44** pakamgambira, "Nagumgambira muntu yoseri kankuliya shiboga ukaya kwa Lawi. Watola kodi visoweru avi, kumbiti gugendi gwakaliranguziyi kwa mtambika gwa Numba ya Mlungu na gulaviyi malaviwu kwajili ya kupungwa kwaku gambira Musa ntambu yakalagaliriti kuwera ukapitawu kwa woseri kuwera wankumfata. **16** Wafunda wamu wa Malagaliru ga guponiziwa." **45** Kumbiti muntu ulii kagenda kanja Musa waveriti shipinga washishema Mafalisayu kubwera visoweru nya kuponiziwa kwakuwi kwa kila kila pawamuwoniti Yesu kankuliya pamuhera na "walii yakamwona. Su Yesu kasinda kulyonisiya mulushi lulli, yomberi kalikaliti pahala pa gweka. Pamuhera na hangu wantu waveriti wankumgendera yomberi kulawa wega zoseri.

2 Pa mashaka gavuwa ndiri, Yesu kawuyiti

Kafarinaumu, wantu wapikinira handa kawuya ukaya. **2** Wantu wavuwa wajojinikiti palii mpaka paweriti kwahera lupenu mnumba, ata kunja pamlyangu. Nayomberi kaweriti kankuwabwerera shisoweru sha Mlungu. **3** Su wantu wamu wiziti pawamjega muntu yakalewelekiti, yomberi kapipiti na wantu wamshehi. **4** Toziya wantu waveriti wavuwa, wasinditi kumjega pakwegera na Yesu. Su wabomoliti pashitwiku pahala pakaweriti Yesu. Shapakanu wamsulusiya muntu ulii yakalewelekiti pakawera mumkeka. **5** Yesu pakawoniti njimiru yazu, kamgambiriti muntu ulii yakalewelekiti, "Mwana gwangu, vidoda vyakuvi vilekiziwa." **6** Wafunda wamu wa Malagaliru ga Musa waveriti walivaga kweni aku, walihola mumyoyu mwawu, **7** "Iwera ashi muntu ayu kankutakula ntambu ayi? Ayu kankumwigiranga Mlungu! Gani kawezi kulekiziya vidoda? Mlungu gweka yakuwi ndiri?" **8** Pala palii Yesu kashimana shilii shawaliholiti mumyoyu mwawu. Yomberi kawakosiya, "Ashashi mwankulihola hangu mumyoyu mwenu? **9** Shizotopa ng'anji shii, kumgambira muntu yakalewelekiti, 'Vidoda vyaku vilekiziwa' ama kumgambira, 'Gwimuki, gutoli mkeka gwaku gugendi?' **10** Su nfira muvimani kuwera Mwana gwa. Muntu kana uwezu gwa kulekiziya vidoda pasipanu." Shapakanu kamgambira muntu ulii yakalewelekiti, **11** "Nukugambira, gugoloki, gutoli mkeka gwaku, gugendi ukaya kwaku!" **12** Yomberi kagoloka, palaa palii kanyasula mkeka gwakuwi kagendagenda pakalolwa na wantu woseri. Woseri walikangasha, wamkwisa Mlungu pawalonga, "Hatweniwoni shintu gambira ashi nakamu!" **13** Yesu kagenda kayi kumpeku kultanda lya Galilaya. Lipinga likulu lya wantu limgendera, nayomberi kanja kuwafunda. **14** Pakaweriti kankupita, kamwona Lawi mwana gwa Alifayu, kalivaga mnumba mwa kulipira kodi. Yesu kamgambira, "Gunfati." Lawi wawuwa na walii yawawashema wawera na vidoda" na watola kodi, womberi wawakosiya wafundwa wakuwi, "Iwera ashi Yesu kankuliya pamuhera na watola kodi na yawawera na vidoda?" **17** Yesu pakagapikaniriti aka kawagambira, "Wantu washinashina wamfira ndiri bwana mganga, kumbiti walwelii wamfira. Niza ndiri kuwashema wantu yawalihola wankumfirizya Mlungu, kumbiti niza kuwashema yawawera na vidoda."

18 Wafundwa wa Yohani Mbatiza na wafundwa wa Mafalisayu waveriti wankufunga kuliya. Wantu wamu wamgendera Yesu na kumkosiya, "Iwera hashi wafundwa wa Yohani Mbatiza na wafundwa wa Mafalisayu wankufunga kuliya, kumbiti wafundwa waku wafunga ndiri kuliya?" **19** Yesu kawankula, "Wantu pawawera mumsambu gwa ndowa waweza hashi kufunga kuliya shipindi mpalu gwa ndowa kapamuhera nawomberi? Nakaka mpalu gwa ndowa pakawera na womberi hapeni wafungi kuliya. **20** Kumbiti shipindi shankwiza, mpalu gwa ndowa hakawusiwi kwawu, na panu ndo hawafungi kuliya. **21** "Kwahera muntu yakasona shiraka sha ngwu ya syayi mu ngwu ngona. Pakatenda hangu, shiraka sha syayi hashidegi ngwu ngona, na palii papadegekiti pongereka. **22** Na kwahera muntu yakawenza kutula divayi ya syayi muviwiga vigona. Pakatenda hangu, divayi ya syayi hayivipantangi viwiga avi, divayi hayitiki, na viwiga havipantangiki. Kumbiti divayi ya syayi itulwa muviwiga nya syayi." **23** Lishaka limu lya kwoyer, Yesu pamuhera na wafundwa wakuwi waveriti wankupita mumalambu ga nsaka. Pawaweriti wankupita, wafundwa wakuwi wanjiit kubenanga mikungwi ya nsaka. **24** Su Mafalisayu wamgambira Yesu, "Guloli! Iwera ashi wafundwa waku wankutenda shintu shashileweritwi mulishaka lya kwoyer?" **25** Yesu kawankula, "Hamwebetuli ntambu Dawudi yakatenditi pamuhera na wayaguwi palii pawaweriti na njala na wahera shintu?" **26** Dawudi kingiriti Mnumba ya Mlungu mumashaka galii ga mtambika mkulu Abiyatali. Kaliya mabumunda yagalaviyiti kwa Mlungu, mabumunda gagalekeziwa ndiri kugaliya kumbiti watambika gweka yazu ndo yawalekeziwitwi kugaliya, Dawudi kagaliyiti na kuwapanana wayaguwi."

27 Shapakanu Yesu kawagambira, "Lishaka lya

kwoyerwa walitula kwajili ya wantu, na wantu ndiri kwajili ya lishaka lya kwoyerwa! 28 Su Mwana gwa Muntu ndo Mtuwa ata gwa lishaka lya kwoyerwa."

3 Shapakanu Yesu kingira kayi munumba ya Mlungu. Mlii paveriti na muntu yakawera na liwoku lyalilewelekiti. 2 Wantu wamu waweriti wankumlola su wawoni handa hakamponiziyi muntu ulii mulishaka lya kwoyerwa su wapati toziya ya kumsitaki. 3 Yesu kamgambira muntu ulii yakaweriti na liwoku lyalilewelekiti, "Gwizi panu." 4 Shapakanu Yesu kawakosiya wantu, "Hashi, lyoshi lyaliherepa mulishaka lya kwoyerwa, kutenda gaherepa ama gadoda? Kumponiziya muntu ama kulaga?" Kumbiti womberi wanyamalira jii. 5 Yesu kawalola wantu woseri walii kwa maya, kahinginikiti nentu toziya ya ukamala wa myoyu mwawu. Shapakanu kamgambira muntu ulii, "Gunyoshi liwoku lyaku." Yomberi kanyosha, pala palii liwoku lyakuwi lipona nakamu! 6 Pala palii Mafalisayu walawiti kunja, wanja kusakula ntambu ya kumlaqa Yesu, womberi pawawera na shipinga sha wantu wa Herodi. 7 Yesu pamuhera na wafundwa wakuwi uganu na wagenditi kultanda lya Galilaya, na lipinga lya wantu limfatiti kulawa Galilaya mkowa gwa Yudeya. 8 Viraa virii Yerusalem na mumikowa ya Idumeya na kumwambu kwa lushemba Yoridani na lushi lwa Tiru na Sidoni. Lipinga lya wantu awa wawuwa wamgenderiti Yesu toziya wavipikiniriti vitwatira vivuwa vyakatenditi. 9 Toziya lipinga lya wantu lyaliweriti likulu, Yesu kawagambira wafundwa wakuwi wamtuliri mtumbwi, su wantu nawambabanika. 10 Kawaponiziyiti walwei wawuwa, walii yawawera na malwei waweriti wankumbabanika su wapati kumshinkula. 11 Kila mala washamshera pawamwoniti Yesu, waguwiti pasi kulongolu kwakuwi na wagutanga pawalonga, "Gwenga gwa Mwana gwa Mlungu!" 12 Kumbiti Yesu kawakaripiriti nentu washamshera walii nawalonga kuwera mweni ndo gaa. 13 Shapakanu Yesu kakweniti kulugongu, kawashema walii yakawafiriti mweni, nawomberi wamgendera. 14 Kawasyagula wantu lilongu na awili vira kawashema wantumintumi, su wapati kuwera pamuhera na yomberi na su kapati kuwatura wagendi kuwabwelera wantu 15 na waweri na uwezu wa kuwalaviya washamshera. 16 Awa ndo wantu lilongu na awili yakawasyaguliti, Simoni, Yesu kamupananiti litawu Peteru na 17 Yakobu na Yohani mlongu gwakuwi, woseri wana wa Zebedayu, Yesu kawashema Bowanerigi, mana yakuwi "Wana wa Kuguguma" vira vili. 18 Andereya na Filipi na Batolumayu na Matayu na Tomasi na Yakobu mwana gwa Alifayu na Tadeyi na Simoni Mkanani

19 na Yuda Isikariyoti, ayu ndo yakamgalambukiti Yesu. 20 Shapakanu Yesu kawuyiti ukaya. Lipinga likulu lya wantu wajojinikiti kayi mpaka Yesu na wantumintumi wakuwi wasinditi kuliya shiboga. 21 Walongu wakuwi pawapikaniriti gawatakuliti wantu, wagenda kumtola, toziya wantu watakuliti, "Kana lukwali." 22 Wafunda wa Malagaliru ga Musa yawalawiti Yerusalem walongiti, "Ayu kana Belizebuli! Mkulu gwa washamshera ndo yakamupanana makakala ga kuwalaviya washamshera." 23 Yesu kawashema, kawagambira kwa mifanu, "Kwa ntambu ashi Shetani kamlavyi Shetani myaguwi? 24 Ufalumi pawupalangika, ufalumi hapeni ugoloki. 25 Viraa kaya payipalangika, kaya ayi hayiyagamili. 26 Handa Shetani pakalilema mweni pakawera kapalangika, hapeni kagoloki kumbiti upereru wakuvi usoka. 27 "Kwahera muntu yakawenza kwingira mnumba mwa muntu yakawera na makakala, kumbiti hutu kamtawi muntu ulii. Shapakanu hakawezu kuvitola vintu vyoseri. 28 "Nukugambirani nakaka, wantu hawalekiziwi vidoda vyawu vyoseri na mayigilangu gawu goseri. 29 Kumbiti muntu yoseri yakamwigilanga Rohu Mnanagala hapeni kalekiziwi nakamu, toziya vidoda avi vyankulikala mashaka goseri." (aiōn g165, aiōnios g166) 30 Yesu katakuriti hangu toziya wantu wankulonga, "Kana washamshera." 31 Shapakanu mawu na walongu wa Yesu wasoka. Wagoloka kunja, wamtuma muntu kingiri mnumba wakamshemi. 32 Lipinga likulu lya wantu liveriti limzinga Yesu. Womberi wamgambira, "Mawu gwaku na walongu waku wa kunja wankukusakula." 33 Yesu kawankula, "Mawu gwangu na walongu waneni washina gaa?" 34 Shapakanu kawalola wantu yawamzingiti na kutakula, "Mlol! Awa ndo mawu gwangu na walongu wangu! 35 Muntu yoseri yakatenda ntambu ya kafira Mlungu, ayu ndo mlongu gwangu na dada gwangu na mawu gwangu."

4 Yesu kanja kayi kufunda mumpeku mulitanda lya Galilaya. Lipinga lya wantu limzingikiti liveriti likulu mpaka kakweniti mumashuwa iweriti mmashi na kulisiga amu. Wantu woseri walivaga kumpeku kultanda. 2 Kawafunda vitwatira vivuwa kwa mifanu. Mumafundu gakuwi kawagambiriti, 3 "Mpikaniri! Paweriti myala mbeyu kagenditi kukweta mbeyu. 4 Pakaweriti kankuyala mbeyu, zimonga zitulukira munjira, wampongu wiza na kuziliya. 5 Zimonga zitulukira mulitalawu lyahera litapaka livuwa. Mbeyu azi zimeriti kanongola toziya litapaka lididini. 6 Kumbiti pagulawuti mshenji, gulunguziya mbeyu zimeriti toziya mishigira yakuvi igenda ndiri pasi. 7

Zimonga zitulukira pa misontu, zikula na misontu 26 Yesu kendereya kutakula, "Ufalumi wa Mlungu izibabanika mbeyu zimeriti, ndo zilera ndiri. 8 Zimonga ulifana hangu. Muntu kankuyala mbeyu mulirambu. zitulukira mulitapaka liherepa zimera, zikula na kulera, 27 Pashiru kankugonja mpota, paliwala ka masu na yimu malongu matatu na zimonga malongu sita na mbeyu zili zankumera na zikula. Mweni kamana ndiri zimonga miya yimu" 9 Shapakanu Yesu kawagambira, ntambu yazimera. 28 Litapaka lyeni litenda vimeriti "Mweni makutu ga kupikinira na kapikiniri!" 10 Yesu vikula na kulera, vyanja vitomolera mihamba, kayi pakaweriti gweka yakuwi, walii wawaleriti pamuhera mikunguwi, shapakanu ipunta. 29 Kumbiti usaka na wandwa wakuwi lilongu na wawili, wamkosiya paukamala, palaa palii muntu ayu kanja kuwuhenga kuusu mifanu yakuwi. 11 Yesu kawagambira, "Mwenga kwa hengu yakuwi, toziya shipindi sha kubenanga mpananwa kuvimana bada ya Ufalumi wa Mlungu, shizakala." 30 Yesu katakula kayi, "Ufalumi wa Mlungu kumbiti kwa walii yawawera kunja, kila shintu utakula ulifana na shintu gaa? Tuwulongeri kwa mifanu kwawu kwa mifanu. 12 Su, 'Pawalola, kumbiti gaa?' 31 Ulifana na mbeyu ndidini, mbeyu ndidini wavimani ndiri, Pawapikanira, kumbiti wavimani nentu kuliku zoseri zawayala mulirambu. 32 Kumbiti ndiri, Nawiza kugalambuka, Pawatubu na kulekiziya pawaiyara, yankukula na kuwera mtera mkulu kuliku vidoda vyawu." 13 Shapakanu Yesu kawakosiya, mitera yoseri ya mumalambu. Kayi guwera na mitambi "Su muvimana ndiri mana ya mfanu agu? Su mikelu mpaka wampongu weza kunyawa vitukulu muvimana hashi mifanu yimonga? 14 Ulii mpazi vyavu murnitambi ayi." 33 Yesu kawabweliriti wantu uyala shisoweru. 15 Wantu wamonga walifana visoweru vyakuwi kwa mifanu imonga ivuwa ya gambira yagalawiriti mumbeyu zazitulukiriti munjira. ntambu ayi. Kayoweriti nawomberi ntambu yawaweziti Pawapikanira visoweru nya Mlungu, palaa palii Shetani kuvimana. 34 Kayoweriti ndiri nawomberi shintu kiza na kutola visoweru shawayariti mumyoyu mwawu. shoseri pota kutenda mfanu. Kumbiti pakaweriti na 16 Wantu wamonga walifana gambira yagalawiriti wafundwa wakuwi gweka yawu, kawagambiriti kila mumbeyu zazitulukiriti mumabuwi. Pala paliya shintu. 35 Pashimihi lishaka liralilii, Yesu kawagambira pawapikanira visoweru, washitola kwa kunemelera. wafundwa wakuwi, "Tulokeni tugendi kumwambu 17 Toziya wahera mishigira, wakwendereya katepu. kulitanda." 36 Su walileka lipinga lya wantu. Wafundwa Ndabiri na tabu pavyiza kwajili ya visoweru, su wingira mumtubwi mwakikaliti Yesu. Viraavilii peniti na palaa palii wavileka kujimilira. 18 Wantu wamonga mtumbwi gumonga gumfatiti. 37 Pala palii, liziti liyega walifana gambira yagalawiriti mumbeyu zazitulukiriti na mashi giza kwa likakala ganja kuwukoma mtumbwi, pa misontu. Wankuvipikanira visoweru, 19 ira lushera lwa makaliru aga, kufira ulunda shuma, na kufira vintu nya ntambu zoseri, vyawayingiraga na mashi mashi ganja kumema mumtumbwi ulii. 38 Yesu kaweriti kuzyetu mumtumbwi, kagonja mumtumbwi. na kugagambira mashi wamonga walifana gambira yagalawiriti mumbeyu galii, "Gunyamali jii!" Liyega linyamala, na kuwera zyazitulukiriti palitapaka liherepa. Awa wankuvipikanira kuzizimira jii. 40 Shapakanu Yesu kawagambira, visoweru, walijimilira na visoweru shilera zivuwa za "Mtira shishi mwenga? Mwakali mwahera njimiru?" zili zawaziyaliti, wamonga mala malongu matatu, 41 Nawomberi watira nentu na walikosiya weni kwa wamonga mala malongu sita na wamonga mala maliya" 21 Yesu kendereyi kuwagambira, "Hashi weni, "Ayu muntu gwa ntambu gaa? Ata liyega na miya" 22 tulungi muntu kingiziya shikoluboi mnumba na kushigubikira na shiwiga ama kushitula kulivungu? Hashi kashitula ndiri panani pa shintambi? 22 Toziya shiraa shintu shawafifa ashiweri paweru. Shoseri shawagubika ashigubutuliki. 23 Muntu yakawera na makutu ga kupikinira, kapikaniri!" 24 Viraavilii Yesu kawagambira, "Mpikaniri weri galiya gampikanira! Malagaliru galii mwagatumiyaga kuwahiga wamonga, Mlungu hakagatumii kuwahiga mwenga, kayi hawongeli. 25 Toziya muntu kana shintu hawamuwongeleri, na muntu kahera shintu, ata shintu shididini shakaweriti nashi, hawampoki."

5 Yesu pamuhera na wantumintumi wakuwi wasoka kumwambu kulitanda lya Galilaya, muisi ya Gerasi. 2 Yesu pakalawiti mumtumbwi, palaa palii muntu yakawera na washamshera kalawiti mumpanga gagaweriti wankusira wantu. 3 Muntu ayu kaweriti kankulikala mumpanga gakaweriti wankusira wantu na kwahera muntu yakawera kumtawa kayi ata kwa minyololu, 4 toziya mala zivuwa kaweriti kankutawalilwa ngoyi mumawoku na minyololu mumagulu, kumbiti kaweriti pakadumula vyoseri na kuyidumula minyololu yayiweriti mumagulu mwakuwi.

Na kwahera muntu yakaweriti na makakala ga wavuwa wamfatiti na kumbabanika babanika. **25** Panu kumbata. **5** Mashaka goseri kaweriti kankuyerayera paweriti na mdala yamu kawera na ulweri wa kusuma mumpanga na muvigongu, pakabotanga na mwazi kwa mininja lilongu na mbili. **26** Mdala ulii kulikeshulanga kwa mabuwi. **6** Pakamwoniti Yesu katabikiti nentu kwa kuwagendera waganga wavuwa kwa kutali, kamtugiriti na kumsuntamilira **7** na kalila na kamaliriti kila shintu shakaweriti nashi, yomberi kwa kubota pakalonga, "Yesu, Mwana gwa Mlungu kapona ndiri, kumbiti kendereyiti kulwala. **27** Yomberi yakawera kumpindi nentu! Gufira shishi kwanen? pakapikaniriti visoweru kuusu Yesu, kiza kumbeli Nukuhiga kwa litawu lya Mlungu, naguntabisiya!" kulibabanika mulipinga lya wantu, kayishinkula nguwu **8** Katakuriti ntambu ayi toziya Yesu kamgambiriti, ya Yesu, **28** toziya kaligambiriti mweni, "Panuishinkula "Gwenga shamshera, gumlawi muntu ayu!" **9** hera nguwu ya Yesu, hamponi." **29** Pakayishinkuriti Shapakanu Yesu kamkosiya, "Litawu lyaku gaa?" nguwu ya Yesu, palaa palii kusuma mwazi kwoya na Yomberi kamwankula, "Litawu lyangu Lipinga, mana yomberi kalipikanira munshimba mwakuwi kuwera yakuwi tuvuwa!" **10** Shapakanu kendereya kumuhiga ulweli wakuwi upona. **30** Pala palii Yesu kavimana Yesu kuwera nakawawinga washamshera kunja muisi kuwera likakala limwukiti. Su kaligalambukira lipinga ilii. **11** Kuweriti na lipinga likulu lya wamtumbi waweriti lya wantu na kukosiya, "Gaa yakashinkuriti nguwu wankuliya pakwegera pa lugongu. **12** Su washamshera yangu?" **31** Wafundwa wakuwi wamwankula, "Guwona walii wamuhiga Yesu pawalonga, "Gutulagaliri tugendi wantu ntambu yawakubabanika babanika, gwenga kwa wamtumbi, na gutuleki twingiri mwawu." **13** gukosiya, 'Gaa yakashinkuliti?" **32** Kumbiti Yesu Yesu kawalekiziya na washamshera walii wamlawa kaloliti wega zoseri su kamwonu muntu yakamshinkuliti. muntu ulii na wawayingira wamtumbi. Lipinga lyoseri **33** Na mdala ulii kashimana shintu shashimlawiriti, su lya wamtumbi elufu mbili watugira kultanda na kamgendera pakalendema kwa lyoga. Kasuntamilira walidiba mumashi. **14** Wantu yawaweriti wankulolera pa magulu pa Yesu, shapakanu kamgambira unakaka wamtumbi walii watuga na kuwagambira wantu woseri. **34** Yesu kamgambira, "Mwana gwangu, shisoweru shili mulushi na mumalambu. Wantu njimiru yaku yikuponiziya. Gugendi kwa ponga wagenda kulola shili shashilawiriti. **15** Pawsokiti kwa na guweri mkomu." **35** Yesu pakaweriti kankali Yesu, wamwona muntu ulii yakaweriti na lipinga lya kankutakula ntambu ayi, wiza wantu kulawa ukaya washamshera, kalivagit pasi, kavala nguwu zyakuwi, kwa Yairu, ulii mkulu gwa Numba ya Mlungu, viraa mahala gakuwi gamwuyira. Su wantu walii watira. wangambira Yairu, "Muhiinga gwaku kahowa kala. **16** Na walii yawawoniti shiwtatira ashi, wawagambira Iwera ashi gwankwendereya kumgaziya Mfunda?" **36** wantu wamonga shiwtatira shashimlawiriti muntu Kumbiti Yesu pakapikaniriti shawatakuliti, kalishera ulii yakaweriti na washamshera, pamuhera na ndiri, kamgambira ulii mlongoziya gwa Numba ya shashilawiriti kwa wamtumbi walii. **17** Su wantu wanjiit Mlungu, "Nagutira, gujimiru hera." **37** Yesu kafira ndiri kumluwa Yesu kawuki muisi yawu. **18** Yesu pakaweriti muntu yoseri kamfati kumbiti Peteru na Yakobu na kankukwena mumtumbwi, muntu ulii yakaweriti na Yohani na Yakobu mlongu gwakuwi. **38** Pawafikit washamshera kamluwa wawuki woseri. **19** Kumbiti ukaya kwa Yairu, Yesu kawona wankushowangana Yesu kambelera. Kamgambira, "Gugendi ukaya kwa na kawapikanira wantu wankulira na kudaya. **39** walongu waku na guwagambiri vitwatira vyoseri Su Yesu kingira mnumba kawagambira, "Ashashi Mtuwa vyakakutendiriti, na ntambu yakakuwoniriti mwankushowangana na kulila? Mwana hakenihowi, lusungu." **20** Su muntu ulii kugenda zyakuwi kagonja hera!" **40** Kumbiti womberi wamseka. Su mumkowa wagushema lushi lilongu pakawagambira kawalaviya woseri kunja, kawatola tati na mawu gwa wantu shili Yesu shakamtendiriti. Na wantu woseri mwana ulii pamuhera na wantumintumi wakuwi watatu wapikiniriti na walikangasha. **21** Yesu pakalokiti yakaweriti nawu na wingira mpaka pakaweriti mwana kala na kusoka kumwambu militanda na pakawera ulii. **41** Yesu kamkola liwoku mwana ulii, kamgambira, pampeku palitanda, lipinga likulu lya wantu lijojinikiti "Talita kumu!" Mana yakuwi, "Muhiinga, nukugambira pakwegera na yomberi. **22** Shapakanu kiza yamu gwimukii" **42** Pala palii muhinga ulii kimuka na gwa walongoziya wa Numba ya Mlungu, litawu kanja kugenda genda. Muhiinga ayu kaweriti na lyakuwi Yairu. Pakamwoniti Yesu, kamsuntamilira pa mininja lilongu na miwili. Pagalawiriti aga, wantu magulu gakuwi, **23** kamuhiga pakalonga, "Muhiinga walikangashiti nentu. **43** Kumbiti Yesu kawalagalira gwangu kalwala tashitashi. Shondi, shondi, gwizi nentu nawamgambira muntu yoseri shiwtatira ashi gumtuliri liwoku lyaku su kaweri mkomu na kalikali." shashilawiriti. Shapakanu kawagambira, "Mumpanani **24** Su Yesu kagenda pamuhera na yomberi. Wantu muhinga ayu shiboga kalii."

6 Yesu kawuka peni palii, kagenda mlushi mwakuwi kankumlolera. Kafiriti kumpikinira Yohani, tembera na wafundwa wakuwi wamfatiti. **2** Palisokiti lishaka pakampikaniriti kala moyu gumtama nentu. **21** Lishaka lya kwoyera, kanja kufunda mnumba ya Mlungu. limu Herodiya kapatiti lupenyu mumsambu gwa Wantu wawuwa yawampikaniriti walikangasha, lishaka lya kwiwukwa kwa Herodi. Herodi kawatendiriti watakula, "Kagapata koshi goseri aga? Luhala gaa msambu wakolalima wa sirikali, wakulu wa wanjagila alu Iwakampiti? Kankuweza hashi kutenda mauzauza na watuwa wa isi ya Gaililaya. **22** Muhinga gwa aga? **3** Ayu ndo ulii msongola ndiri virtu? Mwana Herodiya pakingiriti kuvina, kamherepeziya Herodi na gwa Mariya na walongu wakuwi washina Yakobu wahenga wakuwi. Su mtuwa kamgambira muhinga na Yosefu na Yuda na Simoni? Hashi dada wakuwi ulii, "Gunduwi shintu shoseri shagufira na nenii wikalala pala panu ndiri?" Su wamlema kumjimira. **4** hanukupanani." **23** Kalirapa kayi, "Hanukupanani Yesu kawagambira, "Mbuyi gwa Mlungu kankujimilwa shoseri shagufira, ata nusu ya ufalumi wangu!" **24** pahala poseri, ira kankujimilwa ndiri mlushi Iwakuwi Pala palii mhinja uliya kagenda kumkosiya mawu na kwa walongu wakuwi na ukaya kwakuwi mweni." gwakuwi, "Ntuwi shishi?" Nayomberi kamwankula, **5** Yesu kaweziti ndiri kutenda mauzauza goseri "Guluwi mtuwi gwa Yohani Mbatiza." **25** Mhini palii, ira kawatulira mawoku walwelii wawuwa ndiri, ulii katuga mpaka kwa mtuwa na kumluwa, "Nfira kawaponiziya. **6** Kalikangasha nentu toziya wantu gumppanani vinu vinu mtuwi gwa Yohani Mbatiza wahera moyu. Shapakanu Yesu kavityangira vijji vy muluseru!" **26** Mtuwa moyu gumtama nentu, kumbiti pakwegera, pakawafundiza wantu. **7** Kawashemiti kaweziti ndiri kulema, toziya kalirapiliti palongolu walii wantumintumi lilongu na wawili, kanja kuwatuma pa wahenga wakuwi. **27** Su mtuwa kamlagilira wawili wawili. Kawayupa makakala ga kuwawinga mijagira palaa palii hakajegi mtuwi gwa Yohani. washamshera. **8** Shapakanu kawagambira, "Namtola Mjagira kagenda mushibetubetu na kumdumula shintu shoseri kwajili ya mwanja, ira lukongosha Yohani mtuwi. **28** Shapakanu kawujega mtuwi gulii gweka hera. Namtola libumunda, wala muhaku, wala muluseru na kumpanana nafunda ulii. Nayomberi mpiya mshunu. **9** Mvali vilwatu, kumbiti namtola nguwu kumpanana mawu gwakuwi. **29** Wafundwa wa Yohani yingi Kayi. **10** Numba yoseri pawawashemereni, pawapikaniriti hangu, wagenda kuyitola nshimba mlakali palaapa mpaka pamwuka lushi alu. **11** Na yakuwi na kuyisira. **30** Wantumintumi wawuyiti na pahala poseri wantu pawawashemerani ndiri pota kuliwona na Yesu, wamgambira goseri galii gagatenditi kuwapikinira, mwuki na kupunda lidika mmagulu na kufunda. **31** Yesu kawagambira, "Tugendeni mwenu. Ayi hayiwi litakulilu kwawomberi." **12** Su gweka yetu pahala pahera muntu, mwakwoyeri wagenda na kuwabwelela wantu wavileki vidoda katepu." Katakuliti ntambu ayi toziya kuweriti na vyawu. **13** Wawalaviya washamshera wawuwa na wantu wawuwa waweriti wankwiza na kuwuka, kuwasaga lipaki walwelii wawuwa na kuaponiziya. mpaka wapata ndiri lupenyu lwa kuliya shiboga. **32** **14** Mtuwa Herodi kapikanira visoweru avi, toziya Su wawuka gweka yawu kwa mtumbwi, wagenda litawu lya Yesu lipikanikitii pahala poseri. Wantu pahala pahera wantu. **33** Kumbiti wantu wawawoniti wamonga walonga, "Yohani yakabatiza kazyuka! pawaweriti wankwuka, wawanamiti. Su watuga Ndo mana kana likakala lya kutenda mauzauza kulawa lushi zoseri na wawalongolera kusoka. **34** aga." **15** Kumbiti wamonga walongiti, "Ayu ndo Yesu pakasulukiti kulawa mumtumbwi na pakaliwoniti Eliya." Na wamonga walongiti, "Ayu ndo mbuyi na lipinga likulu lya wantu. Kawawoneriti lusungu gwa Mlungu, handa walii wambuyi wa Mlungu wa toziya waweriti gambira wakondolu yawahera mlolera. makashu." **16** Herodi pakapikaniriti visoweru avi, Su kanja kuwafunda virtu vivuwa. **35** Pamihii payifikiti, kalongiti, "Ayu ndo Yohani Mbatiza yanumudumuliti wafundwa wa Yesu wamgendera na kumgambira, mtuwi kazyuka!" **17** Makashu Herodi mweni kalagaliriti "Pahala panu pashiwala na mshenji guzyeta. **36** Yohani kabatwi na katatilwi mushibetubetu. Katenditi Guwalekeziyi wantu wagendi mumalambu na muvijiji hangu toziya ya Herodiya yakamuyugiti pamuhera vy pakwegera wahemerii shiboga." **37** Kumbiti Yesu kavimaniti kaweriti mdala gwa mlongu gwakuwi Filipi. kawankula, "Mwenga muwapanani shiboga waliyi." **18** Yohani kaweriti kamgambira Herodi, "Lilagaliru Wamkosiya, "Hashi tugendi twakahemerii mabumunda lilema gwenga kumuyuga mdala gwa mlongu gwakuwi!" ya mpiya zyaziweziti kumpanana mtenda lihengu kwa **19** Su Herodiya kamkalalira nentu Yohani, kafira myezi minani tuwapanani waliyi?" **38** Kawakosiya, kumlaga kumbiti kaweza ndiri kwajili ya Herodi. "Mnaga mabumunda maninga? Mgendi mkaloli." **20** Herodi kamtiriti Yohani toziya kavimaniti Yohani Pawaloliti kala, wamgambira, "Kwana mabumunda kaweriti muntu muheri na mnanagala, su kaweriti muhanu na wasomba awili." **39** Shapakanu Yesu

kawagambira wantumintumi wakuwi wawagambiri ya wamaniti, wakoliti shitiba sha wazewi wau. 4 wantu woseri waligawi muvipinga vipinga, walivagi pasi Pawalawa mumasoku waliya ndiri shintu shoseri mumihamba. 40 Su wantu walivaga mushipinga sha mpaka washigululi huti ntambu ya wavimani. Vira vilii wantu miya na sha wantu malongu muhanu muhanu. wakoliti vitiba vimonga, gambira vilii kugulula lutekeru, 41 Shapakanu Yesu kagatola mabumunda muhanu viwiga na vyombu nya shaba. 5 Su Mafalisayu na galii na wasomba awili. Kalola kumpindi, kalonga wafunda wa Malagaliru wamkosiya Yesu, "Ntambu mayagashii Mlungu na kagamega mabumunda gaa wafundwa waku wakola ndiri vitiba nya wambuyi galii. Shapakanu kawapanana wafundwa wakuwi wawu, ira womberi waliya kwa mawoku mahumbu?" wawapananu wantu. Vira kirimba kawagawira wantu 6 Yesu kawankula, "Isaya katungiti weri, mwenga woseri wasomba awili walii. 42 Wantu woseri waliya mwawafyangu, gambira ntambu yakalembiti, 'Wantu na kwikuta. 43 Wafundwa wa Yesu wasola vyavisigalit awa, wanjimira kwa visoweru hera, kumbiti mumyoyu nya mabumunda na wasomba na kumemeziya mwau, wapatali na neni. 7 Kuntambikira kwawu mumajamanda lilongu na mawili. 44 Wapalu waliyiti kunfaa ndiri mana wafunda vitiba nya wantu hera waweriti elufu mhanu. 45 Palaa palii Yesu kawagambira gambira malagaliru ga Mlungu." 8 "Mwenga mugaleka wafundwa wakuwi wingiri mumtumbwi, wamlongoleri malagaliru ga Mlungu na kukola vitiba vyenu." 9 Yesu kugenda Betisayida. Yomberi kaweriti kankuwaaga kendeleyiti kutakula, "Mwenga mulihola muherepa, wantu. 46 Pamberi pakamaliriti kulonga kwahere kumbiti mugalema malagaliru ga Mlungu su muvikoli wantu, kagenda kulugongu kumluwa Mlungu. 47 vitiba vyenu. 10 Mana Musa kamuiti, 'Guwapanani Pamihi papasokiti, mtumbwi guweriti pakati pa litanda, ligoya tati gwaku na mawu gwaku.' Kayi katakuliti kumbiti Yesu kaweriti gweka yakuwi kuisi iyuma. 48 'muntu yoseri yanakahigiranga tati ama mawu, muntu Kawawona wafundwa wakuwi wankuyerayera na ayu hawamlagi.' 11 Kumbiti mwenga mfunda, gambira kushima mutumbwi kwa ngafu, toziya lipuga liweriti muntu kana shintu sha kuwatanga tati ama mawu lyankuwapingira. Payiweriti pakwegera na kushiya, gwakuwi, kumbiti katakula shintu ashi 'Kolibani' yani Yesu kawagendera pakatyanga pampindi pamashi. mafupu kwa Mlungu, 12 su mutakula kalazimika Pakwegera kawapiti, 49 kumbiti pawamuwoniti ndiri kuwatanga tati gwakuwi ama mawu gwakuwi. kankutyanga pampindi pamashi, walihola kaweriti 13 Su, kwa ntambu ayi mbeziya shisoweru sha lihoka. Wanji kushowangana, 50 toziya woseri Mlungu kwajili ya mafundu gamwankana. Kayi mtenda pawamuwoniti watiriti nentu. Palaa palii Yesu vitvatira vivuva nya ntambu ayi." 14 Yesu kalishema kawagambira, "Namtira, ndo nenii!" 51 Shapakanu kayi lipinga lillii nya wantu. Kawagambira, "Mpikiniri kingira mumtumbwi pamuhera nawomberi na liyega woseri, muvimanu. 15 Kwahera shintu shashimwingira linyamalira. Wantumintumi wakuwi walikangasha muntu shashiweza kumtenda kaweri muhumba. nentu, 52 toziya waweriti wavimana ndiri mana ya Kumbiti shashimlawa muntu ashi ndo shashimtenda kuwapanana wantu mabumunda galii, myoyu yahu muntu kaweri muhumba. 16 Muntu pakana makutu, iweriti ikamala. 53 Waloka litanda, wasoka muisi ya kapikaniri." 17 Pakalilekiti lipinga lya wantu na kwingira Genezareti, panu wagugolosiya mtumbwi gwawu. mnumba, wafundwa wakuwi wamkosiya mana ya 54 Pawalawiti mumtumbwi, wantu wammaniti ndo mfanu wakatakuli. 18 Yesu kawagambira, "Hashi, Yesu. 55 Su watugiriti mulushi zoseri na wawatola ata mwenga mwelewa ndiri? Hashi muvimanu ndiri walwelii mumashera na kuwajega pahala poseri handa shintu shashimwingira muntu kulawa kunja, pawapikaniriti Yesu pakaweriti. 56 Pahala poseri Yesu shintenda ndiri muntu kaweri muhumba, 19 Toziya pakagenditi, muvijiji, mulushi, ama mumalambu, wantu shwingira ndiri mumoyu, kumbiti shingira mumtima, wawatuliti walwelii paviwanja. Wamluwa kawaleki shakapanu shilawa kunja munshimba?" Kwa kutakula wamshinguli mluwiniku lwa nguwu yakuwi na woseri hangu, Yesu kavipungiti viboga vyoseri. 20 Kendereyiti kulonga, "Shashilawa munshimba mwamuntu ndo shintenda kaweri muhumba. 21 Toziya mumoyu mwa muntu mulawa maholu madoda na kumbinta na shimegu na ulagaji shakapanu 22 uhumba na lwalia na vidoda na upyotu na utindira na weya na mayigilang na shinika na lipungasesi. 23 Madoda aga goseri galawa munshimba mwa muntu, ndo hagamtendi muntu kaweri muhumba." 24 Yesu kawuka paliya, kagenda mulushi lwa Tiru. Aku kingira mnumba

7 Mafalisayu wamu na wafunda wa Malagaliru wawaweriti wankulawa Yerusalem waliwaga pawamzyengeta Yesu. 2 Wawona wafundwa wamu wa Yesu wankuliya shiboga kwa mawoku muhumba, yani wagulula ndiri mawoku gawu ntambu ya ifiruwiti. 3 Toziya Mafalisayu na Wayawudi woseri waliya ndiri shiboga mpaka wagululi mawoku gawu ntambu

na kafiriti ndiri muntu yoseri kavimani, kumbiti kaweziti wantu ntambu iraa. **8** Wantu waliya wikuta, wafundwa ndiri kulififa. **25** Paniti mdala yumu mweni muhinga wakuwi wasola visigariti wamemeziya majamanda gwakuwi kaweriti na shamshera, kapikaniriti visoweru saba. **9** Wantu waliyiti waweriti elufu msheshi. nya Yesu. Palaa paliya kiza kamsamtamalira pamagulu Su Yesu kawagambira ne mbuka. **10** Pakamalilili pakuwi. **26** Mdala ayu kaweriti Mgiriki, mwenikaya kuwagambira ne mbuka kakwena mumashuwa gwa Silofainiki. Su kamluwa Yesu kamlavii muhinga pamuhera na wafundwa wakuwi kagenda lushi gwakuwi shamshera kadoda. **27** Yesu kamgambira, Iwa Dalumanita. **11** Mafalisayu wamu wiziti kwa "Guleki hutu wana wikuti. Kwa mana iherepa ndiri Yesu, wanja kulishowerana nayomberi. Wafiriti kutola shiboga sha wana na kuwasila wang'ang'a." kumjera kawatenderi lirangaliru lya liuzauza kulawa **28** Kumbiti mdala uliya kamwankula, "Nyina Mtuwa, kumpindi. **12** Yesu kawawonera lusungu kumoyu, kumbiti ata wang'ang'a wapasi pameza waliya shiboga kalonga, "Iwera hashi shiyiwuku ashi shifira liuzaauza? shawalekiti wana!" **29** Yesu kamgambira, "Toziya ya Nakaka nukugambiran, shiyiwuku ashi hapeni shisoweru ashi shagulongiti, gugendi ukaya, haguwonipati lilangaliru lyoseri." **13** Su kawaleka, kakwena shamshera kamlawa muhinga gwaku!" **30** Su kagenda kayi mumashuwa, kagenda kumwambu kulitanda. ukaya kwakuwi, kamwona mwana kagonja mshitanda **14** Wantumintumi waliyaluwiti kutola mabumunda, na shamshera kamlawiti kala. **31** Shakapanu Yesu waweriti na libumunda limu hera mumashuwa. **15** kawuka mulushi Iwa Tiru, kapitira Sidoni, kasoka Yesu kawaberiziyu, "Mukali weri na vidodera nya litanda Galilaya kwa kuitira mukowa lushi lilongu. Mafalisayu na nya Herodi." **16** Wantumintumi wanja **32** Su wamjegera muntu kana majogu vira ka kulitakuziyana weni kwa weni, "Kankutakula hangu bubi, wamluwa kamkulili mawoku. **33** Yesu kamtura toziya twahera mabumunda." **17** Yesu kavimaniti kutali na wantu. Katula vyala vyakuwi mmakutu gawatakuliti, kawakositi, "Mbona mwankulitakuzi mwa muntu uliya. Katema mata na kumshinkula kuusu kuwera ndiri na mabumunda? Mwenivimani lulimi. **34** Shakapanu kalola kumpindi kwa Mlungu, wala kupikinira? Yakali ikamala myoyu yenu? kapumula na kungambira, "Efata," mana yakuwi, **18** Mwana masu, hashi mwona ndiri? Mwanaga "Guvuguki!" **35** Mala makutu gakuwi gavuguka na makutu, hashi mpikinira ndiri? Mlihola ndiri? **19** lulimi lwakuwi luyoposoka, kanja kutakula nweri. **36** Pamegitu mabumunda mhanu su na kuwayupa wantu Yesu kawabeliziya nawamgambiziya muntu yoseri elufu mhanu, mjojiniriti majamanda maninga ga vitwatira avi. Kumbiti ntambu yakawabeleriti, ndo yagasigariti?" Wamwankula, "Gaweriti majamanda ntambu yawendereyiti kubwera shisoweru ashi. **37** lilongu na mawili." **20** "Pakagamegitu mabumunda Wantu walikangasha nentu. Watakula, "Katenda saba na kawayupa wantu elufu msheshi, mjojiniriti vyoseri viheri, kawatenda wanamajogu kupikinira na majamanda maninga yagasigariti?" Wamwankula, bubu kutakula!"

8 Lishaka limu, lipinga limonga lya wantu waliwona kayi, waweriti wahera shiboga. Su Yesu kawashema wafundwa wakuwi, kawagambira, **2** "Nuwawonera lusungu wantu awa toziya wapamuhera na neni kwa mashaka matatu na vinu wahera shiboga. **3** Handa panawalekisiya wagendi ukaya kwawu na njala hawalembuki mnjira, toziya wamonga walawa kutali." **4** Wafundwa wakuwi wamkosiya, "Peni panu pantundu hagapatikani koshi mabumunda ga kuwawikitizya wantu woseri awa?" **5** Yesu kawakosiya, "Mwaga mabumunda maninga?" Nawomberi wamwankula, "Twana mabumunda saba." **6** Yesu kawagambira wantu walivagi pasi. Katola mabumunda saba, kamgambira Mlungu mayagashii. Shakapanu kagamega mabumunda galiya, kawayupi wafundwa wakuwi wawayupi wantu, nawomberi wawagawira. **7** Kayi waweriti na wasomba vidika vididini. Yesu kavitekelera, kawahimizya wawapanani

wantu ntambu iraa. **8** Wantu waliya wikuta, wafundwa ndiri kulififa. **25** Paniti mdala yumu mweni muhinga wakuwi wasola visigariti wamemeziya majamanda gwakuwi kaweriti na shamshera, kapikaniriti visoweru saba. **9** Wantu waliyiti waweriti elufu msheshi. nya Yesu. Palaa paliya kiza kamsamtamalira pamagulu Su Yesu kawagambira ne mbuka. **10** Pakamalilili pakuwi. **26** Mdala ayu kaweriti Mgiriki, mwenikaya kuwagambira ne mbuka kakwena mumashuwa gwa Silofainiki. Su kamluwa Yesu kamlavii muhinga pamuhera na wafundwa wakuwi kagenda lushi gwakuwi shamshera kadoda. **27** Yesu kamgambira, Iwa Dalumanita. **11** Mafalisayu wamu wiziti kwa "Guleki hutu wana wikuti. Kwa mana iherepa ndiri Yesu, wanja kulishowerana nayomberi. Wafiriti kutola shiboga sha wana na kuwasila wang'ang'a." kumjera kawatenderi lirangaliru lya liuzauza kulawa **28** Kumbiti mdala uliya kamwankula, "Nyina Mtuwa, kumpindi. **12** Yesu kawawonera lusungu kumoyu, kumbiti ata wang'ang'a wapasi pameza waliya shiboga kalonga, "Iwera hashi shiyiwuku ashi shifira liuzaauza? shawalekiti wana!" **29** Yesu kamgambira, "Toziya ya Nakaka nukugambiran, shiyiwuku ashi hapeni shisoweru ashi shagulongiti, gugendi ukaya, haguwonipati lilangaliru lyoseri." **13** Su kawaleka, kakwena shamshera kamlawa muhinga gwaku!" **30** Su kagenda kayi mumashuwa, kagenda kumwambu kulitanda. ukaya kwakuwi, kamwona mwana kagonja mshitanda **14** Wantumintumi waliyaluwiti kutola mabumunda, na shamshera kamlawiti kala. **31** Shakapanu Yesu waweriti na libumunda limu hera mumashuwa. **15** kawuka mulushi Iwa Tiru, kapitira Sidoni, kasoka Yesu kawaberiziyu, "Mukali weri na vidodera nya litanda Galilaya kwa kuitira mukowa lushi lilongu. Mafalisayu na nya Herodi." **16** Wantumintumi wanja **32** Su wamjegera muntu kana majogu vira ka kulitakuziyana weni kwa weni, "Kankutakula hangu bubi, wamluwa kamkulili mawoku. **33** Yesu kamtura toziya twahera mabumunda." **17** Yesu kavimaniti kutali na wantu. Katula vyala vyakuwi mmakutu gawatakuliti, kawakositi, "Mbona mwankulitakuzi mwa muntu uliya. Katema mata na kumshinkula kuusu kuwera ndiri na mabumunda? Mwenivimani lulimi. **34** Shakapanu kalola kumpindi kwa Mlungu, wala kupikinira? Yakali ikamala myoyu yenu? kapumula na kungambira, "Efata," mana yakuwi, **18** Mwana masu, hashi mwona ndiri? Mwanaga "Guvuguki!" **35** Mala makutu gakuwi gavuguka na makutu, hashi mpikinira ndiri? Mlihola ndiri? **19** lulimi lwakuwi luyoposoka, kanja kutakula nweri. **36** Pamegitu mabumunda mhanu su na kuwayupa wantu Yesu kawabeliziya nawamgambiziya muntu yoseri elufu mhanu, mjojiniriti majamanda maninga ga vitwatira avi. Kumbiti ntambu yakawabeleriti, ndo yagasigariti?" Wamwankula, "Gaweriti majamanda ntambu yawendereyiti kubwera shisoweru ashi. **37** lilongu na mawili." **20** "Pakagamegitu mabumunda Wantu walikangasha nentu. Watakula, "Katenda saba na kawayupa wantu elufu msheshi, mjojiniriti vyoseri viheri, kawatenda wanamajogu kupikinira na majamanda maninga yagasigariti?" Wamwankula, bubu kutakula!"

8 Lishaka limu, lipinga limonga lya wantu waliwona kayi, waweriti wahera shiboga. Su Yesu kawashema wafundwa wakuwi, kawagambira, **2** "Nuwawonera lusungu wantu awa toziya wapamuhera na neni kwa mashaka matatu na vinu wahera shiboga. **3** Handa panawalekisiya wagendi ukaya kwawu na njala hawalembuki mnjira, toziya wamonga walawa kutali." **4** Wafundwa wakuwi wamkosiya, "Peni panu pantundu hagapatikani koshi mabumunda ga kuwawikitizya wantu woseri awa?" **5** Yesu kawakosiya, "Mwaga mabumunda maninga?" Nawomberi wamwankula, "Twana mabumunda saba." **6** Yesu kawagambira wantu walivagi pasi. Katola mabumunda saba, kamgambira Mlungu mayagashii. Shakapanu kagamega mabumunda galiya, kawayupi wafundwa wakuwi wawayupi wantu, nawomberi wawagawira. **7** Kayi waweriti na wasomba vidika vididini. Yesu kavitekelera, kawahimizya wawapanani

mlonga neni nagaa?" Peteru kamwankula, "Gwenga mumpikiniri." 8 Palapaliya wantumintumi awa gwa Kristu!" 9 Shakapanu Yesu kawaberiziya walolalola, kumbiti wamwona ndiri muntu yumonga, pakawagambira, "Namumgambira muntu yoseri ira Yesu gweka yakuwi. 9 Pawaweriti wankusuluka visoweru avi." Litawu Kristu kwa Shigiriki mana mlugongu, Yesu kawagambiriti, namumgambira muntu yakuwi ndo Mlungu kamsyagula kuwera Mtuwa. yoseri vitwatira vyamuwoniti, mpaka nenii Mwana gwa Kwa Shiebulaniya litawu ali walishema Masiya. 10 muntu panzyukaku kulawa kwa wahowa. 10 Su, wakola Shakapanu Yesu kanjiti kuwafundiza wantumintumi malagaliru aga, kumbiti waweriti wankulitakuziyana wakuwi. Kawagambira, "Mwana gwa muntu mpaka mana ya kuzyuka kulawa kwa wahowiti. 11 Wamkosiya katabiki nentu na kulemwa na wazewi na watambika Yesu, "Iwera hashi wafunda wa Malagaliru watakula wakulu wa numba ya Mlungu na wafunda wa Eliya mpaka kizi huti?" 12 Nayomberi kawankula, "Yina, malagaliru. Hawamlagi, kumbiti pamashaka matatu Eliya kankwiza huti kuwanyawira vyoseri. Kumbiti pagapita hakazyuki." 13 Yesu kawagambiriti vitwatira kwa shishi su walemba mumalembu mananagala avi pota kufifa. Su, Peteru kamtola kumbwega, kanja handa Mwana gwa muntu hakatabiki nentu na kumkalipira. 14 Kumbiti Yesu kagalambuka, kawalola kulemwa? 15 Kumbuti nukugambiranii, Eliya kizakala, wafundwa wakuwi, kamkalipira Peteru pakalonga, nawomberi wamtendera ntambu yawafiriti gambira "Guwuki kulongolu kwaneni, Shetani! Maholu gaku malembu ntambu yagatakuliti hawamtenderi." 16 galawa ndiri kwa Mlungu ira ga muntu!" 17 Su Yesu pamuhera na wafundwa watatu pawawuyiti kalishema lipinga lya wantu na wafundwa wakuwi, kwa wantumintumi wamonga, wawoniti lipinga kawagambira, "Handa muntu yoseri pakafira kunfata, likulu lya wantu na wafunda wamu wa Malagaliru kalilemi mweni na kalutoli lupingika lwakuwi kanfati. waweriti wankulitakuziyana nayomberi. 18 Palapali Luka 14.27. 19 Handa muntu yakafira kugalopozia wantu pawamwoniti Yesu, woseri walikangasha makaliru gakuwi mweni hakaagamiziyi, kumbiti muntu nentu, wamtugira wamlamusiyi. 20 Yesu kawakosiya yakagamiziyi ukomu wakuwi kwajili ya nenii na wantumintumi wakuwi, "Mwangulitakuziyana shishi kwajili ya Shisoweru Shiwigira hakalopoziyi. 21 nawa?" 22 Su muntu yumu mulipinga lya wantu Hashi, kwana mota gaa muntu kuyipata isi yoseri kankula, "Mfundu numjega mwana gwangu kwaku, shakapanu hakaagamiziyi makaliru gakuwi? Hakapati toziya kana shamshera yakamtenda kalanduli ndiri. 23 ndiri shintu. 24 Ama muntu katendi hashi kupata kayi Kila mala pakamwizila, kamgusiya pasi na kumtenda makaliru gakuwi? 25 Muntu yoseri mushiyiyiku ashi kalawi ufulufulu mumulomu, pakagayagaya menu na shidoda na shashimtira ndiri Mlungu, yakamonera nshimba yoseri iyuma. Nuwaluwiti wafundwa waku soni neni na mafundu gangu, neni Mwana gwa muntu hanumwoneri soni muntu uliya paniza muwukwisa wa Tati gwangu pamuhera na wantumintumi wa kumpindi wanagala wa Mlungu."

9 Yesu kongera kuwagambira, nukugambiranii nakaka, wamonga wapalaapa hapeni wahowi pota kuuwona Ufalumi wa Mlungu pawiza na makakala. 2 Pagapititi mashaka sita, Yesu kawatola Peteru na Yakobu na Yohani kagenda nawa kumpindi kulugongu lutalipa gweka yawu. Pawaweriti wankulola, Yesu kagalambusiwa nshimba kulongolu kwawu, 3 nguwu zakuwi zimelemeta, ziwera za neru mbuu kwahera muntu yakaweza kuputa ntambu illi. 4 Wantumintumi watatu walli wawawona Eliya na Musa wankuyowera na Yesu. 5 Peteru kamgambira Yesu, "Mfundu iherepa nentu twa panu. Su mbaka tunyawi visasa vitatu, shimu shaku na shimu sha Musa na shimu sha Eliya." 6 Ashina Peteru watira nentu, Peteru kavimana ndiri shakutakula. 7 Shakapanu shilawira shivinyiru sha liwundi shiwagubikira na liziwu lipikanirika kulawa muliwundi, "Ayu ndo mwana gwangu shintama,

moyi! Hashi hankali na mwenga mpaka ndii? Hashi hanuwahepereli mpaka ndii? Mumjegi panu." 20 Wamjega mwana uliya yakaweriti na washamshera, shamshera uliya pakamwoniti Yesu, pala palii kamgusiya pasi na kumlekela shisirika, nayomberi, kagalagata na kulawa lulufulufulu mumulomu. 21 Yesu kamkosiya tati gwa mwana ulii, "Vitwatira avi vimpata kwanjira ndii?" Yomberi kankula, "Kwanjira uwana wakuwi." 22 Mala zitangala shamshera ulii kamgusiyyi mumotu na mmashi su kamlagi. Payiwera guweza Gutuwoneri lusungu na gututangi! 23 Yesu kamgambira, "Iwera hashi gutakula handa guweza?" Nukugambira vitwatira vyoseri viwezekana kwa muntu yakawera na njimiru. 24 Su Palaa palii tati gwa mwana ulii kabotanga pakalonga, "Njimiru! Guntangi nenii weri na njimiru itosha." 25 Yesu pakaliwoniti lipinga lya wantu lyankuwongerekamukamu, kamkalipiriti shamshera ulii pakamgambira, "Shamshera yagumtenda mwana ayu kaweri bubu na majogu, nukugambira gumlawi mwana ayu nagumwingira kayi!" 26 Shamshera ulii

kagutanga na kamgusiya pasi mwana ulii, kamlawa. Mwana ulii kawonekaniti handa kahowa, su wantu wawuwa walongiti, "Kahowa!" 27 Kumbiti Yesu kamcola liwoku kamnyasula na yomberi kagoloka. 28 Yesu pakingiriti mnumba, wafundwa wakuwi wamkosiyiti pawawera gweka yawu, "Iwera hashi twenga tusinda kumlaviya shamshera ulii?" 29 Yesu kawagambira, "Shamshera gwa ntambu ayi hapeni kalawi kumbiti kalawa kwa kumluwa Mlungu hera." 30 Yesu pamuhera na wafundwa wakuwi wawukiti palii, wendereyiti na mwanja kuitipira mukowa gwa Galilaya. Yesu kafiriti ndiri muntu yoseri kavimani pawawera, 31 toziya kaweriti kankuufunda wafundwa wakuwi. Kawagambiriti, "Mwana gwa muntu hawamlaviyi kwa wantu wamlagi. Kumbiti pagapita mashaka matatu hakazyuki." 32 Wafundwa wavimaniti ndiri vitwatira avi kumbiti watira kumkosiya. 33 Su wasokiti Kafarinamu, na pakaveriti mnumba, Yesu kawakosiyiti wafundwa wakuwi, "Mweriti mwankulitakuziya shishi munjira?" 34 Kumbiti womberi wanyamalira, mana mnjira waweriti wankulitakuziana, "Gani mkulu pakati petu?" 35 Yesu kalivaga pasi, kawashema walii wantumintumi lilongu na awili kawagambira, "muntu pakafira kaweri gwa kwanja hakaweri gwa kupelera na ntumintumi gwa woseri." 36 Shakapanu kamtola mwana mdidini, kamgolosiya pakati pawomberi. Kamkisikira, shakapanu kawagambira, 37 "Yakamwanka yumu gwa mwana gambira ayu kwa litawu lyangu, kananka neni na yakananka neni kananka hera ndiri neni, su kamwanka yakantumiti neni." 38 Yohani kamgambira, "mfunda tumwona muntu yumu kankuusya washamshera kwa litawu lyaku, twenga tujera kumberiziya toziya yomberi ka yumu gwetu ndiri." 39 Kumbiti Yesu kawagambira, "Mleki kumberiziya, toziya kwahera muntu yakatenda mauzaauza kwa litawu lyangu na palaa panu shakapanu katakuli vidoda kwaneni. 40 Toziya muntu yakatulema ndiri twenga, muyetu. 41 Nuwagambira nakaka, muntu yoseri yakakupananeni mashi gakulanda toziya mwenga mwa wantu wa Kristu, nakamu hapeni kakosi kulipata lifupu lyakuwi. 42 "Muntu yoseri yakamtenda yumu gwa wadidini wawanjimira katendi vidoda, iweri mbaka kwa muntu uliya kumtawalira musingu mwakuwi lwalla na kumwasira mulitanda. 43 Liwoku lyaku palikutenda gutendi vidoda, gulidumuli! Iherepa nentu kwingira muukomu wa mashaka goseri pota liwoku limu, kuliku kuwera na magulu goseri mawili na kukwasira mumotu gwa Jehanamu motu gutenda tiya ndiri. (Geenna g1067) 44 Kweni watekenya wawaluma wafuwa ndiri na motu gutenda tiya ndiri. 45 Na Ligulu lyaku palikutenda gutendi vidoda, gulidumuli! Iherepa

nentu kwingira muukomu wa mashaka goseri pota ligulu limu, kuliku kuwera na magulu goseri mawili na kukwasira mumotu gwa Jehanamu motu gutenda tiya ndiri. (Geenna g1067) 46 Kweni watekenya wawaluma wafuwa ndiri na motu gutenda tiya ndiri. 47 Na lisu lyaku palikutenda gutendi vidoda, gulitupuli! Iherepa nentu kwingira Muufalumi wa Mlungu paguwera na lisu limu hera. Kuliku kuwera na masu gaku goseri mawili na kukwasira mumotu gwa Jehanamu gutenda tiya ndiri. (Geenna g1067) 48 Amu watekenya wakuwi wawaluma wafuwa ndiri, na motu gutenda tiya ndiri. 49 "Toziya kila yumu hawamlekeri munyu kwa motu gambira. 50 "Munu guherepa, kumbiti pagulawa kunoga kwakuwi, hagukoleri na shishi? "Muweri na munyu mngati mwenu na mulikali weri na wayenu."

10 Yesu kawukiti paliya kagenda kumkoa gwa Yudeya na kalokiti kumwambu kulushemba Yoridani. Lipinga lya wantu limgendera kayi, yomberi kawafunda handa ntambu ya katendaga. 2 Su Mafalisayu wamgendera na wamkosiya kwa kumjera, "Hashi, lilagaliru lyetu limlekeziya muntu kumleka mdala gwakuwi?" 3 Yesu kawakosiya, "Musa kawalagalira malagaliru gaa?" 4 Nawombeli watakula, "Musa kalagaliriti mpalu kumupi mdala gwakuwi lilembu lya talaka na kuleka." 5 Yesu kawagambira, "Musa kawalembiriti lilagaliru ali toziya ya kukamala kwa myoyu yenu. 6 Kwa njira kwanja Mlungu pakayiwumbiti Isi, kawawumbiti mwana mpalu na mdala. Gambira malembu ntambu yagatakuliti, 7 Su, mpalu hakawaleki tati gwakuwi na mawu gwakuwi, hawaweri pamuhera na mdala gwakuwi, 8 woseri wawili hawaweri yumu. Kwa hangu womberi hawaweri kayi ndiri wawili ira yumu. 9 Su shakalemetiziyiti Mlungu, muntu nakashilekeniziyti." 10 Pawingiriti kayi mnumba, wafundwa wakuwi wamkosiyiti shitwatira ashi. 11 Yomberi kawagambira, "Muntu yakamleka mdala gwakuwi na kumyuga gwingi, kankuhumba. 12 Viraa mdala yakamleka mpalu gwakuwi na kuyugwa na gwingi, kankuhumba." 13 Wantu wamjegiriti Yesu wana wadidini kawatulili mawoku, kumbiti wafundwa wawakalipira wantu. 14 Yesu pakawoniti hangu, kakalaliti kawagambira wantumintumi wakuwi, "Mwawaleki wana awa wizi kwa neni, namwalewalera, toziya Ufalumi wa Mlungu wa wantu gambira wana awa. 15 Nukugambiranai nakaka, muntu yoseri yakanka ndiri Ufalumi wa Mlungu gambira mwana mdidini hapeni kingiri amu." 16 Shakapanu kawanka wana awa, kawakisikira na kawatekelera. 17 Yesu pakanjiti kayi mwanja gwakuwi, muntu yumu kamtugiriti na kamsuntamilira na kamkosiya, "Mfundu mheri, ntendi

wafunda wa Malagaliru, womberi hawatozi kuhowa na hawanaviyi kwa wantu wayawudi ndiri. 34 Womberi hawamtenderi lidufiya na hawantemerita na hawazyatangi ndomontu na kunaga. Kumbiti pagasoka mashaka matatu hazyuki." 35 Su Yakobu na Yohani wana gwa Zebedayu wamgendera Yesu

11 Pawaweriti wapakwegera na Yerusalem
wasokiti Betifagi na Betaniya, pakwegera na
Lugongu lwa Mizeyitumi, palii kawatumma wawili wa
wafundwa wakuwi wawalongoleri, 2 kawagambira,
"Mgendi mushijiji sha kulongolu kwenu. Payiwera

mwakwingira amu, hamwoni mwana gwa punda guliyu gunyala goseri, kwanjira kumishigira mpaka wamtawa, mweni kenitenderwi na muntu. Mumyopoli kumihibamba **21** Peteru kalihola visoweru vyakatakuliti mumjegi. **3** Handa muntu pakawakosiya, ‘Mbona Yesu, kamgambira, “Mfundu gulori! Mkuyu gulii mtenda hangu?” Mumgambiri, ‘Mtuwa kamfira na gwagugulapiriti, gunyala!” **22** Yesu kawagambira, hakamwuziyi panu ulavinu.” **4** Su wagenda, “Mumjimiru Mlungu.” **23** “Nukugambirani nakaka, muntu wamwona mwana gwa punda mumbwega munjira pakalugambira lugongu alu, ‘Gutupuki gukalyasi wamtawa mumlyangu. Pawaweriti wankumyopola, **5** mulitanda,’ pota na lyoga mumoyu mwakuwi, wantu wamu waweriti wagoloka palii wawakosiya, kumbiti kajimira kuwera vitwatira vyoseri vyakatakuwa “Mwankumyopola punda ayu gwa shishi?” **6** Wafundwa vinyawiki, havimnyawikili. **24** Hangu nukugambirani, wawankula ntambu Yesu yakawagambiriti, nawomberi pamumuwa Mlungu shintu shoseri, mijimiri handa wawaleka wagendi zazu. **7** Wamjegiriti Yesu mwana mshiyanka kala, namwenga hamshiyanki shintu punda ayu. Wayazalira nguwu zazu pampindi shoseri shamuluwiti. **25** Pangoloka kumluwa Mlungu, pa mwana punda ulii na Yesu kakwena kalivaga gumlekiziyi kila muntu yakakutenderani vidoda, su Tati pampindi pakuwi. **8** Wantu wawuwa wayazalira gwenu kakumpindi hakawalekiziyi mwenga vidoda nguwu zazu munjira, wamonga wayazalira miputira vyenu.” **26** Kumbiti handa mwenga mulekiziya ndiri, ya mitera yawayidumuliti mumalambu. **9** Wantu ama Tati gwenu gwa kumpindi hapeni kawalekizii woseri yawalongeleriti na wafatiti, wanjiti kubotanga, mwenga vidoda vyenu. **27** Su wasoka kayi Yerusalemu. “Kaziyumi Mlungu! Katekelervi uliya yakiza kwa Yesu pakaweriti kankugendagenda Mnumba nkulu litawu lya Mtuwa! **10** Utetekelervi ufalumi wiza wa ya Mlungu, watambika wakulu na wafundwa tati gwetu Dawudi. Kaziyumi Mlungu gwa kumpindi malagaliru na wazewi wamgendiriti, **28** wamkosiya, nentu!” **11** Yesu kingiriti lushi lwa Yerusalemu, kagenda “Gwankutenda vitwatira avi kwa ukulu gaa? Gani Mnumba nkulu ya Mlungu, Kalola kila shintu weri. yakakupiti ukulu wa kutenda vitwatira avi?” **29** Kumbiti toziya iweriti kala pashimi, kagenda Betaniya Kumbiti Yesu kawagambira, “Hanuwakosiyani shintu pamuhera na wafundwa wakuwi lilongu na wawili. shimu, pamnankula, naneni vira hanuwagambirani **12** Shirawu yakuwi, pawaweriti wankulawa Betaniya, Yesu kaniti njala. **13** Su kwa kutali kaguwona mkuyu gwana mihamba ivuwa. Kagugendera kawoni handa guweriti na libwajubwaju loseri. Pakasokiti, kaguwoniti gwahera libwajubwaju lyoseri ira mihamba hera, toziya iweriti ndiri shipindi sha mabwajubwaju. **14** Panu Yesu kagugambira mkuyu, “Kwanjira lero ata mashaka gangalikupera muntu yoseri nakaliya mabwajubwaju kwaku!” Na wafundwa wakuwi wapikiniriti visoweru avi. (aiōn g165) **15** Su wasokiti Yerusalemu. Yesu kingira Mnumba nkulu ya Mlungu kanja kuwawinga kunja wantu waweriti wankuwa na kuhemera vintu. Kazigalambuziya meza zawaferiti wankuvunjira mpiya na vigoda vya walii yawaweriti wankuwa wang’unda. **16** Kamlekeziyiti ndiri muntu yoseri kuitira pamlangu gwa Numba nkulu ya Mlungu pakatola shintu. **17** Shakapanu kawafunda, “Ilembwa Mumalembu Mananagala, ‘Mlungu kalonga Numba yangu hawayishemi Numba ya kumuluwa Mlungu kwa maisi goseri!’ Kumbiti muyitenda kuwera mpanga ya wakwepula!” **18** Watambika wakulu na wafundwa wa Malagaliru pawapikaniriti aga, wanjiti kusakula njira ya kumlaga. Kumbiti wamtiriti toziya lipinga lya wantu lilikangashiti na mafundu gakuwi. **19** Paiweriti pashimi, Yesu na wafundwa wakuwi wawukiti mlushi. **20** Shirawu yakuwi mandawira pee, pawaweriti wankupita, waguwoniti mkuyu

12 Yesu kanjiti kutakula nauw kwa mifanu, “Muntu yumu kalimiti lirambu lya mizabibu. Katindiliziya shibambaza na pakati pa lirambu kabawa lirindi lya kuyonera zabibu, kanyawa lilingu lya kulolelera. Kawazimila lirambu ali kwa walimaji, mweni kagenda mpaka lushi lwa kutali. **2** Shipindi sha kubenanga, kamtumiti ntumintumi gwakuwi kwa walimaji walii, kamjegeri seemu ya viboga vya lirambu lyakuwi. **3** Walimaji walii wambata, wamkoma, wamwuziya mawoku hera. **4** Kamtuma kayi ntumintumi yumonga, ayu vira walimaji wamkomanga mumtuu na kumtendera vidoda. **5** Mweni kana lirambu ulii kamtuma kayi ndundami yumonga, walimaji awa wamlagiti. Watenditi hangu kwa wamonga wawuwa yakawatumiti, wamonga wawakomiti, na wamonga

wawalaga. 6 Kasigaliwiti na muntu yamu, yani mwana wawahowiti pawazyuka, hapeni wayugi wala kuyugwa, gwakuwi yakamfira. Upeleru kamtuma ayu pakalihola, hawaweri handa wantumintumi wa kumpindi. 26 'Hawamupanani ligoya mwana gwangu.' 7 Kumbiti Kumbiti kwa shisoweru sha kuzyukisiwa kwa wantu walimaji awa waligambirana, 'Ayu ndo Mweni mhala, wawahowiti, hashi, mwenesomi mushindola sha Musa tumlagi su uhala wakuwi uweri wa twenga!' 8 Su, shisoweru shilii sha shitogolu shashiyakiti motu, wambata, wamlaga na kumyasa kunja kulirambu Mlungu ntambu yakamgambiriti Musa, 'Neni na Mlungu lili. 9 "Hashi, mweni kana lirambu hakatendi shishi? gwa Aburahamu na Mlungu gwa Isaka na Mlungu gwa Hakizi kuwalaga walimaji woseri na kuliyazimilira Yakobu.' 27 Yomberi Mlungu ndiri gwa wawahowiti, lirambu lya mizabibu kwa wantu wamonga. 10 ira Mlungu gwa wakomu. Su, mwenga mwagamira Hashi, hamwenibetuli Malembu Mananagala, 'Libuwi nentu!' 28 Yumu gwa wafunda wa malagaliru kasokiti, lyawaliremiti wanyawa numba Vinu liwera libuwi kawapikanira Masadukayu wankulitakuziyana na lyaliwera na mana nentu kuliku mabuwi goseri. 11 Yesu. Pawawoniti Yesu kawankuliti weri, kamkosiya, Mtuwa ndo mweni yakatenditи shintu ashi, Nasheni "Mumalagaliru goseri, lilagaliru lyoshi likulu kuliku ndo shaklikangasha kwa twenga?" 12 Watambika goseri?" 29 Yesu kamwankula, "Lilagaliru likulu ndo ali, wa numba ya Mlungu na wafunda wa malagaliru 'Gupikiniri Israeli! Mlungu Mtuwa ghetu, ndo mweni na wazewi wavimaniti handa mfanu agu guweriti Mtuwa gweka yakuwi. 30 Gumfiri Mlungu Mtuwa kawalonga womberi. Hangu wajeriti kumbata, kumbiti gwaku kwa moyu gwaku goseri na kwa rohu yaku watiriti lipinga lya wantu. Su wamleka kagendi zakuwi. yoseri na kwa mahala gaku goseri na kwa makakala 13 Su Mafalisayu wamu na wantu wa shipinga gaku goseri.' 31 Na lilagaliru lya pili kwa ukulu ndo sha mfalumi Herodi wawatumiti su wamgomiziyi ali, 'Guwfiri wamonga ntambu yagulifira gumweni.' Yesu kwa visoweru vyakuwi. 14 Wamgendera, Kwahera lilagaliru limonga likulu nentu kuliku ali." 32 wamgambira, "mfunda tuvima handa gwenga Su ulii mfunda gwa malagaliru kamgambira, "Iherepa ndo muntu yagwaminika, gutakula nakaka hera, Mfundu! Gutakula nakaka kulonga Mlungu yamu hera wala gumshera ndiri muntu yoseri shakaliholiti. na kwahera yumonga ira yomberi. 33 Na gumfiri Gulishera ndiri ukulu wa muntu, toziya gefunda Mlungu Mtuwa gwaku kwa moyu gwaku goseri na kwa unakaka hera wa Mlungu kwa wantu. Su, gutugambiri mahala gaku goseri na kwa makakala gaku goseri vya halali kumupa Kaisari kodi ama ndala?" 15 na guwfiri wamonga ntambu yagulifira gamweni. Kumbiti Yesu kavimantii Ufyangu wawu, kawagambira, Shitwatira ashi shana mana nentu kuliku matambiku "Mbona mnjera? Mnanguziyi mpiya ligwala." 16 goseri gakulunguziya torosu kwa Mlungu." 34 Yesu Wamlanguziya. Yomberi kawakosiya, "Sheni na pakawoniti handa muntu ayu kamwankula kwa luhalu, shilanguliru ashi sha gaa?" Wamwankula, "Shilanguliru kamgambira, "Gwenga gwakutali ndiri na Ufalumi wa ashi sha Kaisari." 17 Su Yesu kawagambira, Mlungu." Palongolu pa aga, kwahera muntu yakajeriti "Vya Kaisari mmupanani Kaisari na vya Mlungu kayi kumkosiya shintu. 35 Shipindi Yesu pakaweriti mmupanani Mlungu." Walikangashira nentu. 18 kankufunda Mnumba nkulu ya Mlungu, kakosiiti, Wantu wawalawiti mushipinga sha Masadukayu, "Mbona wafunda wa malagaliru watakula handa Kristu walii watakulaga kwahera muntu yakawenza kuzyuka, mwana gwa Dawudi? 36 Dawudi pakalongoziwitwi su wamgenderiti Yesu wamkosiya, 19 "Mfundu na Rohu Mnanagala katakuliti, 'Mtuwa kamgambiriti Musa katulagaliriti hangu, 'Muntu pakahowa na Mtuwa gwangu, Gukali uwega wa nenii wa kumliwu, kumleka mdala pota mwana, mlongu gwakuwi mpaka Mpaka panuwatula wankondu waku pasi pa magulu kamtolii mkenja ulii na kamyiwuliri wana mlongu gaku.'" 37 "Dawudi mweni kamshema Kristu Mtuwa. gwakuwi yakahowiti.' 20 Su kuweriti na walongu Su Kristu hakaweri hashi mwana gwakuwi?" Lipinga saba. Gwa kwanja kamyugiti, kahowa pota kumleka lya wantu waweriti wankumpikinira, Lipinga lya wantu mwana. 21 Mlongu gwa pili kamyuga mkenja ayu liweriti lyakumpikanira Yesu kwa kunemelera. 38 na yomberi kahowa pota kuleka mwana. Ilawiriti Yesu pakaweriti kankufunda, katakuliti, "Mkali weri ntambu iraayi kwa mlongu gwa tatu. 22 Woseri na wafunda wa malagaliru weni wafiraga kulipitizya saba wahowa pota kuleka wana. Pawupeleru mdala pitiziya walikwindira lihabitii ritali na wafira wantu ulii kahowa. 23 Vinu wantu pawazyuka mulishaka wawalamisiyi kwa ligoya kusoku. 39 Wafiraga kulivaga lya kuzyuka, mawu ayu hakaweri mdala gwa gaa? muviti vya kulongolu munumba ya Mlungu, na kutola Toziya woseri saba wamyugiti." 24 Yesu kawankula, mpenyu ziherepa pamsambu 40 Wawayonga wakenja "Mwenga mwagamira toziya mgamana ndiri Malembu aku wankulipayira kumluwa Mlungu kwa shipindi Mananagala ama likakala lya Mlungu. 25 Toziya shitali! Lishaka lya kutoza hawatabiki nentu!" 41 Yesu

kaweriti kalivaga pakwegera na lisanduku lya luhanja. mpaka upeleru ndo hakalopozowi. 14 "Pamwona Kaweriti kankulola wantu wawuwa ntambu yawaweriti 'Likalaliru lihalibisiya' ligoloka pahala pakwi ndiri, wankulavia mpiya na kuzitula muluhanja lwa Numba muntu yakabetula kavimani mana yakuwi, panu ngulu ya Mlungu. Walunda wawuwa walavyiti mpiya wantu wawawera Yudeya watugili mumigongu. 15 zivuwa. 42 Kiza mkenja mhushu kalaviya senti Muntu yakaweriti pampindi pashitwiku sha numba ndidika mbili zya mpiya. 43 Panu Yesu kawashema nakasuluka kwingira mnumba mwakuwi kutola shintu. wafundwa wakuwi, kawagambira, "Nukugambirani 16 Yakawera mlirambu nakawuya ukaya kutola libabiti nakaka, mkenja muhushu ayu kalaviya zivuwa kuliku lyakuwi. 17 Shondi shondi wamawu yawawera na wamonga woseri yawatuliti mpiya mulisanduku lya yinda na walii yawanonizya mumashaka galii! 18 luhanja. 44 Mana woseri walaviya kulawilirana na Mmuluwi Mlungu vitwatira avi navilawira mashaka shuma shashiyogizikiti, kumbiti mawu ayu, tembera mhushu, kalaviya vyoseri vyakaweriti navi, kalaviya hakongeleki nentu kweni lawiri kwanjira. Mlungu kila shintu shakafiriti kwa kulikala."

13 Yesu pakaweriti kankulawa Mnumba nkulu ya Mlungu, mfundwa yumu kamgambirini, "Mfundu Guloli mabuwi aga na numba azi ntambu yaziwera za kulikangashira!" 2 Yesu kamgambira, "Hashi, guziwona numba azi ngulu? Kwahera ata libuwi limu halisigali panani pa limonga, kila shintu hashibomolwi." 3 Yesu pakaweriti kalivaga kulugongu lwa Mizeyituni kulolana na Numba nkulu ya Mlungu, su Peteru na Yakobu na Yohani na Andereya wamkosiya pambwega gweka yawu. 4 "Gutugambiri vitwatira avi havilawili ndii? Lilanguliru gaa halilanguziyi handa vitwatira avi vyapakwegera kulawira?" 5 Yesu kanja kuwagambira, "Mlikali weri muntu nakiza kukuzyangani. 6 Wantu wawuwa hawizi pawalitumiya litawu lyaneni, pawalishema, 'Neni na Kristu!' Womberi hawawapotuziyyi wantu wawuwa. 7 Pampikinira ngondou na tetesutetesu zya ngondou, namuwera na lyoga. Vitwatira avi mpaka vilawiri, kumbiti upeleru weni wankali. 8 Isi yimu hailikomi na isi imonga, ufalumi wumu haulikomi na ufalumi umonga, pahala pavuwa hapaweri na malendemeru na njala. Vitwatira avi gambira pakwanja kutama kwa kulera nonu. 9 "Mwenga mliglikeri weri! Mana wantu hawawajegeni kumahakama, na kuwakomanga munumba ya Mlungu, Hawawajegi palongolu pa utuwa na wafalumi toziya munjimiriti nenii, su mpati kuwagambira visoweru viwagila. 10 Mpaka hutii shisoweru shiwagira shibweri kwa Maisi goseri. 11 Nawomberi pawakubateni na kuwajega kumahakama, namliholia kwa galija gamfira kutakula, shipindi shilii pashiyiza, mtakuli shoseri shakakupananeni, mana mwenga ndiri mwamfira kutakula, ira Rohu Mnaganala. 12 Mlongu hakamgalambuki mlongu gwakuwi kalagwi na tati hakamgalambuki mwana gwakuwi na wana hawawatenduwi walera wawu na kuwalaga. 13 Wantu woseri hawawakalalireni mwenga toziya ya litawu lyaneni. Kumbiti ulii yakahepelera

mpaka upeleru ndo hakalopozowi. 14 "Pamwona Kaweriti kankulola wantu wawuwa ntambu yawaweriti 'Likalaliru lihalibisiya' ligoloka pahala pakwi ndiri, wankulavia mpiya na kuzitula muluhanja lwa Numba muntu yakabetula kavimani mana yakuwi, panu ngulu ya Mlungu. Walunda wawuwa walavyiti mpiya wantu wawawera Yudeya watugili mumigongu. 15 zivuwa. 16 Yakawera mlirambu nakawuya ukaya kutola libabiti nakaka, mkenja muhushu ayu kalaviya zivuwa. 17 Shondi shondi wamawu yawawera na shuma shashiyogizikiti, kumbiti mawu ayu, tembera mhushu, kalaviya vyoseri vyakaweriti navi, kalaviya hakongeleki nentu kweni lawiri kwanjira. Mlungu pakanyawiti isi mpaka leru, hapani ilawiri kayi. 18 Mmuluwi Mlungu vitwatira avi navilawira mashaka ga mbepu. 19 Mana kupeluwa kwa shipindi ashi ashina Kristu wa upayira na mambuyi wa upayira, hawatendi malangaliru na mauzaauza, su kuwapotuziya wasyagulwa wa Mlungu handa payiwezikana. 20 Handa Mtuwa mekapunguli ndiri mashaka aga kwahera muntu hakalopolwi. Kumbiti su kwajili ya wasyagulwa wakuwi, Mtuwa kapungula mashaka aga. 21 "Su muntu pakawagambirani, 'Guloli, Kristu kapani!' Ama 'Ka palii!' Namjimiria. 22 Mana hawalawili ashina Kristu wa upayira na mambuyi wa upayira, hawatendi malangaliru na mauzaauza, su kuwapotuziya wasyagulwa wa Mlungu handa payiwezikana. 23 Su mwenga mliglikeri weri. Neni nukugambirani vitwatira vyoseri pamberi vyenilawiri. 24 "Mashaka aga, pagapera kala, mshenji dagutulwi luwindu na lyezi hapeni lilangali. 25 Ntondu hazituluki kulawa kumpindi na makakala ga kumpindi hagazitikiziyi. 26 Panu hawamwoni Mwana gwa muntu pakiza mumawundi na likakala likulu pamuhera na ukwisa. 27 Shakapanu hakawatumti wantumintumi wa kumpindi wawajojiniri wasyagulwa wakuwi kulawa wega zoseri zya musheshi za pasipanu, kulawa upeleru wa pasipanu mpaka upeleru wa mpindi. 28 "Mleki mtera gwa mkuyu guwafundi. Mitambi ya mitera payanja kunama na kutomola mahamba, muvimani kuwera shipindi sha kutowa vula shapakwegera. 29 Ntambu iraa ayi mwenga pamwona vitwatira avi vyankulawira, muvimani handa shipindi shapakwegera nentu. 30 Nakaka nukugambirani, shiyiwuku ashi shankupita ndiri pamberi pa vitwatira vyoseri avi kulawira. 31 Mpindi na isi hapeni zipiti, kumbiti visoweru vyangu su hapeni vipi. 32 "Kumbiti kwahera muntu yakavimana lishaka wala shipindi, ama ntumintumi gwa kumpindi, ama Mwana, ira Tati gweka yakuwi ndo mwensi yakavimana. 33 Mloli weri na mshenjeri, mana muvimana ndiri shipindi hashi hashisoki ndii. 34 Hayiweri handa muntu yakawuka ukaya kugenda mwanja pakawalekera wantumintumi wakuwi, kila yamu na lihengu lyakuwi. Shakapanu kamgambira mlolera mlyangu kaweri masu. 35 Su mulikali masu, toziya muvimana ndiri mwensi kaya hakawuyi ndii, pamonga pamii ama pashiru ama mandawira putiputi.

36 Handa pakiza lindimu nakawawona mgonja. 37 lilongu na wawili. 18 Pawaveriti pameza wankuliya, Ganawagambirani mwenga, nuwagambira wantu woseri, ‘Mshenjeri!’

14 Gasigariti mashaka mawili pamberi pa kusoka mumsambu gwa Pasaka na mabumunda gawalekera ndiri simika. Watambika wakulu wa numba ya Mlungu na wafunda wa malagaliru waweriti wankusakula njira ya kumbata Yesu wamlagi. 2 Su watakula, “Tuleki kumbata mumsambu gwa Pasaka, toziya wantu hawatendi ndewu.” 3 Yesu kaweriti Betaniya mnumba mwa Simoni mgumbula. Pawaveriti mmeza wankuliya shiboga, mawu yamu yakaweriti na supa ya lipaki lya kununkira lya beyi nkulu kiza. Kaimega supa ayi na kamumiminira Yesu lipaki mumtuwi. 4 Wantu wamu waweriti panu wakalaliti, walitakuliziana, “Kwa shishi kwananga lipaki linunkira ali? 5 Gangaweziti kuwuza kwa mpiya za shibena mgongu sha shinja shimu, na kuwayupa wahushu!” Wamkalipira mawu ayu. 6 Kumbiti Yesu kawagambira, “Mumleki, kwa shishi kumgaziya? Kantendera shintu shiherepa. 7 Hamuweri na wahushu mashaka goseri, hamuwezi kuwatanga shipindi shoseri shamfira. Kumbiti nenii hapeni nweri na mwenga mashaka goseri. 8 Yomberi katenda ntambu yakaweziti, kayitilira nshimba yangu lipaki linunkira kuyitandira kwa kusira. 9 Nukugambiranii nakaka, poseri muisi shisoweru shiwagira pashibwerwa, shiwtatira ashi shakatenditi hashikandwi ntambu ya kulihola.” 10 Shakapanu Yuda Isikariyoti, yamu gwa walii lilongu na wawili, kagenditi kwa watambika wakulu su kamgalambuki Yesu. 11 Watambika wa numba ya Mlungu pawapikaniriti shisoweru ashi, wasekelera, wamlagiliti kumpanana mpiya. Su, Yuda kanja kusakula lupenyi lwa kamgalambukira kwa Watambika wakulu. 12 Lishaka lya kwanja lya Msambu gwa Mabumunda gawalekera ndiri simika, shipindi sheni mwana kondolu gwa pasaka pakalikitulwa, wafundwa wakuwi wamkosiyiti, “Gufira tutukandiri koshi shiboga sha Pasaka?” 13 Su Yesu kawalagalira wawili wa wafundwa wakuwi pakawagambira, “Mgendi mlushi, na amu hamliwonu na mpalu yamu yakalitwika vulu ya mashi. Mmufati 14 mpaka mnumba yanakingiri, mkamgambiri mweni kaya, ‘Mfundu kalonga sha koshi shumba sheni handiyi Pasaka pamuhera na wafundwa wangu?’ 15 Yomberi hakawalonguzii shumba shikulu mligolofa amu vyoseri wavitandira kala, mtutandiri amu.” 16 Wafundwa wawuka, wagenda mlushi, wawona kila shintu weri ntambu yakawagambiriti Yesu. Su watandira shiboga sha pasaka. 17 Payiweriti pamii, Yesu kiziti pamuhera na wafundwa wakuwi

yesu katakuliti, “Nakaka nukugambirani, yamu yamu yakaliya pamuhera naneni, Hakang’alambuki.” 19 Panu wafundwa wakuwi wanja kulihola, yamu yamu wamkosiyiti, “Hashi, nenii?” 20 Yesu kawagambira, “Yamu yamu mwenga lilongu na wawili, yakatota libumunda pamuhera naneni mubakuli. 21 Nakaka Mwana gwa muntu hakahowi handa malembu Mananagala ntambu yagatakuliti kwakuwi, Kumbiti shondi kwakuwi muntu ulii yakamgalambuka Mwana gwa muntu! Hayiweri kwa muntu ulii handamekayiwuki ndiri!” 22 Pawaveriti wankuliya, Yesu katoliti libumunda, kalonga mayagashii Mlungu, kalimega na kawapanana wafundwa wakuwi pakalonga, “Mtoli mlili, ayi ndo nshimba ya nenii.” 23 Shakapanu katola lutekeru lwa divayi, kalonga mayagashii Mlungu, kawayupa, woseri walanda mulutekeru alu. 24 Kawagambira, “Agu ndo mwazi gwangu gwagulawa kwajili ya wantu wawuwa. Mwazi gwangu gwagulanguziya lipatanu lya Mlungu na wantu. 25 Nakaka nukugambiranii, hapeni nandi kayi divayi mpaka lishaka lillii panfira kuyilanda divayi yasyayi Muufalumi wa Mlungu.” 26 Shakapanu wimba Iwimbu, wawuka, wagenda kulugongu lwa Mizeytini. 27 Yesu kankuwagambira wafundwa wakuwi, “Mwawoseri hamtugi na kundeka, toziya Malembu Mananagala galonga, ‘Mlungu hakamlagi mlolera gwa kondolu, Na wakondolu hawalimwagi.’” 28 Kumbiti panzyuka kala, hanuwalongolerani Galilaya kulii!” 29 Peteru kamgambira, “Handa woseri hawakuleki, nenii hanukulemi ndiri!” 30 Yesu kamgambira Peteru, “Nakaka nukugambira, pashiru panu, pamberi njogolu keniwiki mala mbili, hagunemi mala ntatu.” 31 Kumbiti Peteru kalilapira, “Ata payiweri nfuwi pamuhera na gwenga, hanukulemi ndiri.” Wafundwa woseri viraa watakula ntambu ira ayi. 32 Su, wasoka mushiwunga shawashishemiti Getisemanii. Yesu kawagambira wafundwa wakuwi, “Mlivagi panu Shipindi nenii nankumluwa Mlungu.” 33 Shakapanu kawatola Peteru na Yakobu na Yohani, kanja kulishera nentu na kushashatika. 34 Kawagambira, “Nhinginika nentu, ata sambira howa. Mkali panu na mweri masu.” 35 Kagenda kulongolu shididini, kasuntumala makukama, kamluwa Mlungu, handa payiwezekana, shimpiti shipindi ashi sha ndabiku. 36 Kalonga, “Tati!, Tati gwaneni, kwa gwenga vitwatira yoseri viwezikana. Gumpusiliri lutekeru lwa ndabiku alu, kumbiti hayiweri handa ntambu yanfira nenii, ira ntambu yagufira gwenga.” 37 Shakapanu kawuya kwa Wafundwa walii watatu, kawoniti wagonja. Su kamkosiya Peteru, “Simoni, hashi gugonja? Guwezandiri kulikala masu

ata lisaa limu?" 38 Shakapanu kawagambira, "Mkali gwankula ndiri shisoweru? Wantu awa gawawoniti masu na mumluwi Mlungu su namwingira mukujerwa. kwa gwenga?" 61 Kumbiti yomberi kalikala jii katakula Rohu ifira, kumbiti nshimba yahera likakala." 39 ndiri ata shisoweru shimu. Mtambika mkulu gwa Kagenda kumuluwa Mlungu kayi pakawuyira visoweru numba ya Mlungu kamkosya kayi, "Hashi, gwenga vira a vilii. 40 Shakapanu kawuya kayi kwa wafundwa ndo Kristu, Mwana gwa Mlungu yawamkwisa?" 62 walii kawawoniti wagonja. Masu gawu gaweriti Yesu kankula, "Neni ndo mweni. Kayi hamumoni neni gana mbota. Wavimana ndiri sha kumwankula. 41 Mwana gwa muntu pakalivaga uwega wa kumliwu wa Pakawiziriti mala ya tatu kawagambiriti, "Mwankali Mtuwa yakawera na makakala, pakiza mumawundi mwankugonja na kwoyerwa? Vinu itosha! Saa isoka! ga kumpindi." 63 Panu Mtambika mkulu kapapula Muloli, Mwana gwa muntu wankumupa kwa wantu ihabitasi lyakuwi, kalonga, "Tufira ndiri kayi wakapitawu wana vidoda. 42 Mwimuki, tugendeni zetu. Mlolii, wamonga? 64 Mpikanira kankumwigilanga Mlungu! ulii yakafira kung'alambuka kapakwegera." 43 Yesu Mwenga mwona hashi?" Woseri wamtoza, kafiruwa Pakaweriti kankali kankutakula, Yuda, yumu gwa kuhowa. 65 Su, wamu wawu wanja kumtemera wafundwa lilongu na wawili, kiza pamuhera na mata, wamgibikira sheni, wamkoma na kungambira. lipinga lya wantu wana mapanga na vindonga. Wantu "Gutungi gaa yakakukomiti!" Walolera mlyangu awa waweriti walagalilwiti na watambika wakulu wamtola, wamwakula. 66 Peteru pakaweriti kankali na wafunda wa Malagaliru na wazewi. 44 Yuda paluwaga, mdala yumu gwa vinyakalika gwa Mtambika mgalambuka kaweriti kawalanguziya lilanguliru, "ulii Mkulu kiziti. 67 Pakamwoniti Peteru kankuyotera hanumnoneri ndo mweni, mumbati na kumjega motu, kamloliti, kamgambira. "Vira a gwenga guweriti wakamloleri." 45 Yuda pakasokiti, kamgenderiti pamuhera na Yesu Mnazareti." 68 Peteru kalema, Yesu, kamgambira, "Mfundu." Shakapanu kammonera. "Nummana ndiri, wala nuvimana ndiri gagutakula!" 46 Wantu walii wambata Yesu, na kumtawa. 47 Shakapanu Peteru kawuka, kagenda kunja kuwuwa. Yumu gwa walia wawaweriti wagoloka pamuhera Panu njogolu kawika. 69 Shinyankalika mdala ulii na Yesu, kasolomola upanga wakuwi, kamdumula pakamwoniti kayi Peteru, kanja kayi kuwagambira likutu ntumintumi gwa Mtambika mkulu. 48 Yesu wantu wawaweriti wagoloka palii, "muntu ayu yumu kawagambira, "Vimwiza na mapanga na vindonga gwawu." 70 Peteru kalema kayi. Shakapanu katepu, kumbata gambira neni na shimpemu? 49 Kila lishaka wantu waweriti wagoloka palii wamgambira Peteru. nwenti pamuhera na mwenga panfunda Mnumba "Nakaka gwenga gwa yumu gwawu, mana gwenga nkulu ya Mlungu, wala mumbata ndiri. Kumbiti vinu gwa Mgallilaya." 71 Kumbiti Peteru kanja kulirapa, Malembu Mananagala ga kala." 50 Panu wantumintumi pakatakula, "Neni nummana ndiri muntu ulii yamtakula woseri wamleka, watira. 51 Kweniti na muntemba visoweru vyakuwi." 72 Palaa palii njogolu kawika mala ya pili. Su Peteru kalihola ntambu Yesu pakaweriti pakamgambira, "pamberi pa njogolu keniwiki mala ya pili, hagunemi mala ntatu." Peteru kalira.

15 Pawushiiti, watambika wakulu wa numba ya Mlungu watenditi lishawuli pamuhera na wazewi na wafunda wa malagaliru na wantu wa shiyotera motu woseri, wamtawa Yesu pingu wamjega pashiyotera motu pa Pilatu. 2 Pilatu kamkosya Yesu, "Hashi, gwenga gwa Mfalumi gwa Wayawudi?" Yesu kamwankula, "Yina, gwenga gutakula." 3 Watambika wakulu wampayiliti Yesu vitwatira vivuwa. 4 Pilatu kamkosya kayi Yesu, "Hashi gwankula ndiri shisoweru? Guloli ntambu yawalaviya misitaka gavuwa kwaku." 5 Kumbiti Yesu kankula ndiri shisoweru, ata Pilatu kalikangasha. 6 Kila Shipindi sha msambu gwa Pasaka, Pilatu kaweriti na shitiba sha kuwavugulira mtatilwa yumu yawamfira. 7 Su, kuweriti na muntu yumu yawamshema Baraba, yakaweriti wamatatira pamuhera na wamonga wawalagiti wantu

pawaweriti wakusonguziya. 8 Wantu wavyuwa wafunda wa malagaliru wamshinigiriti pawalitakuziana, wamgendera Pilatu wamluwa kawatenderi handa "Kawalopozia wamonga, kumbiti kulilopola mweni shitiba shakuwi. 9 Pilatu kawakosiya, "Hashi, mfira kasinda! 32 Eti yomberi ndo Kristu, Mtua gwa nuwavuguliri Mfalumi gwa Wayawudi?" 10 Katakula Israeli! Kasuluki kulawa mlupingika su tuwoni na hangu toziya kavimaniti kala handa watambika kujimira." Ata wantu walii wawapingikitwi pamuhera wakulu wamjegeriti Yesu toziya ya weya. 11 Kumbiti nayomberi wamlongiti. 33 Kwanjira saa sita pamusi Watambika wakulu wawasonguziyiti wantu wamluwi mpaka saa tisa kuweriti liwindu isi yoseri. 34 Saa Pilatu kamvuguliri Baraba. 12 Pilatu kawakosiya kayi, tisa pamii Yesu kalila kwa liziu likulu, pakalonga, "Su, mfira ntendi hashi na muntu ayu yamumshema "Eloyi, Eloyi, lema sabakitani?" Mana yakuwi, "Mlungu Mfalumi gwa Wayawudi?" 13 Wantu woseri gwangu, Mlungu gwangu mbona gundeka?" 35 washowangana kayi pawatakula, "Gumkong'nderi Wantu wamonga wawagolokiti paliya pawapikaniriti palupingika!" 14 Kumbiti Pilatu kawakosiya, "gwa hangu, watakuliti, "Gupikiniri! Kankumshema Eliy." shishi! Katenda shidoda gaa?" Kumbiti womberi 36 Muntu yamu katuga, katola lidodoki kalitawa wongera kushowangana, "Gumkong'nderi misumali mulupeleru lwa ludenki katota mudivayi ishesema, mulupingika!" 15 Pilatu kafiriti kulifiliziya lipinga kamupa kalandi pakatakula, "Ebu tuloli handa Eliya lya wantu awa, su, kamlekeziya Baraba kulawa hakizi kumsulusiya palupingika!" 37 Yesu kabota, mushibetubetu. Kawagambira wan jagila wamkomi shakapanu kahowa. 38 Su, lipaziya lya Numba nkulu ntomodu Yesu na wamkong'nderi misumali ya Mlungu lidegeka vipandi viwili kulawa kumpindi mulupingika! 16 Shakapanu wan jagila wamjegiti mpaka pasi. 39 Mkulu yamu gwa wan jagila yakaweriti Yesu muluwaga muliboma lya Pilati mkulu gwa isi, kagoloka kulongolu kwa lupingika kawoniti Yesu wawajoinira shipinga shakuwi shoseri. 17 Wamvalisiya ntambu yakahowiti, kalonga, "Nakaka muntu ayu nguwu ya zambalawu, wapota lijenjeri lya misontu kaweriti Mwana gwa Mlungu!" 40 Wadala wamu wamvalisiya mumtuwi. 18 Wanja kumlamsiya, "Mwika waloliti kwa kutali, muwamu mwawu kaweriti Maliya Mfalumi gwa Wayawudi!" 19 Wamkoma mumtuwi Magidalena na Salomi na Mariya mawu gwa ashina kwa ludengi, wamtemera mata, wamsuntamira Yakobu mpusu na Yosefu. 41 Awa ndo wawamfatiti na kumng'ong'onelera. 20 Pawamshinigira kala Yesu pakaweriti Galilaya na kumtendera. Kuweriti wamvuliti lihabitii lili, wamvalisiya nguwu zakuwi, na wadala wamonga wavyuwa wiziti Yerusalem shakapanu wamjega kumpingika. 21 Pawaweriti pamuhera na yomberi. 42 Shipindi sha pamii munjira, waliwoniti na muntu yamu yawamshema shisokiti kala. Ali iweriti Lishaka lya Matandiru, yani Simoni, muntu gwa lushi lwa Kureni. Yomberi kaweriti lishaka lyalilonguleriti Lishaka lya Kwoyera. 43 Panu tati gwa Alekizanda na Rufu na Shipindi ashi kaweriti kiza Yosefu mwenikaya gwa Arimatayu, mijagira kankulawa kulirambu. Su, wamgambira katoli lupingika gwa Shiyotera motu mkulu, yawampananiti ligoya lwa Yesu. 22 Shakapanu wamjega Yesu mpaka nentu. Yomberi viraa kaweriti kankulolera kwiza kwa pahali pawapashema Golgota, mana yakuwi, "Pahala Ufalumi wa Mlungu. Su, kamgenderiti Pilatu pota na pa Shipalakasa sha mtuwi." 23 Wamupa divayi lyoga, kaluwa wamupi nshimba ya Yesu. 44 Pilatu wahanganyikiti na mtera wagushema manimani, kalikangasha kupikinira handa Yesu kahowiti kala. kumbiti yomberi kalemiti kulanda. 24 Su wampingika, Su, kamshema Mkulu gwa wan jagila, kamkosiya wagawana nguwu yakuwi kwa kuzigalambuziya simbi handa Yesu kaweriti kahowa shipindi shiuvu. 45 wamuwi gaa hakapati shipandi sha nguwu. 25 Iweriti Pilatu pawamgambiriti kala, kamgambiriti Yosefu katoli saa tatu mandawira pawampingikiti. 26 Na masitaka nshimba ya Yesu. 46 Panu Yosefu kuhemera sanda ya gakuwi gaweriti galembwa, "Mfalumi gwa Mayawudi." shitani, kasulusiya pasi mauti galiya, kaviliga sanda. 27 Pamuhera nayomberi wapingikitwi wakwapula Kagatula mulipumba lyaliweriti walisongola mulitalawu, wawili, yamu uwega wa kumshigi na yumonga uwega shakapanu kabilingsiya libuwi likulu kumlyangu. 47 wakuwi wa kumliwu. 28 Su lilembu litimii lyalitakula, Nawomberi Mariya Magidalena na Mariya mawu "Wamwalangiti pamuhera na watenda vidoda." 29 gwakuwi Yosefu wapawoniti pawagonjikiti nshimba ya Wantu waweriti wankupita pahala panu wamwigilangiti, Yesu.
pawatikizya mituwi yawu na kutakula, "Aha! Gwenga gutakuliti gumweni guweza kubomola Numba nkulu ya Mlungu na kunyawa kwa mashaka matatu! 30 Vinu, gusuluki mlupingika gulilopozii gumweni!" 31 Nawomberi watambika wakulu pamuhera na

16 Palipititi Lishaka lya kwoyera, Maliya Magidalena na Salomi na Mariya mawu gwakuwi Yakobu wahemeriti lipaki lya utili wagendi kuyiswaga nshimba ya Yesu. 2 Su, mandawira putiputi lishaka lya Jumapili.

Kwa Shigiriki jumapili walishema lishaka lyo kwanja la juma, mshenji pagwanjiti kulawa wiziti Mlipumba. **3** Nawomberi waweriti wankuligambiziyana, "Gani hakatuwusiliri libuvi lili pamlyangu gwa lipumba?" **4** Kumbiti pawaloliti, wawona libuvi waliwusiya kala. Nalyeni liweriti likulu nentu. **5** Pawayingiriti Mlipumba, wamwoniti muntemba yamu yakavaliti nguwu neru mbuu, kalivaga uwega wa kumliwu, walikangasha nentu. **6** Kumbiti muntemba ulii kawagambira, "Namulikangasha. Mwankumsakula Yesu gwa Nazareti yawampingikiti. Kazyuka, kwahera panu. Mloli pahali pawamgonjekiti. **7** Mgendi mkawagambiri wafundwa wakuwi pamuhera na Peteru. 'Handa Yesu kankuwalongolera Galilaya kulii. Aku hamumwoni ntambu yakawagambireni.'" **8** Su, walawa mulipumba mlili na watuga pawashashatika kwa lyoga na kulkangasha. Wamgambira ndiri muntu yoseri shintu, toziya watira nentu **9** (note: The most reliable and earliest manuscripts do not include Mark 16:9-20.) Yesu pakazyukiti Jumapili mandawira putiputi, kalilanguziya kwanja kwa Mariya Magidalena, yomberi Yesu kaweriti kamlavyiti washamshera saba. **10** Mariya Magidalena kagenda, kawagambira walii waweriti pamuhera na Yesu. Waweriti wankulira na kudaya. **11** Kumbiti pawapikiniriti handa Yesu mkomu na Maloya Magidalena kamwona, womberi wajimira ndiri. **12** Shapakanu Yesu kawalawiriti wafundwa awili pakawera na sheni shingi. Wafundwa awa waweriti wankugenda kuvijiji. **13** Nawomberi viraawawuya na kuwagambira wayawu. Pamuhera na hangu wajimira ndiri. **14** Upeleru Yesu kawalawiriti wafundwa lilongu na yamu pawaweriti pamuhera pameza. Kawakalipira nentu toziya ya kujimira ndiri kwawu na mtiti gwawu, mana wawajimira ndiri walii pawaweriti wamwona pakazyukiti kala. **15** Su, kawagambira, "Mgendi muisi zoseri mkabweri Shisoweru shiwagira kwa wantu woseri. **16** Yakajimira na kubatizwa hakalopoziwi. Yoseri yakajimira ndiri hakatozwi. **17** Walii wawajimira hawaweri na uwezu wakutenda mauzauza. Kwa litawu lyangu hawawusiyi washamshera na hawatakuli kwa likabira lyasyayi. **18** Pawakola njoka ama pawalandia shintu shoseri shana usungu, hapeni wayambuki. Hawawatuliri walwelii mawoku, nawomberi hawaweri wakomu." **19** Su, Mtua Yesu pakatakuliti kala nawomberi, kanyasulitwi kugenda kumpindi kwa Mlungu, kalivaga uwega wa kumliwu wa Mlungu. **20** Wafunda wagenda pahala poseri pawabwera. Mtua katenda lihengu pamuhera nawomberi na kukamaziya shawabwera kuwera sha nakaka na mauzauza gaweriti pamuhera nawomberi.

Luka

1 Mtuwa Teufili. Wantu wavua wajeriti kulemba vitwatira vyavitetikitii pakati pa twenga. **2** Walembiti ntambu yawatugambiriti vilii vyawawiwoniti kwa masu gawu kwanjira pavyanji, na walii yawabweriti Shisoweru Shiwagira. **3** Su mkulu Teufili, toziya nvigendiriti weri vitwatira vyoseri avi kwanjira pavyanji, mona ifaa na neni nukulemberi weri ntambu yayirawiriti. **4** Ntenda hangu, su na gwenga gupati kuvimana nakaka toziya ya vitwatira avi vyanukufunditi. **5** Shipindi sha Herodi mfalumi gwa Yudeya, kuweriti na mkulu gwa numba ya Mlungu litawu lyakuwi wamshema Zakariya, yakaweriti gwa shipinga sha watambika sha Abiya. Mdala gwakuwi litawu lyakuwi wamshema Elizabeti nayomberi kaweriti gwa shiyiwuku sha mtambika Aruni. **6** Na woseri wawili waweriti wantu wa matendu gaherepa kulongolu kwa Mlungu, walikala pawagajimira malagaliru goseri ga Mtuwa. **7** Kumbiti weriti wahera nonu, toziya Elizabeti kaweriti mpendi, vinu woseri wawili waweriti wagogolu. **8** Lishaka limu Zakariya kaweriti kankutenda lihengu lyakuwi lya utambika Mnumba nkulu ya Mlungu, toziya shiweriti shipindi shakuwi sha kutambika. **9** Kulawirana na vitiba nya watambika, Zakariya kasyagulitwi kwa kugalambuziya simbi kwingira Mnumba nkulu ya Mlungu su katumiziyi ubani. **10** Shipindi Zakariya pakaweriti kankutumiziya ubani, lipinga lya wantu waweriti walivaga pamuhera kunja wankumluwa Mlungu. **11** Ntumintumi gwa kumpindi gwa Mtuwa kamlawiriti Zakariya, kagolokiti uwega wa kumliwu pashtatalawanda sha kutambikira ubani. **12** Zakariya pakamwoniti, kalilimuka, kaweriti na lyoga. **13** Kumbiti ntumintumi gwa kumpindi kamgambiriti, "Nagutira Zakariyal! Mlungu kapikanira kala kuluwa kwaku. Mdala gwaku Elizabeti hakakuleleri mwana mpalu. Na mwana ayu litawu lyakuwi gumshemi Yohani. **14** Yomberi hakaweri nemeru na nemeleru kwaku, wantu wawuwa hawaweri na nemeleru kwa kwiwuka kwakuwi. **15** Yomberi hakaweri mkulu pamasu pa Mtuwa, hakalandi ndiri divayi ama ujimbi, yomberi hakamemi Rohu Mnanagala kwanjira mumtima mwa mawu gwakuwi. **16** Hakawatendi wantu wawuwa wa Israeli wamuuyiri Mtuwa Mlungu gwawu. **17** Yomberi hakamlongoleri Mtuwa, hakaweri na makakala pamuhera na uwezu ntambu yakaweriti Eliya mbuyi gwa Mlungu. Hakawajegi kayi pamuhera wana na watati, hakawauziyi wantu yawamjimira ndiri Mlungu kuwera na maholu ga wantu yawamfirizya Mlungu na kumtandira Mtuwa wantu yawasyagulitwi." **18** Zakariya

kamkosiya ntumintumi gwa kumpindi, "Hanuvimani hashi shisoweru ashi? Toziya nenii pamuhera na mdala gwangu twawagogolu." **19** Ntumintumi gwa kumpindi kamwankula, "Neni Gaburieli yangoloka kulongolu kwa Mlungu, ndo kantuma ntakuli na gwenga na kukugambira shisoweru ashi shiwagira. **20** Vinu guloli! Toziya gujimira ndiri shisoweru shangu, ashi hashitendeki kwa shipindi shakuvi, vinu haguweri bubu, haguwezi ndiri kutakula mpaka lishaka liliipashilawira shisoweru ashi." **21** Lipinga lya wantu liweriti lyankumuhepera Zakariya na walikangasha kwa kukawa kwakuwi mulii Mnumba nkulu ya Mlungu. **22** Pakalawiti kasinditi kutakula nawomberi, nayomberi kendereyiti kuwalanguziya kwa mawoku hera, nawomberi wavimaniti kuwera kawoniti shintu Mnumba nkulu ya Mlungu. **23** Pashiperiti kala shipindi shakuvi sha kutenda lihengu Mnumba nkulu ya Mlungu, kagenditi ukaya kwakuwi. **24** Pa mashaka galii mdala gwakuwi Elizabeti kawera na yinda, kalikaliti mnumba kwa myezi muhanu, **25** kalitakuliti, "Vinu Mtuwa kamonera lusungu kwa kumusilira soni zyangu kulongolu kwa wantu." **26** Yinda ya Elizabeti pasokiti myezi sita, Mlungu kamtumiti Gaburieli ntumintumi gwa kumpindi kagendi mpaka Galilaya, lushi Iwa Nazareti. **27** Kaweriti na shisoweru kwa muhinga bikira yakahetiti na muntu yawamshema Yosefu, gwa shiyiwuku sha Dawudi, litawu lyakuwi ayu bikira ndo Mariya. **28** Ntumintumi gwa kumpindi kamwiziriti Mariya na kumulamusiya, "Gwakashina? Ponga iweri pamuhera na gwenga! Mtuwa kapamuhera na gwenga, kakupanana upendelewu." **29** Mariya kalisheliti nentu, toziya ya shisoweru sha ntumintumi gwa kumpindi, kaliholiti mumoyu pakalikosiya, "Kulamusiya aku kwana mana gaa?" **30** Ntumintumi gwa kumpindi kamgambiriti Mariya, "Nagutira Mariya, Mlungu kakupapanana manemu. **31** Guloli, haguweri na yinda na kwiwula mwana mpalu na litawu lyakuwi hagumshemi Yesu. **32** Ayu hakaweri mkulu, hawamshemi mwana gwa Mlungu na Mtuwa Mlungu hakampanani shibanta sha ufalumi sha Dawudi mbuyi gwakuwi. **33** Hakakolimlima lukolu lwa Yakobu mashaka goseri na ufalumi wakuwi hapeni uweri na upeleri." (aiōn g165) **34** Mariya kamgambiriti ntumintumi gwa kumpindi, "Neni haneliwoni na mpalu! Hashiweri ashi shisoweru ashi?" **35** Ntumintumi gwa kumpindi kamwankula, "Rohu Mnanagala hakizi kwaku na makakala ga Mlungu hagakwizili. Toziya ayi mwana hakiwukili hakaweri mnanagala, hakashemwi Mwana gwa Mlungu. **36** Gumuholi mlongu gwaku Elizabeti, yomberi yawamshemiti mpendi kumbiti hakaleri mwana mpalu muugogolu

wakuwi na mwezi agu ndo mwezi gwa sita kwa yinda Zakariya kaluwiti shibawu na kalemba hangu, "Litawu yakuwi." 37 Toziya kwahera shintu shashikamala kwa lyakuwi ndo Yohani." Kila mutu kalikangasha. 64 Pala Mlungu." 38 Mariya katakula, "Neni na ntumintumi palii Zakariya kanjiti kayi kutakula, kanjiti kumkwisa gwa Mtuwa! Iweri kwa nenii ntambu ya gulongiti." Mlungu. 65 Lyoga lyayingiriti woseri yawalikaliti Ntumintumi gwa kumpindi kawukiti na kugenda pakwegera nayomberi na visoweru avi vyoseri zakuwi. 39 Mashaka galii Mariya kawukiti kagenditi vyeniyiti muisi yoseri ya mulugongu mwa Yudeya. 66 mpaka isi ya mulugongu lwa Yudeya. 40 Aku Woseri yawapikaniriti vitwatira avi, waliholiti mumyoyu kingiriti mnumba mwa Zakariya na kamlamsiyiti mwawu pawalonga, "Mwana ayu hakaweri gwa Elizabeti. 41 Elizabeti pakapikaniriti ntambu Mariya ntambu gaa?" Toziya nakaka makakala ga Mtuwa yakamlamsiyiti, nonu kadunkula mumtima mwakuwi. hagaweri pamuhera nayomberi. 67 Zakariya, tati Elizabeti kamemiti Rohu Mnanagala, 42 Elizabeti gwa Yohani kamemiziwi Rohu Mnanagala, katungiti kalonga, "Gutekelerwa gwenga pakati pa wadala shisoweru shiwagira sha Mlungu. 68 Tumkwisi woseri na katekelerwi mwana hakiwukili mumtima Mtuwa, Mlungu gwa Israeli! Kiza kuwatanga wantu mwaku. 43 Neni na gaa ata mawu gwa Mtuwa wakuwi na kuwakombola. 69 Katupanana mlopoziya gwangu kanizili nenii? 44 Nakugambira, palaa mkulu Mushiyiwuku sha Dawudi ntumintumi gwakuwi. pampikaniriti ntambu yagunamusiyiti, nonu kadunkula 70 Gambira ntambu yakawagambiriti wambuyi wa kwa kunemelera mumtima mwangu. 45 Mbaka Mlungu wanaganala kwanjira kwanja. (aiōn g165) 71 gwenga toziya gujimira kuwera havitendeki vitwatira Hakatulopoziyku kulawa mumawoku mwa wangondu vyakakugambiriti Mtuwa." 46 Mariya kalonga, "Moyu wetu na kutulaviya kulawa mumakakala mwa woseri gwangu gumkwisa Mtuwa, 47 Na rohu yangu yawatufira ndiri. 72 Kalongiti hakawawoneri lusungu yankunemelera, Toziya Mlungu ndo Mlopoziya wambuyi wetu, na kulihola lipatanu lyakuwi linanagala. gwangu. 48 Toziya kamonera lusungu nenii ntumintumi 73 Kulirapa kwakamlapiriti Aburahamu mbuyi ghetu, gwakuwi. Kwanjira vinu wantu woseri hawalongi 74 kuwera hakatutangi twenga tulopoziwi kulawa kwa Mlungu kantekelera, 49 Toziya ya shintu shikulu wangondu wetu. Katugambira tumtenderi Mlungu pota shakantendera Mlungu. Litawu lyakuwi linanagala. na lyoga, 75 tuweri wanaganala yatumfiriziya Mlungu 50 Kawalanguziya lusungu lwakuwi Kwa walii mashaka goseri ga makaliru getu. 76 "Na gwanga yawampanana ligoya kwa shiyiwuku na shiyiwuku. mwana gwangu, hawakushemi mbuyi gwa Mlungu 51 Katenda vitwatira vikulu kwa liwoku lyakuwi, kakumpindi nentu. Toziya hagumlongoleri Mtuwa Kawapalasiya yawawera na msindu pamuhera na kumnyawila njira yakuwi, 77 haguwagambiriti wantu mipangu ya myoyu yau. 52 Kawasulusiya yawawera wakuwi kuwera hawalopoziwi kwa kuwawusilira vidoda na likakala mu ukolamlima wawu, Na kawakweniziya vyawu. 78 Mlungu ghetu mnanagala na yakawera na wanaganala. 53 Yawawera na njala kawayikutizya lusungu. Hakatulavilili gulangala gwa ulopoziya kulawa virtu viherepa, Na walunda kawawusiya mawoku hera. kumpindi, 79 na kawalangazira woseri yawaikalika 54 Katenda shakatakuliti kwa wambuyi wetu wagoni, Kiza kumtanga Israeli ntumintumi gwakuwi. 55 Ntambu muluwindu lwa kuhowa, na kuwalanguziya magulu vyakawagambiriti wambuyi wetu, Aburahamu na wiwuka wakuwi mashaka goseri!" (aiōn g165) 56 Mariya getu munjira ya ponga." 80 Mwana kendereyiti kukula kalikaliti pamuhera na Elizabeti kwa shipindi sha nshimba na kuwera na makakala murohu. Kalikaliti myezi mitatu, shakapanu kawuyiti ukaya kwakuwi. kushiwala mpaka lishaka lya kuliranguziya mweni 57 Shipindi sha Elizabeti kwiwura shisokiti, kiwuliti mwana mpalu. 58 Wantu wapakwegera wakuwi na walongu wakuwi pawapikaniriti visoweru viherepa vya kuliwangasha Mtuwa vyakavitenditi kwa Elizabeti, womberi wanemeleriti pamuhera na yomberi. 59 Palipiti lijuwa limu, womberi wiziti kumwingiziya jandu mwana, wafira kumpanana litawu lya tati gwakuwi, Zakariya. 60 Kumbiti mawu gwakuwi kalonga, "Hangu ndiri! Litawu lyakuwi hawamshemi Yohani." 61 Wamgambira, "Kwehera mutu muwalongu wakuwi yawamshema litawu ali!" 62 Wamlanguziyi langaliru tati gwakuwi, wavimana ntambu hakamshemi. 63

2 Majuwa galii, Kaisari Agustinu mfalumi gwa Rumi kabweriti kulagalira, wantu woseri wa lushi loseri la Rumi wawalangwi. 2 Kuwalawalanga aku ndo kuweriti kwa kwanja shipindi Kurenui pakaweriti mkulu gwa mukowa gwa Siriya. 3 Su kila mutu kagenditi kulembwa litawu lyakuwi muisi mwakuwi. 4 Viraajosef kaweriti na mwania gwa kulawa Nazareti mumkowa gwa Galilaya, kagenditi muisi ya Betirehemu mumkowa gwa Yudeya pakayiwukiti Dawudi. Yosef kagenditi kulii toziya kalawiti mushiyuwuku sha Dawudi. 5 Kagenditi kulii wakalembwi pamuhera na Mariya muheta gwakuwi,

yakaweriti na yinda. 6 Pawaveriti kulii Betirehemu, kuweriti na muntu yumu yawamshema Simoni shipindi sha Mariya sha kwiwura mwana shisokiti. yakalikaliti Yerusalem. Kaueriti muntu kaherepa, 7 Kamwiwula mwana gwakuwi gwa kwanja mpalu, muntu yakamfirizya Mlungu na kaueriti kankulolera kamgubikila ngwu na wamgonjeka muliboma lya kulopoziwa kwa wantu wa Israeli. Rohu Mnanagala wang'ombi, toziya womberi wapatiti ndiri pakugonja kaueriti pamuhera na yomberi, 26 na Rohu Mnanagala kunumba ya wahenga. 8 Kuweriti na walolera wa kamgambiriti kala Simiyoni kulonga hapeni kahowi mifugu, yawaweriti kuntundu pashiru wankulolera mpaka kamwonni Kristu yakasyagulitwi na Mtuwa. 27 mifugu yawu. 9 Ntumintumi gwa kumpindi gwa Mtuwa Su Rohu Mnanagala kamlonguziyiti Simiyoni kwingira kawalawariti walolera wa mifugu na ukwisa wa Mtuwa Mnumba nkulu ya Mlungu. Na palii mawu na tati guwalangaziya. Womberi watiliti nentu, 10 kumbiti gwa Yesu wamjegiti Yesu Mnumba nkulu ya Mlungu ntumintumi gwa kumpindi kawagambira, "Namtira! wamtenderi ntambu yayifiruwti mulilagaliru, 28 Neni nuwajegerani shisoweru shiwagira, shisoweru Simiyoni kamwanka mwana mumawoku mwakuwi na ashi hashiwajegeli wantu woseri wanemeleri nentu. kamkwisa Mlungu pakalonga, 29 "Vinu Mtuwa guweza 11 Lero muisi ya Mfalumi Dawudi kiwuka Mlopoziya kumlekeziya ntumintumi gwaku kagendi kwa ponga, gwenu. Mweni ayu ndo Kristu Mtuwa! 12 Ayi toziya gugatimiza galii gagulagaliriti. 30 Masu gangu haliweri lilangaliru kwa mwenga, pamusoka kala palii gawona ulopoziya waku, 31 wawutandiritwi palongolu hamumwoni nonu wamgubikira vinguwu nya shivana pa wantu woseri. 32 Ulangala hauwalangaziyi njira wamgonjeka muliboma la wang'ombi." 13 Palaa palii wantu wawawera ndiri Wayawudi na haujegei ukwisa wantumintumi wamonga wa kumpindi wavuwa nentu, kwa wantu waku Israeli." 33 Tati na mawu gwa mwana waliwoniti pamuhera wamkwisiti Mlungu, pawalonga, walikangashiti nentu ntambu yakatakuliti Simiyoni 14 "Ukwisa uveri kwa Mlungu kumpindi nentu, na kuusu mwana gwawu. 34 Simoni kawatekelera, ponga ieri pasipanu kwa wantu yawamfira Mlungu!" kamgambira Mariya mawu gwa Yesu, "Mwana ayu 15 Wantumintumi wa kumpindi pawawukiti kala kuwuya kasyagulitwi na Mlungu toziya ya kwagamira na kumpindi kwa Mlungu, walolera wa mifugu wanja kulopoziwa kwa wantu wavuwa Muisraeli. Nayomberi kuligambira weni, "Vinu su tugendeni Betirehemu na hakaweri lilangaliru kulawa kwa Mlungu kumbiti kulola shintu shashitendikit, shakatugambiriti Mtuwa." wantu wavuwa hawamtakuli vidoda, 35 na virii 16 Su wavuwa wagenda kanongola, pawasokiti palii vyawalihola wantu mumyoyu mwawu ndo havimaniki. wawawona Mariya na Yosefu na nonu ulii wamgonjeka Na gwenga Mariya utama hauweri gambira mgoha muliboma la wang'ombi. 17 Walolera wa mifugu gwagusongoka, haguwusomi moyu gwaku." 36 Palii pawamwoniti kala nonu ulii, su wanja kutakula ntambu kuweriti na mdala mbuyi gwa Mlungu, litawu lyakuwi yawapikaniriti kulawa kwa ntumintumi gwa kumpindi Ana, mwana gwa Fanueli gwa likabila la Asheri. 37 kuusu nonu ayu. 18 Muntu yoseri yakapikaniriti Shakapanu kasigaliti mkenja mpaka shipindi pakiwiti hangu kashyeniti visoweru vyawatakuliti walolera wa mgogolu gwa vinja malongu matatu na msheshi. mifugu. 19 Mariya kavituliti vintu vyoseri avi mumoyu Shipindi shoseri ashi kalikaliti Munumba nkulu ya mwakuwi na kavihola mana yakuwi. 20 Walolera wa Mlungu pakaleka kuliya na pakamluwa Mlungu pashiru mifugu wawuyiti payawimba kwa kumkwisa Mlungu na paliwala. 38 Shipindi shila shillii, Ana kiziti na ntambu yawapikaniriti na yawawoniti, iwera ntambu kulonga mayagashii Mlungu na katakuliti visoweru nya iraa ilii yawapikaniriti kulawa kwa ntumintumi gwa mwana kwa wantu woseri wawaweriti wankumuhepera kumpindi. 21 Palisokiti lishaka lya nani, shipindi sha Mlungu kwa kukombolwa kwa Yerusalem. 39 kumwingiziya mwana jandu, wampanganiti litawu Yesu, Maliya na Yosefu pawatenditi kala vyoseri ntambu litawu lyeni ali ntumintumi gwa kumpindi kamupananiti yanfiruwti mulilagaliru ga Mtuwa, su wawuyiti ukaya kala Mariya pakaweriti ndiri na yinda. 22 Pashisokiti kwawu Nazareti muisi ya Galilaya. 40 Mwana kakula shipindi sha msambu gwa kupungwa kwawu Mariya kawera na makakala, su kawera na luhalala na Mlungu na Yosefu hangu ndo ifiriwitwi mumalagaliru ga Musa, kamtekelera. 41 Kila mvinja mawu na tati gwa Yesu wamtola mwana wagenda nayu Yerusalem wamtulili wagendaga Yerusalem mumsambu gwa Pasaka. 42 Mtuwa, 23 ntambu yayilembitwi mumalagaliru ga Yesu pakaweriti na vinja lilongu na miwili, wagenditi Mtuwa, "Kila mwana gwa kwanja mpalu kafiruwa nayu mumsambu ntambu yayiweriti shitiba. 43 kutulwa kaweri mnanagala kwa Mtuwa." 24 Viraa virii Paguperiti kala msambu gwa Pasaka, wanjiti mwana wagenditi su walaviyi tambiku ya wankunda wawili gwa kuwuya ukaya, kumbiti Yesu kasigaliti kulaa ama wana wawili wa teteli, ntambu yayifiruwti Koyerusalem pota mawu na tati gwakuwi kuvimana. mulilagaliru ga Mtuwa. 25 Shipindi shiraa shillii 44 Womberi wavimana Yesu kapamuhera na wantu wa

mwanja, wagendagenda lishaka lyoseri, shakapanu ndiri mabwajubwaju gaherepa, hagudumulwi na wanja kumsakula mwa walongu na waganja kugwasila mumotu.” 10 Wantu wamkosiyti Yohana wawu. 45 Wamwona ndiri, su wawuyiti Yerusalemu pawamsakula. 46 Lishaka lya tatu wamwoniti Mnumba nkulu ya Mlungu, kalikaliti pamuhera na wafunda wa Mayawudi, kaweriti pakawapikimira na kuwakosiya. 47 Woseri pawampikaniriti vyakatakula, waweriti “Mfundu na twenga tutendi hashi?” 11 Yomberi kawankula, “Yakana nguwu mbili kamupi kahera ngwu na yakana shiboga na yomberi katendi ntambu iraayi.” 12 Watola kodi wiziti wabatizwi, wamkosiya, 48 Mawu na tati gwakuwi wamanjagila wamkosiya, “Na twenga tutendi ashi?” Su wamwoniti washeniti. Maliya, mawu gwakuwi, yomberi kawankula, “Mwenga mleki kuwapoka wantu kamkosiya, “Mwana gwenga, ashi gututenda ntambu vintu vyawu, ama kuwasitaka wantu pamuwapayira ayi? Neni na tati gwaku tuweriti twinkulisher Hera. Mjimili shibena mgongu shampata.” 15 Wantu patukusakula.” 49 Yesu kawankula, “Ntambu gaa woseri waweriti wankulolera kwiza kwa Mlopoziya, mwankunsakula? Muvimana ndiri handa nfiruwa waweriti wankulikosiya mumyoyu mwawu Yohani, nulikali mnumba mwa Tati gwangu?” 50 Kumbiti tati ndo Kristu? 16 Paliya Yohani kuwagambira woseri, na mawu gwakuwi wavimana ndiri vyakawankuliti. “Neni nankubatiza kwa mashi, kumbiti kwana muntu 51 Yesu pakawuyiti pamuhera na mawu na tati kiza kana uwezu kuliku nen. Neni weza ndiri gwakuwi Kunazareti, kendereyiti kuwajimira. Mawu kuyopola lugoyi Iwa kutawira shiyatu shakuwi. gwakuwi kendeleyiti kulihola mmoyu mwakuwi. 52 Mweni ayu hakakubatizani kwa Rohu Mnanagala Yesu kendereyiti kukula munshimba pamuhera na na kwa motu. 17 Yomberi mumawoku mwakuwi luhala na kumfiliziya Mlungu pamuhera na wantu.

3 **Mushinja sha lilongu na muhanu wa ukolamlima**
wa Kaisari Tiberiu, Pontiu Pilatu kaweriti mkolamlima gwa Yudeya, Herodi kaweriti mkolamlima gwa mkowa gwa Galilaya na Filipi mlongu gwakuwi kaweriti mkolamlima gwa mikowa ya Itureya na Trakuniti. Lusaniya kaweriti mkolamlima gwa Abileni, 2 na Anasi na Kayafa waweriti watambika wakulu, shipindi ashi shisoweru sha Mlungu shimwizira Yohani mwana gwa Zakariya kushiwala kulii. 3 Su Yohana kagenda pahala poseri papaveriti na lushemba Yordani kaweriti kankubwera pakalonga, “Mleki vidoda vyamtenditi na mkabatizwi, su Mlungu hakawalekiziyi vidoda vyamtenditi.” 4 Ayi ndo yawalembiti mushintola sha mbuyi gwa Mlungu Isaya, “Liziu lya muntu lipikanika kushiwala, ‘Mumtenderi kala Mtuwa njira yakuwi, mumnyawili weri njira zyakuwi!’” 5 “Kila shibokela hawashifintili, Kila lugongu na shigongu hashipalaswi, Paweriti padusunka hapanyoshwi, Zinjira za vuluvulu hazinyawi. 6 Wantu woseri hawawuwoni ulopoziwu wa Mlungu!” 7 Lipinga lya wantu liziti kwa Yohani su wabatizwi. Yomberi kawagambira, “Mwenga mwashiyiwuku sha wanjoka, kakugambiran gaa mtugi maya ga Mlungu gagiza? 8 Mulanguziyi nakaka ntambu yamatenda handa mleka vidoda vyamtenditi. Namwanja kulonga, ‘Twenga Aburahamu ndo mbuyi gwetu! Nukugambiranu nakaka, Mlungu tembera katendi ata mabuwi aga gaweri wana wa Aburahamu! 9 Su vinu liwagu litulwala kala kudumula mishigira ya mitera, na kila mtera gwagulera kanesu luselu Iwa kupetera, hakayijojiniri nganu na kuitula muluhanja lyakuwi, kumbiti hakatoli miwavi na kuipambira pamotu gwagutenda ndiri tiya.” 18 Kwa visoweru vivuwa Yohani kaweriti kankuwabwelera wantu visoweru viheri, kankuwagambira wantu waleki vidoda vyawatenda. 19 Yohani kamkalipiriti Herodi yakaweriti mkola mlima gwa mukowa, toziya kaweriti kamupoka Herodiya yakaweriti mdala gwa mlongu gwakuwi na katenditi vintu vivuwa vidoda nantu. 20 Su Herodi katenditi shidoda nantu kwa kamtatira Yohani mushibetebetu. 21 Wantu woseri pawawabatiziti kala, Yesu wambatiziti vilavi. Pakaweriti kankuluwa, kumpindi kuvuguka, 22 na Rohu Mnanagala kamsulkira kaweriti gambira mpongu mfanu gwa ngunda, liziu lipikanika kulawa kumpindi paflonga, “Gwenga gwa mwana gwangu yanukufira. Gunhelepera” 23 Yesu pakanjiti lihengu lyakuwi kaweriti na mivinja milongu mitatu. Su wantu wamaniti hangu, Yesu kaweriti mwana gwa Yosefu na Yosefu kaweriti mwana gwa Heli. 24 Heli kaweriti mwana gwa Matati na Matati yakaweriti mwana gwa Lawi, shakapanu kayi Lawi mwana gwa Maliki na Maliki kaweriti mwana gwa Yanayi kaweriti mwana gwa Yosefu. 25 Yosefu kaweriti mwana gwa Matatiya na Matatiya kaweriti mwana gwa Amosi Amosi kaweriti mwana gwa Nahumu na Nahumu kaweriti mwana gwa Hesli na Hesli kaweriti mwana gwa Nagayi. 26 Nagayi kaweriti mwana gwa Maati na Maati kaweriti mwana gwa Matatiya na Matatiya kaweriti mwana gwa Shemeni na Shemeni kaweriti mwana gwa Yoseki na Yoseki kaweriti mwana gwa Yuda. 27 Yuda kaweriti

mwana gwa Yohanani na Yohanani kaweriti mwana Yesu hakeniliyi shintu, pagapititi kala mashaka aga gwa Resa na Resa kaweriti mwana gwa Zerubabeli Yesu kaweriti na njala. **3** Shetani kamgambiriti na Zerubabeli kaweriti mwana gwa Sheatiyeli na Yesu, "Handa gwenga gwa Mwana gwa Mlungu, Sheatiyeli mwana gwa Neri. **28** Neri kaweriti mwana guligambiziyi libuwi ali liweri libumunda." **4** Kumbiti gwa Maliki na Maliki mwana gwa Adi na Adi kaweriti Yesu kamwankula, "Galembwa, 'Muntu hapeni kalikali mwana gwa Kosamu na Kosamu kaweriti mwana kwa libumunda hera.'" **5** Palaa paliya Shetani gwa Elimadamu na Elimadamu kaweriti mwana gwa kamlonguziyi Yesu na kumkweniziya pahala pampindi Eri. **29** Eri mwana gwa Yosuwa na Yosuwa kaweriti na kumlanguziya ufalumi wa pasipanu poseri. **6** mwana gwa Eliazeri Eliazeri kaweriti mwana gwa Shetani kamgambiriti Yesu, "Hanukupi uwezu wa Yorimi na Yorimi kaweriti mwana gwa Matati na Matati falumi zoseri na lunda zyakuvi mana wanupa neni kaweriti mwana gwa Lawi. **30** Lawi kaweriti mwana vyoseri, panfira kumupa muntu yoseri, weza. **7** Vyoseri gwa Simiyoni na Simoni kaweriti mwana gwa Yuda avi haviweri lunda zyaku gwenga handa pagung'uwira na Yuda kaweriti mwana gwa Yosefu na Yosefu neni." **8** Yesu kamuwankula, "Galembwa, 'Gumguwiri kaweriti mwana gwa Yonamu na Yonamu kaweriti Mtuwa Mlungu gwaku na kumtendera yomberi mwana gwa Eliyakimu. **31** Eliyakumu kaweriti mwana gweka yakuvi.'" **9** Shetani kamjega Yesu mpaka gwa Melea na Melea kaweriti mwana gwa Mena na Yerusalem, kamkweniziya Pashitwiku pa Numba Mena kaweriti mwana gwa Matati na Mataha kaweriti nkulu ya Mlungu, kamgambira, "Handa gwenga mwana gwa Natani na Natani kaweriti mwana gwa Mwana gwa Mlungu, guliyasi pasi. **10** Toziya Dawudi. **32** Dawudi kaweriti mwana gwa Yese na galembwa, 'Mungu hakawagambiri wantumintumi Yese kaweriti mwana gwa Obedi na Obedi kaweriti wakuvi wa kumpindi wakuloleli weri. **11** Kayi galembwa mwana gwa Boazi na Boazi kaweriti mwana gwa hawakutoli mumawoku mwawu pota na kulikwala Salimoni na Salmoni kaweriti mwana gwa Nashoni. ligulu lyaku mulibawi.'" **12** Kumbiti Yesu kamwankula, **33** Nashoni kaweriti mwana gwa Aminadabu na "Galonga, 'Nagumjera Mtuwa Mlungu gwaku.'" **13** Aminadabu kaweriti mwana gwa Adimini na Adimini Shetani pakamjeriti kala Yesu kwa kila njira kasinda, kaweriti mwana gwa Arini na Arini kaweriti mwana kamleka kwa shipindi na kagenda zakuvi. **14** Yesu gwa Hesironi na Hesroni kaweriti mwana gwa Peresi pakawuyiti Galilaya, keweriti kamema likakala lya na Peresi kaweriti mwana gwa Yuda. **34** Yuda kaweriti Rohu Mnanagala. Shisoweru shakuvi shieneyiti mwana gwa Yakobu na Yakobu kaweriti mwana gwa pahala poseri pakwegera. **15** Nayomberi kawera Isaka na Isaka kaweriti mwana gwa Aburahamu na pakawafunda wantu mnumba zazu za Mlungu, woseri Aburahamu kaweriti mwana gwa Tera na Tera kaweriti wamkwisa. **16** Su Yesu kagenditi Nazareti, pahala mwana gwa Nahori. **35** Nahori kaweriti mwana gwa pakaleleriti na lishaka lya kwoyerwa kingira munumba Serugi na Serugi kaweriti mwana gwa Reu na Reu ya Mlungu ntambu yayiweriti shitiba shakuvi. Kagoloka kaweriti mwana gwa Pelegi na Pelegi kaweriti mwana kabetuli malembu mananagala kwa liziu. **17** Kawanka gwa Eberi na Eberi kaweriti mwana gwa Sala. **36** shindola sha Mbui gwa Mlungu Isaya, kashivugula Sala kaweriti mwana gwa Kaini na Kaini kaweriti na kuwona pahala pawalembiti, **18** "Rohu gwa mwana gwa Arifakisadi na Arifakisadi kaweriti mwana Mtuwa kapamuhera na neni, Toziya kansyagula gwa Shemu na Shemu kaweriti mwana gwa Nuhu nenii nuwajegeli shisoweru shiwagira kwa wahushu. na Nuhu kaweriti mwana gwa Lameki. **37** Lameki Kantuma nuwagambiziyi watatirwa kuvugulirwa kwatu kaweriti mwana gwa Matusala na Matusala kaweriti Na wanawlisi wapati kuwona, Wantuma nuwalopoziyi mwana gwa Henoki na Henoki kaweriti mwana gwa woseri wonewa, **19** Na kushibwelera shipindi shilii Yaredi na Yaredi kaweriti mwana gwa Mahalaleli na shankwiza, Mtuwa hakawalopoziyi wantu wakuvi." Mahalaleli kaweriti mwana gwa Kenani. **38** Kenani **20** Yesu pakabetuliti kala, kashigubika shindola na kaweriti mwana gwa Enosi na Enosi kaweriti mwana gwa Adamu na kamupa ntumintumi, mweni kalivaga. Wantu woseri gwa Seti na Seti kaweriti mwana gwa Adamu na munumba ya Mlungu, wamjodolera masu, **21** su Adamu kaweriti mwana gwa Mlungu.

4 Yesu kalawiriti mulishemba mwa Yoridani, pakamema makakala ga Rohu Mnanagala na Rohu Mnanagala kamlonguziyi Yesu kugenda kushiwala. **2** Kushiwala kulii, Shetani kamjeriti Yesu mashaka malongu msheshi. Shipindi shoseri ashikana kuwagambira, "Leru Lilembu Linanagala ali liwera nakaka pampikaniriti lyankubetulwa." **22** Woseri wfafiliwira nentu nayomberi, walikangashira visoweri viwagira vyakatakuliti. Walonga, "Hashi ayu mwana ndiri gwa Yosefu?" **23** Yomberi kawagambira, "Nakaka hamung'ambiri visoweru avi, 'Mganga guliponiziyi gamweni.' Viraa hamtakuli, 'Goseri gatupikiniriti

gugatenditi Kafarinaumu, gugatendi panu pa pashijiji shaku." 24 Kendereya kutakula, "Nankuwagambirani nakaka, mbuyi gwa Mlungu kamanikana ndiri mushijiji mwawu. 25 "Munpikiniri weri, Nakaka kweniti na wadala wakenja wavuwa pa isi ya Israeli shipindi sha Eliya, vula ileka kutowa kwa minvinja mitatu na nusu, kweniti njala nkulu pa isi yoseri. 26 Ata hangu, Eliya wamtumiti ndiri kwa muntu yoseri Muisiraeri, ira kwa mdala mkenja yakalikaliti Sarepati pa Sidoni. 27 Mushipindi sha Elisha mbuyi gwa Mlungu, kweniti wantu wavuwa muisi ya Israeli yawaweriti walwala ungumbula kumbiti kwahera muntu yoseri yakapungitwi kumbiti Naamani yakaweriti gwa isi ya Siriya." 28 Wantu woseri wawaweriti munumba ya Mlungu pawapikaniriti aga, wakalaliti nentu. 29 Wagoloka, wamlaviya Yesu kunja kushijiji shawanyawiti kulugongu. Wamkweniya mpaka mlupeleru lwa lugongu su wamwasi pasi. 30 Kumbiti Yesu kapena pakati pawu kagenda zyakuvi. 31 Yesu kagenditi mpaka Kafarinaumu Iushi lwa Galilaya, kaweriti kankuwafunda wantu mulishaka lya kwoyeria. 32 Walikangashiti mafundu gakafunditi, toziya katakuliti kwa uwezu. 33 Mlaa munumba ya Mlungu kweniti na muntu kana shamshera, su kabotanga, 34 "Wuyi! Gwanashishi na twenga, Yesu gwa Nazareti? Gwapanu, gwiza kutulaga? Nukumana gwenga gwa gaa, gwenga gwa Mjumbi yumu Mnaganala gwa Mlungu!" 35 Yesu kamkalipira shamshera ulii pakalonga, "Gyunamali na gumlawi muntu ayu!" Su shamshera ulii kumgusiya pasi muntu ulii kulongolu kwawu na kamlawa pota na kumtenda shintu. 36 Wantu woseri walikangasha na walitakuziyana weni kwa weni, "Ashi shitwatali gaa? Mana kwa uwezu na makakala kawagambira washamshera walawi nawomberi walawa!" 37 Visoweru nya Yesu viyeniyiti pahala poseri mumkowa guliyia. 38 Yesu kalawiti munumba ya Mlungu na kagenditi ukaya kwa Simoni. Nahonga gwa Simoni kaweriti na nshimba ipyupanentu, wamluwiti Yesu kamponiziyi. 39 Yesu kagenda na kagoloka pakwegera na yomberi, kakukalipira kupyupa kulii na kupyupa kumleka. Palaa mawu uliya kimuka kawatendera. 40 Moshenji paguweriti gwankuzyeta, wantu woseri wawaweriti na walwelii wawu wawajega kwa Yesu, nayomberi katula mawoku gakuwi kwa kila muntu na kuwaponizya woseri. 41 Washamshera wawalawa wantu wawuwa, wabotanga pawalonga, "Gwenga gwa Mwana gwa Mlungu!" Kumbiti Yesu kawakaripira, kawalewelera nawatakula, mana wavimana kuwera mweni ndo Kristu. 42 Pamandawira shirawu yakuwi, Yesu kawukiti kagenda pahala pagweka. Wantu waweriti wankumsakula na

pawamwoniti kala, wajeriti kumzyengeta nakawuka. 43 Kumbiti yomberi kawagambira, "Nfiruwa kubwera visoweru viwagila nya Ufalamu wa Mlungu mulushi zimonga vira, toziya ntenda shili shakantumiti Mlungu." 44 Su kawera kankubwera munumba za Mlungu Muyudeya.

5 Lishaka limu Yesu kagolokiti pampenku pa litanda lya Genezareti, aku wantu waweriti wankulibabanika wapikiniri visoweru nya Mlungu. 2 Kawoniti mitumbwi miwili mumpenku mwa litanda, walowa wa wasomba waweriti wawuka, wagenditi kuzigulula wavu zazu. 3 Yesu kagenda kwengira mumtumbwi mwa Simoni na kamgambirita kagusegeziyi mtumbwi gulii palongolu padidini mulitanda. Yesu kalivagiti mumtumbwi na kanjiti kulifunda lipinga lya wantu. 4 Pakamaliriti kala kutakula, kamgambira Simoni, "Gushimi mtumbwi kugenda kumashi gagenda, gwenga na wayagu mwakazidibisiyi zinyavu zyeni mlowi wasomba." 5 Simoni kamwankula, "Mtuwa, twenga pashiru poseri tutenditi lihengu liraa ali kumbiti tupata ndiri wasomba. Toziya gwenga gutakula hangu, neni hanuzidibisiyi zinyavu." 6 Pawadibisiti kala zinyavu wamemiti wasomba wavuwa mpaka zinyavu zyanja kudegeka. 7 Wawashemiti wayawu yawaweriti mumtumbwi gumonga wizi wawatangi. Womberi wiza na wamemisiya wasomba mitumbwi yoseri miwili mpaka yanja kulidiba. 8 Simoni Peteru pakawoniti yagalawiriti, kasuntamalira palongolu pa Yesu pakalonga, "Guwuki palongolu pangu, Mtuwa! Toziya neni muntu yanwera na viddola!" 9 Simoni na wayaguwi woseri walikangashiti pawawoniti ntambu yawapatiti wasomba wavuwa. 10 Wayaguwi na Simon, ashina Yakobu na Yohani, wana wa Zebedayu nawomberi walikangasha. Yesu kamgambira Simoni, "Nagutila, kwanjira vinu haguweri mlowa wantu." 11 Wasegeziyiti mitumbwi yawu pampenku palitanda, waleka kila shintu, wamfata Yesu. 12 Su Yesu pakaweriti mulushi, kuweriti na muntu yakana ugumbula. Pakamwoniti Yesu, kasuntama makukama kulongolu kwa Yesu kamluwa pakalonga, "Mtuwa pagufira gumweni, guweza gumpungi neni." 13 Yesu kanyosha liwoku lyakuwi na kumshinkula pakalonga, "Neni nfira hangu, gupungwi!" Pala palii ugumbula umlekeziya. 14 Yesu kamsinga pakalonga, "Nagumgambira muntu yoseri, su gugendi gwakaliranguziyi kwa Mtambika mkulu, gulaviyi tambiku ntambu yakalagaliriti Musa kwa kupungwa kwaku su muntu yoseri kavimani kuwera gupona." 15 Visoweru nya Yesu viyeniyiti nentu. Lipinga lya wantu

limgendiriti kumpikinira na wamonga wafiliti waponiziwi mala zivuwa na kumluwa Mlungu na wafundwa wa malweli gawu. **16** Su Yesu kawukiti na kagenda pahala Mafalisayu watendaga hera hangu, kumbiti wafundwa pagweka, kaweriti kankumuwa Mlungu. **17** Lishaka waku wankuliya na kulanda.” **34** Yesu kawankula, limu Yesu kaweriti kankufunda, Mafalisayu wamu “Hashi muweza kuwatenda wahenga wa mpalu gwa pamuhera na wafunda wa Malagaliru yawalivagiti ndowa wafungi pawawera na mpalu gwa ndowa? palii weni walawiti mukila lushi iwa Galilaya na Hapeni watendi hangu! **35** Su lishaka halizi pawamtola Yudeya na kulawa Yerusalem. Likakala iya Mtuwa mpalu gwa ndowa, womberi ndo hawoyi kuliya.” **36** liweriti kwa Yesu kwajili ya kuponziya walweli. **18** Yesu vira Kawagambira kwa mfanu, “Kwahera muntu Wantu wamu wiziti pawampapa mushitanda muntu hakatoli shiraka sha nguwu yasyayi na kusonera yakalewelekiti, wajeriti kumwingiziya mnumba su munguwu ngona. Pakatenda hangu, su nguwu yasyayi wamtuli palongolu pa Yesu. **19** Toziya ya lipinga hawayidegi, kayi shiraka sheni hapeni shilinganiri lya wantu, wasinditi kwingga nayomberi mnumba. na nguwu ngona. **37** Kwahera muntu yakalekera Su wamkweniziya mlweri ulii pashitwiku, wadonola divayi yasyayi mumihaku ya lukuli migona, toziya pampindi palitala, shakapanu wamseleziya mlweri divayi ya syayi hayipanti mihaku ya lukuli na divayi ulii mushitanda mwakuwi mpaka pakati kulongolu yeni hayitiki na mihaku ya lukuli hayidegeki. **38** Mala kwa Yesu. Wantu wamsheshi wankumsulusiya mlweri zoseri, divayi yasyayi ilekerwa mumihaku ya lukuli kupitira palitala. **20** Yesu pakawoniti njimiru yazu nkulu, yasyayi! **39** Kwahera muntu yakafira kulanda divayi kamgambiriti mlweri ulii, “Ganja gwangu, vidoda vyaku yasyayi pakalanditi kala divayi ngona, su katakula, vilekiziwa.” **21** Wafunda wa Malagaliru na Mafalisayu ‘Divayi ngona ndo iherepa nentu.’”

su wanja kulikosiya pawalonga, “Ayu muntu gaa, kamwigilanga Mlungu! Mlungu gweka yakuwi ndo kaweza kulekiziya vidoda.” **22** Yesu kavimaniti kala vyawaliholi su kawakosiya, “Hashi, mulihola hangu mumyoyu mwenu? **23** Shoshi shikamala ndiri, ‘Kulonga vidoda vyaku vilekiziwa,’ ama kutakula, ‘Gugoloki na gugendigendi?’ **24** Nfira muvimani, Mwana gwa Muntu kana uwezu pasipanu wa kulekiziya vidoda.” Su kamgambiriti muntu yakalewelekiti, “Nunkugambira, gugoloki na gutoli mkeka gwaku na gugendi ukaya kwaku!” **25** Pala palii muntu ulii yakalewelekiti kagoloka kulongolu kwawu woseri, katola mkeka gwakuwi na kugendagenda na kagenditi ukaya pakamkwisa Mlungu. **26** Woseri walikangasha nentu! Waweriti na lyoga, wamkwisiti Mlungu pawalonga, “Tulola mauzaua leru!” **27** Shakapanu, Yesu kalawa kunja, kamwoniti yaktola kodi litawu lyakuwi Lawi, kalivaga muofisi mwakuwi. Yesu kamgambira, “Gunfati.” **28** Lawi kagoloka, kaleka kila shintu, kamfatiti yomberi. **29** Lawi kamtenderiti Yesu msambu mkulu nentu pakaya pakuwi, mgati mwa wahenga, waweriti watola kodi wawuwa pamuhera na wantu wamonga. **30** Mafalisayu wamu na wafunda wa Malagaliru, winginikit kwa wafundwa wa Yesu pawalonga, “Iwera hashi mwega miliya shiboga na kulanda pamuhera na watola kodi na wantu yawawera na vidoda?” **31** Yesu kawankula, “Wantu wakomu walandaga ndiri mtera, kumbiti woseri yawalwala ndo walanda mtera. **32** Niza ndiri kuwashema wantu waheri, kumbiti niza kuwashema wantu yawawera na vidoda waleki vidoda vyawatenda.” **33** Wantu wamonga wamgambiriti Yesu, “Wafundwa wa Yohani Mbatiza, woyiti kuliya

6 Lishaka limu lya kwoyera Yesu kaweriti kankupita mumigunda ya nganu. Wafundwa wakuwi waweriti wankubena mikunguvi ya nganu, pawayisyoga mumawoku mwawu na kuziliya mbunji zya nganu. **2** Mafalisayu wamu wamkosiya, “Iwera hashi mtenda shintu sheni Lilagaliru lilelewlera kutenda mulishaka lya kwoyera?” **3** Yesu kawankula, “Mwenga hamwenibetuli ntambu yaktenditi Dawudi na wayaguwi shipindi pawaweriti na njala? **4** Yomberi kingiriti Mnumba ya Mlungu, katola mabumunda gawatuluti Mnumba ya Mlungu, kaliyiti na gamonga kawapananiti wayaguwi. Kwahera muntu yoseri yakalyiga kumbiti watambika hera ndo waliyaga.” **5** Yesu kamaliriti kwa kuwagambira, “Mwana gwa Muntu ndo Mtuwa gwa lishaka lya kwoyera.” **6** Lishaka lyamonga lya kwoyera Yesu kingiriti mnumba ya Mlungu kufunda. Kuweriti na muntu mlaa yakaweriti na liwoku lya kumliwu lyalileweleteki. **7** Wafunda wamu wa Malagaliru na Mafalisayu wamu wasakuliti shisowera sha kumsitaki Yesu, su waweriti wankumuhepelera waloli handa kamuponiziyi muntu mulishaka lya kwoyera. **8** Kumbiti Yesu kavimaniti kala shawaliholiti, su kamgambiriti muntu yakeniti na liwoku lyalileweleteki, “Gugoloki, gwizi panu palongolu.” Muntu ulii kimuka na kugoloka palii. **9** Su Yesu Kawagambira, “Nukukosiyani, Lilagaliru litujimira twenga kutenda shishi mulishaka lya kwoyera? Kuponziya ama kulaga? Kugalopoziya makaliru ga muntu ama kugalaga?” **10** Kawaloliti wega zoseri, shakapanu Kamgambira muntu yakeniti na liwoku lyalileweleteki, “Gunyoshi liwoku lyaku.” Yomberi kanyosha liwoku lyakuwi na liwera kayi likomu.

11 Womberi wakalala, su wanja kulihola ntambu gaa? Ata yawawera na vidoda wawafira wantu ya kumtenda Yesu vidoda. 12 Shipindi shili Yesu yawawafira womberi. 13 Kayi pamuwatendera viheri kagenda kulugongu kumluwa Mlungu, kalivagit i kula walii yawakutenderani mwenga viheri, hampati lifupu aku pashiru poseri pakamluwa Mlungu. 13 Shilawu gaa? Ata yawawera na vidoda watendaga hera yakuwi kawashema wantumintumi wakuwi, pakati hangu! 14 Na pamuwakopesha walii yamuwahola pawu kawasyagula lilongu na wawili kawashema kuwera hawakuwuzireni hampati lifupu gaa? Ata wantumintumi. 14 Awa ndo Simoni yawamupiti yawawera na vidoda wawakopeshaga yawawera na litawu lya Peteru na Andereya mlongu gwakuwi na vidoda, pawalihola wawawuziliri shawawakopeshiti. Yakobu na Yohani na Filipi na Batolumayu, 15 35 Kumbiti mwenga muwafiri wangondu wenu Matayu na Tomasi na Yakobu mwana gwa Alifayu na muwatenderi viheri, mkopeshi namliholera na Simoni yawamshemiti Zeloti, 16 Yuda mwana kuwuzilirwa. Lifupu lyenu haliveri likulu na hamuweri gwa Yakobu na Yuda Isikariyoti yakamgalambukiti wana wa Mlungu gwa kumpindi. Toziya yomberi Yesu. 17 Pakasulukiti kulugongu pamuhera na ndo muheri kwa wantu yawahera mayagashii na wafundwa wakuwi, Yesu kagolokiti palushi, pakaweriti yawatenda vidoda. 18 Muweri na lusungu gambira na wafundwa wakuwi wawuwa. Lipinga likulu lya Tati gwenu ntambu yakawera na lusungu. 37 wantu wawalivagiti palii, walawiti Muyudeya yoseri "Namuwatoza wamonga, su Mlungu hakawatozi na Yerusalem na mbwega ya Tiru na Sidoni, ndiri mwenga, namuwapangira wamonga, su Mlungu 18 wiziti kumpikinira na kuponiziwa malweli gawu. hapeni kawapangili mwenga, muwalekeziyi wamonga, Woseri yawagaziwitwi na washamshera vira wiziti na su Mlungu hakawalekiziyi mwenga. 38 Muwapanani waponiziwitwi. 19 Wantu woseri wafiriti kumshinkula wamonga, su Mlungu hakawapanani mwenga. Yesu, makakala gamlawiti na kawaponiziwa woseri. 20 Hamuwanki shipimu shakumemeziya, sha kutikisiya Yesu kawagalambukira wafundwa wakuwi na kulonga, na kuyonera na kwtika mumawoku mwenu, vyoseri "Mnemeleri mwenga mwawahushu, Toziya Ufalumi avi haviweri vya mwenga. Shipimu shamuwapimiliti wa Mlungu hauweri wenu! 21 Mnemeleri mwenga wamonga, Mlungu ndo hakakupimirani mwenga." 39 yamuwera na njala vinu, Toziya hamyukutiziwi! Yesu kawagambira mfanu agu, "Muntu kana Iwisi Mnemeleri mwenga yamlira vinu, Toziya hamsekeleri!" kaweza ndiri kumlongoziya kana Iwisi tuyaguwi, 22 "Mnemeleri mwenga wantu pawawakalirani na pakatenda hangu, woseri hawapokeri mulirindi. kuwalema, kuwahigilanga na kuwapayirani madoda, 40 Kwahera mfundwa kaweza kumsinda mfunda goseri aga toziya ya Mwana gwa Muntu! 23 Shipindi gwakuwi, su kila mfundwa pakamalila kala mafundu pagalawila aga, mnemeleli pa mvina, toziya ya hakaweri gambira mfunda gwakuwi. 41 "Guweza lijenjeri likulu lyawawatulirani kala kumpindi kwa hashi kushiwona shibandu shididini nentu mulisu lya Mlungu. Hangu ndo wambui wawu wawatenditii mlongu gwaku, pota kuwona lipingiri lya mulisu lyaku? wambui wa Mlungu ntambu iraayi." 24 "Kumbiti 42 Hashi guweza kutakula kwa mlongu gwaku, 'Guleki shondi shondi mwenga mwawalunda vinu, Toziya nukuwusiyi shibandu shididini nentu mulisu lyaku,' na nemeleru yenu vinu ipera! 25 Shondi shondi mwenga gwenga gusinda kuliwona lipingiri lya mulisu lyaku? yamwikuta vinu, Hamuweri na njala! Shondi shondi Gwa mfyangu gwenga! Kwanja guwusiyi hutu lipingiri mwenga yamseka vinu, Hamili na kudaya! 26 lya ligogu mulisu lyaku, ndo haguwezi kushiwusiyi "Shondi shondi wantu woseri wankukuzyumani, hera weri shibandu mulisu lya mlongu gwaku. 43 "Kwahera hangu wagogolu wawu watakuliti ntambu iraayi kwa mtera guherepa gwagulera mabwajubwaju gadoda, wambui wa mpayu. 27 "Kumbiti nankuwagambiranii vira mtera gudoda guweza ndiri kulera mabwajubwaju mwenga mwamunpikanira. Muwafiri wangondu gaherepa. 44 Kila mtera gumanika kulawirana na wenu, muwatekeleri woseri wakakalalirani. 28 mabwajubwaju gakuwi galeriti, guweza ndiri kwapa Muwatekeleri woseri wawakupangilirani na muwaluwili embi mumishongoma ama zabibu mumbigiri. 45 Muntu kwa Mlungu woseri yawakutenderani madoda. 29 muheri katendaga viheri kulawa muviheri vivuwa Muntu pakakukoma lisaya limu, gumleki kakomi na mumoyi mwakuwi, na muntu kana vidoda katendaga lisaya lyamonga, handa muntu pakakupoka likoti vidoda kulawa muvidoda vivuwa mumoyi mwakuwi. lyaku, gumlekeri na lishati lyaku. 30 Muntu yoseri Toziya mlomu gutakula galii gaweriti mumoyi. 46 pakakuluwa gumpanani na muntu pakakupoka ulunda "Iwera ashi munshema, 'Mtuwa, Mtuwa,' Uganu waku, nagumgambira kawuziyyi. 31 Muwatenderi mtenda ndiri yyanuwagambiranii? 47 Hanuwalanguziyyi wamonga ntambu yamfira kutenderwa. 32 "Handa ntambu yakalifana muntu yoseri pakiza kwa neni pamuwafira walii yawawafira mwenga, hampati lifupu na kupikinira visoweru yyaneni na kuvijimira. 48

Kalifana na muntu yakanyawa numba yakuwi, kabawa woseri weniti lyoga wamkwisiti Mlungu pawalonga, pasi nentu na kunyawa liyanjiru mulitalawu. Mafuriku "Mbuyi mkulu kalawira pakati petu. Mlungu kiza gamashi pagarawiriti gayiputa numba ilii kumbiti kuwalopoziya wantu wakuwi!" 17 Visoweru avi vya itikinyika ndiri, toziya wayinyawiti weri numba. 49 Su yoseri ulii yakapikanira visoweru vyangu na kuvijimira pakwegera. 18 Wafundwa wa Yohani wamgambiriti ndiri, ayu kalifana na muntu yakanyawiti numba Yohani vitwatira avi vyoseri, nayomberi pakawashemiti yakuwi pota na kunyawa lyanjiru, mafuriku pagiziti kala awili wamu wa wafundwa wakuwi 19 kawatumiti gayiputa numba ilii na kuguwa puu na kubomokanga kwa Mtua wakamkosiyi, "Hashi, gwenga ndo gwanweni yatumuhepera, ama tumuheperi gwingi?"

7 Yesu pakamaliriti kutakula vyoseri kwa wantu, kagenditi Kafarinaumu. 2 Mkulu gwa wanjangila miya yimu kaweriti na ntumini yakamfiriti nentu. Ntumintumi kaweriti kalwala tashitashi. 3 Mkulu ulii pakapikaniriti visoweru vya Yesu, kawatumiti wazewi wa Shiyawudi kumluwa kizi kamuponiziyi ntumintumi gwakuwi. 4 Wagenditi kwa Yesu na kumuhiga nentu pawalonga, "Muntu ayu kafiruwa gumtenderi shiwtatila ashi. 5 Kawafira wantu wetu na mweni katunyawira numba ya Mlungu." 6 Su Yesu kagenda pamuhera na womberi. Pakaweriti pakwegera na ukaya kwa mkulu ulii, mkulu ulii kawatumiti waganja wakuwi wamgambiri Yesu, "Mtua naguligaziya hera. Gwenga gufiruwa ndiri kwingira mnumba mwangu, 7 na neni mona nfaa ndiri ata kwiza kwa gwenga. Kumbiti gutakuli hera, ntumini gwangu hakaweri mkomu. 8 Mana neni vira namuntu gwa pasi pa ukulu, nanawa wamanjangila yanuwalongoziyiti. Panumgambira yumu, 'Gugendi!' Yomberi kagenda na panumgambira yumonga, 'Gwizi!' Yomberi kiza na panumgambira ntumintumi gwangu, 'Gutendi shintu ashi!' Nayomberi katenda." 9 Yesu pakapikaniriti hangu kalikangasha, su kaligalambukiriti lipinga lya wantu lyalimfatiti pakalonga, "Nankuwagambiran, mpata ndiri kuwona muntu kana njimiru gambira ayu Muisraeli!" 10 Wantu walii pawasokiti ukaya kwa Mkulu wamwoniti ntumintumi ulii kawera mkomu nakamu. 11 Shakapanu, Yesu kagenditi lushi Iwatalushema Naini, wafundwa wakuwi pamuhera na lipinga likulu lya wantu wagenda nayomberi. 12 Su pakaweriti pakwegera na mylangu mkulu gwa lushi, wantu wampapiti yakahowiti waweriti wankulawa kunja kwa lushi. Yakahowiti kaweriti mwana gwagweka gwa mdala yakaweriti mkenja, na lipinga likulu lya wantu waweriti pamuhera nayomberi. 13 Mtua pakamwoniti mkenja ulii, kamwonera lusungu mdala ulii, kamgambiriti, "Nagulira." 14 Shakapanu kalisegelera ijeneza lya yakahowiti na kulishinkula, wantu wawalipapiti wagoloka. Yesu kalonga, "Muntemba! Nukugambira gwimiki!" 15 Muntu ulii yakahowiti kalivaga, su kanja kuyowera. Yesu kamupa mawu gwakuwi. 16 Wantu woseri weniti lyoga wamkwisiti Mlungu pawalonga, pasi nentu na kunyawa liyanjiru mulitalawu. Mafuriku "Mbuyi mkulu kalawira pakati petu. Mlungu kiza gamashi pagarawiriti gayiputa numba ilii kumbiti kuwalopoziya wantu wakuwi!" 17 Visoweru avi vya itikinyika ndiri, toziya wayinyawiti weri numba. 49 Su yoseri ulii yakapikanira visoweru vyangu na kuvijimira pakwegera. 18 Wafundwa wa Yohani wamgambiriti ndiri, ayu kalifana na muntu yakanyawiti numba Yohani vitwatira avi vyoseri, nayomberi pakawashemiti yakuwi pota na kunyawa lyanjiru, mafuriku pagiziti kala awili wamu wa wafundwa wakuwi 19 kawatumiti gayiputa numba ilii na kuguwa puu na kubomokanga kwa Mtua wakamkosiyi, "Hashi, gwenga ndo gwanweni yatumuhepera, ama tumuheperi gwingi?"

20 Wafundwa walii wamgendifriti Yesu na kumgambira, "Yohani Mbatiza katutuma kwaku tukukosiyi handa gwenga ndo uliya yakatakuliti gwankwiza ama tumuheperi gwingi?" 21 Shipindi shiraa shili Yesu kaweriti kankuwaponiziyi wantu wawuwa weniti na malweri na wamonga waniti na washamshera wadoda na kuwapapanana wanawisi wawuwa kulola.

22 Su Yesu kawankula wantumintumi wa Yohani pakalonga, "Mgendi mwakamgambiri Yohani vyoseri vyamuviwoniti na kuvipikinira, wanawisi wawona, wavibyeketu wagendagenda, woseri walii yawawera na ungumbula wapungwa, yawawera na majogu vinu wapikinira, wahowiti su wazyuka na Shisoweru Shiwigira shibwerwa kwa wahushu. 23 Mbaka woseri walii wahera lyoga na neni." 24 Su wajumbi wa Yohani pawawukiti kala, Yesu kanja kuligambira lipinga kwajili ya Yohani, "Pamgenditi kumlola Yohani kushiwala mfira kulola shintu gaa? Mfiriti kuwona gambira mateti ntambu yagatikinyika na lihega? Ndala! 25 Su mgenditi kumlola muntu gwa ntambu gaa? Hashi mliloholiti Mgenditi kumlola muntu kavaliti nguwu ziherepa? Ndala, wantu yawavala nguwu ziherepa na kubojobla vinoga noga vyaviwera muukulu!

26 Su mung'ambiri, mgenditi kumlola muntu gwa ntambu gaa? Mgenditi kumlola mbuyi gwa Mlungu? Yina nakaka, tuwona gavuwa nentu kuliku mbuyi.

27 Yohani ayu ndo yumu yawamtakula mukulemba, kulonga, 'Mlungu kalonga, hanumtumi mjumbi gwangu hakakulonguleri kukunyawira njira kwajili yaku.' 28 Yesu kamaliriti kwa kulonga, "Nukugambiran, Yohani ndo mkulu kuliku woseri yawalkaliti pasipanu. Kumbiti yakaweriti mdidini Muwufalumi wa Mlungu ndo mkulu kuliku Yohani." 29 Wantu woseri wampikaniriti. Wantu wawuwa asa watola kodi ndo wagajimiriti Malagaliru Mananagala ga Mlungu, awa ndo walii Yohani yakawabatiziti. 30 Kumbiti Mafalisayu pamuhera na wafunda wa Malagaliru wagulemiti mpangu gwa Mlungu na wamlemiti Yohani kawabatizi. 31 Yesu kongera kulonga, "Vinu wantu wa mashaka aga walifana na shintu gaa? 32 Walifana gambira wana yawalivaga pahala pa guliwu. Shipinga shimu shishigambizisiya shamonga, 'Tuviniti msambu gwa

ndowa kumbiti mwenga mvina ndiri! Twimba Iwimbu “Ayu gaa yakaweza kulekiziya vidoda?” 50 Kumbiti lwa kudaya kumbiti mlila ndiri! 33 Yohani Mbatiza Yesu kamgambira mdala uliya, “Kujimiria kwaku pakiziti, koyiti kuliya na kalanda ndiri divayi, kumbiti mwenga mlongiti, ‘Kana washamshera!’” 34 Kiziti Mwana gwa Muntu, kaliyiti shiboga na kulanda, kumbiti mwenga mtakula, ‘Mumlololi muntu ayu, Kana Iwalinya na mkologeru, ganja gwa watola kodi na wanavidoda!’ 35 Kumbiti luhala lwa Mlungu luwonekana kuwera lwa nakaka kwa wantu woseri yawalijimira.” 36 Mfalisayu yumu kamshemera Yesu walii shiboga sha pamihii pamuhera nayomberi na Yesu kingiriti mnumba mwa Mfarisayu na kulivaga pasi kuliya shiboga. 37 Su palushi pali peniti na mdala yakaweriti na makaliru ga vidoda. Kapikaniriti handa Yesu kankuliya shiboga mnumba ya Falisayu, katoliti supa ya alabasta yayiweriti na utuli. 38 Kagenda kagoloka pakwegera pamagulu pa Yesu pakalila na masozi gakuwi gamtulukiriti Yesu pamagulu. Kapukuta magulu ga Yesu kwa vilii zyakuwi na kunonera magulu, kagaswaga utuli. 39 Mfalisayu pakawoniti hangu, kalitakuliti pakalihola mumoyu mwakuwi, “Handa muntu ayu nakaka ndo mbuyi gwa Mlungu, hakavimani handa mdala yakakushinkula ka gaa, hakavimani makaliru ga vidoda ntambu yakawera nagu!” 40 Yesu kamgambira Mfarisayu uliya, “Simoni, nana shintu shakukugambira.” Simoni kamwankula, “Yina mfunda gung’ambiri.” 41 Yesu kamgambira, “Kuweriti na wantu awili yawamkopiti muntu yakakopesha mpiya. Yumu kakopiti senti zivuwa na yumonga senti zivuwa ndiri. 42 Pawasinditi kulipa uwanda wawu, muntu uliya kawalekiziya woseri awili. Vinu pakati pa wantu awili walii, yoshi hakamfiri nentu muntu ayu yakawalekiziyyi?” 43 Simoni kamwankula, “Nuvimana kuwera, ulii yawamlekiziyyi uwanda mkulu nentu” Yesu kamgambira, “Gutakula nweri.” 44 Kamgalambukira mdala uliya na kumgambira Simoni, “Gumwona mdala ayu? Niziti pakaya paku, gunupa ndiri mashi gakunaviya magulu gangu, kumbiti mdala ayu kaganaviya magulu gangu kwa masozi gakuwi na kumpukuta kwa vilii zyakuwi. 45 Gwenga gunamsiya ndiri kwa kunonera, kumbiti mdala ayu kwanjira paningiliti kaweriti pakanonera magulu gangu. 46 Gwenga gunswagaziya ndiri lipaki mumtuwi mwangu, kumbiti mdala ayu kagapakaziya magulu gangu kwa utuli. 47 Su nukugambira, kwa kufira kwakuwi kukulu kulanguziyiti nakaka kuwera vidoda vivuwa vyakaweriti navyi vilekiziwa. Kumbiti ulii yakalekiziwa padidini kalanguziya kufira padidini hera.” 48 Su Yesu kamgambira mdala uliya, “Gulekiziwa vidoda vyaku.” 49 Wantu wamonga yawaweriti walivaga pameza wanjiti kulitakuliziyanu weni pawalonga,

“Ayu gaa yakaweza kulekiziya vidoda?” 50 Kumbiti lwa kudaya kumbiti mlila ndiri! 33 Yohani Mbatiza Yesu kamgambira mdala uliya, “Kujimiria kwaku pakiziti, koyiti kuliya na kalanda ndiri divayi, kumbiti mwenga mlongiti, ‘Kana washamshera!’” 34 Kiziti Mwana gwa Muntu, kaliyiti shiboga na kulanda, kumbiti mwenga mtakula, ‘Mumlololi muntu ayu, Kana Iwalinya na mkologeru, ganja gwa watola kodi na wanavidoda!’ 35 Kumbiti luhala lwa Mlungu luwonekana kuwera lwa nakaka kwa wantu woseri yawalijimira.” 36 Mfalisayu yumu kamshemera Yesu walii shiboga sha pamihii pamuhera nayomberi na Yesu kingiriti mnumba mwa Mfarisayu na kulivaga pasi kuliya shiboga. 37 Su palushi pali peniti na mdala yakaweriti na makaliru ga vidoda. Kapikaniriti handa Yesu kankuliya shiboga mnumba ya Falisayu, katoliti supa ya alabasta yayiweriti na utuli. 38 Kagenda kagoloka pakwegera pamagulu pa Yesu pakalila na masozi gakuwi gamtulukiriti Yesu pamagulu. Kapukuta magulu ga Yesu kwa vilii zyakuwi na kunonera magulu, kagaswaga utuli. 39 Mfalisayu pakawoniti hangu, kalitakuliti pakalihola mumoyu mwakuwi, “Handa muntu ayu nakaka ndo mbuyi gwa Mlungu, hakavimani handa mdala yakakushinkula ka gaa, hakavimani makaliru ga vidoda ntambu yakawera nagu!” 40 Yesu kamgambira Mfarisayu uliya, “Simoni, nana shintu shakukugambira.” Simoni kamwankula, “Yina mfunda gung’ambiri.” 41 Yesu kamgambira, “Kuweriti na wantu awili yawamkopiti muntu yakakopesha mpiya. Yumu kakopiti senti zivuwa na yumonga senti zivuwa ndiri. 42 Pawasinditi kulipa uwanda wawu, muntu uliya kawalekiziya woseri awili. Vinu pakati pa wantu awili walii, yoshi hakamfiri nentu muntu ayu yakawalekiziyyi?” 43 Simoni kamwankula, “Nuvimana kuwera, ulii yawamlekiziyyi uwanda mkulu nentu” Yesu kamgambira, “Gutakula nweri.” 44 Kamgalambukira mdala uliya na kumgambira Simoni, “Gumwona mdala ayu? Niziti pakaya paku, gunupa ndiri mashi gakunaviya magulu gangu, kumbiti mdala ayu kaganaviya magulu gangu kwa masozi gakuwi na kumpukuta kwa vilii zyakuwi. 45 Gwenga gunamsiya ndiri kwa kunonera, kumbiti mdala ayu kwanjira paningiliti kaweriti pakanonera magulu gangu. 46 Gwenga gunswagaziya ndiri lipaki mumtuwi mwangu, kumbiti mdala ayu kagapakaziya magulu gangu kwa utuli. 47 Su nukugambira, kwa kufira kwakuwi kukulu kulanguziyiti nakaka kuwera vidoda vivuwa vyakaweriti navyi vilekiziwa. Kumbiti ulii yakalekiziwa padidini kalanguziya kufira padidini hera.” 48 Su Yesu kamgambira mdala uliya, “Gulekiziwa vidoda vyaku.” 49 Wantu wamonga yawaweriti walivaga pameza wanjiti kulitakuliziyanu weni pawalonga,

8 Shipindi shimonga Yesu kagenditi mwanja kupitila mlushi na muviji pakabwera Visoweru viwagila vya Ufalumi wa Mlungu. Wantumini lilongu na wawili wagenditi pamuhera nayomberi 2 na kuweriti na wadala wamu yawaponiziyitwi washamshera na malweli, Mariya yawamshemiti Magidalena, yawamuusiyiti washamshera saba, 3 Yoana mweni mpalu gwakuwi Kuza yakaweriti mtenda lihengu mkulu gwa Herodi, viraaj vilii kuweriti na Susana na wadala wamonga wavua watumiiti vyawaweriti navi kumtanga Yesu na wantumini wakuwi. 4 Wantu waweriti wankumwizira Yesu kulawa kila lushi na pawaliwoniti pamuhera waweriti lipinga likulu, su yomberi kawagambiriti mfanu agu, 5 “Mkweta mbeyu kagenditi kukweta mbeyu. Pakaweriti kankukweta mbeyu, mbeyu zimonga zitulukiti munjira na wagendagenda munjira wazitimbanga na wampongu waziliya. 6 Zimonga zitulukira mumabuwi ga mulitapaka na pazimeriti kala ziyanja kunyala toziya litapaka liweriti lyi mashi ndiri. 7 Zimonga zitulukiriti mumisontu, pazimeriti, misontu ilii izibabanika na zisinda kukula. 8 Na mbeyu zimonga zitulukiriti mulitapaka liherepa, zimera na kulera viboga vivuwa.” Yesu kamaliriti kwa kutakula, “Yakana makutu kapikaniri!” 9 Wafundwa wakuwi wamkosiyiti Yesu mana ya mfanu agu, 10 nayomberi kawankula, “Mwenga mpananwa kuumana ubada wa Ufalumi wa Mlungu, kumbiti wamonga wavimana ndiri mpaka nuwagambiri kwa mifanu, su pawalola hapeni wawoni na pawapikanira hapeni wavimani. 11 “Mfanu agu ndo gutakula hangu, mbeyu ndo shisoweru sha Mlungu. 12 Mbeyu zilii zyazitulukiriti munjira mana yakuwi, woseri yawapikanira shisoweru sha Mlungu, kumbiti Shetani kiza na kushiwusiya shisoweru shillii mumyoyu mwawu, su hapeni wajimili na kulopoziwa. 13 Mbeyu zyazitulukiriti mulibuwu mana yakuwi woseri yawapikanira ujumbi na kuuwanka kwa nemeru. Kumbiti wahera mishigira mitali, wajimira kwa shipindi shididini hera na shipindi sha kujerwa pasiza, waleka shawapikaniriti. 14 Mbeyu zilii zyazitulukiriti mumisontu mana yakuwi, woseri yawapikaniriti shisoweru sha Mlungu, su lyoga na ulunda na vinoganoga vyawabojola hapeni waleri mabwajubwaju yagakamala. 15 Na mbeyu zilii zyazitulukiriti mulitapaka liherepa mana yakuwi, woseri yawashipikanira shisoweru sha Mlungu, pawashijimila kwa moyu gwoseri na gwa kujimiria. Awa ndo wagangamala mpaka pawalera mabwajubwaju.” 16

"Wantu hapeni wawashi limuliku na kuligubikira mulidebi ama walituli mulivungu mwa shitanda. Kumbiti g12 32 Palii pawaveriti na lipinga likulu lya hawalituli pampindi pashintambi su wantu pawingira wantumbi lya pakwegera, waweriti wakuliya mumpeku mnumba wawoni kulangala ndaa. 17 "Shoseri mwa mulugongu. Su washamshera wamluwiti shawatenditi kwa kufifwa hashiwoneki na shoseri Yesu kawajimiri wawayingiri wamtumbi, nayomberi shawatenditi muluwindu hashiraniiki na woseri. 18 kawajimira. 33 Washamshera wamlawiti muntu uliya "Mlikali weri, ntambu yampikanira, toziya yakawera na kugenda kuwayingira wamtumbi. Wamtumbi na shintu hawamwongeri, kumbiti ulii yakahera shintu woseri watugiti pawaserera na kutulukira mumashi ata shilii shakawera nashi hawampoki." 19 Mawu na wafuwiti woseri. 34 Walolera wa mifugu walii gwa Yesu na walongu wakuwi wamgenderiti, kumbiti pawawoniti galii yagalawiriti, watugiriti mulushi na wasinda kumsegelera pakwegera toziya ya lipinga lya muvijiji pawalonga shashilawiriti 35 Wantu wiza kulola wantu. 20 Muntu yumu kamgambiriti Yesu, "Mawu shashilawiriti na pawaveriti wankumwizira Yesu, na walongu wakuwi wakunja, wafira wakuwon." 21 wamuwoniti muntu uliya yakeniti na washamshera Yesu kawagambiriti woseri, "Mawu na walongu wangu kalikaliti pakwegera pamagulu ga Yesu, kaweriti ndo woseri yawashipikanira shisoweru sha Mlungu kavaliti nguwu na kana mahala, su woseri waweriti na kushijimira." 22 Lishaka limu Yesu pamuhera na lyoga. 36 Woseri yawavivoniti vilii vyavilawiriti na wafundwa wakuwi wakweniti mumtumbwi na wawagambiriti wantu ntambu yakaponiti muntu ulii. kawagambira, "Tuloki litanda, tugendi kumwambu." 37 Wantu woseri wenikaya wa lushi Iwa Gerasi Su wanja mwanja. 23 Pawaveriti wankuloka, Yesu wamgambiriti Yesu kawuki, toziya waweriti na kaweriti na mpota su kagonja. Lyega likulu lyanja lyoga nentu. Su Yesu kakwena mumtumbwi na kuvuma, mashi ganja kwingira mumtumbwi, su kuwuka. 38 Muntu yawamuusiyiti washamshera wawera mukutenduwa, kubidukira mumashi. 24 kamluwa Yesu pakamgambia, "Nfira kugenda na Wantumini wamgendera Yesu na kumwimusiya, gwenga." Kumbiti Yesu kamjimiru ndiri wagendi walonga, "Mtuwa, Mtua! Twankusokera!" Yesu pamuhera, su kamgambiriti, 39 "Guwuyi ukaya na kimuka, kalikalipira lyega pamuhera na mawimbi ga katakuli shilii ntambu Mlungu shakakutendiriti." Su mashi, su vyoseri vyoya na kuweriti kuzindawala jii. muntu uliya kagenditi kulushi na kutakula ntambu 25 Kawagambira wantumini wakuwi, "Yakoshi njimiru Yesu shakamtendiriti. 40 Yesu pakawuyiti uwega yenu?" Kumbiti womberi walikangasha na kuvera na umonga wa litanda, wantu wamshemiriti toziya lyoga, waligambiziyyana weni, "Ayu muntu gwa ntambu waveriti wankumuhepelera. 41 Pala kiza muntu gaa? Kalikalipiriti lyega na mawimbi ga mashi na yawamshema Yairu, kaweriti mkulu gwa numba ya vyoseri vimjimiru!" 26 Yesu na wantumintumi wakuwi Mlungu. Kasuntama palongolu pa magulu ga Yesu wendereyiti na mwanja, wasoka kumpwani kwa isi na kumhiga pakamgambia wagendi ukaya kwakuwi, ya Gerasi yapakwegera na Galilaya, kumwambu 42 toziya kaweriti na nafunda yumu hera, yakaweriti kultanda. 27 Yesu pakasulukiti kumpenku, kaliwoniti na mininja lilongu na miwili su kaweriti kankulwala na muntu yakeniti washamshera, kamwizira kulawa tashitashi. Yesu pakaweriti kankugendagenda, wantu mulushi. Kwa shipindi shiuwa muntu ayu kaweriti wambabanika wega zoseri, 43 mngati mwawu kagendagenda shivula na kalikala ndiri ukaya, kuweriti na mdala yakalwaliti kusuma mwazi mininja kumbiti kalikaliti kumapumba. 28 Pakamwoniti Yesu, lilongu na miwili, tembera katumiyiti ulunda wakuwi kabotanga, kasuntama pamagulu ga Yesu pakalonga woseri kwa waganga kumbiti wamponiziya ndiri. kwa liziwi likulu, "Yesu Mwana gwa Mlungu gwa 44 Mdala ayu kamfwatiti Yesu kumbeli mulipinga Kumpindi nentu! Gufira kutenda ashi kwa nen? lili na kashinkuriti lusepi Iwa nguwu ya Yesu, su Shondi shondi nukuluwa naguntenda!" 29 Kalongiti palaa palii kusuma mwazi kwoya. 45 Yesu kakosiya, hangu toziya Yesu kamgambiriti shamshera kamlawi. "Gaa kashinkuliti?" Kila muntu kalemiti na Peteru Shipindi shiuwa shamshera ulii kamwigilanga muntu katakuliti, "Mtuwa, lipinga lya wantu likutindiriti na ayu, tembera wantu wamtuliti mushibetubetu, mawoku kukubabanika." 46 Kumbiti Yesu kalonga, "Nuvimana na magulu gakuwi wagatawiti kwa minyololu kumbiti kwana muntu kashinkula, mana nuvimana makakala yomberi kayidumuliti na shamshera kamtgiziyiti ga kuponiziya gantawa." 47 Mdala ulii pakawoniti kushiwala. 30 Yesu kamkosiya muntu uliya, "Litawa kaweza ndiri kulisifa, su kiza kwa kutetema na lyaku gwagani?" Yomberi kamwankula, "Litawu kusuntama palongolu pa magulu ga Yesu. Kaweriti lyangu 'Tuvuwa.' Katakuriti hangu toziya kaweriti na kulongolu kwa kila muntu, kamgambiriti ntambu washamshera wawuwa. 31 Washamshera wamluwiti yakamshikuliti na ntambu yakaponiti kamkam hera.

48 Yesu kamgambira mdala ulii, "Nafunda gwangu, Mshenji paguweriti gwankuyeta, wantumini lilongu njimiru yaku ikuponiziya. Gugendi kwa ponga." 49 na awili wamgenderiti na kulonga, "Guwagambiri Yesu pakaweriti kankali kankuyowera hangu, mjumbi wantu wagendi, kuvijji na mumalambu ga pakwegera kiza kulawa kunumba ya Yairu. Kamgambirito Yairu, wakasakuli shiboga pamuwera na pahala pakugonja, "Nafunda gwaku kahowa, nagumgaziya hera Mfundu." toziya pahala panu patuwera pantundu." 13 Kumbiti 50 Kumbiti Yesu pakapikanirita aga, kamgambira Yesu kawagambira, "Mwenga muwapapanani shintu Yairu, "Nagwana lyoga, gujimiru hera hakaponi." 51 sha kuliya." Womberi walonga, "Twana mabumunda Pakasokiti pakaya, kabera muntu yoseri kwingira mhanu na wasomba awili hera. Gufira twenga tugendi mnumba, ira Peteru na Yohani na Yakobu na tati twakawahemeleri shiboga lipinga lya wantu woseri na mawu gwa mwana yakahowiti. 52 Kila muntu awa?" 14 Wapalu hera yawaweriti palii, waweriti kaweriti kankulira na kudaya toziya ya nafunda gambira elufu muhanu hangu. Yesu kawagambira ulii. Yesu kawagambira, "Namlira! Mwana kahowa wafundwa wakuwi, "Muwagambiri walivagi vipinga ndiri ira kagonja hera." 53 Wantu woseri wamseka, vipinga lya malongu muhanu." 15 Su wafundwa toziya wavimaniti mwana kahowiti. 54 Kumbiti Yesu pawatenditi kala ntambu yakawagambiriti, 16 Yesu kambata liwoku na kumshema, "Mwana gwangu katola mabumunda muhanu galii na wasomba gwimuki!" 55 Ukomu wakuwi umuwuyira, palaa awili, kaloliti kumpindi na kalonga mayagashii palii kimuka, su Yesu kawagambiriti mawu na tati Mlungu, kagamega kawapanana wafundwa wakuwi gwakuwi wamupi shintu shakulyia. 56 Mawu na tati wawagawili wantu. 17 Wantu waliya mpaka wikuta na wantumintumi wasola majamanda lilongu na nawangambira muntu galii gagatendikit. 18 Lishaka limu Yesu kaweriti kankuluwa Mlungu gweka yakuwi, wafundwa wakuwi wamwizira. Su Yesu kawakosiya, "Wantu walonga neni nagaa?" 19 Womberi wamwankula, "Wamonga walonga gwenga gwa Yohani Mbatiza na wamonga walonga gwenga gwa Eliya na wamonga walonga gwenga gwa mbuyi gwa Mlungu gwa makashu yakahowiti vinu kazyuka." 20 Su nayomberi kawakosiya, "Hashi, mwenga mlonga neni nagaa?" Peteru kamwankula, "Gwenga gwa Kristu Mlopoziya yagulagaliriti na Mlungu." 21 Shakapanu Yesu kawalagalira pakalonga nawangambira muntu yoseri shisoweru ashi. 22 Yesu kawagambira, "Mwana gwa Muntu mpaka katabiki na kulemwa na wazewi na watambika wakulu wa numba ya Mlungu na wafundwa wa Malagaliru. Hawamlagi, kumbiti lishaka lya tatu kwanjira pakahowiti hakazyuki." 23 Na kawagambira woseri, "Muntu yoseri pakafira kaweri na neni, mpaka kalilemi mwensi, katoli lupiterika lwakui mashaka goseri na karfati. 24 Muntu yoseri yakafira kugaponiziya makaliru gakuwi hakagamili na yoseri yakagamiziya ukomu wakuwi kwa kufata neni hakagalopoziyi. 25 Hashi, kwana mboto gaa muntu pakapata vintu vyoseri lya pasipanu, kumbiti mwensi pakagamili? Yina ndiri! 26 Muntu pakamonera soni neni pamuhera na mafundu gangu, Mwana gwa Muntu hakamwoneri soni muntu ayu shipindi pakiza muukwisa wakuwi na ukwisa wa Tati na ukwisa wa wantumintumi wananganala wa kumpindi. 27 Nukugambirani nakaka, kwana wamonga palaa panu hapeni wahowi mpaka wauwoni Ufalumi wa Mlungu." 28 Palipititi lijuwa kwanjira pakalongiti galiya, Yesu

9 Yesu kawashemiti wantumini lilongu na awili pamuhera na kuwayupa makakala na uwezu wa kuwalaviya washamshera woseri na kuponiziya malweri. 2 Shakapanu kawatumiti wegendi wakabweri visoweru lya Ufalumi wa Mlungu na kuwaponiziya walwelii, 3 kayi kawagambira, "Munjira mwamgenda namtola shintu shoseri, namtola lukongoshu ama muhaku, namtola shiboga ama mpiya, ama lishati lya shigibakiru. 4 Poseri pawawashemerani, mwikalii mnumba ilii mpaka pamuwuka muisi ilii, 5 viraa vilii wantu pawalema kuwashemerani mwenga, mwuki mlushi alu na mpukuti lidika lya litapaka mumagulu mwenu haiweri likalipiru kwawomberi." 6 Su wantumintumi wanja mwanja kugenda muvijiji vyoseri, pawabwera visoweru viwagila na kuwaponiziya wantu kila pahala. 7 Mtuwa Herodi mkolamlima gwa Galilaya, kapikanirita goseri aga gagalawiriti, su gamupunganikiti nentu toziya wantu wamonga watakuliti kuwera Yohani Mbatiza kazyuka. 8 Wamonga watakuliti kuwera Eliya kalawira na wamonga walonga kuwera yumu gwa wambuyi wa makashu wa Mlungu kazyuka. 9 Herodi kalonga, "Yohani numdumuliti mtuwi, muntu ayu yampikanira ndo gaa?" Su kendereyiti kumsakula Yesu. 10 Wantumintumi walii pawawuyiti, wamgambirito Yesu vyoseri vyawatenditi. Yesu kawatola, wagenda gwekayawu lushi Iwalushema Betisayida. 11 Kumbiti lipinga lya wantu pawavimaniti kala aga, wamgenderiti. Yesu kawashemera na kayoweriti nawa visoweru viwagila lya Ufalumi wa Mlungu na kuwaponiziya woseri wawafiriti kuponiziwa. 12

kawatoliti Peteru, na Yohani na Yakobu, kagenditi kwawomberi nawavimani, womberi watira kumkosiya nawomberi mpaka kulugongu kuluwa Mlungu. 29 ntambu yakatakuliti. 46 Palawiriti magambiziyau Pakaweriti kankumuwa Mlungu, nshimba yakuwi pakati pawu wantumintumi walii, gaa yakaweriti igalambuka na ngwu zyakuwi ziwera neru mbuu. 30 mkulu nentu. 47 Yesu kavimaniti shawaliholiti, su Palaa paliya wantu awili waweriti paliya wankuyowera kamtola mwana mdidini, kamgolosiya pakwegera nayomberi. Wantu walii waweriti Musa na Eliya, 31 na mweni, 48 na kawagambira, "Muntu yoseri ulii yawalawiriti muukwisa wa kumpindi kwa Mlungu, yakamshemera mwana mdidini ayu kwa litawu lyang, waweriti wankuyowera na Yesu ntambu yakugumalilira kanshemera neni na yoseri yakanshemera neni, mpangu gwa Mlungu gwa kuhowa kwakuwi kulii vira kamshemera yumu ulii yakantumiti. Yoseri Yerusalemu. 32 Peteru na wayaguwi waweriti yakaweriti mdidini pakati punu ndo mkulu kuliku wankugonja, kumbiti wimukiti na kuwona ukwisa wa woseri." 49 Yohani kankula, "Mtuwa, tumwoniti muntu Yesu na wantu awili wagolokiti pamuhera nayomberi. pakawusiya washamshera kwa litawu lyaku na twenga 33 Su wantu awili walii paweriti wankuwuka, Peteru tumubera, toziya kaweriti ndiri mushipinga shetu." kamgambira Yesu, "Mtuwa, iherepa twenga kulikala 50 Yesu kamgambira, "Namuwabera, toziya yoseri panu! Su hatunyawi visasa vitatu, shimu shaku yakamlema ndiri yumu pakati punu, kawuwega wa na shamonga sha Musa na shamonga sha Eliya." twenga gwenu." 51 Shipindi pashiweriti pakwegera Nakaka kavimaniti ndiri shakatakula. 34 Peteru sha Yesu mewamtoli kugenda kumpindi, yomberi pakatakuliti hangu, palaa paliya lilawira liwundi kagonjera mwanja gwa Yerusalemu. 52 Kawatumiti lizotopa liwagubika na liwundi ali paliwaziziri wajumbi wamlongoleri na womberi wagenda mpaka wantumini walii weniti lyoga nentu. 35 Wapikinira mushijiji shimu sha Wasamariya, wamnyawili kila liziwi kulawa muliwundi lilonga, "Ayu ndo mwana shintu. 53 Kumbiti wenikaya walema kumshemera gwangu yanumsyaguliti, mumpikaniri." 36 Liziwi toziya yomberi kaweriti kankugenda Yerusalemu. 54 Iyalalipikiniriti palinyamaliti kala, wamwona kayi Su wafundwa wakuwi, ashina Yohani na Yakobu, Yesu kagweka yakuwi. Wantumintumi pawaoniti pawawoniti hangu walonga, "Mtuwa, gufira tugushehi hangu wanyamalira jii na shipindi shilihi wamgambira motu kulawa kumpindi guwagamiziyi?" 55 Yesu ndiri muntu vilii vyawawoniti. 37 Shirawu yakuwi kawagalambukira na kawakalipira. 56 Shakapanu Yesu Yesu pamuhera na wantumintumi watatu pawaweriti na wafundwa wakuwi wagenditi mushijiji shimonga. wankulawa kulugongu, lipinga likulu lya wantu 57 Pawaweriti munjira wankugenda, muntu yumu waliwoniti na Yesu. 38 Muntu yumu mulipinga lillii kamgambira Yesu, "Hanukufati koseri kwagugenda." kabota pakalonga, "Mfundu! Nukuhiga gwakamloli 58 Yesu kamgambira, "Vibweta wawera na mpanga na mwana gwangu, mwana gwangu gwa gweka! 39 wampongu wawera na vitukulu kumbiti Mwana gwa Shamshera kamgaziyaga, pamonga kamtenda katendi Muntu kahera pahala pa kwoyeru." 59 Kamgambira umatu na pamonga kamtenda kaweri na shisirika na muntu gwingi, "Gunfati." Kumbiti muntu ulii kalonga, lifulifulu limlawa mumlolmu. Kendereyiti kumgaziya "Mtuwa, gundeki huti nakamsiri tati gwangu." 60 nentu pota nakumlekeziya kanongola. 40 Nuwaluwiti Yesu kamwankula, "Guwaleki wahowiti wawasiri wafundwa wakuwi wamwusiyi shamshera kumbiti wayawu wawahowiti. Gwenga gugendi gwakawubweri wasinda." 41 Yesu kawankula, "Mwenga shiyiwuku ufalumi wa Mlungu." 61 Kuweriti na muntu gwingi shahera moyu na shana vidoda! Hashi hankali na yakamgambira Yesu, "Hanukufati Mtuwa, kumbiti mwenga na panuwahepelera mpaka ndii?" Shakapanu gundeki huti ng'endi kuwaaga wantu wa ukaya kamgambira muntu uliya, "Gumjegi mwana gwaku kwangu." 62 Yesu kamgambira, "Muntu yoseri pakanja panu." 42 Mndemba ulii pakaweriti kankumgendera kulima, pakagalambuka na kulola kumbeli kafaa ndiri Yesu, shamshera uliya kamgusiya pasi, kumtenda kutenda lihengu Muufalumi wa Mlungu."

shisirika. Kumbiti Yesu kamkalipira shamshera ulii, kamponiziya mndemba, su kamupa tati gwakuwi. 43 Wantu woseri walikangashiti kwa uwezu mkulu wa Mlungu. Wantu pawaweriti wankali wankulikangasha kila shintu shakatenditi Yesu, yomberi kawagambiriti wafundwa wakuwi, 44 "Namlyaluwa shanuwagambiriti! Mwana gwa Muntu hawambati mumawoku ga wantu." 45 Kumbiti wafundwa werewiti ndiri ntambu yakatakuliti. Shitwatira ashi shiweriti shififwa

10 Shakapanu Mtuwa kawasyagula wamonga malongu saba na awili. Kawatuma wamlongoleri awili awili wagendi muvijiji vyoseri vyakafira kugenda yomberi. 2 Kawagambira, "Viboga nya kubena vivuwa, kumbiti wantu wakubena wadidini. Su mumluwi mweni kana lirambu kajegi wantu wakubena mulirambu lyakuvi. 3 Vinu su mgendi, muvimani handa nankuwatuma mwenga gambira mwawakondolu

wawagenda pakati pa wamaminyi. 4 Namtola yoseri yakammana Tati ira Mwana na yoseri muhaku gwakutulila mpiya, ama libegi, ama vilwatu, yagagubutulitwi na Mwana." 23 Shakapanu Yesu namumlamsiya muntu yoseri munjira. 5 Pamwingira kawagalambukira wafundwa wakuwi na kuwagambira, mnumba yoseri, kwanja mtakuli hangu, 'Ponga iweri "Mbaka waviwona vilii vyamuviwona mwenga. 24 mnumba amu!" 6 Handa pakaweriti yakafira ponga, Nukugambirani mwenga kuwera wambuyi wa Mlungu ponga yamwenga hayikali nayomberi, handa ndiri, na wafalumi wfiriti kugawona galii gamugawoniti ponga yamwenga hayiwawuyili mwaweni. 7 Mwikali mwenga, kumbiti wagawona ndiri na kupikinira ntambu mnumba ayi pamliya na kulanda vyawakupanani, yampikaniriti mwenga kumbiti wapikinira ndiri." 25 toziya yamatenda lihengu kafiruwa shibenamgongu Mfundu gwa Malagaliru kiziti na kufira kumjera shakuwi. Namgenda mala numba ayi ama yimonga. Yesu. Su kamkosiya, "Mfundu, ntendi ashi impati 8 Handa pamsoka muisi na wantu pawawashemerani, ukomu wa mashaka goseri?" (aiōnios g166) 26 Yesu mlili vyawakupani, 9 muwaponiziyi walwelii muisi kamwankula, "Walemba shishi Mumalagaliru Mlungu ilii na muwagambiri wantu, 'Ufalumi wa Mlungu gakampananit Musa? Kupikanira ntambu yampikaniriti wapakwegera kwa mwenga.' 10 Kumbiti pamwingila mwenga kumbiti wapikinira ndiri. Gwenga gugamana muisi yoseri, wantu pawawalema kuwashemerani, hashi?" 27 Muntu ulii kawankula, "Gumfiri Mtua muwuki na mlongi, 11 'Ata lidika lyalitulemeteriti Mlungu gwaku kwa moyu gwaku goseri na kwa mumagulu mwetu tulipunda na haliweri likalipiru. rohu yaku yoseri na kwa makakala gaku goseri Kumbiti muvimanu kuwera Ufalumi wa Mlungu na kwa mahala gaku goseri na gumfiri tuyagu wapakwegera.' 12 Nakaka nukugambirani, lishaka ntambu yagulifira gumweni." 28 Yesu kamgambira, lili Isi ayi hayipati azabu nkulu kuliku ilii ya wantu "Guwankula weri, gutendi ntambu iraayi hagupati wa Sodoma. 13 "Shondi gwenga Kolazini! Shondi ukomu wa mashaka goseri." 29 Kumbiti mfunda gwa gwenga Betisayida! Handa mauauza galawiriti kwa Malagaliru kafiriti kuliranguziya handa kahera vidoda, mwenga, megalawiri Tiru na Sidoni, wantu wakuwi su kamkosiyyi Yesu, "Gwapakwegera gwangu ndo mewavalu nguwu zya maguniya shipindi shivuwa gaa?" 30 Yesu kamwankula, "Kweniti na muntu yumu na kulivaga mulivu kuleka vidoda vyawatenda. 14 yakaweriti kankusuluka kulawa Yerusalem, kaweriti Mlungu hakawapanani azabu nkulu nentu mulishaka kankugenda Yeriku. Pakaweriti munjira, wamvamiya lya kutoza kuliku Tiru na Sidoni. 15 Na gwenga wamajambazi wamkoma na kumpoka vintu vyakuwi Kafarinamu, hagulkwisi mweni mpaka kumpindi wamleka kankugalagata nusula kahowi. 31 Shintu kwa Mlungu? Hawakusulusiyi mpaka mulirindi shashilawiti paliya, kweniti na mkulu gwa numba lyalihera upeleru." (Hadēs g86) 16 Yesu kawagambira ya Mlungu kaweriti kankupita njira ilailii, kumbiti wantumintumi wakuwi, "Yakawapikanira mwenga pakamwoniti muntu yawamkomiti ulii, kapititi patali kankumpikinira neni na yakawalema mwenga kanema uwega wingi kagenda. 32 Ntambu ilailii Mlawi kapititi neni, yakanema neni, ndo kamlema ulii yakantumiti." njira ilailii, kumbiti pakamwonit muntu yawamkomiti 17 Wantumini malongu saba na awili wawuyiti ulii kapititi patali, uwega wingi su kagenda. 33 kwa manemu walonga, "Mtua, ata washamshera Kumbiti Msamariya yakaweriti kankugenda mwanja watujimila patuwakalipira kwa litawu lyaku!" 18 Yesu kasokiti paliya pakaweriti muntu ulii na pakamwonit kawankula, "Numwoniti Shetani pakaguwiti gambira muntu ulii, kamwonera Iusungu. 34 Kamgendera, lupanda kulawa kumpindi kwa Mlungu. 19 Mpikaniri! kampakaziya lipaki pamuhera na divayi muvironda Nukupani uwezu wa kutimbanga wanjoka na vijinini vyakuwi na kumtawa, shakapanu kamkweniziya na uwezu mkulu kwajili ya makakala goseri ga mupunda gwakuwi, kagenda nayu mpaka mnumba Shetani, kwahera shintu shakuwatenduwa. 20 Kumbiti ya kugonja wahenga kamlwaziya. 35 Shirawu namnemelera toziya washamshera wawajimila, ira yakuwi kalaviya mpiya mbili kumpanani kananumba mnemeleri toziya matawu genu wagalemba kumpindi." ya kufikira wahenga na kamgambira, 'Gumloleli 21 Shipindi shiraa shilii Yesu kanemeleriti kwa uwezu weri muntu ayu na pampuya hanukulipi shoseri wa Rohu Mnanagala, kalonga, "Tati, Mtua gwa shagutumiyyi kwa muntu ayu." 36 Yesu kamaliliti kumpindi na gwa paisi panu! Nonga mayagashii kulonga kwa kukosiya, "Ntambu yamlihola, pakati kwaku toziya guwalanguziya walii wahera mahala pa wantu watatu awa, ndo gaa kaweri kapakwegera na guwafifa walii wanaluhalu na wanamahala. Yina gwa muntu yakakomitwi na majambazi?" 37 Mfundu Tati, ntambu yagufiriti gumweni aga galawili. 22 gwa Malagaliru kamwankula, "Uliya yakamwoniriti "Tati gwangu kanupiti neni vintu vyoseri. Kwahera Iusungu." Yesu kamgambira, "Gugendi gwakatendi muntu yakammana Mwana ira Tati na kwahera ntambu iraayi." 38 Yesu pamuhera na wantumintumi

wakuwi pawaveriti mumwanja, wingira mushijiji shimu shamshera yakamtenditi muntu yumu kaweri bубу. waliwona na mdala yumu yawamshema Marita Su shamshera ulii pakamlawiti, muntu ulii kaweziti kamshemera ukaya kwakuwi. **39** Marita kaweriti na kutakula. Lipinga lya wantu liilikangashiti, **15** kumbiti muhasha gwakuwi yawamshema Mariya, yakalivagiti wantu wamu mulipinga lili walonga, "Belizebuli, mkulu pakwegera pamagulu ga Yesu pakapikanira mafundu gwa washamshera ndo yakampananit makakala gakuwi. **40** Marita kaweriti kankunyoganyoga na ga kuwalaviya washamshera." **16** Wamonga wafiriti vimonga, su kamgenderiti Yesu na kumgambira, kumjera Yesu, su wamgambira kawalanguziyi "Mtuwa, iwera hashi gumleka muhasha gwangu mauzauza kulonga nakaka Mlungu ndo yakamtumiti. kandekeki neni nyoginyogi gweka yangu? Gumgambiri **17** Kumbiti Yesu kavimaniti kala shawaihola, su kizi, kantangi!" **41** Mtuwa kamwankula, "Marita, Marita! Gwankunyoganyoga na kuligaziya na vintu vivuwa, **42** kumbiti shintu shimu hera shifiruwa. Mariya kasyangula shintu shiherepa nentu na kwahera muntu hakampoki."

11 Lishaka limu Yesu kaweriti pahala tunga pakaluwa Mlungu. Pakamaliriti kuluwa Mlungu, yumu gwa wafundwa wakuwi kamgambira, "Mtuwa, gutufundi kuluwa Mlungu gambira Yohani Mbatiza ntambu yakawafunditi wafundwa wakuwi." **2** Yesu kawagambira, "Pamluwa Mlungu mlongi hangu, 'Tati, Litawu lyaku likwiswi, Ufalumi waku wizi. **3** Gutupanani shiboga shetu sha kila lishaka **4** Gutulekiziyi vidoda vyetu, Mana twenga tuwalekeziya woseri yawatutenditi upyota. Pota nagututula mukujerwa." **5** Na Yesu kawagambira wantumintumi wakuwi, "Payiwera yumu gwenu pakagenda ukaya kwa ganja gwakuwi pashiru na kumgambira, 'Ganja, shondi shondi nyagu gunkopeshi mabumunda mitatu. **6** Ganja gwangu yakaweriti mumwanja, kapitira pakaya pangu na neni nahera shiboga shakumupa.' **7** Na payiwera ganja gwaku kankuwankula kulawa mnumba, 'Nagung'aziya! Mlyangu gutatwa kala, neni pamuhera na wana wangu tugonja kala. Na hapeni numuki kukupanani shintu shoseri.' **8** Nakaka nankuwagambirani, ata pakalema kwimuka na kukupanani mabumunda toziya gwenga gwa ganja gwakuwi, kumbiti pagwendereya kumgaziya kwa kumluwa hakimuki na kukupanana shoseri shagufira. **9** "Su nankuwagambira, guluwi na hampananwi, gusakuli na haguwonni, gutendi hodi na hamvugulirwi. **10** Mana woseri yawaluwa hawapananwi na woseri yawasakula, hawavoni na mlyangu haguvugulwi kwa kila muntu yakanenda hodi. **11** Mwana pakamluwa tati gwakuwi somba, hashi hakampanani njoka badala ya somba? **12** Na pakamluwa ligi, hakampanani shipinini? **13** Su payiwera mwenga yamuvera na vidoda, muvimana kuwapanana viherepa yyawaluwa wana wenu. Nakaka Tati gwenu gwakumpindi hakatendi kupita mwenga, hakawapanani Rohu Mnanagala walii yawamuwa!" **14** Yesu kaweriti kankumwinga

shamshera yakamtenditi muntu yumu kaweri bубу. Su shamshera ulii pakamlawiti, muntu ulii kaweziti kamshemera ukaya kwakuwi. **39** Marita kaweriti na kutakula. Lipinga lya wantu liilikangashiti, **15** kumbiti muhasha gwakuwi yawamshema Mariya, yakalivagiti wantu wamu mulipinga lili walonga, "Belizebuli, mkulu pakwegera pamagulu ga Yesu pakapikanira mafundu gwa washamshera ndo yakampananit makakala gakuwi. **40** Marita kaweriti kankunyoganyoga na ga kuwalaviya washamshera." **16** Wamonga wafiriti vimonga, su kamgenderiti Yesu na kumgambira, kumjera Yesu, su wamgambira kawalanguziyi "Ufalumi woseri waubagulika weni vipinga vipinga vyavisingana vyeni hapeni vilikali, kaya payibagulika yeni mpaka iyagamili. **18** Su handa ufalumi wa Shetani pawuvera muvipinga na pawalikoma weni, hauwendereyi hashi? Mlonga kuvera ndaviya washamshera toziya Belizebuli kanupiti makakala ga kutenda aga, **19** handa neni nankuwawusiya washamshera kwa likakala lya belizebuli, hashi wafata wenu wawawusiya kwa uwezu gaa? Wafata wenu hawaweri watoza wenu! **20** Kumbiti payiwera nankuwinga washamshera kwa makakala ga Mlungu, su muvimani kuvera Ufalumi wa Mlungu usoka kala kwa mwenga. **21** "Muntu kana makakala pakawera na silaha zoseri, pakalolera numba yakuwi mweni, vyoseri vyakaweriti navi haviweri salama. **22** Kumbiti pakiza muntu kana makakala kuliku yomberi pakamkoma na kumsinda, hakatoli silaha zoseri zakalitumbiriti muntu ulii na kugawana ulunda wakuwi. **23** "Yoseri yakawera ndiri uwega wa neni ndo nakaka kanema neni na yoseri yakojinira ndiri pamuhera na neni, ayu ndo kapalasiya. **24** "Shamshera pakawingwa kulawa kwa muntu, kayerayera mlaa mushiwa pakasakula pakwoyera. Pakapata ndiri pakwoyera, kalitakuzya mweni, 'Hambuyi kunumba kwangu kwandawiti.' **25** Pakawuya na kwona numba ilii wayifyagira na kuiyiherepiyi. **26** Su kagenda kuwatola washamshera wayaguwi wamonga saba waddoda kuliku yomberi, woseri wagenda kumwingira muntu ayu. Su ntambu ya muntu ayu hayiweri idoda kuliku ntambu yayiweriti kwanja." **27** Yesu pakaweriti kankutakula hangu, mdala yumu kulawa mulipinga lya wantu kamgambira, "Mbaka mdala yakakuleriti na kukunoniziya!" **28** Kumbiti Yesu kamwankula, "Mbaka nentu kwa walii yawapikanira shisoweru sha Mlungu na kushijimira" **29** Lipinga lya wantu palimzingiti Yesu, kendereyiti kutakula, "Shiyiwuku shikondola na shashihera uwaminika kulongolu kwa Mlungu! Mfira mauzauza, kumbiti hapeni mpananwi liuzauza lyoseri lili ira hampananwi liwuzawuza lya Yona." **30** Ntambu ira lili Yona mbuyi gwa Mlungu pakaweriti lilangaliru kwa wantu wa Ninawi, su Mwana gwa Muntu hakaweri lilangaliru kwa wantu wa mashaka

aga. 31 Malikiya gwa kusika hakalawili shipindi wazewi wenu wawalagiti. 48 Su mgapitawulira na shiyiwuku ashi pashtozwa na yomberi hakawatozi. kugajimira galli gawatenditi wazewi wenu, wawalagiti Toziya mweni kagenditi mwanja kulawa kutali, kiziti wambuyi wa Mlungu, na mwenga mugajengera kuvipikinira visoweru vya luhala lwa mfalumi Selemani, mapumba gawu. 49 Toziya ayi Luhala lya Mlungu kumbiti panu kwana mkulu kuliku Selemani! 32 lutakuliti hangu, 'Hanuwajegeri wambuyi wa Mlungu Mulishaka lya kutoza, wantu wa Ninawi hawagoloki na wantumintumi, kumbiti hawawalagi wambuyi wa pamuhera na shiyiwuku ashi na womberi hawashitozi. Mlungu wamu na kuwatabisiya wamonga.' 50 Su Toziya wantu wa Ninawi walekiti vidoda vyawatenditi wantu wa shipindi ashi hawatozwi kwa kuwalaga pawamupikaniriti Yona pakabwera, kumbiti panu wambuyi wa Mlungu kwanjira pawanyawiti pasipanu, kwana shitwatila shikulu kuliku Yona. 33 "Kwahera 51 kwanjira pawamlagiti Abeli mpaka Zakariya ulii muntu yakawasha shikoroboyi na kushigubikira na yawamlagiti pakati pashtalawanda sha kutambikira, mufiniku, ira hakashituli pashintambi, su wantu pahala Pananagala. Yina, nakuwagambira, wantu pawingira mnumba wapati kuwona kulangala. 34 Masu 52 wa shipindi ashi hawatozwi kwa matendu gawu. gaku ga gambira shikoloboyi sha nshimba. Masu gaku "Shondi mwenga wafunda wa Malagaliru! Muufifa pagawera makomu, nshimba yaku yoseri hayiweri ilangala, kumbiti masu gaku pagawera gaherepa gwikali weri, gulangala gwaguweriti mngati mwaku palii, wafunda wa Malagaliru pamuhera na Mafalisayu naguvera luwindu. 35 Su yafawira kwingira nawingira." 53 Pakaweriti kankuwuwa nshimba yaku yoseri hayiweri muluwindu. 36 Handa nshimba yaku yoseri wanjiti kungambira pawambeziya nentu na kumkosiya paiwera ilangala, pota kuwera pahala poseri pa kwajili ya vintu vivuwa, 54 pawajera kumgomiziya luwindu, nshimba ayi hayilangali nakaka gambira shikoloboyi ntambu yashikulangalira kwa gulangala wakuwi." 37 Yesu pakamaliriti kulonga, Mafalisayu yumu kamshemeriti ukaya kwakuwi waliyi shiboga pamuhera, su Yesu kagenditi na kulivaga kuliya shiboga. 38 Mafalisayu walikangasha pawamwoniti kankuliya shiboga pota kugulula huti mawoku. 39 Su Mtuwa kamgambira, "Mwenga Mafalisayu mgulula vikombi na sahani kwa kunja kumbiti mngati mmema lwamata na vidoda. 40 Mwawazyigizyigi mwenga! Mlungu ndo yakanyawiti kunja, kayi kanyawiti mngati. 41 Kumbiti muwayupi wahushu shilii shashiweriti muvikombi na musahani na kila shintu hashiweri shiherepa kwa mwenga. 42 "Shondi mwenga Mafalisayu! Mwankumupa Mlungu zaka zya binzari na mshisha na mihamba yamonga na uganu pamlema yagamfirizya Mlungu na ufiru wa Mlungu. Vitwatila avi mfiruwa muviloli weri pota na kulyaluwa vyamonga. 43 "Shondi mwenga Mafalisayu! Mfira kulivaga palongolu pawapapanana ligoya munumba za Mlungu na kukulamsiyani kwa ligoya pahala pa soku. 44 Shondi mwenga! Toziya mulifana na mapumba yagalififa, wantu pawagendagenda kunani kwakuwi pota na kuvimana." 45 Yumu gwa Wafunda wa Malagaliru kamgambira, "Mfundu, pagutakuliti hangu, gutuhigilanga na twenga vilavi." 46 Yesu kamwankula, "Shondi mwenga wafunda wa Malagaliru! Muwatwika wantu visanka vipapika ndiri, kumbiti mwaweni mwenga muweza ndiri ata kwa shala kuwatanga. 47 Shondi mwenga! Mganyawa mapumba gaherepa ga wambuyi wa Mlungu, weni

wantu wa shipindi ashi hawatozwi kwa kuwalaga ufunguu ulii wa mlyangu gwa mahala na mwaweni ilangala, kumbiti mwenga hapeni mwingiri na muwalewelera woseri ndiri, nshimba yaku yoseri hayiweri muluwindu. 35 Su yafawira kwingira nawingira." 53 Pakaweriti kankuwuwa gwikali weri, gulangala gwaguweriti mngati mwaku palii, wafunda wa Malagaliru pamuhera na Mafalisayu naguvera luwindu. 36 Handa nshimba yaku yoseri wanjiti kungambira pawambeziya nentu na kumkosiya paiwera ilangala, pota kuwera pahala poseri pa kwajili ya vintu vivuwa, 54 pawajera kumgomiziya luwindu, nshimba ayi hayilangali nakaka gambira shikoloboyi ntambu yashikulangalira kwa gulangala wakuwi." 37 Yesu pakamaliriti kulonga, Mafalisayu yumu kamshemeriti ukaya kwakuwi waliyi shiboga pamuhera, su Yesu kagenditi na kulivaga kuliya shiboga. 38 Mafalisayu walikangasha pawamwoniti kankuliya shiboga pota kugulula huti mawoku. 39 Su Mtuwa kamgambira, "Mwenga Mafalisayu mgulula vikombi na sahani kwa kunja kumbiti mngati mmema lwamata na vidoda. 40 Mwawazyigizyigi mwenga! Mlungu ndo yakanyawiti kunja, kayi kanyawiti mngati. 41 Kumbiti muwayupi wahushu shilii shashiweriti muvikombi na musahani na kila shintu hashiweri shiherepa kwa mwenga. 42 "Shondi mwenga Mafalisayu! Mwankumupa Mlungu zaka zya binzari na mshisha na mihamba yamonga na uganu pamlema yagamfirizya Mlungu na ufiru wa Mlungu. Vitwatila avi mfiruwa muviloli weri pota na kulyaluwa vyamonga. 43 "Shondi mwenga Mafalisayu! Mfira kulivaga palongolu pawapapanana ligoya munumba za Mlungu na kukulamsiyani kwa ligoya pahala pa soku. 44 Shondi mwenga! Toziya mulifana na mapumba yagalififa, wantu pawagendagenda kunani kwakuwi pota na kuvimana." 45 Yumu gwa Wafunda wa Malagaliru kamgambira, "Mfundu, pagutakuliti hangu, gutuhigilanga na twenga vilavi." 46 Yesu kamwankula, "Shondi mwenga wafunda wa Malagaliru! Muwatwika wantu visanka vipapika ndiri, kumbiti mwaweni mwenga muweza ndiri ata kwa shala kuwatanga. 47 Shondi mwenga! Mganyawa mapumba gaherepa ga wambuyi wa Mlungu, weni

12 Maelufu ga wantu pawaliwoniti pamuhera, ata waweriti wankulitimbinga, Yesu kawagambiriti huti wafundwa wakuwi, "Mliloleri weri na simika ya Mafalisayu, nana mana ufyangu. 2 Kila shintu shawashigubikiti hashiweri paweru na kila bada hayimaniki. 3 Su vyoseri vyamtakuliti muluwindu havipikaniki paluwala, ata vilii vyamulipwepwera shipindi pamtatiti mlyangu havibweri panani pa numba. 4 "Nukugambiranu waganja wangu, namuwatira woseri yawalaga nshimba kumbiti wasinda kutenda shintu shimonga nentu. 5 Hanuwalanguziyani gwa kumtira, mumtiri Mlungu, ayu pakawalaga kala kana uwezu wa kumwasira muntu mumotu gwa Jehanamu. Munjimiri, ayu ndo yumu gwa kumtira! (Geenna g1067) 6 "Iwera ndiri washomolu wamuhanu wawauza kwa senti ndikandika mbili? Kumbiti Mlungu hapeni kamuwaluwi shomolu ata yumu. 7 Ata vilii zya mumtuwi mwenu waziwalangiti kala. Su namtira, mwenga wa mana nentu kuliku washomolu wawuwa! 8 "Nankuwagambira nakaka, kila muntu yakatakula kulongolu kwa wantu kulonga ndo gwaneni, Mwana gwa Muntu hakatakuli kulongolu kwa wantumintumi wa kumpindi wa Mlungu kuwera muntu ayu ndo gwakuwi. 9 Kumbiti woseri yawanema kulongolu kwa wantu, Mwana gwa muntu viraa hakawalemi kulongolu kwa wantumintumi wa kumpindi wa Mlungu. 10 "Na yoseri Yakamtakulira visoweru vidoda mwana gwa Muntu hakalekiziwi, kumbiti yoseri yakamwigilanga Rohu Mnangala hapeni

kalekeziwi. 11 "Pawawabata na kuwajega munumba ndiri Mlungu pasipanu wavisakula nentu vintu vyoseri za Mlungu, ama kwa wakulu na wakolamlima, avi. Tati gwenu kavimana mfira vintu avi. 31 Kumbiti namulihola hola ntambu yakutakula ama ntambu msakuli hutu Ufalumi wa Mlungu na hakawapanani ya kujiteteya. 12 Toziya Rohu Mhanagala shipindi vintu avi. 32 "Mwenga shipinga shididini namtira, toziya shiraa shilii hakawafundi ntambu yakutakula." 13 Tati gwenu kafira kuwapanana Ufalumi. 33 Muwazi Muntu yamu mulipinga lya wantu kamgambiri Yesu, vyoseri vyamuweru navi na muwapanani mpiya "Mfundu, gumgambiri mlongu gwangu tugawani uhala wahushu. Mulinyawili mihaku yayidegeka ndiri na mtuli yakatulekeleriti tati gwetu." 14 Yesu kamwankula, ulunda wenu kumpindi kwa Mlungu, kweni aku hapeni "Ganja gwangu, gaa yakantyeka nenii weri mtoza ipungulwi toziya kwahera mpoka yakaweza kwiwa, gwenu?" 15 Su kawagambira woseri, "Muweri masu ama wameyi yawaweza kuhalibisiya. 34 Ulunda waku na muliloli weri na ntambu zoseri za matamata, toziya pawuweru, ndo na moyu gwaku haguweri. 35 "Muweri makaliru ganakaka ga muntu galitumbira ndiri vintu kala kwa kila shintu shashiza na muviwashi vikoloboyi vivuwa vyakawera navi." 16 Yesu kawagambira mfanu vyenu, 36 gambira wantumintumi yawamuhepera agu, "Kuweriti na mlunda yamu yakaweriti na lirambu mtuwa gwawu yakiza kulawa mumsambu gwa lyakuvi lyalileriti viboga nentu. 17 Kanjiti kulihola ndowa. Pakawera kankwiza na kutenda hodi, su mumoyu mwakuvi pakalonga, 'Nahera pahala pa hawamvugulili mlyangu kamukamu. 37 Mbaka kwa kutula viboga vyangu vyoseri. Su hantendi hashi?' walii wantumintumi, mtuwa gwawu pakiza hakawawoni 18 Kaligambiri mwensi, 'Hantendi hangu, hambomoli wankali masu! Nukugambiranu nakaka, hakavuli hanja zyangu zoseri na kunyawa nkulu nentu, su nguwu yakuwi, nakuwagambira walivagi pasi na hantuli viboga vyangu na lunda zyangu zimonga. kuwatendera. 38 Hawaweri na manemu ga ntambu 19 Shakapanu hanuligambiri mwensi, Muntu yakana gaa handa pakawawona wankali masu, ata pakiza bahati! Gwana vintu vivuwa viherera vya kuliya vinja pashiru ama pamandawira! 39 Muvimani nakaka ivuwa. Guvibojoli, vinu su gulii, gulandi na gulinemiziyi kuvera handa mwensi kana numba pakavimaniti gumweni!" 20 Kumbiti Mlungu kamgambira, 'mzyigizyg'i shipindi shakwiza mpoka, hapeni kamleki mpoka gwenga! Lero pashiru rohu yaku hayitolwi. Vinu kubomolanga numba yakuwi. 40 Na mwenga vira, gaa hakatoli vintu vyoseri vyaguvitilitu kwajili yaku muweri kala, toziya Mwana gwa Muntu hakizi shipindi gumweni?" 21 Na Yesu kamaliriti pakatakula, "Ayi ndo shamumana ndiri." 41 Peteru kamgambira, "Mtuwa, ntambu hayiweri kwa muntu ulii yakalitulira ulunda mfanu agu ndo kwajili ya twenga, ama kwajili ya kila kwajili yakuvi mwensi kumbiti hapeni kaweri mlunda muntu?" 42 Mtuwa kawankula, "Ndo gaa yakawera kwa Mlungu." 22 Yesu kawagambira wafundwa, ntumintumi kaaminika na yakana mahala? Ndo ulii "Nankuwagambira mleki kulihola hola makaliru genu mtuwa gwakuvi yakamtula kaweri mlolera gwa numba ama nguwu zya kuvala. 23 Ukomu wa mana na kuwapanana wantumintumi wamonga wa mtuwa nentu kuliku shiboga na nshimba yana mana nentu gwakuvi kwa shipindi shifaa. 43 Mbaka yakuvi kuliku nguwu. 24 Mloli wampongu, wayala ndiri ntumintumi ulii, mtuwa gwakuvi pakawuya hakamwonu ama wabenanga ndiri, kayi wahera ata luhanja lwa pakatenda hangu. 44 Nakaka nukugambiranu, mtuwa kutulila viboga, kumbiti Mlungu kawapanana shiboga! hakampanani ukulu gwa vintu vyakuvi vyoseri. Mwenga muwera na mana nentu kuliku wampongu! 25 45 Kumbiti handa ntumintumi pakalitakulila mwensi Kwana muntu yoseri pakati penu yakaweza kwongera mumoyu, kuvera mtuwa gwakuvi kakawa shipindi mwensi makaliru gakuvi ata kwa saa yimu? 26 Handa shiuvuwa nentu kwiza, su kanja kuwakomanga pamuweza ndiri ata kutenda shintu shididini, iwera wantumintumi wamonga, woseri wapalu pamuhera hashi mulihola hola vintu vimonga? 27 Muloli mawuwa na wadala, su kalanda na kuliya shiboga pamuhera ga kuntundu ntambu yagakula, gatenda ndiri lihengu na kulanda ujimbi, 46 shakapanu mtuwa gwakuvi ama galinyawa ndiri geni. Kumbiti nukugambiranu ntumintumi ulii hakizi lishaka na shipindi shakashimana kuvera Mfalumi Selemani pamuhera na ulunda ndiri. Mtua hakamdu muli vipandi vipandi na wakuvi woseri kapatiti ndiri kuvalisiwa gambira kumwasira kunja na kumtula mushipinga shimuhera na mawuwa aga. 28 Payiwera Mlungu kalvaluasiya yawajimira ndiri. 47 "Ntumintumi yakavimana shakafira luhamba lya kuisi, Iweni lero luwera na shirawu mtuwa gwakuvi kutenda, kumbiti kawera ndiri kala walwasila pamotu, ashi ndiri hakawatenderi nentu kutenda, hawamkomi nentu. 48 Kumbiti ntumintumi mwenga? Mwenga yamuweru na njimiru ndidini! 29 yakavimana ndiri shilii shakafira mtuwa gwakuvi, na "Su namuligaziya kwa kusaluka shintu sha kuliya ama vira, katenda shilii shiintenda wamkomi, hawamkomi shintu sha kulanda. 30 Toziya wantu yawamumana padidika. Yawampananit vivuwa hawamdayi vivuwa,

kumbiti yawampananit vivuwa nentu hawamdayi vintu kwapa mabwajubwaju mumteria gwa tini, kumbiti vivuwa nentu. 49 "Niza kukoziya motu pasipanu, nugawona ndiri. Gugudumuli! Toziya gumalira hera hera hangu meguweri gwakiti kala! 50 Nana ubatizu litapaka." 8 Kumbiti ntumintumi kamgambira, 'Mtuwa, weni nfiruwa nuwanki na ntabika nentu mpaka guguleki hutu kwa shinja shimu hera, hanugulimili na ukamiliki. 51 Mulihola niza kujega ponga pasipanu? kugulekera mbotu. 9 Pagulera mabwajubwaju shinja Ndala, kumbiti niza kupalanganyiya. 52 Kwanjira shankwiza, hayiherepi nentu, kumbiti pagulera ndiri vinu na kwendeleya kaya ya wantu wamuhanu su guweza kugudumula." 10 Yesu kaweriti munumba hawapalanganyiki na wantu watatu hawalisingani ya Mlungu mulishaka lya kwoyeria pakafunda. kwa wantu wawili na wantu wawili hawalisingani 11 Palii peniti na mdala yakeniti na shamshera kwa wantu watatu. 53 Watati hawalisingani na wana yakamtenda kalwali mivinja lilongu na nane, kaweriti wawu na wana hawalisingani na watati na wamawu na shibyongu ata kasinditi kugoloka. 12 Yesu hawawalemi wahinga wawu na wahinga hawawalemi pakamwoniti kamshema, "Mawu, su guponiziwa wamawu na wanahonga hawawalemi wamika mwana ulweli waku!" 13 Kamtulila mawoku gakuwi, na na wamika mwana hawawalemi wanahonga wawu." palaa palii shibyongu shihuka na kawera safi, su 54 Yesu vira Kawagambiriti wantu, "Pamuwona kamkwisiti Mlungu. 14 Mkulu gwa numba ya Mlungu liwundi lilawira kushana, mala mlonga hakatowi na kaweriti kakalala Yesu pakamponiziyiti mulishaka lya nakaka vula itowa. 55 Pamuwona lihemuhemu lya kwoyeria, su kawagambiriti wantu, "Kwana mashaka kusika lyankuvuma, mlonga hakuweri na mshenji na sita gamuweza kutenda lihengu, mwizi mumashaka nakaka iwera. 56 Mwawayangu mwenga! Muvimana aga muponiziwi malweli genu, namwiza Mulishaka kutunga lishaka ntambu yaliwera kwa kulola isi na lya kwoyeria!" 15 Mtuwa kamwankula, "Gwamfyangu liyera, kumbiti kwa ntambu gaa muvimana ndiri gwenga! Ndo gaa pakati penu mekamvuguli ng'ombi mana ya shipindi ashi?" 57 "Ntambu gaa msinda ama punda gwakuwi kulawa mulizizi na kumtenda kuamuwa maweni kutenda shiwtatira shiheri? 58 kalandi mashi ata payiwera lishaka lya kwoyeria? 16 Handa mstaki gwaku kankukujega pashizyungu, Vinu su peni panu kwana muhinga gwa Aburahamu iherepa nentu mulikoli mawoku pamuweria mwankali ndomweni Shetani kamtenda shibyongu kwa mivinja munjira. Putendia ndiri hangu, nakakujega kwa lilongu na nane, su iherepa ndiri kumponiziyita mtoza mweni hakakujegi kwa wamanjigila na womberi hawakutuli mushibetebetu. 59 Nakaka nukugambira hapeni gulawi mulii mpaka gulipi ata ligwala lya kumalalira."

18 Yesu kakosiviti, "Ufalumi wa Mlunyu ulifana na

13 Shipindi shili wantu wamu yawaweriti palii wamgambiriti Yesu kwajili wantu wa Galilaya weni Pilatu kawalagiti pawaweriti wankulaviya tambiku kwa Mlungu. **2** Yesu kawakosiya, "Toziya wantu wa Galilaya wawalagiti kwa njira ilii, mlihola kuwera waweriti na vidoda kuliku wantu wa Galilaya wamonga? **3** Neni nonga, ndala! Nukugambirani kuwera handa pamlema kuleka vidoda vyamtenda, hamhowi ntambu yawahowiti womberi. **4** Ntambu gaa kwajili ya wantu lilongu na wanani wa Silowamu yawahowiti shipindi mnara paguwatulukiriti? Mlihola kuwera womberi waweriti wanavidoda kuliku wantu wamonga wawalikala Yerusalem? **5** Ndala! Nukugambirani mwenga, handa pamlema kuleka vidoda vyamtenda, hamhowi ntambu yawahowiti womberi." **6** Su Yesu kawagambiriti mfanu agu, "Kuweriti na muntu yumu, keniti na mtera gwa tini mulirambu lyakuwi. Kagenditi kwapa tini mumtera kumbiti kapata ndiri. **7** Su kamgambiriti ntumintumi gwa lirambu, 'Guloli, kwa mininja mitatu paniza

shishi? Nuufaniziyi na shintu gaa? 19 Ulifana hangu. Muntu katola mbeyu ndidini nentu ya haradali na kuyala mulirambu. Mbeyu imera na kuwera mtera, na wampongu wiza na kunyawa vitukulu vyawu mumitambi." 20 Kayi Yesu kakosiya, "Hanuufaniziyi Ufalumi wa Mlungu na shintu gaa? 21 Ulifana na simika yakatoliti mawu yumu na kuyihanganyiya pamuhera na ubumu vipimu vitatu, su ubumu woseri ututumuka." 22 Yesu kendereyiti na mwanja gwakuwi kugenda muisi na muvijiji, pakafunda wantu na pakanyawa njira yakuwi kugenda Yerusalem. 23 Muntu yumu su kamkosiya, "Mtuwa, wantu hawawalopoziyi ndo wadidini hera?" Yesu kawagambiriti, 24 "Mkamaliri nentu kwingira mumlyangu mdidini, toziya wantu wavuwa hawajeli nakaka kwingira kumbiti hapeni wingiri. 25 Mkulu gwa numba hakimuki na kutata mlyangu, mwenga hamgoloki kunja na kwanja kukota mlyangu na kulonga, 'Mtuwa, mtuwa! Gutuvuguliri mlyangu!' Nayomberi hakawankuli, 'Nuwamana ndiru mwenga na pamlawa!' 26 Su mwenga hamwankuli, 'Tuliya na kulanda pamuhera na qwenga, na qwenga

gutufunditi muisi yetu!" 27 Kumbiti yomberi kayi mkulu kuliku gwenga wamshemera, 9 Na ulii hakalongi, 'Nupamana ndiri pamlawa. Muwuki kulawa mwenikaya kakugambili, 'Gumlekeli shiti ayu.' Su kwaneni mwoseri mtenda vidoda! 28 Su panu hamulili palii haguwonni soni na hagugendi kulivaga pahala na kugayagaya menu genu pawakwasirani kunja pa upeleru. 10 Ira pagushemela, gugendi na na hamuwaloli Aburahamu na Isaka na Yakobu na kulivaga pahala pa upeleru, su mweni kaya gwaku wambuyi wa Mlungu Muufalumi wa Mlungu! 29 Wantu hakizi kwaku na kukugambira, 'Ganja gwangu, gwizi hawizi kulawa kwagulawa mushenji na kwaguzyeta uganu, pahala paherere ng'anji.' Palii hagupananwi mushenji, kulawa kushana na kusika, su hawaweri ligoya palongolu pa wahenga wamonga woseri. 11 mumsambu Muufalumi wa Mlungu. 30 Su woseri Kwa woseri yawalikweniziyi hawawasulusiyi, na yawawera wa upeleru hawaweri wa kwanja, na woseri yawalisulusiya weni hawawakweniziyi." 12 woseri yawawera vinu wa kwanja hawaweri wa Shakapanu Yesu kumgambira na ulii yakamshemera, upeleru." 31 Shipindi shilaa shiliya Wamatalsayu "Handa pagutenda msambu paliwala ama pashiru wamu wamwiziriti Yesu na kumgambira, "Gufiruwa naguwashemera waganja waku ama walongu waku guwuki panu na gugendi pahala pingi, toziya Herodi ama wapakwegera waku, toziya hawakushemeri kafira kakulagi gwenga!" 32 Yesu kawankula, "Mgendi na gwenga vira, na kwanjira ayi hagupati shilii mwakangambiri shibweta ulii hangu, 'Nankuwalaviya shagutenditi kwawu. 13 Gwenga pagutenda msambu, washamshera na kuwaponiziyi walwelii lero na guwashemeli wahushu, na wavibyeketu, na wana shilawu, na lishaka lya tatu hamalili lihengu lyangu.' Iwisi, 14 na hagutekelelwi, toziya hapeni wakulipi 33 Vila vilii mpaka nweri mumwanja lero, na shilawu, shilii shagutenditi kwawu. Mlungu hakakulipi gwenga na lishaka limonga, toziya iherepa ndiri kwa mbuyi mulishaka lya wantu waheri pawazyuka." 15 gwa Mlungu wamtagi kunja kwa Yerusalem. 34 Yumu gwa wantu yawalivagit kulgololu kwa meza "Yerusalem! Shondi shondi Yerusalem bamu! kapikaniriti aga, kamgambiriti Yesu, "Mbaka woseri Guwalaga wambuyi wa Mlungu, guwagumanga kwa hawawalivagi mumsambu Muufalumi wa Mlungu!" 16 mabuwi walii yawatunitwi kwaku! Vipindi vivuwa nfira Yesu kamgambira, "Kwana muntu yumu yakatenditi kuwatula wana waku mumawoku mwangu gambira msambu mkulu na kawashemiriti wantu wawuwa. nkuku pakavigupika vyana vyakuvi kwa mbapatiru 17 Payiweriti shipindi sha msambu, kawatumitzyakuvi, kumbiti gwenga gunema! 35 Su hawakulekeli wantumintumi wakuvi wagendi wakawagambiri walii gumweni numba yaku. Nukugambira nakaka gwenga yawashemiriti, "Wizi, toziya kila shintu shivera kala!" hapeni muwoni mpaka shipindi shiza pamtakula, 18 Kumbiti wantu woseri, yumu pa yumonga wanjiti 'Mlungu gumtekeleri ulii yakiza mulitawu lya Mtua.'"

14 Lishaka limu lya kwoyer, Yesu kagenditi kuliya shiboga kwa yumu gwa walongoziya wa Mafalisayu, na wantu wawaleriti palii waweriti wankumlola handa hakatendi shishi. 2 Muntu mweni magulu na mawoku gakuvi gatutuma, kamwiziliti Yesu, 3 na Yesu kawakosiyiti wafunda wa Malagaliru na Mafalisayu, "Hashi, Lilagaliru lya twenga lituruusu kuponiziya mulishaka lya kwoyer?" 4 Kumbiti womberi watakula ndiri shintu. Yesu kamshinkula muntu ulii na kumponiziyi na kamleka kagendi zyakuvi. 5 Su kawagambira, "Kwana muntu yoseri pakati penu yakawera na mwana ama ng'ombi yakapatukiliti mulirindi mulishaka lya kwoyer?" 6 Woseri wasinda shakutakula, su wanyamalira jii. 7 Yesu kaloliti wahenga wamu ntambu yawasyagula pahala paherere nentu, su kawagambira woseri mfanu agu, 8 "Muntu yoseri pakakushemerani mumsambu gwa arusi, namlivaga pahala paherere nentu. Mana pamonga kwana muntu yakawera

ng'ende nukaliloli, su nduwa hapeni nizi." 19 Muntu gwingi katakula, 'Hemeriti wang'ombi lilongu limu na nankugolokera kugenda kuwajera mulirambu, su nduwa hapeni nizi!' 20 Na yumonga katakula, 'Neni nyuga mdala, su hapeni nizi.' 21 "Su ntumintumi kawuya na kumgambira goseri mtuwa gwakuvi. Mtuwa ulii kakalaliti nentu na kumgambira ntumintumi gwakuvi, 'kanongola gugendi munjira na muvipenyu nya muisi, gwakawajegi wahushu, na wavibyeketu na wanawisi wavibyeketu wamonga.' 22 Pamberi ntumintumi kalonga, 'Mtuwa, vitwatira vitendeka ntambu yagutakuliti, kumbiti mwana fasi mnumba.' 23 Su mtuwa kamgambiriti ntumintumi, 'Gugendi munjira na muvipenyu, guwagambiri wantu mpaka wizi, su numba yangu hayimeti. 24 Nukugambira nakaka kwahera muntu ata yumu pakati pa walii yawawashemeriti hakalambiti ata tyee shiboga shaneni!' 25 Palii lipinga likulu paliweriti lyankugenda pamuwera na Yesu, yomberi kagalambuka na kuwagambira, 26 "Woseri yawiza kwa neni uganu

wawafira tati na mawu wawu, wadala na wana, yakuwi na kusakula weri kila pahala mpaka kaliwon. walongu na wadada wawu, ama womberi, hapeni 9 Handa pakayiwona kala, ndo hakawashemi waganja waweri wafundwa waneni. 27 Woseri yawatola ndiri wakuwi na wapakwegera pamuwera na kuwagambira, lupingika lwatu weni na kufata hapeni waweri 'Nana nemeli nentu toziya mona mpiya yaiyagamiliti. wafundwa wangu.' 28 "Handa yumu pakati pa mwenga Su tunemeleli pamuwera!" 10 Nankuwagambira yakafira kunyawa mnara, kwanja kalivaga huti pasi nakaka ndo hera hangu, wantumintumi wa kumpindi na kulihola galama zakuwi, pakalola handa kana kwa Mlungu hawanemeleri toziya ya muntu yumu mpiya zitosha za kumalira lihengu. 29 Handa gwahera yakatenda vidoda pakaleka vidoda vyakatenditi." 11 mpiya, pagunyawiti liyanjiru hapeni guwezi kumalira Yesu kendereyiti kulonga, "Kwanaga muntu yumu kunyawa mnara, na woseri pawalola galii gagalawiriti yakaweriti na wana wawili wapalu. 12 Muhasha hawakuseki. 30 Womberi hawalongi, 'Muntu ayu kamgambiriti tati gwakuwi, 'Tati gunupi vinu uhala yakanjiti kunyawa mnara kasinda kumalira lihengu!' 31 "Mfalumi yakawera na wantu elufu lilongu limu pakagenda kumkoma mfalumi yumonga yakawera kawuza uhala wakuwi woseri, shakapanu kawuka na wantu elufu malongu mawili, mpaka huti yomberi ukaya kagenda zakuwi na mpiya zakapatiti. Kagenditi kalivagi kulihola handa kana makakala ga kuukoma isi ya kutali kweni aku su katumiyiti mpiya zili ufalumi umonga. 32 Handa pakahera makakala, vuluvulu. 14 Kamaliriti kila shintu shakaweriti nashi. hakawatumi wajumbi waliwoni na mfalumi yumonga, Su ilawira njala na kueneya miuisi yoseri, na yomberi kumkosiya mashaliti ga ponga uganu yomberi kankali kaweriti kahera shintu. 15 Su kagenditi kutenda ka kutali." 33 Yesu kamaliriti kwa kutakula, "Ntambu ira lihengu kwa muntu yumu gwa isi ili, mweni kamkulutili ayi kwahera ata yumu pakati penu hakaweri mfundwa mulirambu lyakuwi kuwalolera wamtumbi. 16 Kafiriti wangu mpaka huti guleki kila shintu shakaweriti nashi. 34 "Munu guherepa, kumbiti munu pagukola ndiri kuliya viboga vyawalekiti wamtumbi, toziya kwahera kawhera njira ya kugutenda gukoli kayi. 35 Su gufaa ndiri ata pawitira mulitapaka ama kuwera mbotu, kaweriti kahera njira! 18 Hambuyi kwa tati gwangu hawagwasi kutali. Yakana makutu kapikaniri!"

15 Lishaka limu watoza kodi wavua pamuwera na wanavidoda wiziti kumpikinira Yesu, 2 Wamafalisayu na wafunda wa Malagaliru wanji kung'ong'a, mumoyi mwawu, walonga, "Muntu ayu kuwashemera wanavidoda na ata kuliya pamuwera na womberi!" 3 Su Yesu kawagambira mfanu agu, 4 "Yumu pakati penu pakawera na wakondolu miya na pagwerewa yumu kagamila, hagutendi ashi? Haguwaleki walii wakondolu malongu tisa na tisa kuntundu na kugenda kumsakula kondolu ulii yakagamiliti mpaka gumwon. 5 Pagumwona hagunemeleli nentu na hagumpapi mumakombi mwaku 6 na kuuya nayu ukaya. Shakapanu pagusoka ukaya, haguwashemi waganja waku na wapakwegera pamuwera na kuwagambira, 'Nana sherek sherek nentu toziya numwona kondolu gwangu yakagamiliti. Su tunemeleli pamuwera!' 7 Ndo ntambu ira ayi, nukugambirani haiweri nemeru nentu kumpindi kwa yakatenda vidoda yumu pakaleka vidoda vyakatenditi kuliku wantu malongu tisa na tisa yawamfirizya Mlungu, ndoweni yawalihola wahera vidoda vyakuleka. 8 "Ama payiweri mdala yumu yakawera na magwala lilongu limu na ligwala limu paliyagamila, su hakatendi ashi? Hakawashi shikoloboyi, hakafyagili numba

wakuwi na wapakwegera pamuwera na kuwagambira, 'Nana nemeli nentu toziya mona mpiya yaiyagamiliti. wafundwa wangu.' Su muntu ulii kawagawira sawa wana wakuwi awili. 13 Gapita ndiri mashaka gavuwa muhasha ulii kumkosira mwanja kuwuya ukaya kwa tati gwakuwi. 17 Upeleru kanjiti kuliya viboga vyawalekiti wamtumbi, toziya kwahera muntu yakamupiti shintu shakuliya. 18 Hambuyi kwa tati gwangu na kulonga, Tati, ntenda vitendu vifaa ndiri kwa Mlungu na kwaku viraa. 19 Neni nfaa ndiri kushemwa mwana gwaku, guntendi neni gambira yumu gwa wantumintumi waku." 20 Su kanjiti mwanja kuwuya ukaya kwa tati gwakuwi." "Pakaweriti kankali kakutali kulawa ukaya, kumbiti tati gwakuwi kamwoniti kala, su moyu gwakuwi gumwoniliti lusungu, su kumtugira na kamkisikira mwana gwakuwi na kumnonera. 21 Mwana ulii kamgambira tati gwakuwi, 'Tati, neni numkosera Mlungu na gwenga viraa. Nfaa ndiri kunshema namwana gwaku.' 22 Kumbiti tati gwakuwi kawashemiti wantumintumi wakuwi na kawagambira, Kanongola! Mtoli nguwu zihereda nentu mumvalisiyi na pete mvalisiyi mushyala na mumvalisiyi vilwatu mumagulu. 23 Shakapanu mgendi mkamlikatuli ndama kaherepa tuliyi, na tunemeleli mumsambu! 24 Toziya mwana gwangu kahowiti, kumbiti vinu kazyuka, kaweriti kagamila, kumbiti lero kawoneka.' Su wanji kuvina msambu. 25 "Shipindi shilii mkulu gwakuwi kaweriti kankali keniwuyi kulirambu. Pakaweriti munjira pakwegera na ukaya kwakuwi kankuwuya, kapikaniriti zilaa sherek na ng'oma. 26 Su kamshemiti yumu gwa wantumintumi na kamkosiya, 'Kwana shishi pakaya panu?' 27 Ntumintumi ulii kamwankula, 'Mlongu gwaku kawuya pakaya panu, su tati gwaku

kamshinjira lindama likulukulu, toziya kamwona mushintu shididini, hakaweri mjemira muvintu vikulu kankali mkomu.' 28 "Su muntemba mkulu ulii kakalariti viraa, na muntu pakajimira ndiri mushintu shididini nentu, kalemiti kwingira mnumba, su tati gwakuwi hapeni kajimiri mushintu shikulu. 11 Handa mwenga kalawiti kunja na kamgambira kingiri. 29 Kumbiti pamujimirika ndiri kwa vintu nya pasipanu, ndo yomberi kamwankula tati gwakuwi, 'Guloli, mivinja gaa hakawapanani vintu viwagira nya nakaka? 12 yoseri ayi nukutendera lihengu gambira ntumintumi, Na handa mwenga pamuweera waminika ndiri kwa na ng'enda ndiri shinyumi na lilagaliru lyaku. Gunupa vintu nya wantu wamonga, ndo gaa hakakupani shishi nen? Pota na kunupa mbuzi ntendi msambu vintu vyenu maweni? 13 "Kwahera ntumintumi pamuweera na waganja wangu! 30 Kumbiti lero kiza yakaweza kuwatendera lihengu watuwa wawili, toziya mwana gwaku ayu yakatumiyyiti ulunda waku woseri Ntumintumi hakamlemi ayu na kumfira yumonga, pamuweera na wandiyandiya, na pakawuyiti pakaya ama hakaweri na yamu na kumleka yumonga. Hapeni panu, gwenga gumshinjira ula ndama likulukulu' 31 mwezi kumtendera Mlungu na shipindi shila shilii Tati gwakuwi kamwankula, 'Mwana gwangu, gwenga guyitendera mpiya.' 14 Mafalisayu pawapikaniriti gulikala pahala panu na neni mashaka goseri, vinu vintu vyoseri vyanwera navyi ndo nya gwenga. 32 mwezi kumtendera Mlungu na shipindi shila shilii Kumbiti tufiruwa tuvini msambu na kunemelera, toziya waheri kulongolu kwa wantu, kumbiti Mlungu kayimana mlongu gwaku kahowiti, kumbiti vinu kazyuka, kaweriti myoyu yenu. Kwa shintu shili shashiwoneka shana kagamila, kumbiti vinu kawoneka."

16 Yesu kawagambiriti wafundwa wakuwi,
"Kwanaga na mlundamali ayu yakaweriti na mfundwa yakalolera ulunda wakuwi. Mlunda mali ulii wamgambiriti kuwera yakalolera ulunda wakuwi kaweriti kankuyananga mpiya. 2 Su mlundamali ulii kamshema na kumgambira, 'Avi ndo vitwatira gaa vyampikinira kwaku, gung'ambiri ntambu yagutumiyiti mpiya zyangu, toziya hapeni guweri mlolera ulunda gwangu kayi.' 3 Mlolera ulunda kaligambira mweni, 'Mtua gwangu hakanwingi mlihengu lyangu. Hantendi ashi? Neni nahera makakala ga kulima, viraa nana soni kuluwaluwa. 4 Vinu nuvimana hantendi ashi! Su pakanwinga lihengu, hanweri na waganja weni hawanshemeli ukaya kwawu.' 5 "Su kawashemiti wantu woseri weni mtuwa gwakuwi kaweriti kankuwadayi. Kamkosiyiti gwa kwanja, 'Gwenga mtuwa gwangu kakushonga mpiya ninga?' 6 Yomberi kamwankula, 'Mapipa miya ga lipaki lya zeyituni.' Mlolera ulunda kamgambira, 'Aga ndo mawalangu gaku, gulivagi pasi, gulembi lilongu mhanu.' 7 Shakapanu kamkosiya kayi yumonga, 'Na gwenga wakushonga mpiya ninga?' Yomberi kamwankula, 'Mihaku elufu ya nganu.' Mlolera ulunda kamgambira, 'Aga ndo mawalangu gaku, gulembi miya nane.' 8 "Su mtuwa ulii kamzumiyiti nentu mlolera ulunda yakaweriti kana pyera katumiyyiti luhalu, toziya wantu wa pasipanu wana luhalu ng'anji muvitwatira vyawu kuliku wantu wa muweru." (aiōn g165) 9 Yesu kendereyiti kulonga, "Su nukugambirani mwenga, Mtendi uganja kwa kutumiya vintu nya pasipanu, su paviwapelerani hawawashemeri mnumba ya mashaka goseri. (aiōnios g166) 10 Muntu yoseri pakajimira

Ntumintumi hakamlemi ayu na kumfira yumonga, ama hakaweri na yamu na kumleka yumonga. Hapeni panu, gwenga guyitendera mpiya." 14 Mafalisayu pawapikaniriti goseri aga, wamkaliriti Yesu toziya wameri wafiraga mwezi kumtendera Mlungu na shipindi shila shilii 15 Yesu kawagambira, "Mwenga mlilanguziya waheri kulongolu kwa wantu, kumbiti Mlungu kayimana myoyu yenu. Kwa shintu shili shashiwoneka shana mana nkulu kulongolu kwa wantu, Mlungu kashiwona kuwera shinyankalika. 16 "Lilagaliru lya Musa na malembu ga wambuyi wa Mlungu gaweriti mpaka shipindi sha Yohani Mbatiza, kwanjira palii Visoweru viwagila nya Ufalumi wa Mlungu wankubwerwa, su kila muntu kankwingira kwa makakala. 17 Kumbiti ndo ikamala ndiri kumpindi na pasi panu kwagamira kuliku lilembu lididini lya Lilagaliru kuliwusya. 18 "Muntu yoseri pakamleka mdala gwakuwi na kuyuga mdala gwingi katenda uhumba, na muntu pakamuyuga mdala yawamlekiti viraa katenda uhumba. 19 "Paweriti na muntu yamu yakaweriti mlundamali, yakavaliti nguwu zya beyi nkulu nentu na kaweriti kankubojola mashaka goseri. 20 Vilaa viliu kuweriti muntu muhushu yawamshema Lazaru, yakaweriti na vironda nshimba yoseri, mweni kalikaliti pamlyagu gwa mlundamali. 21 Pakafira kuliya masigalu ga viboga vyavitulukiriti pasi pameza pa mlundamali. Ata wang'ang'a wiziti na kulambita vironda vyakuwi! 22 "Muhushu pakahowiti kala, wantumintumi wa kupindi wamtoliti na kumtula pakwegera na Aburahamu mumsambu kulaa kumpindi. Na mlundamali kahowiti vira na wamsira, 23 na kagenda pahala yapaweriti kwana ntabiku nentu mulirindi lyalihera upeleru, na pakaloliti kamwoniti Aburahamu kwa kutali pamuhera na Lazaru kapakwegera. (Hadēs g86) 24 Su kanjiti kushema, 'Tati Aburahamu! Nyagu gumoneri lusungu bamu. Gumtumi Lazaru kajobi shala shakuwi mumashi, kizi kaluzizimisiyi lulimi lwangu, toziya nulikala mundabiku nentu mumotu amu!' 25 "Kumbiti Aburahamu kamgambira, 'Guliholi mwana gwangu paguweriti gwamkomu gupatiti vintu vyoseri viherepa, kumbiti Lazaru kapatiti vintu vidoda vyoseri. Kumbiti vinu kankunemelera panu, na gwenga gwankutabika.

26 Pamuwera na goseri aga, pakati petu panu kwana lirindi likulu nentu, su kwa woseri yawaifira kwiza kwa twenga hapeni wawezi, ama kwahera muntu yakaweza kulawa kwenu kwiza uganu ama kwa kwiza kwa mwenga.' 27 Mlundamali kalonga, 'Nyagu nukuluwa tati Aburahamu, gumtumi Lazaru kagendi ukaya kwa tati gwangu, 28 kwana walongu wangu wamuhanu. Kagendi kawaberiziyi nawiza uganu panu pahala pa ndabiku.' 29 'Aburahamu kawankula, 'Kwa walongu waku kwana malembu ga Musa na malembu ga wambuyi wa Mlungu hagawaberiziyi, walongu waku wafiruwa wagapikaniri ntambu yagawagambilira.' 30 Mlundamali kamwankula, 'Tati Aburahamu, itosha ndiri! Kumbiti pakazyuka muntu kwau kulawa kwa wahowiti na kuwagendera, hawampikiniri na kuleka vidoda vyawatenda.' 31 Kumbiti Aburahamu kamgambira, 'Pawagapikanira ndiri malembu ga Musa na malembu ga wambuyi wa Mlungu, hapeni wajimili ata muntu pakazyuka."

pasijiji, kaliwoniti na wantu lilongu limu yawaweriti na ungumbula. Wagolokiti kwa kutali 13 na wabotanga 14 Yesu kawawoniti na kawagambira, "Mgendi mwakaliwonisiyi kwa mkulu gwa ludewa." Pawaweriti munjira wankugenda su wapungikiti. 15 Yumu pakati 16 Kasuntama makukama Mlungu kwa liziwu likulu. 16 Kasuntama makukama pa magulu ga Yesu nakulonga mayagashii kwa Yesu. Muntu ulii kaweriti Msamariya. 17 Yesu kalonga, 18 Iwera ashi muhenga ayu walii wamonga tisa? 18 Iwera ashi muhenga ayu gweka yakuwi ndo kiza kumkwisa Mlungu?" 19 Na Yesu kamgambira, "Gugoloki na gugendi, njimiru yaku ikuponiziya." 20 Mafalisayu wamu wamkosiyiti ntambu ya kuwoneka. 21 Kwahera muntu hakawesi kutakula, "Guloli" wapalaa! Ama 'Wa palii!' Toziya

17 Yesu kawagambira wafundwa wakuwi, "Vintu vyavimtenda muntu katendi vidoda mpaka vilawili, kumbiti shondi kwa ulii yakavijega! 2 Ayiweri mbaka kwa muntu yakavijega vikomu kumtawa musingu libuwi likulu lya kusagila na kumwasira mubahali, kuliku kumkalaziya yumu gwa wadidini awa watendi vidoda. 3 Muliloleli weri ntambu yamtenda! "Handa mlongu gwaku pakatenda vidoda, gumkalipiri na pakaleka gumlekizii. 4 Handa pakakukoseya mala saba kwa lishaka limu, na kila shipindi pakakuwuyira na kutakula, 'Vyantenditi gunekiziyi,' su gufiruwa gumlekizii." 5 Wantumintumi wamgambiriti Mtuwa, "Gutongeleri njimiru." 6 Mtuwa kawankula, "Handa njimiru yenu payiwera nkulu gambira mbeyu ya ndidini nentu, hamuzezi kugugambira mtera gwa mkuyu, 'Gutupuki gukaliyoshikeri mubahali!' Ndo meguwajimili. 7 "Yumu pakati penu pakawera na ntumintumi yakalima lirambu ama kankulolera wakondolu. Pakawuya kulawa kulirambu, hakamgambiri ntumintumi ulii kamkamu, gwizi gulii shiboga? 8 Ndala! Hakamgambiri, 'Gunyawili huti shiboga, shakapanu guvali na guweri kala kuntendera mpaka mmalili kuliya na kulanda, shakapanu gwenga hagulii.' 9 Hashi, hagulungi mayagashii kwa ntumintumi toziya katenda vyakamgambiriti? 10 Ntambu iraa ayi kwa mwenga, pamtenda kala vyoseri vyawawagambiriti mtendi, mlongi, 'Twenga twawantumintumi hera weni twahera mota, tutenda hera lihengu lyetu.'" 11 Yesu pakaweriti mumwanja kugenda Yerusalem, kapitiliti mumipaka mwa Samariya na Galilaya. 12 Pakaweriti kankwingira

pashijiji, kaliwoniti na wantu lilongu limu yawaweriti na ungumbula. Wagolokiti kwa kutali 13 na wabotanga pawalonga, "Yesu! Mtuwa! Gutuwoneri lusungu!" 14 Yesu kawawoniti na kawagambira, "Mgendi mwakaliwonisiy kwa mkulu gwa ludewa." Pawaweriti munjira wankugenda su wapungikiti. 15 Yumu pakati pawu pakawoniti handa kapona, kawuyiti pakamkwisa Mlungu kwa liziwi likulu. 16 Kasuntama makukama pa magulu ga Yesu nakulonga mayagashii kwa Yesu. Muntu ulii kaweriti Msamariya. 17 Yesu kalonga, "Kuweriti na wantu lilongu yawapungitwi, wakoshi walii wamonga tisa? 18 Iwera ashi muhenga ayu gweka yakuwi ndo kiza kumkwisa Mlungu?" 19 Na Yesu kamgambira, "Gugoloki na gugendi, njimiru yaku ikuponiziba." 20 Mafalisayu wamu wamkosiyiti Yesu, "Ufalumi wa Mlungu wankwiza ndi?" Yomberi kawankula, "Ufalumi wa Mlungu wankwiza ndiri ntambu ya kuwoneka. 21 Kwahera muntu hakawezi kutakula, 'Guloli' wapalaal! Ama 'Wa palii!' Toziya Ufalumi wa Mlungu wamngati mwenu." 22 Shakapanu kawagambira wafundwa wakuwi, "Shipindi hakizi pamfira kuliola lishaka limu mumashaka ga Mwana gwa Muntu, kumbiti hapeni muliwoni. 23 Wantu woseri hawakugambiran, 'Mloli, ka palii!' Ama, 'Mloli ka panu!' Kumbiti mwenga namlawa pota namuwafata, 24 toziya Mwana gwa Adamu mumashaka gakuwi, hakaweri gambira lumeta lwa lupanda ntambu yalulangala kulyera kwanjira uwega umu mpaka uwega umonga. 25 Kumbiti kwanja kafrirwa katabiki muvitwatira viviuwa na kulemwa na wantu wa shiyiwuku ashi. 26 Ntambu yaiyiweriti mumashaka ga Nuhu, ndo hayiweri mumashaka ga Mwana gwa Muntu. 27 Wantu wendereyiti kuliya na kulanda, na wapalu hawayugi na wadala kuyugwa mpaka shipindi shilii Nuhu pakayingiliti musafina. Mafuliku galawiti na kuwalaga woseri. 28 Hayiweri gambira shipindi sha Lutu. Wantu wendereyiti kuliya na kulanda, kuhemera na kuuza, kuyala na kunyawa. 29 Lishaka lili Lutu pakawukiti Sodoma, motu na mabuhi ga motu gatowiti gambira mvula kulawa kumpindi na kuwalaga woseri. 30 Ntambu ayi hayiweri mulijuwa lili Mwana gwa Muntu pakawoneka." 31 "Lijuwa lili muntu yakawera pampindi pashitwiku pa numba yakuwi nakasuluka pasi kutola ulunda wakuwi, Ntambu iraa ayi muntu yoseri pakawera kuisi na kawuya ukaya. 32 Mmuholi mdala gwa Lutu! 33 Yoseri yakafira kugaponiziba makaliru gakuwi, hakagamiziya na yoseri yakagamiziya makaliru gakuwi hakagalopoziji. 34 Nukugambiran, pashiru palii wantu wawili hawaweri wankugonja mushitanda shimuweera, yumu hawamtoli na yumonga hawamleki. 35 Wadala wawili hawaweri wankusaga

usaka pamuwera, yumu hawamtoli na yumonga hawamleki." 36 Wantu wawili hawaweri wankutenda lihengu mulirambu, yumu hawamtoli na yumonga hawamleki 37 wantumini wamkosiyiti Yesu, "Koshi Mtuwa?" Yesu kawankula, "Papawera na lintumbi, kunguru ndo hawaliwoni pamuwera."

18 Yesu kawagambiliti wantumintumi wakuwi mfanu, kawafunda wafiruwa kuluwa Mluntu mashaka goseri pota na koya. 2 Yesu kalonga, "Mlushi lumu kuweriti na mtoza yakamtira ndiri Mluntu, ama kumjali muntu. 3 Na kuweriti na mkenja mulushi lulii yakamgenderiti hakimu pakaluwa haki yakuwi pakatakula, 'Guntangi mpatti shanfurawa kupata kulawa kwa mngondou gwangu.' 4 Kwa shipindi shiuwa hakimu kafiriti ndiri kumtanga, kumbiti upeleru wakuwi kaligambira mweni, 'Tembera neni namtira ndiri Mluntu pota kulishera wantu, 5 toziya mkenja ayu kangaziyaga nentu, hanumwamuliri shauri lyakuwi. Pantenda ndiri hakendereyi kwiza panu na upeleru hakang'aziyi nentu!" 6 Mtua kendereyiti kutakula, "Mpikaniri ntambu yakatakuliti mtoza ayu mdoda. 7 Vinu, hashi Mluntu hapeni kawamuliri wantu wakuwi yawamlilira pashiru na paliwala? Hashi, hakakawi kuwatanga? 8 Nukugambirani, hakawamuliri kanongola. Kumbiti Mwana gwa Muntu pakiza hakuweri na njimiru pasipanu?" 9 Yesu kawagambiliti vira a mfanu gwagufata gwa walii yawallilola kuwera waherepa na kuwazarawu wantu wamonga. 10 Kalonga, "Kuweriti na wantu wawili wakweniti kugenda Kunumba nkulu ya Mluntu kuluwa. Yumu kaweriti Mfalisayu na yumonga mtola kodi." 11 Mfalisayu kagolokiti gweka yakuwi na kuluwa shimoyumoyu pakalonga, "Mluntu mayagashii, neni nanalwaliya ndiri, nampayu ndiri ama mndiyandiya gambira wantu wamonga. Nonga mayagashii kwaku toziya neni nulifana ndiri gambira mtola kodi ayu. 12 Nfunga mala mbili mulijuma, ndaviya fungu lilongu lya vintu vyampatiti." 13 Kumbiti mtola kodi kagolokiti kwa kutali, kanyasula ndiri sheni shakuwi kumpindi, su kahinginika mumoyu mwakuwi pakalonga, "Mluntu, gumoneri lusungu neni yantenda vidoda!" 14 Yesu kalonga, "Nukugambirani, mtola kodi kawuyiti ukaya pawamlekeziyiti vidoda vyakatendit, kumbiti Mfarisayu ulii wamlekeziyiti ndiri vidoda vyakatenda. Toziya woseri yawafira kulikweniziya hawawasulusiyi, na woseri yawalisulusiya weni hawawakweniziyi." 15 Wantu wamu wamjegiriti Yesu wana wadidini su kawatulili mawoku gakuwi. Wafundwa pawawoniti, wawalewelera ntambu yawatenda, 16 kumbiti Yesu kawashema wana wizi kwakuwi pakalonga, "Muwaleki

wana wadidini wizi kwaneni, namuwalewelera toziya Ufalumi wa Mluntu ndo wa wantu gambira awa. 17 Nukugambirani nakaka! Muntu yoseri yakanka ndiri Ufalumi wa Mluntu gambira mwana mdidini hapeni kingiri amu." 18 Mkulu gwa Wayawudi kamkosiyiti Yesu, "mfunda muheri, ntendi shishi nwezi kupata ukomu wa mashaka goseri?" (aiōnios g166) 19 Yesu kamkosiyi, "Iwera ashi gunshema muheri? KWAhera muntu yakawera muheri kumbiti Mluntu gweka yakuwi. 20 Gugamana malagaliru, 'Naguera muhumba, nagulaga, nagwiwa, nagumtakulila mpayu muntu yoseri, guwapananu ligoya tati na mawu gwaku.' 21 Yomberi kawankula, "Kwanjira panweriti mdidini, nugajimira malagaliru goseri aga." 22 Yesu pakapikaniriti aga kamgambira, "Guleka shintu shimu shagufiruwa kutenda. Guwuzi kila shintu shaguwera nashu na guwagawiri wahushu mpiya azi, na gwenga haguweri mlundamali kumpindi, su gwizi na gunfati." 23 Kumbiti muntu ulii pakapikaniriti aga, kahinginikiti nentu toziya kaweriti mlunda nentu. 24 Yesu kawoniti ntambu yakahinginikiti na katakula, "Ntambu ayi hayiweri vikamala kwa wantu walunda kwingira mu Ufalumi wa Mluntu. 25 Hayiweri ikamala kwa walunda mali kwingira mu Ufalumi wa Mluntu kuliku shigongolu shawamshema Ngamiya kupena mushitoboli sha sindanu." 26 Wantu walii pawapikaniriti aga wakosiya, "Su gaa hakalopozivi?" 27 Yesu kawankula, "Gavezekana ndiri kwa wantu, kumbiti kwa Mluntu gawezekana." 28 Peteru kamgambira, "Guloli! Twenga tuleka kaya zetu na kukufata gwenga." 29 Yesu kawagambira, "Yina! Nukugambirani nakaka muntu yoseri yakalekiti numba, ama mdala, ama walongu, ama mawu na watati wakuwi, ama wana toziya ya Ufalumi wa Mluntu 30 hakawanki gavuwa nentu mushipindi ashi na mushipindi shashiza hakawanki ukomu wa mashaka goseri." (aiōn g165, aiōnios g166) 31 Yesu kawatoliti wantumintumi walii lilongu na wawili na kuwagambira, "Mpikaniri! Twankugenda Yerusalem kulii kila shintu wambuyi wa Mluntu walembiti, kuusu Mwana gwa Muntu hagalawiri. 32 Hawamupanani kwa wantu yawaweriti ndiri Wayawudi, na womberi hawamtenderi lidifiya na hawamwigilangi na hawamtemeri mata. 33 Hawamsyatangi ndomontu na hawamlagi, kumbiti lishaka lya tatu kwanjira pakahowiti hakazyuki." 34 Kumbiti wantumintumi wavimaniti ndiri vintu vyoseri avi, mana ya visoweru viweriti vififwa kwawomberi, na wavimaniti ndiri shakatakuliti Yesu. 35 Yesu pakaweriti kapakwegera na Yeriku, kuweriti na muntu yakana Iwisi yakalivagit panjira pakaluwa. 36 Pakapikaniriti lipinga lya wantu lyankupita kakosiya,

"Kwana shishi?" 37 Womberi wamgambira, "Yesu gwa kuwera mfalumi kawuyiti ukaya. Palii kawashemiti Nazareti kankupita." 38 Nayomberi kalila kwa liziu wantumintumi wakuwi kafira kavimani ntambu ya likulu, "Yesu! Mwana gwa Dawudi! Gumoneri lusungu!" kila muntu kapata mpiya zininga kuliku ntambu 39 Wantu wawalongoleriti wamkalipira pawamgambira yakawayupiti. 16 Ntumintumi gwa kwanja kiza na kanyamalili. Kumbiti yomberi kendereyiti kubotanga, kulonga, 'Mtuwa, mpata mpiya lilongu nentu ya "Mwana gwa Dawudi! Gumoneri lusungu!" 40 Yesu mpiya yimu yagunupiti.' 17 Nayomberi kamgambira, kagolokiti, na kawagambira wamjegeri muntu kana 'Gutenda weri, gwenga gwa ntumintumi guherera! Iwisi ulii. Muntu kana iwisi pakasokiti pakwegela, Yesu Toziya guwera gwa mwaminika kwa shintu shididini, kamkosiya, 41 "Gufira nukutenderi shishi?" Nayomberi hanukutuli guweri mkulu kwa lushi zya milongu.' 18 kawankula, "Mtuwa nduwa mpata kuwona kayi." 42 Ntumintumi gwa pili kiza na katakula, 'Mtuwa, mpata Yesu kamgambira, "Guwoni! Kwakunjimira kwaku, mpiya zyamuharu nentu ya mpiya yimu yagunupiti.' ndo gupona." 43 Pala palii, kaweza kuwona, na 19 Kwa yamu ayu kamgambira, 'Haguweri mkulu kamgendera Yesu, kalonga mayagashii kwa Mlungu. gwa lushi zya muhanu.' 20 "Ntumintumi gwgingi Lipinga lya wantu pawawoniti hangu, wamkwisiti kiza na kutakula, 'Mtuwa, mpiya yaku ayi, ntawiti Mlungu.

19 Yesu kingiriti Yeriku, kaweriti kankupita munjira za lushi alu.

2 Kuweriti na mkulu gwa watola kodii yawamshema Zakayu, mweni kaweriti mlundamali. 3 Kafiriti kumwona Yesu kaweriti gwa ntambu gaa, kumbiti toziya ya lipinga lya wantu na toziya kaweriti mfupi, na kasinditi kumwona Yesu. 4 Su kalongolera mbiru, kakwena pampindi pa mkuyu su kawezi kumwona Yesu kaweriti kankupita njira ayi. 5 Yesu pakaweriti kankwiza pahala palii, kaloliti kumtera na kumgambira Zakayu, "Kanongola gusuluki, toziya nfiruwa kulikala mnumba mwaku leru." 6 Zakayu kasuluka kanongola, kumshemera kwa kunemelera. 7 Wantu woseri pawawoniti hangu, wanji kuhinginika pawalonga, "Muntu ayu kagenda kuwera muhenga yakanaligoya ukaya kwa yakana vidoda!" 8 Zakayu kagoloka, kumgambira Mtuwa, "Gupikaniri, Mtuwa! Hanuwananani wahushu nusu ya ulunda wangu, na handa panumupokiti muntu yoseri kwa kumupayira hanumuuzilili mala msheshi." 9 Yesu kamgambira, "Ulopoziwu usoka mnumba amu leru, toziya muntu ayu vira ndo kamushiyiwuku sha Aburahamu. 10 Mwana gwa Muntu kiziti kusakula na kuwalopoziya yawagamiliti." 11 Wantu pawaweriti wankupikanira aga, Yesu kendereyiti kuwagambira mfanu. Pakaweriti pakwegera kusoka Yerusalem na wantu walii waliholiti kuwera Ufalumi wa Mlungu sambira usoka. 12 Su kawagambira, "Kuweriti na muntu yamu yakaweriti mkulu yakagenda muisi ya kutali kaweri mfalumi, shakapanu kawuyi ukaya. 13 Pamberi pa kuwuka, kawashemiti wantumintumi wakuwi lilongu na kuwapanani mpiya kila yamu na kuwagambira, 'Guloli ntambu yamuweza kutenda pambuka.' 14 Vinu wantu wakuwi wamgalambukiti, pakawukiti kala, wawatumiti wajumbi walongi, 'Tumfira ndiri muntu ayu kaweri mfalumi gwestu.' 15 "Muntu ulii pawamtyeka kala

wantumintumi wakuwi kafira kavimani ntambu ya likulu, "Yesu! Mwana gwa Dawudi! Gumoneri lusungu!" kila muntu kapata mpiya zininga kuliku ntambu 39 Wantu wawalongoleriti wamkalipira pawamgambira yakawayupiti. 16 Ntumintumi gwa kwanja kiza na kanyamalili. Kumbiti yomberi kendereyiti kubotanga, kulonga, 'Mtuwa, mpata mpiya lilongu nentu ya "Mwana gwa Dawudi! Gumoneri lusungu!" 40 Yesu mpiya yimu yagunupiti.' 17 Nayomberi kamgambira, kagolokiti, na kawagambira wamjegeri muntu kana 'Gutenda weri, gwenga gwa ntumintumi guherera! Iwisi ulii. Muntu kana iwisi pakasokiti pakwegela, Yesu Toziya guwera gwa mwaminika kwa shintu shididini, kamkosiya, 41 "Gufira nukutenderi shishi?" Nayomberi hanukutuli guweri mkulu kwa lushi zya milongu.' 18 kawankula, "Mtuwa nduwa mpata kuwona kayi." 42 Ntumintumi gwa pili kiza na katakula, 'Mtuwa, mpata Yesu kamgambira, "Guwoni! Kwakunjimira kwaku, mpiya zyamuharu nentu ya mpiya yimu yagunupiti.' ndo gupona." 43 Pala palii, kaweza kuwona, na 19 Kwa yamu ayu kamgambira, 'Haguweri mkulu kamgendera Yesu, kalonga mayagashii kwa Mlungu. gwa lushi zya muhanu.' 20 "Ntumintumi gwgingi Lipinga lya wantu pawawoniti hangu, wamkwisiti kiza na kutakula, 'Mtuwa, mpiya yaku ayi, ntawiti mushitambala. 21 Nukutuliriti gwenga toziya gwenga gwa muntu gukalipa. Gwenga gutolaga shilii shaku ndiri na kubena shilii shaguyala ndiri.' 22 Nayomberi kamgambira, 'Gwenga gwa ntumintumi gufaa ndiri! Nukutoza kulawirana na visoweru vyaku! Guivimana nenii muntu nkalipa, ntola shilii shashiwera ndiri shaneni na mbenanga vilii vyanyaala ndiri.' 23 Su iwera hashi gutuliti ndiri mpiya zyangu muluhanja? Pambuyiti hampati mpiya yangu pamuhera na mota yakuwi." 24 "Shakapanu kawagambira woseri yawaweriti wagoloka palii, 'Mmupoki mpiya ayi na mumupi ntumintumi ulii yakongeriti mpiya lilongu.' 25 Kumbiti womberi wamgambira, 'Mtuwa, ayu kana mpiya kala mala lilongu!' 26 Nayomberi kawankula, 'Nukugambiranii woseri yawawera na shintu, hawongelerwi, kumbiti woseri yawahera na shintu, ata shilii shididini shawawera nashi hawawapoki. 27 Vinu woseri walii yawaweriti wangondu wangu yawanfira ndiri nenii nweri mfalumi gwawu, muwajegi panu na kuwalaga palongolu pa masu gangu!' 28 Yesu pakatakuliti kala aga, su kawalonguleriti kugenda Yerusalem. 29 Pakaweriti pakwegera kusoka Betifagi na Betaniya, mulugongu lwa Mizeyituni, kawatumiti wafundwa wawili 30 kawagambira, "Mgendi mushijiji sha palongolu pieni, pamwingira hamwonni punda wantawa mweni hakenitumiki na muntu. Mumyopoli na mumjegi panu. 31 Muntu yoseri pakawakosiya, iwera hashi mwankumyopola, mumgambiri Mtuwa kamfira." 32 Wagenditi munjira yawu, wawona kila shintu Yesu ntambu yakawagambiriti. 33 Pawaweriti wankumyopola punda ulii, weni yawawera na punda wawakosiya, "Iwera hashi mwankumyopola punda ayu?" 34 Nawomberi wamwankula, "Mtuwa kamfira," 35 su wamjega punda ulii kwa Yesu. Shakapanu wamyalikira nguwu zyauwu pampindi pa punda na wantanga Yesu kumkweniziya pampindi pakui. 36 Yesu kendereyita na mwanja, na wantu wayalika

nguwu zyau munjira. **37** Pakasokiti pakwegera ulawiti koshi.” **8** Yesu kawagambira, “Vira nenii hapeni na Yerusalem, panjira panda ya lugongu lwa nuwagambirani ntenda vitwatira avi kwa uwezu wa Mizeytini, lipinga likulu lya wafundwa wanji kutenda gaa.” **9** Yesu kawagambiriri wantu mfanu agu, “Kweniti lusheka na nemeleru walonga mayagashii Mlungu na muntu yakayaliti mizyabibu mulirambu, kawazimila na kumkwisa yomberi kwa liziwi likulu pawatakula wakulima na mweni kagenditi mwanja, kalikaliti mauzausa makulu wagawoniti, **38** “Mlungu gumtekeleri kulii shipindi shiwa. **10** Shipindi sha kubenanga mfalumi yakiza mulitawu lya Mtwa! Ponga iweri zyabibu shisokiti, kamtumiti mmanda kagendi kwa kumpindi nentu kwa Mlungu na ukwisa uweri wakulima, kakatoli seemu ya mabenangu ga lirambu kwa Mlungi!” **39** Shakapanu Wamaafalisayu wamu lya mizyabibu. Kumbiti wakulima wamkomanga mulipinga lili lya wantu wamgambira Yesu, “mfunda, ntumintumi ulii na wamuwuziya ukaya mawoku guwanyamaziyi wafundwa waku.” **40** Yesu kawankula, hera. **11** Su kamtumiti ntumintumi gwingi, kumbiti “Nukugambirani, handa pawanyamalila, mabuhi aga wakulima walii wamkoma kayi na kumtendera vidoda, haganji kubotanga.” **41** Pawasokiti pakwegera na na wamuwuziya ukaya mawoku hera. **12** Kamtumiti lushi lwa Yerusalem, na pakaluwona kanjiti kululilira, ntumintumi gwa tatu, wakulima wamkoma mpaka **42** kalonga, “Meguvimani! Lero ayi vitwtatira vijega kawera na vironda, shakapanu wamuwingawinga. ponga. Kumbiti vinu galififa pamasi paku. **43** Shipindi **13** Mweni kana lirambu kalikosiya, ‘Hantendi hashi? shankwiza ndo sheni wangondu waku hawakuzyengeti Hanumtumi mwana gwangu yanumfira, nenii sera na kwa maboma, hawakupingili na kukubabanika wega unakaka hawamupanani ligoya!’ **14** Kumbiti wakulima zoseri. **44** Hawakwagamiziyi gwenga na wantu walii pawamwoniti, wanja kuligambira, ‘Ayu ndo yawalkala mngati, hapeni wakulekeli ata libuwi mhala gwakuvi. Tumlagi, uhala wakuvi hawuweri wa limu panani pa limonga, toziya gushimana ndiri twenga!’ **15** Su wamlaviya kunja kulirambu, wamlaga.” shipindi sha Mlungu pakakwiziriti kukulopoziya.” **45** Yesu kawakosiya, “Yakana lirambu ulii hakawatendi Shakapanu Yesu kingiriti Mnomba nkulu ya Mlungu hashi wakulima walii? **16** Hakizi kuwalaga wakulima na kanja kuwawinga walii yawawuza vintu palii, woseri, na hakawapanani wakulima wamonga lirambu **46** kawagambira, “Walembiti mumalembu, Mlungu lili lya mizyabibu.” Wantu pawapikaniriti, watakuula, pakalonga, ‘Numba nkulu ya nenii hayiweri numba “Iwezekana ndiri!” **17** Yesu kawaloliti na kukosiya, ya kusalira.’ Kumbiti mwenga mutiyenda mpanga ya “Su Malembu aga Mananagala gana mana gaa? wapoka.” **47** Kila lishaka Yesu kaweriti kankufunda ‘Libuvi lyawaliemiti wanyawa wa numba, vinu Mnomba nkulu ya Mlungu. Watambika wakulu na ligalambuka na liwera libuvi lyaliwera na mana nentu wafunda wa Malagaliru, na wakulu wa wantu wafiriti kuliku goseri.’ **18** Muntu yoseri pakaguwa pampindi kumлага, **48** kumbiti wasinditi ntambu yakutenda aga, pa libuvi hakamegeki vipandi, na libuvi palimtulukira muntu yoseri, halimtendi.” **19** Wafunda wa Malagaliru na watambika wakulu wafiriti kumbata, toziya wavimanitii mfanu agu guweriti kankuwatakula womeri, kumbiti palii wawatiriti wantu. **20** Su waweriti wankusakula shipindi shifaa. Wawapanani wantu wamu mpiya walitendi waheri, su wawatumwa wagendi kumjera Yesu kwa kumkosiya, su wawezi kumbata na kumjega kwa wakulu wa serikali ya Rumi. **21** Walolalo walii wamgambira Yesu, “mfunda, tuvimanana ntambu yagutakula na kufunda vitwatira nya nakaka. Tuvimana gwenga gwahera ubagula kwa muntu yoseri ulii, kumbiti gwenga gufundu unakaka wa vintu vyakafira Mlungu. **22** Gutugambiri, handa nya halali ama vyahalali ndiri kulipa kodi kwa Kaisari!” **23** Kumbiti Yesu kavimanitii shawafira na kawagambira, **24** “Mnanguziyi mpiya. Sheni sha mumpiyya sha gaa na malembu yagalembwa mumpiyya?” Wamwankula, “nya Kaisari.” **25** Su Yesu kawagambira, “Su nya Kaisari mpanani Kaisari na nya Mlungu mpanani Mlungu.” **26** Wawenza ndiri kumbata kwa shisoweri

20 Lishaka limu Yesu kaweriti kankufunda wantu Mnomba nkulu ya Mlungu na kuvibwera visoweru viwagira, watambika wakulu na wafunda wa Malagaliru, pamuhera na wazewi, wiziti **2** na wamgambira, “Gutugambiri, gutenda vintu vyoseri avi kwa uwezu wa gaa? Ndo gaa yakakupiti uwezu wa kutenda aga?” **3** Yesu kawankula, “Vinu naneni hanuwakosiyi. Mung’ambiri, **4** uwezu wa kubatiza wa Yohani Mbatiza ulawiti kumpindi ama ulawiti kwa wantu?” **5** Womberi wanji kuligambiranu weni, “Hatulongi hashi? Patulonga, ‘Ulawiti kumpindi,’ yomberi hakatakuli, ‘Iwera hashi munjimira ndiri?’ **6** Kumbiti patulonga, ‘Ulawa kwa wantu,’ lipinga lyoseri lya wantu panu hawatugumi mabuhi, toziya woseri wavimanitii kuwera Yohani kaweriti mbuyi gwa Mlungu.” **7** Su wamwankula, “Tuvimana ndiri uwezu wakuwi

shoseri palii palongolu pa wantu, su wanyamaliti, luhanja Mnumba nkulu ya Mlungu, 2 vira virii kamwoniti pawalikangasha ntambu yakawankuliti. 27 Shakapanu mkenja muhushu nentu pakatula senti ndidika mbili Masadukayu wamu, yawalongaga wantu yawahowa zya mpiya. 3 Kawagambira, "Nukugambirani kuwera hapeni wazyuki, wamwiziriti Yesu na kulonga, 28 nakaka mkenja muhushu ayu kalaviya zivuwa kuliku "mfunda, Musa katulembiriti Lilagaliru ali, 'Muntu woseri wamonga. 4 Wamonga walavyiyiti mafupu gawu pakahowa na kumleka mdala yakahera mwana, galii gagaziditi mulundu wawu, kumbiti muhushu ayu mpaka mlongu gwakuwi kamtoli mkenja ulii su kwa uhushu wakuwi kalaviya vyoseri vyakalitumbiriti." kamleleri wana mlongu gwakuwi yakahowiti.' 29 5 Wantumini wamu waweriti wankutakula kuusu Vinu kuweriti na walongu saba. Mkulu yakalongoleriti Numba nkulu ya Mlungu, ntambu yawaherepeziya kumyuga kahowa pakaleka ndiri mwana. 30 Mlongu kwa mabuhi gaherepa na mafupu wagalavyiyiti kwa gwa pili kamuyuga mdala mkenja ulii, 31 na mlongu Mlungu. Yesu kawagambira, 6 "Goseri aga gamgalola, gwa tatu ntambu ira, vitwatira viweriti vira virii kwa shipindi shankwiza peni hapeni lisigali libuwi limu woseri saba, wahowiti pawaleka ndiri wana. 32 pahala pakuwi, kila shintu hashiharibiwi." 7 Womberi Upeleru wakuwi na mdala mkenja ulii kahowiti vira. wamkosiyyiti, "mfunda, visoweru avi havilawili ndii? 33 Vinu mulishaka lya wahowiti kuzyuka, mdala ulii Hashilawiri shishi kutulanguziya kuwera shipindi hakaweri gwa gaa? Toziya woseri saba wamuyugiti." ashi shankwiza?" 8 Yesu kawankula, "Miloli weri, 34 Yesu kawankula, "Mushipindi ashi wapalu wayuga shisoweru shangu, hawizi na kulonga, 'Neni ndo wadala, (aiōn g165) 35 kumbiti wapalu na wadala weni mweni! Na 'Shipindi hashizil!' Kumbiti namuwafata. hapeni wapalu wayugi wala wadala kuyugwa. (aiōn 36 Hawaweri gambira wantumintumi wa kumpindi vyoseri avi mpaka vilawiri kwanja, kumbiti upeleri wa na hapeni wahowi. Womberi ndo wana wa Mlungu, vitwatira avi wankali." 10 Yesu kendereya kutakula, toziya wazyuka kulawa kwa wahowiti. 37 Kumbiti Musa "Isi yimu hailikomangi na isi yimonga, na ufalumi kalanguziyiti weri kuwera yawahowiti hawazyuki. umu haulikomi na ufalumi umonga. 11 Hakuweri na Mumalembu Mananagala galembitwi shakatakuliti malendemeru makulu ga isi na hakuweri na njala na Mtuwa ndo Mlungu gwa Aburahamu, na Mlungu gwa ulweri wa tawuni pahala poseri, hakuweri na vitwatira Isaka, na Mlungu gwa Yakobu. 38 Mlungu ndo gwa vya kutiliziya na lilangaliru likulu kulawa kuliyeria. yawawera wakomu, na Mlungu ndiri gwa wahowiti, 12 Pamberi pagalawira goseri aga, hawawabati na kwakuwi woseri walikala." 39 Wafunda wamu wa kuwatabisiya na hawawajegeni munumba za Mlungu Malagaliru watakula, "mfunda guwankula weri!" 40 na kuwatalu muvibetubetu, hawawajegeni kulongolu Watakuliti hangu toziya wasinditi kumkosiya kayi kwa wafalumi na wakulu toziya munamini neni. makosiu gamonga. 41 Yesu kawakosiya, "Watakula 13 Ayi hayiweri lupenyu lwenu kuvibwera visoweru hashi kulonga Kristu kawera mwana gwa Dawudi? viwigira. 14 Kumbiti muvimani mumyoyu mwenu, 42 Mweni Dawudi kalemba kala mushintola sha namlihola ntambu ya kujiteteya, 15 toziya Namweni Zaburi, 'Mtuwa kamgambiriti Mtuwa gwangu, Gwikali nenii hanuwapanani mwenga lulimi na luhalu vyeni kumliwu kwaneni 43 Mpaka nuwatuli wangondou waku wangondou wenu woseri hapeni wawezi kusindana kuwera shiti sha kutulila magulu gaku.' 44 Dawudi naga na kugalema gamtakula. 16 Hagugalambukwi na kamshemiti yomberi, 'Mtuwa.' Hayiweri hashi Mesiya mawu na tati gwaku, na walongu waku, na waganja kaweri mwana gwa Dawudi?" 45 Yesu kawagambira waku, na wamonga pakati penu hawawalagi. 17 Wantu wafundwa wakuwi kulongolu kwa wantu woseri, woseri hawawakalalirani mwenga toziya ya litau 46 "Muliloleri weri kuusu wafunda wa Malagaliru, Iyaneni. 18 Kumbiti hapeni luagamili ata luvili lumu weni wafira kugendagenda pawavalira lihabiti na mumituwi mwenu. 19 Muweri pamgangamala mumoyu, wafira kulamsiwa kwa ligoya pahala pa masoku, hamliponiziyi weni. 20 "Pamwona Yerusalem weni wasyagula kulivaga pahala pa ligoya munumba guzyengetwa na wangondou, su hamvimani kuwera zya Mlungu, na pahala paherepa mumsambu, 47 shipindi shisoka peni isi ayi hayiharabisawi. 21 Woseri Wawagambira wakenja mpayu na kuwapoka numba yawaikala Muyudeya watugili mulugongu, woseri zyau na pawaluwa Mlungu luwi ntali! Azabu yauwera mulushi wawuki, na woseri yawaawera hayiweri nkulu nentu!"

21 Yesu kalola wega zoseri, kawawona wantu walunda pawatula mafupu gawu mulisanduku lya

yawanoniziya mumashaka galii! Toziya hakuweri na wayoweriti na yomberi wamlipi mpiya. 6 na malweri gavuwa muisi, na utoza wa Mlungu Yuda kajimiliti, na kaweriti kankusakula lupenyu hawuwayizilli wantu awa. 24 Wamonga hawawalagi luherepa lwa kumlaviya Yesu kwawomberi pota kwa upanga, na wamonga hawawatuli muvibetubetu na lipinga lya wantu kuvimana. 7 Lishaka lisokiti muisi zoseri, na hawawatoli lopola mumaisi goseri lya msambu gwa mabumunda gachechema ndiri, na Yerusalem hayitimbwi na wantu yawamumana wakondolu wa shiboga sha Pasaka pawawadumuliti. ndiri Mlungu mpaka shipindi shawu pashimalilika. 25 8 Yesu kawatumiti Peteru na Yohani, kawagambira, "Hakuweri na lilangaliru mumshenji, na mulyezi, na "Mgendi mwakatunyawili shiboga sha Pasaka tupati muntondu. Pasipanu wantu woseri yawaweriti muisi kuliya." 9 Womberi wamkosiyiti, "Gufira twakanyawi zoseri hawaweri na uhushu, lyoga lya kulisheria kwa koshi?" 10 Yesu kawankula, "Pamgenda mulushi, mtukuliru gwa makupala ga bahari na mihenyuhenyu hamliwonu na mpalu yakalitwika shiwiga sha mashi. yakuwi. 26 Wantu pawafulwa myoyu kwa lyoga, Mmufati mpaka mnumba pakayingira, 11 mumgambiri pawalola vitwatira vyeni havilawili pasipanu, makakala mweni kana numba, 'mfunda kankukosiya, shakoshi ga kumpindi hagatikinyiki. 27 Shipindi shilii Mwana shumbakati mweni handiyi Pasaka pamuhera na gwa Muntu hakalawili, pakiza mumawingu pakawera wafundwa wangu?" 12 Yomberi hakawalanguziyyi na makakala pamuhera na ukwisa mkulu. 28 Vintu numbakati nkulu mugorofa wayiherepeziya, munyawi avi pavyanja kulawira, mkalamuki na mnyasuli mituwi amu." 13 Wagenditi na woniti kila shantu sawa yenu kumpindi toziya ulopoziwu wenu wapakwegera." ntambu Yesu yakawagambiriti, wanyawa shiboga 29 Yesu kawagambiriti mfanu agu, "Mguloli mtera gwa sha Pasaka. 14 Shipindi pashisokiti, Yesu kalikaliti mkuyu na mitera yamonga yoseri. 30 Pamuwoniti kuliya shiboga pamuhera na wantumintumi wakuwi. mihamba yankwanja kumera, muvimana kuwera 15 Kawagambira, "Nfira nentu kuliya Pasaka ayi shipindi sha kutowa vula shapakwegera. 31 Ntambu pamuhera na mwenga pamberi pa kundabisita! 16 ira ayi, pamwona vitwatira avi vyankulawira, muvimani Nukugambirani ayi ndo Pasaka ya upeleru kuliya handa Ufalumi wa Mlungu wapakwegera. 32 "Mliholi na mwenga mpaka palii payiwera kala mu Ufalumi kuwera vintu vyoseri havilawili huti pamberi pa wantu wa Mlungu." 17 Shakapanu Yesu katola shikombi, woseri yawalikala vinu kuhowa. 33 Kumpindi na kalonga mayagashii Mlungu, kalonga, "Muwanki pasi panu hazipiti, kumbiti visoweru vyangu hapeni shikombi ashi na mlandiri woseri. 18 Nukugambirani, vjipiti. 34 "Milolieri weri! Namuwera vyambojola bojola, kwanjira vinu hanandi kayi ndiri divayi ayi mpaka na lukologeli na lyaliya, ama pamlilola weri ndiri Ufalumi wa Mlungu pawiza." 19 Shakapanu katoliti lishaka lili halikwizireni vumu hera, 35 gambira libumunda, kalonga mayagashii Mlungu, kalimega na mgomiziwi. Toziya haguwayizilli kwa wantu woseri kawapanana womberi pakalonga, "Ayi ndo nshimba yawalikala pahala poseri pasi panu. 36 Mwenga ya nenii yailaviwa kwajili ya mwenga. Mtendi hangu mulikali masu na mumluwi Mlungu mashaka goseri kwa kunhola nenii." 20 Viraa avi, kawapanana su mpati makakala ga kugenda weri muvitwatira shikombi sha divayi pawaliyiti kala shiboga, pakalonga, vyoseri vyeni ndo havilawili na kugoloka kulongolu "Lutekeru alu ndo lipatanu lya syayi lyalilaviyiti kwa Mwana gwa Muntu." 37 Mashaka goseri paliwala, kwa mwazi gwangu wagwitika toziya ya mwenga Yesu kaweriti kankufunda Mnumba nkulu ya Mlungu, 21 "Mlol! Ulili yakang'alambunga ka palaa kankuliya na pamahi kaweriti kankugenda kulikala mulugongu pamuhera naneni. 22 Mwana gwa Muntu hakahowi lwa Mizeyituni. 38 Kila parmandawila wantu woseri ntambu yakafiriti Mlungu, kumbiti shodi kwa muntu yakamgalambuka!" 23 Palaa wanjiti kulikosiya weni, su gaa pakati petu hakatendi shitwatila ashi. 24 Kulawiriti likakatala pakati pa wantumintumi walii gaa ndo hakawesi kuwera mkulu pakati pawu. 25 Yesu kawagambira, "Wafalumi wa maisi yawawera ndiri Wayawudi yawakolamlima wantu wawu kwa makakala, nawomberi pawawashema 'Waganja wa wantu.' 26 Kumbiti nayiwera hangu pakati penu, kumbiti ulii yakaweriti mkulu pakati penu ndo kalazima kaweri mdidiki gwa woseri, na yakawera mlongoziya ndo kaweri ndundami. 27 Gaa yakaweriti mkulu, ulii yakalikala pasi kuliya shiboga, ama ulii yakatumika?

22 Msambu gwa mabumunda gachechema ndiri, yagushemwaa Pasaka guveri sambira gusoka.

2 Watambika wakulu na wafunda wa Malagaliru waweriti wankusakula njira ya kumlaga Yesu kwa bada, toziya wawatiriti wantu. 3 Shetani kamwingiriti Yuda, yawamshema Isikariyoti, yumo gwa wantumini walii lilongu na wawili. 4 Su Yuda kagenditi na kuyowera na Watambika wakulu na walolera wa numba nkulu ya Mlungu ntambu ya kumgalambuka Yesu kwawomberi. 5 Womberi weniti manemu

Imanikana ulii yakalikala pameza kuliya shiboga! Yesu na kumnonera. 48 Yesu kamgambira, "Yuda! Kumbiti neni ndo nandundami pakati penu. 28 Hashi gwankungalambuka Mwana gwa Muntu kwa "Mwenga mlikala pamuwnera na neni shipindi shoseri kumnona?" 49 Wantumini yawaweriti pamuhera sha kujerwa kwangu, 29 gambira Tati gwangu ntambu na Yesu pawagawoniti galii gagalawira, womberi yakanupiti ukolamlima, su naneni hanuwapanani wakosiya, "Mtuwa tutumii mapanga getu?" 50 Na yumu ntambu ira ayi. 30 Hamlii na kulanda pameza pang' gawwu kamkomiti upanga ntumintumi gwa Mtambika mu Utuwa wangu na hamulikali muvibanta vya ufalumi Mkulu na kamdumula likutu lyakuwi lya kumliu. kugatoza makabila lilongu na mawili ga Israeli. 31 51 Palaa, Yesu kalonga, "Ayi itosha!" Kalishinkula "Simoni, Simoni! Gupikaniri! Shetani kapatiti ruusa likutu lya muntu ayu, kamponiziya. 52 Shakapanu ya kuwajera mwenga mawoseri, kuvilaviya viherepa Yesu kawagambira watambika wakulu, na wakulu kulawa muvidoda, gambira mkulima pakapeta nganu wawalolera wa Numba nkulu ya Mlungu na wazewi kulawa mumakapi. 32 Kumbiti neni nankuluwira wawiziti kumubata, "Hashi, mwiza na mapanga na kwa Mlungu, Simoni njimiru yaku nayidodomera. vindonga kumbata gambira neni na mpoka? 53 Kila Nagwenga pagumbuyira, guwatangi wayagu." 33 lishaka panweriti pamuhera na mwenga Mnumba Peteru kamwankula, "Mtuwa, neni ng'enda kala nkulu ya Mlungu mumbata ndiri. Kumbiti ashi ndo pamuhera na gwenga mushibetubetu, na ata kuhowa shipindi shenu asa, ndo shipindi sha ukolamlima pamuhera na gwenga." 34 Yesu kamuwankula, wa luwindu." 54 Wamubatiti Yesu na kugenda nayu "Nukugambira gwenga Peteru, pamberi njogolu ukaya kwa Mtambika Mkulu, na Peteru kaweriti hakeniwiki lero hagunemi mala ntatu." 35 Shakapanu kankumfata kwa kutali. 55 Motu waguwashiti pakati Yesu kawakosiyiti wantumintumi wakuwi, "Shipindi pa uwa, na Peteru kaweriti pamuhera na woseri weni shanuwatumi pota na mpiya, na muhaku ama vilwatu, waweriti walikala pamuhera payawoterata motu. 56 mpungukiwitwi shintu shoseri?" Wamwankula, "Ndala." Ntumintumi yumu mdala pakamwoniti Peteru kalivaga 36 Yesu kawagambira, "kumbiti vinu, ulii yakawera na pakwegeera na motu, kamjodoleriti masu na kalonga, muhaku gwa mpiya kagutoli, yakahera na upanga, "Muntu ayu kaweriti vira pamuhera na Yesu!" 57 kawuzi nguwu yakuwi na kahemeru upanga umu." Kumbiti Peteru kaberiti pakalonga, "Ndala gwenga, 37 "Toziya nukugambiran, Malembu Mananagalala neni nummana ndiri!" 58 Shakapanu hera, muntu galembwa, 'Wamtuliti shipinga shimuwera pamuhera yumonga kamwona Peteru na kalonga, "Gwenga gwa na waviddoda,' ndo mpaka gatimii kwa neni, toziya yumu gwawu!" Kumbiti Peteru kawankula, "Mtuwa shawalemba kuusu neni shankwiza kuwera nakaka." gwenga, neni ndiri!" 59 Na lisaa limu pamberi, 38 Wantumintumi walonga, "Guloli Mtuwa! Panu kwana muntu yumonga kamsisitiza pakatakula, "Nakaka mapanga mawili!" Yesu kalonga, "Ayi itosha!" 39 ayu kaweriti pamuhera na Yesu, toziya ayu ndo Yesu kalawa mulushi na kugenda, ntambu yaiweriti Mgalilaya vira!" 60 Peteru kamwankula, "Mtuwa ntambu yakuwi, kagenda mpaka kulugongu lwa gwenga, nuvimana ndiri ntambu yagutakula!" Palaa mizeyituni, wafundwa wakuwi wamfata. 40 Pakasokiti palii, pakaweriti kankali kankuyowera, njogolu kawika. kuliya kawagambiriti, "Mluwi Mlungu namwingira 61 Mtuwa kagalambuka na kumlola Peteru, na Peteru mukujerwa." 41 Shakapanu kawaleka kagenda kahola galii Mtuwa gakangambiriti, "Lero pamberi utali wa muntu kuweza kuguma libuwi, kasuntama njogolu keniwika hagunemi mala ntatu." 62 Peteru na kumluwa Mlungu. 42 Kalonga, "Tati pagufira, kawukiti kugenda kunja, na kalila nentu. 63 Wantu walii guyiwusiyi nkata ayi ya ndabiku kwa neni. Ata hangu, waweriti wankumlolera Yesu, wamkomiti na kumhigira. mafiliru gaku gafiliziwi, pota ganeni ndiri, ira gutendi 64 Wamtawiti shitambala kusheni, na wankumkosiya, ntambu yagufira gumweni." 43 Palaa wamahoka wa "Gutungi! Gani yakukomiti?" 65 Wamlavilira visoweru Mlungu kulawa kumpindi wamlawira, su wamtanga. vivuwa vya kumwigilanga. 66 Lishaka lyalifatiti 44 Pakaweriti mu kutama nentu, kamluwiti Mlungu na Yesu wamjegiti mushiziyungu. Pashiziyungu kuweriti livuki limlawiti gambira matoni ga mwazi, gaturukiti na wazewi na watambika wakulu na wafunda pasi. 45 Pakaluwiti kala, kawawuyiriti wafundwa wa malagaliru, womberi waliwoniti pamuhera na wakuwi, kawawoniti wagonja mpota, womberi waweriti Yesu wamjegiti kulongolu kwawu. 67 Nawomberi na hinginiku. 46 Kawagambira, "Iwera ashi mgonja? wamgambira, "Gutugambiri! Hashi, gwenga gwa Mwimuki na mluwi, namwingira mukujerwa." 47 Kristu?" Su Yesu kawagambira, "Ata panuwagambira, Yesu pakaweriti kankali kankuyowera, lipinga lya hapeni mnjimiru, 68 handa panuwakosiya hapeni wantu liza palliongoziwa na Yuda, yumu gwa walii mnankuli. 69 Kwanjira vinu, Mwana gwa Muntu wafundwa lilongu na wawili. Yuda kamgenderiti hakalivagi uwega wa kumliu wa Mlungu kana

makakala goseri.” 70 Woseri walonga, “Ndo kulonga “Gumlagi ayu! Gutuvuguliri Baraba!” 19 Baraba gwenga gwa Mwana gwa Mlungu?” Nayomberi wamtuliti mushibetubetu toziya ya kutenda ngondu kawankula, “Mwenga mtakula handa ndo Neni.” 71 mlushi lulii, vira kalagiti wantu. 20 Pilatu kafiriti Nawomberi walonga, “Tufira ndiri kayi ukapitawu kumlekeziya Yesu, su katakula kayi nawomberi. 21 Kumbiti womberi watenditi umatu, “Gumkong’onderi misumali mulupingika! Gumkong’onderi misumali mulupingika!” 22 Pilatu kawagambira mala ya tatu, “Ashi katenda shidoda gaa? Mona ndiri likosa kwakuwi limtendi yomberi wamlagi, su hanumsyatangi viboku, su hanumlekeziyi.” 23 Kumbiti womberi wakananiti kutenda umatu kwa kubotanga kuwera Yesu mpaka kakong’onderwi misumali mulupingika, na upeleru wawu wa kutenda umatu ukanga. 24 Su Pilatu kaamuutiti ntambu yawafira womberi gatendeki.

25 Kamvugulira kulawa mushibetubetu muntu ulii yawamfiriti, ndomweni yawamtuliti mushibetubetu toziya ya ngondu yakuwi na kulaga wantu, su kamlaviyiti Yesu kwa womberi wamtenderi ntambu yawafira. 26 Pawaweriti wankumjega, waliwoniti na muntu yumu yawamshema Simoni gwa Kuren, kaweriti kankulawa muisi na kwingira mlushi. Su wambata, wamtwiwa lupingika lulii kalutoli kumbeli kwa Yesu. 27 Lipinga likulu lya wantu limfatiti, mngati mwawu waweriti wadala wankudaya na kumlilira. 28 Yesu kawagalambukira, kuwagambira, “Mwenga washina mawu wa Yerusalem! Namundilira neni, kumbiti mililirii maweni na wana wenu. 29 Toziya mashaka gankwiza, wantu hawalongi, ‘Mbaka kwa walii wagumba, yawaleriti ndiri ama kunonisya wana!’ 30 Hashiweri shipindi wantu pawayigambira migongu, ‘Gutuguwiri!’ Na kuvigambira vigongu, ‘Gutugubiki!’ 31 Kwa mana, handa wantu wankugutendera mtera gwankali kuyuma ntambu hayi, hayiweri hashi kwa mtera guyuma?” 32 Wawatoliti vira wantu wamonga wawili, wadoda wawalagi pamuhera na Yesu. 33 Pwasokiti kala pahala pawapashema, “Shipalakasa sha mtuhi,” Yesu ndo wamkong’onderiti misumali mulupingika pamuhera na walli wadoda wawili, yumu uwega wakuwi wa kumliwu na yumu uwega gwakuwi gwa kumshigi. 34 Yesu kalonga, “Tati guwalekeziyi toziya wavimana ndiri vyawatenda.” Shakapanu wagawana nguwu zyakuwi kwa kugalambula simbi. 35 Wantu wawagoloki palii pawamlola. Na walongoziya wamtendera lidufiya pawalonga, “Kawalopoziya wamonga, vinu kalilopoziyi mweni, handa mweni ndo Kristu, msyagula gwa Mlungu!” 36 Wanjagira wamtenderiti vira lidufiya, wamgenderiti wamupa icheshema 37 pawalonga, “Handa nakaka gwenga ndo Mfalumi gwa Wayawudi, gulilopoziyi gumweni.” 38 Vira vilii malembu aga wagatula kumpindi kwakuwi, “Ayu ndo Mfalumi gwa Wayawudi.” 39 Yumu gwa walii

wadoda yawakong'onderitwi misumali palupinjika, palii na waweriti wankulishera kwajili shisoweru kamwigilanga Yesu pakalonga, "Hashi, yanakaka shillii, kamukamu hera wantu wawili wazivaliti ndiri gwenga ndo Kristu? Su gulilopoziyi gumweni, nguwu zimeremeta mbuu wagolokiti pakwegera gutulopoziyi na twenga vira." 40 Kumbiti mdoda na womberi. 5 Wadala walii wingiritwi na lyoga, gwingi ulii kamkalipira muyaguwi pakalonga, "Gwenga wasuntama. Su wantu walii wawagambira, "Iwera ashigumtira ndiri Mlungu ata padidini? Gwenga gupata mwankumsakula mkomu pakati pa wahowiti? 6 Ka azabu iraa ayi. 41 Gwenga na neni tustahili, mana panu ndiri, kazyuka kala! Mliholi galii gakawagambirani aga ndo malipu ya galii gatutenditi. Kumbiti muntu pakaweriti kulii Galilaya, 7 'Mwana gwa Muntu ayu katenda ndiri shidoda shoseri." 42 Shakapanu mpaka wamlavyi kwa wantu wanavidoda, nayomberi kalonga, "Gwenga Yesu! Gunholi shipindi pagwingira hawamkong'onderi misumali mulupingika na lishaka muufalumi waku." 43 Yesu kamwankula, Nukugambira lya tatu hakazyuki kwanjira pakahowiti" 8 Wadala walii nakaka, lelu haguweri pamuhera na neni muparadisu. waliholiti vyakatakuliti Yesu, 9 walawiti mulipumba, 44 Iweriti yapata saa sita paliwala, mshenji guleka na watakuliti vintu avi vyoseri kwa wantumintumi kuwala, luwindu lugubikiti muisi yoseri mpaka saa tisa, walii lilongu na yumu na wamonga wawareriti 45 lipaziya lya numba nkulu ya Mlungu lipantika vipandi paliya. 10 Hashina Mariya Magidalena na Yoana na viwili. 46 Yesu kalila kwa liziu likulu, Tati, mumawoku Maliya mawu gwa Yakobu, pamuhera na wadala gaku nuyitila rohu yangu. Pakalongiti hangu kahowa. wamonga wawagenditi nawomberi ndo watakuliti 47 Paliya, mkulu gwa wanjagila pakawoniti kala galii vintu vilii kwa wantumintumi. 11 Kumbiti wantumintumi gatendikitii kamkwisa Mlungu pakalonga, "Nakaka ayu pawapikaniriti ntambu yawatakuliti wadala walii kaweriti muntu muheri." 48 Wantu woseri walii waweriti wahera mana, su wawajimilira ndiri. 12 Su Peteru wajojinika toziya ya shiwtatila ashii, pawawoniti galiya kalawiti na kagenda pakatuga mpaka kulipumba, gatendikitii, wawuyiti ukaya kwawu pawahinginitiki. kasuntama na kawoniti sanda hera. Kawuyiti ukaya 49 Waganja wakuwi pamuhera na wadala walii pakawera kankulihola kwajili ya galiya yagalawiriti. wamfatiti kulawa Galilaya, wagolokiti kwa kutali kulola 13 Lishaka lilalirii, wantu walili mngati mwa wantu shiwtatila shiliya. 50 Kuweriti na muntu yumu litawu wawamfata Yesu waweriti wankugenda mushijiji lyakuwi Yosefu, mwenikaya gwa shijiji shimu sha shawashishemiti Emawu, utali wa kilumita lilongu Wayawudi shawashishema Arimatayu. Kaweriti muntu na yimu kulawa Yerusalem, 14 na waweriti muheri yakapananwa ligoya. 51 Kaweriti muntu wankuyowera kwajili ya goseri galii yagalawiriti. 15 yakashemiti Yosefu kulawa Arimatayu mlushi lwa. Pawaweriti wankuyowera na kuligambiziyanu, Yesu Yudeya. Kaweriti muntu mheri na yakapananwa ligoya, mweni kalawira na kugenda pamuwera nawomberi. kaweriti kankuhepera kwiza kwa ufalumi wa Mlungu. 16 Wamwoniti kwa masu, kumbiti wamumana Tembera kaweriti Mjumbi gwa shyoteramotu shikulu ndiri. 17 Yesu kawakosiya, "Mwankuyowera shishi sha Wayawudi, kajimiliti ndiri nawomberi majimiranu pangendagenda?" Womberi wagoloka jii, sheni na matendu gawu. 52 Yomberi kagenditi kwa Pilatu, zyawu zihinginikiti. 18 Muntu yumu pakati pawu, kaluwa kamupi nshimba ya Yesu. 53 Su kasulusiya yawamshema Kileopa, kamkosiyi, "Hashi gwenga nshimba ilii kulawa mulupingika, kayizengititi sanda gwa muhenga gweka yaku Kuyerusalem yaguvimana ya shitani, kayitula mulipumba lyaliweriti walisongola ndiri vitwatira yavirawiriti kulii mashaka aga?" 19 Yesu multitalawu, lyeni alyenitenderwi. 54 Lishaka lili iweriti kawakosiya, "Vitwatila gaa?" Womberi wamwankula, ijumaa, na matandiru ga lishaka lya kwoyerla iweriti "Vitwatira vyavimpattii Yesu gwa Nazareti. Muntu ayu lyankuyanja. 55 Wadala walii waweriti wafatana na kaweriti mbuyi gwa Mlungu kana uwezu kulongolu Yesu kulawa Galilaya wamfatiti Yosefu, waliwona kwa Mlungu na kulongolu kwa wantu, mukila shintu lipumba lili ntambu yawatula nshimba yakuwi. 56 shakatakuliti na kutenda. 20 Watambika wakulu na Shakapanu wawuyiti ukaya, watanditi uturi na malashi ga kuswaga nshimba ya Yesu. Lishaka lya kwoyerla wakolamlima wetu wamlaviya wamtozi kuhowa, na wamkong'ondera misumali palupinjika. 21 Na twenga woyteri gambira malagaliru gaamuwiti.

24 Jumapili mandawira ndaa, wadala walii wagenditi kulipumba pawatola na utili ulii wawaunyawiti. 2 Wawoniti libuwi lili libilingisiwa pampenku pa lipumba. 3 Pawingiriti mngati, wawoniti ndiri nshimba ya Mtuwa Yesu. 4 Wagolokiti

pawawagambiriti handa kaweriti mkomu. 24 Wamonga mahala gawu kugamana Malembu Mananagala, 46 mushipinga mwetu wagenditi kulipumba, wawona na kawagambira, "Ashi ndo shawalembiti, Kristu galii gawatakuliti wadala walii, su mweni wamwona mpaka katabiki na mpaka kazyuki kulawa kwa ndiri." 25 Shakapanu Yesu kawagambira, "Iwera wahowiti lishaka lya tatu kwanjira pakahowiti, 47 hashi mwa wazigizigi shiyasi ashi na myoyu yenu nalitawu lyakuwi muujumbi kwajili ya kuleka vidoda ikamala nentu kugajimira goseri galii gatakuliti na vyawatenda mpaka wawubweri kwa isi zoseri, kwanjira wambuyi wa Mlungu! 26 Hashi, ifiruwa ndiri Kristu Yerusalem. 48 Mwenga mwa wakapitawu wa vitwatira kukong'onderwa misumali mulupingika, shakapanu avi. 49 Na neni mweni hanuwajegerani ulii mweni kingiri muukwisa wakuwi?" 27 Na Yesu Kawagambira Tati yakalagiliti kumjega, su muheperi muisi uganu vitwatira vyoseri nya vimuwusu mweni Mumalembu mpaka pawakupanani makakala galawiti kumpindi Mananagala mushintola sha Musa na shawalembiti kwakuwi." 50 Su Kawalonguziyiti kunja kuisi mpaka wambuyi woseri wa Mlungu. 28 Pawaveriti pakwegera Betaniya, kanyasula mawoku gakuvi kumpindi, na shijiji shawashigenderiti, Yesu katenda gambira na kawatekelera. 51 Pakaveriti kankuwatekelera, kankwendereya na mwanja, 29 kumbiti womberi kawaleka, kanyasuliti kugenda kumpindi kwa wamluwiit pawalonga, "Gwikali pamuwera na twenga, Mlungu. 52 Womberi wamguwira, na wawuyiti kugenda mana kwinala, na pashiru pankwingira." Su kingira na Yerusalem, pawawera na nemeli nkulu, 53 na kulkala pamuwera nawomberi. 30 Pakalivagit ikuilya walikaliti shipindi shoseri Mnumba nkulu ya Mlungu shiboga pamuwera na womberi, katola libumunda na pawamkwisa Mlungu.

kulitekelera, shakapanu kalimega na kuwapana.

31 Masu gawu gavugukiti na wamma, kumbiti

kawukiti pamasu pawu. 32 Su waligambiran weni, "Hashi myoyu yetu iweriti iyaka ndiri shipindi pakaveriti kankututakulira Malembu Mananagala munjira kului?" 33 Wawuka shipindi shilaa shilii na wawuyiti Yerusalem, wawoniti wantumintumi walii ilongu na yumu na walii wamonga waweriti pamuwera pawalijojinira 34 na walonga, "Nakaka Mtuwa kazyuka! Kamlawira Simoni!" 35 Su wantumini wawili wawagambira ntambu yagawapatiti munjira, na ntambu yawammaniti pakamega libumunda.

36 Wantu awili pawaveriti wankuwagambira aga, palaa paliya Yesu mweni kagoloka pakati pawu na kawagambira, "Ponga iweri na mwenga." 37 Walilimuka na waweriti na lyoga pawavimana wawona shihoka. 38 Su Yesu kawagambira, "Iwera ashi mwana lyoga? Iwera ashi myoyu yenu itira? 39 Mloli mawoku gangu na magulu gangu na mloli neni ndo mweni. Mumbati mundoli na hamviman, mana shihoka shahera nshimba na mafupa ntambu yamndola." 40 Katakuliti aga na kawalanguziyiti mawoku na magulu gakuvi. 41 Waweriti wankali pawagajimira ndiri, toziya ya manemu gawu na wankali wankulishera, Yesu kawakosiyiti, "Mwanashu shiboga shoseri panu shakuliya?" 42 Wamupa shipandi sha somba wa kubanika, 43 kashitoliti na kushiiliya, woseri pawamlola. 44 Shakapanu kawagambira, "Ayi ndo mana ga visoweru vyanuwagambiriti pamweriti pamuhera na mwenga, kila shintu shawalembiti kwajili ya neni Mulilagaliru lya Musa, na mukulemba gawalembiti wambuyi wa Mlungu, na mushintola sha Zaburi gawera nakaka." 45 Shakapanu kagavugula

Yohani

1 Panjiti lipaga kuweriti na Shisoweru, Shisoweru kaweriti pamuhera na Mlungu, nayomberi kaweriti Mlungu. **2** Kwanjira kwanja Shisoweru kaweriti pamuhera na Mlungu. **3** Kupitila shisoweru, Mlungu kawumbiti vintu vyoseri, kwahera ata shintu shimu shawashiwumbitwi pota nayomberi. **4** Shisoweru ndo shanzu sha makaliru na makaliru aga gajegiti weru kwa wantu. **5** Uweru awu ulangala muntiti na ntiti hapeni izimiziyi uweru awu. **6** Mlungu kamtumiti mjumbi gwakuwi litawu lyakuwi Yohani, **7** Yakiziti kuwapitawulira wantu kuusu uweru awu, su woseri wapikiniriti ujumbi na wamijimiri. **8** Yohani kaweriti ndiri uweru, ira kiziti hera kuwagambira wantu kuusu uweru awu. **9** Awu ndo weru wanakaka, weru wankwiza pasipanu, kuwalalira wantu woseri. **10** Shisoweru kaweriti pasipanu. Mlungu kanyawiti pasipanu kuitira Shisoweru, kumbiti wantu wa pasipanu wamumana ndiri. **11** Kiziti muisi yakuwi mweni, kumbiti wantu wakuwi mweni wamuwanka ndiri. **12** Kumbiti wamonga yawamuwankiti na kumjimiria, awa kawayupiti uwezu wa kuwera wana wa Mlungu. **13** Womberi waveriti ndiri wana wa Mlungu kwa uwezu wa wantu ama kwa makakala ga nshimba ama kwa kufira kwa muntu, ira Mlungu mweni kawatenditi waweri wana wakuwi. **14** Shisoweru kaweriti muntu, kalikaliti na twenga, kaweriti upendelewu nentu pamuhera na unakaka. Tuwoniti ukwisa wakuwi, ukwisa yakauwankiti, wa Mwana gwa gweka gwa Tati. **15** Yohani kawagambira wantu kuusu Shisoweru. Kabotanga, "Ayu ndo ulii yanumtakuliti shipindi pantakuliti, 'Paneni kankwiza muntu yamu, yomberi ndo mkulu kuliku neni, toziya kaweriti kala neni naniyiwuki.'" **16** Kulawira na upendelewu uvuwa wakuwi, katutekeleri woseri, katupiti utekeleru na utekeleru. **17** Mlungu katupiti Lilagaliru kuitira Musa, kumbiti upendelewu na unakaka viziti kuitira Yesu Kristu. **18** Kwahera muntu yakamwoniti Mlungu. Kumbiti Mwana gwa gweka yakaweriti Mlungu na yakaweriti uwega wa Tati gwakuwi, ndo yakatenditi kamanikani. **19** Awu ndo upitawu wa Yohani kwa wakulu wa Wayawudi Yerusalem kulii pawawatumiti watambika wamu na wantu wa ukowu wa Lawi wa numba ya Mlungu wagendi kwa Yohani wamkosiyi, "Gwenga gwa gaa?" **20** Yohani kalemiti ndiri kuwankula, ira katakuliti pota na kufifa, kalongiti, "Neni na Kristu ndiri yakasyagulitwi na Mlungu kuwalopoziya wantu." **21** Womberi wamkosiya, "Su, gwenga gwa gaa? Gwenga gwa Eliya?" Yohani kawankula, "Ndala,

neni ndiri." Wamkosiya kayi, "Gwenga ndo ulii Mbui gwa Mlungu yawamtakuliti?" Yohani Kawankula, "Ndala!" **22** Nawomberi wamgambira, "Su, gutugambiri gwenga gwa gaa? Su gutakula hashi kuusu gumweni? Hatugendi kutakula ntambu yagutuwankula kwa wali iwayatutumi." **23** Yohani kawankula ntambu yakalembiti Isaya mbuyi gwa Mlungu, "Neni ndo liziwu ly a muntu yakabotanga mushiwala, 'Mnyawi njira yakupitira Mtuwa!'" **24** Wajumbi yawatumiti na Mafalisayu, **25** wamkosiyi Yohani, "Paguwera ndiri Kristu, ama Eliya, ama ulii Mbui gwa Mlungu, iware hashi gubatiza?" **26** Yohani kawankula, "Neni mbatiza kwa mashi, kumbiti kwana yamu pakati penu yamummania ndiri. **27** Paneni kankwiza, nenirepera ndiri ata kuyopola lugoyi zya vilyatu vyakuwi." **28** Vitwatila vyoseri vyavilawiriti Betaniya kusika mwa lushemba lwa Yoridani, pahala Yohani pakawera kankubatiza. **29** Shirawu yakuwi, Yohani kamwoniti Yesu kankumzwiria. Yohani katakula, "Ayu ndo Mwana Kondolu gwa Mlungu, yakawusiya vidoda nya wantu wa pasipanu! **30** Ayu ndo ulii yanumtakuliti, pantakuliti, 'Paneni kamkwiza muntu yamu mkulu kuliku neni, toziya kaweriti kala neni haneniyiwuki.' **31** Namweni numumaniti ndiri, kumbiti niziti kubatiza kwa mashi su yomberi kamanikana kwa wantu wa Israeli." **32** Na awu ndo upitawu Yohani yakautakuliti, "Moniti Rohu Mnaganala kankusuluka gambira nkunda pakiza kulawa kumpindi kwa Mlungu na kumkangalira. **33** Neni numumaniti ndiri kuwera yomberi ndo uliya yanumtakuliti, su Mlungu yakantumiti neni kubatiza kwa mashi, kang'ambiriti, 'Hagumwoni Rohu pakamsulukira muntu kulawa kumpindi, ndo ulii yakabatiza kwa Rohu Mnaganala.' **34** Yohani katakuliti, Neni moniti, nuwagambiranu nakaka kuwera ayu ndo Mwana gwa Mlungu." **35** Shirawu yakuwi, Yohani kaweriti kayi paliya pamuhera na wafundwa wakuwi wawili, **36** pakamwoniti Yesu kankupita katakula, "Ayu ndo Mwana Kondolu gwa Mlungu." **37** Wafundwa wawili papapikaniriti aga, su wagenditi pamuhera na Yesu. **38** Yesu kagalambukiti, kawawoniti wankumfata, su kawakosiya, "Mwankusakula shishi?" Womberi wamwankula, "Rabi" mana yakuwi "mfunda" gulikalika koshi? **39** Yesu kawagambira, "Mwizi na mloli." Iweriti handa saa lilongu pamihii. Su wagenditi pamuhera na yomberi na wapawoniti pahala pakalikaliti. Walikaliti pamuhera na Yesu lishaka lyoseri. **40** Andereya, mlongu gwa Simoni Peteru, yakampikiniriti Yohani pakalonga na mweni kamfatiti Yesu. **41** Andereya kamwoniti kwanja mlongu gwakuwi Simoni, kamgambira, "Tumwoniti ulii Mlopoziya yakasyaguriti na Mlungu" Ayu ndo Kristu Mlopoziya. **42** Su

wamjegiti Simoni kwa Yesu. Yesu kamlola Simoni huti ata pawikuta kala, kaitandaga ilii ifaa ndiri. na kalonga, "Litawu lyaku ndo Simoni mwana gwa Kumbiti gwenga guitula divayi iherepa mpaka vinu!" Yohani, Kumbiti hagushemwi Kefu." Kwa Shigiriki ndo 11 Yesu katenda liuzaauza ali lya kwanja haku Kana mu Peteru, mana yakuwi "Litalawu." 43 Shirawu yakuwi Galilaya, kaulanguziya ukwisa wakuwi na wafundwa Yesu kaamuwiti kugenda Galilaya. Su kamwoniti wakuwi wamjimira. 12 Pagalawiriti kala aga, Yesu Filipi, kamgambira, "Gufati!" 44 Filipi kaweriti pamuhera na mawu gwakuwi na walongu wakuwi na mwenikaya gwa Betisayida, lushi lyawalikaliti ashina wafundwa wagenditi Kafarinaumu na walikaliti kuliya Andereya na Peteru. 45 Filipi kamwoniti Nataniyeri na mashaka gavuwa ndiri. 13 Msambu gwa Pasaka gwa kamgambira, "Tumwona ulii mweni Musa kamlembiti Wayawudi gueriti gwa pakwegera, su Yesu kagenditi mushitabu sha Malagaliru na wambuyi wa Mlungu Yeruselemu. 14 Mnumba nkulu ya Mlungu kawawoniti walembiti kuusu mweni. Mweni ndo Yesu mwana gwa wantu wankuwuza wang'ombi na wakondolu na Yosefu, kulawa Nazareti." 46 Nataniyeri kamkosiya wangunda na viraa wantu wamonga wankuvunjira Filipi, "Kwana shintu shoseri shiherepa shiza kulawa mpiya pawalivaga pameza zazu. 14 15 Kanyawiti Nazareti?" Filipi kamwankula, "Gwizi guloli." 47 Yesu ntomondu ya lugoyi na kawawinga wavigongolu woseri pakamwoniti Nataniyeri kankumwizira, katakuliti kuusu walawi kunja kwa Numba nkulu ya Mlungu, pamuhera yomberi, "Mlol! Ayu ndo Mwisraeli nakaka, kwahera na wakondolu na wang'ombi, kazigalambuziya meza shinika kwakuwi." 48 Nataniyeri kamkosiya "Gumana zatwendiriti kuvunjira mpiya na kuzipalasiya mpiya ashi nen?" Yesu kamwankula, "Pamberi pa Filipi zazu, 16 na kawagambira walii woseri yawareriti kukusheha, nukuwoniti pagulivagiti pasi pa mtera gwa wankuwuza wangunda, "Muusii vintu avi panu! Muleki mkuyu." 49 Nataniyeri kamwankula, "mfunda, Gwenga kutenda numba ya Tati gwangu iweri pahala pa ndo Mwana gwa Mlungu! Gwenga gwa Mfalumi gwa soku!" 17 Wafundwa wakuwi waliholiti Malembu Israeli!" 50 Yesu kamgambira, "Hashi, gujimira toziya ntambu yagalembitwi, "Mlungu, kulilaviya kwaneni nukugambiriti kuwera nukuwoniti pasi pa mtera gwa munumba mwaku kuyaka mumoyu mwangu gambira mkuyu? Haguwonu vikulu nentu vivuwa kuliku avi!" 51 motu." 18 Wakulu wa Shiyawudi wamu wamkosiya Na Yesu kawagambiriti womberi, "Nankuwagambiran Yesu, "Hagutendi liuzaauza gaa kutulanguziya twenga mwenga nakaka, hamuwoni kumpindi kwa Mlungu handa gwana uwetu kutenda vitwatira avi?" 19 Yesu kuvuguka na wantumintumi wa kumpindi pawakwena kawankula, "Hambomoli Numba nkulu ya Mlungu ayi, neni hanujengi kayi kwa mashaka matatu." 20 Wayawudi wamkosiya, "Numba nkulu ya Mlungu ayi wajengiti kwa minjia milongu msheshi na sita! Hashi, gwenga hagujengi kwa mashaka matatu?" 21 Kumbiti numba nkulu ya Mlungu Yesu yakayitakuliti ndo nshimba yakuwi. 22 Su pakazyukisiwitw kula wa kwa wahowiti, wafundwa wakuwi waliholiti handa katakuliti aga na wagaaminiti Malembu Mananagala na shillii shakatakuliti Yesu. 23 Yesu pakaweriti Yeruselemu shipindi sha msambu gwa Pasaka, wantu wawuwa wamjimiriti pawawoniti mauzaauza gagatendit. 24 Yesu kalilaviya ndiri kwa womberi, toziya kayimaniti myoyu yau woseri. 25 Kafira ndiri wamgambira shoseri kuusu wantu, toziya kavimaniti weri vitwatira vyoseri yaviweriti mumyoyu mwawu.

2 Lishaka lya tatu kuweriti ndowa mulushi Iwa Kana, kumkowa Galilaya. Mawu gwakuwi Yesu kaweriti palaa, 2 Yesu pamuhera na wafundwa wakuwi nawomberi wawashemiritu ku ndowa. 3 Divayi payiperiti, mawu gwa Yesu kamgambira, "Kwahera divayi." 4 Yesu kamwankula, "Mawu, nagung'ambira shakutenda. Saa yaneni yankali." 5 Mawu gwa Yesu kawagambira wantumintumi, "Mtendi shoseri shakwagambireni." 6 Palii paweriti na vulu sita zya mabuwi na kila lumu luweziti kutulwa mashi shyasi sha madebi mawili ama matatu. Iweriti wayitula palii toziya ya shitiba sha Shiyawudi sha kunawira. 7 Yesu kawagambira wantumini, "Mumemiziyi viwiga avi mashi." Nawomberi wavimemizya mashi nduu, 8 shakapanu kawagambira, "Vinu mteki mashi aga mwakamjegeri mkulu gwa msambu." Womberi watola mashi na kumjegera yomberi, 9 su vinu mashi gagalambusiwa gawera divayi na kagalawalira. Mkulu gwa msambu kavimana ndiri kwayilawiriti divayi, su wantumintumi pawatekiti mashi wavimaniti, mkulu gwa msambu kamshemiti mpalu gwa ndowa 10 kamgambira, "Kila muntu kaitandaga divayi iherepa

3 Kuweriti na nkulu gwa Shiyawudi yawamshema Nikodem, kaweriti gwa shipinga sha Mafalisayu. 2 Lishaka limu kamgendera Yesu pashiru na kamgambira, "Mfunda, tuvimana handa gwenga gwa mfunda yagutumitwi na Mlungu. Kwahera muntu yakaweziti kutenda mauzaauza gagutenda mpaka Mlungu kapamuhera na yomberi." 3 Yesu kamwankula, "Nakugambira nakaka, Kwahera muntu yakawenza

kuwona Ufalumi wa Mlungu, pakayiwuka kayi ndiri." 4 wenimtuli mushibetubetu. 25 Likakatala lilawiriti Nikodemus kamkosya, "Muntu mkulu kaweza hashi pakati pa wafundwa wa Yohani na Myawudi yamu kwiwuka kayi? Hashi, kaweza kwingira mumtima kuusu shitiba sha kunawa ntambu yayifiriwitwi. 26 mwa mawu gwakuwi na kwiwuka mala ya pili?" 5 Su wamgenderiti Yohani na kumgambira, "mfunda, Yesu kamwankula, "Nakaka nukugambira, muntu gumuhola muntu uliya yakaweriti pamuhera nagwenga yoseri pakiwuka ndiri kwa mashi na Rohu Mnanagala, kusika kumwambu kwa Yordanis, ulii gwenga hapeni kingiri Muufalumi wa Mlungu. 6 Muntu kwiwuka yagumtakuliti? Vinu yomberi kankubatiza na kila shinshimba kwa tati na mawu, kumbiti yakiwuka muntu kamgendera!" 27 Yohani kawankula, "Kwahera shirohu kwa Rohu Mnanagala. 7 Nagulikangasha muntu yakawera na shintu shoseri, mpaka kapananwi toziya nukugambira mpaka gwiwuki kayi. 8 Liyega kulawa kumpindi. 28 Maweni mwenga muweza ligendaga palifira kugenda, gulipikanira kuvuma kutakula galii gantakuliti, 'Neni na Kristu ndiri, kumbiti kwakuwi, kumbiti guvimana ndiri kwalilawiti ama wantumiti su numulongoleri.' 29 Mpalu gwa ndowa kwaligenda. Ntambu iraayi, iwera hangu kwa muntu ndo mweni gwa mdala gwa ndowa, su wagolokera yakiwuka kwa Rohu." 9 Nikodemus kamkosya, "Hashi, ndowa yawagolokita na kupikinira, wanemelera nentu shitwatila ashi, shivezikani?" 10 Yesu kamwankula, pawapikanira liziu lya mpalu gwa ndowa. Hangu "Hashi, gwenga guwera mfunda gwa Israeli na ndo ntambu ya nemeleriti nentu. 30 Mweni ndo guvimana ndiri vitwatira avi? 11 Nukugambira nakaka, kendereyi kamanikana ira nenitendereyi kumanikana tutakula galii tugamaniti na tuwera wakapitawu wa ndiri. 31 Yakiza kulawa kumpindi kwa Mlungu ndo galii tugawoniti, su mwenga mjimiria ndiri ujumbi wetu. mkulu kuliku woseri. Yakalawila pasipanu ndo gwa 12 Mjimiria ndiri paniwagambireni vitwatira nya isi pasipanu na katakulaga vitwatira nya pasi panu, ayi, hashi hamjimiria panuwagambireni vitwatira nya kumbiti yakiza kulawa kumpindi kwa Mlungu ndo kumpindi? 13 Kwahera muntu yakapati kugenda mkulu kuliku woseri. 32 Yomberi kapitawulira galii kumpindi kwa Mlungu, ira Mwana gwa Muntu ndo kagawoniti na kugapikanira, kumbiti kwahera muntu mwensi yakalawiti kumpindi kwa Mlungu." 14 Gambira yakaumjimiria ujumbi wakuwi. 33 Su muntu yoseri Musa ntambu yakamtuliti njoka gwa shaba palusiki kushiwala kulii, ntambu iraayi Mwana gwa Muntu hakanyasulwi kumpindi, 15 su kila yakamjimiria kawera na ukomu wa mashaka goseri. (aiōnios g166) 16 Mana Mlungu kawafiriti nentu wantu wa pasipanu, su kamlaviyiti Mwana gwakuwi gwa gweka, su kila yakamjimiria hapeni kahowi, kumbiti kaweri na ukomu wa mashaka goseri. (aiōnios g166) 17 Mlungu kamjegiti ndiri Mwana gwakuwi pasipanu kupatoza, kumbiti kapalopoziji. 18 Woseri yawamjimiria Mwana hapeni katozvi, kumbiti woseri yawamjimiria ndiri watozwa kala, toziya wamjimiria ndiri Mwana gwa gweka gwa Mlungu. 19 Na toza yeni ndo ayi, gulangala gwiza pasipanu, kumbiti wantu wafiriti ntiti kuliku gulangala, toziya vitendu vyawu vidoda. 20 Woseri walii yawatenda vidoda wagukalalira gulangala, hapeni wizi muulangala, toziya wafira ndiri vitendu vyawu vimaniki. 21 Kumbiti woseri yawatenda unakaka wiza mu mulangala, su gulangala guvilangaliri vitendu vyawu vyawavitenda vyakumjimiria Mlungu. 22 Shakapanu, Yesu pamuhera na wafundwa wakuwi wagenditi kumkowa gwa Yudeya, kalikaliti kuliya pamuhera nawomberi kwa shipindi pakabatiza wantu. 23 Vira Yohani kaweriti kankubatiza wantu kulii Ainoni, pakwegera na Salemu, toziya kulii kuweriti na mashi gamema. Wantu wamgendifriti, nayomberi kaweriti kankubatiza. 24 Shipindi ashi Yohani

4 Mafalisayu wapikiniriti handa Yesu kaweriti kankubatiza na kankuwapatwa wafundwa wawuwa kuliku Yohani. 2 Kumbiti nakaka Yesu kawera ndiri kankubatiza ira wafundwa wakuwi ndo waweriti wankubatiza. 3 Yesu pakapikaniriti aga, kalawa Yudeya kagenda Galilaya, 4 pamwanja gwakuwi kalazimika kupitila Samariya. 5 Su kafikit Sikari, lushi lumu lwa Samariya, pakwegera na lirambu lili Yakobu lyakamupiti mwana gwakuwi Yosefu. 6 Na panu paveriti na linegu lya Yakobu. Yesu kaweriti katoka toziya ya mwanja, su kalivagit pasi pampenku pa linegu. Iweriti ipata saa sita paliwala. 7 Mdala Msamariya kiziti kuteka mashi na Yesu Kamgambira, "Gunupi mashi nandi." 8 Wafundwa wakuwi wagenditi mulushi kuhemera shiboga. 9 Mdala uliya kamgambira, "Gwenga gwa Muyawudi, neni na Msamariya! Su guwezahashi kundiwa mashi

ga kulanda?" Wayawudi hapeni watumii vikombi na mulushi na kuwagambira wantu, ²⁹ "Mwizi mloli muntu vibakuli vyavihanganyikit na vya wantu wa Samariya. yakang'ambiriti vitwatira vyoseri vyantenditi. Hashi, ³⁰ Yesu kamwankula, "Handa meguvimaniti mafupu iwezikana yomberi kawera Kristu yakasyaguliti na ga Mlungu na gaa yakakuluwa mashi ga kulanda, Mlungu?" ³¹ Wantu walawa mulushi, wamgendera megumluwi na yomberi mekakupi mashi ga ukomu." Yesu. ³² Shipindi shila shiriya wafundwa waweriti ³³ Mdala uliya kalonga, "Mtuwa, gwenga gwahera wankumuhi Yesu, "mfunda, gulii shiboga!" ³⁴ Su shintu sha kutekera mashi na linegu ndo litalipa. Yesu kawankula, "Neni nana shiboga shamshimana Su, hagupati koshi mashi gana ukomu? ³⁵ Mbuyi ndiri." ³⁶ Wafundwa wakuwi walitakuziyana weni, gwetu Yakobu ndo yatatupiti linegu ali, yomberi na "Hashi, kwana muntu yoseri yakamjegiriti shiboga?" ³⁷ Su wana wakuwi pamuhera na mifugu yakuwi yoseri ³⁸ Yesu kawagambira, "Shiboga shaneni ndo kugajimira walanditi mashi aga. Ashi gwenga gulitumba kuwera gakafira ulii yakantumiti neni na kumalira lihengu mkulu kuliku Yakobu?" ³⁹ Yesu kamwankula, "Woseri lyakanupiti kutenda. ⁴⁰ Mwenga mtakula, 'Kunkali walanda mashi aga hawaweri na kwimiliwa kayi. myezi ya msheshi hera, shipindi sha kubenanga ⁴¹ Kumbiti yoseri yakalanda mashi ganumupa neni, hashisoki.' Su nukugambirani, mloli marambu, viboga hapeni kaweri na kwimiliwa kayi. Mashi ganumupa vinu viipyi kala na viwera kala kubenanga! ⁴² hagaweri mngati mwakuwi mbwiru ya mashi ga ⁴³ Yakabena viboga kankupata shibenamgongu na ukomu na kumupa ukomu wa mashaka goseri." (*aion g165, aiōnios g166*) ⁴⁴ Mdala uliya kamgambira, "Mtuwa, yakayala na ulii yakabena hawanemeleri pamuhera. gunupi mashi aga! Shakapanu hapeni numuluwi (*aiōnios g166*) ⁴⁵ Kutakula aku kwa nakaka, 'Yumu kayi na hapeni nizi kayi panu kuteka mashi." ⁴⁶ Kayalaga na yumonga kabena." ⁴⁷ Neni nuwatumiti Yesu kamgambira, "Gugendi gwakamshemi mpalu mwenga mwakabeni viboga mulirambu mtenda ndiri gwaku gwizi nayomberi." ⁴⁸ Mdala uliya kamwankula, lihengu, wamonga watenditi lihengu kulii na mwenga "Neni nahera mpalu," Yesu kamgambira, "Gutakula muna mota kulawirana na lihengu lyawatenditi." ⁴⁹ weri pagutakuliti gwahera mpalu. ⁵⁰ Guyugwa na ⁵¹ Wasamariya wawuwa mulushi lulii wamjimiriti wapalu wamuhanu, yomberi yagulikala nayu vinu, Yesu toziya mdala uliya katakuliti, "Kang'ambiriti mpalu gwaku ndiri. Gung'ambira nakaka." ⁵² Mdala nenii shintu shoseri shantenditi." ⁵³ Su Wasamariya uliya kamgambira, "Mtuwa, mona gwenga gwa mbuyi pawamgendiriti Yesu, wamuluwiti yomberi kalikali gwa Mlungu. ⁵⁴ Wambuyi wangu wa Samariya pamuhera na womberi na Yesu kalikaliti kulii mashaka wamguwiriti Mlungu mulugongu alu, su mwenga mawili. ⁵⁵ Wantu wawuwa wamjimiriti toziya ya ujumbi Wayawudi mlonga kuwera Yerusalemu ndo pahala wakuwi, ⁵⁶ na womberi wamgambira mdala uliya, pa kumwabudu Mlungu." ⁵⁷ Yesu kamgambira, "Vinu twenga tujimira, toziya ndiri ya shilii shagutakuliti, "Mdala, gunjimirira, shipindi shankwiza ndo sheni ira toziya twenga tumpikanira twaweni na tuvimanana wantu hapeni wamguwira Tati mulugongu alu ama kuwera nakaka ndo Mlopoziya gwa pasipanu." ⁵⁸ Su ndiri Yerusalemu. ⁵⁹ Mwenga Wasamaliya muvimana Pagapititi mashaka mawili, Yesu kawukiti paliya na ndiri nakaka yawamguwira, kumbiti twenga Wayawudi kugenda Galilaya. ⁶⁰ Mana Yesu mweni katakuliti, tumumana yatumguwira, toziya ulopozia wiza kulawa "Mbuyi gwa Mlungu hapeni kapananwi ligoya muisi kwa Wayawudi. ⁶¹ Kumbiti shipindi shankwiza yakuwi." ⁶² Pakafikit Galilaya, wantu wa paliya na kayi shisoka kala, peni wawamguwira nakaka, wamshemiriti, toziya pawaweriti mumsambu gwa hawamguwili Tati kwa likakala lya Rohu, wantu Pasaka kulii Yerusalemu wawonaga vitwatira vyoseri wamguwira hangu ndo Tati yakawafira. ⁶³ Mlungu vyakatenditi Yesu shipindi sha msambu. ⁶⁴ Su ndo Rohu, na wantu hawawesi hera kumwabudu Yesu kawuyiti kayi Kana mumkowa gwa Galilaya, nakaka kwa likakala lya Rowu gwakuwi." ⁶⁵ Mdala pahala pakagalambuziti mashi kuwera divayi. Afisa ulii kamgambira, "Nuvimana kuwera Kristu Mlopoziya gwa sirikali kaweriti paliya mwana gwakuwi kaweriti yakasyaguliti hakizi na pakiza hakatugambiri twenga kalwala ku Kafarinaumu. ⁶⁶ Pakapikaniriti handa Yesu kila shintu." ⁶⁷ Yesu kamgambira, "Neni, ndo yantakula kankwiza Galilaya pakalawila Yudeya, kamgendiriti na gwenga." ⁶⁸ Shipindi shila shilii wafundwa wa Yesu yomberi na kungambira kagendi Kaferinawumu na wawuyiti na waweriti na likangasha likulu pawamwona kamuponiziyi mwana gwakuwi, yakaweriti sambira Yesu pakatakula na mdala. Kwehera yumu pakati kahowa. ⁶⁹ Yesu kamgambira, "Pamwona ndiri pawu yakamgambiriti mdala ulii, "Gufira shishi?" Ama malangaliru na mauzauza, hapeni mijimiril!" ⁷⁰ kumkosiya Yesu, "Iwera hashi gwankutakula na mdala Afisa ulii kamwankula, "Mtuwa, tugendi pamuhera ayu?" ⁷¹ Su, mdala uliya kaileka vulu yakuwi, kagenda vinu, mwana keni howi." ⁷² Yesu kamgambira,

"Gugendi, mwana gwaku hakaweri mkomu!" Muntu kuwera Yesu ndo yakamuponiziiti. **16** Su Wayawudi uliya kavimaniti visoweru vya Yesu, su kagenda wanjiti kumgaziya Yesu, toziya yomberi katenditi zakuwi. **51** Pakaweriti kankali kamunjira kuwuya ukaya shitwatila ashi sha kuponiziya mulishaka lya Kwoyera. kaliwoniti na wantumintumi wakuwi pawamjegera **17** Yesu kawagambira womberi, "Tati gwangu visoweru, "Mndemba gwakuwi kawera mkomu!" **52** kankutenda lihengu mashaka goseri, naneni vira Kawakosiya shipindi gaa mwana gwakuwi pakaweriti ntenda lhengu." **18** Visoweru avi viwatenda wakulu wa mkomu na womberi wamwankula, "Iweriti saa saba Shiyawudi wendereyi kusakula ntambu ya kumlaga paliwala lishu nshimba kupyupa paimelekeziyti." **53** Yesu, toziya kalitenda ndiri weri lilagaliru lya lishaka lya Tati uliya kaliholiti kuwera shipindi shiliya ndo Yesu Kwoyer na katakuliti kuwera Mlungu ndo Tati gwakuvi pakangambiriti, "Mwana gwaku hakaweri mkomu." **19** Su mweni pamuhera na kaya yakuwi yoseri wamjimir Yesu. **54** Liuzauza ali ndo lya pili lyakatenditi Yesu pakaweriti kankulawa Yudeya na kugenda Galilaya.

5 Shakapanu, Yesu kagenditi Yerusalemu kumsambu gwa Wayawudi. **2** Kulaa Yerusalemu, pakwegera na mlyango gwawagushemiti Mlyango gwa kondolu, kweniti na litanda lyawalishemiti kwa Shiebraniya Betizata, liveriti na seemu midamu muhanu. **3** Lipinga likulu lya walweli walivagit seemu azi, wanalwisi na wavibyeketu na walewelekiti. Su waweriti wankuhepera mashi gatimbuki, **4** toziya lihoka lya Mlungu kulawa kwa Mtuwa kila mala pakiza na kugatimbula mashi. Mlweri gwa kwanja kwingga mumashi pagatimbuka kaponiziwa. **5** Paliya paveriti na muntu yumu yakwaliti kwa shipindi sha mininja milongu mitatu na nane. **6** Yesu pakamwoniti muntu uliya kagonja paliya na kavimaniti kuwera kalwariti kwa shipindi shivuwa, su kamkosiiti, "Hashi, gufira guponi?" **7** Muntu yakalwala kankula, "Mtua, kwahera muntu panu gwankuntula mumashi shipindi masi pagatimbuka. Panjeriti kwingga kumbiti kila mala, muntu yumonga kanongulera." **8** Yesu kamgambira, "Gugoloki, gutoli mkeka gwaku gugendigendi." **9** Palaa paliya muntu uliya kapona. Kagutoliti mkeka gwakuwi na karja kugendagenda. Shitwatila ashi shitendikit Mulishaka lya kwoyera. **10** Wakulu wa Wayawudi pawawoniti muntu ulii yakaponiziwitwi, womberi wamgambira, "Leru ndo lishaka lya kwoyera! Kwahera ulekeziwu kwa gwenga kupapa mkeka gwaku." **11** Kumbiti Yomberi kawagambira, "Muntu yakamponiziyyti kang'ambiriti ntoli mukeka, ng'ending'endi." **12** Nawomberi wamkosiiti, "Ndo gaa yakakugambiriti gutoli mukeka gwaku na gugendigendi?" **13** Kumbiti yomberi kamumana ndiri muntu yakamponiziyyti, mana Yesu kaweriti kalihanganiya mulipinga lya wantu. **14** Shapakanu Yesu kaiwoniti na muntu yakamponiziyyti Mnumba nkulu ya Mlungu, su kamgambira, "Gupikani vinu gwamkomu, guleki kutenda vidoda ama vitwatira vidoda virawili kwaku." **15** Shakapanu muntu uliya kagenda, kawagambira wakolamlima wa Shiyawudi

kuwera Yesu ndo yakamuponiziiti. **16** Su Wayawudi Shiyawudi wendereyi kusakula ntambu ya kumlaga paliwala lishu nshimba kupyupa paimelekeziyti." **53** Yesu, toziya kalitenda ndiri weri lilagaliru lya lishaka lya Tati gwakuvi na viraavilii pakalitenda kuwera gambira Mlungu. **19** Yesu kawagambiriti womberi, "Nukugambiranu nakaka, Mwana kaweza ndiri kutenda shoseri gweka yakuwi, katenda shilii shakawoniti Tati gwakuvi pakatenda. Vilii vyakatendaga Tati, viraavilii ndo vyakatenda Mwana. **20** Toziya Tati kamfira Mwana na kamlangalira yomberi vyoseri vyakatenditi mwensi, viraavilii hakamlanguzii vitwatira vikulu kuliku avi, mwenga hamlikangashi. **21** Handa virii Tati pakawazyukisiti wahowiti na kuwapanani ukomu, ntambu iraayi Mwana kawapanani ukomu yawafira walii. **22** Tati hapeni katozi muntu yoseri, kumbiti lihengu lyoseri lya kutoza kamupa Mwana, **23** su wantu woseri wamgohilili Mwana ntambu yawamgohelera Tati. Yakamgohelira ndiri Mwana, kamgohalila ndiri Tati. Tati ndo mwensi yakamtumiti Mwana. **24** "Nakugambiranu nakaka, woseri yawapikanira visoweru vyangu na kumjimir ulii yakamtumiti, hakaweri na ukomu wa mashaka goseri. Hapeni katozwi, ira kapita kala kulawa mukuhowna na kwingga muukomu. **25** Nukugambiranu nakaka, shipindi shankwiza, kayi shisoka kala, ndo sheni wahowiti hawapikiniri liziwu lya Mwana gwa Mlungu na woseri yawapikanira hawalikali. **26** Gambira Tati ntambu yakawera shanzu sha ukomu, hera hangu viraat ntambu yakamtenda Mwana gwakuvi kuwera shanzu sha ukomu. **27** Na kamupiti Mwana uwetu wa kutoza, toziya yomberi ndo Mwana gwa Muntu. **28** Namilikangasha shitwatila ashi, shipindi shankwiza wawahowiti woseri hawapikiniri liziwu lyakuwi **29** nawomberi hawalawi mumapumba mwawu, woseri walii yawatenditi vihererepa hawazyuki na kulikala, na woseri yawatenditi vidoda, hawazyuki na kutozwia." **30** "Neni weza ndiri kutenda shoseri kwa uwetu waneni. Neni ntenda hera ntambu ya Mlungu pakang'ambira, su kutoza kwaneni ndo teratera, toziya njeriti ndiri kutenda shirii shanfira, kumbiti ntenda shirii shakafira ulii yakamtumiti. **31** "Handa panilitakulila namweni, upitawu wa nenihapeni ujimilwi kuwera wa nakaka. **32** Kumbiti kwana yumonga ndo mwensi katakulaga upitawu kuusu nenii, naneni nuvrimana kuwera vyoseri vyakatakula kuusu nenii ndo vyanakaka. **33** Mwenga mtumiti ujumbi

kwa Yohani, nayomberi kawutakuliti nakaka. 34 wantu walivagi pasi." Paveriti na mahamba pahala Neni nuwutumbira ndiri upitawu wa wantu, kumbiti palii. Wantu walivagiti. Paveriti wapalu elufu muhanu. ntakula vitwatira avi mpati kulopoziwa. 35 Yohani 11 Yesu katola mabumunda galii, kalonga mayagashii kaweriti gambira lumuliku lwaluweriti lwakuyaka na Mluntu, kawapanana wantu yawalivagiti pasi. Katenda kulangala na mwenga musekereriti kulangala kwa hangu na wasomba walii. 12 Wantu pawikutiti shipindi shididiki hera. 36 "Neni nanawu upitawu Yesu kawagambira Wafundwa wakuvi, wajojaniri kuusu namweni ndo weni mkulu mnu kuluki ulii wa vipandi vyavsigaliti, namwasa shintu. 13 Su, wavitula Yohani. Shantenda ndo sheni shakung'ambira kuwera pamuhera vipandi vyavsigaliti nya mabumunda Tati ndo yakantumiti. 37 Tati ndo yakantumiti, viraam wavimemiziya mumajamanda lilongu na mawili kulawa kananguziya. Mwenga hapeni mpikaniri lizigu lyakuvi kwa mabumunda muhanu galii. 14 Wantu pawaliwoniti ama mwoni sheni shakuvi, 38 na visoweru vyakuvi liuzaauza ali Yesu lyakalitenditi, watakula, "Nakaka hapeni vikali mumyoyu mwenu, toziya mumjimira ndiri ayu ndo mweni mbuyi gwa Mluntu yakiziti pasipanu." 39 "Mwenga mgalola weri Malembu 15 Yesu kavimana handa wantu wafiriti kumtola kwa Mananagala, toziya mulihola kuwera mgati mwakuvi makakala wamtendi mfalumi, kawukiti kayi kagenditi hampati ukomu wa mashaka goseri, kumbiti Malembu palugongu gweka yakuvi. 16 Payisokiti pamahi, galaa galiya gantakula! (aiōnios g166) 40 Pamuhera na Wafundwa wakuvi wasokiti kilitanda, 17 Wakwena hangu, mwenga mlema kwiza kwaneri mpati ukomu. mumtumbwi, su waloki kugenda Kafarinaumu. Ntiti 41 "Ndolera ndiri ukwisa kulawa kwa wantu. 42 Kumbiti iweriti yankwingira na Yesu kaweriti kankali kuwayizira. nuwamana mwenga, nuvimana kuwera ufiru wa 18 Liyega liweriti lyankuvuma na mawimbi ga Mluntu kwahera mumyoyu mwenu. 43 Neni niza kwa mashi gaweriti gakutindira. 19 Wafundwa pawaweriti uwetu wa Tati gwangu, su munshemera ndiri, Kumbiti wankugenda kutali kwa kilumita muhanu ama sita, mwenga muwashemeraga wantu pawiza muuwezu wamwoniti Yesu kankugendagenda pamashi, kaweriti wamu. 44 Mfira kuwanka uzyumi kwa wantu, kumbiti pakwegera na mtumbwi, womberi watiriti nentu. mfira ndiri kujera kutenda vitwatira kwa ulii yakawera 20 Yesu kawagambira, "Namtira, ndo nenii!" 21 Mluntu gweka yakuvi, hashi mweza kunjimira nenii? Su womberi wafiriti kumtola Yesu mumtumbwi na 45 "Namlihola handa neni hanuwasitaki mwenga kwa palaa palii mtumbwi gusokiti muisi pahala pawaweriti Tati gwangu. Musa ndo mweni, mwenga mumtumbiriti wankugenda. 22 Shirawu yakuvi wantu wawuwa mweni ndo hakawasitaki. 46 Handa nakaka mwenga wasigaliti uwega gwa pili wa litanda, wavimaniti memjimiru Musa, viraam memnjimiru naneni, toziya Musa handa kuweriti na mtumbwi gumu hera palii. kalembiti kuusu neni. 47 Kumbiti mugajimiru ndiri Womberi wavimaniti kuwera Yesu hapeni kagendi galii gakalembiti Musa, hamuwezi hashi kuvijimira na wafundwa wakuvi, kumbiti wafundwa wakuvi visoweru vyangu?"

6 Shakapanu, Yesu kalokiti litanda lya Galilaya ama litanda lya Tiberiya 2 Lipinga likulu lya wantu limfatiti toziya wantu awa waweriti wawona mauzaauza gakuvi ga kuwaponiziya walwelii 3 Yesu kakweniti mulugongu, kalivaga pamuhera na wafundwa wakuvi. 4 Msambu gwa Wayawudi gwa Pasaka guweriti gwapakwegera. 5 Su, Yesu kalola wega zoseri na kuwona lipinga likulu lya wantu lyankumwizira, kamkosiya Filipu, "Tuhemeru koshi mabumunda su wantu awa wapati kuliya?" 6 Katakuliti aga kumjera Filipu, kavimaniti kala mwени hakavinyawi. 7 Filipu kamwankula, "Mabumunda ga mpiya sha shibenamgongu sha myezi sita hashiwatoshii ndiri wantu awa." 8 Yumu gwa Wafundwa wakuvi yawamshema Andereya, mlongu gwakuvi Simoni Peteru kamgambira, 9 "Panu pana muntemba yamu kawera na mabumunda muhanu na wasomba wawili. Kumbiti avi vitosha ndiri kwa wantu wawuwa handa awa?" 10 Yesu katakula, "muwagambiranii

11 Yesu katola mabumunda galii, kalonga mayagashii kaweriti gambira lumuliku lwaluweriti lwakuyaka na Mluntu, kawapanana wantu yawalivagiti pasi. Katenda kulangala na mwenga musekereriti kulangala kwa hangu na wasomba walii. 12 Wantu pawikutiti shipindi shididiki hera. 36 "Neni nanawu upitawu Yesu kawagambira Wafundwa wakuvi, wajojaniri kuusu namweni ndo weni mkulu mnu kuluki ulii wa vipandi vyavsigaliti, namwasa shintu. 13 Su, wavitula Yohani. Shantenda ndo sheni shakung'ambira kuwera pamuhera vipandi vyavsigaliti nya mabumunda Tati ndo yakantumiti. 37 Tati ndo yakantumiti, viraam wavimemiziya mumajamanda lilongu na mawili kulawa kananguziya. Mwenga hapeni mpikaniri lizigu lyakuvi kwa mabumunda muhanu galii. 14 Wantu pawaliwoniti ama mwoni sheni shakuvi, 38 na visoweru vyakuvi liuzaauza ali Yesu lyakalitenditi, watakula, "Nakaka hapeni vikali mumyoyu mwenu, toziya mumjimira ndiri ayu ndo mweni mbuyi gwa Mluntu yakiziti pasipanu." 39 "Mwenga mgalola weri Malembu 15 Yesu kavimana handa wantu wafiriti kumtola kwa Mananagala, toziya mulihola kuwera mgati mwakuvi makakala wamtendi mfalumi, kawukiti kayi kagenditi hampati ukomu wa mashaka goseri, kumbiti Malembu palugongu gweka yakuvi. 16 Payisokiti pamahi, galaa galiya gantakula! (aiōnios g166) 40 Pamuhera na Wafundwa wakuvi wasokiti kilitanda, 17 Wakwena hangu, mwenga mlema kwiza kwaneri mpati ukomu. mumtumbwi, su waloki kugenda Kafarinaumu. Ntiti 41 "Ndolera ndiri ukwisa kulawa kwa wantu. 42 Kumbiti iweriti yankwingira na Yesu kaweriti kankali kuwayizira. nuwamana mwenga, nuvimana kuwera ufiru wa 18 Liyega liweriti lyankuvuma na mawimbi ga Mluntu kwahera mumyoyu mwenu. 43 Neni niza kwa mashi gaweriti gakutindira. 19 Wafundwa pawaweriti uwetu wa Tati gwangu, su munshemera ndiri, Kumbiti wankugenda kutali kwa kilumita muhanu ama sita, mwenga muwashemeraga wantu pawiza muuwezu wamwoniti Yesu kankugendagenda pamashi, kaweriti wamu. 44 Mfira kuwanka uzyumi kwa wantu, kumbiti pakwegera na mtumbwi, womberi watiriti nentu. mfira ndiri kujera kutenda vitwatira kwa ulii yakawera 20 Yesu kawagambira, "Namtira, ndo nenii!" 21 Mluntu gweka yakuvi, hashi mweza kunjimira nenii? Su womberi wafiriti kumtola Yesu mumtumbwi na 45 "Namlihola handa neni hanuwasitaki mwenga kwa palaa palii mtumbwi gusokiti muisi pahala pawaweriti Tati gwangu. Musa ndo mweni, mwenga mumtumbiriti wankugenda. 22 Shirawu yakuvi wantu wawuwa mweni ndo hakawasitaki. 46 Handa nakaka mwenga wasigaliti uwega gwa pili wa litanda, wavimaniti memjimiru Musa, viraam memnjimiru naneni, toziya Musa handa kuweriti na mtumbwi gumu hera palii. kalembiti kuusu neni. 47 Kumbiti mugajimiru ndiri Womberi wavimaniti kuwera Yesu hapeni kagendi galii gakalembiti Musa, hamuwezi hashi kuvijimira na wafundwa wakuvi, kumbiti wafundwa wakuvi wagenditi pawamleka Yesu. 23 Mitumbwi imonga ilawa Tiberiya isoka pahala lipinga lya wantu pawaliyiti mabumunda, shipindi Mtuwa pakalongiti mayagashii Mluntu. 24 Su, wantu awa pawawimaniti handa Yesu na wafundwa wakuvi waweriti ndiri pahala paliya, wakwena mtumbwi gumonga wagenda Kafarinaumu pawamsakula. 25 Wantu walii pawamwoniti Yesu kumwambu kilitanda wamkosiya, "Mfundu, gwiza ndiri panu?" 26 Yesu kankula, "Nakaka nuwagambiranii, mwankunsakula ndiri toziya mananiti weri liuzaauza lili, kumbiti toziya muliyiti mabumunda galii mwikuta. 27 Namushitendera lihengu shiboga shashyalibika, kumbiti mushitenderi lihengu shiboga sha ukomu wa mashaka goseri. Ashi ndo shiboga Mwana gwa mutu hakakupanani, toziya Tati Mluntu kamjimira kutenda hangu." (aiōnios g166) 28 Womberi wamkosiya, "Tutendi shishi su tutendi vilii vyakafira Mluntu twenga tutendi?" 29 Yesu kawankula, "Vintu vyakafira Mluntu ndo mwenga kumjimira ulii yakantumiti." 30 Wamgambira, "Hagutendi liuzaauza gaa su tuloli tupati

kukujimira? Hagutendi shintu gaa? 31 Wazewi wetu pakati pawu, "Kaweza hashi muntu ayu kutupanana waliyiti shiboga shawashishema Mana kushiwala kulii, nshimba yakuwi, tuliyi?" 53 Yesu kawagambira, gambira Malembu galembwa, Kawayupiti libumunda "Nankuwagambirani nakaka, pamuliya ndiri nshimba kulawa kumpindi kwa Mlungu." 32 Yesu kawagambira, ya Mwana gwa Muntu na kulanda ndiri mwazi "Nakaka nuwagambirani, Musa kawayupiti ndiri gwakuwi, hapani muweri na ukomu. 54 Yakaliya libumunda kulawa kumpindi kwa Mlungu, Tati gwangu nshimba yaneni na kulanda mwazi gwangu kanawu ndo mweni kawapananani mwenga libumunda lya ukomu wa mashaka goseri, naneni hanumzyukusiyi nakaka kulawa kumpindi. 33 Toziya mabumunda ga lishaka lya kupelera. (aiōnios g166) 55 Toziya nshimba Mlungu ndo ula ulii kasuluka kulawa kumpindi na yaneni ndo shiboga sha nakaka na mwazi gwangu kutupanana ukomu wa pasipanu." 34 Su, wamgambira, ndo gwakulanda nakaka. 56 Yakaliya nshimba "Mtuwa, gutupi kila lishaka libumunda ali." 35 Yesu yaneni na kulanda mwazi gwangu, kenilikali mngati kawagambira "Neni ndo libumunda lya ukomu. Walii mwangu, naneni nulikali mngati mwakuwi. 57 "Tati ndo weni yakanupa Tati hawizi kwaneni, naneni hapani numwingi yoseri yakiza kwaneni, 38 toziya niza kulawa hawawoni ndiri kwimiliwa. 36 Nuwagambirani weri kumpindi kwa Mlungu ira ntendi ndiri vilii vyanfira. lisulukiti kulawa kumpindi kwa Mlungu, handa ndiri Niza kutenda vilii vyakafira ulii yakantumi. 39 Uliya libumunda lyawaliyiti wambuyi wenu. Pawaliyiti kala yakantumi kafira aga, nanimwamizili yumu pakati pa walii yakanupiti, ira hanuwayukusiyi woseri lishaka lya wahowiti, kumbiti wantu woseri wawaliya libumunda ali kupelera. 40 Mana shakafira Tati gwangu ndo ashi, kila hakanikali toziya yaneni. 58 Su, ali ndo libumunda yakamwona Mwana na kumjimira kawera na ukomu wa mashaka goseri. Neni hanuwayukusiyi lishaka 41 Su Wayawudi wanjiti kuhinginika kuusu yomberi toziya Yesu katakuliti, "Neni ndo libumunda lilawiti kupindi." 42 Su womberi watakuwa, "Hashi, ayu Yesu ndiri mwana gwa Yosefu? hashi pamumwona Mwana gwa Muntu pakakwena Tumumana tati gwakuwi na mawu gwakuwi! Su, kugenda pahala palii pakaweriti pakwanjira?" 43 Yesu kawagambira, "Mleki kuhinginika mwenga ya muntu hapani iwezi. Visoweru vyanuwagambirani kwa mwenga. 44 Kwahera muntu kawezi kwiza ndo vya Rohu yakajega ukomu. 45 Wambuyi wa Mlungu walembiti, gaa hakamgalambuki. 46 "Ayi yahera mana handa kamlamu muntu yakanwoniti Tati, payiweri ndiri uliya yakalawit kwa Mlungu, uliya ndo yomberi yakamwoniti Tati. 47 Nunkugambirani nakaka, yakanjimira kana ukomu wa mashaka goseri. (aiōnios g166) 48 "Neni nalibumunda lya ukomu. 49 Wambuyi wenu waliyiti mana kushiwala kulii, kumbitti wahowiti. 50 Kumbitti libumunda lyalilawa kumpindi kwa Mlungu su muntu yoseri yakaliya hapani kahowi. 51 Neni nalibumunda likomu lyalisulukiti kulawa kumpindi kwa Mlungu. Muntu yoseri yakaliya libumunda ali hakanikali mashaka goseri. Na libumunda lyanumupa yomberi ndo nshimba yaneni, yanuilaviya su wantu wa pasi panu waweri na ukomu." (aiōn g165) 52 Shapakanu Wayawudi wanjiti kilitakuliziyana nantu pakati pawu, "Kaweza hashi muntu ayu kutupanana nshimba yakuwi, tuliyi?" 53 Yesu kawagambira, "Nankuwagambirani nakaka, pamuliya ndiri nshimba ukomu wa mashaka goseri, naneni hanumzyukusiyi lishaka lya kupelera. (aiōnios g166) 55 Toziya nshimba yaneni ndo shiboga sha nakaka na mwazi gwangu nshimba yaneni na kulanda mwazi gwangu, kenilikali mngati mwangu, naneni nulikali mngati mwakuwi. 57 "Tati yakawera mkomu yakantumi nenii, toziya naneni nulikali viraa. Ntambu iraayi yoseri yakandiya nenii hakanikali toziya yaneni. 58 Su, ali ndo libumunda lisulukiti kulawa kumpindi kwa Mlungu, handa ndiri libumunda lyawaliyiti wambuyi wenu. Pawaliyiti kala wahowiti, kumbiti wantu woseri wawaliya libumunda ali hawaweri na ukomu wa mashaka goseri." (aiōn g165) 59 Yesu katakuliti aga pakaweriti kankufunda munumba ya Mlungu kulii Kafarinaumu. 60 Su wantu wawuwa wafundwa wakuwi pawapikaniriti aga watakuwa, "Aga ndo mafundu gakamala! Gani kaweza kugapikanira?" 61 Yesu kavimaniti pota nakugambirwa na muntu, kulonga wafundwa wakuwi waweriti wankuhiginika kuusu shiwtatila ashi, su kawakosiiti, "Hashi, shiwtatila "Neni ndo libumunda lilawiti kupindi." 42 Su womberi ashi shiwtenda muweri ndiri na nakaka? 62 Haiwieri watakuwa, "Hashi, ayu Yesu ndiri mwana gwa Yosefu? hashi pamumwona Mwana gwa Muntu pakakwena Tumumana tati gwakuwi na mawu gwakuwi! Su, kugenda pahala palii pakaweriti pakwanjira?" 63 kaveza hashi kutakula kalawa kumpindi kwa Mlungu?" Rohu gwa Mlungu ndo yakajega ukomu, nshimba 64 Ata hangu kwanenii mpaka Tati yakantumi pakamjega kwaneni, wamonga wenu wajimira ndiri." Yesu kavimaniti naneni hanumzyukusiyi muntu ayu ku ukomu lishaka kwanjira pakwanjira walii yawayimira ndiri, viraña ndo lya kupelera. 65 Wambuyi wa Mlungu walembiti, gaa hakamgalambuki. 66 Toziya ya aga, wamonga wawuwa kwanenii mpaka Tati gwangu." 67 Su, Yesu kawakosiiti wantumintumi walii lilongu na wawili, "Hashi, mwenga, mfira kuwuya kwenu?" 68 Simoni Peteru kamwankula, "Mtuwa, tugendi kwanenii mpaka Tati gwangu." 69 Twenga tujimira kwa gaa? Gwenga gwana visoweru vya ukomu wa mashaka goseri. (aiōnios g166) 70 Yesu kawankula, "Hashi wafundwa wa Yesu wawuyiti na waleka kumfata kayi. 71 Yesu kawakosiiti wantumintumi walii lilongu na wawili, "Hashi, mwenga, mfira kuwuya kwenu?" 72 Simoni Peteru kamwankula, "Mtuwa, tugendi kwanenii mpaka Tati gwangu." 73 Yesu kawankula, "Hashi kaweriti yumu gwa wafundwa wakuwi kumbuti ndo kumfata kayi. 74 Yesu kawankula, "Hashi, mwenga, mfira kuwuya kwenu?" 75 Yesu kawankula, "Hashi, mwenga, mfira kuwuya kwenu?" 76 Yesu kawankula, "Hashi, mwenga, mfira kuwuya kwenu?" 77 Yesu kawankula, "Hashi, mwenga, mfira kuwuya kwenu?" 78 Yesu kawankula, "Hashi, mwenga, mfira kuwuya kwenu?" 79 Yesu kawankula, "Hashi, mwenga, mfira kuwuya kwenu?" 80 Yesu kawankula, "Hashi, mwenga, mfira kuwuya kwenu?" 81 Yesu kawankula, "Hashi, mwenga, mfira kuwuya kwenu?" 82 Yesu kawankula, "Hashi, mwenga, mfira kuwuya kwenu?" 83 Yesu kawankula, "Hashi, mwenga, mfira kuwuya kwenu?" 84 Yesu kawankula, "Hashi, mwenga, mfira kuwuya kwenu?" 85 Yesu kawankula, "Hashi, mwenga, mfira kuwuya kwenu?" 86 Yesu kawankula, "Hashi, mwenga, mfira kuwuya kwenu?" 87 Yesu kawankula, "Hashi, mwenga, mfira kuwuya kwenu?" 88 Yesu kawankula, "Hashi, mwenga, mfira kuwuya kwenu?" 89 Yesu kawankula, "Hashi, mwenga, mfira kuwuya kwenu?" 90 Yesu kawankula, "Hashi, mwenga, mfira kuwuya kwenu?" 91 Yesu kawankula, "Hashi, mwenga, mfira kuwuya kwenu?" 92 Yesu kawankula, "Hashi, mwenga, mfira kuwuya kwenu?" 93 Yesu kawankula, "Hashi, mwenga, mfira kuwuya kwenu?" 94 Yesu kawankula, "Hashi, mwenga, mfira kuwuya kwenu?" 95 Yesu kawankula, "Hashi, mwenga, mfira kuwuya kwenu?" 96 Yesu kawankula, "Hashi, mwenga, mfira kuwuya kwenu?" 97 Yesu kawankula, "Hashi, mwenga, mfira kuwuya kwenu?" 98 Yesu kawankula, "Hashi, mwenga, mfira kuwuya kwenu?" 99 Yesu kawankula, "Hashi, mwenga, mfira kuwuya kwenu?" 100 Yesu kawankula, "Hashi, mwenga, mfira kuwuya kwenu?"

7 Pa aga, Yesu kaweriti kankugendagenda kulaa ashi sha Musa ndiri ira wambuyi wenu ndo wanjiti ku Galilaya. Kafiriti ndiri kugendagenda kumkowa kushitenda shitiba ashi na mumwingiziya jandu mwana wa Yudeya toziya wakulu wa Wayawudi waweriti mulishaka lya Kwoyer. 23 Handa pamumwingiziya wankufira kumlaga. 2 Shipindi sha msambu gwa mwana jandu mulishaka lya Kwoyer su mleka ndiri Wayawudi gwa visasa guweriti gwapakwegera. 3 Lilagaliru lya Musa, iwera hashi munkalalira nenii Su, walongu wakuwi wamgambira, "Guwuki panu toziya numponiziyu muntu mulishaka lya Kwoyer? 24 gugendi Yudeya, su wafundwa waku wawoni vitwatira Mleki kutoza kwa kunja hera, mtozi kwa shipimu sha vyagutenda. 4 Muntu katenda ndiri vitwatira kwa teratera." 25 Wantu wamu wa Yerusalem watakuliti, kubada pakafira kamanikani kwa wantu. Toziya "Ndo ayu ndiri, muntu yawamsakula wamlagi? 26 gutenda vitwatira avi, guleki wantu wa pasipanu poseri Mlo! Kawagambira pota na kufifa, womberi watakula wavimani kuusu gwenga." 5 Ata walongu wakuwi ndiri shintu shoseri kuusu yomberi! Hashi, iwezekana wamjimiria ndiri. 6 Yesu kawagambira, "Shipindi kuwera wakulu wavimana nakaka kuwera muntu ayu shangu shashifaa shankali kusoka. Mwenga kila ndo Kristu? 27 Kumbiti Kristu pakaweriti kankwiza, shipindi shifaa. 7 Wantu wa pasipanu hapani wizi kwahera muntu yoseri yakavimaniti kuwera Kristu kuwakalalira mwenga, neni wankalalira toziya neni hakalawili koshi, kumbiti tuvimana kuwera muntu ntakula kwawu kuwera matendu gakuwi gadoda. 8 ayu kwakalawira!" 28 Yesu pakaweriti kankufunda Mwenga mgendi kumsambu. Neni hapani ng'endi ku Mnumba nkulu ya Mlungu, yomberi katakuliti kwa msambu aku vinu, toziya saa yaneni yaifaa yankali liziwi, "Mumana neni na muvimana kwanawa? Niza kusoka." 9 Katakuliti aga, shakapanu kendereyiti ndiri kwa uwezu wangu mweni. Ulili yakantumiti kulikala Galilaya. 10 Walongu wakuwi pawagenditi kala ndo mwaminika nentu, mwenga mumana ndiri, 29 kumsambu, Yesu kagenditi vira, kumbiti kagenditi Kumbiti neni numumana, toziya ndawa kwakuwi, ndo ndiri pawamlola ira kagenditi kwa kulififa. 11 Wakulu mweni yakantumiti." 30 Womberi wafiliti kumkamula wa Wayawudi waweriti wankumsakula ku msambu Yesu, kumbiti kwahera muntu yakaweza kumbata aku. Womberi wakosiya, "Ka koshi?" 12 Kuweriti yomberi toziya saa yakuwi yankali kusoka. 31 mapwepweziyu nentu kuusu Yesu mulipinga lya Wantu wawuwa mulipinga wamjimiriti na walonga, wantu. Wamonga watakuliti, "Yesu ndo muntu muheri." "Kristu pakiza hakatendi mauzauza nentu kuliku aga Na wamonga watakuliti, "Ndala! Kankuwapayira gakatendit muntu ayu?" 32 Mafalisayu wapikiniriti wantu." 13 Kumbiti kwahera muntu yakatakuliti wantu pawapwepa visoweru avi kuusu Yesu. Su kuusu Yesu paweru, toziya waweriti wankuwatira womberi pamuhera na watambika wakulu wa Numba wakulu wa Shiyawudi. 14 Msambu agu pagusokiti ya Mlungu wawatumiti wanjagila wambati Yesu. 33 pakati na kumalirika, Yesu pakagenditi ku Numba Yesu katakula, "Nankali namwenga kwa shipindi nkulu ya Mlungu, kanjiti kufunda. 15 Wakulu wa shididini, su hanumugenderi ulii yakantumiti. 34 Shiyawudi walikangashiti nentu, walongiti, "Iwera Hamunsakuli kumbiti hapani mumoni, toziya hapani hashi muntu ayu kerewa nentu, nayomberi kagenditi mwizi pahala palii panwera." 35 Wakulu wa Shiyawudi ndiri kushuli?" 16 Yesu kawankula, "Shilii shanfundu walitakuziana weni, "Muntu ayu hakagendi koshi shilawa kwaneni ndiri, ira shilawa kwa Mlungu, ndo peni hapani tumpati? Hakagendi kwa lushi zya ndo mweni yakantumiti. 17 Muntu yakafira kutenda Wagiriki ndo peni wantu wetu Wayawudi pawalikala galii gagafira Mlungu, haguvimani handa mafundu na hakawafundi Wagiriki? 36 Kamanisha shishi gangu galawa kwa Mlungu, ama neni nfunda kwa pakatakula, 'Hatumsakuli kumbiti hapani tumwoni na uwezu wangu namweni. 18 Muntu yakatakula palii pahala pakawera hapani tuwezi kusoka?" 37 kwa uwezu wakuwi mweni, kankusakula ulyumi Lishaka lya kupelera lya msambu agu liweriti lishaka wakuwi mweni. Kumbiti ulii yakasakula ulyumi wa likulu. Yesu kagolokiti na kutakula kwa liziwi likulu, ulii yakantumiti, ayu ndo mwaminika na mngati "Yakayumuwa, kizi kwaneni, 38 na yoseri yakanjimiria mwakuwi kwahera ufyangu woseri. 19 Hashi, Musa neni kalandi. Gambira Malembu Mananagala ntambu kakupanana ndiri Lilagaliru? Ata hangu, kwahera yagalembwa, 'Yakanjimiria neni lushemba lwa mashi ata yamu gwenu yakalijimila Lilagaliru. Hashi, mfira ga ukomu haganyiririki kulawa mumoyu mwakuwi.' mndagi?" 20 Lipinga lya wantu limwankula, "Gwenga 39 Yesu katakuliti aga kuusu Rohu, ndo mweni gwana shamshera! Gani kafira kukulaga?" 21 yawamjimiria yomberi hawamuwanki. Shipindi shilii, Yesu kawankula, "Kwana liuzauza limu lyantenditi, Rohu Mnanagala kaweriti kankali kusoka toziya Yesu namwenga mlilikangashiti. 22 Musa kawalagaliriti kaweriti kankali kukwiswa. 40 Wantu wamu pakati mwenga muwayingiziyi jandu wana wenu, shitiba pa lipinga lili wapikiniriti visoweru avi, watakula,

"Nakaka muntu ayu ndo ulii mbuyi gwa Mlungu!" na kwanjira vinu hapani gutendi vidoda kayi." 12
41 Wamonga watakula, "Ayu ndo Kristu!" Kumbiti Yesu pakayowiriti kayi na Mafalisayu, kawagambira, wamonga watakuliti, "Kristu hapani kizi kulawa ku "Neni ndo Uweru wa pasi panu, yakanizira nen Galilaya! 42 Malembu Mananagala galembwiti hangu hapani kagendigendi muntiti nakamu, su hakaweri na kuwera Kristu hakaweri mushiyiwuku sha Mfalumi Uweru wa ukomu." 13 Su, Mafalisayu wamgambira, Dawudi na hakayiwuki ku Betirehemu, Iushi lyakalikaliti "Gwenga gulilanguziya gamweni, hangu upitawu Dawudi." 43 Su, kulawiriti malekaniru kuusuh yomberi waku ufaa ndiri." 14 Yesu kawankula, "Hangu ndiri, pakati palipinga lili iya wantu. 44 Wantu waru ata handa nulilanguziya namweni, upitawu wa nen wafiriti kumbata Yesu, kumbuti khahera yakajeriti ndo wa nakaka toziya neni nuvimana kwandawiti kumbata. 45 Wan jagila pawawuyiti kwa Watambika na kwang'enda. Kumbiti mwenga muvimana ndiri wakulu na Mafalisayu, womberi wawakosiya, "Iwera kwandawiti wala kwang'enda. 15 Mwenga muntoza hashi mumjega ndiri Yesu?" 46 Wan jagila wawankula, kwa maholu ga wantu, kumbiti nenitoza ndiri muntu. "Khahera muntu yakapatiti nakamu kutakula gambira 16 Ata pantoza, kutoza kwaneni ndo kwa nakaka muntu ayu ntambu yakatakuliti!" 47 Mafalisayu toziya neni nagweka yangu ndiri Tati yakantumiti nen wawakosiya, "Hashi na mwenga wakuzyangani viraa? ndo kapamuhera na nen. 17 Illemitwi Mumalagaliru 48 Hashi, muwoniti kala yamu gwa wakulu wa genu kwa upitawu wa wantu wawili, shintu shoseri wantu, ama yamu gwa Mafalisayu yakamjimiriti? shatatakuliti ndo nakaka. 18 Neni nankulilanguziya 49 Lipinga ali iya wantu livimana ndiri Lilagaliru namweni na Tati yakantumiti, kankunanguziya nen iya Musa, lipangirwa!" 50 Yumu gwa Mafalisayu viraa." 19 Wamkosiya, "Tati gwaku ka koshi?" kaweriti Nikodemus ndo mweni pakwanjira paliya Yesu kawankula, "Mwenga mumana ndiri nen wala kamgenderiti Yesu. Su, kawagambiriti womberi, 51 mummana ndiri Tati. Handa memumaniti nen, "Lilagaliru lyetu liweza ndiri kumtoza muntu pamberi memumaniti Tati gwangu viraa." 20 Yesu katakuliti pa kumpikinira kwanja na kuvimana shakatenda" 52 visoweru vyoseri avi kaweriti kankufunda Mnumba Womberi wamwankula, "Hashi, gwenga viraa gulawira nkulu ya Mlungu pakwegera na lisanduku iya luhanja Galilaya? Su kagabetuli Malembu Mananagala, palilitutwi, Khahera muntu yakambatiti, toziya saa nagwenga haguwonu kuwera Galilaya hapani kalawiri yakuwi iweriti hayenisoki. 21 Yesu kawagambira kayi, mbuyi gwa Mlungu!" 53 Kila muntu kagenditi ukaya. "Hang'endi zyangu, mwenga hamnsakuli, kumbiti

8 Yesu kagenditi kulugongu lwa Mzeituni. 2 Shirawu yakuwi mandawira putiputi kagenditi kayi Kunumba nkulu ya Mlungu. Wantu woseri wamgendera, nayomberi kalivaga kanja kankufunda. 3 Wafunda gwa malagaliru na Mafalisayu wamjegera mdala yumu yawambatiti ugoni pakahumba. Wamgolusiya pakati pawu. 4 Wamkosia, "mfunda! Mdala ayu yawambatiti ugoni kaweriti kankuhumba. 5 Malagaliru ga Musa katulagalira mdala handa handa ayu wamgumi mabuhi. Su, gwenga gutakula hashi?" 6 Watakuliti hangu kwa kumjera Yesu, wapati shanzu sha kumsitaki. Yesu kasuntama, kalemba mlitapaka kwa shyala. 7 Pawawongiriti kumkosiya, Yesu kagolokiti, kawagambira "Muntu yakeniweri na vidoda pakati penu kiwi gwa kwanja kumguma libuwi." 8 Shakapanu kasuntamala kayi, kaweriti kankulemba militapaka. 9 Pawapikaniriti avi, wanja kuwuka yumuyumu, pawalonglera wazewi. Yesu kasigala gweka yakuwi na mdala ulii kagoloka palaa palii. 10 Yesu kaligolosiya kamkosiyyiti mdala ayu, "Wakoshi wantu walii? Hashi kwahera hata yumu yakakutoziti?" 11 "Kwahera hata yumu!" Mtuwa, kamwankula. Yesu kamgambira, "Itherepa, wala nenii nukutozi ndiri. Gugendi zyaku namhowi muvidoda vyenu. Kwangenda nenii, mwenga hapeni mwezi kusoka." 22 Su, Watuwa Washiyawudi watakula, "Hashi, ina mana hakalilagi mweni? Mbona katakula, Kwang'enda nenii mwenga hapeni msoki?" 23 Yesu kawagambira, "Mwenga mlawa palaa pasipanu, nenii ndawa kumpindi, mwenga ndo mwa wa pasipanu, nenii hapeni weri gwa pasipanu. 24 Ayi ndo mana nuwagambre ni hamhowi muvidoda vyenu. Na hamhowi muvidoda vyenu handa pamjimiria ndiri 'Neni ndo mweni'." 25 Nawomberi wamkosiya, "Gwenga gwa gaa?" Yesu kawankula, "Neni ndo handa vilii nuwagambre ni kwanjira mwanzu! 26 Nana gavuwa ga kutakula kwa mwenga na vya kuwatoza. Kumbiti uliya yakantumiti ndo nakaka, naneni nuwagambira wantu wa pasipanu shitwatira shampikiniriti kulawa kwakuwi." 27 Wavimana ndiri handa Yesu kaweriti pakatakula nawomberi kumhusu Tati. 28 Su, Yesu kawagambira, "pammalira kala kumubikula Mwana gwa Muntu, panu ndo pamfira kumana handa 'Neni Ndo mweni', na handa ndenda ndiri shoseri namweni nenii, ira ntakula hera galii Tati gakafunditi. 29 Yakantumiti kapamuhera naneni, yomberi kandeka ndiri gweka yangu, kwani mashaka goseri ntenditi galii yagamfiriziba." 30 Wantu wawuwa wampikiniriti

Yesu vyakatakuliti wamjimiriti. 31 Yesu kawagambira Wayawudi walii yawamjimiriti, "Handa pamgajimila mafundu gangu hamuweri wafundwa wangu nakaka, 32 hamuumani unakaka na unakaka hawuwapanani ulekeziwu." 33 Nawomberi wamwankula, "Twenga ndo walelwwa wa Aburahamu, na hatwenipati ng'o kuwera wamanda wa muntu yoseri. Gwana mana gaa kutakula, 'Hamuweri walekiziwa?'" 34 Yesu kawankula, "Nakaka nuwagambireni, kila muntu yakatenda vidoda ndo mmunda gwa vidoda. 35 Mmunda hapeni kalikalikukaya kwa mtuwa gwakuwi pamashaka goseri, kumbiti mwana kalikala ukaya mashaka goseri. (aiōn g165) 36 Mwana pakawapanana ulekeziwu, hamuweri walekiziwa nakaka. 37 Nuvimana handa mwenga ndo walelwwa wa Aburahamu. Ata hangu, mfira kundaga kwa toziya hamjimili ndiri mafundu gangu. 38 Neni ntakula galii yakananguziyiti Tati, kumbiti mwenga mtenda galii yakawagambireni Tati gwenu." 39 Womberi wamwankula, "Twenga ndo twawana shiwatira shiraa shillii shakatendit Tati gwenu." 40 Yesu kawagambira, "Handa lihengu lyakatendit Aburahamu, 41 Mwenga mtenda shiwatira shiraa shillii shakatendit Tati gwenu." 42 Yesu kawagambira, handa Mlungu kangaweriti Tati gwenu, munganfiriti neni, toziya neni ndawiti kwa Mlungu na vinu napanu. Niza ndiri kwa uwezu wangu namweni, ira yomberi kantumiti. 43 Hashi mwerewa ndiri gantakula aga? Ayi ndo toziya mweza ndiri kuwupikanira ujumbi waneni. 44 Mwenga ndo mwawana wa tati gwenu, Shetani na mufira hera kutenda lumamatamata lwa Tati gwenu. Yomberi kaweriti mlagwa kwanjira mwanzu, kahera msimamu gwa nakaka, tembera nakaka kwahera mngati mwakuwi. Kila mpayu, zitakulwa kulawiriana na ntambu yakuwi ya munshimba, yomberi ndo mpayu na tati gwa mpayu. 45 Kumbiti neni nukugambirani nakaka, toziya ayi hashi munjimiria ndiri neni. 46 Gani pakati penu yakawenza kulanguziya weri neni nana vidoda? Handa panuwagambira nakaka, kwa shishi munjimiria ndiri? 47 Yakalawa kwa Mlungu kapikaniraga visoweru vya Mlungu. Mwenga, mlawa ndiri kwa Mlungu, na ayi ndo toziya ya mwenga kupikinira ndiri. 48 Wayawudi wamkosiya Yesu, "Hashi, hapeni tutakuli nakaka handa gwenga ndo Msamariya na kayi gwana shamshera?" 49 Yesu kankula, "Neni nahera shamshera, neni numgohillili Tati gwangu, kumbiti mwenga moghalira ndiri. 50 Neni nsakula ndiri ligoya lyangu namweni, kumbiti kwana yumu mweni kankusakula ligoya ali, nayomberi ndo mtozo. 51 Nakaka nuwagambireni, yakagakola mafundu gangu hapeni kahowi mashaka goseri!" (aiōn g165) 52 Su, Wayawudi wamgambira, "Vini tuvimana nakaka handa gwenga gwana washamshera! Aburahamu kahowiti na wambuyi wa Mlungu viraa wahowiti, nagwenga gutakula eti, 'Yakajimira ujumbi waku hakalikali mashaka goseri!' (aiōn g165) 53 Tati gwetu Aburahamu kahowa, hashi gultenda gwankulu kuliku tati gwetu Aburahamu, ndo gwenga? Ata wambuyi wa Mlungu wahowiti. Hashi gwenga gultenda gwa gaa?" 54 Yesu kawankula, "Panilikwisa namweni, uweru wangu shintu ndiri. Yumu yakankwisa ndo Tati gwangu, kila muntu katakula Mlungu gwetu. 55 Mwenga hapeni mpati kummana, kumbiti neni nummanna. Na, pantankula nummanna ndiri, hanuwi mpayu gambira mwenga. Kumbiti neni nummanna na njimira shisoweru shakuwi. 56 Tati gwetu Aburahamu, kanemeleriti gwa Aburahamu!" Yesu kawagambira, "Handa pakaliwonionishaka lyangu na yomberi kaliwononiti, mwenga mwawana wa Aburahamu, memulitendi shiwatira shiraa shillii shakatendit Tati gwenu." 57 Su, Wayawudi wamgambira, "Gwenga gwankali kusoka vinja lilongu muhanu, nagwenga gumwona Aburahamu?" 58 Yesu kawagambira, "Nakaka nuwagambirani, pamberi Aburahamu kangali kwiwuka, ndo Neni." 59 Panu wasola mabuwi wamgumangi yomberi, kumbiti Yesu kalififa, kalawa Mnumba nkulu ya Mlungu.

9 Yesu pakaweriti kankupita, kamwoniti muntu yumu kana Iwisi kwanjira kwiwuka. 2 Wafundwa wakuwi wamkosiya, "mfunda! Hashi, gaa ndo yakatenda vidoda vyavimtenda muntu ayu kayiwuki pakawera Iwisi? Hashi, vidoda vyakuwi mweni ama vidoda nya walera wakuwi?" 3 Yesu kankula, "Shiwatila ashi shilawira ndiri toziya ya vidoda vyakuwi yomberi, ama vidoda nya walelwwa wakuwi, ira kwiku Iwisi su makakala ga Mlungu gawonikani gatenda lihengu mwakuwi. 4 Kuweri kwankali paliwala tufiruwa kwendeleya kutenda lihengu nya uliya yakantumiti, mana pashiru peni pakwiza muntu hapeni kawezi kutenda lihengu. 5 Shipindi nankali pasipanu, neni ndo gulangala gwa pasi panu." 6 Pakatakuliti kala aga, katema mata pasi, kalitenda linkandiga, kamswagaziya mumasu ulii yakawera na Iwisi, 7 kamgambira, "Gugendi na gukalifyankuli palitanda nya Silowamu." Mana ya litawu ali ndo "Yawamtumiti". Muntu kana Iwisi uliya kagenda na kufilyankula kulinanda nya Siloam, shakapanu kawuya pakawera kankuwona. 8 Su, wapakwegera wakuwi na walii yawaweriti wavimana handa kaweriti muhushu mluwa, walonga, "Hashi, ayu ndiri uliya

muhushu yakaweriti pakalivaga na kuluwa luwa?" 9 kayi? Hashi mwenga viraa mfira muweri wafundwa Wamonga pawatakula, "Ndomweni." Wantu wamu wakuwi?" 28 Kumbiti womberi wamwigira pawatakula, watakula, "ndala! Ira kalifana nayomberi." Uliya "Gwenga ndo mfundwa gwakuwi, twenga wafundwa yakaweriti lwisi katakula, "Ndo nen!" 10 Wamkosiya, wa Musa. 29 Twega tuvimana handa Mlungu katakuliti "Vinu, masu gakuwa gapata hashi kutumula?" 11 na Musa, kumbiti muntu ayu tumumana ndiri kalawira Nayomberi kawankula, "Muntu uliya yawamshema koshi!" 30 Muntu ulii kawankula, "Ashi ndo shitwatira Yesu katenditi linkandiga, kaswagaziya mumasu sha kulikangasha! Mwenga muvimana ndiri kalawira na kung'ambira, 'Gugendi gwakalifyankuli palitanda koshi, kumbiti kantumuliziya masu gangu! 31 Tuvimana lya Silowamu,' su nen ng'enda, nulifyankula sheni handa Mlungu hapeni kawapikiniri wantu wana shangu, mpata kwona." 12 Wamkosia, "Yomberi ka vidoda, ira kumpikinira yoseri yakajimira na kutenda koshi?" Nayomberi kawankula, "Neni nuvimana ndiri!" 13 Shakapanu wamjega muntu uliya yakaweriti kana vyakafiriti. 32 Kwanjira lupaga pasipanu ipikanirika ndiri handa muntu kagatumuziya masu ga muntu lwisi kwa Mafalisayu. 14 Lishaka ali Yesu pakatenditi yakayiwukiti lwisi. (aiōn g165) 33 Payiwerwa ndiri muntu linkandiga na kumtumuziya masu muntu ayu, iweriti ayu kalawa kwa Mlungu, mekaweziti ndiri kutenda Lishaka lya kwoyer. 15 Mafalisayu wamkosiya shintu shoseri!" 34 Womberi wamwankula, "Gwenga kayi muntu ayu, "Gupata hashi kwona?" Nayomberi gwiwuka na kulelwa pavidoda, na hashi guweza kawagambira, "Kantyeremeka linkandiga mumasu, kutufunda twenga?" Warmwinga kulawa Mnumba ya naneni nulifyankula sheni shangu, vinu weza kwona." Mlungu. 35 Yesu kapikinirita yagalawiliti, kamwoniti 16 Mafalisayu wamu walonga, "Muntu kantenditi muntu uliya kamkosiya, "Hashi, gwenga gumjimira hangu hapeni kalawi kwa Mlungu, toziya kajimira ndiri Mwana gwa Muntu?" 36 Muntu ayu kankula, "Mtuwa, malagaliru ga Lishaka lya kwoyer." Kumbiti wamonga gung'ambiri yomberi ndo gaa, su mpati kumjimira!" 37 walonga, "Muntu kana vidoda kaweza hashi kutenda Yesu kamgambira, "Gumwona kala na yomberi ndo liuzauza lya ntambu ayi?" Kuwera na malekaniru yakatakula nagwenga vinu." 38 Muntu ayu katakula, pakati pawu. 17 Mafalisayu wamkosiya kayi muntu "Nukujimira, Mtuwal!" Na kamsuntamilira Yesu. 39 ayu, "Yomberi kagagubutula masu, gutakula shishi Yesu katakula, "Neni niza pasipanu kutoza wantu, kwa yomberi?" Muntu uliya kawagambira, "Yomberi wanawisi wapati kuwona na woseri yawalola waweri ndo mbuyi gwa Mlungu!" 18 Wakulu wa Shiyawudi lwisi." 40 Mafalisayu wamu waweriti pamuhera na wajimira ndiri handa muntu ayu kaweriti lwisi na vinu yomberi wampikimira pakatakuriti aga na wamkosiya, kankuwona mpaka pawawashemiti walera wakuwi "Gumaanisha natwenga twanalwisi viraa?" 41 Yesu 19 na wawakosiya walera awa, "Hashi, ayu mwana kawankula, "Mwangaweriti mwana lwisi, mwangaweriti gwenu ndo mwenga mlonga kiwukiti lwisi? Hashi ndiri na vidoda, kumbiti mwenga vinu mtakula, twenga vinu kapata kwona?" 20 Walera wakuwi wankula, tuwona, ayi ilanguziya kuwera mwana vidoda."

"Tuvimana handa ayu ndo mwana gwetu na kiwukiti lwisi. 21 Kumbiti kapata hashi kwona, hapeni tuvimani na wala tuvimana ndiri uliya yakamtumuziyiti masu. Mumkosiyi mweni, yomberi ndo muntu mkulu, kaweza kulitakulira mweni." 22 Walera wakuwi walongiti hangu toziya wawatiriti wakolamlima wa Shiyawudi, kwani wakolamlima awa waweriti waliragilirana handa muntu yoseri yakamini handa Yesu ndo Kristu kalivagi kunja kwa numba ya Mlungu. 23 Walelwa wakuwi walongiti, "Yomberi ndo muntu mkulu, Mumkosiyi." 24 Su, wamshema kayi muntu ulii yakiwukiti lwisi na wamgambira, "Gumpanani ukwisa Mlungu! Twenga tuvimana kuwera muntu ayu ndo kana vidoda." 25 Yomberi kankula, "Handa ndo nana vidoda neni nuvimana ndiri. Kumbiti shintu shimu nushimana, neriti na lwisi na vinu mona." 26 Wamkosiya, "Kakutenderiti shishi? Hashi kakutumuliziya masu gaku?" 27 Muntu ayu kawankula, "Nuwagambireni mbera kala, namwenga mpiakanira ndiri, mfira shishi kupikinira

10 "Yesu kawagambira, yoseri yakingira ndiri mulizizi lya kondolu kwa kuitira mlyangu, ira mulupenu na kwingira kwa njira yimonga, ayu ndo mwivi na mkwepula. 2 Muntu yakingira kwa kuitira pamulyangu, ayu ndo mweni mlolera gwa kondolu. 3 Mlolera mlyangu kamvugulira yomberi, kondolu wapikinira liziwi lyakuwi, nayomberi kawashema kondolu wakuwi kila yumu litawu lyakuwi na kuwalonguziya kunja. 4 Pakawalavia kunja kawalonguleru palongolu, nawomberi kondolu wamfata, kwani walimana liziwi lyakuwi. 5 Kondolu awa hapeni wawesi kumfata muntu gwingi, ira watuga toziya walimana ndiri liziwi lyakuwi." 6 Yesu kawagambiru mfanu agu, kumbiti womberi wavimana ndiri shakafiriti kuwagambira. 7 Su, Yesu katakula kayi, "Nakaka nuwagambireni, neni ndo mlyangu gwa kondolu. 8 Wamonga woseri walii wiziti pamberi pa neni ndo wivi na wakwepula, kumbiti kondolu

wawapikinira ndiri. 9 Neni ndo mlyangu. Yakingira mahengu gavuwa kulawa kwa Tati. Nuwatendera kuititira nenii hakalopozwi, hakingiri na kulawa na shishi shamfira kung'uma na mabuwi?" 33 Wayawudi hakapati maliziwu. 10 Mwivi kizaga su kiwi na kalagi na wamwankula, "Hapeni tukugumi kwajili ya matendu kahalabisiyi. Neni niza mpatti kuwera na ukomu, ukomu maheri, kumbiti kwa kumwigilanga Mlungu! Gwenga ukamiliika. 11 "Neni ndo mlolera muheri. Mlolera muheri ndo muntu hera kumbiti mwensi gwenga gulitenda kalavyaga ukomu wakuwi kwa kondolu wakuwi. kuwera Mlungu." 34 Yesu kawankula, "Walembiti 12 Muntu gwa shibenamgongu, yomberi mlolera Mumalagaliru genu, Neni nonga, 'mwenga ndo ndiri na wala kondolu wakuwi ndiri, pakamuwona milungu?' 35 Mlungu kawashemiti milungu walii liminyi kankwiza, kaleka kondolu na kutuga, liminyi wawapanana ujumbi wakuwi, natwenga tuvimanana kawabata wakondolu na kuwapalasiyanga. 13 Muntu handa Malembu Mananagala gatakula nakaka gwa shibenamgongu katuga toziya yomberi gwa mashaka goseri. 36 Kumbiti nenii, Tati ndo kansyaguliti shibenamgongu hera, hapeni kawaloleri wakondolu. na kantumiti pasipanu. Iwera ashi mung'ambira nenii 14 Neni ndo mlolera muheri. Nuwamana wakondolu nigilanga toziya nitakuliti 'Neni Namwana gwa Mlungu?' wangu nawomberi wamana nenii, 15 gambira Tati 37 Namunjinira nenii, pamwona ntenda ndiri vitwatira ntambu yakamana nenii, naneni ntambu yanummanava Tati gwangu. 38 Kumbiti pantenda vitwatira avi, Tati. Neni ndaviya ukomu wangu kwajili ya womberi. ata pamunjinira ndiri nenii, muvijimiri ata vitwatira 16 Nana wakondolu wamonga yawaweriti ndiri mulizizi vyantenda, su mpatti kuvimana nakaka kulonga Tati ali. Inazimu kuwajega vira, womberi hawalipikiniri ka mnngati mwangu na neni namngati mwa Tati." 39 liziwi lya nenii, na hakuweri shipinga shimu na mlolera Wajeriti kayi kumbata Yesu kumbiti kawukiti pakati yamu. 17 "Tati kanfira nenii toziya ndaviya ukomu pawu. 40 Yesu kagenda kayi kumwambu ku lushemba wangu, su mpatti kuuwanka kayi. 18 Kwahera Yoridani, pahala Yohani pakaweriti kankubatiza, muntu yakampoka ukomu wangu, nenii nuwulaviya kalikaliti aku. 41 Wantu wawuwa wamgenderiti mweni. Nana uwezu wa kuwulaviya na kuwutola pawalonga, "Yohani katenda ndiri liuzauza lyoseri, kayi. Hangu ndo Tati kandagaliriti ntendi." 19 Kuwera ira goseri Yohani gakatakuliti kuusii muntu ayu ndo kayi na malekaniru pakati pa Wayawudi toziya nakaka." 42 Na wantu wawuwa pahala palii wamjimiria. ya visoweru avi. 20 Wantu wawuwa watakuliti, "Kana shamshera, kayi kanalukwali! Gwa shishi kumpikinira?" 21 Wamonga walonga, "Shisoweru ashi sha muntu kana shamshera ndiri. Hashi, shamshera kaweza ashi kuponiziya muntu kana Iwisi?" 22 Aku Yerusalemku kuweriti na msambu gwa kumlavilira Mlungu Numba nkulu ya Mlungu, shipindi ashi shiweriti sha mpepu. 23 Yesu kaweriti kankugendagenda Mnumba nkulu ya Mlungu pahala wapashemiti Mdamu gwa Selemani. 24 Su, Wayawudi wamzyengeta Yesu, wamkosiya, "Hagutuleki pota na nakaka mpaka ndii? Gutugambiri nakaka pota kufifa, Hashi, gwenga ndo Kristu?" 25 Yesu kawankula, "Nuwagambireni kala, kumbiti mnijimira ndiri. Lihengu lyantenda nenii kwa uwezu wa Tati gwangu wakuntakuziwa. 26 Kumbiti mwenga mnijimira ndiri toziya mwenga mwa kondolu wa nenii ndiri. 27 Wakondolu wangu wapikinira liziwi lyangu, nenii nuwamana, nawomberi wanfati. 28 Neni nuwayupa ukomu wa mashaka goseri, nawomberi hapeni wahowi. Kwahera muntu yakawenza kuwawusiya mmawoku mwangu (*aiōn g165, aiōnios g166*), 29 Tati gwangu ndo mweni yakanupiti hawa nayomberi ndo mkulu kuliku woseri. Kwahera yakawenza kuwawusiya mmawoku mwakuwi. 30 Neni na Tati, twayumu." 31 Su, Wayawudi watola mabuwi wamgumi. 32 Yesu kawagambira, "Nuwalanguziieni

11 Muntu yamu yawamshema Lazaru, kalikaliti Betaniya, kaweriti mlweri. Betaniya lushi Iwawalikaliti Mariya na Marita muhasha gwakuwi. 2 Mariya ndo uliya yakamswagiti uturi Mtuwa na kumpukuta kwa viri zyakuwi. Ayu ndo Lazaru kaka gwakuwi yakaweriti mlweri. 3 Wahasha watuma ujumbi kwa Yesu, "Mtuwa, ganja gwaku yagumfira, mlweri!" 4 Yesu pakapikaniriti aga, katakula, "Ulweri awu hapeni hujeji kuhowa kwa Lazaru, ira ndo kwajili ya kumkwisa Mlungu na kwa mana ayi Mwana gwa Mlungu kakwiswi." 5 Yesu kamfiriti Marita na muhasha gwakuwi pamuhera na Lazaru. 6 Pakapatiti shisoweru handa Lazaru mlweri, kulikala pahala panu kwa mashaka mawili nentu. 7 Shakapanu kawagambira wafundwa wakuwi, "Tuwuyi kayi Yudeya!" 8 Wafundwa wamgambira, "Mfundu! Shipindi shifupi hera shipita Wayawudi wafira kukuguma mabuwi, na gwenga gefira kugenda kayi aku?" 9 Yesu kankula, "Lishaka lyana saa lilongu na mawili ndiri, ndo hangu? Pakagendagenda paliwala hapeni kawenze kulikwala, kawona kulangala kwa pasipanu. 10 Kumbiti muntu pakagendagenda pashiru katalikwala, Toziya kulangala kwahera." 11 Yesu katakuliti hangu na pakamaliriti, kawagambira, "Ganja gwetu Lazaru kagonja, kumbiti nenii nankugenda na kumyumuusiya."

12 Wafundwa wakuwi wamgambira, "Mtuwa, handa masu lwisi uliya, kaweza ndiri kumtenda Lazaru yomberi kagonja su hakaponiziwi." 13 Kumbiti nakahowi?" 38 Su, Yesu kahinginika kayi mmoyu, kiziti Yesu kaweriti kankutakula kuusu kuhowa kwakuwi, mlipumba. Lipumba lyeni liveriti mpanga na liveriti womberi waliholiti kuwera kankutakula kuusu kugonja ludivirwa kwa libuwi. 39 Yesu kalagaliriti, "Mliwusiyi mbota. 14 Yesu kawagambira pota kufifa, "Lazaru libuwi ali!" Marita mlongu gwakuwi ayu yakahowiti kahowa, 15 kumbiti nemelera kwa ajili ya mwenga kamgambira, "Mtuwa kanja kala kununka, kalikalika handa mweri ndiri aku, su mpati kujimira. Haya mulipumba mashaka msheshi!" 40 Yesu kamgambira, tugendeni kwakuwi." 16 Tomasi yawamshema mawira "Hashi, nukugambira ndiri handa pagujimira haguwoni kawagambira wantumini wamonga, "Tugendeni woseri ukwisa wa Mlungu?" 41 Su waliwusiya libuwi lili, pamuhera na mfunda tukahowi!" 17 Yesu pakafikitii Yesu kalola kumpindi, katakula, "Mayagashii Tati aku, kamwoniti Lazaru wamtula kala mlipumba toziya gwenga gumpikanira. 42 Nuvimana handa kwa mashaka msheshi. 18 Shijji sha Betaniya gumpikanira neni. Kumbiti ntakula aga toziya ya shiweriti pakwegera na Yerusalem utali wa kilumita wantu awa wapala panu su wapati kujimira handa ntatu, 19 na Wayawudi wawuwa wiziti kumlola Marita gwenga ndo yaguntumiti." 43 Pakamaliriti kutakula na Mariya kuwapapani ushiwa kwa kuhowa kaka aga, kashema kwa liziu likulu, "Lazaru! Gulawi gwawu. 20 Shipindi Marita pakapikaniriti handa Yesu kunja!" 44 Uliya yakaweriti kahowa kalawiti kunja, kaweriti kamkwiza, kagenda kumwanka, kumbiti aku warnyopa sanda mmagulu na mmawoku na Mariya kasigaliti ukaya. 21 Marita kamgambira Yesu, sheni shakuwi shigubikirwa. Yesu kawagambira, "Mtuwa handa gwangaweriti panu, kaka gwangu "Mumyopoli, mkamleki kagendi zyakuwi." 45 Su, mekahowiti ndiri! 22 Kumbiti nuvimana handa ata vinu Wayawudi wawuwa waweriti wamtyangira Mariya shoseri shagufira kumluwa Mlungu, hakakupi." 23 pawononiti Yesu shintu gaa shakatenditi, na kumjimiru. Yesu kamgambira, "Kaka gwaku hakawuyi mkomu 46 Kumbiti wamonga wawu wagenditi kwa Mafalisayu kayi." 24 Marita kamwankula, "Nuvimana handa na wawagambira shitwatira ashi shakatenditi Yesu. hawazyuki shipindi sha uzyukisiwu, mulishaka ly 47 Mafalisayu na watambika wakulu waliwoniti kupelera." 25 Yesu kamgambira, "Neni ndo uzyukisiya Mwashizungu na watakula, "Tutendi shishi? Muntu na ukomu. Yakanjimira neni ata tembera hakahowi, ayu kankutenda mauzauza nentu. 48 Patumleka hakalikali. 26 Na kila yakalikala na kunjimira, hera wantu woseri hawamjimiru, womberi Warumi hapeni kahowi. Hashi, gujimira aga?" (aiōn g165) hawizi kuwalibisiya Numba nkulu ya Mlungu gwesti 27 Marita kamwankula, "Yina, Mtua! Neni njimira na isi yetu!" 49 Panu yumu gwawu, yawamchema handa gwenga ndo Kristu, Mwana gwa Mlungu, Kayafa, ndo kiwiti mtambika mkulu wa shinja ashi, uliya yakiza pasipanu." 28 Marita pakatakuliti aga, kawagambira, "Mwenga muvimana ndiri shintu! 50 kagenditi na kumshema Mariya mlongu gwakuwi, Hashi, mwona ndiri handa ndo mbaka kwamwenga kamgambira pagweka, "mfunda kapanu na kafira muntu yumu kahowi kwa ajili ya wantu, kuliku isi kukuwona." 29 Nayomberi pakapikaniriti aga, yoseri ipalanganyika?" 51 Yomberi katakula ndiri kamukamu kagoloka, kamgendera Yesu. 30 Yesu hangu ntambu yakafiriti mweni, ira kaweriti mtambika kaweriti kenyiringiri mushijiji, kumbiti kaweriti palaa palii mkulu shinja ashi su katungiti handa Yesu hakahowi Marita pakamwankiti. 31 Su, Wayawudi yawaweriti toziya ya wantu wa Isi ya Shiyawudi, 52 na toziya ukaya pamuhera na Mariya pawamnyamaziya ndiri gweka yawu hera, kumbiti kapati kuwajega muushisha, pawarnwoniti kagoloka na kulawa kunja pamuhera munshimba yimu yaipalanganyiki kwa vumu, wamwiziriti. Wavimaniti kaweriti kankugenda wantu wa Mlungu. 53 Su, kwanjira lishaka ali watuwa mulipumba kudaya. 32 Mariya pakasokiti pahala wa Shiyawudi watenda mipangu gwa kumlaga Yesu. palii Yesu pakaweriti na kumwona, kasuntamala, 54 Su, Yesu hapeni kagendigendi kayi paweru muisi kamgambira, "Mtuwa, handa gwangaweriti panu, kaka ya Wayawudi, kumbiti kawukiti panu kagenditi pahala gwangu kangahowiti ndiri!" 33 Yesu pakamwoniti pagwekera na kushiwala, mlushi lwa walushema kankulira na Wayawudi walii wawiziti pamuhera Efrayimu. Kalikaliti aku pamuhera na wafundwa nayomberi wankulira viraa, kamemiti na maholu na wakuwi. 55 Shipindi sha msambu sha Wayawudi kuhinginika mumoyu. 34 Shakapanu kawakosiya, sha Pasaka shiweriti pakwegera na wantu wawuwa "Lipumba ly kaoshi?" Wamgambira, "Mtuwa, gwizi na walawa muisi wagenditi Yerusalem su walipungi gulori." 35 Yesu kalira. 36 Su, Wayawudi watakula, pa msambu agu. 56 Su, waweriti wankumsakula "Mlori ntambu yakamfiriti!" 37 Kumbiti wamonga Yesu. Na womberi pawaliwoniti Mnumba nkulu ya wawu watakula, "Hashi, ayu yakamtenditi katumuli Mlungu, walikosiyana, "Mulihola hashi? Nakaka hakizi

ndiri ku msambu agu, awu ndiri?" 57 Watambika wakulu na Mafalisayu waligambiziyana, "Mwona? Hapeni tuwezi muntu yoseri pakavimaniti pahala pakaweriti Yesu, kalazimika kutakula su wapati kumbata.

12 Pamberi pa mashaka sita ga msambu gwa Pasaka, Yesu kafikiti Betaniya pakaya pa Lazaru, muntu yakamzyusiyiti kulawa kwawahowiti. 2 Aku wamtuliriti shiboga sha pamihia na Marita kaweriti kamtendera. Lazaru kaweriti yumu gwa walii wawaweriti wankuliya pamuhera na Yesu. 3 Mariya katoliti supa ya uturi yawayishema nardiu iherepa ya mpiya zivuwa, kamswaga Yesu mumagulu na kugapukuta kwa viri zyakuwi numba yoseri inunkira uturi. 4 Yumu gwa wafundwa wa Yesu, Yuda Isikariyoti yakafiriti kumgalambuka Yesu, katakula, 5 "Uturi awu waweza kuwuza kwa mpiya zya shibena mgongu sha myezi tisa na mpiya azi wawayupi wahushu?" 6 Katakuliti hangu, kwakuuwawonera ndiri wahushu lusungu, toziya kaweriti mwivi na yomberi ndo yakakoliti muhaku gwa mpiya na kavitoliti vyawatuliti amu. 7 Yesu katakula, "Mumleki mdala ayu! Kavituriti vyoseri vyakaweriti navi kwa lishaka lya kusilwa kwa nenii. 8 Wahushu mwanawu mashaka goseri, kumbiti hamuweri ndiri na neni mashaka goseri." 9 Wayawudi wavuwa wapikiniriti handa Yesu Kabetaniya. Su womberi wagenditi aku, wapati kumwona Yesu, kayi wafiriti kumwona Lazaru ulii yakamzyusiyiti na Yesu kulawa kwa wahowiti. 10 Watambika wakulu wasakuliti ntambu ya kumlaga Lazaru, 11 toziya Wayawudi wavuwa wawalemiti wayawu na wamjimira Yesu. 12 Shirawu yakuwi, lipinga likulu lya wantu wiziti kumsambu wapikiniriti Yesu kaweriti mnjira kwiza Yerusalem. 13 Watola maputira ga mitendi, walawa kugenda kumwanka, wabota pawatakula, "Gwenga mlopoziya gwetu! Katekelerwi ayu yakiza mulitawu lya Mtuwa. Katekelerwi Mfalumi gwa Israeli." 14 Yesu kakwena mwana punda, kalivaga pampindi pakuwi gambira ntambu yagatakuliti Malembu, 15 "Kotu kutira gwe lushi lwa Sayuni, Mfalumi gwaku kamkwiza, Kalivaga pampindi pa mwana punda." 16 Shipindi ashi wafundwa wakuwi wavimaniti ndiri shiwtatira ashi shoseri, kumbiti Yesu pawamkwiswiti kala, womberi wagaholiti Malembu Mananagala gatakuliti kuusu yomberi na wagatenditi aga kwa yomberi. 17 Lipinga lya wantu walii wawaweriti pamuhera nayomberi shipindi pakamshemiti Lazaru kulawa mlipumba, kamzyusiya kulawa kwawahowiti, watakuliti yagalawiriti. 18 Toziya ya aga, lipinga likulu lya wantu awa wamgenderiti Yesu, mana woseri wapikiniriti handa Yesu katenditi liuzauza ali. 19

Mafalisayu waligambiziyana, "Mwona? Hapeni tuwezi kutenda shoseri! Mlori, wantu wa pasipanu woseri wankumfata." 20 Kuweriti na Wagiriki wamu mu wantu yawaweriti wiza Yerusalem kumkwisa Mlungu mushipindi sha msambu. 21 Womberi wamgenderiti Filipu, yakalawiriti Betisayida mu Galilaya na watakula, "Mtuwa, tufira kumwona Yesu." 22 Filipu kagenda na kamgambira Andereya na wawili wagenda na kumgambira Yesu. 23 Yesu kawawankula, Saa isoka kala kwa Mwana gwa Muntu kukwiswa! 24 Nukugambirani nakaka, mbunji ya nganu isigala mbunji hera payiyalwa ndiri mulitapaka na kuwola. Handa payiwola, su ilera mbeyu zivuwa. 25 Woseri yawafira ukomu wawu hawawuhoviyi, yakagahoviyi makaliru gakuwi pasipanu, hakagaponiziyi kwa makaliru ga mashaka goseri. (aiōnios g166) 26 Yakifira kuntendera ndo mpaka karfati, pawera nenii na ntumintumi gwangu hakaweri, kayi muntu pakantendera Tati hakampanani ligoya. 27 "Vinu rohu yaneni intama, ntakuli shishi? Ntakuli, 'Tati, gunopoziyi shipindi ashi pashisoka?' Kumbiti ayi ndo toziya ya kwiza. Su shimpiti shipindi ashi sha ntabiku. 28 Tati, Kakwiswi litawu lyakuwi." Panu liziwi litakula kulawa kumpindi kwa Mlungu. "Nulikwisa na hanulikwisi kayi." 29 Lipinga lya wantu lyaligolokiti palii lipikaniriti liziwi ali na wamu wawu watakuliti, "Ntumintumi gwa kumpindi kankuyowera nayomberi!" 30 Kumbiti Yesu kawagambira, "Liziwi ali lirandula ndiri kwajili yaneni, ira kwajili ya mwenga. 31 Vinu ndo shipindi sha pasipanu kutozwa, vinu mtuwa gwa pasipanu hawamwusiyi. 32 Neni panu panyasulwa kumpindi kwa Mlungu hanumkwezeniziyi kila muntu." 33 Kakutakula hangu kalanguziya ntambu gaa hakahowi. 34 Lipinga ali limwankula. Twenga watugambira Malagaliru getu handa Kristu hakalikali mashaka goseri. Su, guweza hashi kutakula eti mwana gwa Muntu imbidi kanyasulwi? Mwana gwa Muntu ndo gaa? (aiōn g165) 35 Yesu kawagambira, "Gulangala haguweri pakati peru katepu hera. Mgendi toziya mnawu gulangala agu, ntiti hapeni iwapatii, toziya yakagendagenda muntiti kavimana ndiri kwakagenda. 36 Shipindi shamuvera na gulangala agu, mugujimiru, su mpati kuwera wantu wa gulangala." Pakalongiti kala visoweru avi, Yesu kagenditi zakuwi na kuliffa kutali na womberi. 37 Tembera Yesu katenditi mauzauza goseri aga palongolu pawu, womberi wamjimira ndiri. 38 Su visoweru vyakatakuliti Isaya mbuyi gwa Mlungu vitimiya. "Mtuwa, gaa yakajimiriti ujumbi watutakuliti? Na uwezu wa Mtuwa ulilanguziya kwa gaa?" 39 Na hangu womberi waweza ndiri kujimira, toziya Isaya katakula vira, 40 "Mlungu kagatula lwisi

masu gawu Na kagazeziya mahala gawu, Wawoni Yesu kamwankula, "Pangulula ndiri magulu gaku, ndiri kwa masu gawu, Wavimani ndiri kwa mahala hapeni guweri ntumintumi gwangu kayi." (aiōn g165) gawu, Na wanizira ndiri nenii, Mlungu katakula, Su 9 Simoni Peteru kamwankula, "Mtuwa, nagungululi mpati kuwaponiziya." 41 Isaya katakuriti visoweru avi magulu hera! Gugagululi mawoku gangu na mtuwi toziya kawoniti ukwisa wa Yesu, pakatakula visoweru viraat." 10 Yesu kamgambira, "Yawakoga kala wawera vyakuwi. 42 Ata hangu, kuvuwa kwa watuwa wa waherepa na wafiruwa ndiri kunawa ira magulu gawu. wakulu wa Shiyawudi wamjimiriti Yesu. Kumbiti toziya Mwenga muherepa, kumbiti mwawoseri ndiri." 11 ya mafalisayu, wamjimiriti ndiri paweru kwa kutira Yesu kamumaniti kala ulii yakagenda kumgalambuka, handa wawatuli gweka mnumba ya Mlungu. 43 ndo mana kalongiti, "Mwenga muherepa, kumbiti Wafiriti kuzyumwa na wantu kuliku kuzyumwa na yumu kaherepa ndiri." 12 Pakamaliriti kuwagululu Mlungu. 44 Shakapanu Yesu katakula kwa liziu magulu gawu, kavulumula nguwu yakuwi, na kalivagiti likulu, "Muntu yakanjimira, kanjimira ndiri neni hera, pahala pakuwi pakwegera na meza, su yomberi ira kamjimiria viraat ulii yakantumiti. 45 Yakamona kawakosiya, "Hashi, mwerewa shanuwatenderani neni kankumwona viraat ulii yakantumiti. 46 Neni na mwenga?" 13 "Mwenga munshema mfunda na Gulangala, niza pasipanu su woseri wawanjimira Mtuwa, mwenga mtakula weri toziya ndo neni. 14 waweri ndiri muntiti. 47 Yakapikanira shisoweru Paiwera neni Mtuwa gwenu na mfunda gwenu, shangu uganu kagakola ndiri, neni hapeni numtozi, nuwanaviya magulu mwenga, mwenga viraat mfiruwa hanumtozi ndiri. Niza ndiri kuwatoza wantu wa kulinawiyiana magulu. 15 Nukupanani kala mfanu, pasipanu ira kuwalopozia. 48 Woseri yawanema neni su mwenga mtendi viraat ntambu yanuwatenderani. na kuujimira ndiri ujumbi waneni, kwana yumu yakiza 16 Nuwagambirani nakaka, wantumintumi wakulu ndiri kuwatoza. Visoweru vyantakula haviweri vyakuwatoza mulishaka lya kupelera. 49 Ayi ndo nakaka, toziya neni ntakula ndiri kwa uwezu wangu namweni, kumbiti Tati yakantumiti ndomweni yakantumiti ntakuli shishi na nyoweri shishi. 50 Naneni nuvrimana weri lilagaliru lyakuwi ijega ukomu wa mashaka goseri. Su, neni ntakula hera galii Tati yakanagaliriti nugatakulii." (aiōnios g166)

13 Iweriti lishaka lya pamberi pa msambu gwa Pasaka. Yesu kavimaniti handa saa yakuwi isoka ya kuwuka pasipanu na kugenda kwa Tati. Shipindi shoseri yomberi kawafiriti nentu wantu wa pasipanu yawaveriti wakuwi, na kawafiriti mpaka lupeleru! 2 Yesu pamuhera na wantumini wakuwi waweriti walivaga kulyia shiboga sha pamihii. Shetani kingiriti kala mumoyu mwa Yuda, mwana gwa Simoni Isikariyoti, maholu ga kumgalambuka Yesu. 3 Yesu kavimaniti handa Tati kaweriti kamupa makakala, kavimaniti kuwera kalawa kwa Mlungu na kaweriti kankugenda kwa Mlungu. 4 Su, kawukiti pameza, kayikusa nguwu yakuwi, katola shitambala na kilitawa mushyunu mwakuwi. 5 Shakapanu katula mashi mubakuli, kanja kuwagululu magulu wafundwa wakuwi kugapukuta kwa shitambala shilii shakashitawiti mushinu mwakuwi. 6 Pakiziti kwa Simoni Peteru, nayomberi katakula, "Mtuwa, hashi gwenga gwiza kugagululu magulu ganeni?" 7 Yesu kamwankula, "Gwenga hapeni gwerewi vinu shantenda ashi, kumbiti hagwelewi shakapanu." 8 Peteru kamgambira, "Gwenga hapeni gungululu magulu gangu nakamu!"

Yesu kamwankula, "Pangulula ndiri magulu gaku, hapeni guweri ntumintumi gwangu kayi." (aiōn g165) 9 Simoni Peteru kamwankula, "Mtuwa, nagungululi magulu hera! Gugagululi mawoku gangu na mtuwi toziya viraat." 10 Yesu kamgambira, "Yawakoga kala wawera vyakuwi. 11 ya mafalisayu, wamjimiriti ndiri paweru kwa kutira Yesu kamumaniti kala ulii yakagenda kumgalambuka, handa wawatuli gweka mnumba ya Mlungu. 12 Pakamaliriti kuwagululu Mlungu. 13 "Mwenga munshema mfunda na Gulangala, niza pasipanu su woseri wawanjimira Mtuwa, mwenga mtakula weri toziya ndo neni. 14 waweri ndiri muntiti. 15 Nukupanani kala mfanu, pasipanu ira kuwalopozia. 16 Nuwagambirani nakaka, wantumintumi wakulu ndiri kuwatoza. Visoweru vyantakula haviweri vyakuwatoza mulishaka lya kupelera. 17 Vinu muumana unakaka awu, hamuweri na sekuseku pangatenda. 18 "Aga gantakula gawawusu ndiri mwenga mawoseri. Neni nuwamana walii yanuwasyaguliti. Kumbiti mpaka gatimii Malembu Mananagala gaweri nakaka ntambu yagalembwa, 'Muntu yakaliyiti pamuhera naneni shiboga shangu hakang'alambuki'. 19 Neni nuwagambireni vitwatira avi vinu pamberi kulawira. Su pagalawila mpati kujimira kuwera 'Neni ndo Mweni'. 20 Nuwagambireni nakaka, yakamshemera yoseri ulii yanumtumiti, kanshemera neni viraan yakanshemera neni ndo kamshemera ulii yakantumiti." 21 Yesu pakatakuliti kala aga, kahinginikiti nentu mumoyu, katakula pota kuffifa, "Nakaka nuwagambireni, yumu gwenu hakamgalambuki!" 22 Wafundwa walilola weni, su waweriti wavimana ndiri handa gaa hakamgalambuki. 23 Yumu gwa wafundwa, mweni Yesu ndo yakamfiriti nentu, kaweriti kalivaga pakwegera na Yesu. 24 Simoni Peteru kamlanguziya kwa mawoku, kamgambira "Gumkosiyi katakula kuusii gaa." 25 Su ntumintumi ulii kasegelera nentu uwega wa Yesu, kamkosiya, "Mtuwa, ndo gaa?" 26 Yesu kamwankula, "Ulii yanumupa shipandi sha libumunda shantotiti musahani, ndo mwensi." Su, kashitola shipandi sha libumunda, kashitota musahani, kamupa Yuda, mwana gwa Simoni Isikariyoti. 27 Yuda pakayankiti kala shipandi sha libumunda, Shetani kamwingiriti yomberi. Su, Yesu kamgambiriti Yuda, "Gutendi kanongola shilii shagufira kutenda!" 28 Woseri yawalivagitii kulyia shiboga wavimaniit ndiri kwantambu

gaa Yesu katakuriti aga kwa yomberi. 29 Yuda nyanuwagambirani ntakula ndiri kwa utuwa waneni, kaweriti mkola mpiya pakati pawu, wavimaniti kuwera Tati yakawera mngati mwaneni kankutenda lihengu Yesu kamgambiriti hakahemerri vilii vyawafiruwa lyakuwi. 11 Munjimiru nenii pantakula handa neni mumsambu, ama kamgambiriti kakalaviyi shoseri kwa namngati mwa Tati naTati ka mngati mwaneni. Handa wahushu. 30 Su Yuda pakayankiti kala shipandi shili hangu ndiri, mjimiru toziya ya vintu vyantenda. 12 sha libumunda, palaa paliya kalawa kunja. Na iweriti Nakaka nuwagambirani, yakanjimira nenii hakatendi Pashiru. 31 Yuda pakawukiti kala, Yesu kalonga, vitwatira vyantenda neni, yina, hakatendi vintu "Vinu ukwisa wa Mwana gwa Muntu ugubutulwa, vikulu nentu, toziya nankugenda kwa Tati. 13 Na vinu ukwisa wa Mlungu ugubutulwa kuitipira yomberi. shoseri shamluwa mulitawu lyaneni hantendi, su 32 Handa ukwisa wa Mlungu paugubutulwa kuitipira Tati kakwiswi mnumba ya mwana. 14 Pamunduwa yomberi, su Mlungu hakaolanguziyi ukwisa wa Mwana shoseri mulitawu lyangu, hanuwatendereni. 15 gwa Muntu mngati mwakuwi, kamukamu hakatendi "Pamunfira neni, hamulijimili lilagaliru lyaneni. 16 hangu. 33 Wana wangu, nankali na mwenga katetu Naneni hanumluwi Tati nayomberi hakawapanani hera. Hamunsakuli, kumbiti vinu nukugambirani mtanga yumonga, hakalikali namwenga kwa mashaka galii ganuwagambiriti kala wakulu wa Wayawudi, goseri. (aiōn 165) 17 Yomberi ndo Rohu yakalanguziya 'Pang'endaku, mwenga hapeni mgendi.' 34 Vinu unakaka kuusu Mlungu. Wantu wa pasipanu waweza nukupanani lilagaliru lya syayi, mulifiri weni. Handa ndiri kumuwanka toziya waweza ndiri kumwona yanukufirani mwenga, vira vilii mulifiri weni. 35 Handa wala kummana. Kumbiti mwenga mumana toziya pamulifira weni, wantu woseri hawavimani kuwera kalikala namwenga na ka mngati mwenu. 18 mwenga ndo wafundwa waneni". 36 Simoni Peteru "Pang'enda hanuwaleki ndiri mwawashiwa, hanizi kamkosiya Yesu, "Mtuwa gwankugenda koshi?" kayi kwamwenga. 19 Katepu hera wantu wa pasipanu Yesu kamwankula, "Hapeni guwezi kufata vinu hawamoni kayi ndiri, kumbiti mwenga hamumoni. kwang'endaku, kumbiti shakapanu hamunfati." 37 Toziya nana ukomu, vira mwenga hamuweri na Peteru kamkosiya, "Mtuwa, kwantambu gaa nsindi ukomu. 20 Lishaka lili palisokiti hamuvimani handa kukufata vinu? Nakali kuhowa kwajili ya gwenga!" 38 nenii na mngati mwa Tati, naneni mngati mwamwenga. Yesu kamwankula, "Hashi, ndo wakala nakaka kuhowa 21 "Yakagayanya malagaliru ganeni na kugajimira, kwajili ya neni? Nukugambira nakaka, pamberi njogolu ndoweni walii yawanfira neni. Tati gwangu hakawafiri keniwiki, hagunemi mala tatu kuwera gumana ndiri woseri yawanfira neni, naneni vulaa hanuwafiri nenii." womberi na hanulilanguzivi kwawomberi." 22 Yuda,

14 Yesu kawagambira, "Namuligaziya mumyoyu mwenu. Mumjimiri Mlungu na munjimiru neni vira. 2 Ukaya mwa Tati gwangu kwana mbakati zivuwa, nuwagambiriti kala na vinu nankugenda kuwanyawirani pahali peru. 3 Na pang'enda na kuwanyawilireni pahala peru, hambuyi na kuwatola, su mwenga hamuweri pamuhera naneni. 4 Muyimana njira ya kugenda aku kwang'enda." 5 Tomasi kamkosiya, "Mtuwa, tuvimana ndiri kwagugenda, su twankuyimana hashi njira ayi?" 6 Yesu kamwankula, "Neni ndo njira na unakaka na ukomu. Kwahera yakawenza kugenda kwa Tati ira kwa kuitipira kwaneni. 7 Kawagambira, vinu mumana neni, mumana na Tati gwangu vira. Na kwanjira vinu mumana na mumwona kala." 8 Filipi kamgambira, "Mtuwa, tumlanguziyi Tati, natwenga hatwikuti." 9 Yesu kamwankula, "Filipi, nulikala namwenga kwa shipindi shoseri, nagwenga gumana ndiri? Yakamonti kala neni kamwona Tati. Guweza hashi kutakula, Tumlanguziyi Tati? 10 Hashi, mijimira ndiri handa neni namngati mwa Tati, nayomberi Tati ka mngati mwaneni? Visoweru

Yuda Isikanyoyi ndiri, karangambira, Mitwa, hashi iwezekana gwenga kulilanguziya kawatwenga na gulilanguziya ndiri kwa wantu wa pasipanu?" 23 Yesu kamwankula, "Muntu pakafira neni hakagajimili mafundu gangu na Tati gwangu hakamfiri, neni pamuhera na Tati gwangu hatwizi kulikala nayomberi. 24 Yakanfira ndiri hapani kagajimili mafundu gangu. Na mafundu gampikaniriti gangu ndiri, galawa kwa Tati yakantumiti. 25 "Nuwagambiriti vitwatra avi pamweriti nakali na mwenga. 26 Kumbiti mtanga, Rohu Mnanagala, ndomweni Tati hakamtumi mulitawu lyaneni, hakawafundeni kila shintu na kuwakumbusiyani goseri ganuwagambirani. 27 "Nuwalekera ponga, nuwapanani ponga yangu. Nuwapanani ndiri mwenga gambira wantu wa pasipanu ntambu yawatenda. Namuvera na lyoga ama namuhinginya. 28 Mpikaniriti kala panuwagambira, Nankugenda zyangu, shakapanu hambuyi kayi kwamwenga. Handa munganfiriti, munganemeli toziya nankugenda kwa Tati, yomberi ndo mkulu nentu kuliku neni. 29 Nuwagambireni aqa vinu pamberi qanalawira, su pagalawila mpati

kujimira. 30 Ntakula ndiri namwenga kayi vitwatira avi vivuwa, mana mtuwa gwa pasipanu kankwiza. Hapeni kawezi shintu kwaneni, 31 kumbiti wantu wa pasi panu mpaka wavimani handa numufira Tati, ndo mana ntenda kila shintu gambira Tati ntambu yakanamuwiti. "Mgoloki, tuwuki panu!"

15 "Neni ndo mzabibu gwa nakaka, Tati gwangu ndo mkulima. 2 Yomberi kawusiyaga kila lutambi lwalulera ndiri mabwajubwaju mnumba mwangu na kila lutambi lwalulera nulugulula lupati kulera nentu. 3 Mwenga muwera kala muherepa toziya ya mafundu ganuwafunditi. 4 Mwikali mngati mwangu, naneni nulikali mngati mwenu. Lutambi hapeni luleri mabwajubwaju gweka yakuwi, haluleri paluwera mumtera gwa zabibu. Ntambu iraayi hapeni mleri mabwajubwaju mpaka muweri mngati mwangu." 5 "Neni namzyabibu, mwenga ndo mitambi. Woseri yawawera mngati mwangu, naneni mngati mwawu, hawaleli mabwajubwaju gavuwa, pamuhera ndiri naneni hapeni mtendi shintu shoseri. 6 Muntu yoseri pakalikala ndiri mngati mwangu kaswa kunja gambira lutambi lawalwasa kunja mpaka linyali, mitambi yeni ijojinirwa na kwasisira pamotu, yeni ndo ilunguziwa. 7 Pamulikala mngati mwaneni na visoweru vyaneni paviwera mngati mwenu, hamluwi shoseri shamfira na hampati. 8 Ukwisa wa Tati gwangu hauwoneki pamulera mabwajubwaju na kwa njira ayi hamuweri wafundwa waneni. 9 Nukufireni mwenga gambira Tati ntambu yakanfira neni, mulikali muwundama wa neni. 10 Handa pamjimila malagaliru gangu, hamulikali mu muwundama waneni, gambira neni ntambu yanjimiriti malagaliru ga Tati gwangu na nulikali muwufiru wakuwi. 11 "Nukugambirani vitwatira avi su nemeleru yangu iweri mngati mwenu na nemeleru ya mwenga ikamiliki. 12 Lilagaliru lyangu ndo ali, mulifiri weni, ntambu yanuwarfira mwenga. 13 Mafiliru makulu nentu kwa muntu kuulanguziya kwa waganja wakuwi ndo kuulaviya ukomu wakuwi kwa womberi. 14 Mwenga ndo waganja waneni handa pamtenda shilii shanuwagaliriti. 15 Mwenga hapeni nuwashemi kayi wamanda, toziya wamanda hapeni wavimani vyawatenda watuwa wawu. Kumbiti nuwashema mwenga waganja, toziya nuwagambirini vitwatira vyoseri vyanpikaniriti kwa Tati gwangu. 16 Mwenga munsyagula ndiri neni, kumbiti neni ndo yanuwasayaguliti mwenga na kuwatumwa mgendi mwakaleri mabwajubwaju nentu, mabwajubwaju yagalikala. Su Tati hakakupanani shoseri shamluwa mu litawi lyangu. 17 Su, lilagaliru lyangu kwa mwenga ndo ali, mulifiri weni kwa weni. 18 "Handa wantu wa

pasipanu pawakukalalirani, mliholi kuwera wankalalira nenii kwanja pamberi pa kuwakalalira mwenga. 19 Handa memuweriti wamu wa wantu wa pasipanu, wantu wa pasipanu wangawafiriti gambira wantu wawu weni. Kumbiti nuwasyagula mwenga kulawa pasipanu, toziya wantu wa pasipanu wawakalalira mwenga. 20 Mliholi shilii shanuwagambiriti, 'Wamanda hapeni waweri wakulu kuliku watuwa wawu.' Handa wantu pawamberiti neni, hawawaberri mwenga viraa, handa wagajimiriti mafundu ganeni, hawagajimili mafundu genu viraa. 21 Kumbiti womberi hawatendi vyoseri avi kwa mwenga toziya mwenga waneni, kwani wamumana ndiri ulii yakantumiti. 22 Handa nganiziti ndiri na kutakula na womberi wangaweriti ndiri na vidoda, kumbiti vinu hapeni wawezi kutakula wahera vidoda. 23 Yakankalalira neni, kamkalalira Tati gwangu viraa. 24 Handa nangantenda ndiri kwawomberi vitwatira vyeni kwahera muntu yumonga yakavitetiti kala mwangaweriti ndiri na vidoda, kumbiti vinu wawivoniti vyantenditi wankalalira neni pamuhera na Tati gwangu. 25 Ndo toziya galii gagalembiti mu Malagaliru gawu ganakaka, 'Wankalalira hera!' 26 "Mtanga yakiza ndo Rohu, hakagubutuli unakaka kuusu Mlungu, ndo mweni kiza kulawa kwa Tati. Hanumtumi kwa mwenga kulawa kwa Tati na hakatakuli kuusu neni. 27 Mwenga viraa, hamtakuli kuusu neni, toziya muweriti pamuhera na neni kwanjira kwanja."

16 "Nuwagambirini aga, su namleka moyu gwenu. 2 Wantu hawawawingi mwenga kulawa Mnumba zya Mlungu zyenu na shipindi hashizi yoseri pakakulageni hakavimani kamtendera Mlungu lihengu. 3 Wantu hawawatenderani vitwatira avi toziya womberi wamumana ndiri Tati ama neni. 4 Kumbiti nukugambirani aga, su shipindi pashizaku kwa womberi kutenda vitwatira avi, hamuliholi kuwera nuwagambirini kala. "Nuwagambirini ndiri vitwatira avi kwanjira kwanja, toziya nweriti pamuhera namwenga. 5 Su vinu nankugenda kwa ulii yakantumiti, kwahera ata yumu gwenu yakankosiya neni pang'endaku. 6 Vinu nuwagambirani vitwatira avi, myoyu yenu ihinginika. 7 Kumbiti, nankuwagambirani nakaka, Iherepa kwa mwenga neni ng'endi zangu, toziya pang'enda ndiri, Mtanga hapeni kizi kwa mwenga. Kumbiti pang'enda zyangu, hanumtumi yomberi kizi kwa mwenga. 8 Nayomberi pakizaku, hakawalunguziyyi unakaka wantu wa pasipanu kuwera watenda upyota kuusu vidoda na vintu vyavimfiriziya Mlungu na utoza wa Mlungu. 9 Watenditi upyota kuusu vidoda toziya wanjimira ndiri neni, 10 na kuusu

vyavimfirizya Mluntu, toziya nankugenda kwa Tati, pasipanu, nankugenda kwa Tati.” 29 Su, wafundwa hapeni mumoni kayi, 11 nawomberi wapayira wakuwi wamgambira, “Vinu gwankutakula pota kufifa, kuusu kutoza, toziya mkolamilima gwa pasipanu gutakula ndiri kwa mafumbu. 30 Vinu tuvimanu kuwera katozwa kala. 12 “Nanaga gavuwa gakuwagambireni, gwenga guvimana kila shintu, gufira ndiri muntu kumbiti vinu hapeni muwezi kugahepelera. 13 Yoseri kakukosiyi. Ayi itutenda tujimiri kuwera gwenga Kumbiti pakizaku Rohu ayu, hakagubutuli unakaka gulawa kwa Mluntu.” 31 Yesu kawankula, “Hashi, kuusu Mluntu, hakawalongoziyi mu unakaka woseri. vinu mijimira? 32 Shipindi shankwiza, na shapala Hakatakuli ndiri kwa uwezu wakuwi mwensi, kumbiti kala, pawawapalasiya mwoseri mwenga, kila yamu hakatakuli shilii shakapikinira na hakawagambira pakawuya ukaya kwakuwi, hamundeki gweka yangu. vintu vyavyiyiza. 14 Yomberi hakanupi neni ukwisa, toziya hakawagambira shilii shantakula na shilii Kumbiti nagweka yangu ndiri, toziya Tati kapamuhera na neni. 33 Nuwagambiriti aga, su hamuweri na ponga shanumgambira kawagambira. 15 Vyoseri vyakawera kwa kuwera pamuhera na neni. Wantu wa pasipanu navi Tati yyaneni, ndo mana nuwagambiranu kuwera hawawatendi ntabiki. Kumbiti muweri wagangamala! Rohu Mnanagala hakawapananu villi vyakapatiti Neni nuwakanga kala wantu wa pasipanu!”

kulawa kwaneni. 16 “Shakali shipindi shididi hapeni mumoni kayi na shipindi shididi shakapanu hamumoni.” 17 Wafundwa wakuwi wamu walikosiyanu, “Kamaanisha shishi? Katugambira kwa shipindi shididini hapeni tumwonu, kayi shipindi shididini hatumwonu, viraa katakuriti kayi, ‘Toziya nankugenda kwa Tati.’ 18 Su, waweriti wankulikosiyanu, kamaanisha shishi pakatakula, ‘shakali shipindi shididini?’ Tuvimanu ndiri shakayowera!” 19 Yesu kavimaniti handa wafiriti kumkosiyi, su kawagambira, “Hashi mlilikosiyanu ntambu yanongiti, ‘Shakali shipindi shididini hapeni mumoni kayi na shipindi shididi shakapanu hamumoni?’ 20 Nankuwagambiranu nakaka, hamulili na kudaya, kumbiti wantu wa pasi panu hawanemeleri, hamuhinginiki, kumbiti kuhinginika kwamwenga hakugalambuki kuwera nemeleru. 21 Shipindi mdala pakalera, kawera na hinginika toziya shipindi sha kuwera mundabiri shankwiza, kumbiti mwana pakiwuka, yomberi kalyaluwa, toziya kawera na nemeleru kwiwuka kwa mwana pasipanu. 22 Mwenga viraa mwanguhinginika vinu vinu, kumbiti hanuwawuyili kayi, mwenga hamuweri na nemeli mumoyou mwenu na nemeli ayi kwahera muntu yakaweza kuyiwusiya kwamwenga.” 23 “Lishaka ali lyankwiza, hapeni munuwi shoseri. Nukugambiranu nakaka, Tati hakawapananu shoseri shamumluwa kuitira litawu lyaneni. 24 Mpaka vinu munuwiti ndiri shoseri kwa litawu lyangu. Munduwi shoseri, namwenga hampati su nemeli yamwenga ipera.” 25 “Nuwagambiranu vitwatira avi kwa mafumbu. Kumbiti shipindi hashizi hapeni ntumiyi mafumbu kuwagambira, su hantakuli pota kufifa kuusu Tati. 26 Lishaka ali palizaku, mwenga hamuluwi kwa litawu lyaneni, 27 toziya Tati mwensi kawafira mwenga. Yomberi kawafira mwenga toziya munfira neni na kujimira kuwera niziti kulawa kwa Mluntu. 28 Niziti kulawa kwa Tati na niziti pasipanu, vinu nankuwaka

17 Yesu pakamaliriti kutakula aga, kalola kumpindi, kalonga. “Tati, shipindi shisoka! Gumkwisi mwana gwaku su Mwana kapati kukukwisa gwenga. 2 Gumupiti uwezu kwa wantu woseri, su guwayupi ukomu wa mashaka goseri woseri awa wagunupiti. (aiōnios g166) 3 Na ukomu wa mashaka goseri ndo awu, kukumana gwenga yaguwera gweka yaku Mluntu gwa nakaka na kumana Yesu Kristu, yagumtumiti. (aiōnios g166) 4 Neni nuulanguziya ukwisa waku pasipanu, ntenda kala lihengu lyagunupiti ntendi. 5 Tati! Gunkwisi pawulongolu paku vinu, ukwisa ulii yatuweriti nawu pamuhera pamberi pa kunya wa pasipanu. 6 “Nukutenda gumanikani kwa wantu walii wagunupiti kulawa pasi panu. Waweriti wantu wakuwi. Na gwenga gunupiti waweri waneni. Womberi washipikanira shisoweru shakuwi, 7 na vinu wavimana handa kila shagunupiti shilawa kwagwenga. 8 Nuwapananu ujumbi ulii wagunupiti na womberi wawuwanka, wavimana nakaka ndawiti kwagwenga na wajimira handa gwenga guntumiti. 9 “Nuwaluwira awa. Nuwaluwira ndiri wantu woseri wa pasipanu kumbiti nuwaluwira wagunupiti, mana ndo waku. 10 Vyoseri vyawera navi ndo vyaku na vyaku ndo yyaneni na ukwisa waneni uwonikana pakati pa wantu wagunupiti. 11 Na vinu niza kwakuwi, namulamu ndiri kayi pasipanu, kumbiti womberi wamulamu pasipanu. Tati Mnanagala! Kwa likakala lya litawu lyaku lyagunupiti, shondi shondi guwatuli weri su waweri yumu gambira twenga ntambu yatuwera yumu. 12 Pamuweriti nawomberi, neni nuwalolera weri kwa likakala lya litawu lyaku lyagunupiti. Neni nuwalolera, kwahera ata yumu gwatuwera yakagamiriti, kumbiti ulii yumu yakagamiriti, su Malembu Mananagala gapati kutimirika. 13 Na, vinu niza kwagwenga na ntakula vitwatira avi pasipanu, su waweri na nemeleru ikamiliika mumoyou mwawu. 14 Nuwayupiti

ujumbi waku na wantu wa pasipanu wawakalalira Nazareti!" 8 Yesu kawagambira, "Nuwagambre ni kala toziya womberi wa pasipanu ndiri, gambira nenii neni ndo mwensi. Su, payiwera mwankunsakula nenii, gwa pasipanu ndiri. 15 Nduwa ndiri guwawusiyi muwaleki awa wagendi zyau." 9 Katakula aga su pasipanu, kumbiti nduwa guwaloleri na mkondola gapati kutimiya galii ganakaka gagatakulitwi, "Walii uliya. 16 Womberi wa pasi panu ndiri, handa viraa yagunupiti Tati, numwasa ndiri ata yumu." 10 Simoni ntambu yanwera ndiri gwa pasipanu. 17 Guwapungu Peteru kaweriti na upanga, su, kuwulaviya kalidumura waweri wagwenga munakaka, shisoweru shaku ndo likutu lya kumliwu lya ntumintumi gwa Mtambika shanakaka. 18 Ntakula viraa ntambu yaguntumiti Mkulu. Ntumintumi ayu wamshema Malikusi. 11 Su, pasipanu, naneni viraa nuwatuma womberi pasipanu, Yesu kamgambira Peteru, "Guwuzii upanga waku 19 na kwajili yazu, namweni neni nulitula kwa gwenga mumuhaku. Hashi, gulihola handa nandi ndiri shikombi su nawomberi viraa wapungwi muunakaka. 20 sha ndabiri shakanupiti Tati gwangu?" 12 Shikundi sha "Nuwaluwira awa ndiri hera, kumbiti nuwaluwira wanagila wa Rumi na Mnjagira mkulu na walolera viraa woseri yawajimira toziya ya ujumbi awu. 21 wa Wayawudi wamkamuliti Yesu, wamtawa, 13 na Nduwa su woseri waweri yumu. Tati! Nduwa waweri kumjega kwanja kwa Anasi. Anasi kaweriti mganafu mngati mwa twenga gambira viraa gwenga ntambu gwa Kayafa ndo mwensi kaweriti Mtambika mkulu yaguwera mngati mwaneni, naneni mngati mwaku. gwa shinja shilii. 14 Kayafa ayu ndo ulii yakaweriti Nduwa waweri yumu su pasipanu papati kujimira kawagambiriti Wayawudi, membaka muntu yumu handa gwenga guntumiti. 22 Neni nuwapanani kahowi kwajili ya wantu wawuwa. 15 Simoni Peteru ukwisa ulaa uliya wagunupiti neni, su waweri shintu pamuhera na mfundwa gwingi wamfatiti Yesu. Toziya shimu gambira twenga ntambu yatuwera yumu, 23 mfundwa yumonga ayu kaweriti kamanikana nentu neni, namngati mwawu nagwenga mngati mwangu, kwa Mtambika Mkulu, hangu kagenda pamuhera nduwa wakamiliki na waweri yumu, su wantu wa na Yesu pakati pamdamu pa Mtambika Mkulu 16 pasipanu wapati kumana gwenga guntumiti na guwfari Peteru pakaweriti kagoloka pamlyangu. Su, mfundwa womberi ntambu yagunfira neni. 24 "Tati! Nfira awa gwingi yakamanikaniti na Mtambika mkulu kalawiti wagunupiti waweri pamuhera naneni palaa panu, su kunja, katakula na mdala yakaweriti pamlyangu na wawoni ukwisa waneni wagunupiti, toziya gunfiriti kumjega Peteru mungati. 17 Mnjagira mhinja ayu neni pamberi pa konyawa pasipanu. 25 Tati Muheri! gwapamlyangu kamkosiya Peteru, "Hashi nagwenga Wantu wa pasipanu wakumana ndiri, kumbiti neni viraa yumu gwa wafundwa wa muntu ayu?" Peteru nukumana. Awa wavimana handa gwenga guntumiti. kamgambira, "Ndala, neni ndiri!" 18 Wantumintumi na 26 Nukutenda gumanikani, na haendereyi kutenda wawanagila waweriti wakoziya motu toziya kuweriti hangu, su ufiru yaguwera nauw kwaneni uweri mngati na mpepu, waweriti wanguyotera motu. Peteru mwawu, naneni hanweri mngati mwawu."

18 Yesu pakamaliliti kuluwa, kagenditi kumwambu kulushemba Kedironi, pamuhera na wafundwa wakuwi. Pahala panu paweriti na shiwinga sha mitera, Yesu kingira amu pamuhera na wafundwa wakuwi. 2 Yuda, kamgalambukiti Yesu, pakamaniti pahala panu kwani mala zivuwa Yesu kaliwoniti na wafundwa wakuwi pahala palii. 3 Yuda katoriti shipinga sha wanagila kulawa kwa watambika wakulu wa Numba ya Mlungu na Mafalisayu, su kiza nauw mushiwinga womberi waweriti na limbamba lya motu na vimagi. 4 Yesu, kavimana goseri gagafira kumpata, kalawira, kawakosiya, "Mwankumsakula gaa?" 5 Nawomberi wankula, "Yesu gwa Nazareti!" Yesu kawagambira, "Neni ndo mwensi." Yuda yakaweriti kamgalambukiti kagoloka pamuhera nawomberi. 6 Yesu pakawagambiriti, "Neni ndo mwensi," Wawuya kumbeli, waguwa pasi. 7 Yesu kawakosiya kayi, "Mwankumsakula gaa?" Wamwankula, "Yesu gwa

kutakula, "Neni ndiri". 26 Yumu gwa wantumintumi nenii mona ndiri shidoda shoseri kwakuwi." 5 Su, Yesu wa Mtambika Mkulu, nayomberi kaweriti mlongu kalawa kunja pakavala lijenjeri lya misontu na lihabiti gwa ulii yakadumulitwi likutu na Peteru katakula lya shifalumi. Pilatu kawagambira, "Mlori! Muntu nukuwoniti pamuhera na Yesu mushiwunga sha mweni ndo ayu." 6 Watambika Wakulu na wanjangila mitera. 27 Peteru kamlema kayi, palaa paliya njogolu pawamwoniti wabota, "Gumpingiki! Gumpingiki!" Pilatu kawika. 28 Mandawila putiputi Yesu wamtola kwa kawagambira, "Su mumutoli maweni mkampingiki, Kayafa, wamjega mpaka kwa Liwali, wakulu awa toziya nenii mona ndiri vidoda vyoseri kwakuwi." 7 wa Shiyawudi wingira ndiri amu, wafiriti ndiri kuwera Wayawudi wamwankula, "Twenga twanaga malagaliru wahumba, toziya wafiriti wawezi kuliya shiboga sha na kulawirana na malagaliru aga, ndo mpaka kahowi, Pasaka. 29 Su Pilatu kawagendiriti kulaa kunja, toziya kalitakuziya mweni ka Mwana gwa Mlungu." kawakosiya, "Muntu ayu katenda vintu gaa vidoda?" 8 Pilatu pakapikaniriti visoweru avi katiriti nentu. 9 30 Wamwankuliti, "Handa ayu kangaveriti muntu Kingira kayi mngati mwa ikulu, kamkosiya Yesu, yakatenda gaherepa twangamjejiti ndiri kwagwenga." "Gulawa koshi gwenga?" Kumbiti Yesu kamwankula 31 Pilatu kawagambira, "Mumutoli maweni muntu ayu, ndiri shintu. 10 Pilatu kamgambira, "Gutakula ndiri mumutozi kulawirana na malagaliru genu maweni." naneni? Guliholi, guvimana ndiri handa nanawu Wayawudi wamwankula, "Twenga twahera uwezu wa uwezu wa kukuvugulira na uwezu wa kukupingika?" kumtoza muntu yoseri kahowi." 32 Vilawiriti avi su 11 Yesu kamwankula, "Meguweri na uwezu woseri kwa viweri nakaka visoweru vyakatakuliti Yesu kulanguziya nenii hera toziya yakupapani ndo Mlungu. Su muntu kuhowa na ntambu hakahowi. 33 Pilatu kawuya kayi yakanjegiti kwa gwenga kana vidoda vikulu nentu." 12 mu liboma na kamshema Yesu, kamkosiya, "Eti, Pilatu pakapikiniriti aga, kaweriti kakusakula ntambu gwenga gwa mfalumi gwa Wayawudi?" 34 Yesu ya kumlekizya Yesu, kumbiti lipinga lya Wayawudi kamwankula, "Hashi, gunkosiya hangu gumweni liwuyiriti kushowangana, "Pagumlekeziya muntu ayu, gwenga ama kwana wamonga wakugambira visoweru gwenga gwa ganja ndiri gwakuwi Kaisari Mfalumi vyaneni?" 35 Pilatu kamwankula, "Hashi, gulihola mkulu wa Warumi, kila muntu yakalitenda kuwera Namyawudi nenii? Wantu waku na watambika wakulu Mfalumi kamlema Kaisari Mfalumi mkulu wa Warumi!" wakujega kwaneni. Gutenda shishi?" 36 Yesu katakula, 13 Su, Pilatu pakapikaniriti visoweru avi kamjega "Utuwa waneni wa pasipanu ndiri, handa Utuwa Yesu kunja, kalivaga pashiti sha kutoza, pahala waneni megaweri wa pasipanu, wantumintumi wa wapashema, "Sakafu ya libuwi." Kwa Shiebraniya, nenii mewankomi ndiri, naniza kubatwa na Wayawudi, "Gabata." 14 Iweriti ipata saa sita paliwala, lishaka lya kumbiti Ufalumi wa nenii wa pasipanu ndiri!" 37 Pilatu kutandira Pasaka. Pilatu kawagambira Wayawudi, kamkosiya, "Gwenga gwa mtuwa?" Yesu kankula, "Mlori, mfalumi gwenu!" 15 Womberi washowangana, "Gwenga gutakula nenii na mtuwa. Neni nyiwukiti na "Gumlagil! Gumlagil! Mulupingika!" Pilatu kawakosiya, kwiza pasipanu kwa shintu shimu, gutakula nakaka. "Hashi, numupingiki mfalumi gwenu?" Watambika Kwa ntambu ayi niza na unakaka. Kila yakawera na wakulu wamwankula, "Twenga twahera Mfalumi unakaka awu hakampikiniri." 38 Pilatu kamkosiya, ira Kaisari Mfalumi mkulu gwa Warumi!" 16 Su, "Unakaka ndo shintu gaa?" Pilatu kawagendiriti kayi panu Pilatu kamlekizya Yesu mumawoku mwawu Wayawudi kunja na kawagambira, "Neni mona ndiri su wampingiki. Su, wamtola Yesu. 17 Nayomberi shidoda shoseri kwakuwi shakumtozera. 39 Kumbiti, kalawa kiwiti kalitola lupingika Iwakuwi kugenda kwa mwenga kwana shitiba sha nenii kumvugulira pahala pawashemepu "Shipalakasa sha Mtui." muntu yumu mushibetubetu shipindi sha Pasaka, Kwa Shiebraniya Goligota. 18 Wampingika aku na mfira numulekeziyani mfalumi gwa Wayawudi?" 40 wantu wawili wamonga wawapingika, yumu uwega Wamwankula pawabota, "Ndala, ayu ndiri, tumfira wakuwi wa kumliwu na mmonga uwega wakuwi Baraba!" Baraba yakaweriti mpokaji kwa wantu.

19 Su, Pilatu katakuriti Yesu wamtoli, wamsyatangi ntomondu. 2 Wanjagira wapota lijenjeri lya misontu na wamtola mumutuwi, wamvarisiya na lihabiti lya shifalumi. 3 Wamwizira na kutakula, "Mwika, Mtua gwa Wayawudi!" Wamgendera na kumwakula makofi. 4 Pilatu kalawa kayi kunja, kawagambira, "Mlori, numjega kunja kwamwenga, mpati kuvimana handa

nenii mona ndiri shidoda shoseri kwakuwi." 5 Su, Yesu wa Mtambika Mkulu, nayomberi kaweriti mlongu kalawa kunja pakavala lijenjeri lya misontu na lihabiti gwa ulii yakadumulitwi likutu na Peteru katakula lya shifalumi. Pilatu kawagambira, "Mlori! Muntu nukuwoniti pamuhera na Yesu mushiwunga sha mweni ndo ayu." 6 Watambika Wakulu na wanjangila mitera. 7 wa Shiyawudi wingira ndiri amu, wafiriti ndiri kuwera Wayawudi wamwankula, "Twenga twanaga malagaliru wahumba, toziya wafiriti wawezi kuliya shiboga sha na kulawirana na malagaliru aga, ndo mpaka kahowi, Pasaka. 8 Pilatu kawagendiriti kulaa kunja, toziya kalitakuziya mweni ka Mwana gwa Mlungu." kawakosiya, "Muntu ayu katenda vintu gaa vidoda?" 9 Pilatu pakapikaniriti visoweru avi katiriti nentu. 10 Pilatu kamgambira, "Gutakula ndiri mumutozi kulawirana na malagaliru genu maweni." naneni? Guliholi, guvimana ndiri handa nanawu Wayawudi wamwankula, "Twenga twahera uwezu wa uwezu wa kukuvugulira na uwezu wa kukupingika?" kumtoza muntu yoseri kahowi." 11 Yesu kamwankula, "Meguweri na uwezu woseri kwa viweri nakaka visoweru vyakatakuliti Yesu kulanguziya nenii hera toziya yakupapani ndo Mlungu. Su muntu kuhowa na ntambu hakahowi. 12 Pilatu kawuya kayi yakanjegiti kwa gwenga kana vidoda vikulu nentu." 13 Su, Pilatu pakapikaniriti visoweru avi kamjega "Utuwa waneni wa pasipanu ndiri, handa Utuwa Yesu kunja, kalivaga pashiti sha kutoza, pahala waneni megaweri wa pasipanu, wantumintumi wa wapashema, "Sakafu ya libuwi." Kwa Shiebraniya, nenii mewankomi ndiri, naniza kubatwa na Wayawudi, "Gabata." 14 Iweriti ipata saa sita paliwala, lishaka lya kumbiti Ufalumi wa nenii wa pasipanu ndiri!" 15 Pilatu kutandira Pasaka. Pilatu kawagambira Wayawudi, kamkosiya, "Gwenga gwa mtuwa?" Yesu kankula, "Mlori, mfalumi gwenu!" 16 Su, "Unakaka ndo shintu gaa?" Pilatu kawagendiriti kayi panu Pilatu kamlekizya Yesu mumawoku mwawu Wayawudi kunja na kawagambira, "Neni mona ndiri su wampingiki. Su, wamtola Yesu. 17 Nayomberi shidoda shoseri kwakuwi shakumtozera. 18 Kumbiti, kalawa kiwiti kalitola lupingika Iwakuwi kugenda kwa mwenga kwana shitiba sha nenii kumvugulira pahala pawashemepu "Shipalakasa sha Mtui." muntu yumu mushibetubetu shipindi sha Pasaka, Kwa Shiebraniya Goligota. 19 Pilatu kalembiti malembu kagatula pampindi pa lupingika. Iweriti ilembwa hangu, "Yesu gwa Nazareti, Mfalumi gwa Wayawudi." 20 Wayawudi wawuwa wagasomiti malembu aga, mana pahala panu pawampingikiti Yesu paweriti pakwegera na lushi. Kayi malembu aga gaweriti galembwa kwa Shiebraniya na Shilatini na Shigiriki. 21 Watambika Wakulu wa Shiyawudi wamgambira Pilatu, "Nagulemba, 'Mfalumi gwa Wayawudi,' Kumbiti gulembi yomberi

katakuliti, Neni ndo Mfalumi gwa Wayawudi." 22 Yesu, kumbiti kwa kubada, toziya kawatiriti wakulu Pilatu kankula, "Ganembiti, nembal!" 23 Wan jagira wa Wayawudi. Su, Pilatu kajimira. Hangu Yosefu pawamaliriti kumpinjika Yesu, wazitoliti nguwu zakuwi, kagenditi, kayitola nshimba ya Yesu. 29 Nikodemus wagawana vifungu msheshi, shifungu shimu kwa kila yomberi kaweriti kamgendra Yesu pashiru, wagenditi mjagira. Watoliti vira na rihabit iyakuwi, rihabit ali pamuhera na Yosefu kiza pakajega muhanganyiku liweriti rifumwa kwa shipandi shimu hera, pota na gwa manimani na ubani wa kilu milongu mitatu. 40 Su, mshonu. 24 Wan jagira awa waligambiziyan, "Hapeni watola nshimba ya Yesu. Waitawa sanda pamuhera na kuyikashula, ira wazigalambuziya simbi ziweri zya uturi kulinganira na shitiba sha Wayawudi shakusira. gaa?" Shitwatali ashi shitendikit su gatimiya Malembu 41 Pahala panu pawampingikiti Yesu pawneriti na Mananagala yagatakula, "Wagawaniti nguwu womberi shiwunga na pakati pashiwunga ashi pawneriti na kwa womberi, Na nguwu zaneni wazigalambuziya lipumba lyampanga lyaliweriti iyasyayi, wamsira ndiri simbi." Su, ntambu yawatenditi wan jagila walii. 25 muntu yoseri mnnumba mwakuwi. 42 Toziya ya lihengu Pakwegera na lupingika lwa Yesu, pawneriti wagoloka lya Wayawudi lya matandiru ga Lishaka lya Kwoyera, mawu gwakuwi na mlongu gwa mawu gwakuwi, toziya lipumba lya mpanga ali liweriti pakwegera, Mariya Mdala gwa Kileopa na Mariya Magidalena. wagatula mauti ga Yesu mlaa.

26 Yesu pakamwoniti mawu gwakuwi na pakwegera nayomberi kagoloka uliya mfundwa yakamfiriti, kamgambira mawu gwakuwi, "Mawu! Gulori, ayu ndo mwanagwaku." 27 Shakapanu kamgambira mfundwa ulii, gulori, "Ayu ndomweni mawu gwaku." Na kwanjira shipindi shilii mfundwa ayu kamtoliti katami ukaya kwakuwi. 28 Yesu kavimaniti handa goseri gaweriti gatimia na su Malembu Mananagala gapati kutimiya, katakula, "Mona kuyumuluwa." 29 Panu pawneriti na libakuli limema siki. Su, watota sifongu pakati pa siki ayi, wayitula pampindi pa ufitu wa hisopu wamlandisiya. 30 Yesu pakalanditi siki, katakula "Gapera!" Shakapanu kango'ng'onalu mtuwi gwakuwi, kahowa. 31 Shakapanu Wakulu wa Wayawudi wamkosiya Pilatu wamegi magulu gawu wawapingikiti na kusulusiya nshimba kulawa mlupingika, wakosiyiti hangu toziya ijeriti Ijumaa lishaka lya matandiru ga Pasaka na wafiriti ndiri nshimba kusigala mlupingika lishaka lya Kwoyera, paliyanja lishaka lya kwoyera toziya ya lishaka likulu. 32 Su, wan jagila wagenditi, wagamega magulu ga uliya gwa kwanja na uliya gwa pili ndomweni kaweriti kapengikwa pamuhera na Yesu. 33 Kumbiti pawamwiziriti Yesu, wawoniti kuwera kahowiti kala na hangu wammega ndiri magulu. 34 Kumbiti mjagira yumu kamtobuliti Mluwavu kwa mgoha na palaa paliya mwazi na mashi galawa. 35 Nayomberi yakawoniti shitwatira ashi kalaviya visoweru vyakuwi su mwenga mpati kujimira. Na aga yagapitawuliti ndo nakaka, kayi yomberi kavimana handa kankutakula nakaka. 36 Shitwatali ashi shashitenditi su Malembu Mananagala gatimiya, "Kwahera ata shifupa shakuwi shimu hashimegwi." 37 Llembwa kayi Mumalembu Mananagala gatakula, "Hawamloli uliya yawamtobuliti." 38 Pa aga, Yosefu, mwenikaya gwa Arimatayu, kamluwa Pilatu kayitoli nshimba ya Yesu. Yosefu kaweriti mfundwa gwa

20 Naluunjuunju jumapili, kuweriti kwangali ntiti, Mariya Magidalena kagenditi kulipumba lya mpanga na kaliwona libuwi liliu liwusiwa pamlyangu gwa lipumba. 2 Su kagenda mbiru mpaka kwa Simoni Peteru na ulii mfundwa yumonga ndomweni Yesu kamfiriti, kawagambira, "Wamwusiya Mtua Mulipumba lya mpanga na tuvima ndiri pawamtuliti." 3 Peteru na mfundwa yumonga ulii wagenda kulipumba. 4 Woseri wawili watugiti, Kumbiti mfundwa yumonga ulii katugiti mbiru kuliku Peteru na kalongolera kusoka kulipumba. 5 Pakasunguliliti na kawoniti sanda, kumbiti kingira ndiri mlipumba. 6 Simoni Peteru kamfata na kingira mlipumba, amu kayiwona sanda, 7 na shitambala shawamtawiti Yesu Mutuwi. Shitambala ashi washitula ndiri pamuhera na sanda ayi, kumbiti shiweriti shibiringiziwa na shitulwa pahali pa gweka hera. 8 Mfundwa yumonga yakasokiti kulipumba lya mpanga, kingira vira mulpumba lya mpanga, kawona na kajimira. 9 Waweriti wankali kugamana Malembu Mananagala yagatakuliti kuwera mpaka kazyuki. 10 Su, wafundwa awa wawuya ukaya. 11 Mariya kaweriti kagoloka kunja ku lipumba lya mpanga, kankulira. Pakiwiti kankali kankulira, kang'ong'onariti na kusungulira mulipumba lya mpanga, 12 na kawawona wantumintumi wa kumpindi wawili yawavaliti nguwu neru mbuu, walivagiti palii nshimba ya Yesu payiweriti yigonjekwa, yumu kumtuwi na mmonga kumagulu. 13 Wamahoka awa wamkosiya, "Mdala, shagulira shishi?" Yomberi kawagambira, "Wamwusiya Mtua gwangu na nukumana ndiri kwawamtuliti!" 14 Pakatakuliti aga, kagalambuka kumbeli, kamwona Yesu kagoloka paliya, kumbiti kammania ndiri kuwera ndo Yesu. 15 Yesu kamkosiya, "Mdala, shagulira shishi?" Gwankumsakula Gani? Mariya, kaliholiti kuwera ayu ndo molera shiwunga,

kamgambira, "Mtuwa, handa ndo gwenga gumwusiya, gung'ambiri pagumturiti, naneni hang'endi na kumtola." **21** Pa aga, Yesu kawalawiriti kayi wafundwa wakuwi kumbwega ku litanda lya Tiberiya. llawiriti hangu.

16 Yesu kamgambira, "Mariya!" Yomberi kagalambuka, 2 Simoni Peteru, Tomasi yawamshema wamawira kamgambira kwa Shiebraniya. "Raboni" Yani "mfunda." na Nataniyeri mwenikaya gwa kana mu Galilaya

17 Yesu kamgambira, "Nangunkola, toziya nankali wana wawili wa Zebedayu na wafundwa wakuwi kugenda kumpindi kwa Tati. Kumbiti gugendi kwa wamonga wawili, waweriti woseri pamuhera. 3 Simoni walongu wangu guwagambira, Nankugenda kumpindi Peteru kawagambira wamonga, "Nankugenda kulowa kwa Tati gwangu na Tati gwenu, Mlungu gwangu na wasomba." Womberi wamgambira, "Hatugendi na Mlungu gwenu." 18 Mariya Magidalena kagenda na gwenga." Su wawuka na wakweniti mtumbwi, kumbiti kawagambira weri visoweru vili wafundwa kuwera pashiru poseri wapatiti ndiri shintu. 4 Payanji kushiya, kamwona Mtuwa na kuwagambira gawamgambira. Yesu kagolokiti pampeku pa litanda, kumbiti wafundwa

19 Iweriti pamihia pa lishaka lya jumapili. Wafundwa wavimaniti ndiri kuwera yomberi ndo Yesu. 5 Su, waweriti waliwona pamuhera mnnumba na milyangu Yesu kawakosiya, "Wantemba, mlowa ndiri shintu iweriti itatwa toziya wawatiriti watuwa wa Shiyawudi. shoseri?" Womberi wamwankula, "Tupata ndiri shintu." Su, Yesu kiza, kagoloka pakati pawu, kawagambira, 6 Yesu kawagambira, "Mwasi zinyavu zyenu uwega "Ponga kwamwenga!" 20 Pakamaliriti kutakula aga, wa kumliwu mwa mtumbwi, hamlowi wasomba." Su kawalanguziya mawoku gakuvi na lubavu lyakuvi. Su, waziyasa zinyavu na waweziti ndiri kuzinika, toziya wafundwa awa wasekelera nentu kumwona Mtuwa. zinyavu ziweriti na wasomba yawamemiti nduu. 7

21 Yesu kawagambira kayi, "Ponga kwamwenga! Mfundwa yakafiriti na Yesu kamgambiriti Peteru, Handa viraaj Tati ntambu yakantumiti nenii, naneni "Ayu Mtuwa" Simoni Peteru pakapikaniriti kuwera nankutumuma mwenga." 22 Pakamaliriti kutakula ayu ndo Mtuwa, kavala weri nguwu yakuvi toziya aga, kawatekelera na kuwagambira, "Mumwanki kaweriti kavala upati, su kingiriti mumashi. 8 Su Rohu Mnanagala. 23 Pamuwalegeziya wantu vidoda wafundwa wamonga wiziti kumbwega ku litanda vyawu, hawalegeziwi, pamuwalegeziya ndiri, hapeni pawawera mumtumbwi, wanikiti zinyavu zyaziweriti walekiziwi." 24 Tomasi, yumu gwa walii lilongu zimema wasomba. Waweriti ndiri patali na kuisi, na wawili yawamshema mawira kaweriti ndiri iweriti handa utali wa mita malongu lilongu kulawa pamuhera nawomberi shipindi Yesu pakiziti. 25 Su, kumpeku. 9 Pawasokiti muisi wawoniti motu gwa wafundwa wamonga walii wamgambira yomberi, makala gukoziwa na kuweriti na somba pamuhera na "Tumwoniti Mtuwa." Tomasi kawagambira, "Pamona libumunda. 10 Shakapanu Yesu kawagambira, "Mjegi ndiri mumawoku mwakuvi shilanguliru zya misumali panu wasomba wamu wamuwalowiti." 11 Simoni na kuyingiziya shyala shangu pakati palikovu ali Peteru kakwena mumtumbwi, kazinika zinyavu zili na kuyingiziya liwoku lyangu mluwavu Iwakuvi, kuisi zaziweriti zimema wasomba wakulu miya na hapeni njimiru." 26 Pa mashaka manane wafundwa malongu muhanu na tatu, tembera wasomba waweriti waweriti kayi pamuhera mnnumba mulii na Tomasi wawuwa zinyavu zidegeka ndiri. 12 Yesu kawagambira kaweriti pamuhera nawomberi. Milyangu iweriti womberi, "Mwizi mlii." Kwahera mfundwa ata yumu itatwa, kumbiti Yesu kiza, kagoloka pakati pawu, gwatu yakajeriti kumkosiya, "Gwenga gwa gaa?" pakatakula, "Ponga iweri pamuhera na mwenga!" Toziya womberi wavimaniti kaweriti Mtuwa. 13 Su

27 Shakapanu kamgambira Tomasi, "Gutuli shyala Yesu kiza, katola libumunda, kawapananiti, katenda shaku panu na guloli mawoku gangu, shakapanu hera hangu kwa wasomba walii. 14 Ayi iweriti mala gunyoshi liwoku lyaku na gunkoli lubavu Iwangu. ya tatu Yesu pakawalawiriti wafundwa pakazyukiti Guleki kwamini ndiri kwaku, gwenga gwamini!" 28 kala. 15 Pawamaliriti kuliya, Yesu kamkosiiti Simoni Tomasi kamwankula, "Mtuwa gwangu na Mlungu Peteru, "Simoni, mwana gwa Yohani! Hashi, gunfira gwangu!" 29 Yesu kamgambira, "Hashi, gujimira nenii kuliku womberi awa?" Peteru kamwankula, toziya gumona? Mbaka woseri yawanjamira pamberi "Yina Mtuwa, guvimana kuwera nenii nukufira." Yesu pa kumona nenii!" 30 Yesu katenditi pawulongolu pa kamgambira, "Guloleri wakondolu wanenii." 16 Yesu wafundwa wakuwi malangaliru gamonga mavuwa kamkosiya mala ya pili, "Simoni mwana gwa Yohani! galembiti ndiri munkati mushintola ashi. 31 Kumbiti Hashi, gunfira nenii?" Peteru kamwankula, "Yina aga wagalembiti su mpati kwamini handa Yesu ndo Mtuwa guvimana kuwera nukufira." Yesu kamgambira, Kristu, Mwana gwa Mlungu na kwa kumjimira mpati "Guloleri wakondolu wanenii." 17 Mala ya tatu Yesu kamkosiya Peteru, "Simoni mwana gwa Yohani! Hashi, gunfira?" Palii Peteru kahinginikit toziya kamkosiya

mala ya tatu, "Gunfira?" Yomberi kamwankula, "Mtuwa, gwenga guvimana vyoseri, gwenga guvimana kuwera nenii nukufira." Yesu kamgambira, "Guloleri wakondolu wa nenii! **18** Nakaka nukugambira, paguweriti muntemba guweriti gwankali kugenda koseri kwagufira kugenda, kumbiti paguwera mgogolu, hagukolwi liwoku na muntu gwingi pakakujega paala pagufira ndiri kugenda." **19** Kwa kutakula hangu, kulanguziyiti ntambu Peteru pakahowa na kumkwisa Mlungu. Shakapanu Yesu kamgambiriti yomberi, "Gunfati nenii!" **20** Peteru kagalambuka, kamwoniti ntumintumi ulii yakafiritwi na Yesu, kankumfata. Mfundwa ayu ndo mwени ulii shipindi sha kuliya shiboga sha pamihii, kalivagiti pakwegera nentu na Yesu pakamkosiya Yesu, "Mtuwa ndo gaa hakakugalambuki?" **21** Peteru pakamwoniti ayu kamkosiya Yesu, "Mtuwa! Na ayu hashi?" **22** Yesu kamwankula, "Handa panfira kalikali mpaka panizaku, shikuusu shishi gwenga? Gwenga gunfati nenii!" **23** Shisoweru shili shyeniyiti pakati pa walongu kuwera wafundwa ulii hapeni kahowi. Kumbiti Yesu kamgambiriti ndiri kuwera wafundwa ulii hapeni kahowi, ira katakuriti, "Handa panfira kalikali mpaka panizaku shi kuusu shishi gwenga?" **24** Ayu ndo mfundwa ulii yakapitawuliti vitwatira avi na kuvilemba. Natwenga tuvimana kuwera gakatakuliti ndo ganakaka. **25** Kwana vitwatira vyamonga vivuwa vyakatenditi Yesu, handa vyangalembwiti vyoseri, shimu kwa shimonga, meiweri pasipanu kwahera pahala pa kutula vintola vyavilembitwi.

Matendu

1 Mlongu Teufili, mushintola sha kwanja nembiti kuusu vitwatira vyoseri Yesu vyakatenditi na kufunda kwanjira kwanja. **2** Mpaka lishaka lillii pakanyasulitwi kugenda kumpindi kwa Mlungu. Pamberi pa kunyasulwa kugenda kumpindi, kawapananiti malagaliru kuitira Rohu Mnanagala wantumintumi walii yakawasyaguliti. **3** Pakuhowa kwakuwi, yomberi kalilanguziyiti mweni kwa womberi na kulilanguziya nakaka kuwera mweni ka mkomu. Yomberi kawalawiriti kwa shipindi sha mashaka malongu msheshi na yomberi kayoweriti nauwu kuusu Ufalumi wa Mlungu. **4** Shipindi shimu yomberi pakaveriti nauwu, kawapananiti lagaliru ali, "Namlawa amu Yerusalem, su muliheperi lagilu lya Tati, lillii lyampikaniriti neni nonga kuusu visoweru vyakuwi. **5** Toziya Yohani kawabatiziti kwa mashi, kumbiti pa mashaka gavuwa ndiri mwenga hamubatizwi kwa Rohu Mnanagala." **6** Su wantumintumi pawaliwoniti pamuhera na Yesu, womberi wamkosiyiti, "Mtuwa, shipindi ashi haguwuziyi ufalumi kwa Israeli?" **7** Yesu kawagambira, "Vyamwenga ndiri kuvimana vipindi ama zitarehi Tati gwangu kavitula muukolamlima wakuwi. **8** Kumbiti hamwanki likakala Rohu Mnanagala pakawayizireni mwenga, na hamuweri wapitawu waneni Moyerusalem na Muyudeya yoseri na Samariya na ata upeleru wa pasipanu." **9** Pakatakuliti kala aga, pawaweriti wankulola yomberi kanyasulitwi kugenda kumpindi kwa Mlungu, liwundu limfifa nawamwona kayi. **10** Pawaweriti wankali wankulola kumpindi yomberi kwakagenditi, palaa paliya wantu wawili yawavaliti nguwu nvufu wagolokiti pakwegela nawomberi, **11** na walonga, "Mwenga wantu wa Galilaya! Iwera hashi mgoloka panu pamloka kumpindi? Yesu ayu, yakanyasulitwi kulawa kwa mwenga kugenda kumpindi, hakizi kayi kwa njira iraa ayi ntambu yamumwoniti pakagenda kumpindi kwa Mlungu." **12** Shakapanu wantumintumi wawuyiti Yerusalem kulawa kulugongu lwa Mizeyituni, kuweriti kilumita yimu kulawa mlushi. **13** Pawsokoti mlushi, wayingiriti mshumba shawalikaliti, nawomberi waweriti Peteru na Yohani na Yakobu na Andereya na Filipi na Tomasi na Batolumayu na Matayu, Yakobu mwana gwa Alifayu na Simoni Zeloti na Yuda mwana gwa Yakobu. **14** Womberi woseri waliwoniti shipinga pamuhera kumuwa Mlungu, pamuhera na wadala na Mariya mawu gwa Yesu na walongu wakuwi Yesu. **15** Mumashaka galii Peteru kagolokiti pakati pa wantu yawamjimira Kristu, weni walanga yauw waweriti miya

yimu na malongu mawili, su yomberi kalongiti. **16** "Mwawalolu wangu, Malembu Mananagala gatimiya, geni Rohu Mnanagala katungiti kuitira Dawudi kuusu Yuda yakawalongoziyiti walii yawamkamuliti Yesu. **17** Yuda kaweriti yumu gwa shipinga shetu, toziya mweni kasyagulitwi kaweri mtenda lihengu muyetu." **18** Su Yuda kahemeliti lirambu kwa mpiya zilii za ukondola zyakazipatiti, pakaveriti kulirambu yomberi kaguwiti na kahowa, kapantika na utumbu wakuwi witika kunja. **19** Kila muntu yakalikaliti Moyerusalem kapikaniriti visoweru nya vitwatira avi, na kwa likabira lyawu lirambu ali walishema Akelidama, mana yakuwi "Lirambu lya Mwazi." **20** Peteru kalongiti, "Ilembwa mushintora sha Zaburi, 'Numba yakuwi isigali hera, muntu yoseri nakalikala amu.' Kayi ilembwa, 'Muntu yumonga katoli lihengu lyakuwi.' **21** "Su ifiruwa turnsyaguli muntu yumonga pakati pa walii yawaweriti pamuhera na twenga shipindi shoseri mtuwa Yesu pakingiriti na kulawa pakati penu. **22** Kwanjira kwa shipindi sha ubatizu wa Yohani mpaka lishaka lillii Yesu pakanyasulitwi kulawa kwtwenga kugenda kumpindi. Ifiruwa yumu gwawu kaweri kapitawu gwa kuzyuka kwakuwi pamhera natwenga." **23** Su wakanda matawu ga wantu wawili, Yosefu yawamshema Barisaba vira ya yomberi kamanikana kwa litawu lya Yustu, na Matiya. **24** Shakapanu wamluwa Mlungu, "Mtuwa, gwenga guyimana myoyu ya wantu woseri. Su gutulanguziyi pakati pa wawili awa ulii yagumsyaguliti, **25** katoli lihengu lya utenderu wa untumintumi wa Yuda yakaulekiti su kagendi pahala pakuwi mweni." **26** Shakapanu wagalambuziya simbi na kugalambuziya simbi aku kumtulukiriti Matiya, nayomberi kayongerwa mushipinga sha wantumintumi lilongu na yumu.

2 Lishaka lya Pentekosti palisokiti, woseri waweriti wajojinikiti pahala pamuhera. **2** Vumu liziwu gambira lyega lipikinika kulawa kuliyeru na limemiziyiti numba yoseri yawalikaliti. **3** Womberi wawoniti vintu gambira mimbamba ya motu yaibagulikit na kamkangalira kila muntu. **4** Woseri wamemiziyiti Rohu Mnanagala na wanji kutakula kwa luga zya makabira gamonga, Rohu ntambu yakawatenditi watakuli. **5** Vinu palii Yerusalem kuweriti na Wayawudi, wantu yawamguwira Mlungu, wantu yawalawiti kila isi pasi pa mpindi. **6** Womberi pawapikaniriti liziwu ali, lipinga likulu lya wantu lijojinikiti pamuhera walikangasha, toziya kila yumu gwawu kawapikaniriti womberi wankutakula kwa luga ya likabila lyakuwi mweni. **7** Womberi wasintuka na kulikangasha pawalikosiya, "Hashi, wantu awa ntambu yawatakulala Wagalilaya ndiri? **8** Iwera hashi, kila yumu

pamuhera kila lishaka Munumba nkulu ya Mluntu. sha ukomu. Kumbiti Mluntu kamzyukisiyiti kulawa kwa Kumbiti shipindi sha kumega libumunda, waliwoniti wahowiti na twenga ndo wakapitawu wa shiwtatira mnumba zyau na waliya pamuhela shiboga ashi kwa sekuseku na moyu guherepa. 47 Wamkwisiti Mluntu, wafiruwa na wantu woseri. Kila lishaka Mtuwa kawayongeleriti walanga ya wantu yawaweriti wankulopoziva.

3 Lishaka limu Peteru na Yohani wagenditi Mnumba nkulu ya Mluntu shipindi sha saa tisa paliwala, shipindi sha kusala. 2 Paveriti na Mlyangu guherepa, muntu yumu shibyeketu kwanjira kwiwuka. Wantu hawa waweriti wankumpapa muntu ayu kila lishaka kumjega kumlyangu kuluwa mpiya kwa wantu yawingira kunumba nkulu ya Mluntu. 3 Pakawawoniti Peteru na Yohani wankwingira Mnumba nkulu ya Mluntu, shibyeketu ulii kawaluwiti wampanganini shintu. 4 Peteru pamuhera na Yohani wamjodlera masu, na Peteru kamgambira, "Gutuloli!" 5 Su kawagalambukira, pakalolelera kupananwa shintu kulawa kwawomberi. 6 Kumbiti Peteru kamgambira, "Nahera mpiya, kumbiti shirii shamweri nashu hanukupanani, kwa litawu lya Yesu Kristu gwa Nazareti nukugambira gugoloki na gugendigendi!" 7 Shakapanu kamkola liwoku lya kumliwu na kamgolosiya. Palaa palii magulu na manung'unu gakuwi gapata likakala. 8 Kakopoka, kagoloka na kwanja kugendagenda. Shakapanu kingira pamuhera nawomberi Mnumba nkulu ya Mluntu, pakagendagenda na kukopokakopoka na pakamkwisa Mluntu. 9 Wantu woseri yawamwoniti kankugendagenda na kumkwisa Mluntu, 10 na pawavimaniti weri ndo ulii yakaweriti kankuluwaluwa pakwegera na Mlyangu Guherepa gulii gwa Numba nkulu ya Mluntu, woseri walikangasha nentu, su waweziti ndiri kuvimana vyavimpatiti. 11 Muntu yakaponiziwitvi na Peteru na Yohani pamdamu gwa Selemani, Wantu woseri, waweriti wankulikangasha, wanja kumtugira. 12 Shipindi Peteru pakawawoniti wantu awa kawagambira, "Wana lushi iwa Israeli, ntambu gaa mkangashwa na shiwtatira ashi? na Masadukayu wiziti. 13 Mluntu gwa shilanguziya pota kufifa handa wahowiti hawazyuki. Aburahamu na Isaka na Yakobu, Mluntu gwa 3 Su, wawaturiti mlikakala na toziya pashiru wambuyi wetu kamkwisa ntumintumi gwakuwi Yesu. 14 Kaweriti mnanagala na wawajimira iwera yongereka wapalu elufu mhanu. 15 Mumlagiti ulii yomberi ndo shanjiru 5 Shirawu yakuwi, watuwa wa Wayawudi, wazewi na mmufira muntu gwingi kayi yakaweriti kalaga na wafunda wa malagaliru wajojinika pamwera kumlekiziya. 16 Su, mumlagiti ulii yomberi ndo shanjiru 6 Waliwoniti pamuhera na Anasi

sha ukomu. Kumbiti Mluntu kamzyukisiyiti kulawa kwa Kumbiti shipindi sha kumega libumunda, waliwoniti wahowiti na twenga ndo wakapitawu wa shiwtatira mnumba zyau na waliya pamuhela shiboga ashi. 16 Litawu lya Yesu na moyu mulitawu ali ndo vyavimupiti likakala muntu ayu yamumwona na kumana. Njimiru kwa Yesu ndo imuponiziyiti nakamu muntu ayu ntambu yamuvivona mwawoseri." 17 "Vinu mwalongu wangu Izraeli, nuvima handa mwenga na wakulu wenu mtenditi aga kwa Yesu toziya ya kuvimanandiri kwenu. 18 Kumbiti avi Mluntu gakatiimiziti galaa gakabweriti makashu kwa njira ya wambuyi woseri, handa iweriti mpaka Kristu gwakuwi katabiki. 19 Su, mleki, mmuwuyiri Mluntu gwenu su yomberi kafuti vidoda vyenu. 20 Mtendaga hangu su Mtuwa kawayupi shipindi sha sekuseku mrohu na kuwajegera ula Kristu yakamsyaguliti yomberi ndo Yesu. 21 Ifiruwa yomberi kasigali aku kumpindi mpaka pashisoka shipindi kulekibishwa vintu vyoseri, handa Mluntu ntambu yakatakuliti kwa njira ya wambuyi wakuwi wanaganala kwanjira makashu. (aiōn g165) 22 Toziya Musa katakuliti, Mtuwa Mluntu gwenu hakawajegerani mbuyi handa neni kulawa pakati penu maweni. 23 Yoseri ulii hapeni kamupikiniri mbuyi gwa Mluntu ayu hakatalwi kutali na wantu wa Mluntu na kuagamiziwa. 24 Wambuyi woseri wa Mluntu, kwanjira Samweli na walii wamfatiti, wabweriti visoweru vya vitwatira avi vyeni viweriti vyankutendeka mashaka aga. 25 Malagiru galii Mluntu kagalaviyiti kwa njira ya Wambuyi ndo kwajili ya mwenga, na mtenda pamwera lipatanu Mluntu lyakatenditi na mbuyi gwetu, handa ntambu yakangambiriti Aburahamu. Kwa njira ya wiwuka waku, wantu woseri wa pasi panu hawatekeleri. 26 Su, Mluntu kamzyukisiyiti ntumintumi gwakuwi kwa mota yenu kwanja, kamtuma kawajegeri matekeleru kwa kumtenda kila yumu gwenu kalekani nakamu na vidoda vyakuvi."

4 Peteru na Yohani pawaweriti wankali wankuwabwelera wantu, watambika na wakulu wa walolera wa numba nkulu ya Mluntu pamwera 3 Su, wawaturiti mlikakala na toziya pashiru wambuyi wetu kamkwisa ntumintumi gwakuwi Yesu. 4 Kumbiti wawuwa pakati pa walii na kumlema kuulongolu kwa Pilatu, ata pa Pilatu yawaipikaniriti ujumbi wawu wajimiriti na walanga ya kuamuwa kumlekeziya. 5 Shirawu yakuwi, watuwa wa Wayawudi, wazewi na mmufira muntu gwingi kayi yakaweriti kalaga na wafunda wa malagaliru wajojinika pamwera kumlekiziya. 6 Waliwoniti pamuhera na Anasi

mtambika mkulu, Kayafa na Yohani na Alekizanda Pawawalekeziyiti hera, Peteru na Yohani wawuyiti na wamonga yawaveriti wa lukolu lwa mtambika kwa wayawu, wawagambira galii gawagambiriti mkulu. 7 Pawawagolisiyiti wantumintumi kuulongolu na watambika wakulu wa Shikundi sha wantu kwawu, wawakosiyiti, "Mwenga mtenda shitwatira yawamjimira Yesu na wazewi. 24 Nawomberi ashi kwa likakala lyoshi na kwa litawu lya gaa?" pawapikaniriti shisoweru ashi waweriti pamwera 8 Panu, Peteru, pakawera kamemiziwa na Rohu mukumuila Mlungu wankutakula, "Mtuwa, gwenga Mnanagala, kawagambira, "Walongoziya na wazewi ndo mnyawa gwa mpindi na pasi panu, ibahali na wa wantu! 9 Handa pamtukosiya lero kuusu vyoseri vyamlamu! 25 Gwenga gumtenditi ntumintumi shilii shitendu shiheri shakatenderitwi ulii muntu gwaku, tati gwetu Dawudi, katakuli kwa likakala lya yakaweriti shibyeketu na ntambu yakaponiziwitwi, Rohu Mnanagala, Kwa shishi maisi ganamaya? Iwera 10 Su, mwenga na wantu woseri wa Israeli mfiruwa hashi wantu watenda mipangu ya hera? 26 Wafalumi kuvimana kuusu muntu ayu kagoloka kulongolu wa pasipanu walituliti kala, na watuwa waliwoniti kwamwenga lero, mkomu nakamu, kwa likakala lya pamwera, watenda ntambu imonga kwa Mtua na litawu lyakuwi Yesu Kristu gwa Nazareti yomberi watenda ntambu imonga kwa Kristu gwakuwi." 27 mwenga mmupingika, kumbiti Mlungu kamzyukisiya "Mana, nakaka, ndo Herodi, Pontiu Pilatu, wantu kulawa kwa wahowiti. 11 Ayu ndomweni Malembu wa Israeli na wantu wa maisi pawariwoniti palaa Mananagala gatakula, Libuwi lyamuliremiti mwenga panu mlushi, kumkoma Yesu ntumintumi gwakuwi wanyawa numba, vinu liwera Libuwi likulu lya Mnanagala mweni kamsyaguliti. 28 Waliwoniti su liyanjiru 12 Ulopoziya upatikana ndiri kwa muntu watendi vitwatira vilii vyagufiriti na kupanga kwanjira gwingi yoseri, toziya khahera litawu limonga pasi kwanja kwa uwezu waku na mafiliru gaku 29 pa mpindi, wantu wawanpanana ndiri litawu lya Kumbiti vinu, gwee Mtua, gulori vitirizwi vyawu. muntu gwingi mweni twenga tuweza kulopuziwa na Gutuwezeshi twenga wantumintumi waku kushibwera yomberi." 13 Awa wazewi Pashizyungu, waweriti shisoweru shaku kwa ugangamala. 30 Gunyoshi wavimana handa Peteru na Yohani waweriti wantu liwoku lyaku su guponiziyi wantu. Gutendi lilangaliru wahera shisomu pota elimu yoseri, walikangasha na mauauza kwa litawu lya Yesu ntumintumi gwaku ntambu yawatakuliti kwa ugangamala. Wavimana Mnanagala." 31 Pawamaliriti kumuila Mlungu pahala handa waweriti wapamwera na Yesu. 14 Kumbiti palii pawaliwoniti, nawomberi woseri wamemiziyitwi pawamwoniti muntu ulii yawamponiziyiti kagoloka Rohu Mnanagala. Woseri wanja kubwera shisoweru pamwera nawomberi, waweza ndiri kutakula shintu. sha Mlungu pota lyoga. Walikaliti gambira mlongu 15 Hangu, wawagambiriti walawi kunja kumdamu, yumu 32 Shipinga shoseri shawamjimiriti Yesu na womberi wasigala mnumba pawatakulula kwa waweriti na moyu gumu na Rohu yimu. Khahera kupwepa. 16 Walikosiana, "Tutendi shishi na ata yumu yakaweriti na shintu shoseri kashitula wantu awa? Kila muntu yakalikala Yerusalem shiheri lunda yakuwi mweni, ila wagawaniti vyoseri kavimana handa mauauza aga gakulikangasha vyawaweriti navyu. 33 Wantumintumi watakuliti kwa gatendeka, natwenga tuwezandiri kulema shitwatira likakala livuwa kuzyuka kwa Mtua Yesu, na yomberi ashi. 17 Kumbiti su tupati kubera shitwatira ashi Mlungu kawapanana tekeleri zivuwa. 34 Kwahera nashiendereya nentu pakati pa wantu, tuwakalipiri muntu yoseri yakapungukiwitwi shintu, mana waweriti nawayowera na muntu yoseri kwa litawu lya Yesu." na malambu ama numba waweriti wankuviuwa 35 18 Hangu wawashema kayi mngati, wawaberizya na kuwapanana ntumintumi mpiya azi, wawayupa nawayowera kayi paweru, na kufunda kwa litawu kila yumu shiyasi shakafira 36 kuweriti na Mlawi lya Yesu. 19 Kumbiti Peteru na Yohani wawankula, yumu, mwiwuka gwa Kupiru, litawu lyakuwi Yosefu, "Mwamuwi mwenga handa ndo teratera kuulongolu ulaa wantumintumi wamsheemit Barinaba mana kwa Mlungu kuwajimira mwenga kuliku kumjimira yakuwi, "Muntu yakapanana moyu". 37 Yomberi vira Mlungu. 20 Toziya tuwezandiri kuleka kutakula kaweriti na lirambu lyakuwi, kawuziti, katola mpiya kuusu vitwatira vilii vyatuviwoniti na kuvipikinira." zili kawapanana wantumintumi.

21 Su, awa wazewi wa shyotera motu waberizya kwa kukaripa nentu, shakapanu wawalekeziyiti. Waweza ndiri kuwapanana azabu toziya wantu woseri waweriti wankumkwisa Mlungu toziya ya shitwatira ashi. 22 Muntu ayu yawamponiziyiti kaweriti na umli wa vinja nentu ya malongu msheshi 23

5 Muntu yumu yawamshema Ananiya na mdala gwakuwi Safira wawuziti lirambu lyawu viravi. 2 Kumbiti, mdala gwakuwi pakawera kavimana, Ananiya kalitulila seemu ya mpiya zyakazipatiti na seemu imonga ilii kawayupiti wantumintumi. 3

Su, Peteru kamkosiyiti, "Ananiya, mbona shetani gasyayi." 21 Wantumintumi wajimiriti, wingira Mnumba kingira mmoyu mwaku na kukutenda gumzyangi nkulu ya Mlungu mandawira putiputi, wanja kufunda. Rohu Mnanagala kwa kulitulira seemu ya mpiya Mtambika mkulu na wayaguwi pawasokiti, washemiti zagupatiti kulawilirana na lilambu lili? 4 Pamberi pa mukutanu gwa shizyungu shikulu, ndo shipinga sha kuliwuza liweriti lyaku na paguliwuziti kala, isigala wazewi wa Wayawudi, shakapanu wawatumma wantu mpiya azi ziweriti zaku guzitumii ntambu yagufira. mushibetubetu wawajegi wantumintumi walii. 22 Toziya gaa, gwamuwiti mmoyu mwaku kutenda Kumbiti wakulu awa pawasokiti aku wawawona ndiri shitwatira sha ntambu ayi? Gumzyanga ndiri muntu, mshibetubetu mili. Hangu wawuyiti, wawagambira Gumzyanga Mlungu!" 5 Ananiya, pakapikaniriti aga mumkutanu, 23 Pawatakula, "Tuwoniti shibetubetu kaguwa pasi, kahowa. Wantu woseri wapikiniriti shitatwa kila uwega na walolera wankulolera milyangu. shisoweru sha lilawiru ali watiriti nentu. 6 Wandemba Kumbiti patuvuguliti tumwona ndiri muntu yoseri wasoka, wayigibikira njimba yakuwi, wamlaviya mngati." 24 Mkulu gwa walolera wa numba nkulu ya kunja, wamsira. 7 Pa shipindi sha masaa matatu Mlungu na watambika wakulu pawapikaniriti shisoweru hangu, mdala gwakuwi, pota kuvimana shitwatira ashi wawera na lyoga, wavimana ndiri gawawapatiti. shilawiriti, kingira mngati amu. 8 Peteru kamgambira, 25 Kiza muntu yumu, kawagambira, "wantu walii "Gung'ambiri! Hashi, shiyasi ashi sha mpiya ndo yamuwatatiriti mshibetubetu, vinu wamunumba nkulu shampatiti kwa kuwuza lirambu lili?" Yomberi kankula, ya Mlungu, wankufunda wantu." 26 Panu mkulu gwa "Yina, ndo sheni ashi" 9 Yomberi Peteru kamgambira, walolera wa numba nkulu ya Mlungu pamwera na "Mbona mtenda mpangu kumjera. Rohu gwa Mtuwa? wantu wakuwi wagenditi mnumba nkulu ya Mlungu, Gupikiniri! Walii wantu wagenditi kumusira mpalu kawajega. Kumbiti wawakamula ndiri kwa likakala, gwaku, vinu wapanu pamlyangu na wankukutola toziya watiriti handa wantu mewawagumi mabuwi. 27 gwenga viraa." 10 Vumu Safila kaguwa kulongolu Su wawajega, wawagolisiya kulongolu kushizyungu, kwa magulu ga Peteru, kahowa. Wandemba walii Mtambika Mkulu kawagambira, 28 "Tuwaberiti paweru pawingiriti, wamwoniti kahowa kala, hangu wamlaviya kufunda kwa litawu lyu muntu ayu, vinu mweneza kunja, wamsira pakwegera na mpalu gwakuwi. mafunda genu poseri Muyerusalem na mupanga 11 Shipinga shoseri sha wantu yawamjimira Yesu kututulira lawama ya kuhowa kwa muntu ayu." 29 pamuhera na woseri yawapikaniriti shisoweru sha Panu Peteru, kiwiti pamwera na walii ntumintumi vitwatira avi, watiriti nentu. 12 Wantumintumi watenditi wamonga, kankula, "Mpaka tumjimiru Mlungu, muntu mauzaauza na makangashu gavuwa pakati pa wantu. ndiri. 30 Mlungu gwa mbuyi gwetu kamzyukisiyti Yesu Wawumini waweriti wankuliwona pamwera muukumbi pa mwenga kumлага kwa kumpingika mlupingika. 31 wa Selemani. 13 Muntu yoseri gwingi yakaweriti Ayu ndomweni ulii yakakwisiti na Mlungu mpaka ndiri muumini kajeriti ndiri kuwera pamhera na uwega wakuwi wa mliwu, kawera mlongoziya na womberi. Ata hangu, wantu wamonga yawawera ndiri Mlopoziya su katendi wantu wa Israeli waleki vidoda, na njimiru ayi wawazyuma. 14 Walanga ya wantu wapati kulekiziwa vidoda vyawu. 32 Twenga ndo yawamjimiriti Mtuwa, wapalu na wadala, iyongerekiti. wakapitawu wa lilawiru ali, yomberi Rohu Mnanagala 15 Toziya ayi, wantu waweriti wankuwajega walwelii ndo yomberi Mlungu kawayupa walii wawamjimira, mnjira na kuwagonjeka pampindi pa shitanda na wankupitaulira vira lilawiru ali." 33 Wajumbi woseri wa mikeka su Peteru pakapita, tembera shivuni shakuwi shizyunga shillii pawapikaniriti aga, waweriti na maya, shiwashinkuli waru wawu. 16 Wantu wawuwa ata waamuwa kuwalaga. 34 Kumbiti Mfalisayu yumu wasokiti kulawa mulushi za kumbekumbeku za yawamshema Gamalieli mwensi kaweriti mfunda gwa Yerusalem, wankuwajega walwelii wawu na walii Malagaliru na yakapananitwi ligoya nentu kulongolu yawawera na shamshera wadoda na womberi woseri kwa wantu woseri, kagolokiti kulongolu kushizyungu waponiziwa. 17 Shakapanu mtambika mkulu na kulii, kafiriti ntumintumi walii walaviwi kunja katepu. 35 wayaguwi yawaweriti pamuhera na shipinga sha Shakapanu kawagambira wajumbi walii wa shizyungu, Masadukayu, wawera na weya. 18 Su, wawatawa "Walushi lwa Israeli, shondi pamberi pa kutenda ashi ntumintumi, na kuwajega mngati mnumba nkulu shampira kuwatenda wantu awa! 36 Makashu shididini, ya shibetubetu. 19 Kumbiti pashiru ntumintumi kulawiriti muntu yumu litawu lyakuwi Teuda, kalitakulira gwa kumpindi gwa Mtuwa kayivuguliti milyangu ya kuwera muntu gwa mana na wantu pakwegera na shibetubetu, kawalaviya kunja, kawagambira. 20 miya mhanu walijegiti pamhera na yomberi, kumbiti "Mgendi mkagoloki Mnumba nkulu ya Mlungu na wamlagiti, shakapanu wandundami wakuwi woseri kuwagambira wantu kila shintu kuusu makaliru aga wapalanganika na shipinga shakuwi shifuwa. 37

Kayi, shakapanu, shipindi shili sha kuwalangwa ya wantu lekeru." Nawomberi walawira Kurenai na wantu, kalawiriti Yuda gwa Galilaya. Ayu na yomberi Alekizandiriya, wamonga walawira Kilikiya na Asiya. **10** kwakawwegiti wantu wamfata, Kumbiti na yomberi Kumbiti wasinditi kumkanga toziya ya luhala lwakuwi wamlagiti, na wandundami wakuwi wapalanganikiti. na toziya ya ulii Rohu yakamlongoziyiti shipindi **38** Na vinu viraaneni nuwagambira kotukuwatendera pakatakuliti. **11** Hangu wawahongiti wantu wamu shintu shoseri wantu awa, muwalekiziyl Toziya, watakuli, "tumpikinira Stefani pakatakula shisoweru payiweru shitendu ashi shawu shanjishwa na muntu, sha kumwigira Musa na kumwigira Mlungu." **12** hashiwuki sheni. **39** Kumbiti handa shanjishwa na Ntambu ayi, wasonguziyiti wantu, wazewi na wafunda Mlungu, hera ndiri handa hapeni muwezi kuwakanga, wa malagaliru. Su, wamwizira Stefani, wambata su hamliwonni mmulema Mlungu." **40** Su wawashema na kumjega kulongolu Kushizyungu shikulu. **13** ntumintumi walii, waamuwa wasyatagwi viboku Wajegiti Pashizyungu wakapitawu wa mpaya weni na kuwaberizya nawafunda kayi kwa litawu lya watakuliti, "Muntu ayu kaleka ndiri kupayigira pahala Yesu, shakapanu wawaleka wagendi zazu. **41** Su, panu pananagala na malagaliru ga Musa. **14** Toziya ntumintumi walawa kunja kushizyungu pawamema tumpikiniriti kala pakatakula eti Yesu ayu gwa Nazareti nemeru, toziya wafriruuti kusoniziva kwajili ya litawu hakapahalibisii nakamu pahala panu na kuwusilira lya Yesu. **42** Mnumba nkulu ya Mlungu na ukaya kwa kutali ntambu zili zyatwangiti kulawa kwa Musa." wantu, womberi wendereyiti kila lishaka kufunda na **15** Woseri yawaweriti mushikawu sha Shizyungu kubwera Shisoweru Shiwigira sha Yesu kuwera ndo wamloliti dili Stefani, washiwona sheni shakuwi handa Kristu.

6 Pamberi, walanga ya wafundwa paweriti **7** Su Mtambika Mkulu kamkosiya, "Hashi, shitwatira iyongerekiti, kulawiriti magugumiru pakati pa ashi shanakaka?" **2** Yomberi Stefani katakula, walongu yawayoweriti Shigiriki na walii yawayoweriti "Mwalongu wangu na ashina tati, mpikanireni! Shiebraniya. Walii yawayoweriti Shigiriki wagugumiliti Mlungu gwa ukwisa kamlawiriti tati gwetu Aburahamu handa wakenja wawu waveriti wankuwalyaluwa pakaweriti kulii Misopotamiya pamberi kenigendi pakati ubagulira wa mafiru ga kila lishaka. **2** Hangu, kulikala kulii Harani. **3** Mlungu kamgambiriti, 'Guwuki wafundwa lilongu na wawili washemiti shipinga paisi yaku, guwaleki wantu wa lukolu lwaku, Gugendi shoseri sha wafundwa, walonga, "iherepa ndiri paisi hanukulanguziyil" **4** Hangu, Aburahamu kahamiti twenga tuleki kushibwera shisoweru sha Mlungu su isi ya Kalidayu, kagenda kulikala Harani. Pakahowiti tugolokeri ubagulira wa nfiru. **3** Hangu, walongu kala tati gwakuwi, Mlungu kamwusiyiti kayi Halani wetu, msyaguli muwamu wenu wantu saba wana kiza kulikala paisi ayi yamlikala vinu. **5** Mlungu zyuma iherepa, wamemiti na Rohu na wana kamupiti ndiri ata seemu yimu ya isi ayi iweri luhala, na twenga hatuwapanani lihengu ali. **4** yakuwi, ata hangu, kamlagiliti kumpanana isi ayi iweri Twenga, kumbiti, hatushuguliki na sala na lihengu lya yakuwi na ya walelwawakuwi, tembera shipindi ashi kubwera shisoweru sha Mlungu." **5** Shitwatira ashi kaweriti ndiri na mwananguta. **6** Mlungu kamgambiriti shiherepa kwa shipinga shoseri. Wawasagula stefanu, hangu, 'Walelwawaku hawajegwi paisi yayikolwa muntu yakawera na njimiru nkulu na kumema Rohu mlima na wantu wamonga, na aku hawatendwi Mnanagala, Filipi na Prokoru na Nikanori na Timoni na wamanda na kutenderwa vidoda kwa shipindi sha Parimena na Nikolayi muntu gwa Antiokiya yomberi vinja miya msheshi. **7** Kumbiti neni hanuwatozi kwanja kaweriti mudini ya Shiyawudi. **6** Wawatula wantu yawagenda kuwatenda kuwera wamanda, kulongolu kwa ntumintumi, nawomberi wawaluwira Mlungu kalonga, shakapanu hanuwalavyi muisi ayi na kuwatulira mawoku. **7** Shisoweru sha Mlungu su wizi kunguwira pahala panu.' **8** Shakapanu Mlungu shiziditi kweneya na walanga ya wafundwa aka kayitenda jandu iweri langaliru lya lipatanu. Hangu, Yerusalemu iyongerekiti nentu, na shipinga shikulu Aburahamu kamyingiziyiti jandu mwana gwakuwi sha watambika wa numba ya Mlungu waiyanka Isaka lishaka lya nane pakayiwukiti kala. Na Isaka, njimiru. **8** Mlungu kamupananiti Stefanu manemu ntambu irayi, kamyingiziyiti jandu Yakobu. Yomberi gavuwa, kampanana likakala livuwa ata kawera Yakobu kawatendriti walii wambuyi ligumba na wawu kankutenda mauzaau na makangashu pakati pa ntambu irayi." **9** Wambuyi walii wamwoniriti weya wantu. **9** Kumbiti wantu tunga walawira su walikakatali Yosefu, wamwuza muumanda Misri. Kumbiti Mlungu na Stefanu. Wantu wamu awa waweriti wa numba kaweriti pamwera nayomberi. **10** Kamuwusiyita mutabu ya Mlungu yimu yaishemwa "Numba ya Mlungu zakuwi zoseri. Mlungu kampanana ntambu na luhala

kulongolu kwa Farawu, mfalumi gwa Misri, ata Falawu Musa kalikangasha nantu kuwona shitwatira ashi ata kumtula kaweri mkulu gwa isi ilii na numba ya kasegelera pakwera su kasunguliri, kumbiti kapikiniriti shifalumi. 11 Shakapanu, kwaniti njala ngulu paisi liziwi lya Mtuwa, 32 Neni ndo Mlungu gwa mbuyi yoseri ya Misri na Kanaani, isababisha kuperuwa gwaku, Mlungu gwa Aburahamu, Isaka na Yakobu! kukulu. Wambuyi wetu wapata ndiri shiboga shoseri Musa kalendemera kwa lyoga na pota kujera kulola 12 Su, Yakobu pakapatiti visoweru handa aku Misri nantu. 33 Mtuwa kamgambira, Guyopoli vilwatu vyaku kuweriti na viboga, kawatumiti wana wakuwi, yani mana panu pagugoloka ndo pahala pananagala. 34 wambuyi wetu, wagendi aku Misri mala ya kwanja. 13 Nugawona madoda gawawatendera wantu wangu Pamwanja gwawu gwa pili, Yosefu kali maniziyiti kwa kulii Misri. Mpikanira shiwembu shawu, naneni niza walongu wakuwi, na Farawu kaimaniti kaya ya Yosefu. kuwalopola. Su vinu, hanukutumi Misri.” 35 “Musa ayu 14 Yosefu katumiti ujumbi kwa tati gwakuwi Yakobu ndo ulii wantu wa Israeli yawamlemiti pawatakuliti, na walongu woseri, wantu sabini na wamuhanu, Ndo gaa yakakutuliti gwenga guveri mkolamlima wayizi Misri. 15 Hangu, Yakobu kagenditi Misri kweni na mwamuliru gwetu? Ndomweni yakajegitwi na yomberi na wambuyi wetu wamonga wahowiti. 16 Mlungu kaweri mkulu na mlopoziya, kwa liwoku Njimba zyauwazijegiti mpaka Shekemu, yankusirwa lya ulii ntumintumi gwa kumpindi yakamlawiriti palipumba Aburahamu lyakahemiriti kulawa kwa mushiputira shashiweriti shankuyaka motu. 36 Ndo likabira lya Hamoli kwa shiasi tunga sha mpiya. yakawalongoziyiti wantu walii walawi Misri kwa 17 “Shipindi pashitimiyiti Mlungu kalitenda lagilu kutenda mauzauba na makangashu paisi ya Misri, lyakampananiti Aburahamu, walanga ya wantu kulii pabahali ya Shamu na kushiwala kwa katepu ya vinja Misri iyongerekiti kala na iweriti nkulu nantu. 18 malongu msheshi. 37 Musa ndo yakawagambiriti “Upeleru, mfalumi yumu yomberi kammane ndiri wantu wa Israeli, Mlungu hakawasyagulirani mbuyi Yosefu kanjiti kukolamlima aku Misri. 19 Kawatabisiyiti handa nenii kulawa pawalongu wenu mwenga maweni. wantu wetu na kawatenderiti udoda wambuyi wetu 38 Ayu ndo ulii yakaweriti mulijojiniru aku kushiwara pakawagalalira wawayasili kunja wananguta wawu pamuhera na watati wetu na ntumintumi gwa kumpindi wadidini su wahowi. 20 Musa kayiwukiti shipindi ashi ulii yakatakuliti na yomberi pamuhera na watati na kaweriti mwana kaherepa nantu. Yomberi kaleriti wetu mulugongu lwa Sinayi, na yomberi kawankiti mukaya ya tati gwakuwi kwa shipindi sha myezi mitatu, visoweru vyaviwera na ukomu su katupanani twenga. 21 na pawamlavyiti kunja, binti gwa Farawu kamtoliti, 39 Kumbiti yomberi ndo mbuyi gwetu yakalemiti kamlera gambira mwana gwakuwi. 22 Musa kafundwa kumpikinira, wamkangiti kumpeku, wana lwamatamatita vitwatira vyoseri nya luhala lwa Wamisri kamanika kwa lwa kuwuya Misri. 40 Wamgambiriti Aruni, gutunyawiri visoweru na manyawiru. 23 “Pakaweriti na umli wa milungu yayitulongoziya munjira, toziya tuvimana ndiri vinja malongu msheshi kaamuwiti kugenda kuwawona yagampatiti Musa yaktulongoziyiti kulawa Misri! 41 walongu wakuwi Waisraeli.” 24 “Aku kamwoniti yumu Su shiweriti shipindi womberi wanyawiti shinyagu sha gwawu kankumtendera vidoda, kagenda kumlopola mwana gwa ng’ombi. Womberi washilaviliriti tambiku na kwa kuwuzilira, kamlaga Mmisri ulii. 25 Kalisheriti na waviniti msambu kwa kuvipanana ligoya kwa handa Waisraeli wayagwi mewavimani handa Mlungu vilii vyawavinyawiti kwa mawoku gawu. 42 Kumbiti kamtumiti yomberi kuwalopola, kumbiti kavimana Mlungu kawukiti pakati pawu, kawaleka waviguwiri ndiri hangu. 26 Shilawu yakuwi, kawoniti Waisraeli vintu nya kumpindi kwa Mlungu, ntambu yailembitwi wawili wankulikoma, kajeriti kuwakolanizya mawoku mushintola sha wambuyi wa Mlungu, ‘Mwenga pakalonga, Mwenga ndo mwawalonju, iwera hashi wantu wa Israeli! Hashi, neni ndiri yamundaviliriti mwankulitenderana vidoda maweni kwa maweni 27 tambiku na malaviwu kwa shipindi sha vinja malongu Ulii yakaweriti kankumkoma myaguwi kamkankiti msheshi kulii kushiwala? 43 Mwenga mshinyasuliti Musa kumpeku kalonga, ndo gaa yakakutuliti gwenga shisasa sha mlungu Moleki, na shinyagu sha ndondu guveri mtuwa na mkolanizya mawoku gwetu? 28 mlungu gwenu Refani. Shinyagu shamshinyawiti Hashi, gufira kunaga handa ntambu yagumlagiti ndo shamshiguwiriti. Toziya ayi hanuwajegi lopola Mmisri ulii lishu? 29 Pa kupikinira aga, Musa kutali kuptitira Babiloni!” 44 Kushiwala kulii wambuyi katugiti, kagenda kulivaga paisi ya Midiyani na aku wetu waweriti na lihemu lilipitawuliti kuwera kapata wana wawili. 30 “Vinja malongu msheshi kwa Mlungu. Lyalinyawitwi handa Mlungu ntambu pavitimiyiti, ntumintumi gwa kumpindi gwa Mtuwa yakamgambiriti Musa kalinyawi, nakala kamili ya kamlawiriti Musa pashitogolu shiweriti shankuyaka shiraa shakalanguziyiti. 45 Shakapanu wambuyi motu kushiwala kulii pakwegera na lugongu Sinayi. 31 wetu waliyangiti womberi kwa womberi mpaka shipindi

sha Yoshuwa, pawainyasuliti isi ilii kulawa kwa maisi watahoziwa wamsiri Stefanu, wamtenderi makiwa geni Mlungu kagawingiti kuulongolu kwawu. Panu makulu. 3 Kumbiti Sauli kashiharabisiya shipinga lilikitali mpaka shipindi sha Dawudi. 46 Dawudi sha wantu yawamjimira Yesu. Kingira kila numba kawupatiti upendelewu kwa Mlungu, kamluwa Mlungu na kuwakamula wapalu na wadala na kuwatula kamlekeziyi su kamnyawiri pahala pa kulikala, ulii mushibetubetu. 4 Walii wapalanganikiti wagenda aku yakaweriti Mlungu gwa Yakobu. 47 Kumbiti Selemani naaku wankulibwelera shisoweru. 5 Filipi kasuluka ndo yakamnyawiriti numba Mlungu. 48 "Ata hangu, kingira lushi Iwa Samariya, kawabwelera kuusu Mlungu mkulu hakatami ndiri munumba zижегити Kristu. 6 Na makutanu kwa nfiru yimu wapikinira na muntu, mbuyi ntambu yakatakula, 49 "Mtuwa visoweru vira vyakatakuliti na Filipi pawapikanirita kalonga, kumpindi ndo shibanta shangu sha ufalumi na kulola mauzaiza gakagatendit. 7 Washamshera na pasipanu ndo pahala pangu pa kutulira magulu. wadoda wawalawa wantu wawuwa pawagutanga, Mtuwa kalonga, "Hashi mwenga hamunyawili numba wantu wawuwa yawalewelekiti na vibyeketu, woseri ya ntambu gaa?" Ama pahala paneni pakwoyera waponiziwitwi. 8 Iweri sekuseku ngulu pakati palushi hapaweri koshi? 50 Hashi, mawoku gangu ndiri lulii 9 Muntu yumu, litawu lyakuwi Simoni, panu yaganyawiti virtu vyoseri avi?" 51 Mwenga makaidi kwanja kaweriti pakanyawa uhawi pakati palushi palii, wakulu! Myoyu na makutu genu ndo handa ga wantu pakawakangasha wantu wa maisi ga Wasamariya, wa maisi. Mwenga handa wambuyi wetu. Mashaka pakatakula paweri yomberi ndo muntu mkulu. 10 goseri mwankumlema Rohu Mnanagala. 52 Hashi, Woseri wampikanira kwanjira mdidini ata mkulu, kwana mbuyi yoseri gwa Mlungu, wambuyi wenu pawatakula, Muntu ayu ndo likakala lya Mlungu wawatabisiya ndiri? Wawalagit walii yawatungiti kwiza yakashemwa, likakala likulu. 11 Wampikanira toziya kwakuwi yakamfiriziya Mlungu. Na vinu, mwenga kawakangashira kwa uhawi wakuwi kwa shipindi mumgalambuka na mumлага. 53 Mwenga muliyangiti shitali. 12 Kumbiti pawamjimiriti Filipi, pakabwera lilagaliru ilii lijegiti kwamwenga na wantumintumi wa visoweru viwigira vya ufalumi wa Mlungu, na litawu kumpindi, kumbiti mnjimirira ndiri." 54 Wazewi walii lyakuwi Yesu Kristu, wabatiziwa, wapalu na wadala. wa shizyungu pawapikanirita aga, wakalaliti nentu, 13 Na yomberi Simoni mweni kajimiriti kubatizwa, wamsagira menu kwa maya. 55 Kumbiti Stefani walikola na Filipi, kalikangasha pakagawoniti kaweriti kamemiti na Rohu Mnanagala, kalola makangashu na mauzaiza makulu gagatendikit. 14 kumpindi kwa Mlungu, kawona ukwisa wa Mlungu Wantumintumi yawaweriti Yerusalem, pawapikanirita na Yesu kalivaga uwega wa kumliwu wa Mlungu. 56 kuwera Samariya washijimira Shisoweru sha Mlungu, Katakula, "Mloeni! Mona kumpindi kuyoposolekwa na womeri wawatumiti Peteru na Yohani, 15 Womberi Mwana gwa muntu kagoloka uwega wa kumliwu wa pawasokiti, wawaluwira wamwanki Rohu Mnanagala. Mlungu." 57 Panu, wantu woseri mushikawu shiraa sha 16 Kwa mana badu hakenwasulukira ata yumu gwawu, shizyungu wabotanga umatu na kuziba makutu gawu ila wabatiziwa hera kwa litawu lyakuwi Mtuwa Yesu. kwa mawoku gawu. Shakapanu wamkopokela woseri 17 Watula mawoku gawu panani pawu, nawomberi pamwera, 58 wamlaviya kunja kulushi, wamguma kuwera wantu wankupananwa Rohu Mnanagala mabuwi. Walii wakapitawu wagatula mahabiti gawu 18 Simoni pakawoniti pasi pa ulolera wa mntemba yumu litawu lyakuwi kwa kutulilwa mawoku ga wantumintumi, yomberi Sauli. 59 Wendereyiti kumguma kwa mabuwi Stefanu kafiruwiti kuwapanana mpiya pakalonga, 19 Mmpanani aku pakawera kankumluwa Mlungu, "Mtuwa Yesu, neni uwezu awu, su kila muntu yanfira kumtulira guwanki rohu yangu!" 60 Kasuntama, kalira kwa mawoku gangu, kawanki Rohu Mnanagala. 20 Kumbiti liziwu likulu, "Mtuwa, nagushihola shidoda ashi Peteru kamwankula, gwagamiri kutali na mpiya zyaku kwawomberi." Pakatakuliti hangu, kahowa. Sauli toziya gulihola handa guweza kuhemera lifupu lya nayomberi kashiwoniti shitendu ashi sha kumlaga.

8 Sauli kashiwoniti shitendu ashi sha kumlaga
Stefanu kuwera shiherepa. Lishaka ali shipinga sha wantu yawamjimira Yesu aku Yerusalem iyanjiti kutabiswa nakamu. Wantu woseri yawamjimira Kristu, paiwera ndiri hera wantumintumi walii, walazimikiti kugenda aku naaku na kwenye museemu zya malambu ga Yudeya na Samariya. 2 Wantu

16 Kwa mana badu hakenwasulukira ata yumu gwawu, 21 Gwahera shifungu wala gwahera seemu pakati pashtiwatira ashi, Toziya moyu gwaku guherepa ndiri kulongolu kwa Mlungu. 22 Su, guleki madoda gaku aga, gukamluwi Mtuwa, na yomberi kaweza kukulekeziya maholu gaku aga. 23 Kwa mana nukuwona handa gumema weya nentu na gwa mtatilwa gwa vidoda. 24 Simoni kankula, pakatakula, munduwili mwenga kwa Mtuwa, nashiza kumpata shoseri pakati pa aga gamtakuliti. 25

Peteru na Yohani pawabweriti kala kuusu Mtua, **9** Kumbiti Sauli, kazidi kutisha na kulihola wawuya Yerusalem. Wabweriti shisoweru shiwagira kuwahowiziya wafundwa wa Mtua, kamgendera pakati pavijiji nya Samariya. **26** Ntumintumi gwa Mtambika Mkulu gwa Numba Ngulu ya Mlungu, **2** kumpindi gwa Mtua katakula na Filipi, kamgambira, na mawankulu ga luhamba iwa kumaniziya kugenda Guwuki ugendi ouwega wa kusika ata njira ilii kwa numba ya Mlungu kulii Dameski, su pakawona yailawa Yerusalem kugenda Gaza, njira ayi ipita wantu wa njira ayi, wapalu kwa wadala, kawatawi na kushiwala. **27** Nayomberi kawuka, kagenda, shipindi kuwajega Yerusalem. **3** Kumbiti pakaweriti mnjira shirashi kuweriti na Mwisiopiya yumu, towashi, mweni pakwegera kusoka Dameski, vumu gulangala koseri kaweriti kamumwanja kugenda ukaya. Muntu ayu kulawa kuliya. **4** Kaguwa pasi, na kapikanira kaweriti mkolamlima kamanika gwa luhanja iwa liziu lyakumgambira, "Sauli, Sauli! Iwera hashi Kandaki, malikiya gwa Esiyopiya. Kaweriti kagenda guntabisiya?" **5** Yomberi Sauli kakosiya, "Ndo gaa aku Yerusalem kuguwira na shipindi ashi kaweriti gwenga Mtua?" Nayomberi kamwankula, "Neni kankuwuya pakawera kakwena mbutuka ya kunika. Yesu, mweni gwenga gumbeziyiti," Liziu lilonga. **28** Pakaweriti kammwanja, kaweriti kankushibetula **6** "Kumbiti gugoloki na gugendi gwingiri mlushi shintola sha mbuyi gwa Mlungu Isaya. **29** Rohu na aku hagugambilwi shagufiruwa kutenda." **7** kamgambira Filipi, Gusegeleri pakwegera na mbutuka Wantu walii yawaveriti wamwanja pamuhera na ayi, gulikoliri nayi. **30** Su Filipi kagenda mbiru, Sauli wagolokiti palii, waweriti wahera iya kutakula, kampikanira kankubetula mushintora sha Isaya mbuyi wapikiniriti lili liziu kumbiti wamwona ndiri muntu. gwa Mlungu. Filipi kamkosiyiti, "Hashi, gugamana **8** Sauli kagolokiti, na pakatumuliti masu gakuwi, aga gagubetula?" **31** Yomberi kamwankuliti, "Hanwezi kumbiti hakeniwoni shintu shoseri, wantu walii hashi kugamana pota muntu gwa kuntakulira?" wamlongolera kwa kumkola liwoku mpaka lushi iwa Shakapanu yomberi kamluwiti Filipi kakweni na Dameski. **9** Sauli kalivagiti mashaka matatu pota kulivaga pamuhera na yomberi mumbutuka. **32** kulola, na shipindi ashi kaliyiti ndiri ama kulanda Na shifungu sha Malembu Mananagala gakaweriti shoseri. **10** Su, aku Dameski kuweriti na mfundwa kankugabetula ndo aga, "Kalongolerwa kugenda yumu yawamshema Ananiya. Mtua kamgambira kwawahanjanga handa kondolu, Na handa vila mawonu, "Ananiya!" Yomberi kamwankula, "Na panu, mwana kondolu kajji paulongolu pakuwi yakandumula Mtua". **11** Mtua kamgambira, Gugoloki, gugendi mbapatiru, Ndambu irayi yomberi kagubutula ndiri kwana njira yashemwa longulongu, munumba ya mlomu gwakuwi. **33** Wamsoniziyiti na kunyima Yuda gumkosiyi muntu kulawa Tarisu yawamshema shakafiruwa. Kwahera yakawenza kuyowera kuusu Sauli, vinu kankuluwa, **12** na mumawonu kawona shiyiwuku shakuvi. Kwa mana ukomu wakuvi muntu wamshema Ananiya kingira munumba na uwusiwa pasipanu." **34** Afisa ulii kamwankula Filipi, kumkulira mawoku su kpati kulola kayi. **13** Ananiya katakula, nukuluwa, mbuyi ayu, katakula visoweru kankula, "Mtua, mpikanira shisoweru sha muntu ayu avi kwa visoweru nya gaa, ndo visoweru vyakuvi kulawa kwa wantu wawuwa, mpikanira kuusu madoda mweni ama nya muntu mmonga **35** Filipi kanjiti gakawatendiriti wantu waku aku Yerusalem. **14** Na kutakula, kanjiti kwa Malembu Mananagala galaa kiza panu kaweri na utuwa kulawa kwa Watambika aga, kamgambiriti yomberi Shisoweru Shiwagira Wakulu kuwatula mlikakala woseri yawahishemera sha Yesu. **36** Pawaveriti wankali wakwendereya na litawu lyakuvi." **15** Kumbiti mtua kamgambira mwanja, wasokiti pahala pana mashi, na afisa ulii Ananiya, "Gugendi hera, toziya numsyagula kaweri katakula, "pahala panu pana mashi, kwana shoseri shombu shaneni, kalibweri litawu lyangu kwa maisi sha kunewelera nambatizwa?" **37** Filipi katakula, na wafalumi wawu kwa wantu wa Israeli." **16** "Neni Pagujimira kwa moyu gwaku goseri, iwezikana. namweni hanumlaziyi gavuwa kwa ntambu ya litawu Kankula, kalonga, njimira handa Yesu Kristu ndo lyangu." **17** Su, Ananiya kagenda kingira mnumba. Mwana gwa Mlungu. **38** Kaamuli mbutuka ilii igoloki, Shakapanu katula mawoku gakuvi pampindi pa Sauli, wasuluka woseri wawili mmashi, Filipi na towashi ulii, katakula, "Mlongu Sauli, Mtua Yesu, yakakulawiriti nayomberi kambatiza. **39** Shakapanu, pawakweniti paweriti mnjira kankwiza panu, kanduma neni su kulawa mmashi, Rohu gwa Mtua kamnyasula Filipi, gupati kulola kayi na kumemiziva Rohu Mnanagala." towashi ulii hapani kamwonni kayi, su kagenditi zakuwi **18** Mala, vintu gambira mabaku gatuluka kulawa kasekuseku. **40** Kumbiti Filipi kawonikana pakati pa mmasu mwa Sauli, na kaweza kulola kayi. Kagolokiti Azotu, na pakaweriti pakapita pakabwera shisoweru na kubatizwa, **19** na pa kuliya shiboga, likakala shiwagira pakati palushi yoseri, ata kingira Kaisariya. lyakuvi limwuyira. Sauli katamiti mashaka madidini

pamuhera na wafundwaaku Dameski. 20 Mala kanjiti kuwatanga wahushu. 37 Shipindi ashi payiwerwa kubwera pakati pa numba ya Mlungu handa Yesu ndo handa kalwala, na kuhowa. Wantu wayigulula Mwana gwa Mlungu. 21 Wantu woseri wampikiniriti nshimba yakuwi, wayigonjeka mushumba mgolofwa walikangasha, watakula, "Hashi, muntu ayu ndo ulalii 38 Yopa patali ndiri na Lida, wafundwa pawapikaniriti yakawahoziyiti walii waweriti wankuluwa kwa litawu handa Peteru kaweriti Lida, watuma wantu wawiri ali kulii Yerusalem? Kayi kiziti panu kaweriti na nfiru kwakuwi na ujumbi, "Gwizi kватwenga kanongola." ya kuwatula mlakakala wantu hawa na kuwajega kwa 39 Su, Peteru kagenda pamuhera nawomberi. Watambika Wakulu!" 22 Ata vinu Sauli kazidi kupata Pakasokiti kajegitwi mgolofa ilii mushumba. Aku makakala, na kwa ntambu handa Yesu ndomweni wakenja wawuwa wamtindira Peteru wankulira na Kristu, Wayawudi waaku Dameski wapalanganikitii kumlanguziya makoti na nguwu ndozyeni Dorikasi nakamu. 23 Pa mashaka gavuwa gapititi. Wayawudi kaweriti kankuzinyawa shipindi pakaweriti mkomu. 40 wajojinikitii na kutenda mpangu gwa kumlaga Sauli. Peteru kawalaviyiti kunja woseri, kasuntama, kamluwa 24 Kumbiti Sauli kapatiti shisoweru sha mpangu Mlungu. Shakapanu kayigalambukira ira nshimba ya hagu. Paliwala na pashiru waloliriti milyangu gwa ulii yakahowiti, kalonga, "Tabita, Gyumuki." Nayomberi kwingira mlushi lulli wapati kumlaga. 25 Kumbiti katumula masu gakuwi, 41 Peteru kamtanga kugoloka, shipindi sha pashiru wafundwa wakuwi wamtoliti, shakapanu kawashema wantu walii wa Mlungu na wamsusiusi pasi mnumba kwa lijamanda likulu walii wakenja, kawayupa pakawera mkomu. 42 kwa kupitira lupenyi lwaluweriti mshibambaza. 26 Shisoweru sha shitwatira ashi shivuwiti kila pahala Sauli pakasokiti Yerusalem kajeriti kuliwunga na 43 Peteru kamtanga kugoloka, wantu wawuwa wamjimiria Mtuwa. 43 walii wafundwa. Kumbiti woseri wamtiriti, waweziti Peteru kalivagiti mashaka gamu 44 Peteru, katama ndiri kujimira handa yomberi kaweriti ntumintumi. kwa muntu yamu mnyawa gwa lukuli yawamshema 27 Kumbiti Barinaba kiziti kumtola Sauli, kamjega Simoni.

kwa wantumintumi na kawagambira ntambu Sauli pakamwoniti Mtuwa munjira, na ntambu Mtuwa pakayoweriti nayomberi. Kawagambiriti viraat ntambu Sauli pakaweriti kankubwera kwa litawu lya Yesu pota lyoga Dameski kulii. 28 Su, Sauli kalivaga pamuhera na womberi katyangira Yerusalem yoseri kankubwera shisoweru sha Mtuwa pota lyoga. 29 Vilaa kayowiriti na kukakatala na Wayawudi wawatakula Shigiriki, kumbiti womberi wajeriti kumlaga. 30 Walongu walii pawayambuliti shitwatira ashi, wamtoliti Sauli, wamjega Kaisariya, wamleka kagendi zakuwi Tarisu. 31 Shakapanu shipinga sha wantu yawamjimiria Yesu, shiweriti na ponga poseri Muyudeya na Galilaya na Samariya. Shituliti makakala na shyendereyiti kulikala mukumguwira Mtuwa na kupananwa moyu na Rohu Mnanagala, mawalangga ga shipinga ashi shyongerikiti. 32 Peteru pakaweriti mwania kila pahala kasokiti viraat kwa wantu wa Mlungu yawaweriti walivaga Lida. 33 Haku kamwoniti muntu yamu yawamshema Aineya ndomweni kwa shipindi sha vinja vinane kaweriti kagonja mshitanda toziya kaweriti kuleweleka. 34 Peteru kamgambira, Aineya, "Yesu Kristu kakuponiziya, Guyumuki gutandiki shitanda shaku." Su Aineya kayumuka. 35 Wenikaya woseri wa Lida na Sharoni wamwoniti Aineya, na woseri wamwuyira Mtuwa. 36 Kuweriti na mfundwa yamu mdala, mlushi lwa Yopa, wamshema Tabita kwa Shigiriki ndo Dorikasi mana yakuwi, mbawala. Mdala ayu kaweriti kankutenda viheri na

10 Kuweriti na muntu yamu aku Kaisariya wamshema Korineliwu, jemidali gwa shikosishimu shawashishema, "Shikosi sha Italiya." 2 Kaweriti muntu muheri, yomberi pamuhera na kaya yakuwi yoseri yawamfatiti Mlungu, kaweriti kankutenda gavuwa kuwatanga wahushu wa Shiyawudi na kaweriti kankumuwa Mlungu nentu. 3 Paveriti saa tisa paliwala, kawoniti nakaka ntumintumi gwa kumpindi gwa Mlungu kingira mngati na kungambira, "Korineliwu!" 4 "Kamkwenjulira masu lahoka ayu kwa lyoga, kamgambira, Kwana shishi, mtuwa?" Lihoka ayu kamgambira, "Mlungu kaziyanga sala na vijungu vyaku kwa wahushu wala hapeni kaliwaluvi. 5 Vinu guwatumi wantu Yopa wakamshemi muntu yamu wamshema Simoni, kwa litawu lyamonga Peteru. 6 Yomberi muhenga munumba mwa mnyawa gwa lukuli wamshema Simoni, yakalikala pakwegera na litanda." 7 Pakatakuliti aga, ntumintumi gwa kumpindi ulii kawuka, Korineliwu kawashemiti wandundami wawili wa numba na yamu gwa wanjagila wakuwi kaweriti kamguwira Mlungu, 8 kamgambiziya goseri yagalawiriti, na kawatuma Yopa. 9 Shirawu yakuwi, wantu watatu pawaweriti wankali mumwanja na pakwegera kwingira Yopa, Peteru kakweniti pampindi pa shitwiku sha numba iweriti saa sita paliwala su kamluwa Mlungu. 10 Kiwiti na njala nentu na kafiriti kuliya shiboga, shiboga pashiweriti shankutandilwa, kalota. 11 Kawoniti mpindi zivungulwa na shintu

handa lishuka likulu lisulusiwa pasi liweriti likolelwa yakaweriti kavala nguwu zing'ereng'eta kagolokiti wega zyakuwi msheshi. 12 Kuweriti na kila ntambu kulongolu kwa nenii, 31 Katakula, 'Korineliwu! Mlungu zya vigongolu, njoka na wambongu. 13 Kapikanira kapikanira kuluwa kwaku na tambuku yaku kwa liziwi limgambira, "Peteru, gwimuki gulikituli, gulyiy!" wahushu. 32 Gumtumi muntu Yopa kakamshemi 14 Kumbiti Peteru kankula, "ndala, Mtuwa, neni muntu yawamshema Simoni Peteru, kwa litawu ndawalira ndiri shoseri shana uhumba na shifa ndiri lyamonga Peteru, kawukaya kwa Simoni mnyawa kuliya" 15 Liziwi liliipikanika kayi limgambira, gwa lukuli, yakalikala pakwegera na litanda.' 33 "Naguvishema vihumba viboga, Mlungu kavipunga!" Hangu nukutumiriti ujumbi pota kushelewa, nagwenga 16 Shitwatira ashi shitendikitii mala ntatu shakapanu gutenda viheri kwiza. Vinu, twenga twapawulongolu pa lishuka liliiliwuziwa kunani kumpindi. 17 Peteru Mlungu, kupikinira kila shintu Mtuwa kankutugambira." pakaweriti kankulikangasha kuusu mana ya maonu 34 Panu Peteru kanja kutakula, "Vinu nuvimanaga yagaweriti kagawona, wantu walii wawatumitii handa nakaka Mlungu kahera upendelewu. 35 na Korineliwu, pawayambuliti kala njira ya kugenda Muntu yoseri yakamguwira Mlungu na kutenda kunumba ya Simoni, wasokiti pamlyangu gwa yagamfirizya Mlungu hakaweri gwa Mlungu. 36 Awu libambaza, 18 Na wakosiya, "hande kwana mhenga ndo ujumbi ulii Mlungu yakawujegiti kwa wantu wa amu yawamshema Simoni Peteru." 19 Peteru kaweriti Israeli, pakabwera Shisoweru Shiwagira shashijega kankali kankulihola kuvimana kuusu maonu, na panu ponga kwa njira ya Yesu Kristu, yomberi ndo Rohu kamgambira, "kwana wantu wankukusakula Mtuwa gwa woseri. 37 Mwenga muvimana shitwatira 20 Gusuluki kanongola na pota naguwera na lyoga shashilawiriti muisi yoseri ya Yudeya kwanjira Galilaya kugenda pamuhera nawomberi kwa mana ndo pa ubatizu ulii yakawubweriti Yohani. 38 Muvimana neni yanuwatumiti." 21 Su, Peteru kasuluka pasi, Yesu gwa Nazareti na ntambu yakamsyaguliti kwa kawagambira wantu walii, "Neni ndo yamnsakula. kummiminira Rohu Mnanagala na likakala. Mlungu Mwizira shishi?" 22 Womberi wamwankula, "Mnjagira kaweriti pamuhera nayomberi, yomberi kagenditi aku Korineliwu mweni ndo muntu mheri, mguwira Mlungu na aku pakatenda maheri na kuwaponizya woseri na kagohereka pawulongolu pa Wayawudi woseri, yawaweriti wayingilwa na Mkondola, toziya Mlungu katutuma. Kagambirwa na ntumintumi gwa kumpindi kaweriti na yomberi. 39 "Twenga ndo wapitawu wa mnanagala kakushemera ukaya kwakuwi su kapikaniri vitwatira vyoseri vyakatenditi muisi ya Wayawudi na shisoweru shaguweri nashu sha kutakula." 23 Peteru Moyerusalem. Wamlagiti mlupingika. 40 Kumbiti kawashemera mnumba, kawapanana pakugonja Mlungu kamzyukisiyiti lishaka lya tatu, kamtenda pashiru palli. Shirau yakuwi, Peteru kanja mwanja kawoniki, 41 wamwoniti wantu woseri ndiri, ira kwa pamuhera nawomberi, na wamonga wa walongu walii Mlungu yakawasyaguliti kala waweri makapitawu wa Yopa aku walikoliti nayomberi. 24 Lishaka wakuwi, yani twenga yatuliyiti na kulanda pamuhera lyalifatiti wayingiriti Kaisariya na aku Korineliwu nayomberi pakazyuka kala kulawa kwawahowiti. 42 kaweriti kankuwahepera pamuhera na walongu Katugambiriti tubweri Visoweru viwagira kwa wantu na waganja yakaweriti kawashemera. 25 Peteru woseri na kuwona handa yomberi ndo yakasyaguriti pakaweriti kankuyingira, Korineliwu kalawiti kunja na Mlungu kaweri Mtoza gwa yawawera wakomu kumwanka, kasuntamala makukama pawulongolu na wahowiti. 43 Wambuyi woseri wayoweriti kuusu pakuwi. 26 Kumbiti Peteru kamgolosiya, kamgabira, yomberi handa kila muntu yakamjimiria hakamlekiziyi "Gugoloki, kwa mana neni ndo muntu hera." 27 vidoda vyakuwi vyoseri kwa litawu lyakuwi." 44 Peteru kingira mnumba, pawaweriti kala wankuyowera Shipindi Peteru pakaweriti kangali kankutakula na Korineliwu, wantu wawuwa waliwoniti amu. 28 visoweru avi, Rohu Mnanagala kawasulukiriti woseri Peteru kawagambira, "Mwenga muvimana handa yawaweriti wankupikanira ujumbi awu. 45 Wayawudi Myawudi yoseri kabelwa na malagaliru gakuwi ga walii yawasokiti pamuhera na Peteru, walikangashiti dini kuwera pamuhera na wantu wa maisi gamonga. kuwona Mlungu ntambu yakawamiminiriti shirupa sha Kumbiti Mlungu kang'ambira hapeni numholeri Rohu Mnanagala wantu yawaweriti ndiri wayawudi, muntu yoseri kiwa mhumba awu kadoda. 29 Na 46 mana yawapikaniriti pawayowerwa kwa likabira shipindi pagumtumiti kwa neni, niziti pota kulema, lihenga na pawamkwisa Mlungu. Peteru kalonga, 47 nuwakosiyani, su kwa shishi gumtuma kwa neni." "Wantu awa wawamyanga Rohu Mnanagala gambira 30 Korineliwu kalonga, "Mashaka matatu gapititi twenga ntambu yatumyangiti. Hashi, kwana yoseri saa gambira ayi, saa tisa paliwala, neni panweriti yakaweza kuwalelewera kubatizwa kwa mashi?" 48 nankumuwa Mlungu mnumba mwangu. Vumu, muntu Su, kawagambira wabatizwi kwa litawu lya Yesu

Kristu. Shakapanu wamluwa kalikali nawomberi kwa mashaka madidini.

11 Wantumintumi na walongu yawalikaliti Yudeya
kulii wapikiniriti kuwera wantu yawawera ndiri Wayawudi viraawashiwankiti shisoweru sha Mlungu.
2 Shipindi Peteru pakawuyiti Yerusalem, walii wawayingiriti jandu, walikakatala na yomberi, **3** “Gwenga gugenda kulikala na wantu wangali kwngiziba jandu na ata guliyi pamuhera nawomberi!
4 Panu Peteru kawagambira shinaga ubaga kuusu galii gagatendikit tangu kwanjira.” **5** “Lishaka limu nweriti nankuluwa Mlungu mlushi Lwa Yopa, moniti mawonu, moniti shintu gambira lishuka likulu lyankusuluka pasi kulawa kumpindi liweriti likolwa pembi zyakuwi msheshi, litulwa pambwega pangu.
6 Nzunguliriti mngati nweri mona vigongolu wana magulu msheshi, wavigongolu wa mushitogolu, wag'ongolu wawakwawa na wambongu wa kuliya. **7** Shakapanu mbikanira liziwi lyangung'ambira, ‘Peteru gwimuki, gulagi na guliyi! ’ **8** Kumbiti nenipandakula, ‘ndala, Mtuwa! Mana shoseri shashiwera shihumba ama shidoda asheni yingiri mumlomu mwaneni.’ **9** Liziwi lipikanika kayi kulawa kumpindi, ‘naguveshemavihumba virtu Mlungu vyakavipungiti.’ **10** Shitwatira ashi shitendikit mala ndatu, na upeleru wakuwi viwusiwa kugenda kumpindi. **11** Katepu hera, wantu watatu wawaweriti wawalagalira kwaneni kulawa Kaisariya wayingiriti kunumba kwanweriti nankulikala, wankulikala. **12** Rohu kang'ambiriti ng'endi pamuhera nawomberi pota kutira. Walongu sita awa walikoliti pamuhera naneni, twingira mnumba ya muntu ulii. **13** Yomberi katugambiriti ntambu yakaweriti kamwona ntumintumi gwa kumpindi kagoloka ukaya kwakuwi na kumgambira, ‘Gumtumi muntu Yopa kakamshemi muntu yumu yawamshema Simoni Peteru. **14** Yomberi hakakugambiri ujumbi weni haukulopoziyi gwenga na kaya yaku yoseri.’ **15** Na pakanyanji kuyowera hera, Rohu Mnanagala kawasulukiriti gambira ntambu yakatusulukiriti twenga palii pakwanjira. **16** Panu nuliholiti visoweru vilii Mtuwa ntambu yakatakuriti, ‘Yohani kabatiziti kwa mashi, kumbiti mwenga hamubatizwi kwa Rohu Mnanagala.’ **17** Su, handa Mlungu kawapanana viraawantu wa maisi gamonga shirupa shirashilii shakatupiti twenga patumjimiriti Mtuwa Yesu Kristu, hashi, neni ndo gaa ata panjera kumubera Mlungu!” **18** Pawapikaniriti aga, walekiti likakatala, wamkwisa Mlungu pawalonga, “Mlungu kawapanana wantu yawawera ndiri Wayawudi lupenyu lwa kuleka vidoda wapati ukomu!” **19** Kulawilirana na ndabiku yairawiliti

shipindi Stefanu pawamlagiti, wawumini wapalasiwitwi. Wamonga wagenditi mpaka Foiniki, Kupiru na Antiokiya pawabwera ujumbi ulii kwa Wayawudi hera. **20** Kumbiti wamonga wa wantu yawamjimiriti Yesu yawalawiti Kupiru na Kureni, wagenditi Antiokiya pawawubwera ujumbi kwa wantu yawawera ndiri Wayawudi, pawashibwera Shisoweru Shiwigira kuusu Mtuwa Yesu. **21** Mtuwa kawatangiti na wantu wawuwa wajimiriti na kumgalambukira Mtuwa. **22** Shisoweru sha shitwatira ashi shipikanirika kwa shipinga sha wantu yawamjimirita Yesu aku Yerusalem. Hangu wantuma Barinaba kagendi Antiokiya. **23** Pakasokiti aku na kuwona Mlungu ntambu yakawatekeleriti wantu, kanemeleriti na kawahimizya woseri walikali muuwaminika wawu kwa Mtuwa kwa Moyu gwawu goseri. **24** Barinaba kaweriti muntu muheri na kamemiti Rohu Mnanagala na njimiru, likundi likulu ya wantu likwegitwi kwa Mtuwa. **25** Shakapanu, Barinaba kagenditi Tarisu kumsakula Sauli. **26** Pakamwoniti, kamjega Antiokiya. Nawomberi woseri wawili walikali mushipinga sha wantu yawamjimirita Yesu kwa shinja shoseri pawafunda shipinga shikulu sha wantu. Antiokiya aku, ndo kwa mala ya kwanja, wafundwa washemitwi wantu yawamjimirita Kristu. **27** Shipindi shiraa shirii, wambuyi wa Mlungu wiziti Antiokiya kulawa Yerusalem. **28** Yumu gwawu wamshema Agabu kagolokiti, na kwa makakala ga Rohu katungiti handa hakuweri na njala ngulu muisi yoseri. Njala ayi ilawiriti shipindi sha ukola mlima wa Klawudi. **29** Wafundwa walii waamuutwi kila yumu kwa ntambu ya uwezu wakuwi kajegi shoseri su kuwatangitira walongu walii wawaweriti wankulikala Yudeya. **30** Watenda hangu, shakapanu, na kuwapanana mpiya wazewi wa Ludewa Iwa Barinaba na Sauli.

12 Pakwegera shipindi shiraa shilii, mfalumi Herodi kanjiti kuwatabisiya wantu wamu yawamjimirita Kristu. **2** Kamlagiti kwa upanga Yakobu, mlongu gwakuwi Yohani. **3** Pakawoniti handa shiweri shitendu ashi shiwarifiziyiti Wayawudi, kendeleyiti, kamubata Peteru. Ashi shitendikit shipindi sha msambu gwa libumunda lyangali kutulwa simika. **4** Pamberi pakumkamila, Peteru katatilwa mshibetubetu, katulwa pasi pa mlolera gwa vipinga vyamsheshi nya wanjagila wamsheshi wamshema. Herodi kafiriti kumtula paweru pagupititi msambu gwa Pasaka. **5** Su, Peteru pakaweriti mshibetubetu, kumbiti wantu wa shipinga sha wantu yawamjimirita Yesu waweriti wankumluwira kwa Mlungu. **6** Pashiru pamberi pa lishaka liliyeni Herodi hakamlaviyi Peteru paweru, Peteru kaweriti kagonja pakati pa wanjagila wawili wawili. Kaweriti

kayopwa minyololu miwili, na walolera waweriti wafawulu kwanja kumpata Bilastu kaweri uwega wankulolera mlyangu gwa shibetubetu. 7 Vumu, wawomberi. Bilastu kaweriti mgolokera mkulu gwa ntumintumi gwa kumpindi gwa Mtua kagoloka ikulu ya mfalumi. Shakapanu, kamgendera Herodi pakwegera nayomberi na uweru ulangala mshumba wamluwa kuweri na ponga, kwa mana isi yawu mshibetubetu. Ntumintumi gwa kumpindi kamshinkula ilitumbiriti isi ya mfalumi kwa shiboga. 21 Lishaka limu Peteru mluwatu kamyumusya pakatakula, "Guwuki lyalisayaguliti, Herodi kaweriti kavala nguwu lasimi kanongola!" Kamukamu minyololu ilii yayitawiti na kulinaga mushiti sha mfalumi, na kawabweliriti mmawoku idumuka na ituluka pasi. 8 Shakapanu wantu. 22 "Ali ndo liziwu lya Mlungu, lya muntu ntumintumi gwa kumpindi kamgambira, "Gulitawi ndiri." 23 Pala panu ntumintumi gwa kumpindi gwa mshipi gwaku, guvali vilwatu vyaku." Peteru Katenda hangu. Shakapanu Ntumintumi gwa kumpindi ayu kamgambira, "Guvali likoti lyaku, gunfati." 9 Peteru kamfata kunja kumbiti kavimana ndiri handa aga gagatenditwi na ntumintumi gwa kumpindi ayu gaweriti ga nakaka, kalihola kaweriti kankulota mumbota. 10

Wapititi shituwu sha kwanja sha kulolilera na sha pili, shakapanu wasoka kumlyangu gwa kwingilira mlushi.

Hangu mlyangu guwavugukira, nawomberi walawa kunja. Waweriti wankugendagenda munjira yimu su ntumintumi gwa kumpindi ulii kamleka Peteru. 11 Panu Peteru ndo kavimaniti yagalawiriti, katakula, "Vinu nuvrimana nakaka handa Mtua kamtuma ntumintumi gwakuwi gwa kumpindi kanopoziyi mumawoku mwa Herodi na kulawa muvitwatira villii vyoseri Wayawudi watumbiriti galawili." 12 Pakavimaniti hangu kagenditi kanongola mpaka ukaya kwa Mariya mawu gwakuwi Yohani Mariku, Amu wantu wawuwa waweriti wajojinika pawaluwa Mlungu. 13 Peteru kapiga hodi kumlyangu gwa kunja, na ntundami yumu litawu lyakuwi Roda kagenda kumlyangu kwitikira. 14 Mhinja kalimaniti liziwu lya Peteru kanemelera nentu, Mhinja ulii kawuya utuga bila kuvugula Mlyangu na kuwagambira handa Peteru kaweriti kagoloka kunja kumlyangu. 15 Wamgambira mhinja ulii, "Gwana lukwali!" Kumbiti yomberi kakazaniyiti handa iweriti nakaka. Nawomberi wamgambira, "Ayu ndo ntumintumi gwa kumpindi gwakuwi." 16 Shipindi ashi Peteru kaweriti kendeleiyiti kupiga hodi. Upeleru wavugula mlyangu, wamwona, walikangasha. 17 Peteru kawapungira liwoku walikali jii, na kawagambira Mtua ntambu yakamlavyiti mshibetubetu. Kawagambira walaviyi shisoweru sha shiwtatira ashi kwa Yakobu na walii walongu wamonga, shakapanu kalawa kagenda pahala pingikayi. 18 Pawushiyiti, lilawiriti lyoga likulu pakati pa wan jagila walii kuus yagaweriti gamlawiriti Peteru. 19 Herodi kaamuwiti wagutendi msaku kumbiti waweza ndiri kumpata. Hangu kaamuwiti wan jagila walii wawakosiyi, kalagalira wawalagi. Shakapanu kalawa aku Yudeya, kagenda Kaisariya kalikaliti kweni aku. 20 Herodi kakalaziwitwi nentu na wantu wa Tiru na Sidoni. Kumbiti womberi wamjegiriti ujumbi. Nawomberi

Mtuwa kamgusiya Herodi pasi toziya kampanana ndiri Mlungu nzyumi azi. Wamliya wasangu, kahowa. 24 Shisoweru sha Mlungu shizidi kweneya na kukula. 25 Pa Barinaba na Sauli kujimira utenderu wawu, walawiti kayi Yerusalem, wamtola Yohani yawamshema viraag Mariku.

13 Mushipinga sha wantu yawamjimira Yesu

Antiokiya kuweriti na wantu wamonga yawaweriti wambuyi wa Mlungu na wafunda, muwamu kaweriti Barinaba, na Simoni yawamshema viraas Nigeri, na Lukiu gwa Kureni, Sauli na Manaeni ndo yomberi kaleriti pamuhera na mfalumi Herodi. 2 Pawaweriti wankutenda ibada yawu kwa Mtua na koya kuliya, Rohu Mnanagala katakula, "Gunzyaguliri Barinaba na Sauli toziya ya lihengu lyanuwashemiriti." 3 Su, pawaluwuti Mlungu kala na koya kuliya, wawatulira mawoku, wawaleka wagendi zazu. 4 Barinaba na Sauli pawatumitwi kala na Rohu Mnanagala, wasulukiti mpaka Selewukiya, na kulawa aku wakweniti mtubwi mpaka shisiwa sha Kupiru. 5 Pawsokiti Salami wabweriti shisoweru sha Mlungu munumba za Wayawudi za kuluwira Mlungu, kwaniti Yohani Mariku pamuhera na womberi kutanga lihengu. 6 Wagendigenditi kulawa uwega wumu wa shisiwa mpaka Pafu, uwega wa pili, na aku wamwoniti mhawi yumu mbuyi gwa mpayu Myawudi yawamshema Balyiesu ndo kalipayiriti kawera mbuyi gwa Mlungu. 7 Kaweriti ganja gwa mkolamlima gwa shisiwa Serigiu Paulu, ndo yomberi kaweriti muntu mheri nentu. Serigiu Paulu kawashemiti Barinaba na Sauli su kapikaniri shisoweru sha Mlungu. 8 Kumbiti ayu muhawi Elima, handa ntambu yakaweriti kashemwa kwa Shigiriki, kajeriti kuwaberibeziya su kumlewlera mkulu gwa shisiwa nakiza kugalambukira njimiru ya shikristu. 9 Su, Sauli kamanikana kwa litawu Iwa Paulu, pakawera kamema Rohu Mnanagala, kamkwenjulira masu mhawi ayu, 10 Na kalonga, "Gwenga! Gwenga mwana gwa Mkondola! Gwenga gwa mingondu gwa shoseri shilii shashifirizya Mlungu, goya ndiri ata mala yimu kujera kuzipotiziya njira za Mtua zyazinyoshikit. 11 Vinu, liwoku Iwa

Mtuwa halikukomi, haguweri na Iwisi na hapeni guwezi ndiri weri mlopoziya, wala wavimana ndiri visoweru kuwona uweru wa mshenji kwa shipindi." Katepu Elima vya wambuyi wa Mlungu vyawabetula kila lishaka masu gakuwi gadunuka kanja kugenda aku na aku lya kwoyerera. Ata hangu, wavitetendi visoweru vya pakasakula muntu gwa kumkola liwoku kamlonguziyi. wambuyi vitimii kwa kumtoza Yesu kuhowa. 28 Toziya 12 Mkola mlima ulii pakawoniti yagalawiriti, kajimiriti, wampatandiri na likosa lifiruwa wamlagi, wamluwiti kalikangashiti nentu mafundu gakapikiniriti kuusu Pilatu kamtozi wamlagi. 29 Pwatenditi kala goseri Mtua. 13 Kulawa Pafu, Paulu na wayagwu wagenda gawalembiriti kuusu yomberi, wamsusiyiti kulawa nyanyi mpaka Periga Mupamfiliya, kumbiti Yohani mlupingika, wamtula mlipumba. 30 Kumbiti Mlungu Mariku kawalekiti, kawuya Yerusalemu. 14 Wanja kamzyukisiyti kulawa khahowiti. 31 Na kwa mashaka kulawa Periga wasoka Antiokiya na Pisidiya, na gavuwa kawalawiriti walii wawagenditi pamwera Lishaka lya kwoyerera wingiriti munumba ya Mlungu, nayomberi kulawa Galilaya mpaka Yerusalemu. Awa walivaga. 15 Pawsomiti kala mushintola sha ndo walii vinu makapitawu wakuwi kwa wantu wa malagaliru ga Musa na mmalembu ga wambuyi, Izraeli. 32 Na vinu Barinaba na neni twa panu wakulu wa numba ya Mlungu wawajegiriti ujumbi kuwajegera mwenga Visoweru Viwagira. Lagilu la awu, Walongu handa, mwanashi shiwtatira sha Mlungu kwa wambuyi wa twenga liwera nakaka kuwagambira wantu su waweri na moyu muwagambiri. mushipindi shetu, 33 kashitimiza vinu kwajili yatwenga 16 Su, Paulu kagolokiti, kawapungira liwoku, kanja wazukulu wawu kwa kumzyukisya Yesu kulawa kulonga, "Wanalushi wa Israeli na Wayawudi ndiri kwawahowiti. Handa ntambu yawalembiti muzaburi yamwamuguwira Mlungu, mpikinilireni! 17 Mlungu ya pili, 'Gwenga gwa mwana gwangu, Neni lelu gwa wantu wa Israeli kawasyaguliti wambuyi wetu na nwera tati gwaku.' 34 Na kwa kumzyukisya kulawa kuwatenda waweri lushi lukulu pawaveriti wahenga kwawahowiti, hakenipati kayi kuwuya aku na kuwola, Misri kului. Mlungu kawalaviyiti aku kwa likakala Mlungu katakuliti hangu, 'Hanukutekeleri tekeleru likulu. 18 Kawahepeleriti kwa shipindi sha vinja nanagala na yanakaka Yanumwaiditi Dawudi.' 35 malongu msheshi kushiwala. 19 Kagaharibisiyti Yina, na Muzaburi zimonga kalonga, 'Hapeni numuleki maisi saba ga isi ya Kanaani kawayupa wantu Mnanagala gwaku kawoli.' 36 "Dawudi mweni katimiziti wakuwi awa isi iweri yau. 20 Vinja mia msheshi na mafiliru ga Mlungu shipindi shakuwi, na shakapanu magumba muhanu gapititi, shakapanu kawapananiti kahowa na kusilwa pakwegera na wazewi wakuwi, na watoza wawalongoziyti mpaka shipindi sha mbuyi nshimba yakuwi iwola. 37 Kumbiti ulii ndo Mlungu gwa Mlungu Samweli. 21 Panu wafiriti waweri na kamzyukisiyti kulawa kwawahowiti hakenipati kuwola. mfalumi na Mlungu kawayupa Sauli, mwananguta 38 Su muvimanu walongu wangu, kuwera kupitira Yesu gwa Kishi gwa likabila lya Benjamin, kaweriti mfalumi Ujumbi wa kulekiziya vidoda ubweritwi kwa mwenga, gwawu kwa shipindi sha vinja malongu mhanu. 39 na kila yamu yakamjimiria Yesu wamlekeziya 22 Pawamwusiyiti kala Sauli, Mlungu kumsaguliti vidoda vyoseri, shiwtatira sheni hapeni shiwezikani Dawudi kaweri Mtua gwawu. Mlungu kalaviyiti kwa njira ya malagaliru ga Musa. 40 Mliolireni su, shibali shakuwi kwakuwi pakalonga, 'Numwoniti namwiza kupatwa na galii yagatakuliti na wambuyi, Dawudi mwananguta gwa Yesu, muntu gwanumfira 41 'Mloreni, mwenga mwanzarawu, Mlikangashi neni, muntu mweni hakatendi goseri galii nganfira muhowi! Ndo shantu sheni hapeni mjimiru, Ata handa kugatenda.' 23 Kulawa mushiyiwuku sha muntu ayu, muntu pakwagambiranu hapeni mjimiru.'" 42 Paulu Mlungu kawajegera Waisraeli Mlopoziya mweni ndo na Barinaba pawaveriti wankulawa mnumba ya Yesu ntambu yakalagiliti. 24 Pamberi pa Yesu kwanja Mlungu, wantu walii wawashemiti kayi lishaka lya lihengu lyakuwi, Yohani kawabweliriti wantu woseri kwoyerera lyalifatiti, wayoweri nentu kuusus shiwtatira wa Israeli handa mpaka waleki vidoda na wabatizwi. ashi. 43 Kuliwona aka pakumalilikiti, Wayawudi 25 Yohani pakaweriti kankumalira ujumbi wakuwi wawuwa na wantu Wayawudi ndiri waweriti wingira kawagambiriti wantu, 'Mlihola neni na gaa? Neni ndiri dini ya Shiyawudi wawagendiriti Paulu na Barinaba. ulii yamumlolera. Mpikiniri! Ayu kamkwiza pa neni Wantumini awa wayoweriti nawa, wawatula moyu na neni nfiruwa ndiri ata kuzyopola ngoyi za vilwatu wendereyi kulikal walitumbiri manemu ga Mlungu. 44 vyakuwi.' 26 "Walongu, mwenga wamwera wananguta Lishaka lya kwoyerera paliweriti pakwegera, kila muntu wa lukolu lwa Aburahamu, na woseri wawawera mulushi lulii kiziti kupikinira shisoweru sha Mtua. Wayawudi ndiri wamwamguwira Mlungu! Ujumbi 45 Shipindi Wayawudi pawaliwoniti lipinga wantu awu wa ulopoziya ujegwa kwa twenga. 27 Toziya wamemiti weya, walema shakaweriti katakula Paulu wenikaya wa Yerusalemu na wakulu wawu wammana na kumwigilanga. 46 Kumbiti, Paulu na Barinaba

wayoweriti kwa ugangamala nentu, watakula, "iweriti
ndo mpaka shisoweru sha Mlungu shiwayiziri mwenga
huti, kumbiti mushirema na kuwona mfiruwa ndiri
ukomu wa mashaka goseri, su, tuwalekani na
kuwagendera wantu wawawera Wayawudi ndiri.
(aiōnios g166) 47 Toziya mtuwa katulagalira hangu,
'Nukutula gwenga guveri gulangala kwa wantu
wawawera Wayawudi ndiri Su guwajegeri wantu
ulopoziu pasipanu paseri.'" 48 Wantu yawawera ndiri
Wayawudi pawapikaniriti vitwatira avi wanemeleriti,
waukvisa ujumbi wa Mtuwa, na walii yawasyagulitwi
kupata ukomu wa mashaka goseri, wawera wantu
yawamjimira Yesu. (aiōnios g166) 49 Shisoweru sha
mtuwa shyeneya pahala poseri mumkowa gulii.
50 Kumbiti Wayawudi wawasongizira wadala wa
shiwango shikulu yawawera Wayawudi ndiri weni
waweriti wamguwira Mlungu, na wapalu wamanikana
Shisoweru Shiwigira, mpati kuvileka vinyagu avi,
wa lushi alu. Wayanja kuwabeza Paulu na Barinaba,
wawawinga kulawa pahala pawu. 51 Su, wafundwa
yakanyawiti kumpindi na pasipanu, Ibahali na vyoseri
wapunda lidiku liweriti mumagulu gawu kuwera
likalipiru, shakapanu wagenda ikoniu. 52 Wafundwa
Muantiokiya waweriti wamema nemeleru na rohu
munanagala.

14 Kulii Ikoniu, vitwatira viweriti handa vyaviweriti
kulii Antiokiya, Paulu na Barinaba wagenditi
munumba ya Mlungu gwa Shiyawudi wayowera kwa
ugangamala ata Wayawudi wawuwa na Wagiriki
wawera wajimira. 2 Kumbiti Wayawudi wamonga
yawalemiti kuwera wawumini wasonguziya na kutula
weya mmoyu mwa wantu yawawera wayawudi
ndiri su wawakomi walongu awa. 3 Paulu na
Barinaba wendereyiti kulikala aku kwa shipindi
shitali. Wayoweriti kwa ugangamala wa Mtuwa, na
Mtuwa kalanguziya unakaka wa ujumbi yawaaulavyiti
kwa manemu gakuwi, kwa kuwatenda watendi
mauzauza na makangashu. 4 Wantu wa lushi
walekanikiti, wamonga wawajimiriti Wayawudi na
wamonga waweriti uwega wa wantumintumi. 5
Upeleru, wantu wamu yawawera ndiri Wayawudi,
pamwera na wakulu wawu, wajumilirana kuwatendera
vidoda ntumintumi awa na kuwagumanga mabuwi. 6
Ntumintumi pawayambuliti shiwtatira ashi, watugiriti
Listira na Deribi, mlushi lya lukaoniya, na museemu za
pakwegera, 7 wawera wankubwera visoweru viwangira
aku. 8 Kwaniti muntu yumu aku Listira mweni kaweriti
shibyeketu gwa magulu kwanjira kwiwuka, na kaweriti
hakenipati kugendagenda. 9 Muntu ayu kaweriti
kankumpikinira Paulu pakaweriti kankubwera. Paulu
kamloliti dili, na pakawoniti keniti njimiru ya kuweza
kuponiziwa. 10 Kalonga kwa liziwu likulu, "Gugoloki

gugendigendi kwa magulu gaku!" Muntu ulii kagoloka,
kanja kukopokakopoka na kugendagenda pahala palii.
11 Lipinga lya wantu pawawoniti shakatenditi Paulu,
wanjiti kubotanga kwa likabira lya Likaoniya, "Milungu
watwizira gambira muntu na watwizira pasi panu!" 12
Barinaba wamupa litawu zewu, na Paulu wamshema
Herimesi, toziya yomberi ndo yakaweriti kankuyowera.
13 Na Mtambika gwa numba ya Zewu yayiweriti
kunja kulushi kajega pongu na majenjeri ga mauwa
kulongolu kumlyangu mkulu gwa lushi, yomberi
pamwera na lipinga lya wantu wafiriti kuwatambikira
wantumintumi. 14 Barinaba na Paulu pawapatiti
visoweru avi wapapuliti nguwu zazu na kutugira
mulipinga lya wantu pawabota. 15 Walongu, kwa shishi
mtenda vitwatira vya ntambu ayi? Twenga viraa twa
wantu gambira mwenga. Na twa panu kuwabwelera
Shisoweru Shiwigira, mpati kuvileka vinyagu avi,
mumgalambukiri Mlungu yakawera mkomu Mlungu
yakanyawiti kumpindi na pasipanu, Ibahali na vyoseri
vyaviweramu. 16 Makashu Mlungu kajimiriti kila Isi
itendi ntambuyaifiriti. 17 Kumbiti, Mlungu hakenileki
kulanguziya kwa vitwatira viheri vyakawatendera,
kawatowera vula irawa kulyiera, kawayupa vimeru kwa
shipindi shakuwi, kawayupa viboga na kuimemiziya
myoyu yawu nemeru. 18 Tembera watakula ntambu
ayi Iweriti mbaka ndiri kuwalewelera wantu walii
kotukuwatambikira. 19 Wayawudi wamu wiziti kulawa
Antiokiya na Ikoniu wawajega wantu pamwera
nawomberi, wamgumi mabuwi Paulu na kumkwega
mpaka kunja kulushi walongiti kahowa kala. 20 Kumbiti
wafundwa pawajojinikiti na kumzyengeta kayumkiti
kawuya mlushi. Shirawu yakuwi yomberi pamuhera na
Barinaba wagenditi Deribi. 21 Pa Paulu na Barinaba
kubwera visoweru viwigira aku Deribi na kuwapata
wafundwa wawuwa, shakapanu wawuyiti Listira mpaka
Ikoniu na Antiokiya Mupisidia. 22 Wawayongiliriti
likakala wafundwa na kuwapanana moyu wasigali
munjimiru, wawagambira, "Ndo mpaka twatoseri
twenga kuitira mutabu zivuwa su twingiri Muufalumi
wa Mlungu, wafunditi." 23 Wawayagulit wazewi
mukila shipinga sha wantu yawamjimira Yesu, na kwa
kuluwa na kwoya kuliya wawatula pasi pa ulolera wa
Mtuwa yawamjimiriti kwa maluwa na kwoya kuliya. 24
Pawapititi kala muisi ya Pisidiya, wasokiti Pamfiliya.
25 Aku wabweriti ujumbi Muperiga. Na shakapanu
wagenditi Ataliya, 26 Na kulawa aku wawuyiti
salama Antiokiya, kweni shipindi shipititi waweriti
pasi pa ulolera wa manemu ga Mlungu kwa ajili ya
lihengu lyeni vinu waweriti walimalira. 27 Pawasokiti
Antiokiya, walwoniti pamuwera na shipinga sha wantu
yawamjimira Yesu na kuwagambira visoweru vya

vitwatira vyoseri Mlungu vyakatenditi pamuhera na womberi, na ntambu yakawavuguliriti njira ya njimiru kwa wantu yawawera Wayawudi ndiri. 28 Walikaliti pamuhera na wafundwa walii kwa shipindi shitali.

15 Su, wantu wamu wasokiti Antiokiya kulawa Yudeya wanjiti kuwafunda walongu walii pawatakula, "Handa pamwingiziwa ndiri jandu kulawirana na Malagaliru Mlungu gakamupananiti Musa, hapeni mlopoziwi." 2 Shitwatira ashi shijegiti ukakatala mkulu, pa Paulu na Barinaba kulisukuziyana nawomberi, su womberi waamuutu kuwera Paulu na Barinaba pamuhera na walongu wamu mushipinga sha wantu yawamjimira Yesu aku Antiokiya, wagendi Yerusalem kuwawona wantumintumi na wazewi kuusu shitwatira ashi. 3 Shipinga sha wantu yawamjimira Yesu shilongiti kwahere, nawomberi pawaveriti wankupitira Foiniki na Samariya wawagambiriti wantu yawawera Wayawudi ndiri ntambu yawamgalambukiriti Mlungu. Shisoweru ashi shiwaherepezya nentu walongu woseri awa. 4 Pawsokiti Yerusalem wawankwa na shipinga sha wantu yawamjimira Yesu pamuhera na wantumintumi na wazewi yawatakuliti kila shintu Mlungu shakatenditi pamuhera nawomberi. 5 Kumbiti wajimira wamonga wawaveriti wa shipinga sha mafalisayu wagolokiti, pawatakula, "Ndo mpaka wantu wa maisi gamonga wayigiziwi jandu na kufundwa kugafata malagaliru ga Musa." 6 Su wantumintumi na wazewi waliwoniti pamuhera kushilola weri shitwatira ashi. 7 Pawalitakuzyiti kwa shipindi shitali, Peteru kagolokiti kalonga, "Mwalongu wangu, mwenga muvimana handa tangu kwanja Mlungu kafiriti kuzyagula neni muwamu mwamwenga nuwabweleri Shisoweru Shiwigira, wantu yawawera ndiri Wayawudi wapati kupikinira na kujimira. 8 Na Mlungu yakavimana moyu gwa wantu, kalanguziya handa kawajimira kwa kuwayupa nawomberi Rohu Mnangala handa yakatuyupiti twenga. 9 Katubaguliti ndiri pakati petu na womberi, kayipungiti moyu kwa njimiru. 10 Vinu su, kwa shishi kumjera Mlungu kwa kuwapapizya wafundwa awa visanka vyeni pota wambui wetu, pota twenga tuweza ndiri kultwika? 11 Ndala! Tujimiriti na tulopoziwitwi kwa njira ya manemu ga Mtua Yesu." Twengapa handa womberi. 12 Shikundi shoseri shitamiti jii pawampikinira Barinaba na Paulu wankutakulira mauzauza na makangashu geni Mlungu kagatenditi pakati pawu wantu wawawera ndiri Wayawudi. 13 Pawamaliriti kuyowera, Yakobu kanjiti kulonga, "Mwalongu wangu, mumpikaniri! 14 Simoni katakuliriti Mlungu kwanjira kwanja ntambu

yakalitendiriti na wantu yawawera ndiri Wayawudi, kasyagula wamonga wawu waweri wantu wakuwi. 15 Visoweru vya Wambuyi wa Mlungu vyateratera nakamu handa Malembu Mananagala ntambu yagalonga, 16 Mtua katakula, 'Pa aga hambuyi Na kuuwuziya Ufalumi wa Dawudi Hanyawi pahala pakuwi Na kupagangamaziya kayi. 17 Na wantu woseri, wantu yawawera ndiri Wayawudi nuwashemiti waweri waneni hawizi kwanen. 18 Ndo ntambu yakatakula Mtua, yakatenditi shitwatira ashi kamanika kwanjira makashu.' (aiōn g165) 19 "Hangu nen i amuwa ntambu ayi, aga nuwalagalirani kotukuyumbisiya wantu wawawera ndiri Wayawudi wawamgalambukira Mlungu. 20 Su tuwajegerani luhamba kuwagambira nawaliya viboga vyawayingiziyiti mnumba kwa kutambikira vinyagu nya wamlungu, walituli gweka na uhumba, nawaliya shigongolu yoseri yawammindula sungu, nawalanda mwazi. 21 Malagaliru ga Musa gaweriti gabetulwa shipindi shitali munumba ya Mlungu kila lishaka lya kwoyera, na visoweru vyakuwi wavibwera mukila lushi." 22 Shakapanu wantumintumi na Wazewi, pamuhera na shipinga shoseri sha wantu yawamjimira Yesu, waamuutu kuwasyagula wantu wamu pakati pawu na kuwatuma wagendi Antiokiya pamuhera na Paulu na Barisaba. Wawasyaguliti Yuda yawamshemiti vira Barinaba na yumonga yakashemiti Sila, wantu wawili yawaveriti walongoziya pakati pa walongu. 23 Wawapananiti luhamba alu, "Twenga wantumintumi na wazewi, walongu wenu, twankuwalamsiya mwenga wantu wa maisi gamonga wa aku Antiokiya na Siriya na Kiliiki. 24 Tupikanira kuwera wantu wamonga kulawa aku wawagaziya kwa visoweru vyawu, wayitula myoyu ya mwenga mulyoga. Kumbiti watenda hangu pota ya luusa yoseri kulawa kwtwenga.. 25 Hangu, tuamuwa kuliwona pamwera kuwasyagula wantu wamu na kuwatuma kwamwenga pamwera na waganja wetu Barinaba na Paulu, 26 weni wafiriti wagamizii ukomu wawu kwa ntambu ya lihengu lya Mtua gwtewu Yesu Kristu. 27 Shakapanu tuwatuma Yuda na Sila kwamwenga, awa hawawagambirani weni aga gatugalembiti, 28 Rohu munanagala na twenga tujimira kotukuwatwika visanka nentu ya vitwatira avi vya mana. 29 Namliya viboga vyawatambikiriti shinyagu, namlanda mwazi, namliya vinofu nya shigongolu yawamuminduliti na mlikali weri na uhumba. Muwera mtenda viheri handa pamshapira kutenda vitwatira avi. Mwakashina." 30 Wajumbi awa wawatsumiti wasoka Antiokiya kweni wawashemiti wawumini waliwon, wawayupa luhamba alu. 31 Pawsomiti Luhamba alu, visoweru vyakuwi viwayupiti moyu, wanemeleri

nentu. 32 Yuda na Sila weni nawomberi waweriti Mluntu katushema tuwabweleri shisoweru shiwagira. wambuyi, wayoweriti na walongu awa kwa shipindi 11 Kulawa Trowa, twamwanja longulongu mpaka shitali wankuwayupa moyu na kuwagagamaziya. Samotiraki na Shirawu yakuwi tusulusiya nanga 33 Pawatamiti aku kwa shipindi tunga, walongu wa Neopoli. 12 Kulawa aku, tugenditi mpaka Filipi, Lushi Antiokiya walonga kwaheri na kuafilira ponga, lya Wilaya ya kwanja ya Makedoniya, na weni viraah shakapanu wawuya kwa wawatumi walii. Malembu ndo Koloni lya Warumi. Tutamiti mulushi alu mashaka gamu gana shipandi ashi 34 kumbiti Sila kaamuuti gamu. 13 Lishaka lya kwoyera tulawiti kunja ku Lushi, kusigala. 35 Paulu na Barinaba wasigala Antiokiya tugenda mmbeku ya lushemba lweni tulihola kuwera kwa katetu, pawafunda na kubwera visoweru nya ndo pahala pa kuluwa Mluntu. Tulikaliti, tuyowera Mtuwa, pamwera na wantu wamonga watangala. 36 na wadala wajojinikiti pahala panu. 14 Muwamu wa Pa mashaka gamu, Paulu kamgambiriti Barinaba, walii yawatupikiniriti kaweriti mdala yumu mguwira "Tuwui tukawatyangiri walongu walii mukila lushi Mluntu yawamshema Lidiya mwenikaya gwa Tuatira, patubweriti visoweru nya Mtuwa, tukaloli ntambu mweni kaweriti kankuwa za nguu za shitani za langi yawendereyiti." 37 Barinaba kafiriti wamtoli viraah ya zambalawu. Mtuwa kavuguliti moyu gwakuwi ata Yohani yawamshema Mariku. 38 Kumbiti Paulu kavyanga visoweru vilii Paulu vyakaweriti katakula. kafiriti ndiri kumtola mariku, mwensi pamberi kawalekiti 15 Shakapanu yomberi pamuhera na wantu wa numba Pamfiliya kului na kulema kuwera pamwera mulihengu yakuwi wabatizwa. Na yomberi katuluwa pakatakula, lyawu. 39 Su, kulawira likakatala likulu pakati pawu, "Payiwera mjimiria nakaka handa numjimiria Mtuwa, na walekana Barinaba kamtola Mariku, wakwena meli kugenda kupiru. 40 Nayomberi Paulu kamsyagula mwizi ukaya kwaneni mlkali." Katuhimiziyta tugendi. Sila, na pa walongu wa pahala panu kumtula pasi 16 Lishaka limu, patuweriti twankugenda pahali pa pa ulolera wa maheri ga Mtuwa. 41 Mumwanja agu kugenda kumtola mariku, mwensi pamberi kawalekiti 17 Su, muhinga kapitiriti Siriya na Kilikiya, pakavigamaziya vipinga ayu kaweriti kankuwanapanana watuwa wakuwi mpiya nya wantu yawamjimiria Kristu,

16 Paulu kaziti Deribi na Listira, kweni katamiti mfundwa yumu yawamshema Timotewu. Mawu gwakuwi mwensi vira kaweriti ntundami, kaweriti Myawudi, kumbiti tati gwakuwi kaweriti Mgiriki. 2 Timotewu kaweriti na nzyumi ngulu pakati pa walii walongu wa Listira na Ikoniu. 3 Paulu kafiriti Timotewu kalikoli na yomberi mumwanja, hangu kamyizingiziyti jandu. Katenditi hangu toziya Wayawudi woseri watamiti seemu ayi wavimaniti handa tati gwakuwi Timotewu kaweriti Mgiriki. 4 Pawaweriti wankuwaya mlushi zili wawapananiti wantu malagaliru galii gagalaviyiti na wantumintumi na wazewi kului Yerusalem, wawagambira wantu wagajimiri. 5 Su shipinga sha wantu yawamjimiria Yesu shiziditi kugangamala munijimiru na shiyongerekiti nentu kila lishaka. 6 Wawuyiriti Seemu za Firigiya na Galatiya toziya Rohu Mnanagala kawaluusu ndiri kubwera ujumbi awu kumko gwa Asiya. 7 Pawayiziti mumbaka zya Misiya, wajeriti kwngira kumko Bituniya, kumbiti Rohu gwa Yesu kawaluusu ndiri. 8 Su, wapitiriti Misiya, wagenda longulongu mpaka Trowa. 9 Pashiru panu. Paulu kawoniti maonu geni kamwoniti muntu yumu gwa Makedoniya kagoloka palii na kumluwa, "Guloki, gwizi Makedoniya gwakatutangatiri." 10 Katepu pa Paulu kuwona maonu aga, tulitanditi kugenda Makedoniya pota kusherewa, tuwera na nakaka handa

Mlungu katushema tuwabweleri shisoweru shiwagira. 11 Kulawa Trowa, twamwanja longulongu mpaka shitali wankuwayupa moyu na kuwagagamaziya. Samotiraki na Shirawu yakuwi tusulusiya nanga Neopoli. 12 Kulawa aku, tugenditi mpaka Filipi, Lushi Antiokiya walonga kwaheri na kuafilira ponga, lya Wilaya ya kwanja ya Makedoniya, na weni viraah shakapanu wawuya kwa wawatumi walii. Malembu ndo Koloni lya Warumi. Tutamiti mulushi alu mashaka gamu gana shipandi ashi 34 kumbiti Sila kaamuuti gamu. 13 Lishaka lya kwoyera tulawiti kunja ku Lushi, kusigala. 35 Paulu na Barinaba wasigala Antiokiya tugenda mmbeku ya lushemba lweni tulihola kuwera kwa katetu, pawafunda na kubwera visoweru nya ndo pahala pa kuluwa Mluntu. Tulikaliti, tuyowera Mtuwa, pamwera na wantu wamonga watangala. 36 na wadala wajojinikiti pahala panu. 14 Muwamu wa Pa mashaka gamu, Paulu kamgambiriti Barinaba, walii yawatupikiniriti kaweriti mdala yumu mguwira "Tuwui tukawatyangiri walongu walii mukila lushi Mluntu yawamshema Lidiya mwenikaya gwa Tuatira, patuweriti visoweru nya Mtuwa, tukaloli ntambu mwensi pamberi kawalekiti 15 Shakapanu yomberi pamuhera na wantu wa numba Pamfiliya kului na kulema kuwera pamwera mulihengu yakuwi wabatizwa. Na yomberi katuluwa pakatakula, lyawu. 39 Su, kulawira likakatala likulu pakati pawu, "Payiwera mjimiria nakaka handa numjimiria Mtuwa, na walekana Barinaba kamtola Mariku, wakwena meli kugenda kupiru. 40 Nayomberi Paulu kamsyagula mwizi ukaya kwaneni mlkali." Katuhimiziyta tugendi. Sila, na pa walongu wa pahala panu kumtula pasi 16 Lishaka limu, patuweriti twankugenda pahali pa pa ulolera wa maheri ga Mtuwa. 41 Mumwanja agu kugenda kumtola mariku, mwensi pamberi kawalekiti 17 Su, muhinga ayu kaweriti kankuwanapanana watuwa wakuwi mpiya nya wantu yawamjimiria Kristu,

zitangala kwa kutunga gwakuwi. 17 Su, muhinga ayu kamwiziriti Paulu na twenga, kabotanga na kutakula, "Wantu awa ndo wantumintumi wa Mluntu Mkulu. Wankuabwelera njira ya ulopoziya." 18 Kaweri kankutenda hangu kwa mashaka gatangala ata lishaka limu Paulu kakalariti, kamgalambukira na kungambira shamshera ayu, "Nukugambira kwa litawu lya Yesu Kristu, gumlawi ayu!" Palaa palii shamshera kamlawa. 19 Su watuwa wa muhinga ulii pawawoniti kuwera litumbiru lwatuwa lya kupata mpiya lipera, wawakamuliti Paulu na Sila, wawakwega mpaka paweru, kuulongolu kwa wakulu. 20 Wasitaki kwa watoza pawatakula, "wantu awa ndo Wayawudi na watenda fuju mulushi lwetu. 21 Wankufunda shitiba sheni twenga wenikaya wa Rumi tuluusiwa ndiri kushijimiria pota kushifuta." 22 Shipinga sha wantu shingiriti na womberi, shiakomanga. Na watoza walii wawavula nguu zazu kwa likakala, wahimiziyta wasyatangwi viboku. 23 Pakukomwa nentu watatirwa mnumba, na njagira gwa shibetubetu kahimiziyta kuwatula pasi pa ulolera mkulu. 24 Kulawirana na malagaliru aga, mnjagira ayu kawatuliti mushumba kati nakamu sha shibetubetu na kugatawa magulu gawu mushibawu. 25 Pakakwegera na pashiru ligonu Paulu na Sila waweriti wankumluwa Mluntu na kuyimba nyimbu za kumzyuma Mluntu, aku watatirwa wamonga wawera wankupikanira. 26 Vumu, kulawiriti liendemeru likulu lya litapaka libegiziba liyanjiru lya

shibetubetu. Su, milyangu yoseri ivuguka na minyololu mweni nenii numubwera kwamwenga ndo Kristu." 4 yayiwatawiti watatirwa awa ilekana. 27 Mlolera gwa Wamu wawu wajimiliti wayingira na Paulu na Sila. shibetubetu pakayumukiti na kuyiwona milyangu Viravi, walanga ngulu ya Wagiriki wawamguwiriti ya shibetubetu ivugulwa, kaliholiti handa watatirwa Mlungu pamwera na wadala wavuwa wa ntambu ya woseri waweriti watoloka, na hangu kausomola kunani, wayingiriti naomberi. 5 Kumbiti Wayawudi upanga wakuwi, kafiriti kuilaga. 28 Kumbiti Paulu wawona weya, wawatola wfizuli kusoku, watenda kashema kwa liziwu likulu, "Kotukulitenda gwamweni shipinga na kujega fuju kumjini koseri. Wayingira toziya twenga twawoseri twa panu." 29 Pakamshemiti numba ya Yasoni watumbiriti kumpata amu Paulu kala muntu kajegi limuliku, mnjagira gwa shibetubetu na Sila su wawajegi paweru. 6 Kumbiti wawapata katugiriti mnumba, kaliyasa paulongolu pa magulu ndili na hangu wamkwegiti Yasoni pamwera na ga Paulu na Sila agawu kankulendemera kwa lyoga. walongu wamonga mpaka kwa wakulu wa lushi, 30 Shakapanu kawalonguziya kunja, kawakosiya, washowangana, "Wantu awa wawera wankupavuluga "Mwatuwa, ndendi shishi mbati kulopoziwa?" 31 pasipanu poseri na vinu wa panu kumjini. 7 Yasoni Womberi wamwankula, "Gumjimiru Mtuwa Yesu na kawashemera ukaya kwakuwi. Woseri wankutenda gwenga gagulopozivi pamuhera na kaya yaku yoseri." shigalambuku sha lagaliru lya Kaisari pawatakula eti, 32 Su, wamubwelerit shisoweru sha Mtuwa yomberi kwana mfalumi yumonga yawamsheha Yesu." 8 Kwa pamhera na walongu wakuwi. 33 Mnjagira ulii visoweru avi wawatuliti lyoga wakulu wa kumjini na kawatoliti saa iraa ilii ya pashiru kawagulula vironda shipinga sha wantu. 9 Yawatenda Yasoni na wayaguwi vyawu, shakapanu yomberi na walongu wakuwi walaviyi zamana, shakapanu wawaleka wagendi woseri kawabatiza pala palii. 34 Shakapanu kawatola zazu. 10 Pashiru, walongu walii wawahimizya Paulu Paula na Sila ukaya kwakuwi, kawayupa shiboga. na Sila wagendi Bereya. Katepu hera pawayingiriti Yomberi na walongu wakuwi woseri watenda sherekku aku, wagenditi mnumba ya Mlungu ya Wayawudi. toziya vinu waweriti wamjimira Mlungu. 35 Shirawu 11 Wantu wa aku waweriti wapikinira nentu kuliku yakuwi mandawira, watoza wawatumiti maafisa wawu wantu walii wa Tesaloniki. Wauwankiti ujumbi ulii kwa pawalonga, "muwuvuguliri wantu walii." 36 Mnjagira Iwamata lukulu, wawera wankugalolalola Malembu ulii gwa shibetubetu kamupananiti shisoweru Paulu, Mananagala kila lishaka, su kulola handa galii "Watoza watumiti ujumbi su mvugulilwi. Vinu muweza gawatakuliti Paulu na Sila gaweriti nakaka. 12 Wavuwa kulawa na kugenda zenu kwa ponga." 37 Kumbiti wawu wajimiriti na viraa wadala wa Shigiriki wa ntambu Paulu kamwakuliti. "Eti shishi? Tembera tuweriti ndiri ya kunani na wapalu viraa. 13 Kumbiti, Wayawudi na likosa, watusyatangiti viboku paweru twenga ndo wa Tesaloniki pawavimaniti handa Paulu kaweriti wana lushi wa Rumi. Kayi, watuyingiziyiti mnumba kankubwera shisoweru sha Mlungu aku Bereya, na vinu wafira kutuvugulira kwa bada! Ata padidini! wagenditi aku. Wanja kutenda fuju na kusonguziya Ndo mpaka weni wayizi panu watuvuguliri." 38 shipinga sha wantu. 14 Walongu walii wawapelekiti Maafisa awa wawagambiriti visoweru watoza kuusu Paulu kanongola kagendi kumbwanu kumbiti Sila shiwtatira ashi, naomberi pawapikaniriti handa Paulu na Timotewu wasigaliti Beroya. 15 Walongu walii na Sila waweriti weni kaya wa Rumi, watiriti. 39 wawapelekiti Paulu wagenditi pamwera nayomberi Hangu, wagenditi kuwaluwa na pawawalaviti kala mpaka Aseni. Shakapanu, wawuya pamuhera na mnumba wawaluwiti wawuki mulushi lulii. 40 Paulu na malagaliru kulawa kwa Paulu handa Sila na Timotewu Sila walawiti mushibetubetu, wagenditi ukaya kwa wamfati kanongola ntambu yaiwezekana. 16 Paulu Lidiya. Aku waliwoniti na shipinga sha waumini na pakaweriti kankuwahepa Sila na Timotewu aku Aseni, pawawagambiriti kala visoweru vya kuwayupa moyu moyu gwakuwi gukalala nentu pakawoniti ntambu wawuka.

17 Kwa kuitira Amfipoli na Apoloniya wagenditi mpaka Tesaloniki kweni kuweriti na numba ya Mlungu ya Wayawudi. 2 Paulu kingiriti nawomberi mnumba ya Mlungu ntambu yaiweriti shitiba shakuwi, kwa mashaka matatu ga kwoyeria kalitakuziyana nawomberi kwa Malembu Mananagala. 3 Pakayoweriti na kulagiziya handa imubidi Kristu kutabika na kuzyuka kulawa kwawahowiti kawagambira, "Yesu

milungu wa shihenja." 19 Hangu wamtoliti Paulu, waweriti Dionisiwu gwa Aleopagu na mdala yumu wamjegiti Aleopagu, Watakula, "Tufira kuvimana yawamshema Damari na wamonga wawu. shiwtatira ashi shasyayi shaguweriti gwanguyowelera. 20 Vintu vimonga tuvipikaniriti kwa makutu getu viwonikana weri violoja kwatwenga. Tufira kuvimana vitwatira avi nvina mana gaa." 21 Wantu wa Aseni na wenikaya wamonga wa aku waweriti wankutumiya shipindi shawu shoseri kuligambiziyan na kupikinira visoweru vyasyayi. 22 Su, Paulu kagolokiti kuulongolu kumdamu kwa Aleopagu, katakula, "Wenikaya wa Aseni! Mona kuwera mwenga, kwa vyoseri, ndo wantu wa dini nentu. 23 Mana panweriti nangupita aku na aku panola vinyagu vyenu nya kuguwira moniti pahala pa kutambikira pamu palembitwi 'Kwa Mlungu yakamanika ndiri!' Su, ayu yamjimiria pota kuvimana, ndomweni yanumubwera kwawenga. 24 Mlungu yakanyawiti pasipanu na vyoseri yaviweraamu, ndo Mtua gwa kumpindi na isi, yomberi kalivaga ndiri mnumba nkulu za kuluwa Mlungu yazinyaviti na wantu. 25 Ama katendiriti ndiri kwa mawoku ga wantu kuwera kafira shoseri, toziya mwensi ndo yakawapanana woseri ukomu, yakawatenda wantu wapumuli na kuwapanana kila shintu. 26 Kulawirana na muntu yumu kanyawiti maisi goseri na kugatenda galikali pasipanu poseri. Kaamuiti na kupanga pamberi nakamu ndii na koshi maisi aga megalikali. 27 Katenditi hangu, su maisi aga gapati kumfata, na handa vila kwa kupapasiya papaya, gapati kumfikira. Ata hangu kumbiti, Mlungu kapatali ndiri na kila yumu gwenu. 28 Handa yakatakuliti muntu yumu, 'Mngati mwakuki yomberi twenga tulikala, twankugenda na twankupumula!' Ndo gambira washaili wenu wamonga ntambu yawatakuliti, 'Twenga twawana wakuwi.' 29 Paiwera twenga twawana wa Mlungu, tufiruwa ndiri kumuholia Mlungu gambira zahabu ama mpiya ama ata libuvi lyalisongoliti na wantu kwa kutulwa mng'ereng'etu. 30 Mlungu katenda gambira kawona ndiri vipindi vilii wantu pawaweriti wangalimahala. Kumbiti vinu, kahimiziya wantu woseri kila pahali waleki vidoda vyawatenda. 31 Toziya katula lishaka lyeni hakapatozi pasipanu kwa kutenda galii yagafirizya Mlungu kwajili ya muntu yumu yakamsyaguliti. Mlungu kawalanguziya woseri shiwtatira ashi kwa kumzyukisiya muntu ayu kulawa kwawahowiti!" 32 Pawampikiniriti Paulu kankutakula kuusu vitwatira nya kuzyuka kwa wahowiti, wamonga wawu waguwiti kwa kusekelera, kumbiti wamonga walongiti, "Tufira kupikinira kayi kuusu shiwtatira ashi" 33 Hangu, Paulu kawalekiti, kalawiti pamdamu. 34 Kumbiti wantu wawuwa ndiri wagenditi pamuhera na yomberi, wawera wajimira. Muwamu mwawu waweriti Dionisiwu gwa Aleopagu na mdala yumu wamshema Damari na wamonga wawu.

18 Pa aga, Paulu kawukiti Aseni, kagenda Korintu. 2 Aku Korintu, kamwoniti Myawudi yumu wamshema Akula, muntu gwa Pontu. Akula pamuhera na Mdala gwakuwi yawamshema Prisila, wawuyiti kulawa Italiya mashaka galaa aga toziya Kayisari Klawudi kaweriti kalagaliriti Wayawudi woseri wawuki Rumi. Paulu kagenditi kuwalola, 3 na toziya womberi waweriti wanyawa wa kusona mahema handa yomberi, Paulu katamiti na womberi katenda lihengu. 4 Kila lishaka lya kwoyeria katenditi magambiziyanu mnumba ya Mlungu pakajeriti kukwega Wayawudi na Wagiriki. 5 Pa Sila na Timotewu kusoka kulawa Makedoniya, Paulu kanjiti kutumiyia shipindi shakuwi shoseri kwajili ya kubwera, kawalanguziya Wayawudi handa Yesu ndo Kristu. 6 Pawamkomiti Paulu na kwanja kumwigilanga, yomberi kapunda nguwu zakui kulongolu kwawu pakalonga, "Pawmagamira ulamaweni, neni nahera likosa lyoseri kulawirana na shiwtatira ashi. Na kwanjira vinu hanuwagenderi wantu yawawera ndiri Wayawudi." 7 Su, kalawa panu kagenda kutama ukaya kwa muntu yumu mguwira Mlungu yawamshema Titu Yustu, mweni kaya yakuwi iweriti pakwegera na numba ya Mlungu ilii. 8 Krispu, mkulu gwa numba ya Mlungu ilii, kamjimiriti Mtua yomberi pamuhera na walongu wakuwi woseri. Wakorintu wawuwa waupikiniriti ujumbi awu, wajimira na kubatiziwa. 9 Lishaka limu pashiru, Mtua kamgambiriti Paulu mmaonu, "Nagutira, gwendereyi kubwera pota kuwuya kumbeli, 10 Mana neni napanu pamwera nagwenga. Kwa hera mundu yakajera kukutenda toziya panu palushi pana wantu wavua wauwega waneni." 11 Su, Paulu katamiti aku pakafunda shisoweru sha Mlungu pakati pawu kwa shipindi sha shinja shimu na nusu. 12 Kumbiti shipindi Galiu pakaweriti mkulu gwa mkowa gwa Akaya, Wayawudi wambatiti Paulu kwa pamwera na kumjega kumahakama. 13 Watakula, "Tumsitaki muntu ayu toziya ya kuwasongizya wantu wamjimiria Mlungu kwa ntambu yawasingana na malagaliru." 14 Pamberi hera Paulu kenianji kutakula, Galiu kawagambiriti Wayawudi, "Mpikinireni mwenga Wayawudi! Handa nakaka shiwtatira ashi meshiveri likosa ama ukondola neni menweri kala kuwapikinira. 15 Kumbiti handa lishawuli lya ukakatala kuusu visoweru na matawu na malagaliru genu, mwamuwi maweni. Neni nfira ndiri kuwera mtoza gwa vitwatira avi!" 16 Su, kawawinga kulawa kumahakama. 17 Na womberi woseri wambata Sosteni mweni kaweriti mlongoziya gwa numba ya

Mlungu, womberi wamkoma palaa palii palongoru pa 6 Su, Paulu kawatulira mawoku, na Rohu Mnanagala shizyungu. Kumbiti Galiu kalishera ndiri shitwatira ashii kawasulukira. Wanja kutakula likabila luhenga na ata padidini. 18 Paulu kendereyiti kulikala aku Korintu kubwera ujumbi wa Mlungu. 7 Woseri waweriti wantu kwa mashaka gatangala. Shakapanu kawagambiriti lilongu na wawili. 8 Kwa shipindi sha myezi mitatu kwahere, kakwena mtumbwi kagenda Siriya pakawera Paulu kaweriti kankugenda munumba za Mlungu, na Prisila na Akula. Aku Kenkireya, kamogiti viri kawera na matakuliranu ga kukwegiziya nentu kuusu zakuwi toziya ya kulapa kwakalilapiti. 19 Wagenditi ufalumi wa Mlungu. 9 Kumbiti wamonga waweriti Efesu na panu Paulu kawalekiti Prisikila na Akula, wakakatala, walema kujimira, wanja kuyowera pakagenda mnumba ya Mlungu, kankulitakuzyiana vidoda kuusu njira ayi ya Mtua mulijoiniku lya na Wayawudi. 20 Wamluwiti katami nawomberi wantu. Panu Paulu kaulekiti uganja nawomberi, shipindi shitali nentu, kumbiti kafiriti ndiri. 21 Su kawatola pambwega wafundwa wakuwi walii, kaweriti pakaweriti kankuwuka, katakuliti, "Mlungu pakafira kankuyowera nawomberi kila lishaka panumba hanizi kwamwenga kayi." Kawuka Efesu kwa meli. ya masomu ga Tirana. 10 Kendereyiti kutenda 22 Yomberi pakasokiti mlushi Iwa Kaisariya, yomberi hangu kwa shipindi sha vinja viwili ata wanaluhi kagenditi Yerusalemu kushilamusya shipinga sha woseri wa Asiya, Wayawudi na wantu wa maisi wantu yawamjimira Yesu, shakapanu kagenditi gamonga, waweza kupikinira shisoweru sha Mtua. Antiokiya. 23 Katama aku katepu hera, shakapanu 11 Mlungu katenditi mauzauza ga kulikangasha kwa kendereyiti na mwanja kwa kuitira seemu za Firigiya mawoku ga Paulu. 12 Wantu waweriti wankutola na Galatiya kankuwatula moyu wafundwa woseri. shitambala na ngwu zimonga zya lihengu zyenii Paulu 24 Myawudi yumu yawamshema Apolu, mwiwuka kaweriti kankuvala, wazijegiti kwa walwelii, nawomberi gwa Alekizandiriya, kiziti Efesu. Kaweriti muntu kana waponiziwa malweri gawu na walii wawaweriti na luhala Iwa kuyowera na yakawera na marifa makulu washamshera wadoda walawa. 13 Wayawudi wamu ga Malembu Mananagala. 25 Kaweriti kafundwa yawawusiya wamshera wadoda. Wagenditi mwanja kuusu njira ayi ya Mtua na pakawera motumotu, aku na aku wankujera kulitumiya litawu lya Mtua kabweriti na kufunda kwa unakaka showeru sha Yesu Yesu mweni Paulu kankumbwera. 14 Wana saba wa tembera kaweriti kapata ubatizu wa Yohani hera. 26 Sikewa na Mtambika Mkulu wa Shiyawudi, woseri Prisila na Akula pawampikaniriti kankuyowera kwa watenditi hangu. 15 Kumbiti shamshera kadoda ugangamala mnumba ya Mlungu, wamtoliti kwawu kawankula, "Nummanna Yesu, nummanna viraai Paulu, wamfunda njira ayi ya Mlungu kwa unakaka nentu. kumbiti mwenga mwa gaa?" 16 Shakapanu muntu ulii 27 Apolu pakaamuiti kugenda Akaya, walongu walii yakalendemeriti kawakopokera woseri kwa likakala, wampananiti moyu kwa kuwalembera wafundwa kulii kawakanka likakala. Na wana awa wa Skewa watuga Akaya wamyangi. Pakiziti aku, kaweziti kwa utanga kulawa mnumba mlili pawawera shivula na kuwera wa manemu ga Mlungu, kuwatangitira nentu walongu na vironda. 17 Kila muntu Efesu aku, Myawudi na walii wawapatiti kuwera wajimira, 28 Toziya kendereyiti muntu yakawera ndiri Myawudi, kapikaniriti kuusii kuwakanka Wayawudi paweru pakawalanguziya kwa shitwatira ashii. Woseri waweriti na lyoga, walikwisa litawu lya Mtua Yesu. 18 Wawumini watangala walawiriti wajimira paweru vitwatira avi vyawaweriti watenda. 19 Wamonga waweriti wankutenda vitwatira vya uhawi shipindi shipittti, wajojiniriti vintola vyawu, wavilunguziya paulongolu pa woseri. Wakisiyyi galama ya vintola avi, wawona ifikira vipandi vya shuma malongu mhanu elufu. 20 Toziya ayi, shisoweru sha Mtua shendereya kweneya na shiweru na likakala nentu. 21 Pa vitwatira avi, Paulu kaamuiti kugenda Yerusalemu kwa kuitila Makedoniya na Akaya katakuliti, "Pa kusoka aku, infiruwa kuiwona Rumi viraai." 22 Avi, kawatumiti wawili wa ntumintumi wakuwi, Timotewu na Erastu walonguleri genda Makedoniya, yomberi kalikaliti kwa katepu aku Asiya. 23 Shipindi ashi ndo pailawiriti ndewu nkulu aku Efesu toziya ya njira ayi ya Mtua. 24 Kuweriti

19 Shipindi Apolu pakaweriti Korintu, Paulu kagenditi mwanja seemu za bala, kaziti Efesu kweni kawoniti wafundwa wamu. 2 Kakositi, "hashi, pampatiti kuwera wajimira myangiti Rohu. Mnanagala?" Nawomberi wamwankula, "Ndala! Hatweni pikanira handa kwana Rohu Mnanagala." 3 Nayomberi katakula, "Vinu impatiti ubatizu wa ntambu gaa?" Wamwankula, "ubatizu wa Yohani." 4 Nayomberi Paulu katakula, "ubatizu wa Yohani uweriti wa kulanguziya handa wantu waleka vidoda. Yohani kawagambiriti wantu wamjimiru ulii yomberi yakaweriti kakwiza pa yomberi, yaani Yesu." 5 Pa kupikinira aga, wabatiziti kwa litawu lya Mtua Yesu.

na munyawa shuma yumu wamshema Demetiriu, masitaka gawu kuusu wantu awa, pana mahakama na yomberi kaweriti na lihengu lya kunyawa vinyagu nya wakulu wa mikoni, waweza kusitakiana aku. 39 Handa numba ya mlungu gwa shidala yawamshema Aritemi, pamuweru na visoweru vyamonga, vyaviwagaziya, Lihengu ali liwayupiti wanyawa wakuwi mota ngulu. 25 muvijegi pashiyotera motu yapafiruwa. 40 Toziya Demetiriu kawajojiniriti pamwera watenda lihengu awa tuweza kusitakiwa kwa kujega ndewu kulawirana na pamwera na wamonga wawaweriti na lihengu handa vituku nya lelu. Ndewu ayi kawahera toziya ya nakaka ali, kawagambira, "Wanalushi, muvimana handa na metusindi kulaviya toziya za nyanyi za ndewu ayi." 41 Pakatakuliti aga, kakumaliriti kuliwona.

muweza kupikinira na kuliwonera maweni vitwatira avi Paulu kankuvitenda, panu Efesu hera ndiri, ira viraa koseri Muasiya. Yomberi kawashawishi na kuwagalambula wantu wajumiri handa wamilungu walii yawanyawitwi na wantu milungu ndiri ata shididini. 27 Su iwezekana kuwera biyashara yetu iweri na litawu lidoda. Hangu hera ndiri, Kumbiti shiwtatira ashi shiweza kuitenda numba ya mlungu Aritemi iweri shintu ndiri sha mana. Shakapanu nzyumi zakawi ayu Asiya na pasipanu poseri ntambu yawamguwira, Hayiperi." 28 Pawapikiniriti aga, waweriti na maya, wayanja kubotanga umatu, "Mkulu ndo Aritemi gwa Efesu!" 29 Kaya yoseri imema fuju. Wawavamiya Gayu na Alisitariku, wenikaya wa Makedoniya, weni waweriti wanarwanja wayaguwi Paulu, watuga nawomberi mpaka kumdamu gwa madingu. 30 Paulu mweni kafiriti kushigendera shipinga sha wantu awa, kumbiti waumini walii wamleweleriti. 31 Wakulu wa sirikali wamonga wa aku kumkoa wa Asiya, wawaweriti maganja wakuwi, wamjegiriti Paulu ujumbi wankumluwa nakalitila muatali kwa kugenda kweni kumdamu gwa madingu. 32 Shipindi shilii, wantu wamu waweriti pawabota hangu na wamonga vilii. Wantu wavyuwa wavimanit ndiri iwera ashi wawera aka. 33 Toziya Wayawudi wamtenda Alekizanda kalawiri kulongolu, wamu wa wantu mushipinga shilii walisheriti kuwera ndo mwensi. Su, Alekizanda kawapungiriti wantu kwa liwoku pakafira kujiteteya paulongolu pa shipinga sha wantu walii. 34 Kumbiti pawavimaniti weri yomberi ndo Myawudi, woseri kwa liziwi limu washowangana, "Mkulu ndo Aritemi gwa Efesu!" Wendereya kushowangana showangana hangu kwa shipindi sha masaa mawili. 35 Upeleru kalani gwa lushii kafawuliti kuwanyamaziya, kawagambira, "Wanalushi wa Efesu, kila mutu kavimana handa kaya ayi ya Efesu ndo mlolera gwa numba ya mlungu gwa shidala Aritemi na mlolera gwa shinyagu shilii shashiguwiti kulawa kumpindi. 36 Kwahera yakawenza kulema shiwtatira ashi. Hangu su, munyamali, namtenda shoseri pota hepera. 37 Muwashema wantu awa panu tembera wayigilanga ndiri numba ya mlungu ama kumwigilanga mlungu gwetu gwa shidala. 38 Handa, Demetiriu na watenda lihengu wayaguwi wawera na

masitaka gawu kuusu wantu awa, pana mahakama na yomberi kaweriti na lihengu lya kunyawa vinyagu nya wakulu wa mikoni, waweza kusitakiana aku. 39 Handa numba ya mlungu gwa shidala yawamshema Aritemi, pamuweru na visoweru vyamonga, vyaviwagaziya, Lihengu ali liwayupiti wanyawa wakuwi mota ngulu. 25 muvijegi pashiyotera motu yapafiruwa. 40 Toziya Demetiriu kawajojiniriti pamwera watenda lihengu awa tuweza kusitakiwa kwa kujega ndewu kulawirana na pamwera na wamonga wawaweriti na lihengu handa vituku nya lelu. Ndewu ayi kawahera toziya ya nakaka ali, kawagambira, "Wanalushi, muvimana handa na metusindi kulaviya toziya za nyanyi za ndewu ayi." 41 Pakatakuliti aga, kakumaliriti kuliwona.

20 Payiperiti ndewu illi Paulu kawashemiti pamwera waumini walii, kawagambira visoweru nya kawayupa moyu. Shakapanu kawagambira kwahere, kagenda Makedoniya. 2 Kapitiriti Seemu zya isi zili kankuwayupa wantu moyu kwa visoweru vitangala. Shakapanu kasokiti Akaya. 3 Kweni katamiti kwa myezi mitatu. Pakaweriti kankulitanda kugenda Siriya, kayambuliti handa Wayawudi waweriti wankumtendera mpangu mdoda, hangu kaamuutiti kuwuya kwa kupitira Makedoniya 4 Sopata, mwana gwa Piru, kulawa Beroya, wagenditi pamwera nayomberi, viraa Alisitariku na Sekundi kulawa Tesaloniki, Gayu kulawa Deribi, Timotewu, Tukku na Tirofimu, kulawa mkowa gwa Asiya, na Timotewu 5 Awa watulonguliti na kutuhepera Trowa kulii. 6 Tukweniti meli kulawa Filipi payipititi sikukuwi ya Mabumunda gankali kulekera simika, na pa mashaka mhanu shakapanu tuliwoniti pamwera Trowa kulii. Aku tulikaliti kwa shipindi sha lijuma limu. 7 Jumamosi pashimii tuliwoniti tumegi libumunda. Toziya Paulu kafiriti kuwuka shirawu yakuwi, kawabweliriti wantu na kwendeleya kuyowera nawomberi mpaka pashiru pa ligonu. 8 Vikoloboyi vivuwa viweriti viyaka mmapindi mushindambi Mshumba pawaweriti wankulwona. 9 Mndemba yumu litawu lyakuwi Eutuku kaweriti kalivaga palidilisha shipindi Paulu pakaweriti kankwendereya kubwera, Eutuku kanjiti kusizira shididini shididini mpaka mbota zimpata, kapatuka pasi kulawa mgolofya ya tatu. Wamlopoziya kahowiti kala. 10 Kumbiti Paulu kasulukiti pasi, kasuntamala, kamkisikira na kulonga "Namwina lyoga mana kwana ukomu wankali mngati mwakuwi." 11 Shakapanu kakwena kayi mligolofa, kalimega libumunda, kaliya. Kendeleiyiti kubwera kwa shipindi shivuwa mpaka mandawira putiputi, shakapanu kawuka. 12 Wantu walii wamtolti mndemba ulii ukaya pakiwa mkomu nakamu. Wapata shinyamaliru shikulu. 13 Twenga tukweniti meli tulonguliriti kugenda Asu kweni twangamtoliti Paulu. Katugambiriti tutendi ntambu ayi, mana kafiriti kwiza aka kwa kupitira isi iyuma. 14 Shipindi pakatuwoniti Asu kulii, tumkwenziza mmeli, tugenda Mituleni. 15 Kulawa aka tugenditi tusoka kiu shirawu yakuwi.

Lishaka lya pili, tusulusiyiti nanga Samu na shirawu woseri yawapungitwi. 33 Neni nfirandiri ata mala yimu yakuwi tusokiti Miletu. 16 Paulu kaweriti kafira shuma, wala zaabu, wala nguwu za muntu yoseri. kwendeleya na mwanja kwa meli pota kuwuyira 34 Muvimana maweni handa ntenda lihengu kwa Efesu su nakakawalira nentu aku Asiya. Kaweriti na mawoku gangu namweni su mbati shakuwatanga na kanongola ya kusoka Yerusalem kwa sikukuvi ya sha namweni. 35 Namweri nankuwayupani mashaka Pentekosti handa iveauzikan. 17 Kulawa Miletu Paulu goseri mfantu handa kwa kutenda lihengu shiasi ashi katumiti ujumbi Efesu, kwa wazewi wa shipinga sha tufiruwa kuwatanga walii wahera likakala patulihola yawamijima Yesu waliwonu nayomberi. 18 Pawawuyiti visoweru vya Mtuwa Yesu mwensi, ‘Mbaka nentu kwakuvi, kawagambiriti, “Muvimana ntambu yandamiti kulavia kuliku kuyanga.”’ 36 Pa katakuliti kala aga, na mwenga pashiru poseri kwanjira mulishaka lili. 19 Muvimana ntambu kaulua Mlungu. 37 Woseri waweriti wankulira, yanumtenderiti Mtuwa kwa unanaga woseri, kwa na kumgambira Paulu kwahere kwa kumkisikira masozi na maholu gambatiti kulawirana na mipangu na ufyangu ya Wayawudi. 20 Muvimana handa na kumunonera. 38 Shawaweriti na maholu nashu hapeni nzindi ata shididini kuwabwelera paweru wamonii kayi. Su, wampeleka mpaka kumeli.

na mkaya mwamwennga na kuwafundi shoseri shakuwatangitleni. 21 Nuwaberiziya mwawoseri Wayawudi, vira na wantu yawawera ndiri Wayawudi wamgalambukiri Mlungu na kuwera na njimiru mu Mtua gwetu Yesu. 22 Na vinu, mumpikinireni! Neni, payiwera nankumijima Rohu, nunkugenda Yerusalem kwa kuvimana yagafira kumpata aku. 23 Shanushimana hera ndo handa Rohu Mnanagala kankunanguziya pakati pa kila lushi handa shifungu na ntabiku ndo vyanguhepera. 24 Kumbiti, nankuukwisa ukomu wangu kuwera shintu nentu kwaneri mladi hera malili untumintumi wangu na lihengu lili. Iyakanupiti Mtua Yesu nulitendi, yani nankuziyi Shisoweru Shiwigira sha manemu ga Mlungu. 25 “Mbita muwamu mwensi woseri pabwera ufalumi wa Mlungu. Na vinu, nuvimana kwahera ata yumu gwenu hakamoni kayi. 26 Hangu, lero ayi nankualanguziya nakamu handa payilawira kahowa yumu gwenu, neni nahera lawama yoseri. 27 Toziya hapeni nzindi ata padidini kuwabwelera niyoti yoseri ya Mlungu. 28 Mulikali weri maweni, mshiloleri shipinga shili sheni Rohu Mnanagala kawatula mwenga muweri walelwawa kakuvi. Mushiloli shipinga sha wantu yawamijima Yesu, Mlungu yakashihemeriti kwa mwazi gwa mwana gwakuvi. 29 Nuvimana handa pambuka kala neni wamaminyi wakalipa hawawingilirani, na hapeni waweri na lusungu kwa shipinga ashi. 30 Ata kulawa muwamu mwenu hawalawili wantu weni hantakuli vitwatira vya kupoyota su kuwashowiziya wantu na kuwatenda wawafati wameri hera. 31 Hangu muweri masu pamlihola handa kwa shipindi sha vinja vitatu, pashiru na paliwala ndoka ndiri kumubera kila yumu gwenu kwa masozi. 32 “Vinu nankuwalla mumawoku ga Mlungu, kwa shisoweru sha manemu gakuvi, ndosheni shiweza kuwanyanya mwenga na kuwapanana uhala pamuhera nawomberi

21 Patumaliliti kumgambira kwaheri, tukweniti meli tugenda mpaka kosi. Shirawu yakuwi tusokiti Rodi, na kulawa aku tugenditi patara. 2 Aku, tuwoniti meli yaiweriti yankugenda Foiniki, hangu tukweniti, tugenda mwanja. 3 Patusokiti kala pahala peni tuweziti kuwona kupiru, ttipitiriti uwega wakuvi wa kushana tugenda Siriya. Tupumiritti mulushi lwa Tiru peni meli illi iweriti wankusulusiya visanka vyakuvi. 4 Tuwoniti waumini wamu aku, na tulivaga pamwera nawomberi kwa llijuma limu. Kwa likakala lya Rohu, wamgambira Paulu kotukugenda Yerusalem. 5 Kumbiti shipindi shetu pashtiperiti tuwukiti woseri pamuhera na wadala na wana wawu watupelekita mpaka kunja ya lushi. Patusokiti kumbwani, twawoseri tusundamaliti na tumluwa Mlungu. 6 Shakapanu patulongiti kwaheri, twenga tukwena meli, nawomberi wawuya ukaya kwawu. 7 Twenga twendereyiti na mwanja gwetu kulawa Tiru tusoka Tolemaisi kweni tuwalamsiya wawumini, tulikaliti nawomberi lishaka limu. 8 Shirawu yakuvi tuwukiti na tusoka Kaisariya. Aku tulikaliti ukaya kwa Mwinjilisti Filipi yomberi kaweriti yumu gwa walii saba wawasyaguliti kutanga Yerusalem kulii. 9 Kaweriti na wahinga wamsheshi weni waweriti na shipaji sha kutakulira ujumbi wa Mlungu. 10 Pawalikaliti aku mashaka ng'o, mbuyi yumu wamshema Agabu kiziti kulawa Yudeya. 11 Katuyiziriti, katola Mkanda gwa Paulu, kalitawa mumawoku na mumagulu Kalonga, ‘Rohu Mnanagala katakula hangu, ‘Wayawudi Yerusalem wamtawi ntambu ayi muntu kana mkanda agu na wantu wa maisi wamkamli.’’ 12 Patupikiniriti aga, twenga na wantu wamonga walii wawaweriti panu tumluwiti Paulu kotukugenda Yerusalem. 13 Kumbiti Paulu kankuliti, ‘‘Mfira kutenda shishi? Mfira kugumega moyu gwangu kwa masozi? Neni

nwera kala hera ndiri kutatilwa mnumba kulii 28 "Wanaisi wa Israeli, wabotanga Mtutangi! Ayu Yerusalem, ila ata kuhowa kwajili ya Mtuwa Yesu." ndomweni ulii muntu yakawafunditi wantu kila pahala 14 Patusinditi kumuzyangazyanga tunyamala, tulonga shitwatira shawashilema wantu wa Israeli, yagalema hera, "Shakafira Mtuwa shitendeki!" 15 Pawatamiti Malagaliru ga Musa na pahala panu pananagala. palii kwa katepu, tuyopiti visanka vyetu, twendereyiti Ata vinu kawayingiziya wantu wa maisi gamonga na mwanya kugenda Yerusalem. 16 Wamu wa Mnumba nkulu ya Mlungu na kupatula uhumba wafundwa walii wa Kaisariya wagenditi pamuhera pahala panu pananagala." 29 Toziya ya kutakula natwenga, watujega ukaya kwa Mnasoni yomberi hangu ndo kuvera waweriti wamwona Tirofimu, tuweriti twankugenda kulikala nayomberi kwa katepu. mwenikaya gwa Efesu, kaveriti pamuhera na Paulu Mnasoni kaveriti mwenikaya gwa kupiru na kaveriti mluishi, womberi walisheriti kuvera Paulu kaveriti muwumini gwa mashaka gavuwa. 17 Patuyingiriti kamwingiziya Mnumba nkulu ya Mlungu. 30 Lushi Yerusalem, walongu wawumini watuyangiti weri loseri Iwingira ndewu, wantu wiza kulawa wega nentu. 18 Shirawu yakuwi Paulu kagenditi pamwera zoseri, wamlaviyiti Paulu kunja Kunumba nkulu ya natwenga kumlamusiya Yakobu, na wazewi na Mlungu, na palaa panu milyangu itatwa ya Numba shipinga sha wantu wawamjimira Yesu Kristu waweriti nkulu ya Mlungu. 31 Waweriti kala kumlaga kumbiti viraa. 19 Pawamlamsiyiti kala, Paulu kawayupiti visoweru vimwizira mkulu gwa wan jagila wa shiroma shisoweru kamili kuusu goseri Mlungu gakaweriti kuvera Yerusalem yoseri iweriti imema ndewu. 32 kagatenda pakati pa wantu wa maisi kwa njira ya Kamu kamu mkulu gwa njagira kawatola wan jagila lihengu lyakuwi. 20 Pawapikinirita aga, wamkwisa na mkulu gwa wan jagila, kashigendera shipinga sha Mlungu. Shakapanu kamgambira Paulu, "Mlongu, wantu. Nawomberi pawamwoniti mkulu gwa njagira na guweza kuwona handa kwana Wayawudi maelufu wan jagila, waleka kumkoma Paulu. 33 Mkulu gwa jeshi weni vinu wawera wajimira na woseri awa wagatenda kamgenderiti Paulu, kambata na kuamuwa wamtawi weri malagaliru. 21 Wapata visoweru vyakuwi minyololu mushimba. Shakapanu kawakositi, "Ndo handa guweriti gwanguwafunda Wayawudi yawalikalika muntu gaa ayu, na katenda shishi?" 34 Wamonga muwamu mwa wantu wa maisi gamonga nawagashera mshipinga sha wantu shili waweriti wankubwera ndiri malagaliru ga Musa, kotukuwayigiziya jandu shintu ashi na wamonga shintu shili. Toziya ya ndewu wananguta wawu na kotukuzifata mila za Wayawudi. ayi. Mkulu gwa wan jagila kapofola kulimana shawuli 22 Nakaka wapikinira handa kasoka kala panu. Tutendi kamili. Hangu, kaamuwiti wantu wakuwi wamjeji Paulu hashi, shakapanu? 23 Su, gutendi handa ntambu kuliboma. 35 Paulu pakasokiti palukweneru, wan jagila yatukugambizi. Twa panu wantu msheshi weni wampapiti toziya ya ndewu ya wantu. 36 Toziya watula nazili. 24 Gwingiri pamuhera na womberi, wantu mushipinga shikulu wamfatiti pawabotanga, gulipungi pamuhera na womberi na gulipi na shysi "gumlagiri fatali!" 37 Pawaweriti wankumwingiziya shashiwsika kwa womberi shakapanu wamogi viri muboma, Paulu kamluwiti mkulu gwa wajengeni zazu. Su kila muntu hakavimani kuvera visoweru kalonga, "Weza kutakula shintu?" Mkulu gwa njagira vyoseri villi vyawagambiriti kuusu gwenga vyahera ulii kamwankula, "Hashi, gushimana shigiriki?" 38 mana, kumbiti gwenga gumweni gwendereya weri "Kwani gwenga ndo ulii Mmisri ulii mashana hera na kugajimira malagiliru ga Musa. 25 Kuusu wantu kayanjishiti ungondu na kawalonguziya majahili elufu walii wa maisi gamonga wantu yawamjimira Yesu, msheshi mpaka kushiwala?" 39 Paulu kankula, "Neni tuwajegera kala luhamba twankuwagambira vitwatira ndo Myawudi, mwiwuka gwa Tarisu pa Kiliikiya, nenii vyatuamuwiti, waleki kuliya shoseri shawatambikiriti ndo mwiwuka gwa lushi Iwalumanikana. Shondi kwa milungu, nawalanda mwazi ama nawaliya vinofu nukuluwa, gunekeziyi ntakuli na wantu." 40 Mkulu nya shigongolu yawaminduwitwi na waleki uhumba." ulii gwa wan jagila kamjimira. Hangu Paulu kagolokiti 26 Su lishaka lyalifatiti Paulu kawatoliti wantu walii panani pa lukweneru, kawapungira mawoku wantu na kalipunga pamuhera nawu. Shakapanu kingira walii, na pawalikaliti jii, kanja kuyowera nawomberi Mnumba nkulu ya Mlungu, pakabwera visoweru kwa Shiebraniya.

nya upeleru wa mashaka ga kulipunga na tambiku meitendwi kwa kila muntu. 27 Shipindi mashaka saba aga pagiziti kupera, Wayawudi waweriti walawa pamko gwa Asiya wamwoniti Paulu Mnumba nkulu ya kumluwa Mlungu. Su, wasonguziya maya mushipinga shoseri sha wantu, wamkamula Paulu.

22 "Mwawalongu wangu na ashina tati, mpikinira vinu panalitakulura paulongolu penu!"

² Pawapikinirita pakayowera nawomberi kwa Shiebraniya Wongera kutama jii kuliku shipindi shipititi na Paweru kendereya kulonga. ³ "Neni ndo

Myawudi, mwiwuka gwa Tarisu Mukilikiya. Kumbiti pitawu gwaku Stefanu pawamlagiti, namweni nenii neleritiwii palaa panu palushi lya Yerusalem pasi ya nweriti palii panjimilianiti na shiitwatira ashi na ukufunzi Gamalieli. Mfunditwi kufata kwa ugangamala kugalolera makoti ga walii yawaweriti wankumлага.' malagaliru ga wazewi wetu. Nuliraviyiti kwa moyu 21 Mtua kang'ambira, 'Gugendi, nukutumi patali goseri kwa Mlungu kuwera mwenga ntambu ya kwa isi za Wayawudi ndiri.'" 22 Mpaka panu, wantu muwera lero. 4 Nuwatesiti ata kuwalaga wantu walii walii waweriti wankumpikinira, kumbiti pandakuliti wawafatiti njira ayi. Nuwakamlii wapalu kwa wadala visoweru avi, wayanjiti kutakula kwa liziwu likulu, na kuwatatira mshibetubetu. 5 Mtambika Mkulu na "Guwusiyi Pasi panu muntu gwa ntambu ayi katakiwa shipinga shoseri sha wazewi waweza kushilanguziya ndiri kulikala." 23 Wandereiti kubwerabwera aku shiitwatira ashi. Kulawa kwawu mwankiti luhamba na wankutikinya makoti gawu na kusulusiya liduku yawalembiti walongu walii Wayawudi yawaweriti aku kumpindi. 24 Mkulu gwa majangira kawagambiriti Dameski. Ng'enditi Dameski su nuwakamuli wantu wantu wakuwi wamjegi Paulu mnumba ya liboma, awa na kuwajega watatirwa mpaka Yerusalem kawagambira wawasyatangi mboku su wapati su wapananwi azabu. 6 "Su, panweriti mnjira kuvimana shanzu sha Wayawudi kumtendera umatu. pakwegera kuyingira Dameski, ipata saa sita paliwala, 25 Kumbiti pawaweriti wankumtawa su wasyatangwi uweru ukulu ulawa kumpindi ulawira vumu uwalira mboku, Paulu kamkosiityi mkulu gwa majagira wega zoseri. 7 Panu nguitti pasi, mbikanira liziwu yumu yakagolokiti panu, "Hashi, ndo yapafiruwa ling'ambira, 'Sauli, Sauli! Kwa shishi gundesa?' 8 kwamwenga kumsyatanga mboku mwanalushi gwa Neni ngositi, 'Gani gwenga, Mtua?' Nayomberi Rumi pambelli hakenitzwi?" 26 Mkulu gwa njagira kang'ambira. 'Neni na Yesu gwa Nazareti ndo yomberi ulii pakapikaniriti aga, kamyupiti shisoweru mkulu yaguntesa.' 9 Wayangu walii wawoniti uweru ulii gwa njagira kalonga, "Gufira gutendi shishi? Muntu kumbiti wapikinira ndiri liziwu lya ulii yakayoweriti ayu ndo mwanalushi gwa Rumi!" 27 Mkulu gwa naneni. 10 Ngosiya, 'Ndendi shishi Mtua?' Na Mtua njagira kamgendifriti Paulu kamgambira, "Gung'ambiri, kanangula, 'Gugoloki, gugendi Dameski na aku hashi gwenga ndo mwanalushi gwa Rumi?" Paulu hawakugambiri vyoseri yenyi Mlungu wakupangira kamwankula "nyina," 28 Mkulu gwa njagira kalonga, kutenda.' 11 Kulawirana na uweru ukalipa mwezandiri "Naneni nwera mwanalushi gwa Rumi kwa kulisipira kuwona na hangu iwabidi wayangu walii kunongoziya shiyasi shikulu." Paulu kalonga, "Kumbiti nenii na kwa kung'ola liwoku mpaka nsoka Dameski 12 "Aku mwanalushi gwa Rumi kwa kwiwuwa." 29 Wantu kuweriti na muntu yumu yawamshema Ananiya, walii weni waweriti kala kumlolera Paulu wawukiti muntu mguwira Mlungu, mweni kujimira malagaliru saa iraa illi. Ata mkulu gwa njagira ulii katiriti getu na yawamupanana ligoya nentu kulongolu pakavimaniti handa Paulu ndo mwanalushi gwa Rumi kwa Wayawudi yawaweriti walikala Dameski. 13 na handa kaweriti kamtawalira kala minyololo. 30 Yomberi kiziti kunola, kagoloka pakwegera naneni, Shirau yakuwi, mkulu gwa njagira kafiriti kuvimana kalonga, 'Mlongu Sauli! Guwonu kayi.' Palaa palii masitaka geni Wayawudi waweriti wamsitaki Paulu. kawona kayi, numulola. 14 Shakapanu Ananiya Hangu, kamyopoli Paulu minyololu, kaamuwa kalonga, 'Mlungu gwa wambuyi wetu kakusyagula watambika wakulu, na shizyungu shoseri waliwoni. gwenga gupati kuvimana mafiliru gakuwi na kumlola Shakapanu kamjegiti Paulu, kamgolosiya paulongolu ntumintumi gwakuwi muheri na kumpikinira mweni pa shizyungu.

pakayowera. 15 Kwa mana hauweri upitawu kwa wantu woseri pawawagambira galii gwagagawoniti na kugapikanira. 16 Vinu su, ga shishi kushelewa nentu? Gugoloki, gubatizwi na kuwusilirwa vidoda vyaku kwa kuluwa litawu lyakuwi.' 17 "Su, muyiti Yerusalem na panweriti nankumuwa Mlungu munumba nkulu moniti mawonu. 18 Numwoniti Mtua pakang'ambira, 'Guwuki Yerusalem kanongola kwa mana wantu wa panu hapeni wawujimiru upitawu waku kuusu neni.' 19 'Mtua' neni numwankula, 'wavimana pota kuffifa handa neni ndo ulii yakaweriti kankupitapita munumba za Mlungu na kuwabata na kuwakoma walii yawaweriti wankujimira. 20 Na handa shipindi

23 Paulu kawalola ndii wanashizyungu walii, shakapanu kanja kutakula, "Mwalongu wangu, mpaka lero nweriti nankulikala na nfiru iherepa paulongolu pa Mlungu." 2 Panu Mtambika Mkulu Ananiya kawahimiziya walii yawaweriti wagoloka pakwegera na Paulu wamwakuli mumlolmu. 3 Su, Paulu kamgambira, "Mlungu mweni hakakuwakuli mbalawandi gwenga handa shibambaza shawapakaziit shokaa! Guwera hashi, kulikala panu su guntozi shikamalagaliru na aku gumweni gwenga gugamega malagaliru kwa kuhimiziya wang'omil" 4 Wantu yawaweriti wagoloka palii wamgambira

Paulu, "Gumwigira mtambika mkulu gwa numba ulii Paulu kanshema kanduwa numjegi mntemba ya Mlungu!" 5 Paulu kankula, "Walonga wangu, ayu kwaku toziya kana shitwatira sha kukugambira." nuvrimana ndiri handa yomberi ndo Mtambika Mkulu. 19 Mkulu gwa wanjanjila kamkoliti liwoku mndemba Mana Malembu mananagala galonga, 'Nagumtakulira ayu kamjega pahala pagweka, kamkosiya, "Gwana vidoda mkolamlima gwa wantu waku." 6 Shipindi shishi sha kung'ambira?" 20 Yemberi kalonga, ashi Paulu kaliinaniti kala handa seemu yimu ya "Wayawudi waligambirana wakuluwi numjegi Paulu wanashizyungu walii iweriti ndo Masadukayu na Pashizyungu wankulipayira handa shizyungu shifira yimonga Mafalisayu. Su, katakula kwa liziwu likulu kupata visoweru avi kamili nentu kuusu yomberi. 21 paulongolu pa shizyungu, "Walongu wangu, nenii Kumbiti gwenga nagujimira, toziya wantu wawuwa ndo Mafalisayu, mwana gwa Mfarisayu. Neni wanjega nentu ya malongu msheshi walitanda kala kumkamula, kushizyungu toziya nulitumbira handa wahowiti walitatira weni mushirapu kuwera hapeni waliyi ama hawazuki." 7 Pakatakuliti kala aga, ndewu ikalipa kulanda mpaka wamlagi huti Paulu. Vinu wakala ilawiriti pakati pa Mafalisayu na Masadukayu na pawuhepera lagilu lyaku" 22 Mkulu gwa wanjanjila shipinga shipalanganika. 8 Shanziru sheni Shiweriti kalonga, gugendi zaku kotukungambira mutu yoseri ashi, Masadukayu wakolera handa wahowiti wazyuki handa gunjegera visoweru avi. 23 Su, mkulu gwa ndiri, kwahera wantumintumi wa kumpindi, na rohu jeshi kawashemiti wanjanjila wawili kawagambira, zyenii kwahera. Kumbiti Mafalisayu wajimira goseri "Muwatandi kala wanjanjila miya mbili, wakwena falasi aga matatu. 9 Umatu uyongerekiti na wamonga wa malongu saba na wanjanjila miya mbili yawawera wafunda wa Malagaliru ga shipinga sha Mafalisayu na migoha, wagendi Kaisariya, muweri kala kuwuka wagolokiti na kulavia malalamiku gawu kwa likakala, pamberi pa saa tatu pashiru. 24 Mtandi falasi wamu "Hatweniwoni shoseri shilii shikondola pakati pa mutu kwajili ya Paulu, wamjegiti Salama kwa Felisi, mkulu ayu, pamonga iwnera handa rohu ama ntumintumi gwa mkowa." 25 Shakapanu mkulu ayu gwa shenta gwa kumpindi kuyowera na yomberi." 10 Ndewu kalembiti hangu luhamba, 26 "Neni Klawudi Lusiya iweriti nkulu ata mkulu gwa wanjanjila katira handa nunkukulembera gwenga mtuwa Felisi, mkulu gwa Paulu mewampapulangi vipandivipandi. Hangu, mkowa. Nukulamsiya! 27 'Wayawudi wamkamuliti kawahimiziyiti wanjanjila wakuwi kwingga pakati mutu ayu na sambira wamlagi mewang'ambiriti ndiri paa shipinga shilii, wamlaviyi Paulu na kumwuziya handa yomberi ndo mwanalushi gwa Rumi na hangu mngati mliboma. 11 Pashiru pafatiti, Mtuwa kagolokiti ng'enda pamuhera na wanjanjila numlopoziya. 28 pakwegera na Paulu, kamgambira, "Guliyupi moyu! Numjegiti panlogolu pa shizyungu shawu shikulu Gumbitawulira panu Yerusalem, hagutendi ntambu nfira kuvimana shanziru sha masitaka gawu. 29 irayi ayi mlushi lwa Rumi." 12 Pawushiiti, Wayawudi Nyambuliti handa masitaka geni gahusu lukakatala watenditi waliwonii kwa bada. Waliyupa shiapi, lwa seemu zimu zya malagaliru gawu na hangu "Hapeni tuliyi wala kulanda mpaka patuweri kala monandiri handa katenda shoseri shifiruwa wamlagi tumlagi Paulu." 13 Wantu nentu ya malongu msheshi ama wamtatiri mshibetubetu. 30 Pawang'ambiriti ndo yawatenditi mpangu gwa kutenda hangu. 14 handa Wayawudi waweriti watenda mpangu gwa Su wagenditi kwa Mtambika Mkulu na wazewi, kumлага, amuwiti kumjega kwaku, nuwagambira walonga, "Twenga tulilapira handa hapeni tuliyi wasitaki wakuwi wajegi mashitaka gawu kulongolu shoseri kwa milomu yetu mpaka patumlaga Paulu. 15 kwaku." 31 Su, wanjanjila awa wamtoliti Paulu Vinu su, mwenga pamwera na shizyungu guwatumti handa ntambu yawawalagaliriti, wamjegi pashiru wajumbi kwa mkulu gwa majengeni su wamjegi Paulu palii mpaka Antipatiri. 32 Shirawu yakuwi wanjanjila kwamwenga pamlipayira handa mfira kuwayupa wa magulu wawuyiti kuliboma, wawaleka wanjanjila shisoweru shiherepa nentu kuusu yomberi. Tuweriti walii wawakwena falasi wandereyiti na mwanja ndiri kala kumлага ata pamberi pa kusoka panu." pamwera na Paulu. 33 Pawsokiti Kaisariya wamupiti 16 Kumbiti mwana gwa mlongu gwakuwi Paulu mkulu gwa mkowa su luhamba na kumtula Paulu kapikiniriti kuusu mpangu agu, hangu kagenda mngati pasi pa ukolamlima wakuwi. 34 Felisi pakabetuliti mwa boma kamgambira Paulu kuusu mpangu agu. luhamba alu kawakosiiti Paulu kalawa kumkoa gaa. 17 Panu Paulu kamshema yumu gwa wanjanjila, Pawamgambiriti handa kaweriti kalawa kumkoa kamgambira, "Gumtoli mndemba ayu kwa mkulu gwa Kilikiya. 35 Kalonga, "hampikiniri lisitaka lyaku gwa wanjanjila, kwana shintu sha kukugambira." pawasoka kala wasitaki waku." Shakapanu kaamuwa 18 Mnijagira kamtolia mndemba ayu, kumlonguziya Paulu wamloleri pamdamu gwa Herodi. mpaka kwa mkulu gwa wanjanjila, kalonga, "Mtatilwa

24 Pa mashaka mhanu, mtambika mkulu gwa Iwangu utanga na kulaviya tambiku. **18** Shipindi numba ya Mlungu Ananiya kingiriti Kaisariya nenii paveriti nankutenda aga su womberi wamomiti pamwera na wazewi wamu na wakili yumi gwa nenii Mnumba nkulu ya Mlungu, nweriti ntenditi kala malagaliru yawamshema Teritulu. Wamgendifriti mkulu vitwatira vya kulipunga. Panweriti ndiri na lipinga wa mkowa ulii wamgambira mashitaka gawu kuusu lya wantu ama ndewu yoseri. **19** Kumbiti kuweriti Paulu. **2** Paulu wamsheemit, na Teritulu kamlavilira na Wayawudi wamonga kulawa kumko gwa Asiya, mashitaka hangu, "Mtuwa Felisi, ulonguziya waku hawa watakiwa kuwera panu paulongolu pakuwi uherepa ujega ponga nkulu na kwa ulolera waku na kulavia masitaka gawu handa wana shoseri vitwatira vivuwa vitulwa weri toziya ya isi yetu. **3** sha kunsitakra. **20** Ama, guwaleki awa wawawera Shipindi shoseri na pahala poseri, kwa ntambu panu watakulii likosa lyawaliwoniti kwaneni shipindi zoseri, mtuwa Felisi, tuyvanya vitwatira vyoseri pang'olukiti paulongolu pashizyungu shawu shikulu, avi kwa mayagashii gavuwa. **4** Kumbiti, bila **21** payiweri hera visoweru avi vyantakuliti pang'olukiti kuhowiziya shipindi shaku nentu, tukuluwa kwa viheri paulongolu pawu, 'Mlungu kantozi ulaleru toziya ya vyaku, guyipkiniri isi yetu. **5** Tuyambula handa kukolera handa wahowiti hawazyukisiwi.' **22** Panu, muntu ayu ndo mbaya nentu. Yomberi katenda Felisi, yomberi mweni kaweriti kayimana njira ayi ndewu pakati pa Wayawudi kila pahala pasi panu weri, kahayilishiti kesi ayi. Kawagambira, "Navinu na viraa ndo mlongoziya gwa shama shili sha hantoz kesi ayi shipindi Lusya, mkulu gwa wanjigila, Wanazareti. **6** Kayi kajeriti kuyihalibisiya numba pakiza panu." **23** Shakapanu kamwimiziya mkulu nkulu ya kumluwira Mlungu, natwenga tumkamliti. gwa wanjigila kamtuli Paulu mshibetubetu, kumbiti Tufiriti kumtoza kugenderana na malagaliru getu kaweri na ulekizigu shiyasi na waganja wakuwi twaweni. **7** Kumbiti Lusya, mkulu gwa majengeni, kotukuwabera pawamupanana shakafira. **24** Pa kingiriti pakati, kamtoliti kwa likakala kulawa mmawoku mashaka madidini, Felisi kiziti pamwera na mdala getu. **8** Handa pagumgambira msitaki gwakuwi kiza gwakuwi Drusila yomberi kiveriti Myawudi. Kaamuiti kulongolu kwaku, Handa pagumkosiya gumweni Paulu wamjegi, kampikanira pakayowera kuusu guweza kuvimana vitwatira vyoseri avi vyatumsitakti kumjimiru Yesu Kristu. **25** Kumbiti shipindi Paulu kwa vyeni." **9** Na Wayawudi wajimira shisoweru pakanjiti kuyowera kuusu shashimfirizya Mlungu, sha masitaka aga pawatakula handa goseri aga kuusu kulikolamlima na kuusu lishaka ya kutoza gaweriti nakaka. **10** Su, mkulu gwa mkowa kamlekiziti iyaliyiza. Felisi katiriti na kulonga, "Vinu guweza Paulu katakuli. Nayomberi Paulu kalonga, "Nemelera kugenda, hanukushemi kaii pampata lupenu." **26** kujiteteya paulongolu paku panuvimana handa Shipindi shirashi kaweriti kankulitumba handa Paulu guwera mtoza gwa maisi aga kwa vinja vivuwa. **11** Kangamupiti shuma. Toziya ayi kamshemiti Paulu Guweza kuijakishiya handa nentu ndiri ya mashaka mala kwa mala na kuyowera nayu. **27** Pa vinja miwili ligumba na mawili hera gapita kwanjira pang'enditi avi, Porikiu Festu katoliti lupenu Iwa Felisi, kaweri kuguwira Yerusalem. **12** Wayawudi wamona ndiri mkulu gwa mkowa. Toziya kafiriti kulijegeleria kwa panalitakuziyana na muntu yoseri wamona ndiri Wayawudi, Felisi kamlekiti Paulu mshibetubetu.

25 Pa mashaka matatu kwingira kumko, Festu kalawiti kaisariya kagenda Yerusalem. **2** Watambika wakulu pamwera na walongoziya wa Shiawudi wampiti shisoweru kuusu mashitaka gakaweriti naga Paulu. Wamluwiti Festu. **3** Kawatenderi shiwtatira shiheri kwa kumjega Paulu Yerusalem. Waweriti watenda mpangu wamlagi pakawera mnjira. **4** Kumbiti Festu kankula "Paulu hakasigali mshibetubetu kulli Kaisariya na neni hang'endi aku ulavinu. **5** Muwaleki walongu wenu wagendi haku pamwera naneni wagalavii mashitaka gawu kuusu yomberi handa katenda shoseri shidoda." **6** Festu katamiti nawu kwa shipindi sha mashaka msheshi ama ligumba, shakapanu kawuya Kaisariya. Shirawu yakuwi kalikala pa kutozera, kaamuwa

Paulu wamjegi pashizyungu. 7 Shipindi Paulu pakati pamdamu gwa kuliwona waweriti walikola pakiziti, Wayawudi waweriti walawa Yerusalem na wakulu wa wanjagila na walongoziya wa lushi. wamzyengikiti wanjihi kulaviya misitaka gavuwa geni Festu kaamuwiti Paulu wamjegi mnumba. 24 Festu waweziti ndiri kugalanguziya. 8 Kwa kujiteteya, Paulu kalongiti, "Mfalumi Agiripa na woseri wawaweriti panu katakuliti, "Neni ndenda ndiri likosa lyoseri kuusu pamwera na twenga! Panu paulongolu penu kwana Malagairu ga Wayawudi, pota kuusu numba nkulu muntu yomberi shipinga shoseri sha Wayawudi panu ya kumluwa Mlungu, pota kumhusu Kaisari." 9 na Yerusalem kulii wanalamikiriti pawatenda umatu Festu kafiriti kulijegelera kwa Wayawudi na hangu handa kafiruwa kayi ndiri kuwera ukomu. 25 Kumbiti kamkosiya Paulu, "Hashi, gufira ng'endi Yerusalem nenii mona handa kaweriti katenda ndiri shoseri na aku wakakutozi kulongolu kwaneni kuusu misitaka shidoda ata kafruwa wamipi azabu ya kumlaga. aga?" 10 Paulu kankula, "Nankugoloka palongolu Kumbiti Paulu mweni kendeleiyiti kulongolu kwa pa shizyungu sha Kaisari, na palaa panu ndo Kaisari, amuwiti wamjegi. 26 Kwa uwega waneni nfiruwa kutozwa. Handa ntambu yaguvimana mweni, nahera visoweru kamili vyeni weza kumlembra nuwatendera ndiri Wayawudi vidoda vyoseri. 11 Kaisari kuusu yomberi. Ina mana numjega panu Su, payiweri neni wera na likosa lyanfiruwa azabu ya kuhowa, nduwa ndiri mundekiziyyi azabu ayi. Kumbiti handa kwahera unakaka pakati pamasitaka 27 Kwa mana iwezekana ndiri kumjega mtatilwa pota gawalaviyi wantu awa, kwahera yakaweza kuntula kukanda likosa shinaga ubaga."

neni kwa womberi. Ng'enda kulongolu kwa Kaisari!" 12 Su, pa Festu kuyowera na washawuli wakuwi, kamgambira Paulu, "Gufira kugenda kwa Kaisari, su, gugendi kwa Kaisari." 13 Pamberi pa mashaka gavuwa ndiri, Mtuwa Agiripa na Beriniki wasokiti Kaisariya su kulaviya ligoya lyawu kwa Festu. 14 Waweriti aku mashaka ng'o, Festu kamgambira mfalumi misitaka ga Paulu, "Kwana muntu yumu panu mweni Felisi kamtatiriti. 15 Pangenditi Yerusalem watambika wakulu wa numba ya Mlungu na wazewi wa Shiyawudi wamsitakiti na kunduwa numtozi. 16 Kumbiti neni ntakuliti handa shitiba shetu ndiri Warumi kumlavinya muntu kaazibwi pamberi pa msitakiwa hakeniliwoni na wasitaki wakuwi shinaga ubaga na kumupa lupenu lwa kujiteteya kuusu misitaka aga. 17 Su, pawasokiti panu, ngawalira ndiri, su tuliwoniti pashizyungu shirawu yakuwi, himiziya muntu ayu wamjegi. 18 Wasitaki wakuwi wagolokiti kumbiti walaviya ndiri misitaka madoda handa ntambu yanweriti nankulolera. 19 Ira hera nweriti na likakatala nentu pamwera nayomberi kuusu dini yawu na kuusu muntu yumu yawanshema Yesu yomberi kahowiti, kumbiti Paulu kankukololera handa kamkomu. 20 Neni maniti ndiri shakutenda kuusu shauli ali. Su, numkosiyiti Paulu handa kafira ng'endi kushizyungu Yerusalem kulii kwaajili ya misitaka aga. 21 Kumbiti Paulu kendereyiti kulongolu, kaluwa walekiziyyi mshibetubetu mpaka uwamuzi wa shitwatira ashi utendwi na Kaisari hangu amuwiti katami mshibetubetu mpaka paweza kumjega kwa Kaisari." 22 Su, Agiripa kamgambira Festu, "Nfira kumpikinira muntu ayu neni namweni, "Hagumpikiniri shirawu." Festu kamgambira 23 Hangu, shirawu yakuwi, Agiripa na Beriniki wiziti kwa nemeleru

26 Su, Agiripa kamgambira Paulu, "Guluusiwa kujiteteya." Panu Paulu kanyoshiti liwoku lyakuwi kujiteteya hangu. 2 Mtuwa Agiripa, nuliwona nana bahati lelu kujiteteya panlongolu paku kuusu mashitaka goseri aga geni Wayawudi waweriti watakula kuusu neni. 3 Asa toziya gumweni gwenga ndo mwana malifa gwa ntambu za Wayawudi na migogolu yawu, nukuluwa su gumpikiniri kwa uepelera. 4 "Wayawudi wavimana shisoweru sha makaliru gangu kwanjira uwananguta, ntambu yandamiti kwanjira kwanja pakati pa isi yangu aku Yerusalem. 5 Wavimana kwa shipindi shitali, na wawea kupitawulira, handa pawafira, handa kwanjira mwanzu ndamiti handa yumu gwa shipinga shana siyasa ikalipa nentu mudini yetu, yani shipinga sha Mafalisayu. 6 Na vinu na panu ntozwi toziya nulitumbira kwayidi kulii kweni Mlungu kawalagiliti wambuyi wetu. 7 Lagilu ali ndo liraa liliy alyalitumbirwa na makabila lilongu na mbili lya maisi getu, wankumtendera Mlungu kwa nakaka paliwala na pasbiru. Mtuwa mfalumi, Wayawudi wankunzitaki toziya ya litumbiru ali! 8 Kwa shishi mwenga mwona tabu nentu kujimira handa Mlungu kawazyukisiyaga yawahowiti? 9 Nakaka neni namweni njimiriti handa ndo lihengu lyangu kutenda vitwatira vivuwa kulirema litawu lya Yesu gwa Nazareti. 10 Shitwatira ashi ndo shantenditi aku Yerusalem. Neni namweni mpatiti uwezu kulawa kwa Watambika wakulu, mpatiti kuwatula mushibetubetu wavua wa wantu wa Mlungu. Nawomberi pawatozitwi kuwashowiziya, ngalambuziiti simbi za kujimira. 11 Ntambu yimonga neni ng'enditi munumba za Mlungu panagalira womberi wazibowi,

naneni panjera kwa makakala wayigilangi njimiru ashishitendeka ndiri kwakulififa. 27 Mfalumi Agiripa, yawu. Maya gangu gaweriti makulu nentu kwawomberi hashi, gwana njimiru na wambuyi? Nuvimana handa ata ng'enditi kuwatabisya mlushi za patali. 12 "Kwa gujimira." 28 Agiripa kamwankula Paulu, "Mushipindi nfiru iraa ayi, ng'enditi Dameski shipindi shimu, shididini hera, hashi gulihola haguntendi nweri neni nweriti na utuwa na malagiliru kulawa kwa Mkristu?" 29 Paulu kamwankula, "Nankumluwa Mlungu Watambika Wakulu. 13 Mheshimiwa, shipindi panweriti handa, kwa katetu ama shipindi shitali, gwenga ndiri mnjira, saa sita paliwala, moniti uweru mkulu kuliku hera ila woseri yawampikinira lero wapati kuwera wa mshenji pawuyaka kulawa kumpindi, uzyengeta ntambu yanwera neni, kumbiti pota minyololu ayi." neni na walii waweriti wanamwanja wayangu. 14 30 Panu Mfalumi Agiripa, mkulu wa mkowa, Beriniki Twawoseri twenga tuguwiti pasi, naneni mpikanira na woseri walii wawaweriti pamwera nawomberi, liziwi ling'ambira kwa Shiebraniya, 'Sauli, Sauli! Kwa wagolokiti. 31 Pawawukuti kala, waligambiziyana, shishi gundenda? Gulitenda hera handa ng'ombi "Muntu ayu katenda ndiri shoseri shashifiruwa azabu yakaguma liteki fimbu ya mtuwa gwakuwi." 15 Neni ya kumlaga ama kutatirwa." 32 Yomberi Agiripa nkosiyyiti, "Gwee gwa gaa Mtuwa?" Mtuwa kankula, 'Neni ndo Yesu mweni gwenga gwaguntabisya.

16 Gwimuki vinu, gugoloki. Nukulawira su nukutuli nakamu guweri ntumintumi gwangu. Guwalanguziyl wantu wamonga vitwatira vyaguviwoniti lelu na vili vyeni vyankali hanukulanguziyl. 17 Hanukulopoziyi na wantu wa Israeli na wantu wa Israeli na wantu wa maisi gamonga geni neni nukulagiliri kwawomberi. 18 Hagugatumuliziyl masu gawu na kuwatenda womberi walawi muluwindu na kwingira muwulangala, walawi mumakakala ga Shetani na wamgalambukiri Mlungu su wapati ulekiziwu wa vidoda vyawatenditi na wapati uhala pakati pawu kwa walii yawapungitwi kwa njimiru yaiwera kwaneni." 19 "Hangu, Mtuwa Agiripa weza ndiri kuweri mkaidi kwa mawonu aga ga kumpindi. 20 Ila nyanyiti kubwera kwanja kwa wantu wa Dameski, shakapanu kwa walii wa Yerusalem na isi yoseri ya Yudeya, na viraa kwa wantu wa maisi gamonga. Nuwahimiziyiti wamgalambukiri Mlungu na kulangalira kwa vitendu handa waleka vidoda vyawu vyawatenditi. 21 Toziya ayi, Wayawudi wankamuliti paweriti Mnumba nkulu ya Mlungu, wajeriti kunaga. 22 Kumbiti Mlungu kandangiti, na avi mpaka mashaka ga lelu ngoloka ugangamala panavia lulangaliru kwa woseri, wakulu na wadidini. Gatakula ndo galii geni wambuyi na Musa watakuliti hagalawiri. 23 Yani kafiruwa Kristu katabiki na kaweri gwa kwanja kuzyuka kulawa kwa wahowiti, su wabweri handa uweru wa ulopoziya uwalangalira vinu wantu woseri, Wayawudi na viraa wantu wawawera ndiri wayawudi. 24 Paulu pakayiziti panu mukujitetea kwakuwi, Festu katakuliti kwa liziwi likulu, "Paulu! Gwana lukwali! Kubetula kwaku kuvuwa kukujegea lukwali!" 25 Kumbiti Paulu katakula, "Nahera lukwali mtuwa Festu. Shantakula ndo nakaka hera. 26 Gwenga Mfalumi guvimana vitwatira avi, hangu weza kuyowera pota lyoga palongolu paku. Nahera shashatika handa malawiru aga gamanika kwakuwi toziya shitwatira

27 Pawaamuwti kala twendereyiti na mwanja mpaka Italiya, wamtuliti Paulu pamwera na watatirwa wanonga pasi pa ulolera wa Yiliu yakaweriti mkulu gwa mashonta pakati shipinga yawashishema "Shipinga sha Augustu." 2 Tukweniti meli ya Adiramitu iweriti yangugenda na kupitira bandali zimu za mkowa gwa Asiya, tuyanja mwanja. Alisitariku, mwenikaya gwa Makedoniya kulawa Tesaloniki, kaweriti pamwera natwenga. 3 Shirau yakuwi tusulusiyi nanga pakati pa bandali ya sidoni. Yiliu kamtendiriti Paulu viheri kwa kumluusu kawawoni wagana wakuwi na kumpanana nfiru zyakuwi. 4 Kulawa aku twendereyiti na mwanja, kumbiti kuweriti na lihega liweriti lyankuvuma kwa kanongola nentu kutuyizira kwa ulongolu, tupitiliti uwega wa shisiwa sha kupiru kweni lihega liweriti livuwa ndiri. 5 Shakapanu tulokiti bahali ya kilikiya na Pamfiliya, tusulusiti nanga Mura, lushi lya Lukiya. 6 Panu afisa ulii kawoniti meli yimu ya Alekizandiriya yaiweriti yankugenda Italiya, na hangu katukweniziyi twingira mngati mwakuwi. 7 Tugenditi mpolimpoli kwa mashaka gavu na kwa ntabiku tusokuti pakwegera na Kenidu. Toziya lihega liweriti lyankali lyankutukoma, tupitira uwega wa kushana kushisiwa sha Kireti, kugenda Salumoni. 8 Tupititi pambeku yakuwi mpolimpoli kwa ntabiku tuyingiriti pahali pawapashema "Bandali nyanyi," pakwegera na lushi lwa Laseya. 9 Shipindi shivuwa shipititi, na hata mashaka ga kulikala pota kuliya gaweriti gaperiti kala. Vinu iweriti atali nentu kugenda na meli. Su, Paulu kawayupiti moyu, 10 "Watuwa, nulihola handa mwanja agu haguweri gwa ntabiku na kwa asala ivuwa kwa memiziwi ya meli hera, ila viraa kwa makaliru getu." 11 Kumbiti afisa ulii kakwegitwi nentu na maholu ga nahoza na ga mweni kana meli kuliku galii gakatakuliti Paulu. 12 Toziya bandali ayi

iweriti ndiri pahala paherepa pa kulivaga shipindi kutila kugomuluwa mumatalawu, wasulusiyiti nanga sha mbepu, wawuwa wfafiriti kwendeleya na mwanja, mshehi kumpeli kumeli, waluwa kushii kanongola. payiwezekana mpaka Foiniki. Foiniki ndo bandali ya **30** Wanamashi wfafiriti kushapira, na wasulusiyiti Kireti yaigenda kushana na kwaguzyeta mshenji na kala mtumbwi mmashi, walipayira handa wagenda kusika na kwaguzyeta mshenji, na aku mewawezi kusulusiya nanga uwega wa kulongolu kwa meli. **31** kulivaga shipindi sha mbepu. **13** Su, lihega lyanyani Kumbiti Paulu kamgambiriti mkulu gwa jeshi ulii na lya kusi lyanjiti kuvuma, nawomberi washeriti wapata wanjagila wakuwi, "Handa wanamashi awa hapeni lengu lyawu. Hangu wawusiya nanga, wendesa meli wasigali mngati mwa mtumbwi, hapeni mlopoziwi." **32** pakwegera nentu na mpeku ya Kireti. **14** Kumbiti Panu wanjagila walii wazidumuliti ngoyi zyaziweriti katepu hera, lihega likalipa lishemwa "Lihega lya ziklera mtumbwi, waguleka gutolwi na mashi. **33** kusika" liyanja kuvuma kulawa kushisiwa. **15** Lihega Pakwegera na mandawira, Paulu kawahimiziyiti woseri liikomit meli illi, na toziya tusinditi kulidiwira, tuyileka walii shiboga "Kwa mashaka lilongu na mshehi vinu ijegwijegwi na lihega ali. **16** Litanda limu lyalishemwa muwera mumashashatiku na pota kuliya, hamweni Kauda litupingira shididini kwa liyega lili, na patupititi lii shintu shoseri. **34** Su, nuwaluwa mlii shiboga kusika mwakuwi tufaulti, iweriti kwa tabu, kusalimisha toziya mshifira su muwezi kwendeleya kulikal. Toziya mtumbwi gwa meli. **17** Wanamashi walii wagunikitii ata viri yimu mumituwi yenu hapeni yagamiri" **35** mtumbwi mngati, shakapanu wayizyengetitanya meli Pakatakulita kala hangu, Paulu katoliti libumunda, ngoyi na kuitawa kwa likakala. Watiriti kuwera kalonga maya ga shi Mlungu pamberi pa woseri, mewawezi kugomuluwa pambeku pa Siriti. Hangu kaumega, kanja kuliya. **36** Panu woseri wapata moyu, wasulusiyiti matanga na kuyileka meli ijegwijegwi na na womberi vila waliya shiboga. **37** Woseri waweriti lihega. **18** Lipuga lyendereyiti kuvuma na shirawu wantu mia mbili na malongu saba na sita mumeli. **38** yakuwi wayanja kuyasa kunja shehena ya meli. **19** Pa kila yumu kuliya shiboga sha kwikuta, wapunguliti Lishaka lya tatu, wayanja viraa kuyasa mmashi vintu kutopa kwa meli kwa kuyasa viboga mubahari. **39** nya meli kwa mawoku gawu weni. **20** Kwa shipindi Pawushiiti, wanamashi wavezandiri kuyimana isi sha mashaka gatangala tuweza ndiri kuwona mshenji illi. Ira wawoniti guba yimu yana mpeku, Waamuwa ama ntondi, lipuga lyendereyiti kuvuma nentu, ata kusulusiya nanga aku handa payiwezikana. **40** litumbiru lyoseri lya kuponeka litupera. **21** Pa kulivaga Hangu wazidumuliti nanga na kuzileka mubahari, shipindi shitali pota kuliya shiboga, Paulu kagolokiti na shipindi shiraa ashi waziyopola ngoyi zaziweriti pakati pawu, katakula, "Waheshimiwa, meyiweriti ziguyopa msukanu, shakapanu wagolosiya tanga mbaka handa mungampikiniriti na kuleka mwanja yimu palongolu kukola lihega, wagenditi kumpeku. **41** kulawa Kireti handa mngatenditi hangu metushapili Kumbiti wasokiti pahali pena mikondu miwili ya bahari tabu ayi na asala zoseri azi. **22** Kumbiti vinu iliwona, na meli igomuluwa. Seemu ya palongolu nankuwaluweni muweri na moyu, kwahera hata yumu iweriti imiruwa mumhangga pota kutikinyika. Seemu gwenu mekahowiziyi ukomu wakuwi, meli hera ndo ya kumbeli ya meli lyanjiti kumegeka vipandi vipandi haiyagamili. **23** Toziya lishu ntumintumi gwa kumpindi kwa makomangga ga likakala lya makupala. **42** gwa ulii Mlungu mweni neni ndo gwakuwi na yomberi Wanajagira wfafiriti kuwalaga watatirwa woseri kwa neni numguwira kandawiliti, **24** kang'ambira, 'Paulu, kutira handa wankusuga mpaka kumbeku na kutoloka. kotukutira! Mpaka hagugoloki pawulongolu pa Kaisari, **43** Kumbiti toziya afisa jeshi ulii kafiriti kumlopoziya na Mlungu, kwa lusungu lyakuwi kakutangi kwa Paulu, kawaberiti nawatenda hangu. Kaamuliti walii kuwalopoziya woseri wawagenda mwanja na gwenga.' yawamana kusuga wakopoki kulawa mumeli na **25** Hangu, wahishimiwa, mulipanani moyu! Toziya kusuga mpaka kumpeku. **44** Na wamonga wayizi numjimiria Mlungu kuweri hayiweri teratera ntambu pawalikolilera mumbawu ama muvipandi nya meli yawang'ambiriti. **26** Kumbiti ndo mpaka hatuyawi kumpeku kushisiwa tunga." **27** Pashiru pa lishaka lya **45** lilongu na mshehi tuweriti twankukwegwa aku na kumpeku.

28 Patusokiti kala nyanyi muisi iyuma, tuvimaniti kuwera shisiwa shillii shishemitwi Malita. **2**

Wenikaya wa palli watutendiriti gaherepa nentu. Vula iweriti yankwanja kutowa na kuweriti na mbepu, su wakoziyiti motu na watushemeriti woseri twenga.

3 Paulu kasoliti shisanka shididini sha mbawu na

pakashituliti mumotu, toziya ya livuki lya motu, njoka Pawankosiyiti kala na kuwona nahera shidoda shoseri, yakawera na usungu kalawiti mushisanka shilii na womberi wafiriti kulekeziya. 19 Kumbiti Wayawudi kumnyengelera muliwoku lyakuwi. 4 Wenikaya wa wamonga walemiti shitwatira ashi, nenii nazimika palii pawamuwoniti njoka ulii kalyenyengelera muliwoku kukata lufaa kwa Kaisari tembera nenii nweriti ndiri na lya Paulu, su waligambiziyanu, "Muntu ayu kalagaga shoseri sha kuwasitaki wantu wa lushi Iwangu. 20 tembera kalopoziwa kulawa mubahali, kuhowa hapeni Toziya ayi nduwa kuliwona na kuyowera na mwenga, kumleki kalkali!" 5 Kumbiti Paulu kampuntiriti njoka mana ndawalirwa minyololu ayi toziya ya litumburu ulii mumotu na mweni katenduwitwi ndiri ata padidini. lili lya Israeli." 21 Womberi wamwankula, "Twenga 6 Wantu waweriti wankulolera mekatutumuki ama tuwanka ndiri luhamba Iwoseri kulawa Yudeya kuusuu mekaguwi na kuhowa. Kumbiti pakwoyera kwa shipindi gwenga, ama kwahera mlongu yoseri yakiziti panu na shitangala na kwona kwahera shoseri shashimlawiritu, kulaviya shisoweru ama kutakula shoseri shidoda womberi wagalamburiti maholu gawu na kwanja kuusuu gwenga. 22 Kumbiti metufiri kupikinira kulawa kulonga kuwera yomberi ndo mlungu. 7 Pakwegera kwaku shilii shaguhola toziya tuvimanana kuwera na pahala palii paweriti na malambu ga mkulu kila pahala wantu wankutakulira madoda kuusuu gwa shisiwa shilii yakashemitwi Publiu. Yomberi womberi." 23 Su pawapangiti lishaka lya kuliwona na katuwankiti na kututendera kwa moyu guherepa kwa womberi, wantu wawuwa wiziti kwanjira mandawira shipindi sha mashaka matatu. 8 Tati gwakuwi Publiu mpaka pamihii Paulu kawagambiriti vitwatira vivuwa kagonjiti mushitanda, yomberi kaweriti kypyupa na na kulaviya ukapitawu kuusu Ufalumi wa Mlungu. kupweka mwazi. Paulu kingiriti mnumba su kamwonii Yomberi kajeriti kuwatenda wajimiru shisoweru kuusuu na pakaluwa Mlungu, katula mawoku pamlweri na Yesu kulawa Mumalagaliru ga Musa na malembu ga kumponiziya. 9 Kulawirana na shitwatira ashi, wantu wambuyi wa Mlungu. 24 Wamonga wawu wajimiru woseri yawalikaliti mushisiwa shilii, walii yawaweriti shisoweru shakuwi kumbiti wamonga wajimiru ndiri. 25 walwelii su wiziti na waponiziwitwi. 10 Womberi Su womberi wajimiriana ndiri, na payawanji kuwuka, watupananiti ligoya nentu, na twenga patuweriti Paulu katakuliti shitwatira shimu, "Rohu Mnanagala kala mumwanja kupitira mubahali, womberi watuliti katakuliti nakaka na watati wenu palii kupitira Isaya mumtumbwi vintu vivuwa vyatuvifiriti. 11 Pa miyezi mbuyi gwa Mlungu, 26 Pakalongiti, 'Gugendi kwa mitatu twanjiti mwanja kayi kwa meli yaigolokiti wantu awa na gukawagambiri, kupikinira hampikiniri, pashisiwa shilii toziya ya shipindi sha mpepu. Meli kumbiti hapeni mwerewi, kulola hamloli, kumbiti ayi iweriti ya Alekizandiriya iweriti na alama ya hapeni mwoni. 27 Toziya myou ya wantu awa milungu mawira yawashemwa Kasita na Polukisi. iwera ikamala, na makutu gawu gadiwa womberi 12 Patusokiti mlushi lwa Sirakusi, tulikaliti aku kwa wawona ndiri. Pamonga womberi mewaloli kwa mashaka matatu. 13 Kulawa kului tugenditi pampeku masu gawu na mewapikaniri kwa makutu gawu, pa bahari na tusokiti mlushi lwa Regiu. Lishaka mewavimani kwa myou yau na mewang'alambeukiri, lyalifititi lyega lyalihera makakala lyanjiti kuvuma na nenii meniwaponiziyi." 28 "Su nenii nfira mwenga kulawa kusika, na kwa mwanja gwa mashaka mawili muvimani kuwera ulopoziya wa Mlungu ujegwa tusokiti mlushi lwa Potioli. 14 Aku tuwawoniti walongu kwa wantu yawawera ndiri Wayawudi na womberi yawatushemiriti tulikaliti pamuhera nawomberi kwa hawapikiniri!" 29 Na yomberi pakatakuliti kala visoweru lijuwa limu. Su twendereyiti na mwanja mpaka tusokiti avi, Wayawudi wawuka pawawera na visoweru Rumi. 15 Walongu wa aku Rumi pawapatiti visoweru mumyoyu mwawu. 30 Kwa shipindi sha vinja viwili vyetu, womberi wiziti kulisoku lya Apiu na pahala vyoseri Paulu kalikaliti kulaa pakaya pakapangiti papashemwa "mikahawa mitatu" kutwanka. Paulu mweni, kaweriti kankuwashemera woseri yasokiti pakawawoniti, yomberi kalongiti mayagashii Mlungu, kumulamsiya. 31 Kwa ugangamala na pota na lyoga su shitwatira ashi shimbenditi kaweriti na moyu. yomberi kaweriti kankuwubwera Ufalumi wa Mlungu 16 Patusokiti Rumi, Paulu wamlekeziyiti kulikala na kufunda kuusuu Mtuwa Yesu Kristu.

gweka yakuwi pakawera na mnjagira yumu gwa kumlolera. 17 Pa mashaka matatu, Paulu kawashemiti pamuhera wakulu wa Shiyawudi. Pawajoinikit kala, yomberi kawagambiriti, "Walongu wangu, tembera nenii nuwatenda ndiri shitwatira shoseri wantu wetu ama vitiba nya watati wetu kumbiti nkamuliti aku Yerusalem na kutulwa mumawoku mwa Warumi. 18

Warumi

1 Neni Paulu mmanda gwa Kristu Yesu, Mlungu kansyaguliti nenii weri ntumintumi na yakanshemiti mbweri Shisoweru shakuwi Shiwigira. 2 Shisoweru Shiwigira ashi ndo shilii Mlungu shakawalagiliti kala wantu wakuwi kipitira wambuyi wakuwi Mumalembu Mananagala. 3 Shisoweru Shiwigira ashi shimuyoweleria Mwana gwakuwi, Mtua gwetu Yesu Kristu, munshimba kayiwukiti muwukowu wa Dawudi. 4 Kumbiti Rohu Mnanagala kamlanguziyiti Yesu Kristu Mtua gwetu kawonikaniti kuwera Mwana gwa Mlungu kana makakala pakamzyukisiyiti. 5 Kipitira mweni, Mlungu kamupananiti nenii manemu ga kuwera ntumintumi gwa Kristu, su nuwalongoziyi wantu wa isi zoseri wajimili kulawirana na njimiru. 6 Na mwenga viraai yamuwera Rumi, mwenga Mlungu yakawashemiti muwieri wantu wakuwi Yesu Kristu. 7 Su nuwalembilera mwawoseri mwenga yamulikala Rumi, ndoweni Mlungu yakawafira na yakawashemiti muwieri wantu wakuwi. Manemu na ponga ga Tati gwetu Mlungu na Mtua gwetu Yesu Kristu gaweri pamuhera na mwenga. 8 Pamberi pa goseri, nenii nonga mayagashii kwa Mlungu gwangu kipitira Yesu Kristu kwa mwawoseri mwenga, toziya wantu wa pasipanu poseri wapikinira kuusu njimiru yenu. 9 Mlungu yanumtendera kwa moyu gwangu gwoseri kwa kushibwera Shisoweru Shiwigira sha Mwana gwakuwi, ndo mkipitawu gwangu kwa shilii shantakula kuwera sha nakaka. Mlungu kavimana kuwera nuwahola mwenga 10 mashaka goseri nsali. Numuluwa Mlungu pakafira mweni kampanani lopenyu lwa kuwatyangira mwenga vinu. 11 Toziya nfira nentu kuwawona su mpati kuwapanana mafupu yagalawa kwa Rohu Mnanagala, gagatenda muwieri mgangamala. 12 Shantakula ndo ashi, yanamana kuwera twoseri hatutangani, njimiru yenu hayinkamaziyi nenii na njimiru yaneni hayiwakamaziyi mwenga. 13 Waganja wangu, nfira muvimani kuwera mala zivuwa nfiriti kuwatyangirani mwenga, kumbiti kuweriti na shintu shashineweleriti kutenda hangu. Nfira mpati mota nkulu nenii weri pakati pa mwenga ntambu yampatiti pakati pa wantu wamonga yawawera Wayawudi ndiri. 14 Nana uwanda wa kutenda kwa wantu woseri yawawera Wayawudi na wantu yawawera ndiri Wayawudi, viraai kwa wantu yawawera na luhala pamuhera na wantu yawahera luhala. 15 Toziya ayi, nfira nentu kubwera Shisoweru Shiwigira kwa mwenga viraai yamulikala Rumi. 16 Mona ndiri soni kubwera Shisoweru Shiwigira,

toziya geni ndo makakala ga Mlungu kuwalopoziya wantu woseri yawawera na njimiru, kwanja Wayawudi shakapanu viraai kwa wantu yawawera Wayawudi ndiri. 17 Toziya Shisoweru Shiwigira shimplanguziya Mlungu ntambu yakawajimira wantu waweri waheri kulongolu kwakuwi. Shitwatira ashi shitendeka kwa njimiru kwanjira lishaka iya kwanja mpaka upeleru. Ntambu Malembu Mananagala galembitwi, "Muntu yakamfirizya Mlungu, hakalkali kwa njimiru." 18 Maya ga Mlungu gagubutulwa kulawa kumpindi kuusu vidoda na ukondola wa wantu ndoweni kwa njira zyau zidoda zilema unakaka naumanikana. 19 Mlungu hakawakomangi womberi, toziya goseri yagaweza kumanikana kwa Mlungu ga paweru, Mlungu mweni kagatenda gaweri paweru kwa womberi. 20 Kwanjira Mlungu pakawumbiti pasipanu, zyumi zyakuwi na uwezu wakuwi wa mashaka goseri na umlungu wakuwi, tembera viwoneka ndiri kwa masu, womberi wavimaniti vintu vyakavinyawiti Mlungu. Su wantu hapeni waweri na shipayiru. (a^{udios} g126) 21 Womberi wammana Mlungu, kumbiti wampananiti ndiri ligoya lyalifiruwa ama kulonga mayagashii, kumbiti maholu gawu gawera gapotoka na mahala gawu gamema luwindu. 22 Womberi walonga wawera na luhala kumbiti ndo wazyigizyigi. 23 Wagalambuzyiti ukwisa wa Mlungu yakalikala mashaka goseri na womberi wafatiti ukwisa wa vinyagu vyavinyawa mfanu gwa muntu yakahowa ama wampongu ama wankanyama ama vigongolu yavikwakawawa. 24 Su Mlungu kawaleka womberi watendi vitwatira vidoda vya lumata iya myoyu yahu na kilitenderana vitwatira vya soni munshimba zyau. 25 Womberi wawugalambula unakaka kuusu Mlungu kwa upayira, su waviguwira na kuitendera vilii Mlungu vyakavivumbiti pa mweni yakaumba, ndomweni kafiruwa kukwiswa mashaka goseri! Yina haa. (a^{ion} g165) 26 Toziya womberi watenda hangu, Mlungu kawaleka watendi vitwatira vya soni. Ata wadala waleka kuliwona na wapalu na waligonjeka weni kwa weni. 27 Ntambu iraayi na wapalu, waleka kuliwona na wadala, waligonjeka weni kwa weni na walitenderana vitwatira vya soni, su malawiranu gakuwi walijegera weni azabu yayilawirana kwa vitendu vyawu vidoda vyawavitenda. 28 Toziya wantu awa mumaholu gawu walemiti kummana Mlungu, Mlungu kawaleka mumaholu gawu gapotoka, watenda galii ndogeni gafiruwa ndiri kutendwa. 29 Wamema ntambu zyoseri zya udoda na zuluma na lwalija na ujisadi na weya na ulagaji na ndewu na upayira na nfiru idoda. Womberi wasengenya 30 na kilitakulirana udoda weni kwa weni, womberi ndo wantu yawamkalaziya Mlungu na womberi ndo

wafizuli na yawawera na shibuli na kuliona na kutenda ndiri wahera Malagaliru ga Musa, kumbiti womberi madoda na yawajimira ndiri walera wawu. 31 Womberi pawatenda vilii vyavilagalarwa Mumalagaliru ga wahera nfiru, watenda ndiri vilii vyawalagiliti na wahera uheri ama lusungu kwa wamonga. 32 Wavimana kuwera Malagaliru ga Mlungu galonga kuwera wantu yawaikala ntambu ayi, wafiruwa kuhowa. Hera ndiri kwa womberi kwendeleya kutenda vitwatira avi, kumbiti wajimilirana na wamonga yawatenda vitwatira avi.

2 Ganja gwangu, hashi gwenga gwankuwatoza wamonga? Gwenga nakamu hapeni gujiteteyi, ata handa gwenga gwagaa, toziya paguwatoza wamonga, shakapanu gwenga gutenda vitwatira vira a vilii vyawatenda womberi, su gulitoza gumweni. 2 Tuvimana kuwera utoza wa Mlungu kwa wantu yawatenda vitwatira gambira avi, ndo ugoloka panakaka. 3 Kumbiti gwenga ganja gwangu yaguwatoza wantu yamatenda vitwatira gambira yaguvitenda gwenga, hashi, gwenga gulihola kuwera hapeni gupati utoza wa Mlungu? 4 Ama guzara wlusungu lwakuwi lukulu, ustaimilivu wakuwi na uhepera wakuwi? Nakaka guvimana kuwera Mlungu ndo muheri, toziya yomberi kankujera kukulongoziya guleki vidoda vyagutenda. 5 Kumbiti gwenga gwana ukamala na ukayidi wa moyu, su gwankulinyawira azabu gumweni kwa lishaka lili iya maya ga Mlungu na utoza wa uheri wakuwi haugubutulwi. 6 Lishaka ali Mlungu hakamlipi kila muntu kugenderana na matendu gakuwi. 7 Wantu walii yawatenda gaherepa na kusakula ukwisa na ligoya iya Mlungu na kotu kuhowa, Mlungu hakawapananu ukomu wa mashaka goseri. (aiōnios 9:16) 8 Kumbiti wantu wamonga yawawera wabinatsi, yawalema vitwatira viheri na kutenda vitwatira vidoda, Mlungu hakawamiminiri maya gakuwi. 9 Hakuweri na ntabika pamuhera na utama kwa wantu woseri yawatenda vidoda. Haviwpati Wayawudi huti na shakapanu kwa wantu yawawera ndiri Wayawudi vira. 10 Kumbiti Mlungu hakawapananu ukwisa na ligoya na ponga kwa wantu woseri yawatenda maheri, kwa Wayawudi kwanja na vira a kwa wantu yawawera ndiri Wayawudi. 11 Toziya Mlungu hakamtozi kila muntu teratera pota na kubagula. 12 Wantu yawawera Wayawudi ndiri, walii yawahera Malagaliru ga Musa, womberi watenda vidoda na hawagamili pota na Lilagaliru. Wayawudi wawera na Lilagaliru, womberi watenda vidoda, su hawatozwi kwa Lilagaliru. 13 Toziya ndiri yawapikanira Malagaliru kuwera ndo wamfiriziya Mlungu, kumbiti woseri yawagajimira Malagaliru ndo wamfiriziya Mlungu. 14 Wantu yawawera Wayawudi

ndiri wahera Malagaliru ga Musa, kumbiti womberi Musa, su womberi wawera malagaliru gawu weni, ata womberi pawahera Malagaliru ga Musa. 15 Mgenderanu gwawu gulanguziya kuwera Malagaliru galembwa mumyoyu mwawu. Myoyu yawsu viraa ilanguziya kuwera shitwatila ashi ndo shanakaka, toziya maholu gawu mala zivuwa gawatoza na mala zimonga gawalolera. 16 Su kulawirana na Shisoweru Shiwigira shanushibwera, ndo ntambu hayiwi mulishaka Mlungu pakatoza vitwatira nya ubada nya wantu kuitira Yesu Kristu. 17 Ntambu gaa kuusu gwenga? Gumweni gulishema Myawudi, gulitumbira Lilagaliru iya Musa na gulitumbira kuwera gwa Mlungu, 18 gushimana shakafira Mlungu gutendi na gulifunditi Mulilagaliru kusyagula shitwatira shiheri. 19 Gwenga gwana unakaka kuwera gwa mlonguziya gwa Iwisi na guwera ulangala kwa wantu woseri yawawera muluwindu, 20 guwera mfunda gwa wazyigizyigi na yawahera mahala. Gwana unakaka kuwera Mulilagaliru iya Musa gwana mfanu gwa mahala gakamilika. 21 Su gwenga guwafunda wamonga, iwera hashi gulifunda ndiri gumweni? Guwabwelera wamonga nawiwa, kumbiti gumweni gwiwa. 22 Gulonga, "Namtenda uhumba," kumbiti gumweni gwankutenda uhumba. Guvikalalira vinyagu, kumbiti gwenga gulitulira ulunda kwa kwiwa mnunba zya vinyagu. 23 Gwenga gulitumbira gwana Lilagaliru iya Mlungu, kumbiti gumzarawu Mlungu kwa kugalema Malagaliru gakuwi. 24 Malembu Mananagala galembwa, "Toziya ya mwenga Wayawudi, wantu yawawera Wayawudi ndiri waligilanga litawu iya Mlungu." 25 Handa pamulijimila Lilagaliru iya Musa, kwingiziwa jandu kwamwenga hakuweri na mana, kumbiti pamjimila ndiri Lilagaliru iya Musa mbaka memleki kwingira jandu. 26 Handa muntu yakawera ndiri Myawudi, ndomweni kashemitwi kayingiziwitwi ndiri jandu, pakalijimira lyalifiruwa Mulilagaliru iya Musa, Mlungu hakamuholi kuwera kayingiziwa jandu. 27 Wantu yawawera Wayawudi ndiri, hawakutozi gwenga Myawudi toziya gulilema Lilagaliru iya Musa, ata paguwera na malembu ga Lilagaliru iya Musa na gwingiziwa jandu, kumbiti womberi walijimira Lilagaliru iya Musa, ata pawawayingiziwitwi ndiri jandu. 28 Huti ndiri kila muntu yakawoneka kwa masu kuwera Muyawudi ndo Muyawudi gwanakaka, ama muntu hapeni kaweri Muyawudi gwanakaka toziya kingiziwa jandu. 29 Myawudi gwanakaka ndo ulii yakaweriti Myawudi mngati, ndomweni yakayingiziwa jandu mumoyu na ali ndo lihengu iya Rohu gwa Mlungu, ndo shitwatila ndiri sha malembu ga Lilagaliru. Muntu

gwa ntambu ayi kapananitwi uzyumi, kulawa ndiri kwa wantu kumbiti kulawa kwa Mlungu.

3 Su Myawudi kana shishi shongeleka kuliku wamonga? Ama kwingira jandu kwana mota gaa?

2 Yina, kwana mota zivuwa! Mlungu kawapananit huti Wayawudi ujumbi wakuwi. **3** Kumbiti hashiweri ashi handa wamu wawu waweriti ndiri wajimirika, hashi, shitwatisira ashi hashiwusiyi ujimirika wa Mlungu?

4 Ndala! Mlungu hakasigali gwa nakaka mashaka goseri, tembera wantu woseri wawera wapaya. Malembu Mananagala galembwa, "Kila paguyowera, visoweru vyaku vyavimfirizya Mlungu, hagukanki masitaka gaku mushizyungu." **5** Kumbiti payiweria vidoda vyetu vilanguziya kuwera Mlungu kankutenda kwa uheri, su hatulungi kuwera Mlungu kapata ndiri uheri pakatwazib? Neni nankutakula shimuntu. **6**

Ndala! Meyiweri hangu, hashi Mlungumekawezikutoza pasipanu? **7** Pamonga hagulongi, payiweria neninamwaminika ndiri, wankumlanguziya Mlungu kuwera mwaminika nentu na kumpanana ukwisa, su mentakiwitidiri kutozwa kuwera gambira muntu yakana vidoda! **8** Sawa na kulonga, "Tutendi vidoda su tupati viheri!" Wantu wamonga watuhigilanga kwa kutupayira handa tufunda ntambu ayi. Womberi hawatozwini ntambu yawaferiuwa. **9** "Hashi, tulongi kuwera Wayawudi ndo waheri kuliku wantu yawawera ndiri Wayawudi? Ndala! Nanguziya kala kuwera Wayawudi pamuhera na wantu yawawera ndiri Wayawudi, woseri walongoziwa na vidoda." **10** Ntambu Malembu Mananagala galembwa, "Kwahera ata muntu yumu yakawera muheri kulongolu kwa Mlungu,

11 Kwahera muntu yakavimana ama ndomweni yakamsakula Mlungu. **12** Woseri wapotoka, woseri wakosa, kwahera yakatenda viheri, kwahera ata muntu yumu. **13** Makulamiru gawu gawera gambira lipumba lyalupalahera, milimi yawu yimema upayira, na mumilomu mwawu mlawa visoweru vyavilifana gambira usungu wa njoka. **14** Visoweru vyawu vimema virapu vikalipa. **15** Magulu gawu gakanongola kulaga, **16** Poseri pawagenda, womberi waleka ntibika na uharibisiya. **17** Womberi wayimana ndiri njira ya ponga, **18** Wamtira ndiri Mlungu." **19** Vinu tuvimanakuwera kila shintu Mulilagaliru lya Musa, shiawusu wantu woseri yawawera pasi pa Lilagaliru lya Musa, su kuwanyamaziya wantu woseri na kutenda pasipanu poseri paweri pa utoza wa Mlungu. **20** Toziya kwahera muntu yoseri yakajimirwa kuwera muheri kulongolu kwa Mlungu kwa kutenda shashilagairwa Mumalagaliru ga Musa. Lihengu lya Lilagaliru lya Musa ndo kutulanguziya hera twenga handa twana

vidoda. **21** Kumbiti vinu, Mlungu yakatutenda twenga tuweri waheri kulongolu kwakuwi pota lilagaliru lya Musa. Lilagaliru lya Musa na malembu ga wambuyi wa Mlungu galaviya ukapitawu mushitwatisira ashi. **22** Mlungu kawajimira wantu kuwera waheri kulongolu kwakuwi kuptitira njimiru yawu kwa Yesu Kristu. Mlungu katendaga hangu kwa woseri yawamjimira Kristu, toziya kwahera ubagula woseri. **23** Wantu woseri watenda vidoda na wapatali na ukwisa wa Mlungu. **24** Kumbiti kwa lifupu lya manemu ga Mlungu, wantu woseri wamfirizya Mlungu kwa njira ya Yesu Kristu yakawakombola. **25** Mlungu kamlavityi Yesu, su kwa mwazi gwakuwi kaweri njira ya kuwalekiziya wantu vidoda vyawu kwa njimiru yawu kwakuwi. Mlungu katenditihangu su kapati kulanguziya kuwera mweni ndo muheri. Pamakashu Mlungu kaweriti muhepelera pota na kulisheha vidoda nya wantu. **26** Kwa njira ayi Mlungu kalanguziya kuwera mweni ndo muheri vinu na kamtenda muntu yoseri yakamjimira Yesu, kaweri muheri kulongolu kwakuwi. **27** Hashi, tuweza kulitumbira kwantambu gaa? Ndala! Hashi, tulitumbira shishi? Hashi, tuweza kulitumbira mahengu getu? Ndala! Twenga tulopoziwa kwa njimiru. **28** Toziya Mlungu kamtenda muntu kuwera muheri kulongolu kwakuwi kwa njimiru. Mlungu kawatenditidiri hangu toziya wankutenda shilii shashilagairwa Mumalagaliru. **29** Hashi, Mlungu ndo Mlungu gwa Wayawudi hera, ama viraa gwa wantu yawawera ndiri Wayawudi? Yina, Mlungu ndo gwa wantu yawawera ndiri Wayawudi viraa. **30** Mlungu ndo yumu na yomberi hakatendidi Wayawudi kuwera waheri kulongolu kwakuwi kwa njimiru yawu na hakatendidi wantu yawawera ndiri Wayawudi kuwera waheri kulongolu kwakuwi kwa njimiru yawu viraa. **31** Hashi, twankuitendera njimiru kugaleka Malagaliru? Ndala, kumbiti twankugajimira malagaliru gaweri na makakala nentu.

4 Su twenga tutakuli hashi kuusu Aburahamu mbuyi gwetu? **2** Handa Aburahamu katenditwi kamfirizya Mlungu kulawirana na vitwatira vyakatenditi, su yomberi kana shintu sha kulitumbira, kumbiti kulongolu ndiri kwa Mlungu. **3** Toziya Mumalembu Mananagala galembwa, "Aburahamu kamjimiriti Mlungu, Mlungu kumtenda muheri kulongolu kwakuwi toziya ya njimiru yakuwi." **4** Muntu yakatenda lihengu wamupa shibenamgongu, shibenamgongu shakawi lifupu ndiri, kumbiti ndo shintu shakafiriuwa kupananwa. **5** Wantu woseri yawalitumbira munjimiru, walitumbira ndiri matendu, kumbiti wamjimiru Mlungu yakawalekiziya vidoda, su Mlungu kawona njimiru ya wantu awa na kuwatenda waweri waheri kulongolu

kwakuwi. 6 Na Dawudi katakuliti hangu kuusu "Mberekaya hayiweri shiuwa gambira ntondu." nemeleru ya mutnu ulii, Mlungu kamtenda kuwera 19 Yomberi kaweriti mgogolu gwa umuli gwa vinja muheri kulongolu kwakuwi pota kugashera matendu miya hangu, kumbiti njimiru yakuwi izotopa ndiri, gakuwi. 7 "Mbaka walii yawalegiziyitwi vidoda vyawu, tembera kavimani kuwera hapeni kapati mwana, walii vidoda vyawu viwusilirwa! 8 Mbaka mutnu viraa vilii mdala gwakuwi Sara kaweriti mpendi. 20 ulii, Mtuwa hapeni kawalangi vidoda vyakuwi." 9 Aburahamu kalekiti ndiri kujimira lagilu ya Mlungu, Hashi, matekeleru gakalongiti Dawudi kuusu wantu njimiru yakuwi imemiti makakala na kamupananiti yawayingiziyitwi jandu hera? Ndala! Shitwatira ashi shiwawusu viraa wantu woseri yawayingiziyitwi ndiri ukwisa Mlungu. 21 Kavimaniti nakaka kuwera Mlungu jandu. Kwatwenga tusomiti mumalembu Mananagala, "Aburahamu kamjimirit Mlungu na toziya ya njimiru yakuwi, Mlungu kamtenda kaweri muheri kulongolu "Yomberi katenditwi kuwera muheri kulongolu kwa kwakuwi." 10 Hashi, Aburahamu kajimiritwi pamberi pa kwingiziwa jandu, ama pakingiziwitwi kala jandu? Yomberi kajimiritwi pamberi pa kwingiziwa jandu. 11 Aburahamu kingizitwi jandu shakapanu, na kwingiziwa jandu aku kuweriti lilangaliru lya kulanguziya Mlungu kamtenditwi kuwera muheri kulongolu kwakuwi toziya ya njimiru yakuwi yakaweriti nayu pamberi pa kwingiziwa jandu. Su Aburahamu kawera tati gwa shirohu kwa wantu woseri yawamjimira Mlungu na yawatenditwi na Mlungu kuwera waheri kulongolu kwakuwi ata weni pawayingiziyitwi ndiri jandu. 12 Vilaa yomberi ndo tati gwa wantu woseri yawayingiziyitwi jandu, ndoweni walii yawayingiziyitwi ndiri jandu hera, kumbiti walii yawafata njimiru ilii yakaweriti nayu tati gwetu gwa shirohu Aburahamu pamberi pa kwingiziwa jandu. 13 Mlungu pakamlagiliti Aburahamu na shileri shakuwi kuwera pasipanu meiweri pawu, su mweni katenditi, toziya ndiri ya Aburahamu kujimira Lilagaliru kumbiti toziya yomberi kajimirit na katenditwi na Mlungu kuwera muheri kulongolu kwakuwi kwa njimiru. 14 Handa shilii shakalagiliti Mlungu shiwer sha wantu walii yawajimira Lilagaliru, su njimiru hapeni iweri shintu na kwakalagiliti Mlungu hakuweri kwahera mana. 15 Malagaliru gajega maya ga Mlungu, kumbiti handa kwahera malagaliru, hapeni kuweri na vidoda. 16 Su lagilu lilawirana na njimiru, viraa lilawirana na manemu ga Mlungu kwa mberekaya zyoseli zya Aburahamu, kwa wantu ndiri walii yawajimira Lilagaliru kumbiti viraa kwa wantu walii yawajimira ntambu pakatenditi Aburahamu, toziya Aburahamu ndo tati gwa twoseri twenga. 17 Malembu Mananagala ntambu yagalonga, "Nukutenda guweri tati gwa isi zivuwa." Yomberi ndo tati gwetu kulongolu kwa Mlungu, ndomweni Aburahamu yakamjimira Mlungu yakawapananiti ukomu walii yawahowiti na amuli zyakuwi muvitwatira vyaviweriti ndiri, su vivera. 18 Aburahamu kajimirit na kultumbira, ata pakuweriti kwahera toziya ya kultumbira, su kawera "Tati gwa isi zivuwa," ntambu Malembu Mananagala galembwa,

5 Su vinu tutendwa kuwera waheri kulongolu kwa Mlungu kuitira njimiru, su twanayi ponga pamuhera na Mlungu kuitira Mtuwa gwetu Yesu Kristu. 2 Yomberi katujega twenga kuitira njimiru muntambu ayi ya manemu ga Mlungu, ndo twenga vinu tulikala. Su twenga tunemelera litumbiru lyatutenda pamuhera ukwisa wa Mlungu. 3 Viraa twenga tunemelera ntabika zya twenga, toziya twenga tuvimana kuwera ntabika ijega uhepelera, 4 na uhepelera ijega unakaka kwa Mlungu na unakaka ujega litumbiru. 5 Litumbiru ali liweza ndiri kutuzyanga, toziya Mlungu katupananiti kala mafiliru gakuwi mumoyou mwa twenga kwa njira ya Rohu Mhanagala, ndo yakawera lifupu lya Mlungu kwa twenga. 6 Patuweriti twahera mutnu gwakututanga kulawa muvidoda, shipindi shilii Kristu kahowiti kwa wantu yawatenditwi vidoda. 7 Shitwatira shikamala kwa mutnu yoseri kuhowa kwa mutnu muheri. Pamonga mutnu kaweza kujera kuhowa kwa mutnu kaherepa. 8 Kumbiti Mlungu katulanguziya twenga ntambu yakatufira nentu, toziya shipindi patuweriti twankali twana vidoda, Kristu kahowiti kwajili ya twenga! 9 Kwa mwazi gwakuwi twenga watutenda tumfirizyi Mlungu, ganakaka nentu kuwera hakatulopoziyi twenga kuitira yomberi kulawa mumaya ga Mlungu! 10 Patuweriti wangondu wa Mlungu, kumbiti yomberi katukolaniziya mawoku kuitira kuhowa kwa Mwana gwakuwi. Vinu tukolaniziwa mawoku na Mlungu, ganakaka nentu kuwera hatulopoziwi kuitira makaliru ga Kristu! 11 Kumbiti aga ndiri hera, twenga tunemelera toziya ya shilii shakatenditi Mlungu kuitira Mtuwa gwetu Yesu Kristu, ndomweni vinu katukolaniziya mawoku

na Mlungu. 12 Vidoda viziti pasipanu kuditira muntu pamuhera na Kristu Yesu, watubatiziti na tuwera yamu Adamu na vidoda vyakuwi vitenditi wantu pamuhera na mukuhowa kwakuwi. 4 Su, patubatizitwi wahowi. Malawiranu gakuwi, kuhowa kueneiyiti kwa mumashi iweriti handa tuisilwa pamuhera na Yesu, su wantu woseri toziya woseri watenditi vidoda. 13 Kristu ntambu yakazyukiti kwa makakala ga ukwisa Kuweriti na vidoda pasipanu pamberi pa Malagaliru wa Tati, kayi twenga tuwezi kulikala makaliru gasyayi. kuwera, kumbiti vidoda vitilitwi ndiri mumaholu pota 5 Toziya handa twenga tuwera pamuhera nayomberi malagaliru. 14 Kumbiti kwanjira shipindi sha Adamu mukuhowa, viraal vilii twenga hatuweri yamu pamuhera mpaka shipindi sha Musa, kuhowa kuwakolitlima na yomberi mukuzyukisiya. 6 Twenga tuvimana wantu woseri yawalikala, ata kwa wantu woseri kuwera makaliru getu ga makashu gapinjikitwi yawatenditi ndiri vidoda gambira vilii vyakatenditi pamuhera na Kristu palupinjika Iwakuwi, su makakala Adamu pakalemiti kujimilira malagaliru ga Mlungu. ga vidoda gaagamiziwi, natuweri kayi wamanda wa Adamu kaweriti lilangaliru lya Kristu yakiziti pamberi. vidoda. 7 Shipindi wantu tuhowiti pamuhera na Kristu, 15 Kumbiti awa wawili walifana ndiri, toziya lifupu tulekiziwa kulawa mumakakala ga vidoda. 8 Kwanjira lya Mlungu lilifana ndiri na vidoda nya Adamu. patuhowiti pamuhera na Kristu, twenga tujimira kuwera Shitwatira ashi sha nakaka kuwera wantu wawuwa hatulikali kayi pamuhera na yomberi. 9 Twenga wahowiti toziya ya vidoda nya muntu yamu. Kumbiti tuvimana handa Kristu kazyukisitwi kala na hapeni manemu ga Mlungu ndo makulu nentu, su lifupu kahowi kayi. Kuhowa hapeni kumkoli kayi. 10 Su toziya lyakuwi liwera kwa wantu wawuwa kuditira manemu kahowiti, vidoda vyahera makakala kwa yomberi, ga muntu yamu, Yesu Kristu. 16 Lifupu lya Mlungu na vinu kalikala makaliru gakuwi mukulikolerana liwera ndiri teratera na vidoda nya muntu yamu pamuhera na Mlungu. 11 Ntambu iraa ilii mwenga Adamu. Pa likosa lya muntu yamu Adamu, Mlungu muliholi maweni kuwera mwagweka na vidoda, katoziti, kumbiti pa makosa ga wantu wawuwa, kumbiti mulikala mukulikolerana pamuhera na Mlungu Mlungu kawalekiziyiti. 17 Ndo nakaka kwa vidoda nya kuditira Yesu Kristu. 12 Vidoda naviwalonguziya muntu yamu, kuhowa kwanjiti kukolamlima toziya ya kayi nshimba zyenu zyaziwola na mwenga kulijimira muntu yamu. Kumbiti shakashitendi muntu yamu lumamatama Iwakuwi. 13 Namlaviya ata pahala pamu Yesu Kristu ndo malawiranu gakuwi makulu nentu. pa nshimba zyenu ziweri shintu sha kutendera Woseri wankiti manemu na lifupu ali lya kutendwa madoda na vidoda, kumbiti mulilaviyi maweni kwa kuwera waheri kulongolu kwa Mlungu, hawakolitlima Mlungu gambira wantu woseri yawazyukisitwi na muwukomu kwa njira ya muntu ayu yamu, Yesu mulaviyi umuntu wenu kwa Mlungu kwa kutenda Kristu. 18 Su likosa lya muntu yamu ntambu lyalijegiti matendu gagamfirizya Mlungu. 14 Vidoda hapeni kutoza kwa wantu woseri. Ntambu iraayi shitendu vikulongoziyi, toziya mwapasi ndiri pa malagaliru, shimu shashimfirizya Mlungu shiatenda wantu kumbiti mwapasi pa manemu ga Mlungu. 15 Su woseri wamjimiri na Mlungu na kupananwa ukomu tutakuli shishi? Hashi, tutendi vidoda toziya twapasi wa mashaka goseri. 19 Handa kwa kujimira ndiri ndiri pa Malagaliru, kumbiti twapasi pa manemu kwa muntu yamu, wantu woseri watenditwi kuwera ga Mlungu? Ndala! 16 Nakaka muvimana kuwera na vidoda na ntambu iraayi kujimira kwa muntu mwenga mwagambira wamanda. Handa mwenga yamu hakuwatendi wantu wawuwa wajimirwi waweri pamujimira vidoda, malawiranu gakuwi hagaweri waheri kulongolu kwa Mlungu. 20 Malagaliru galawiriti kuhowa. Handa pamumjimira Mlungu, malawiranu na gatenditi kwongereka vidoda, kumbiti vidoda gakuwi ndo kuwera na matendu gagamfirizya Mlungu. pavyongerikiti, manemu ga Mlungu gwongerekiti 17 Kumbiti gulungi mayagashii Mlungu! Tembera nentu. 21 Handa vidoda ntambu yavikolitlima muweriti wamanda wa vidoda pamakashu, mjjimiriti mukuhowa, viraal manemu ga Mlungu gakolamlima kwa moyu gwoseri gwa nakaka galii mumafundu muuheri kulongolu kwa Mlungu na gutulongoziya twenga muwukomu wa mashaka goseri kwa njira ya Mlungu. 18 Mwenga mlekeziwa kulawa muvidoda na muwera wamanda wa kutenda vyavimfirizya Mlungu. 19 Neni ntendera visoweru nya mashaka goseri toziya ya goyigoyi ya mwenga. Mushipindi shimu mwenga mulilaviyi maweni kuwera wamanda wa vidoda na kuwera wadoda kwa ukondola. Ntambu iraayi mwenga vinu kulisaviyi maweni kutendera gambia wamanda kwa uheri kuwalonguziya mwenga muunanagala. 20 Pamuweriti wamanda wa vidoda,

6 Su hatutakuli shishi? Hashi twendereyi kulikala muvidoda, su manemu ga Mlungu gongerek?

2 Ndala! Twenga tulikala gweka na vidoda, su hatwendereyi hashi kulikala kayi muvidoda? **3** Nakaka muvimana kuwera twenga patubatizitwi tuwera

muweriti kutali na kutenda uheri. 21 Hashi, mpatiti na vinzyangiti na kunaga. 12 Su Lagiru lyeni ndo mota gaa mashaka galii kulawirana na vitwatira linanagala na malagaliru geni ndo mananagala, Maheri ndovyeni vinu vyamuviwonera soni? Malawiranu ga vitwatira vyoseri ndo kuhowa! 22 Kumbiti vinu mwenga mlopoziwa kala kulawa muvidoda na kuwera wamanda wa Mlungu. Mota yamuweru nayu vinu ndo unanagala na malawiranu gakuwi ndo ukomu wa mashaka goseri. (aiōnios g166) 23 Toziya shibenamgongu sha vidoda ndo kuhowa, kumbiti lifupu lya Mlungu ndo ukomu gwa mashaka goseri kulikolerana pamuhera na Kristu Yesu Mtuwa gwetu. (aiōnios g166)

7 Waganja wangu, hamuvimani shilii shaniza

kutakula, toziya mwawoseri hamuvimani kuusu malagaliru. Malagaliru gamkolamlima muntu shipindi pakawera mkomu. 2 Mfanu, mdala yakayigitwi katatiwa na malagaliru shipindi shoseri mpalu gwakuwi pakawera mkomu, kumbiti yomberi pakahowa, shakapanu mdala ulii kalekeziwa kulawa mumalagaliru ga kuyugwa. 3 Su mdala ayu pakalikala na mpalu yumonga shipindi mpalu gwakuwi kankali mkomu, mdala ayu hawamshemi mundiyandiya. Kumbiti handa mpalu gwakuwi pakahowa, mdala ayu hapeni katatilwi mulilagalliru lya ndowa. Nayomberi pakayugwa na mpalu gwingi hapeni kashemwi mundiyandiya. 4 Ntambu iraa ayi mwenga waganja wangu, mwenga viraa muwera kutali na malagaliru kuititira nshimba ya Kristu. Vinu muwera wakuwi, yomberi ndo yawamzyukisiyitu su tupati kumtendera lihengu Mlungu. 5 Toziya patuweriti tulikala kulawirana na lumamatama lya nshimba hera, lumamatama lwa vidoda pazinikwa na malagaliru, zitenditi lihengu munshimba zyetu, na woseri twenga tusokiti muupeleru wa kuhowa. 6 Kumbiti vinu tuweraulekeru kulawa mushibetubetu sha malagaliru, toziya tuhowa kwa shitwatira shilii shashitutenditwenga wamanda. Twenga twankumtendera ndiri munjira ya makashu yayilembwa mumalagaliru, kumbiti munjira yasyayi ya Rohu. 7 Hashi, su tutakuli handa malagaliru ndo vidoda? Ndala! Kumbiti ndo Malagaliru gantenditi neni kuvimana vidoda vyaviwera. Kumbiti pota Lilagaliru kulonga hangu, "Naguwera na lumamatama muvintu vyaviwera ndiri vyaku," neni menuvimani ndiri. 8 Kumbiti vidoda vipatiti lupenyu lwa lagiru kusongoziya kila ntambu ya matamata zidoda mngati mwaneni. Pota malagaliru, vidoda shintu ndiri. 9 Shipindi shimu neni weriti nuvimana ndiri malagaliru na neni weriti mkomu. Su nuvimaniti lilagaliru na ntenditi vidoda na neni weriti howa. 10 Lilagaliru ali liweriti na nfiru ya kujega ukomu, kumbiti kwa neni ijega kuhowa. 11 Toziya vidoda vitoliti lupenyu lyaluweriti mumalagaliru

na vinzyangiti na kunaga. 12 Su Lagiru lyeni ndo mota gaa mashaka galii kulawirana na vitwatira linanagala na malagaliru geni ndo mananagala, Maheri na gaherepa. 13 Hashi, shintu shiherepa shinjegera kuhowa? Ndala! Vidoda ndo vinjegera kuhowa kwa kutendera shintu shiherepa. Su kuititira malagaliru vidoda vilanguziwa kuwera vidoda nentu. 14 Tuvimana kuwera Malagaliru ndo ga shirohu, kumbiti neni gwa pasipanu. Neni wamuza kuwera mmandu gwa vidoda.

15 Nuvimana ndiri shantenda, toziya ntenda ndiri shilii shanfira kutenda, kumbiti ntenda shilii shankalalira.

16 Su payiweru ntenda shilii shanfira ndiri kutenda, ayi ilanguziya kuwera njimira Lilagaliru ndo liherepa. 17

Su, neni ndiri yantenda shintu ashi, kumbiti vidoda vilii vyavilikala mngati mwaneni. 18 Nuvimana kwahera shiherepa shoseri mngati mwaneni, ayi ndo toziya ya umuntu waneni. Tembera nfira kutenda shitwatira shiheri, weza ndiri kushitenda. 19 Weza ndiri kutenda shitwatira shiherepa shanfira kutenda, pa pakuwi nankutenda vitwatira vidoda vyanfira ndiri kutenda.

20 Su handa nankutenda shilii shanema kutenda, ayi ilanguziya kuwera naneni ndiri yantenda aga, kumbiti ndo vidoda vyaneni vyavilikala mngati mwaneni. 21

Su, nyambula kuwera shintu shitenda lihengu mngati mwaneni. Panfiriti kutenda shiheri shilii, nuliwona nankunsyagula shitwatira shidoda. 22 Mngati mumoyu mwaneni naganemelera malagaliru ga Mlungu. 23 Kumbiti mona shintu shimonga shitenda lihengu mngati mwaneni, shintu shilisingana na ntambu yanfira. Ayi intenda neni weri mmandu gwa malagaliru ga vidoda vyavitenda lihengu munshimba mwaneni.

24 Mhushu neni! Hashi, gaa hakanopoziyi kulawa munshimba ya vidoda avi vyavijega kuhalibisiwa? 25 Mayagashii Mlungu yamatenda goseri aga kuititira Mtuwa gwetu Yesu Kristu! Hangu su, ndo ntambu ya neni namweni, Kwa mahala gangu nugatendera Malagaliru ga Mlungu, kumbiti kwa nshimba yaneni nankugatendera malagaliru ga vidoda.

8 Vinu kwahera utoza kwa wantu yawalikala kwa

kulikolerana pamuhera na Kristu Yesu. 2 Toziya malagaliru ga Rohu yagajega ukomu kwa kulikolerana pamuhera na Yesu Kristu ganekeziya kulawa mumalagaliru ga vidoda yagajega kuhowa. 3 Mlungu kashitenda shitwatira ashi, malagaliru geni gaweza ndiri kutenda toziya uzotopa wa muntu. Mlungu kamatumiti Mwana gwakuwi pakawera na nshimba teratera na nshimba zyetu twenga yatuwera na vidoda kuvitoza vidoda. 4 Mlungu katenditi hangu su mafiliru gaherepa ga Malagaliru yagatendaga kwa ukamilika mngati mwa twenga yatulikala ntambu yakafira Rohu na tulema mafiliru ga nshimba. 5 Wantu walii

yawalikala kugenderana ntambu yazifira nshimba, vira na vyeni havilopoziwi kulawa muwumanda wa walongoziwa na mahala ga nshimba zyau. Kumbiti kuhalabisiya na haviweri pamuhera muukwisa wa walii yawalikala kugenderana ntambu yakafira Rohu, ulekeru wa wana wa Mlungu. 22 Toziya tuvimana walongoziwa na Rohu ntambu yakafira. 6 Kulonguziwa kuwera mpaka vinu, viumbi vyoseri vyankulira kwa na nshimba kujega kuhowa, kumbiti kulonguziwa kutama gambira utama wa mdala wa kulera. 23 na Rohu kujega ukomu na ponga. 7 Su wantu Viumbi avi nya gweka yawu ndiri, vira viri twenga yawalongoziwa na mafiliru ga nshimba ndo wankondu yatuwera Rohu, Rohu ndo yakawera lifupu nya kwanja wa Mlungu, womberi hapeni wagajimiru Malagaliru nya Mlungu, twenga vira tuwera na utama mngrati ga Mlungu, nakaka hapeni wawezi kugajimira. 8 mwetu, patuhepera tutendwi wana wa Mlungu na Wantu walii yawajimira mafiliru ga nshimba hapeni nshimba zya twenga zilekeziwi. 24 Kwa matumbiru wamfiriziyi Mlungu. 9 Kumbiti mwenga mulikala ndiri aga twenga tulopoziwitwi. Kumbiti litumbiru lyahera kugenderana na mafiliru ga nshimba, ira mulikala mana payiweru twankushiwona shilii shatushitumbira. kugenderana na mafiliru ga Rohu, payiweru Rohu Hashi, gaa kankushitumbira shilii shakashiwona kala? gwa Mlungu kalikala mngrati mwenu. Yoseri yakawera 25 Handa patushitumbira shilii hatwenishiwoni, su ndiri na Rohu gwa Kristu, yomberi ndo gwa Kristu twankushihelpera kwa hepeluru. 26 Ntambu iraa ayi ndiri. 10 Kumbiti handa Kristu kamungati mwenu, Rohu kiza kututanga uzotopa yatuwera nau. Twenga Rohu ndo makaliru kwa mwenga toziya mtendwa tuvimana ndiri vyavifiruwa kumluwa Mlungu, kumbiti waheri kulongolu kwa Mlungu, kumbiti nshimba Rohu mweni kankutuluwira kwa Mlungu kwa visoweru zyamwenga pazigenda kuhowa toziya ya vidoda. 11 hapeni guvitakuli. 27 Na Mlungu yakawona mpaka Payiweru Rohu gwa Mlungu yakamzyukisityi Yesu mngrati mwa mumoyou ya twenga, kavimana maholu kalikalala mngrati mwenu, su ayu yakamzyukisityi ga Rohu ayu, toziya Rohu ayu kankuwaluwira wantu Kristu Yesu hakazipanani ukomu nshimba zyenu wa Mlungu kugenderana na mafiliru ga Mlungu. zyazifira kuhowa, hakatendi hangu kuitipira Rohu 28 Tuvimana kuwera muvitwatira vyoseri, Mlungu yakalikala mngrati mwenu. 12 Su waganja wangu kankutenda viherepa kwa walii yawamfira mweni, twana uwanda, kumbiti wa kulikala ndiri kugenderana walii yakawashemiti kulawirana na mpangu gwakuwi. na mafiliru ga nshimba. 13 Toziya handa pamulikala 29 Woseri walii yawamanitwi kala na Mlungu vira kugenderana na mafiliru ga nshimba, nakaka mgenda wasyagulitwi kala su wapati kulifana na Mwana kuhowa, kumbiti handa kuitipira Rohu mwankugalaga gwakuwi, su Mwana gwakuwi kaweri kifungua mimba matendu genu gadoda, nakaka hamlikali. 14 Woseri pakati pa waumini wawuwa. 30 Su walii yawasyagulitwi yawalongoziwa na Rohu gwa Mlungu ndo wana kala na Mlungu, vira Mlungu ndo yakawashemiti. wa Mlungu. 15 Kwa Rohu yakawapananani Mlungu Walii yakawashemiti ndo walii kawatenditi kumfirizya kawatenda ndiri mwenga wamanda na kuwatenda Mlungu. Walii yakawatenditi kumfirizya Mlungu, muweri na lyoga, kumbiti Rohu kawatenda mwenga vira kawapananiti ukwisa wakuwi. 31 Kulawirana muweri wana wa Mlungu na kwa makakala ga Rohu, na aga, twenga tutakuli hashi? Hashi, payiweru twenga tumshema Mlungu, "Tati! Tati gwangu!" 16 Mlungu kauwega wa twenga, gaa yakawenza kuwera Rohu gwa Mlungu mweni kankulaviya ukapitawu mngrondu gwa twenga? Kwahera ata yamu! 32 Mlungu na rohu zya twenga kuwera twenga ndo wana wa kamwonera ndiri lusungu ata Mwana gwakuwi gwa Mlungu. 17 Toziya twenga twawana wa Mlungu, gweka, kumbiti kamlaviyiti tambiku kwa twenga woseri! hatuwanki tekeleru zoseri Mlungu zyakawatuliru wantu Yomberi katupananiti Mwana gwakuwi. Hashi, Mlungu wakuwi na hatuwanki pamuhera na Kristu vilii Mlungu na Mwana gwakuwi watushera ndiri twenga pamuhera vyakamtuliriti. Handa patuwera pamuhera na Kristu na vitwatira vyoseri vyawatupananiti? 33 Hashi, gaa muntabika yakuwi, hatuweri pamuhera nayomberi hakawatozi wantu yawasyagulitwi na Mlungu? Ndala! vira muukwisa wakuwi. 18 Mona kuwera ntabika zya Mlungu mweni ndo yakawawusilira ukondola! 34 shipindi sha vinu hapeni gawezi kulifana na ukwisa Hashi, gaa hakawatozi mwenga? Ndala! Kristu Yesu ulii waugenda kugubutulwa kwa twenga. 19 Vyoseri ndo yakahowiti, kayi kazyukiti na kankulivaga uwega vyaviumbitwi vyankuhepera kwa lumamatata kwa wa kumliwu wa Mlungu. Mweni kankutuluwira! 35 Mlungu kuwagubutulira wana wakuwi. 20 Su, viumbiti Hashi, gaa yakawenza kutulekaniziya mumafiliru ga kwa jimirwa, muntambu ya kuligangamaziya ndiri. Kristu? Hashi, tabu ama uhushu ama ntabiku ama Ayi ndo ntambu ndiri ya mafiliru ga viumbiti, njala, ama kuwera shivila ama hatali ama kuhowa? 36 kumbiti toziya ya mafiliru ga Mlungu. Pamuhera na Malembu Mananagala ntambu yagalembwa, "Toziya hangu kwana matumbiru 21 kuwera vyaviumbitwi avi ya gwenga, twenga twamuhatari ya kuhowa vipindi

vyoseri, Tutenderwa gambira wakondolu yawagenda kulikitulwa.” 37 Kumbiti muvitwatira avi vyoseri, tupata ukanga mkulu kuitipira Yesu yakatufiriti twenga! 38 Toziya nuvimana nakaka kwahera shintu shashiweza kutulekaniziya na mafiliru gakuwi ama kuhowa, washamshera ama yagalawira vinu, ama yagalawira kulongolu ama makakala, 39 ama kumpindi, ama kumambi. Kwahera shiumbi shoseri shashiweza kutulekaniziya na mafiliru ga Mlungu mu Mtua gwetu Yesu Kristu.

9 Neni ntakula nakaka hera, neni wera gwa Kristu

na hapani nzyangi. Mahala ganeni galongoziwa na Rohu Mnanagala, viraaw gawera ukapitawu kuwera nakaka neni nzyanga ndiri 2 pantakula kuwera nana maholu makulu na utama nentu mumoyu mwaneni 3 kwa wantu wa isi yanen! Handa meyiweri kwa mota yawu, mensyaguli kuwera mupangira ya Mlungu na kulekana na Kristu. 4 Womberi ndo wantu wa Israeli, yomberi kawatenditii womberi waweri wana wakuwi na kawagubutuliti ukwisa wakuwi na katenditi lipatanu lyakuwi na womberi na kuwapanani Lilagaliru ya Musa, womberi wamguwiri nakaka na wawankiti lagilu lya Mlungu. 5 Womberi wawera washiyiwuku kulawa kwa wazewi yawamanikana na Kristu munshimba yakuwi kalawa muukowu wawu. Ukwisa uweri kwa Mlungu yakakolamlima muvyoseri mashaka goseri! Yina haa. (aiōn g165) 6 Neni ntakula ndiri kuwera Mlungu kaweza ndiri kutenda ntambu yakalonga, toziya hapani tulungi kuwera wantu woseri wa Israeli ndo wantu wa Mlungu, 7 ama walerwa woseri wa Aburahamu ndo wana wa Mlungu. Mlungu kamgambiriti Aburahamu, “Kupitira Isaka haguweri na shiyiwuku shanukulagiliti.” 8 Kwa njira yamonga kulonga, wana woseri ndiri yawamshemiti Aburahamu “Tati” waweriti wana wa Mlungu, kumbiti wana wa lagilu hera ndo washemiti wana wa Aburahamu. 9 Toziya lagilu yeni ndo ayi, “Mushinja shashiza Sara hakapati mwana.” 10 Na aga goseri ndiri, Rebeka kaweriti na wana wawili wa tati yumu, mbuyi gwetu Isaka. 11 Katakuliti aga pamberi kwiwuka kwa womberi, womberi pamberi hawenitendi shoseri shiherepa ama shidoda, su usyagula wa Mlungu uwusu ushema wakuwi na kwahera shoseri shawatenditi womberi. 12 Kumbiti usyagula wa mwana yumu kuweriti malawiranu kamili ga mpangu gwa Mlungu mweni, Mlungu kamgambiriti mdala ulii, “Mkulu hakamtenderi mpusu.” 13 Malembu Mananagala ntambu yagalembwa, “Neni numufira Yakobu, kumbiti numkalalira Esawu.” 14 Hashi, tutakuli shishi? Hashi, Mlungu kankubagula?

Ndala! 15 Yomberi kamgambiriti Musa, “Hanumwoneri lusungu muntu yoseri yanfira kumwonera lusungu, hanumfiri muntu yoseri yanumfira.” 16 Galitumbira ndiri ntambu yatufira twenga ama kutenda, kumbiti su goseri galitumbira lusungu lya Mlungu. 17 Malembu Mananagala galonga hangu kwa Farawu mfalumi su gwa Misri, “Nukutenda gwenga guveri mfalumi su kukutumiya gwenga kulanguziya makakala gangu na kutenda litawu lyangu limanikani pasipanu poseri.” 18 Mlungu kamwonera lusungu muntu yoseri yakafira na pakafira kamtenda muntu yoseri kuwera mkayidi. 19 Kumbiti yumu gwenu hakankosiyi neni, Hashi, vitwatira paviwera hangu, Mlungu kaweza hashi kumlawumu muntu? Hashi, gaa yakawenza kugadiwira mafiliru ga Mlungu? 20 Hashi, ganja gwangu, gwenga gwa gaa gumkosiyi Mlungu? Hashi, shiwiga shiweza kumkosiyi mnyawa gwakuwi, “Iwera hashi gunyawa ntambu ay?” 21 Mnyawa shiwiga kaweza kugutendera ukaka ntambu yakafira mweni na kuvinyawa viwiga viwili kwa ukaka ulaa ulii, shimu kwa matenderu ga ligoya na shimonga kwa matenderu ga ntambu irahayi. 22 Hangu ndo ntambu yayiweri nakaka kwa Mlungu. Yomberi kafiriti kulanguziya maya gakuwi na kutenda makakala gakuwi gamanikani. Kumbiti yomberi ndo muhepelera kwa walii yawaweriti lengu lya azabu yakuwi, walii yawafiruwti kuharabiswa. 23 Yomberi kafiriti kugubutula ulunda wa ukwisa wakuwi, yakatumiminiirti twenga yatuweriti lengu lya lusungu lwakuwi, twenga walii yakatutandiriti kala kuwanka ukwisa wakuwi. 24 Twenga twawantu yawashemiti, twenga tulawa ndiri pakati pa Wayawudi kumbiti vira kulawa pakati pa wantu yawawera Wayawudi ndiri. 25 Hangu ndo ntambu yakalonga mushindora sha Hoseya, “Wantu yawawera ndiri waneni Hanuwashemi ‘Wantu waneni.’ Isi yanuyifiriti ndiri Hanuyishemi ‘Mfira gwangu.’” 26 Pali pawagambiriti, ‘Mwenga mwa wantu waneni ndiri,’ womberi hawashemwi wana wa Mlungu yakalikala.” 27 Isaya mbuyi gwa Mlungu kankubota kuusu Israeli, “Ata handa wantu wa Israeli wawera wawuwa gambira muhanga gwa kumpwani, wawuwa ndiri ndo hawalopoziwi. 28 Mtua hakatendi kanongola kutoza kwakuwi kamiliaka pasipanu poseri.” 29 Ndo gambira pakatakuliti Isaya pamberi, “Handa Mtua yakawera na uwezu metulekiriti twenga shiyiwuku wamu, metwizi kuwera gambira lushi Iwa Sodoma, metuweri gambira lushi Iwa Gomora.” 30 Su twenga tutakula kuwera wantu yawawera wayawudi ndiri, yawalitenda ndiri weni kuwera waheri kulongolu kwa Mlungu kuitipira ugangamala wawu weni, womberi wawera waheri kulongolu kwa Mlungu kuitipira njimiru, 31 kumbiti Wayawudi, yawayasakula malagaliru ga

kuwatenda waweri waheri kulongolu kwa Mluntu, Womberi hawapikiniri ntambu gaa ujumbi wakuwi wapata ndiri. 32 Kwa shishi? Toziya walitumbira handa kwahera muntu yakabwelera? 15 Hashi, matendu gawu pa kutumbira njimiru. Su womberi wantu hawabweri hashi handa pawatangwa ndiri walikwaliti panani pa "libuwi lya kulkwala." 33 Ntambu kugenda? Malembu Mananagala ntambu galonga, Malembu Mnanagala galonga, "Guloli, hantuli aku "Ndo shitwatira shiherepa nentu kwiza kwa walii Sayuni libuwi lya kuwatenda wantu walikwali, Litalawu yawashibwera Shisoweru shiwagira!" 16 Kumbiti haliwatendi wantu wagawi. Kumbiti muntu yoseri woseri washijimira ndiri Shisoweru Shiwagira. Isaya yakamjimira yomberi hapeni kasoniziwi."

10 Waganja wangu, lumamatama lwa moyu gwangu gwoseri kuwera wenikaya wayangu Waisraeli walopoziwi! Su nuwaluwira kwa Mluntu. 2 Neni weza kulanguziya nakaka kuwera womberi wanagu moyu gwa kumsakula Mluntu, kumbiti moyu agu guveriti ndiri mumahala ganakaka. 3 Womberi wavimana ndiri Mluntu ntambu yakawatendera wantu waweri waheri kulongolu kwakuwi na wajeriti kilitendera njira yawa weni na waijimira ndiri njira ya Mluntu ya kuwatenda waweri waheri kulongolu kwakuwi. 4 Kwa kwiza kwakuwi Kristu, malagaliru gakamilika, su woseri yawajimira watendwi waheri kulongolu kwa Mluntu. 5 Musa kalembiti hangu kuusu muntu kuwera muheri kulongolu kwa Mluntu kwa kugajimira malagaliru, "Muntu yoseri yakanenda vyavilagalirwa Mumalagaliru hakalikali kwa njira ayi." 6 Kumbiti Malembu Mananagala ntambu yagalonga kuusu kuwera waheri kulongolu kwa Mluntu kuitira njimiru, "Nagulokosiya gumweni mumoyu mwaku gumweni, hashi, gaa hakakweni kumpindi kwa Mluntu kumjega pasi Kristu kutulopoziya?" 7 Ama nagukosiya, "Hashi, gaa hakasuluki mpaka kumambi kumjega Kristu kulawa kwa wahowiti katulopoziyi?" (Abyssos g12) 8 Malembu Mnanagala galonga hangu, "Ujumbi wa Mluntu gwa pakwegera na gwenga, gwa mumlomu mwaku na mumoyu mwaku" Su awu ndo ujumbi wa njimiru watubwera. 9 Handa pagutakula kwa mlomu gwaku kuwera Yesu ndo Mtua na kujimira kuwera Mluntu yomberi hakalopoziwi. 11 Malembu Mananagala galonga, "Kila muntu yakamjimira hapeni kapatì soni."

12 Shitwatira ashi shiawawusu wantu woseri, toziya kwahera ntambu yingi pakati pa Wayawudi na wantu yawawera ndiri Wayawudi, toziya Mluntu ndo ulaa ulii Mtua gwa wantu woseri na mlunda nentu kwa 13 Malembu Mananagala ntambu ga wantu, manemu gakuwi megaweri manemu galonga, "Kila muntu yakamluwa Mtua kamtangi, ndiri. 7 Hashi vinu? Wantu wa Israeli wapatiti ndiri hakalopoziwi." 14 Hashi, womberi hawamluwi ntambu shili shashiweriti wankushisakula, kumbiti woseri gaa yomberi yawamjimira ndiri? Womberi hawamjimiri yawasyaguliti washipatiti. Myoyu ya wamonga ntambu gaa handa hawenipikiniri ujumbi wakuwi? iweriti ikamala. 8 Malembu Mananagala ntambu mbuyi gwa Mluntu katakuliti, "Mtua, hashi, gaa yakamjimira ujumbi watwenga?" 17 Su njimiru ilawirana na kuwupikanira ujumbi na ujumbi awu ulawirana na Shisoweru Shiwagira kuusu Kristu. 18 Kumbiti nkosiya, "Hashi, nakaka kuwera womberi wapikiniriti ujumbi?" Yina wawupikaniriti. Malembu Mananagala ntambu yagalembwa, "Liziu lyawu lyeneya pasipanu poseri, visoweru vyawu visoka mpaka upeleru wa pasipanu." 19 Kayi nkosiya, "Hashi, iwezekana handa wantu wa Israeli wavimaniti ndiri?" Mluntu katakuliti kuitira Musa, "Hanuwatendi muwawoneri weya kwa woseri yawahera isi, Hanuwatendi mwenga wantu waneni mkalari kuitira isi ya wantu wazyigizyigi." 20 Na Mluntu katakuliti kuitira Isaya mbuyi gwakuwi pota na lyoga, "Walii yawansakuliti ndiri, wampata nen. Nulilangulira namweni kwa walii yawansakuliti ndiri." 21 Kumbiti kuusu Israeli yomberi kalonga, "Paluwala poseri nuwanyosheriti mawoku gangu kuwashemera wantu yawawera wagondu na walii yawawera msindu."

11 Su nkosiya, hashi, Mluntu kawalema wantu wakuwi? Ndala! Namweni neni Namwisraeli, mwiwuka gwa Aburahamu, yandawa muwukowu wa Benjamini. 2 Mluntu kawalemiti ndiri wantu wakuwi, yakawasyaguliti kwanjira kwanja. Muvimana Mumalembu Mananagala ntambu galonga Eliya pakamlalamikiyyi Mluntu kuusu Israeli. 3 "Mtua, womberi wawalaga wambui waku na kubomolanga shitalawanda shaku sha kutambilira, neni gweka kamzyukisiyiti, hagulopoziwi. 4 Hashi, Mluntu kamwankuliti shishi? na kwa kutakula kwa mlomu kuwera Yesu ndo Mtua, Yomberi kawankuliti, "Nulitulira namweni wantu elufu saba hawenimsuntamalira mluntu Baali." 5 Ndo ntambu yayiwera shipindi ashi vinu, kwana wantu wawuwa yagasigaliti, Mluntu kawasyaguliti toziya kwahera ntambu yingi pakati pa Wayawudi na wantu ya manemu gakuwi. 6 Usyagula wakuwi ulawirana yawawera ndiri Wayawudi, toziya Mluntu ndo ulaa na manemu gakuwi, kumbiti matendu gawu ndiri. Handa usyagula wa Mluntu menulitumbiri matendu woseri yawamluwa. 13 Malembu Mananagala ntambu ga wantu, manemu gakuwi megaweri manemu galonga, "Kila muntu yakamluwa Mtua kamtangi, ndiri. 7 Hashi vinu? Wantu wa Israeli wapatiti ndiri hakalopoziwi." 14 Hashi, womberi hawamluwi ntambu shili shashiweriti wankushisakula, kumbiti woseri gaa yomberi yawamjimira ndiri? Womberi hawamjimiri yawasyaguliti washipatiti. Myoyu ya wamonga ntambu gaa handa hawenipikiniri ujumbi wakuwi? iweriti ikamala. 8 Malembu Mananagala ntambu

yagalembwa, "Mlungu kayitenda myoyu yawu kuwera ikamala, Mpaka lero womberi masu gawu gaweza ndiri kuwona na makutu gawu gaweza ndiri kupikinira." 9 Na kana uwezu wa kuwayoshikera kayi. 24 Mwenga Dawudi katakuliti, "Misambu yawu ziweri vyambiru nya wantu yamuwera Wayawudi ndiri, mulifana gambira kuwagomiziya, waguwi na womberi watozwi! 10 Masu lutambi lwa mizeytuni ntundu lyalidumulitwi, kumbiti gawu gaweri na luwindu, hapani wawezu kuwona, myoshikerwi mumizyeyituni mushiwunga, pahala peni na migongu yawu imindiki kwa kutabika mashaka ndo paasili penu ndiri. Wayawudi kwa ntambu ndo goseri!" 11 Su nkosiya, hashi, Wayawudi walikwala gambira mizeytuni ya shiwunga, hashiweri shitwatira mpaka wagamira nakamu? Ndala! Kulawirana na laisi nentu kwawu, Mlungu kuwayoshikera kayi likosa lyawu, ulopoziya uwawizira wantu yawawera mumteria gwawu. 25 Waganja wangu, nfira muviman Wayawudi ndiri, kuwatenda Wayawudi wawawonera unakaka yawulififi namwiza kuliwona muwera na weya womberi. 12 Vidoda nya Wayawudi vitenda mahala nentu. Umsindu wa Wayawudi uweriti wa matekeleru gavuwa pasipanu na uhushu wa shirohu katepu hera, mpaka wantu wa Isi zimonga pawafira kwawu ujega matekeleru gavuwa kwa wantu kuwera wamwizira Mlungu. 26 Na hangu ndo ntambu yawawera Wayawudi ndiri. Shakapanu ukamiliya wa Israeli hayilopoziwi. Ntambu Malembu Mananagala Wayawudi haujegi matekeleru gavuwa nentu. 13 Su galembwa, Mlopoziya hakizi kulawa Sayuni na vinu nankutakula kwa mwenga wantu yawawera ndiri hakaawusiyi ukondola wa shiyiwuku sha Yakobu. 27 Wayawudi. Shipindi shoseri neni sera ntumintumi Hantendi lipatanu lyaneni na womberi panuviusiya kwa wantu yawawera ndiri Wayawudi, nulitumbira vidoda vyawu. 28 Toziya washilema Shisoweru lihengi lyaneni, 14 mpati kuwatenda wanalushi Shiwigira, Wayawudi wawera wangondu wa mwenga wayagu wawawonera weya na mpati kuwalopoziya wantu yamuwera Wayawudi ndiri. Toziya ya usyagula wamu wawu. 15 Womberi pawamlemiti Mlungu, wantu wa Mlungu, womberi ndo waganja wakuwi toziya ya woseri wamonga yawaweriti wangondu wa Mlungu, wambuyi wawu. 29 Mlungu kagalambula ndiri maholu womberi waweriti waganja wakuwi. Hashi, hayiweri gakuwi kwa walii yawasyagulitwi na kutekelerwa. ntambu hashi shipindi womberi pawajimilwa? Su 30 Pamakashu mwenga mumlemiti Mlungu, kumbiti wantu yawahowiti hawazyuki! 16 Handa shipandi vinu muwanka lusungu lya Mlungu, toziya Wayawudi sha kwanja sha libumunda shatumpananiti Mlungu, walemiti kumjimira Mlungu. 31 Ntambu iraa ayi shakapanu libumunda lyoseri liwera lya Mlungu. kulawirana na lusungu lwampattit mwenga, Wayawudi Handa mishigira ya mtera payiwera miherepa, mitambi vinu wamlema Mlungu, su womberi viraa wawanki yakuwi iwera miherepa viraa. 17 Mitambi yamu lusungu lya Mlungu. 32 Mlungu kawatatira wantu ya mizeytuni mushiwunga idumulitwi, lutambi lwa woseri muukondora wawu su kapati kuwawonera mizeytuni lya kuntundu lyalitwi pahala pawaliwusiyi lusungu wantu woseri. (eleesé g1653) 33 Ulunda na lutambi. Mwenga wantu yawawera ndiri wayawudi iuhala na mahala ga Mlungu ndo makulu nentu! mulifana na lutambi lwa mizeytuni lya kuntundu na Hashi, gaa yakawenza kugatakulira matakulika gakuwi? vinu mtenda pamuhera mumakaliru gagangamala Hashi, gaa yakawenza kuyimana njira yakuwi? 34 ga shirohu ga Wayawudi. 18 Su namuwazarawu Malembu Mananagala ntambu galembwa, "Hashi, walii yawadumulitwi gambira mitambi. Hashi, gwenga gaa yakagamana maholu ga Mtuwa? Hashi, gaa guweri na mtiti? Gwenga gwa lutambi, gitanga ndiri yakawenza kuwera mshauli gwakuwi? 35 Hashi, gaa mishigira, kumbiti mishigira ikutanga gwenga. 19 yakamupananiti Mlungu shintu shoseri, su kamlipi Kumbiti hagutakuli, "Yina, kumbiti mitambi idumulwa kayi shintu ashi?" 36 Toziya vintu vyoseri viupertira mweni, vintu vyoseri viwera kupitira mweni na viwera kuuus neni kutenderwa shumbakati." 20 Ndo nakaka. Womberi wadumulitwi toziya wajimiriti ndiri, shipindi pagusigara pahala palii toziya gwenga gujimiru. Naguvera mtiti, kumbiti gumtili Mlungu. 21 Payiwera Mlungu kawonera ndiri lusungu Wayawudi weni ndo gambira ntambi zya kwanjira, hashi gulihola hakakwoneri lusungu gwenga? 22 Guliholi, su Mlungu ntambu yakawera muheri na mkalipa, yomberi kakalipa kwa walii yawaguwi na muheri kwa gwenga payiwera pagwendereya mumuheri yakuwi. Handa pagwendereya ndiri, viraa gwenga hagudumulwi.

23 Na wayawudi ntambu iraayi, pawaleka ukondola wawu wa moyu, hawayoshikerwi kayi, toziya Mlungu kana uwezu wa kuwayoshikera kayi. 24 Mwenga Dawudi katakuliti, "Misambu yawu ziweri vyambiru nya wantu yamuwera Wayawudi ndiri, mulifana gambira kuwagomiziya, waguwi na womberi watozwi! 10 Masu lutambi lwa mizeytuni ntundu lyalidumulitwi, kumbiti gawu gaweri na luwindu, hapani wawezu kuwona, myoshikerwi mumizyeyituni mushiwunga, pahala peni na migongu yawu imindiki kwa kutabika mashaka ndo paasili penu ndiri. Wayawudi kwa ntambu ndo goseri!" 11 Su nkosiya, hashi, Wayawudi walikwala gambira mizeytuni ya shiwunga, hashiweri shitwatira mpaka wagamira nakamu? Ndala! Kulawirana na laisi nentu kwawu, Mlungu kuwayoshikera kayi likosa lyawu, ulopoziya uwawizira wantu yawawera mumteria gwawu. 25 Waganja wangu, nfira muviman Wayawudi ndiri, kuwatenda Wayawudi wawawonera unakaka yawulififi namwiza kuliwona muwera na weya womberi. 12 Vidoda nya Wayawudi vitenda mahala nentu. Umsindu wa Wayawudi uweriti wa matekeleru gavuwa pasipanu na uhushu wa shirohu katepu hera, mpaka wantu wa Isi zimonga pawafira kwawu ujega matekeleru gavuwa kwa wantu kuwera wamwizira Mlungu. 26 Na hangu ndo ntambu yawawera Wayawudi ndiri. Shakapanu ukamiliya wa Israeli hayilopoziwi. Ntambu Malembu Mananagala Wayawudi haujegi matekeleru gavuwa nentu. 13 Su galembwa, Mlopoziya hakizi kulawa Sayuni na vinu nankutakula kwa mwenga wantu yawawera ndiri hakaawusiyi ukondola wa shiyiwuku sha Yakobu. 27 Wayawudi. Shipindi shoseri neni sera ntumintumi Hantendi lipatanu lyaneni na womberi panuviusiya kwa wantu yawawera ndiri Wayawudi, nulitumbira vidoda vyawu. 28 Toziya washilema Shisoweru lihengi lyaneni, 14 mpati kuwatenda wanalushi Shiwigira, Wayawudi wawera wangondu wa mwenga wayagu wawawonera weya na mpati kuwalopoziya wantu yamuwera Wayawudi ndiri. Toziya ya usyagula wamu wawu. 15 Womberi pawamlemiti Mlungu, wantu wa Mlungu, womberi ndo waganja wakuwi toziya ya woseri wamonga yawaweriti wangondu wa Mlungu, wambuyi wawu. 29 Mlungu kagalambula ndiri maholu womberi waweriti waganja wakuwi. Hashi, hayiweri gakuwi kwa walii yawasyagulitwi na kutekelerwa. ntambu hashi shipindi womberi pawajimilwa? Su 30 Pamakashu mwenga mumlemiti Mlungu, kumbiti wantu yawahowiti hawazyuki! 16 Handa shipandi vinu muwanka lusungu lya Mlungu, toziya Wayawudi sha kwanja sha libumunda shatumpananiti Mlungu, walemiti kumjimira Mlungu. 31 Ntambu iraa ayi shakapanu libumunda lyoseri liwera lya Mlungu. kulawirana na lusungu lwampattit mwenga, Wayawudi Handa mishigira ya mtera payiwera miherepa, mitambi vinu wamlema Mlungu, su womberi viraa wawanki yakuwi iwera miherepa viraa. 17 Mitambi yamu lusungu lya Mlungu. 32 Mlungu kawatatira wantu ya mizeytuni mushiwunga idumulitwi, lutambi lwa woseri muukondora wawu su kapati kuwawonera mizeytuni lya kuntundu lyalitwi pahala pawaliwusiyi lusungu wantu woseri. (eleesé g1653) 33 Ulunda na lutambi. Mwenga wantu yawawera ndiri wayawudi iuhala na mahala ga Mlungu ndo makulu nentu! mulifana na lutambi lwa mizeytuni lya kuntundu na Hashi, gaa yakawenza kugatakulira matakulika gakuwi? vinu mtenda pamuhera mumakaliru gagangamala Hashi, gaa yakawenza kuyimana njira yakuwi? 34 ga shirohu ga Wayawudi. 18 Su namuwazarawu Malembu Mananagala ntambu galembwa, "Hashi, walii yawadumulitwi gambira mitambi. Hashi, gwenga gaa yakagamana maholu ga Mtuwa? Hashi, gaa guweri na mtiti? Gwenga gwa lutambi, gitanga ndiri yakawenza kuwera mshauli gwakuwi? 35 Hashi, gaa mishigira, kumbiti mishigira ikutanga gwenga. 19 yakamupananiti Mlungu shintu shoseri, su kamlipi Kumbiti hagutakuli, "Yina, kumbiti mitambi idumulwa kayi shintu ashi?" 36 Toziya vintu vyoseri viupertira mweni, vintu vyoseri viwera kupitira mweni na viwera kuuus neni kutenderwa shumbakati." 20 Ndo nakaka. Womberi wadumulitwi toziya wajimiriti ndiri, shipindi pagusigara pahala palii toziya gwenga gujimiru. Naguvera mtiti, kumbiti gumtili Mlungu. 21 Payiwera Mlungu kawonera ndiri lusungu Wayawudi weni ndo gambira ntambi zya kwanjira, hashi gulihola hakakwoneri lusungu gwenga? 22 Guliholi, su Mlungu ntambu yakawera muheri na mkalipa, yomberi kakalipa kwa walii yawaguwi na muheri kwa gwenga payiwera pagwendereya mumuheri yakuwi. Handa pagwendereya ndiri, viraa gwenga hagudumulwi.

23 Na wayawudi ntambu iraayi, pawaleka ukondola wawu wa moyu, hawayoshikerwi kayi, toziya Mlungu kana uwezu wa kuwayoshikera kayi. 24 Mwenga Dawudi katakuliti, "Misambu yawu ziweri vyambiru nya wantu yamuwera Wayawudi ndiri, mulifana gambira kuwagomiziya, waguwi na womberi watozwi! 10 Masu lutambi lwa mizeytuni ntundu lyalidumulitwi, kumbiti gawu gaweri na luwindu, hapani wawezu kuwona, myoshikerwi mumizyeyituni mushiwunga, pahala peni na migongu yawu imindiki kwa kutabika mashaka ndo paasili penu ndiri. Wayawudi kwa ntambu ndo goseri!" 11 Su nkosiya, hashi, Wayawudi walikwala gambira mizeytuni ya shiwunga, hashiweri shitwatira mpaka wagamira nakamu? Ndala! Kulawirana na laisi nentu kwawu, Mlungu kuwayoshikera kayi likosa lyawu, ulopoziya uwawizira wantu yawawera mumteria gwawu. 25 Waganja wangu, nfira muviman Wayawudi ndiri, kuwatenda Wayawudi wawawonera unakaka yawulififi namwiza kuliwona muwera na weya womberi. 12 Vidoda nya Wayawudi vitenda mahala nentu. Umsindu wa Wayawudi uweriti wa matekeleru gavuwa pasipanu na uhushu wa shirohu katepu hera, mpaka wantu wa Isi zimonga pawafira kwawu ujega matekeleru gavuwa kwa wantu kuwera wamwizira Mlungu. 26 Na hangu ndo ntambu yawawera Wayawudi ndiri. Shakapanu ukamiliya wa Israeli hayilopoziwi. Ntambu Malembu Mananagala Wayawudi haujegi matekeleru gavuwa nentu. 13 Su galembwa, Mlopoziya hakizi kulawa Sayuni na vinu nankutakula kwa mwenga wantu yawawera ndiri hakaawusiyi ukondola wa shiyiwuku sha Yakobu. 27 Wayawudi. Shipindi shoseri neni sera ntumintumi Hantendi lipatanu lyaneni na womberi panuviusiya kwa wantu yawawera ndiri Wayawudi, nulitumbira vidoda vyawu. 28 Toziya washilema Shisoweru lihengi lyaneni, 14 mpati kuwatenda wanalushi Shiwigira, Wayawudi wawera wangondu wa mwenga wayagu wawawonera weya na mpati kuwalopoziya wantu yamuwera Wayawudi ndiri. Toziya ya usyagula wamu wawu. 15 Womberi pawamlemiti Mlungu, wantu wa Mlungu, womberi ndo waganja wakuwi toziya ya woseri wamonga yawaweriti wangondu wa Mlungu, wambuyi wawu. 29 Mlungu kagalambula ndiri maholu womberi waweriti waganja wakuwi. Hashi, hayiweri gakuwi kwa walii yawasyagulitwi na kutekelerwa. ntambu hashi shipindi womberi pawajimilwa? Su 30 Pamakashu mwenga mumlemiti Mlungu, kumbiti wantu yawahowiti hawazyuki! 16 Handa shipandi vinu muwanka lusungu lya Mlungu, toziya Wayawudi sha kwanja sha libumunda shatumpananiti Mlungu, walemiti kumjimira Mlungu. 31 Ntambu iraa ayi shakapanu libumunda lyoseri liwera lya Mlungu. kulawirana na lusungu lwampattit mwenga, Wayawudi Handa mishigira ya mtera payiwera miherepa, mitambi vinu wamlema Mlungu, su womberi viraa wawanki yakuwi iwera miherepa viraa. 17 Mitambi yamu lusungu lya Mlungu. 32 Mlungu kawatatira wantu ya mizeytuni mushiwunga idumulitwi, lutambi lwa woseri muukondora wawu su kapati kuwawonera mizeytuni lya kuntundu lyalitwi pahala pawaliwusiyi lusungu wantu woseri. (eleesé g1653) 33 Ulunda na lutambi. Mwenga wantu yawawera ndiri wayawudi iuhala na mahala ga Mlungu ndo makulu nentu! mulifana na lutambi lwa mizeytuni lya kuntundu na Hashi, gaa yakawenza kugatakulira matakulika gakuwi? vinu mtenda pamuhera mumakaliru gagangamala Hashi, gaa yakawenza kuyimana njira yakuwi? 34 ga shirohu ga Wayawudi. 18 Su namuwazarawu Malembu Mananagala ntambu galembwa, "Hashi, walii yawadumulitwi gambira mitambi. Hashi, gwenga gaa yakagamana maholu ga Mtuwa? Hashi, gaa guweri na mtiti? Gwenga gwa lutambi, gitanga ndiri yakawenza kuwera mshauli gwakuwi? 35 Hashi, gaa mishigira, kumbiti mishigira ikutanga gwenga. 19 yakamupananiti Mlungu shintu shoseri, su kamlipi Kumbiti hagutakuli, "Yina, kumbiti mitambi idumulwa kayi shintu ashi?" 36 Toziya vintu vyoseri viupertira mweni, vintu vyoseri viwera kupitira mweni na viwera kuuus neni kutenderwa shumbakati." 20 Ndo nakaka. Womberi wadumulitwi toziya wajimiriti ndiri, shipindi pagusigara pahala palii toziya gwenga gujimiru. Naguvera mtiti, kumbiti gumtili Mlungu. 21 Payiwera Mlungu kawonera ndiri lusungu Wayawudi weni ndo gambira ntambi zya kwanjira, hashi gulihola hakakwoneri lusungu gwenga? 22 Guliholi, su Mlungu ntambu yakawera muheri na mkalipa, yomberi kakalipa kwa walii yawaguwi na muheri kwa gwenga payiwera pagwendereya mumuheri yakuwi. Handa pagwendereya ndiri, viraa gwenga hagudumulwi.

12 Su, waganja wangu toziya lusungu likulu lya Mlungu kwa twenga, muzilaviyi nshimba zya mwenga kuwera tambiku nkolu, yaiwera nanagala na yayimfirizya Mlungu. Ayi ndo njira nakaka ya mwenga ya kumguwira. 2 Namulikala makaliru ga pasipanu, kumbiti mulikali makaliru gakafira Mlungu. Mlungu katendi magalambula ga myoyu yamwenga Yina haa. (aiōn g165)

kwa kugagalambula maholu ga mwenga. Shakapanu hamuwezi kugamana gakafira Mlungu na kushimana shitwatira shiheri shashimuherepeziya yomberi na shashikamilika. (aiōn g165) 3 Toziya ya manemu ga lifupu lya Mlungu kwa nenii, nankumgambira kila muntu pakati pernu, nagulihola nentu gumweni kuliku ntambu yagufiruwa kuwera. Kumbiti maholu genu gaweri na shyasi na guliholi gumweni kulawirana na njimiru ilii Mlungu yakakupananit. 4 Twana viwungiru vivuwa munshimba yimu na kila shiwungiru shana lihengu lyakuwi. 5 Ntambu iraa ayi tembera twenga tuvuwa, twenga twa nshimba yimu kwa kukolerana na Kristu na kila yumu kawera shiwungiru sha muyaguwi. 6 Su twenga tugatenderi mafupu getu ga ntambu yingiyangi kulawirana na manemu ga Mlungu gakupananit. Handa lifupu lya twenga ndo kubwera ujumbi wa Mlungu, tufiruwa tutendi kulawirana na njimiru yatuwera nayu. 7 Handa twana lifupu lya kutendera, su tutendi. Handa twana lifupu lya kufunda, su tufundi. 8 Handa twana lifupu lya kuwatenda wamonga waweri na moyu, su tufiruwa tutendi. Handa twana lifupu lya kulaviya, su tufiruwa kulaviya kwa moyu guhererepa. Handa twana lifupu lya kugolokera lihengu, su tufiruwa tugolokeri kwa kugangamala. Handa twana lifupu lwa kuwonera lusungu, su tufiruwa kutenda hangu kwa nemeleru. 9 Mafiliru genu gafiruwa gakamiliki. Mshikalaliri shitwatira shoseri shikondola, mtendi galii gaherepa. 10 Mulifiri maweni na kila yumu kamuholi kwanja muyaguwi kwa ligoya. 11 Muweri wagangamala mulihengu, namuwera goyigoyi. Mumtenderi Mtuwa kwa moyu gwagunemelera. 12 Litumbiru lyenu liwatiendi mwenga munemeleri, muweri wahepelera muntabika zyaku na msali mashaka goseri. 13 Muwapananani wantu wa Mlungu muvintu vyawafira na muwashemerri wahenga ukaya kwenu. 14 Mumluwi Mlungu kawatekeleri woseri yawawatabisiya, mumluwi yomberi kawatekeleri na namuwapangira. 15 Munemeleri pamuhera na yawawera na nemeleru, mili pamuhera na woseri yawaalira. 16 Mulikali kwa ponga pakati pernu. Namuwera na msindu kumbiti mwenga mnanagali. Namulihola maweni kuwera mwawaherepa kuliku wantu wamonga. 17 Handa muntu yoseri pakakutendera vidoda, gwenga nagumtendera vidoda viraay yomberi. Gwenga gutendi gaherepa kulongolu kwa woseri. 18 Gutendi shoseri shashiwezekana kuwera na ponga na kila muntu. 19 Waganja wangu namuwuzilira shisasi, kumbiti mumlekeli Mlungu shitwatira ashi. Mtuwa kalonga Mumalembu Mananagala, "Hambuziliri shisasi, handipi." 20 Nentu ga aga, Malembu Mananagala galembwa, "Handa mngondou gwaku pakawera na njala, gumpanani

shiboga, pakawera na kwimuluwa, gumpanani mashi kalandi. Kwa kutenda hangu hagumtendi kapati soni nentu gambira makala ga motu pa mtuwi gwakuwi." 21 Naguleka vidoda vikusindi, kumbiti guwusindi ukondola kwa uheri.

13 Kila muntu kafiruwa kuwajimira wakolamlima wa silihari, toziya silihari yoseri ilawiti kwa Mlungu na ukolamlima utulwa na Mlungu. 2 Yoseri yakalema ukolamlima wa isi, kalema lilagaliru lyakalagaliriti Mlungu na muntu yoseri yakatenda hangu hakalijegeri mweni utoza. 3 Wakolamlima wa isi watilwa ndiri na wantu walii yawatenda gaherepa, kumbiti watilwa na wantu woseri yawatenda ukondola. Hashi, gufira guweri ndiri na lyoga kulongolu kwa wakolamlima? Su gwenga gutendi gaherepa na womberi hawakuzyumi, 4 toziya womberi wawera wantumintumi wa Mlungu yawatenda lihengu kwa mota ya mwenga. Kumbiti pagutenda ukondola, su gufiruwa kuwatira toziya womberi wawera na makakala ga kukutoza. Womberi ndo wantumintumi wa Mlungu, womberi yawawera na azabu ya Mlungu kwa woseri yawatenda ukondola. 5 Toziya ayi mwenga mfiruwa kuwajimira wakolamlima, hera ndiri kwa kutila azabu ya Mlungu, kumbiti viraay toziya muvimana mumyoyu yamwenga ndo iherepa. 6 Ntambu iraa ayi mwenga mlipaga kodi, toziya wakolamlima wankumtendera Mlungu pawatimiza mahengu gawu. 7 Mumpanani kila muntu shakafiruwa kupata, wantu yawatola kodi, muwalipi kodi na yawatola ushuru muwalipi ushuru, wantu woseri yawaferuwa ligoya, wapananwi ligoya. 8 Namuwera na uwanda kwa muntu yoseri, kumbiti uwanda wa kulifira maweni. Muntu yoseri yakatenda hangu kalijimira Lilagaliru. 9 Malagaliru ndo aga, "Nagutenda uhumba, nagulaga, nagwiwa, nagwera na lumamatata kwa shintu sha muntu gwungi." Goseri aga na gamonga gawera mulilagaliru limu, "Gumfiri muyagu ntambu yagulifira gumweni." 10 Handa paguwafira waronga, gwenga hapeni guwatenderi ukondola, su mafiliru ndo ukamilika wa Lilagaliru lyoseri. 11 Mfiruwa mtendi aga, toziya muvimana kuwera shipindi shiza sha gwenga kwimuka mumpota. Ulopoziya wa twenga wapakwegera vinu kuliku patwanjiti kujimira. 12 Pashiru papakwegera kupera na paliwala wapakwegera. Su twenga tuleki kutenda vitwatira vyaviwera vya luwindu na tutoli silaha za ulangala. 13 Twenga tufiruwa tulikali ntambu yayifiruwa na unakaka mu kila shintu shatutenda. Namuwera na lwalia ama ulowera ama undiyandiya ama ndewu ama weya. 14 Kumbiti Mtuwa Yesu Kristu

hakawalongoziyi mwenga, na namulihola kuusu njira za kutenda lumatamata lwa vidoda.

14 Muwashemeri wantu walii yawawera na njimiru ndidini, kumbiti namakakatalu nawomberi kuusu maholu gawu weni. **2** Njimiru ya wantu wamu iwalekiziya womberi shintu shoseri, kumbiti muntu yakawera na njimiru ndidini kalyiga likolu hera. **3** Muntu yakaliya shintu shoseri nakamtoza muntu yakaliya ndiri kila shintu na ulii yakaliya likolu hera nakamtoza muntu yakaliya kila shintu, toziya Mlungu kamshemera muntu ayu. **4** Hashi, gwenga gwa gaa yagumtoza ntumintumi gwa muntu yumonga? Ali ndo lishawuli lya Mtua kuwera womberi wapati ama wapati ndiri. Womberi hawapati, toziya Mtua kaweza kuwatenda womberi wapati. **5** Wantu wamu wahola kuwera lishaka tunga lyana ligoya nentu kuliku mashaka gamonga na wamonga walihola kuwera goseri gawera teratera. Kila muntu kaweri na msimamu gwa mahala gakuwi. **6** Wantu woseri yawalihiola nentu kuusu lishaka tunga, watenda hangu kwa kumpanana ligoya Mtua. Womberi yawaliya kila shintu, watenda kwa kumpanana ligoya Mtua, toziya womberi walonga mayagashii Mlungu kwa shiboga. Na woseri yawaliya ndiri kila shintu, wankutenda hangu kwa kumpanana ligoya Mtua na walonga mayagashii Mlungu. **7** Twenga tulikala ndiri toziya ya twaweni twenga hera na twenga tuhowa ndiri toziya ya twaweni twenga hera. **8** Handa patulikala tulikala toziya ya Mtua na handa patuhowa tuhowa toziya ya Mtua. Su patuhowa ama patulikala, twenga twawantu wa Mtua. **9** Toziya Kristu kahowiti na kazyukiti su kapati kuwera Mtua gwa wakomu na yawahowiti. **10** Iwera hashi gwenga gwankuwatoza wamonga yawaliya likolu hera? Iwera hashi gwenga gwankuwabeza walongu wamonga yawaliya kila shintu? Twenga twoseri hatugoloki kutozwa kulongolu kwa Mlungu. **11** Ntambu Malembu Mananagala galembwa, “Mtua kalonga, nakaka neni Mlungu mkomu, Kila muntu hakansuntamalili neni na kila muntu hakankwisi neni ndo Mlungu.” **12** Shakapanu kila muntu pakati pa twenga, hakalaviyi mawalanga kulongolu kwa Mlungu. **13** Su, tuleki kulitozana twaweni, kumbiti tuleki kutenda shoseri shashiwatenda wamonga watendi vidoda. **14** Kulikolerana kwangu pamuhera na Mtua Yesu, kuntenda neni moni kwahera shiboga shashiweria shihumba, kumbiti handa gujimira kuwera shiboga shamu shiweria shihumba, shakapanu shiweria shihumba kwa gwenga. **15** Handa paguatenduwa wamonga toziya ya shintu shoseri shaguliya, matendu gaku gahera mafiliru. Naguleka

shiboga shaguliya shiwagamiziyi muntu ndomweni Kristu kahowiti toziya yamweni. **16** Su namjimira shintu shamushiwona kuwera shiheri washibeza. **17** Toziya Ufalumi wa Mlungu ndo ndiri kuliya na kulanda, kumbiti kumfirizya Mlungu na kuwera na ponga na kuwera na nemeleru yayijegwa na Rohu Mnanagala. **18** Na pagumtendera Kristu ntambu ayi, gwenga gumuherepeziya Mlungu na kujimirwa na wantu. **19** Su twenga tufiruwa mashaka goseri tuitendi vitwatira vyavijega ponga na galii yagatutenda tulitangani twaweni. **20** Su nagulyagamiziyi lihengu lyakatenditi Mlungu toziya ya viboga. Viboga vyoseri guweza kuliya, kumbiti iherepa ndiri kuliya viboga vyavimtenda muntu yoseri katendi vidoda. **21** Mbaka kuleka kuliya litota na kulanda togwa, ama kutenda shoseri shili shashiwatenda walongu watendi vidoda. **22** Su gukoleri shagujimiru kuusu shitiwatira ashi, shakapanu pakati pa gwenga na Mlungu. Mbaka kwa wantu walii yawajimira ndiri kutenda vidoda, pawajimira kutenda shintu shoseri womberi wavimana kuwera goseri gaherepa. **23** Kumbiti muntu yakahera unakaka kuusus shiboga shawaliya, Mlungu hakamtozi pawaliya, toziya matendu gawu gawera munjimiru. Na shoseri shashiweria ndiri munjimiru ndo vidoda.

15 Twenga yatuwera wagangamala munjimiru tufiruwa kuwatanga walii yawahera likakala kuzitolita shida zyau. Natulifirizya twaweni hera. **2** Kila yumu gwetu kafiruwa kumfirizya gwakapwegera gwakuwi kwa maheri su ayu kapati kulinyawa munjimiru. **3** Toziya Kristu kalipendeleya ndiri mweni, kumbiti kaweriti handa ntambu yagatakultu Malembu, “Nyengu zyoseri zawakulaviliriti gwenga zimpata neni.” **4** Goseri yagalembitwi galembwa kutufunda twenga su kulawirana na hepera na manemu gatupananwa na Malembu Mananagala aga tupati kuwera na matumbiru. **5** Mlungu yakawera shanjiru sha hepera na manemu goseri, kawapanani mwenga kuwera na mkoleranu gumu kwa kugenderana na mfanu gwakuwi Yesu Kristu. **6** Su mawoseri mwenga na kwa lizigu limu, mumkwisi Mlungu, Tati gwa Mtua gwetu Yesu Kristu. **7** Su, mulishemerani toziya ya ukwisa wa Mlungu, Kristu ntambu yakawashemeliriti. **8** Toziya nuwagambirani kuwera Kristu kiziti kuwera ntumintumi gwa Wayawudi kapati kulanguziya uwaminika wa Mlungu na malagilu ga Mlungu gakawapananiti wambuyi wetu gapati kutimiya, **9** su nawomberi wantu yawawera Wayawudi ndiri, wapati kumkwisa Mlungu toziya ya lusungu lwakuwi. Ntambu yagalonga Malembu Mnanagala, “Hangu hanukukwisi gwenga muwamu mwa wantu yawawera Wayawudi ndiri,

Hanuziyimbi zyuma za litawu lyaku.” 10 Kayi Malembu kuwatanga wantu wa Mlungu yawawera wahushu galonga, “Mnemeleri, mwenga wantu yawawera wa aku Yerusalem. 27 Weni wafira kutenda hangu, Wayawudi ndiri, mnemeleri pamuhera na wantu wa kumbiti nakaka, ali lihengu lyawu kwa womberi. Mlungi!” 11 Kayi, “Mumzyumi Mtuwa, wantu woseri Toziya payiweru wantu yawawera Wayawudi ndiri yamuwera Wayawudi ndiri, mwawoseri mwenga, washiliki tekeler za shirohu za Wayawudi, wafiruwa mumzyumi!” 12 Kayi Isaya kalonga, “Hakalawili na womberi vira a wawatenderi Wayawudi munfira muntu mushiyiwuku sha Yese, yomberi hakakolimlima zyawu za pasipanu. 28 Pantenda kala lihengu ali na wantu yawawera Wayawudi ndiri, na womberi kuwapanana mshangu agu gwagujojiniriti kwajili hawamtumbiri.” 13 Mlungu yakawera shyanjiru sha ya womberi, hanuwatyangiri mwenga nenii panwera litumbiru, kawamemiziyi nemeleru yoseri na ponga mumwanja kugenda Hisipaniya. 29 Nuvimana kuwera kulawirana na njimiru yenu, litumbiru lyenu lipati paniza kwamwenga hanuwajegeri tekeler za zivuwa kongereka kwa likakala lya Rohu Mnanagala. 14 za Kristu. 30 Su, waganja wangu nuwaluwani kwa Waganja wangu, namweni nenii nuvimana nakaka Mtuwa gwetu Yesu Kristu na kwa ufiru wawujegwa na kuwera mwenga vira a mmema lusungu na mahala Rohu, munjimiru kwa kunduwira kwa Mlungu. 31 Mluwi goseri na muweza kulitakulirana maweni kwa maweni. 32 Hangu, Mlungu pakafira, nenii hanwezi kwiza 15 Kumbiti nuwalembirani muluhamba alu pota lyoga, yawanera Yudeya na utenderu waneni Yerusalemu mpati kuwahluziya kuusu shiwtatira ashi. Ntenda upati kujimirwa na wantu wa Mlungu yawawera hangu toziya ya Maheri gakanupiti Mlungu 16 ga kuwera ntumintumi gwa Yesu Kristu kwa wantu kwa mwenga kwa nemelera, hanoyeri pamuhera na yawanera Wayawudi ndiri. Lihengu lyangu ali lya 33 Mlungu yakawera shanjiru sha ponga, shitambika kubwera Shisoweru Shiwigira sha Mlungu kaweri na mwawoseri mwenga. Yina haa.

16 Nfira kuwagambira vihereda kuusu muhasha gwetu Feiba ndomweni ntumintumi mushipinga sha wantu shawamjimira Yesu aku Kenkireya. 2 Mumwanki kwajili ya Mtuwa ntambu yawaferuwa kutenda kwa wantu wa Mlungu. Mtangi ntambu yoseri yakafira kulawa kwa mwenga. Toziya yomberi kawera muheri nentu kwa wantu wawuwa ata kwa nenii. 3 Malamusiu ganeni gawafikiri Prisila na Akula, watenda lihengu pamuhera na wayangu kwa Kristu Yesu. 4 Womberi walitiliti muhatari mumakaliru gawu kwajili ya nenii, wafiruwa kuwagambira mayagashii, kulawa kwa nenii hera ndiri vira a avi kulawa kwa vipinga vyoseri vya wantu yawamjimira Yesu, wantu wa maisi gamonga. 5 Nuwalamsiyan vira a Shipinga sha wantu yawamjimira Yesu, shilii shawaliwona ukaya kwawu. Nuwalamsiya waganja wangu Epainetu yakawera gwa kwanja mumkowa gwa Asiya kumjimira Kristu. 6 Mumlamsiyi Mariya yomberi katenda lihengu kwa kugangamala kwajili ya mwenga. 7 Nuwalamsiya Andreniku na Yunia wantu wa lushi wayangu yawatatariti mushibetubetu pamuhera na nenii. Womberi wamanikana nentu wamu mwa wantumintumi, kayi waweriti Wakristu pamberi paneni. 8 Nukulamsiya Apliati ganja gwangu mukuwera pamuhera na Mtuwa. 9 Numulamsiya Aribanu, mtenda lihengu pamuhera na nenii mu Kristu, numulamsiya vira a na ganja gwangu Staku. 10 Mumlamsiyi Apelisi yakamfiriziya Kristu. Nuwalamsiya wa kaya ya Aristabulu. 11 Nuwalamsiya yawalikala mnumba

ya Herodiana, muntu tuyangu gwa lushi na kwa waganja wa Narikisi yawawera wa Mtuwa. 12 Muwalamsiyi Trifena na Trufosa yamatenda lihengu muuntumintumi mwa Mtuwa na ganja gwangu Perisi yakatenda gavuwa kwanjili ya Mtuwa. 13 Mumlamasiyi Rufu yakasyagulitwi na Mlungu, muntu kagangamala nentu mulihengu lya Mtuwa na mawu gwakuwi ndo mawu gwangu vira, 14 Muwalamsiyi Asunkritu na fleguni na Herimesi na Patroba na Herimi na walongu woseri yawawera pamuhera nawomberi. 15 Muwalamsiyi Filologu na Yulia na Neria na mlongu gwakuwi na Olimpasi pamuhera na wantu woseri wa Mlungu yawawera pamuhera nawomberi. 16 Mulilamsiyi maweni kwa maweni kwa liranguliru lya ufiru. Shipinga shoseri sha wantu yawamjimira Kristu, shiwalamusiyani. 17 Waganja wangu nuwaluwani muwalaviyi woseri yawajega malekaniru kwa wayawu na kuwatenda wantu wamonga wagusi, ntambu imonga na mafunda gawafunda. Mulishapiri na wantu awa. 18 Toziya wantu wa ntambu ayi wamtendera ndiri Kristu Mtuwa gwetu, kumbiti wavatendera vitwatira vyawu weni, kwa visoweru vyawu vinoga na kubwera kwawu kwa kuzyangazyanga kugalambula myoyu ya wantu waheri. 19 Kala muntu kapikanira kuusu kujimira kwa mwenga na hangu muwera toziya ya sekelera yaneni, nuwafilirani muweri na luhalal muvitwatira viheri, pota likosa kuusu shitwatira shidoda. 20 Na Mlungu shaniru sha ponga hakakawi ndiri kumbogoyola Shetani pasi pa magulu genu. Manemu ga Mtuwa gwetu Yesu Kristu gaweri na mwenga. 21 Timotewu mtenda lihengu myangu kawalamusiyani. Viraa avi na Lukiu na Yasoni na Sosipita, mwana lushi tuyangu. Kawalamusiyani. 22 Na nenii Teritiwu numulembeleri luhamba alu, nuwalamsiya kwa litawu lya Mtuwa. 23 Gayu mwenikaya gwangu, pamuhera na shipinga shoseri sha wantu yawamjimira Yesu, shilii shawaliwona ukaya kwawu, yomberi kawalamusiyani, Erastu mtula mpiya gwa lushi alu, pamuhera na Kwaritu, wawalamusiyani. 24 Manemu ga Mtuwa gwetu Yesu Kristu gaweri pamuhera na mwenga. 25 Su, vinu na tumkwisi Mlungu yakaweza kuwakamaziya mu Shisoweru Shiwigira shanushibweriti kuusu ujumbi wa Yesu Kristu na mukubada kulii kwa kulanguziyiti na kweni kuweriti kufifika kwa vinja vivuwa vyavipititi. (aiōnios g166) 26 Kumbiti vinu nakaka ayi wairanguziya kwa njira ya Malembu ga wambuyi wa Mlungu na kwa amuli ya Mlungu gwa mashaka goseri, su maisi goseri galii gapati kumjimira na kumtii. (aiōnios g166) 27 Mlungu yakawera gweka yakuwi, yakawera na luhalal, ndomweni kwa njira ya Yesu Kristu, ukwisa uwera kwa mweni mashaka goseri. Yina haa. (aiōn g165)

1 Wakorintu

1 Neni Paulu yawanshemiti kuwera ntumintumi gwa Yesu Kristu kwa mafiliru ga Mlungu na mlongu muyetu Sosteni. **2** Twankuwalembelerani mwenga yamuwera shipinga sha wantu yawamjimira Yesu aku lushi Iwa Korintu. Mwenga mtendwa wanaganala toziya mulikolerana pamuhera na Yesu Kristu, mshemitiwi muweri wantu wa Mlungu, pamuhera na wantu woseri kila pahala pawamguwira Mtua gwetu Yesu Kristu, yakawera Mtua gwatu na gwetu vira. **3** Manemu na ponga ya Mlungu Tati gwetu na ga Mtua gwetu Yesu Kristu, gaweri pamuhera na mwenga. **4** Mashaka goseri numgambira Mlungu mayagashii kwajili ya mwenga, toziya ya manemu gakawapanananiti mwenga kuitira Yesu Kristu. **5** Toziya kwa kulikolerana pamuhera na Kristu muwera walunda mukila shintu. Mpananwa kutakula na kumana. **6** Ujumbi kuusu Kristu wanakaka mngati mwenu. **7** Hangu mpungukiwitwi ndiri lifupu lyoseri lyampananitwi na Rohu Mnanagala, pamuhera mwankuhepera kugubutulwa kwakuwi Mtua gwetu Yesu Kristu. **8** Nayomberi hakawagangamaziyi mwenga mpaka upeleru, mpati kuwoneka pota na ukondola mulishaka lili iya Mtua gwetu Yesu Kristu. **9** Mlungu yakawera mwaminika, kawashemiti mwenga muweri pamuhera na Mwana gwakuwi Yesu Kristu, Mtua gwetu. **10** Wantu yawamjimira Yesu wayangu, nuwaluweni kwa litawu iya Mtua gwetu Yesu Kristu, mulijimirani mukila shintu shamtakula, su nakuwera malekaniru pakati pa mwenga. Mulikolerani nakamu pamuhera na liholu limu na nfiru yimu. **11** Wantu yawamjimira Yesu wayangu, wantu wamonga kulawa kwa kaya ya Kloyi, wang'ambira kuwera mwenga mwankulirewa. **12** Neni nfira kutakula shampikiniriti kulawa pakati pa mwenga, yumu kalonga, "Neni gwa Paulu", Yumonga kalonga "Neni gwa Apolu", Na yumonga kalonga, "Neni gwa Peteru." Kwa litawu iya Shigiriki wamshema Kefa, na yumonga kalonga, "Neni gwa Kristu." **13** Hashi, Kristu kabagulika? Hashi, Paulu ndo yawampingikitii kwajili ya Mwenga? Ama hashi, mbatizitwi gambira ntumintumi gwa Paulu? **14** Mayagashii Mlungu toziya numubatiziti ndiri muntu yoseri pakati penu, Kumbiti hera Krispu na Gayu. **15** Su kwahera muntu yakaweza kutakula kuwera mwenga wakubatizeni kwa litawu lyaneni. **16** Nulihola, vilaa numubatiziti Stefana na kaya yakuwi, kumbiti mani panumbatiziti muntu gwangi. **17** Kristu kantumiti ndiri kubatiza, kumbiti nuwabweleri wantu Shisoweru Shiwigira, kayi nushibweri pota na kutendera luhalu

Iwa mbweru za wantu, su makakala ga kuhowa kwa Kristu palupingika nagawoneki kuweri shintu ndiri.

18 Toziya ujumbi wa kuhowa kwa Kristu palupingika kuwera uzigizigi kwa wantu yawagamira, Kumbiti kwa twenga yatulopoziwa, ujumbi awu ndo makakala ga Mlungu. **19** Malembu Mananagala galonga, "Aharibisiyi luhalu Iwa yawawera na luhalu, Na mahala ga wantu hanyasili kutali." **20** Su kakoshi yakawera na luhalu? Hashi, kakoshi mfunda gwa malagaliru? Hashi, kakoshi shikambaku gwa kutakuziyana gwa pasipanu? Mlungu kulanguziyiti kuwera luhalu Iwa pasipanu lyahera mahala. (aiōn g165) **21** Toziya kwa luhalu Iwa Mlungu, wantu hapeni wammanni Mlungu kwa njira ya luhalu Iwawu weni. Mlungu kafiriziwi kualopoziya wantu yawajimira kuitira shizyigizyigi shatuwabwerera. **22** Wayawudi wafira lilangaliru handa shilangaliru, Wagiriki wankusakula luhalu. **23** Kumbiti twenga twankumbwera Kristu yawampingikiti. Kwa Wayawudi shitwatira ashi shiwera shileweleru na kwa wantu yawawera ndiri Wayawudi shiwera shizyigizyigi, **24** kumbiti kwa walii yawashemiti na Mlungu, Wayawudi pamuhera na wantu yawawera ndiri Wayawudi, Kristu ndo likakala iya Mlungu na luhalu Iwa Mlungu. **25** Toziya shashiwoneka kuwera uzigizigi wa Mlungu, shiwera na luhalu kuliku luhalu Iwa muntu, na shilii shashiwoneka shahera makakala ga Mlungu, shiwera na likakala kuliku likakala iya muntu. **26** Wantu yawamjimira Yesu wayangu, vinu muliholi Mlungu pakawashema, wawuwa wenu waweriti ndiri na luhalu Iwa munshimba na wantu wawuwa ndiri yawawera na makakala na wantu wavua ndiri yawawera na ukulu. **27** Kumbiti Mlungu kavisyalitii vitwatira vyaviwoneka pasipanu kuwera vizigizigi, su kawasoniziyi wantu yawawera na luhalu na Mlungu kavisyalitii vitwatira vilii pasipanu vyiwoneka legilegi, su kawasoniziyi wantu yayawera na makakala. **28** Mlungu kavisyalula vitwatira vilii pasipanu viwoneka vyavifaai ndiri na vyawavizarawu, su kavihalabisiyi vilii vyaviwoneka na wantu kuwera shintu shikulu. **29** Su kwahera muntu yoseri yakaweza kulitumbira shoseri kulongolu kwa Mlungu. **30** Kumbiti Mlungu ndo yakawakolelerani pamuhera na Yesu Kristu. Mlungu kamtenditi Kristu kaweri luhalu lwetu, kwa njira yakuwi twenga tutendwa waheri kulongolu kwa Mlungu, tuweri wantu wanaganala wa Mlungu na kulopoziwa. **31** Su Malembu Mananagala ntambu yagalonga, "Yakafira kulitumbira, kalitumbiri Mtua ntambu yakatenda."

2 Walongu wayangu, neni paniziti kwa mwenga nuwabweliriti ndiri bada nakaka ya ujumbi wa

Mlungu kwa visoweru viherepa, ama kwa luhala lwa muntu. 2 Toziya panilikaliti na mwenga amuwitti kulyaluwa goseri, ira kummana Yesu Kristu, ulii yawampingikiti. 3 Paniziti kwa mwenga nweriti legilegi, nendemera kwa lyoga nentu. 4 Mafundishu ganeni na mabweru ganeni, gawera ndiri kwa visoweru viherepa na ga luhala lya kuwakwegera wantu, kumbiti gaweriti na makakala ga Rohu gwa Mlungu. 5 Ntenditi hangu, su njimiru ya mwenga nayilitumbira luhala lwa muntu, kumbiti ilikali mumakakala ga Mlungu. 6 Pamuhera na hangu, tubwera ujumbi wa luhala kwa walii yawakula murohu. Kumbiti luhala alu lwa pasipanu ndiri ama lwa wakolamlima ndiri wa pasipanu, yawagenda kwagamira. (aiōn g165) 7 Luhala lwanuwabwelera ndo luhala lwa bada ya Mlungu, luhala lwalufifiki, yomberi lwakalusyaguliti kala kwanjira makashu kwajili ya ukwisa wa twenga, pamberi pa kuwumbwa pasipanu. (aiōn g165) 8 Kwahera ata mkolamlima yoseri gwa pasipanu yakulumaniti luhala alu. Handa mewalumaniti, womberi mewampingiki ndiri Mtuwa gwa ukwisa. (aiōn g165) 9 Kumbiti ntambu yagatakula Malembu Mananagala, "Vitwatila vyeni lisu lipatiti ndiri kuwona, ama likutu kupikinira, Vitwatira vyeni muntu kapattiti ndiri kuvihola mumoyu, Aga ndo Mlungu gakawatandiriti walii yawamfira." 10 Avi ndo vitwatira Mlungu yyakatugubutuluriti kwa njira ya Rohu gwakuwi. Toziya Rohu kalola lola kila shintu ata vitwatira vyaviwera mungati mwa Mlungu. 11 Hashi, gaa yakawenza kugamana galii gagawera mnngati mwa muntu handa ndiri rohu gwakuwi yakawera mnngati mwakuwi mweni? Su ntambu iraayi, kwahera yakavimana vitwatira nya Mlungu, kumbiti Rohu gwa Mlungu. 12 Twenga twankiti ndiri rohu gwa pasipanu, kumbiti twankiti Rohu yakalawiti kwa Mlungu su tuweza kuvimana vyoseri Mlungu vyakatupananiti. 13 Su twenga twankutakula ndiri kwa visoweru vyawatufunditi kwa luhala lwa muntu, kumbiti twankutakula kwa visoweru vyatufunditi na Rohu, patuvitakulira vitwatira nya shirohu kwa wantu yawawera na Rohu. 14 Muntu yakahera Rohu hapeni kawanki vitwatira nya Rohu gwa Mlungu, vitwatira avi viwoneka nya uzigizigi hera kwakuwi na hapeni kavimani, toziya gamanikana hera kwa utanga wa Rohu. 15 Muntu yoseri yakawera na Rohu gwa Mlungu ayu kawenza kuyambula uhorepa wa kila shintu, kumbiti kwahera muntu yakawenza kumtoza. 16 Malembu Mananagala galonga, "Gani yakawenza kugamana mahala ga Mtuwa? Gani yakawenza kumfunda Mtuwa?" Kumbiti twenga twana mahala ga Kristu.

3 Walongu wayangu, neni mwewziti ndiri kutakula na mwenga gambira wana wina na Rohu gwa Mlungu, ntakula na mwenga gambira wantu wa pasipanu, gambira wanou mumakaliru ga Shikristu. **2** Nuwalandiziya mwenga maweri, pota na kuwapapani shiboga shikamala, toziya mwenga maweni shirii. Ata vinu mwakala ndiri kushiliya. **3** Toziya mwenga mwankulikala gambira wantu wa pasipanu ntambu yawalikala. Hashi, yanakaka ndiri kuwera kwana weya na kulilewana pakati penu? Goseri aga gawalanguziyani mwenga mwankali wantu wa pasipanu na mwankulikala gambira pasipanu ntambu yapafira. **4** Yumu gwenu pakatakula, "Neni nufata Paulu," Na yumonga kalonga, "Neni numufata Apolu." Hashi, mtenda ndiri gambira wantu wa pasipanu ntambu yawatenda? **5** Hashi, Apolu ndo gaa? Hashi, Paulu ndo gaa? Twenga twa wantumintumi hera wa Mlungu, yatuwajegerani mwenga njimiru. Kila yumu gwetu katenda lihengu lyakapananitvi na Mtua. **6** Neni nyaliti mbeyu na Apolu katiriti mashi, kumbiti Mlungu ndo yakayimeriziyiti mbeyu ayi. **7** Ulii yakayaliti na ulii yikitiliti mashi shintu ndiri, kumbiti Mlungu gweka yakuwi ndo yakavitenditi vyoseri avi vikuli. **8** Muntu yakayaliti na muntu yikitiliti mashi, woseri watenda lihengu lyakulinganira, Mlungu hakamfupi kila muntu kulawirana na lihengu lyakatenditi. **9** Toziya twenga twawalongu, tutenda lihengu pamuhera na Mlungu na mwenga mwalirambu lya Mlungu na mwenga mwanumba ya Mlungu. **10** Kwa utanga wa mafulupi gampananitvi na Mlungu, ntenditi lihengu gambira mnyawa numba na ntuliti lyanjiru, muntu gwingi kankunyawa palyanjiru ali. Kumbiti kila muntu kaliloli weri ntambu yakanyawa. **11** Kwahera muntu gwingi yakaweza kutula lyanjiru lyamonga pa ulii yakalituliti kala, lyanjiru ali ndo Yesu Kristu. **12** Pa lyanjiru ali, wantu wamonga hawanyawi kwa zahabu ama madini gawagashema mpiya ama kwa mabuwi ga mpiya zivuwa, ama mitera ama miteti ama lyasi. **13** Na uherepa wa lihengu lya kila muntu haliwoneki mulishaka lya Kristu pakashigubutula. Toziya mulishaka ali motu hagugubutuli lihengu lya kila muntu na motu hagupimi na kulanguziya uherepa wakuwi. **14** Payiwera shakanyawiti muntu palyanjiru ali pashilungula ndiri mumotu agu, su mnyawa numba hakawanki lifupu. **15** Kumbiti lihengu lya muntu yoseri palilungulira, kumbiti yakanyawiti hakaagamiziyi lifupu lyakuwi, kumbiti mweni hakalopozwi gambira kusolopoka kulawa mumotu. **16** Hashi, mwenga muvimana ndiri kuwera mwenga Mwanumba nkulu ya Mlungu na Rohu gwa Mlungu kalikala mngati mwemwenga? **17** Su muntu pakaihalibisiva Numba

nkulu ya Mlungu, Mlungu hakamuhalabisyi yomberi. na mahala kwa kulikolerana pamuhera na Kristu! Toziya Numba nkulu ya Mlungu ndo inanagala na Twenga twalegilegi, mwenga mwawavikambaku. maweni mwenga ndo handa numba ya Mlungu. Mwenga mbezika ndiri, kumbiti twenga twankubezika. 18 Namulipayira! Muntu yoseri pakati pa mwenga 11 Mpaka vinu, twenga twana njala, kuyumuluwa, pakalihola kana luhala lwa ntambu ya pasipanu, twahera nguwu, wankutukomanga nentu na twahera mbaka kaweri mzyligizyigi su kapati kuwera na luhala pakugonja. 12 Su twankutabika kutenda lihengu lwa nakaka. (aiōn g165) 19 Toziya luhala lwa wantu wa likamala kwa mawoku getu twaweni. Patupangilwa, pasipanu luwera luzyigizyigi kulongolu kwa Mlungu. twenga twankuwatekelera, pawatutabisiya, twenga Malembu Mananagala ntambu yagalonga, "Mlungu tuhepelera, 13 pawatwigiranga, twenga twankula kankuwagomiziya yawawera na luhala muwujanja kwa ligoya. Mpaka vinu watutendera gambira udoda wawu." 20 Na Malembu Mananagala gamonga kayi, wa pasipanu na kila muntu katuwona twenga "Mtuwa kavimana kuwera maholu ga yawawera na twauhakata. 14 Nembiti ndiri vitwatira avi kuwasoniziya luhala gafaa ndiri." 21 Su muntu nakalitumbiria kila mwenga, kumbiti kuwafunda gambira wana wangu shintu shawatenda wantu, toziya kila shintu sha yanuwafira 15 Toziya ata pamuhera na walera mwenga. 22 Kaweri Paulu ama Apolu ama Kefa ama wawuwa mumakaliru genu ga Shikristu, tati gwenu pasipanu ama makaliru ama kuhowa, ama vitwatira ndo yumu hera. Mukulikolerana na Kristu Yesu nya vinu na vya shakapanu, vyoseri vya mwenga. 23 Na mwenga mwawantu wa Kristu na Kristu gwa neni wera tati gwenu kwa kuwabwelerani Shisoweru Mlungu. Shiagira. 16 Su nuwaluwani mwenga mfati mfanu gwangu. 17 Toziya ayi neni numtuma Timotewu kwa mwenga. Yomberi ndo yakawera gambira mwana gwangu mngati mwa Kristu yanumfira na mwaminika mukulikolerana na Mtuwa. Yomberi hakawaholiziyi njira yanuyigendera mukulikolelerana pamuhera na Kristu, njira yanuyifunda pahala poseri pa shipinga shoseri sha wantu shawamjira Yesu. 18 Wamu wenu wanja kulitumba pawalihola kuwera hapeni nizi kayi kwa mwenga. 19 Kumbiti Mtuwa pakafira, hanizi kwa mwenga kanongola, panu hanulwoneli namweni, galii ndiri gawagatakula gweka yakuwi kumbiti makakala gawawera naga. 20 Toziya Ufalumi wa Mlungu uwera ndiri visoweru vya mlomu, kumbiti wa makakala. 21 Hashi, mwenga mfira shishi? Hashi, nizi kwa mwenga na ntomondu, ama nizi na moyu gwa mafilaru na unanagala?

4 Muntu katuwoni twenga twantumintumi wa Kristu yatupananitwi uwezu wa Mlungu. 2 Vinu shashifiruwa kwa yoseri yakapananitwi lihengu kaweri mwaminika. 3 Kwa neni shintu ndiri pantozwa na mwenga, ama pantozwa na wantu na hapeni nulitozi namweni. 4 Toziya nuvimana ndiri kulitoza namweni, kumbiti shintu ashi shilanguziya ndiri kuwera neni nana likosa. Mtuwa ndo yankatoza neni. 5 Su, namtoza shitwatila shoseri pamberi pa shipindi shakuwi kusoka, mleki mpaka Mtuwa pakiza. Yomberi hakavilavyi vitwatira vyavilififiti muluwindu na kulanguziya nfiru ya mmoyu ya wantu. Panu kila muntu hakapati uzyumi wakuwi kulawa kwa Mlungu.

6 Wantu yawamjimira Yesu wayangu, numtumiti Apolu na neni namweni su kuitira kwa twenga mulifundi mfanu agu, "Mgaloli weri gagalembiti." Nakawera muntu yoseri yakalitumbira muntu yumu na kumzalawu yumonga. 7 Gani kakutenda guweri mkulu kuliku yumonga? Hashi, Mlungu kakupananiti ndiri kila shintu shaguwera nashu? Na payiwera gupananwa, iwera hashi gulitumbira kuwera gupananwa ndiri? 8 Muwera kala na kila shintu shamfira! Muwera kala mawalunda! Muwera mwawafalumi pota ya twenga! Yina, menfiru nakaka muweri wafalumi, su natwenga vilaa tuwera wafalumi pamuhera na mwenga. 9 Nulihola Mlungu katutenda twenga wantumintumi tuweri wantu wa upeleru nakamu, gambira wantu yawatozitwi kuhowa, toziya tuwera msambu gwa pasipanu poseri na kulongolu kwa wantumintumi wa kumpindi na wantu. 10 Twenga twawazigizi toziya

5 Vinu kwana visoweru vyavipikanika kuwera kwana uhumba pakati pa mwenga, uhumba hawenilawiri ata kwa wantu yawammana ndiri Mlungu. Ng'ambirwa kuwera yumu gwenu kagonjaga na mdala gwa tati gwakuwi! 2 Hashi, mwenga muweza kulitumba? 3 Tembera munshimba neni wera patali na mwenga, kumbiti mumaholu napamuhera na mwenga. Su neni numtoza kala muntu ayu yamatenditshi twatila ashi sha soni, handa napanu pakati pa Mtuwa Yesu, neni pamu na mwenga mumaholu na makakala ga Mtuwa gwetu Yesu gapanu, 5 mumppani Shetani muntu ayu, su nshimba yakuwi ya kumtendera Kristu, kumbiti mwenga muwera iyaribisiwi na rohu yakuwi iweza kulopoziwa mulishaka

lili Mtuwa pakawatoza wantu. **6** Iherepa ndiri kwa wamwenga? **8** Kumbiti maweni mwenga muwatendera mwenga kulitumba! Hashi, mwenga muvimana ndiri ukondola na kuwapoka, kayi mwankuwatendera aga kuwera simika ndidini hera ishesemiziya ubumu walongu wamwenga! **9** Hashi, muvimana ndiri kuwera woseri? **7** Muwusiyi isimika ngona ya vidoda su wantu wadoda hapeni wauhali Ufalumi wa Mlungu? hamuweri wasyayi. Shakapanu hamulifani gambira Namulipayira! Wantu yawawera wahumbe hapeni ubumu wasyayi ntambu yamuwera. Toziya Kristu wauhali Ufalumi wa Mlungu, ama yawaviguwira mwana gwa kondolu gwa Pasaka gwetu wamlaviya vinyagu ama yawatenda undiyandiya ama mpalu kuwera tambiku. **8** Su tunemeleli Pasaka yatwenga, yakagonja na mpalu muyagui, **10** ama wavimbegu kwa simika ndiri ngona, simika ya vidoda na ukondola, ama walwaliya ama walowera ama wapweperu, kumbiti kwa libumunda lyalilekerwa ndiri simika, ama yawapoka ama yawigilanga, woseri awa hapeni libumunda lya utakasiwu na nakaka. **9** Nuwalembiriti wingiri Muufalumi wa Mlungu. **11** Wamu wenu muluhamba lumonga, namulihanganika na wahumbe. waweriti gambira wantu awa. Kumbiti vinu vidoda **10** Ntakula ndiri namulihanganika na wantu woseri vyamwenga viwusiwa na muwera wa Mlungu na yawammanna ndiri Mlungu, walii yawawera wahumbe mtendwa mmufiriziyi Mlungu kwa litawu lya Mtua ama yawawera na Iwaliya ama wivi ama yawaviguwira gwetu Yesu Kristu na kwa Rohu gwa Mlungu gwetu. vinyagu. Su kuwachapira womberi memfiruwi kuwuka **12** Muntu hakawezi kulonga, "Vintu vyoseri viherepa pasipanu nakamu! **11** Shantakula ndo ashi, namtenda kwa neni." Yina, kumbiti vyoseri ndiri viherepa kwa pamuhera na ulii yakalishema mweni mwamini gwenga. Njimira kuwera ntenda kila shintu, kumbiti kumbiti kawera muhumba, ama mlwaliya ama hapeni njimili shintu shintendi hweri mmanda. yakaviguwira vinyagu ama msongiziya ama mlowera **13** Muntu gwingi hakawezi kulonga, "Shiboga kwajili ama mwivi. Muntu gwa ntambu ayi, ata kuliya namuliya ya mtima na mtima kwajili ya shiboga." Yina, kumbiti nayomberi. **12** Hashi, shiwtatira sha neni kuwatoza Mlungu hakavyagamiziyi vyoseri viwili. Nshimba wantu yawawera kunja mwa shipinga sha wantu ya muntu kwajili ndiri ya uhumba, kumbiti kwajili wa Mlungu? Mlungu hakawatozi womberi. Kumbiti ya kumtendera Mtua na Mtua ndo yakayilola weri nshimba. **14** Kwa makakala gakuwi, Mlungu kamzyukisiyti Mtua na vilaa vilii hakatuzyukisiyti na twenga. **15** Hashi, muvimana ndiri kuwera nshimba yamwenga iwera viwungiru nya nshimba ya Kristu? Hashi, neni nuluhola weza kutola viwungiru nya nshimba ya Kristu na kuvikolerana na viwungiru nya nshimba ya mndiyandiya? Ndala! **16** Toziya ntambu yamuvimana, yakalikolerana na muntu mndiyandiya su kawera nshimba yimu nayomberi, Malembu Mananagala galembwa, "Womberi wawili hawaweri nshimba yimu." **17** Kumbiti yakalikolerana mweni pamuhera na Mtua kawera yamu nayomberi murohu. **18** Mulituli gweka na uhumba. Vidoda vimonga vyoseri vyavitendwa viitendwa ndiri nshimba, kumbiti muhumba kavitendera vidoda nshimba yakuwi mweni. **19** Hashi, muvimana ndiri kuwera nshimba zyenu ziwera Numba ya Rohu Mnangala yakawera mangati mwenu, ulii yamumwankiti kulawa kwa Mlungu? Hangu mwenga mwawalunda ndiri yenu maweni, kumbiti wa Mlungu. **20** Kawahemeriti mwenga kwa beyi nkulu. Su mumkwisi Mlungu kwa nshimba zyenu.

6 Handa muntu pakalirewa na muyagui, iwera hashi kagendi kumsitaki palongolu pashizyungu sha wantu yawamfirizya ndiri Mlungu pakumsitaki palongolu pa wantu wa Mlungu? **2** Hashi, muvimana ndiri kuwera wantu wa Mlungu hawapatozi pasipanu? Handa mwenga hamuwozo wantu wa pasipanu, iwera hashi muweza ndiri kutoza ata vitwatira vididi? **3** Hashi, mwenga muvimana ndiri kuwera twenga hatuwozo wantumintumi wa kumpindi? Su, hayiweri ntambu gaa kwa vitwatira nya kila lishaka? **4** Malekaniru pagalawira pakati pa mwenga, iwera hashi mwankuwashema wantu yawashishera ndiri shipinga sha wantu shawamjimiru Yesu wawatozi? **5** Ntakula aga kuwasozizya mwenga! Hashi, kwahera muntu pakati penu yakawera na luhalu mekawezi kuwatoza wantu yawamjimiru Yesu wayagui? **6** Kumbiti, mlongu yamu kankumjega mlongu muyagui kushizyungu na kawaleka wantu yawamumana ndiri Mlungu wamtozi. **7** Nakaka kustakiana aku maweni kwa maweni, kulanguziya kuwera msinda nakamu kulikala gambira Wakristu! Hashi, meyiweri ndiri shiwtatira shiherepa nentu mwenga mpokwi ulunda

7 Su, kwa vitwatira vilii vyamunembiriti kuwera, iherepa kwa wantu pawayuga ndiri. **2** Toziya ya uhumba nentu, su kila mpalu kaweri na mdala gwakuwi mweni na kila mdala kaweri na mpalu katendi galii gagafiruwa na

mdala gwakuwi na mdala katendi galii gagafiruwa su nakayingiziwa jandu. **19** Toziya kwangiziwa jandu na mpalu gwakuwi. **4** Nshimba ya mdala, yakuwi ama kwingiziwa ndiri jandu shintu ndiri, shintu shikulu mweni ndiri, kumbiti ya mpalu gwakuwi. Ntambu iraayi ndo kugajimira Malagaliru ga Mlungu. **20** Su kila yumu nshimba ya mpalu, yakuwi mweni ndiri, kumbiti ya kasigali ntambu pakashemitwi na Mlungu. **21** Hashi, mdala gwakuwi. **5** Namuliyimana maweni, kumbiti gwenga guweriti mmanda pagushemitwi na Mlungu? mpatani kutenda hangu kwa shipindi shididini hera, Nagulisheru, kumbiti paguvera mlekeru, gutendi su muwezi kulikala kwa kumluwa Mlungu, shakapanu hangu. **22** Toziya yomberi yakashemitwi na Mtua muliwuyiri kayi, su Shetani nakiza kuwajera toziya pakawera mmanda, muntu ayu hakaweri mlekeru gwa muweza ndiri kulilewelera. **6** Aga ganuwagambirani Mtua. Ntambu iraayi ulii muntu mlekeru yakashemitwi neni na gamalagaliru ndiri. **7** Neni menfiri wantu na Kristu, kawera mmanda gwa Kristu. **23** Mlungu woseri waweri gambira neni ntambu yanwera, kumbiti kawahemeriti mwenga kwa beyi nkulu, su namuwera kila yumu kawera na lifupu kulawa kwa Mlungu, kayi wamanda wa wantu. **24** Walongu wayangu, kila yumu kana lifupu ali na yumonga kana lifupu lili. **8** yumu gwenu kasigali mukulikolerana pamuhera na Vinu wantu walii yawayuga ndiri na walii yawawera Mlungu ntambu yakaweriti pakashemitwi. **25** Vinu wakenja nuwagambira hangu iherepa walikali gambira kwa visoweru vya wadala yawawera wali, nahera neni ntambu yanwera. **9** Kumbiti muntu pakasinda lilagaliru lya Mtua, kumbiti ntakula ntambu yamona kulilewelera, su kayugi mdala, mana membaka nentu neni, kwa lusungu lwa Mtua, nstaili kwaminika. kuyuga kuliku kuwera na lumamatata. **10** Kwa wantu **26** Su, kulawirana na ntabika yaiwera vinu, neni yawayugiti na yawayugiti nankuwanpani malagaliru, nulihola kuwera iherepa nentu muntu kasigali ntambu ganeni ndiri kumbiti ga Mtua, mdala nakalekana na yakawera. **27** Hashi, gwenga guyuga? Su nagulekana mpalu gwakuwi, **11** Kumbiti pakalekana nayomberi, na mdala gwaku. Hashi, gwenga guyuga ndiri? Su kalikali pota na kuyugwa ama kakolaniziwi mawoku na nagufira kuyuga. **28** Kumbiti paguyuga gutenda mpalu gwakuwi na mpalu nakamleka mdala gwakuwi. ndiri vidoda na handa mwali pakayugwa katenda **12** Kwa wamonga neni nonga, gweka yangu hera na ndiri vidoda. Womberi pawayugana hawapati ntabika kumbiti Mtua ndiri, Payiwna mpalu yakawera na mumakaliru aga, kumbiti neni menfiri ndiri gawapati mdala yakamwamini ndiri Yesu na mdala ayu kajimira aga. **29** Walongu waneni, nfira kutakula hangu, kulikala na yomberi, nakamleka mdala ayu. **13** Na shipindi shashisigala shididini hera na kwanjira vinu handa mdala kana mpalu yakamwamini ndiri Yesu na walii yawayuga walikali gambira waliyuga ndiri, **30** mpalu ayu kajimira kulikala na yomberi, su mdala na walii yawalila waweri gambira walira ndiri na walii ayu nakamlema mpalu gwakuwi. **14** Toziya mpalu yawanemelera waweri gambira wanemelera ndiri na ayu yakamjimiru ndiri Yesu hakapungwi na Mlungu walii yawahemera waweri gambira wahera shintu kwa kulikolerana na mdala gwakuwi na mdala ayu shawahemeliti, **31** na walii yawawera na lihengu lya yakamwamini ndiri Yesu hakajimiru na Mlungu kwa pasipanu, waweri gambira wahera lihengu la pasipanu. kulikolerana na mpalu gwakuwi. Pamonga wana wawu Toziya pasipanu ntambu yatupamana, pankupita. **32** mewaweri ndiri wa Mlungu, kumbiti vinu wajimirwa Neni menfiriti mwenga namlishe. Muntu yakahera kuwera wana wa Mlungu. **15** Kumbiti payiwna ulii mdala kankuliholera lihengu lya Mtua, toziya yomberi yakamjimiru ndiri Kristu pakafira kumleka tuyaguwi kankujera kumfiriziyi Mtua. **33** Kumbiti mpalu yakawera Mkristu, su kamleki. Su mpalu ama mdala yakayugiti kankuliholera lihengu lya pasipanu, su hakaweri mlekeru. Mlungu kawashemiti mwenga kamfiriziyi mdala gwakuwi, **34** na yomberi maholu mulikali kwa ponga. **16** Gwenga mdala, guvimana gakuwi galibagula. Mdala yakayugwa ndiri ama hashi kuwera gwana unakaka kuwera haguwezi yakawera mwali katenda lihengu lya Mtua, kapati kumlopoziya mpalu gwaku? Ama gwenga mpalu, kuwera mananagala gwa nshimba na rohu. Kumbiti guvimana hashi kuwera gwana unakaka kuwera mdala yakayugiti katendaga lihengu lya pasipanu, haguwezi kumlopoziya mdala gwaku? **17** Kila muntu su kamfiriziyi mdala gwakuwi. **35** Nuwagambirani kalikali kugenderana na mafupu gakapananitwi na aga toziya nfira kuwatanga mwenga. Neni nfira ndiri Mtua na ntambu yakashemitwi na Mlungu. Ali kuwapoka ulekelu wenu, kumbiti nfira mwenga mtendi ndo lilagaliru lyaneni muvipinga vyoseri vya wantu maheri na mulilavyi maweni kumtendera lihengu lya vyawawamini Yesu. **18** Hashi, kwana muntu yoseri Mtua pota na kukwegwa na vintu vyamonga. **36** yakayingiziwitwi kala jandu pakashemitwi na Mlungu? Handa muntu kawona kamtendera weri ndiri mwali Nakalipayira kuwera kayingiziwitwi ndiri jandu na yakamfindika pakamuyuga ndiri na handa hapeni handa pakashemitwi kuwera kayingiziwitwi ndiri jandu, kawezi kulikala pota na kuyuga, su katendi ntambu

yakafira, yomberi kayugi na hapani katendi vidoda. 37 Kumbiti mpalu ayu pakaamuwa mumoyu mwakuwi pota na kuyuga na handa kawea kuzikolamlima matamata zyakuwi na kwamuwa ntambu ya kutenda, su katenda weri nentu pakamuyuga ndiri mwali ayu. 38 Su mpalu yakayuga katenda hweri, kumbiti ulii yakayugiti ndiri katenda hweri nentu. 39 Mdala yakayugiti kakolerana pamuhera na mpalu gwakuwi mushipindi shoseri pamberi pa kuhowa. Kumbiti mpalu gwakuwi pakahowa, mdala ayu kawera mlekeru, na pakafira mweni kawea kuyugwa na muntu yoseri, kumbiti mpalu ayu kaweri Mkristu. 40 Kumbiti yamona neni, kwa mdala ayu mbaka pakalikala ntambu yakawera. Aga ndo ntambu yanulihola na neni nulihola kuwera nana Rohu gwa Mlungu.

8 Vinu kwa visoweru nya viboga vyavitambikilitwi

vinyagu. Tuvimana kuwera twawoseri twenga twana malifa, kumbiti malifa aga gawatenda wantu walitumbiri, kumbiti mafiliru ganyawa. 2 Walii yawalihola kuwera wamana kila shintu, nakaka wavimana ndiri shintu shoseri ntambu yashifiruwa kuvimana. 3 Kumbiti muntu yakamfira Mlungu, yomberi kamanikana na Mlungu. 4 Su visoweru nya kuliya viboga vyavitambikilitwi vinyagu, tuvimana kuwera vinyagu shintu ndiri pasipanu, twenga tuvimana kuwera Mlungu kayumu hera. 5 Ata paviwera vintu vyavishemwa milungu pasipanu ama kumpindi kwa Mlungu, ata pawawera "milungu" Wavuwa na "watuwa" Wavuwa, 6 kumbiti twenga twana Mlungu yumu hera, Tati yakaumbiti vyoseri na kupitila mweni twenga tulikala. Vila kwana Mtua yumu hera, Yesu Kristu na kupitila mweni vintu vyoseri viumbwa na kupitira mweni twenga tulikala. 7 Kumbiti kila muntu ndiri kagamana goseri aga, kwana wantu wamu wawera na vitiba nya kutambikira vinyagu, wantu weni mpaka vinu pawaliya viboga avi walihola kuwera vitambikirwa vinyagu. Toziya mmoyu yawu iwera legilegi, su walihola weni kuwera watenda vidoda kwa kuliya viboga avi. 8 Shiboga hapani shiwezi kutujega tuweri pakwegera na Mlungu, patuleka kuliya hapani tupungukiwi na shintu shoseri na patuliyi hapani twongerekira na shintu shoseri. 9 Kumbiti muliloli weri, ulekeziya wenu naguwatenda walii yawawera na moyu legilegi watendi vidoda. 10 Handa muntu yakawera na moyu legilegi, pakakuwona gwenga yaguvimana gwankuliyi viboga avi mnumba mwa vinyagu, hashi, hapani kaweri na moyu gwa kuliya viboga vyavitambikilitwi vinyagu? 11 Kwa njira ayi, muyenu ayu kana moyu legilegi, ndomweni Kristu kahowiti kwajili yakuwi, shirii gwenga shagushishema gushimani. 12 Handa pamuwatendera vidoda walongu wamwenga ntambu ayi na kuyitenduwa myoyu yawu legilegi, su mwenga mwankumtendera vidoda Kristu. 13 Hangu, handa shiboga shitenda kuguwa kwa mlongu gwangu katendi vidoda, hapani ndiyi shinofu kayi, naniza kumtenda mlongu gwaneni katendi vidoda. (aiōn g165)

9 Hashi, neni namuntu ndiri mlekeru? Hashi, neni nantumintumi ndiri? Hashi, neni numwona ndiri Mtua gwetu Yesu? Hashi, mwenga mwamalawiranu ga lihengu lyaneni Mumtuwa? 2 Ata wamonga pawalema kunjimira kuwera neni nantumintumi, kumbiti mwawamakapitawu waneni kuwera neni nantumintumi. Toziya ya makaliru genu ga kulikolerana pamuhera na Mtua su galanguziya kuwera neni nantumintumi. 3 Mawankula ganeni ndo aga kwa wantu walii yawankosiya. 4 Hashi twahera uwezu wa kuliya na kulanda, kulawirana na lihengu lyangulyantenda? 5 Hashi, twahera uwezu kumtola mdala yakamwamini Kristu mumwanja mwatwenga, ntambu yawatenditi wantumintumi wamonga na walongu wa Mtua na vilaa Kefa? 6 Ama, twaweni gweka neni na Barinaba yatufiruwa kutenda lihengu su tupati mafiliru getu? 7 Hashi, mshonta gaa yakalipira ushonta wakuwi? Hashi, yakalima gaa yakalinya ndiri mabwajubwaju ga mtera gwakuwi? Hashi, mlolera wa wakondolu gaa yakalandia ndiri maweri ga wakondolu wakuwi mweni? 8 Hashi, ntakula vitwatira avi umuntu hera? Hashi, Lilagaliru Iyen iya Musa litakula ndiri hangu? 9 Illembiti Mumalagaliru ga Musa, "Nagumtawa mlomu gwa ng'ombi pakakomanga usaka." Hashi, Mlungu kankuvitakulira visoweru nya ng'ombi? 10 Hashi, kaweriti ndiri kakutuholera twenga pakatakuliti hangu? Yina, aga galembitwi kwa toziya ya twenga, ulii yakalima na ulii yakabenanga, woseri walitumbira kupata mabenu. 11 Payiwera twenga tuyala mbeyu ya shirohu pakati peru, hashi shiwtatira shikulu patwapa vintu nya mafiliru getu? 12 Payiwera wamonga wafiruwa kulolera aga kulawa kwa mwenga? Hashi, twenga tufiruwa ndiri kuliku wombri? Kumbiti twenga tuvitendera ndiri virii vyavimfirizya Mlungu avi. Pa pakuwitustahili kila shintu su nashitulila shilewelera shintu shoseri Shisoweru Shiwigira sha Kristu. 13 Hashi, muvimana ndiri kuwera yawatenda lihengu Mnumba nkulu ya Mlungu wapataga shiboga shawu mlaa na yawaalaviya tambiku pashitalawanda sha kutambikira wapataga vintu nya tambiku ayi? 14 Ntambu iraayi, Mtua kawalagaliriti yawaabwelera wantu Shisoweru Shiwigira wapati vyawafira Mushisoweru Shiwigira.

15 Kumbiti neni ntumiyiti ndiri goseri aga ama lili na woseri walokiti mubahali njeri ilii. 2 Woseri nankulemba ndiri su mwenga muntenderi neni ntambu wabatizitwi waweri wantumini wa Musa muliwundi lili ayi. Mbaka neni nwowi kuliku kumtenda mutu na mubahali njeri ilii. 3 Woseri waliyiti shiboga shiraa yoseri kawoni kuwera neni nankulitumbira hera. shilii sha shirohu. 4 Vilaa vilii walanditi shakulanda 16 Payiwera nankushibwera Shisoweru Shiwigira, shiraa shilii sha shirohu. Womberi walanditi kulawa shiwtatira ashi shiweri sha kilitumba, ali ndo multalawu lulli ya shirohu lwaluwafatiti, litalawu ali lihengu lyampananitwi nulitendi. Shodi neni handa ndo Kristu mwensi. 5 Pamuhera na hangu, wavua pambwera ndiri Shisoweru Shiwigira! 17 Mensyaguli wawu wamfiriziyti ndiri Mlungu na mauti gawu lihengu ali kwa neni namweni, mendoleri lifupu, gapalasiyitwi kushiwala. 6 Vinu, goseri aga galawira kumbiti pantenda lihengu ali pota na kufira namweni kutuberiziya twenga, su natuvera wantu wakufira Mlungu kanamini kwa lihengu ali. 18 Vinu lifupu vidoda gambira womberi ntambu yawatenditi. 7 lyangu ndo shintu gaa? Lifupu lyangu ndo ali, Namguwira vinyagu gambira wamu wawu ntambu panuwabwelera wantu Shisoweru Shiwigira nfira ndiri yawatenda. Malembu Mananagala ntambu yagalonga, kupananwa shintu ama nduwa ndiri shibenamgongu "Wantu walivagit i kuliya na kulanda na wagoloka sha lihengu lya kushibwera Shisoweru Shiwigira. 19 na wavina vidoda." 8 Namuhumba gambira wamu Tembera neni nammandia ndiri gwa mutu yoseri, wawu ntambu yawahumbiti, wahowiti wantu elufu kumbiti nulitendi namweni kuwera mmunda gwa malongu mawili na miya tatu kwa lishaka limu. kila mutu su numjegeri Kristu wantu wawuwa 9 Natumjera Mtua Kristu gambira wamu wawu ngoo. 20 Pantenditi lihengu na Wayawudi, nulikali tambu yawamjeriti, woseri wahowiti kwa kulumwa na gambira Namyawudi su nuwapati Wayawudi, tembera wanjoka. 10 Namuhinginika gambira wamu wawu namweni neni nonguziwa ndiri na Malagaliru ga Musa, su nuwapati womberi. 21 ntenditi lihengu pamuhera na walii yawalongoziwa na Malagaliru ga Musa, su nuwapati womberi. 22 Kwa yawawera na moyu legilegi, nulikali hakawapanani makakala ga kuhepelera na njira ya gambira womberi ntambu yawalikaliti su nuwapati wantu. Mlungu kaaminika, yomberi hapani kawaleki Mlungu, nakaka neni nonguziwa na Malagaliru ga mjerwi kupita makakala genu. Kumbiti pamjerwa Kristu. 22 Kwa yawawera na moyu legilegi, nulikali hakawapanani makakala ga kuhepelera na njira ya gambira womberi ntambu yawalikaliti su nuwapati wantu. Mlungu kaaminika, yomberi hapani kawaleki Mlungu, nakaka neni nonguziwa na Malagaliru ga mjerwi kupita makakala genu. Kumbiti pamjerwa Kristu. 23 Nugatenda goseri aga toziya ya Shisoweru Patulutekelera lutekeru Iwa Mtua, hashi, tulikolerana Shiwigira, su mpati kuwanka matekeleru gakuwi. 24 ndiri pamuhera na mwazi gwa Kristu? Hashi, Hashi, muvimana ndiri kuwera wantu pawatuga, woseri patumega libumunda tulikolerana pamuhera ndiri wankutuga, kumbiti ulii yakawalongolera wayaguwi na nshimba ya Kristu? 17 Toziya kwana libumunda ndo yakawanka lifupu? Mtugi hangu su mfupwi. 25 limu hera, tembera twenga yatuvera tuvuwa, tuvera Muntu yoseri yakafira kuwakanga wayaguwi kwa nshimba yimu, toziya twawoseri tubagulana pamuhera kutuga, kwanja kagalekaga goseri, katendaga hangu mulibumunda liraa ali. 18 Mwawaloli wantu wa su kapati lijenjeri lyalihalibika! Kumbiti twenga tutenda Israeli, walii yawaliya shilii shashilaviyitwi tambiku su hangu tupati lijenjeri lyaliharibika ndiri. 26 Su ntuga walikolerana pamuhera na Mlungu kuitira tambiku gambira mutu yakafira kukanga, nkoma ndiri gambira zyawamlivilira. 19 Vinu, ntakuli shishi? Shiboga mutu yakakoma lipuga. 27 Kumbiti nuyigangamiziya shawashitambikiriti shinyagu shintu shikulu kuliku nshimba yaneni su nuyikolimlima, ntira kuwera shiboga? Na vinyagu avi, vintu vikulu? 20 Ndala! neni namweni naniza kulemwa kuwanka lifupu wantu yawammana ndiri Mlungu wamlivilira ndiri panuwabwera kala wamonga Shisoweru Shiwigira.

10 Walongu wayangu nfira muvimani shilii shashiwalawiriti wambuyi wa twenga yawamfatiti Musa. Woseri waweriti pasi pa ulolera wa liwundu Mlungu, walavilira washamshera. Na neni nfira ndiri nakamu mwenga mulikolerani pamuhera na washamshera. 21 Mwenga hapani mlandiri lutekeru Iwa Mtua, uganu mwankulandira lutekeru Iwa

washamshera, hapeni muwezi kuliya shiboga pameza ndiri kugubikira nguwu mтуwi gwakuwi, toziya yomberi pa Mtuwa na pameza pa washamshera. 22 Hashi, kalifana na Mlungu na kawera ukwisa wa Mlungu, tufira kumtenda Mtuwa kaweri na weya? Hashi, twana kumbiti mdala ayu kawera ukwisa wa mpalu. 8 makakala ng'anji kuliya yomberi? 23 Su wantu wamu Toziya mpalu kalawa ndiri kwa mdala, kumbiti mdala pakati penu walonga, "Vintu vyoseri vilewelerwa ndiri, kalawiti kwa mpalu. 9 Mpalu wamuwumbiti ndiri kwajili kumbiti nonga vyoseri ndiri viherepa. Vintu vyoseri ya mdala, kumbiti mdala wamuwumbiti kwajili ya vyavileweleitwi, kumbiti nonga vyoseri ndiri vinyawa." mpalu. 10 Vilaa toziya ya wantumintumi wa kumpindi, 24 Muntu yoseri pakati penu nakasakula mota yakuwi su mdala kagubiki nguwu mтуwi gwakuwi, iweri mweni, kumbiti kasakuli mota ya myaguwi. 25 Mliyi lilangaliru lya uwezu yauwera kumpindi kwakuwi. shoseri shilii shawawuza kusoku pota na kulikosiya 11 Mumakaliru getu kwa kulikolerana pamuhera na kosiya toziya ya nfiru zyenu ziweri na unakaka, 26 Mtuwa, mdala kashintu ndiri pota ya mpalu na mpalu toziya Malembu Mananagala galonga, "Pasipanu na kashintu ndiri pota ya mdala. 12 Gambira mdala vyoseri vyaviweramu viwera vya Mtuwa." 27 Handa ntambu yakalawirana na mpalu, ntambu iraayi mpalu muntu yakamwamini ndiri Kristu pakawashemera kayiwuka kwa mdala, kumbiti kila shintu shilawa kuliya shiboga na mwamuwa kugenda, mliyi vyoseri kwa Mlungu. 13 Mwamuwi maweni, hashi iherepa vyakawatandireni pota ya kukosiya kosiya toziya ya kwa mdala kumluwa Mlungu pota ya kuvala shintu nfiru zyenu. 28 Kumbiti muntu pakawagambiren, mumtuwi mwakuwi? 14 Ata ntambu yatuwumbitwi "Shiboga ashi washitambikilira vinyagu," Su toziya kulanguziya kuwera mpalu pakawera na viri ntali iwera ya ulii yakawagambiren na toziya ya nfiru zyenu, soni kwakuwi mweni, 15 kumbiti kwa mdala pakawera namliya. 29 Ntakula, toziya ya nfiru, nfiru ya yenu na viri ntali iwera ligoya kwakuwi mweni, toziya ndiri kumbiti nfiru yakuwi ayu yakawagambiren. wampanana viri ntali su zimgubiki. 16 Handa muntu Hamunkosiya, iwera hashi ulekeziwu wa neni utozwi kafira kujega likakatala kwa shitwatira ashi, su na na nfiru ya muntu gwingi? 30 Payiweru neni nonga kavimani kuwera twenga twahera shitiba shamonga, mayagashii Mlungu toziya ya shiboga shaneni, iwera amasinga kavimani kuwera twenga twahera shitiba shamonga. 17 Pawera nankali nankuwagalalira mayagashii Mlungu? 31 Su shoseri shamtenda, kuliya malagaliru aga, hapeni nuwazyumi mwenga, toziya amasinga kavimani kuwera twenga twahera shitiba shamonga. 18 Pamberi ama shipinga sha wantu shawamjimiria Yesu shahera hashi muntu gwingi kanongi kwa shiboga shanongiti mayagashii Mlungu? 32 Namuvera shileweleru kwa Wayawudi amasinga kavimani kuwera twenga twahera shitiba shamonga, wantu yawawera ndiri Wayawudi amasinga kwa Shipinga pa goseri, mpikanira kuwera pamuliwona pamuhera sha wantu shawamjimiria Mlungu. 33 Mulikali gambira amasinga kavimani kuwera twenga twahera shitiba shamonga. 19 neni, nfira kuwaherepeziya wantu woseri kwa vyoseri amasinga kavimani kuwera twenga twahera shitiba shamonga, toziya mabagula ga ntambu yingi yingi mpaka gaweri kumbiti mota ya woseri wapati kulopoziwa. matatizu nentu kuliya vitwatira viherepa. 20 Mwenga pamuliwona pamuhera, kumbiti mota ya wapati kuliya vitwatira viherepa. 21 Toziya pamliya kila pa goseri, mpikanira kuwera pamuliwona pamuhera mulihola kuwera mwankuliya shiboga sha kumuhola Mtuwa, kumbiti mliya ndiri! 22 Hashi, mweza ndiri kuliya na kulanda ukaya kumuhola, kumbiti mliya ndiri! 23 Toziya pamliya kila yumu kankuliya shiboga shakuwi mweni pota na kumuhepera moyaguwi, ata ulawira kwa wamu wenu wawera na njala, na mpaka warnonga walowera. 24 Hashi, mweza ndiri kuliya na kulanda ukaya kwemu? Ama mwankushibeziya shipinga sha wantu shawamjimiria Yesu na kuwasoniziya walii yawahera na shintu? Su vinu nuwagambiri shishi? Ndala! Hapeni nuwazyumi kwa shitwatila ashi. 25 Toziya neni nugapatiti aga kulawa kwa Mtuwa, malagaliru galii ganuwapananiti kuwera pashiru palii Mtuwa Yesu pawamgalambukiti, yomberi katoliti libumunda, 26 kamgambira Mlungu mayagashii, kalimega libumunda, kalonga, "Ayi ndo nshimba yangu yampananitwi mwenga, mtendi hangu kwa kuhola neni." 27 Viraa avi, pakalii kala katola lutekeru, kalonga, "Ali ndo lutekeru

11 Munfati neni ntambu yanumfata Kristu. 2

Nuwazyumanu mwenga toziya mashaka goseri muhola neni na kugafata mafundu ganuwafundani. 3 Kumbiti neni nfira muvimanu kuwera Kristu ndo muntu gwa mpalu na kila mpalu ndo muntu gwa mdala gwakuwi na Mlungu ndo muntu gwa Kristu. 4 Su kila mpalu yakamluwa Mlungu ama yakabwera ujumbi wa Mlungu uganu pakagubika muntu gwakuwi kwa nguwu, yomberi su kankumsonizya Kristu. 5 Na mdala yoseri pakamluwa Mlungu ama pakabwera ujumbi wa Mlungu pota na kugubikira nguwu mтуwi gwakuwi, ayu kankumsonizya mpalu gwakuwi, yamatenda hangu, kalifana na mdala yakamogiti viri zyakuwi. 6 Handa mdala yakagubikira ndiri nguwu mтуwi gwakuwi, mbaka kamogi viri zyakuwi. Kumbiti iwera soni kwa mdala kupunguza viri zyakuwi ama kumoga, su mbaka kagubiki mтуwi gwakuwi. 7 Mpalu kafiruwa

lya lipatanu lya syayi lyalilanguziwa mumwazi gwangu. lifupu lya kuwubwera ujumbi wa Mlungu, yumonga Mtendi hangu kila pamlanda, kwa kuhola nenii." 26 kapananwa lifupu lya uwezu wa kutakula mafupu ga Toziya kila pamliya libumunda ali na kululandira ntambu yingiyangi yagalawiti kwa Rohu na vyavilawiti lutekeru ali, mwankubwera kuhowa kwa Mtuwa, ndiri kwa Rohu. Kampanana yumonga lifupu lya mpaka pakiza kayi. 27 Su kila yakaliya libumunda ali kutakula kwa luga zyazimanika ndiri na muntu gwangi ama kalandira lutekeru lwa Mtuwa kwa njira yayifiruwa kapananwa uwezu wa kutakulira shili shashitakulitwi. ndiri, ayu hakaweri na ukondola kwa kuvitendera 11 Kumbiti goseri aga ndo mahengu ga Rohu ulaa vidoda nshimba na mwazi gwa Mtuwa. 28 Kwanja ulii yumu hera, yakambagulira kila muntu lifupu lya kila muntu kaliloleri weri mweni hutu, shakapanu ntambu yingi yingi, ntambu yakafira mweni. 12 Handa kaliyi libumunda ali na kalandira lutekeru ali, 29 shimba yimu ntambu yaiwera na viwungiru vivuwa, toziya yakaliya na kulanda pota kuvimana nshimba tembera yana viwungiru vivuwa, vitenda nshimba ya Mtuwa ndo shishi, kaliya na kulanda utoza wakuwi yimu, ndo ntambu yaiwera vilaa kwa Kristu. 13 mweni, 30 toziya ayi wawuwa pakati penu wawera Toziya twenga, patuwera Twawayawudi ama wantu legilegi na walwelii na wamu wawu wahowa kala. yawawera ndiri Wayawudi, wamanda ama wantu 31 Handa metulitozi hweri twaweni, metutozwi ndiri walekiziwa, twawoseri tubatizwa kwa Rohu yumu na Mlungu. 32 Kumbiti patutozwa na Mtuwa kuwera mushimba yimu ayi, na twawoseri tupananwa Rohu twana vidoda, twankufundwa tuweri na ligoya, su yumu ayu. 14 Vilaa nshimba yahera shiwungiru shimu natutozwa kuwera na vidoda pamuhera na wantu hera, kumbiti iwnera na viwungiru vivuwa. 15 Handa wa pasipanu. 33 Su, walongu wayangu, pamuliwona ligulu melitakuliti, "Toziya nenii naliwoku ndiri, su neni kuliya shiboga sha Mtuwa, kila muntu kamuhepi gwa nshimba ndiri," Hashi, ligulu meliweri ndiri lya myagwi. 34 Handa kwana yoseri yakawera na njala, kaliyi ukaya kwakuwi, su kuliwona kwa mwenga nakutenda utoza wa Mlungu. Kumbiti vitwatira vilii yamonga, hanuwagambiri paniza.

12 Vinu walongu wayangu, nfira muvimani visoweru
nya mafupu ga Rohu Mnanagala, nenii nfira
mwenga muvimani unakaka kuusii vitwatira avi. 2
Muvimana kuwera, pamberi pa mwenga kuwera
wantu yawammana Mlungu, mlongoziwitwi munjira
zya kuviguwira vinyagu. 3 Su muvimani kuwera
kwahera muntu yoseri yakalongoziwa na Rohu gwa
Mlungu kaweza kutakula, "Yesu kapangiritwi!" Ntambu
iraayi muntu yoseri hapani kawezi kutakula, "Yesu ndo
Mtuwa," Pakalongoziwa ndiri na Rohu Mnanagala.
4 Kwana ntambu yingi yingi ya mafupu ga shirohu,
kumbiti Rohu yumu hera yakalaviya mafupu aga. 5
Kwana ntambu yingi yingi zya kutendera, kumbiti
Mtuwa yakatenderwa ndo yumu hera. 6 Kwana
ntambu yingi yingi ya kutenda lihengu, kumbiti Mlungu
yumu hera yakatenda mahengu goseri kwa wantu
woseri, wapananwa makakala ga kutenda lihengu
lyoseri kwa woseri. 7 Rohu Mnanagala kaililanguziya
kwa njira zya ntambu yingi yingi kwa kila muntu kwa
mota ya woseri. 8 Rohu kampanana muntu yumu
ujumbi wa luhala na muntu yumonga ujumbi wa malifa
ga kuvimana vitwatira, ntambu yakafira Rohu ulaa
ayu. 9 Rohu ulaa ayu kampanana muntu yumu njimiru
na muntu yumonga kapananwa lifupu lya kuponiziya
wantu. 10 Rohu Mnanagala kampanana yumu
lifupu lya kutenda mauauza, yumonga kapananwa

hera, kumbiti iwnera na viwungiru vivuwa. 15 Handa
natutozwa kuwera na vidoda pamuhera na wantu
hera, kumbiti iwnera na viwungiru vivuwa. 16 Handa
wa pasipanu. 17 Handa nshimba yahera shiwungiru shimu
natutozwa kuwera na vidoda pamuhera na wantu
hera, kumbiti iwnera na viwungiru vivuwa. 18 Kumbiti
yayihera, Mlungu kavitiliti hweri viwungiru vyoseri avi
ntambu yingi yingi munshimba, ntambu yakafiriti. 19
Handa viwungiru vyoseri meiweri shiwungiru shimu,
nshimba meiweri koshi? 20 Nakaka kuwera, kwana
viwungiru vivuwa, kumbiti nshimba yimu hera. 21 Su
lisu hapani liwezi kuligambira liwoku, "Neni nukufira
ndiri." Ama mtuwi hapani guwezi kugagambira magulu,
"Nuwfira ndiri mwenga." 22 Kumbiti pamuhera na
hangu, ilanguziya kuwera viwungiru vilii nya nshimba
viwoneka legilegi kumbiti vyana mana nentu. 23
Na viwungiru vilii vyatulihola kuwera vifiruwa ndiri
ligoya likulu, ndo yatuviola nentu hweri, viwungiru nya
nshimba vyaviwoneka ndiri kuwera viherepa nentu,
vilolerwa hweri. 24 Kumbiti viwungiru vimonga vifira
ndiri kulembeziwa. Mlungu mweni kayitula nshimba
mumpangu, su kavipanana ligoya ng'anji viwungiru
vilii vyavipungukiwitwi ligoya. 25 Su nakuwera ubagula
munshimba, kumbiti viwungiru vyoseri nya ntambu
yingi yingi vilololeri vyeni kwa vyeni. 26 Handa
shiwungiru shimu pashitendua, su viwungiru vyoseri
vyankulitendua pamuhera nashu na shiwungiru
shimu pashikwiswa, viwungiru vimonga vyoseri
vinemelera pamuhera nashu. 27 Su mwawoseri
mwenga mwanshimbaya Kristu, kila yumu gwenu
kashiwungiru sha nshimba ayi. 28 Mlungu katula

mushipinga sha wantu vyawamjimira Yesu, kwanja wantumintumi, pili wambuyi wakuwi, ntatu wafunda, njimiru na litumbiru na mafiliru, kumbiti lyaliwera likulu mugoseri ndo mafiliru.

shakapanu kawatula walii yawawera na lifupu lya kutenda mauauza, wamonga lifupu lya kuponizya na kuwatanga wamonga, ama kuwalonguziya womberi na wamonga lifupu lya kutakula luga zyazimanika ndiri. 29 Woseri wawera ndiri wantumintumi ama wambuyi wa Mlungu ama wafunda. Na kila muntu ndiri kana makakala ga kutenda mauauza, 30 ama woseri ndiri yawaweza kuponizya ama kutakula kwa luga zyazimanika ndiri ama kutakulira shillii shashitakulwa. 31 Su mfiri mafupu makulu nentu. Naneni hanuwalanguziyi njira iherepa nentu kuliku zyoseri azi.

13 Ata neni pawenza kutakula luga zya wantu na zya wantumintumi wa kumpindi, kumbiti pawera nahera mafiliru, neni wera gambira lidebi lyahera shintu ama kengeli. 2 Weza kayi kuwera na lifupu lya kutunga ujumbi wa Mlungu, panuvimana bada zyoseri na kumana kila shintu, weza kuwera na njimiru ya kuyihamiziya migongu, kumbiti pawera nahera mafiliru neni nashintu ndiri. 3 Pandaviya ulunda waneni woseri na kuwapanana wahushu, kayi pandaviya nshimba yaneni ilunguziwi motu, handa pawera nahera mafiliru neni hapeni mpati shintu. 4 Yakawera na mafiliru kahepeleli na utanga na yakawera na mafiliru kahera weya, hapeni kaweri na malingisi ama kalitumba. 5 Yakawera na mafiliru hapeni kakosi ligoya, hapeni kasakuli mota yakuwi mweni na hapeni kaweri na maya kanongola longola na hapeni katuli mumoyu vintu vidoda vyawamtendiriti. 6 Mafiliru hapeni gasekeleri ukondola, kumbiti gasekelera unakaka. 7 Muntu yakawera na mafiliru kahepeleli goseri na kajimilira goseri na kakanka goseri. 8 Mafiliru gahera upeleru. Handa kwana mafupu ga kutunga ujumbi wa Mlungu, aga hagawuki lishaka limu, mafupu ga kutakula luga zyazimanika ndiri hagawuki, handa kwana kuvimana hakupiti. 9 Toziya mafupu ga kuvimana vyoseri gamalilika ndiri na lifupu lyatwenga lya kutunga ujumbi wa Mlungu likamilika ndiri. 10 Mlungu hakavikamilishi vyoseri, shillii shashikamilika ndiri, hashiwuki. 11 Paweriti namwana ntakuliti shiwana, nuvimaniti shiwana, nuliholiti shiwana. Kumbiti vinu neni namuntu mkulu, vitwatira vya shiwana nuvileka. 12 Shatuwona vinu shiwoneka gambira sheni shashiwoneka ndiri weri mushiloleru, kumbiti shakapanu hatuwoni sheni kwa sheni. Vinu nuvimanu katepu hera, kumbiti shakapanu hanuvimani hweri goseri, gambira Mlungu ntambu yakamana neni. 13 Vinu gankulikala matatu aga,

14 Mgangamali kuwera na mafiliru. Ntambu iraayi mgangamali kupata mafupu gamonga ga shirohu, kupita vyoseri mpati mafupu ga kutunga ujumbi wa Mlungu. 2 Yakatakula luga zyazimanika ndiri, katakula ndiri na wantu kumbiti kankutakula na Mlungu, toziya kwahera muntu yakamwerewa yomberi. Yomberi kankutakula vitwatira vyavilififi kwa makakala ga Rohu. 3 Kumbiti yakawera na lifupu lya kutunga ujumbi wa Mlungu, katakulaga na wantu kwajili ya kuwatanga na kunemeriziva na kuwapanana moyu. 4 Yakatakula luga zyazimanika ndiri kalinyawa mweni. Kumbiti yakawera na lifupu lya kutunga ujumbi wa Mlungu, kankushitanga shipinga sha wantu yawamjimira Yesu. 5 Su nfira mwawoseri mwenga mtakuli kwa luga zyazimanika ndiri kumbiti menfiri muweri na lifupu lya kutunga ujumbi wa Mlungu. Toziya muntu yakatunga ujumbi wa Mlungu, ndo mkulu nentu kuliku ulii yakawera na lifupu lya kutakula luga zyazimanika ndiri, payiwera ndiri hera handa kwana muntu yakagatakulira galii gagatakuliti, su shipinga sha wantu woseri yawajimira Yesu wapati kutangwa. 6 Su walongu wayangu, handa panizaku kwa mwenga na kutakula na mwenga kwa luga zyazimanika ndiri hampati mota gaa? Hapeni mpati mota yoseri, kumbiti hampati mota panuwagambira magubutulwa ga Mlungu ama kwa kuvimana ama ujumbi wa Mlungu ama mafundu gamu. 7 Ndo ntambu yayiweera kwa vyombu vyahera ukomu vyavilaviya lizigu gambira firimi ama malimba. Muntu kawenza hashi kulumana lwimbu lyaguvinwa handa vyombu avi vilaviya ndiri lizigu weri pavigombwa? 8 Ngoma ya ngondou payigombwa pota na kuwera na ntambu yakuwi, hashi gaa hakalitili kala kwa ngondou? 9 Ntambu iraayi na mwenga, handa shamtkakula shimanikana ndiri, hashi, gaa hakaweki kuvimana vyamtakula? Su mwenga mulifana gambira wantu yawatakula na lyega. 10 Kwana luga za ntambu yingi yingi pasipanu na kwahera ata yimu yayimana ndiri. 11 Kumbiti panuvimana ndiri luga yakatakula muntu, walii yawatakula luga ayi hawaweri wahenga kwa neni na neni hanweri muhenga kwamwenga. 12 Ntambu iraa ayi na mwenga mfira kupata mafupu ga Rohu, su mtendi ntambu yamuweza kuwera na mafupu ga kushitanga Shipinga sha wantu yawamjimira Yesu. 13 Su yakatakula kwa luga zyazimanika ndiri, kamluvi Mlungu kawezu kuwagubutulira wantu shillii shashitakuliti. 14 Toziya panumluwa Mlungu kwa luga zyazimanika ndiri, rohu yangu ndo yayimluwa

Mlungu, kumbiti mahala gangu gapanu ndiri. 15 kutakula wantu wawili ama watatu, yumu pa yumonga, Su ntendi hashi? Hanumluwi Mlungs kwa rohu uganu paweri na muntu gwingi kagatakuliri galii yangu, hanumluwi Mlungs kwa mahala gangu viraa gagatakulitwi. 28 Handa kwahera muntu yakaweza na hanimbi kwa rohu yangu, hanimbi kwa mahala kugatakulira galii gagatakulitwi mushipinga sha wantu gangu viraa. 16 Pagumjuma Mlungs kwa rohu yawamjimira yesu, su ulii yakatakula kwa luga yaku hera, hakavezi hashi muntu gwa ntambu zyazimanika ndiri kanyamali na kaitakuliri mweni na iraayi kulonga, "Yina hangu", Mukulonga mayagashii Mlungs. 29 Wantu wawili ama watatu yawapananitwi Mlungs handa pakavimana ndiri shagutakula? 17 ujumbi wa Mlungs wautakuli na wamonga wagaloliloli Guweza kulonga hweri mayagashii Mlungs, kumbiti weri galii gagatakulitwi na womberi. 30 Kumbiti muntu kwa wantu wamonga hapeni iwatangi. 18 Nonga yumu pakatakula na muntu gwingi kapata ugubutula mayagashii Mlungs kuwera neni ntakula kwa luga kulawa kwa Mlungs, su ulii yakatakula kanyamali. zyazimanika ndiri nentu kuliku mwawoseri mwenga. 19 31 Mwawoseri mwenga muweza kupananwa ujumbi Kumbiti mushipinga sha wantu yawamjimira Yesu nfira wa Mlungs muutakuli, yumu pa yumonga, su kila nentu kutakula visoweru vyamuhuru vyavimanikana muntu hakalifundi na kupananwa moyu. 32 Lifupu lya su nuwafundi wamonga, kuliku kutakula visoweru kuwubwera ujumbi wa Mlungs lifiriziwa likolwimlima vivuwa nya luga zyazimanika ndiri. 20 Walongu na ayu yakawera na lifupu ali, 33 toziya Mlungs ndo wangu, namulihola gambira wana mumaholu ganeni. Mlungs ndiri gwa ndewu, kumbiti kawera Mlungs gwa Mwenga muweri gambira wanou muvidoda, kumbiti makolaniziu na ponga. Ntambu yayiwera mushipinga pamulihola muweri gambira wantu yawakula. 21 shoseri sha wantu yawamjimira Yesu, 34 wadala Mumalembu Mananagala galembwa, "Mtuwa kalonga, wanyamalili mushipinga sha wantu yawamjimira Yesu. 'Kwa njira ya wantu walii yawatakula kwa luga Womberi wafiruwa ndiri kutakula ama kulonguziya zyazimanika ndiri, Na kwa milomu ya wahenga, handa Malagaliru ga Wayawudi ntambu yagalonga. Hantakuli na wantu awa, Pamuhera na hangu 35 Handa womberi pawafera kuvimana visoweru vilii, hapeni wampikaniri.'" 22 Su mafupu ga kutakula wawakosiyi wapalu wawu ukaya. Toziya hayiweri soni luga zyazimanika ndiri gawera lilangaliru kwa wantu kwa mdala kutakula mumkutanu wa mushipinga sha walii yawajimira ndiri na kumbiti ndiri kwa walii wantu yawamjimira Yesu. 36 Hashi, mwankulihola yawajimira. Kumbiti kutakula ujumbi yakapananitwi shisoweru sha Mlungs shilawa kwa mwenga ama na Mlungs na kwa walii ndiri yawajimira, kumbiti shivayizira mwenga gweka yenu hera? 37 Handa kwa wantu yawajimira. 23 Su wantu woseri wa muntu yoseri kalihola kuwera yomberi kawera Mlungs pawaliwona pamuhera na woseri pawanja na lifupu lya kuwutakula ujumbi wa Mlungs ama kutakula kwa luga zyazimanika ndiri na wantu walii kawera na lifupu lya Rohu, su kavimani kuwera yawamana ndiri ama wantu walii yawajimira ndiri aga ganuwalembelera mwenga ndo Lilagaliru lya pawiza kulikolerana na mwenga, hashi womberi Mtua. 38 Kumbiti muntu yakagapikanira ndiri aga, hapeni watakuli kuwera mwenga muwera na lukwali? su nakasherwa muntu ayu. 39 Su hangu walongu 24 Kumbiti kila muntu pakatakula ujumbi yakapananitwi wayang, mfiruwa kuwera na lifupu lya kutunga na Mlungs na muntu yakamana ndiri ama muntu yakajimira ndiri pakingira, goseri gagagapikanira kutakula kwa luga zyazimanika ndiri. 40 Kumbiti goseri gatendeki kwa ligoya na kwa ntambu iherera. na galii gagagapikanira. 25 Bada za moyu gwakuwi hazigubutulwi na yomberi hakasuntami makukama na kumguwira Mlungs pakatakula, "Nakaka Mlungs kapamuhera na mwenga!" 26 Walongu wayang, vinu tutakuli hashi? Pamuliwona pamuhera kumguwira Mlungs, muntu yumu kayimbi Iwimbu na yumonga kafunda na muntu gwingi kaweri na ugubutula kalawa kwa Mlungs na yumonga katenderi lifupu lyakwui lya kutakula kwa luga zyazimanika ndiri na yumonga kagatakuliri galii gagatakulitwi. Goseri aga gatendeki kwa kushitanga Shikundi sha wantu yawamjimira Yesu. 27 Handa pakawera muntu kana lifupu lya kutakula kwa luga zyazimanika ndiri, su wafiruwa

15 Walongu wangu, vinu nfira nuwaholiziyi mwenga Shisoweru Shiwigira shanuwabweririti, sheni ndo shyanjiru sha moyu gwenu na mwenga mushiwankiti na mushisoweru ashi mwenga mgangamala. 2 Ujumbi yanuwabwelerani ndo Shisoweru Shiwigira. Mwenga hamlopoziwi pamushijimila na handa pamjimira ndiri kujimira kwa mwenga hakuweri hera. 3 Neni nuwapananitwi mwenga vyaviwera na mana nentu, vitwatira vyankankiti neni namweni, kuwera Kristu kahowiti toziya ya vidoda nya twenga, handa Malembu Mananagala ntambu yagalonga, 4 kuwera yomberi kasilitwi

na kazyukiti lishaka lya tatu kwanjira pakahowiti, pakiza. 24 Pa aga, upereru hausoki, pakampanana Malembu Mananagala ntambu yagalembitwi, 5 ufulumi Tati Mlungu, pa kuhalibisiya makakala goseri kwanja kamlawiriti Kefa, shakapanu kawalawiriti ga ukondola. 25 Kristu kafriruwa kakolimlima huti wantumintumi woseri lilongu na wawili. 6 Shakapanu mpaka Mlungu pakawakanka wangondu woseri na kawalawiriti walongu wawuwa nentu ya miya muhanu kuwatula pasi pa magulu gakuwi. 26 Mngondou kwa mala yimu, wawuwa wawu wankali wankulikala gwa upeleru yakahallbisiya hakaweri kuhowa. 27 mpaka vinu, kumbiti wamu wawu wahowiti kala. Toziya Malembu Mananagala galonga, "Mlungu 7 Shakapanu kamlawiriti Yakobu na shakapanu katula vintu vyoseri pasi pa magulu gakuwi." Kumbiti kawalawira wantumintumi woseri. 8 Upeleru wa goseri Malembu Mananagala pagalonga, "Vintu vyoseri" kandawiliti neni vira, neni yanweriti gambira muntu Vitulwa pasi pakuwi, yyanakaka kuwera Mlungu yakiwukiti mushipindi shakuwi ndiri. 9 Toziya neni kingira ndiri muvintu avi, toziya mweni ndo yakavitula nantumintumi mdidini nentu pakati pa wantumintumi vintu avi pasi pa Kristu. 28 Kumbiti vintu vyoseri woseri, ata neni nahera uzymwi wa kushemwa pavitulwa pasi pa ukolamlima wa Kristu na Mwana ntumintumi, toziya nuwatabisityi vipinga vya wantu ayu hakalituli mwensi pasi pa Mlungu, su Mlungu vyawamjimira Mlungu. 10 Kumbiti kwa manemu ga kavikolimlima vintu vyoseri kila pahala. 29 Handa vinu Mlungu neni nwera ntambu yanwera na manemu kwahera uzyukisiya, hashi wantu walii yawabatizitwi gakanupiti, kamupananiti ndiri hera. Neni ntenda kwajili ya wahowiti wankulitumbira kupata shishi? lihengu likamala kuliku wantumintumi woseri, naneni Handa yawahowiti wazyukisivitwi ndiri, iwna hashi mwensi ndiri yantenditi, kumbiti manemu ga Mlungu wankubatizwa kwajili yamwenga? 30 Na twenga, iwna gatenditi lihengu pamuhera na neni. 11 Su pamuhera hashi twenga tuliyigizija muhatari kila shipindi? 31 na hangu, iwni neni ama womberi yawabwera Nulirapa walongu wangu, neni mona howa kila lishaka! Shisoweru Shiwigira, shintu ndiri, ashi ndo mwenga Litumbiru neni lyawera kwa mwenga mukulikolerana shamjimiria. 12 Handa ntambu yatubweriti kuwera pamuhera na Yesu Kristu Mtua gwatwenga. 32 Kristu kazyukisityi, wamu wenu waweza hashi Handa nfiru ya neni hayiweri ya umuntu hera, kutakula kuwera yawahowiti hapeni wazyuki? 13 Kulii kulikomanga kwaneni na wavigongolu wakalipa Handa nakaka kwahera kuzyukisiwa kwa yawahowiti, Muefesu, hashi, neni impatiti mota gaa? Handa su Kristu kazyukiti ndiri, 14 handa Kristu kazyukiti payiwera yawahowiti hapeni wazyukisiwi, su "Mtuleki ndiri, su mabweru gatwenga shintu ndiri na mwenga twenga tuliyi na kulanda, toziya shilawu hatuhowi." mwahera njimiru ya kulitumbira. 15 Vilaa vilii, 33 Namulipayira, "Waganja wadoda wahalabisiya twenga tuwoneka wakapitawu yawapayira kuusu tabiya iherepa." 34 Mwimuki mumaholu! Muwera Mlungu, toziya tutakuliti kuwera Mlungu kamzyukisityi na luhalu na mulikali makaliru gaherepa na mleki Kristu, kumbiti kamzyukisityi ndiri payiwera nakaka kutenda vidoda. Toziya wantu wamonga wammana yawahowiti hapeni wazyukisiwi. 16 Handa yawahowiti ndiri Mlungu nakamu. Ayi ndo soni nentu, neni hapeni wazyukisiwi, su Kristu kazyukiti ndiri. 17 kuwagambira aga. 35 Muntu hakakosiyi, "Hashi, Handa Kristu kazyukisityi ndiri, su njimiru yenu wantu yawahowiti hawazyukisiwi ntambu gaa? Hashi, yahera mana na mwankali muvidoda vyenu. 18 Womberi hawaweri na nshimba ya ntambu gaa?" Vilaa vilii yawahowiti pawalikolerana pamuhera na 36 Likosiwu lizyigizyigi! Paguyala mbeyu, payifuwa Kristu wagamira nakamu. 19 Handa matumbiru getu huti ndiri hapeni yimeri. 37 Paguyala mbeyu, guyala Mukristu ndo gaherepa kwa makaliru aga hera, ndiri shimeru kumbiti mbeyu hera, pamonga yiwera twenga twawantu wa kuwonera lusungu kuliku mbeyu ya usaka ama mbeyu yimonga. 38 Mlungu wantu woseri. 20 Kumbiti unakaka ndo kuwera kayipanana mbeyu ayi nshimba ntambu yakafira Kristu kazyukisityi, kawera wa kwanja na lilangaliru mwensi na kila mbeyu yiwera na nshimba lyakuwi lya nakaka kuwera walii yawagonjiti mukuhowa lya gweka. 39 Nshimba zya viumbi zilifana ndiri, hawazyukisiwi. 21 Toziya handa kuhowa kujegitwi kumbiti nshimba zya wantu zya ntambu yimu na kwa muntu yumu, ntambu iraayi kuzyuka kwa wantu nshimba zya wavigongolu zya ntambu yimonga kwiza kwa muntu yumu. 22 Handa vilii wantu woseri na nshimba zya wampongu zyantambu yingi na yawahowiti toziya ya kulikolerana pamuhera na nshimba zya wasomba zya ntambu yingi. 40 Kwana Adamu, ntambu iraayi woseri hawazyukisiwi toziya nshimba zya kumpindi kwa Mlungu na nshimba zya ya kulikolerana pamuhera na Kristu. 23 Kumbiti kila pasipanu, uherepa wa nshimba zya kumpindi kwa muntu hakazyuki kwa ntambu yakuwi, kwanja kristu Mlungu wantambu yingi na uherepa wa nshimba na shakapanu kwa walii yawawera wantu wa Kristu, zya pasipanu. 41 Mshenji gwana ukwisa wakuwi

mweni na lyezi lyana ukwisa wakuwi na ntodonu ziwera na ukwisa ntambu yingi yingi, viraal vilii ata ntodonu zilifana ndiri kwa ukwisa. 42 Ntambu ayi hayiweri yanuwagambiriti Shikundi sha wantu shawamjimira kwa wantu yawahowiti pawazyukisiwa. Gambira Yesu aku Galatiya. 2 Kila jumapili, kila yumo gwenu yayiwera mbeyu, nshimba yayisilwa ndo ilii yayiwola, pakati penu katuli mpiya zyakapati na kazituli gweka, nshimba yayizyukisiwa ndo ilii yayiwola ndiri. 43 su shipindi paniza nakuwera na nfiru ya kujojinika Wayisira mukudoda na legilegi, hayizyukisiwi payiwera mshangu. 3 Paniza kwa mwenga, hanuwatumi walii iherepa mumakakala. 44 Payisirwa iwera nshimba yamfira kuwasayagula pakati penu, wajegi luhamba ya unto, payizyukisiwa iwera nshimba ya shirohu. na mafupu Kuyerusalemu. 4 Handa payiherepa Kwana nshimba ya unto na hakuweri na nshimba ya naneni ng'endi aku, su hawagendi pamuhera na shirohu. 45 Toziya Malembu Mananagala galonga, nenii. 5 Pampita kugenda Makedoniya, kwanja "Muntu gwa kwanja, Adamu kawumbitwi kaweri na hanizi kulikala na mwenga, toziya nfira kugenda ukomu." Kumbiti Adamu gwa upeleru ndo Rohu Makedoniya. 6 Pamonga hanulikali kwa mwenga yakawapanana wantu ukomu. 46 Su yayilonglera shipindi hera ama kulikala na mwenga myezi yoseri ya ndo nshimba ndiri ya shirohu, kumbiti nshimba ya mpepu, su muntangi nendereyi na mwanja gwangu, unto na shakapanu nshimba ya shirohu. 47 Adamu koseri kwanfira kugenda. 7 Nfira ndiri kupita kwa gwa kwanja kawumbitwi kwa litapaka lya pasipanu mwenga kanongola na kwendeleya na mwanja, na Adamu gwa pili kalawiti kumpindi kwa Mlungu. ntumbira kulikala kwa mwenga katepu hera Mtua 48 Woseri yawawera wa pasipanu, walifana na pakafira. 8 Kumbiti hanulikali Efesu panu mpaka muntu yakaumbitwi kwa litapaka, walii yawawera wa lishaka lya Pentekosti. 9 Mlyangu gwalupalahera kumpindi kwa Mlungu walifana na muntu ulii yakalawiti nakamu kwa lihengu lyangu likulu panu, tembera kumpindi kwa Mlungu. 49 Ntambu yatalifaniti na muntu yawanema ndo wawuwa. 10 Timotewu pakiza munjira ulii yakaumbitwi kwa litapaka, viraa vilii hatulifani na ya mwenga, namumtenda kaweri na lyoga lyoseri muntu ayu yakalawiti kumpindi kwa Mlungu. 50 Su pakawera na mwenga, toziya kankutenda lihengu walongu wangu, ntakula hangu, nshimba ya muntu lya Mtua gambira nenii ntambu yantenda. 11 hapeni uhali Ufalumi wa Mlungu, na shilii shashiwola Su muntu yoseri nakamzalawu, kumbiti mumtangi hapeni shihali shilii shashiwola ndiri. 51 Mpikaniri, kendereyi na mwanja gwakuwi kwa ponga, su kawezi nankuwagambirani bada ya kulikangasha Mlungu kuwuya kwa nenii, toziya nenii nankumuhepera kawuyi yaktugubutulira twenga. Twawoseri twenga hapeni pamuhera na walongu wayangu. 12 Vinu ntakuli tuhosi kayi, kumbiti twawoseri hatugalambuziwi. 52 visoweru nya mlongu gwetu Apolu, numuluwiti kizi Kanongola ntambu ya kufumbula kwa lisu, mbalapi kwa mwenga pamuhera na walongu wamonga, lwa upeleru palugombwa, yawahowiti hawazyukisiwi kumbiti kafira ndiri kwiza vinu, kumbiti hakizi pakapata na nshimba zyawu paziwola ndiri na twenga lupenyu. 13 Mkali masu, mgangamali munjimiru, hatugalambuziwi. 53 Toziya shilii shashiwola shifiruwa muweri wavikambaku na muweri wagangamala. kugalambuka na kuwera shashiwola ndiri na nshimba 14 Kila shamtenda mushitendi kwa mafiliri. 15 yakuhowa igalambulwi nayihowa. 54 Su nshimba Wantu yamumjimira Kristu mummana Stefana na ayi yayiwola payiwera na ntambu ya kuwola ndiri wantu wa kaya yakuwi, womberi wawera wantu na shilii shashihowa pashigalambulwa kuhowa ndiri, wa kwanja kumjimira Kristu mulushi lwa Akaya na su Lilembu Linanagala lyalilembitwi halikamiliki, walilavyiti weni kuwatendera wantu wa Mlungu. Su "Kuhowa kuhalibisiwa, na ukanga ukamilikia!" 55 nuwaluwani walongu wayangu, 16 mjimili ulonguziwa "Gwee kuhowa, kukanga kwaku kwakoshi? Gwee wa wantu gambira awa na kila muntu yakanenda kuhowa makakala gaku ga kutenduwa gakoshi?" lihengu pamuhera na womberi. 17 Nemelera nentu (*Hadés g86*) 56 Makakala ga kuhowa ga kutenduwa pakiziti Stefana na Fotunatu na Akaiku, toziya galawa muvidoda na makakala ga vidoda galawa walaviyiti kila shintu shashipunguwiti kwa mwenga. 18 Mumalagaliru ga Musa. 57 Kumbiti tulongi mayagashii Wagunemiziya moyu gwangu ntambu yammeliziwa Mlungu, yakatupanana ukanga kupidira Mtua gwetu mwenga viraal. Wantu gambira awa waafiruwa waholwi. Yesu Kristu. 58 Walongu wayangu, mgoloki hweri na 19 Wantu wa shipinga shoseri sha yawamjimira Yesu mgangamali, nambegizika. Mashaka goseri mtendi sha Asiya shawalamsiyani. Akula na Prisila na wantu lihengu lya Mtua, pamuvimana kuwera lihengu woseri yawaliwona mukaya kwawu, wawalamsiyani iyamtenda muuntumintumi wa Mtua hapeni lyagamili kwa litawu lya Mtua. 20 Walongu woseri yawawera hera.

kwa ufiru wa Shikristu. 21 Neni Paulu nuwalamsiyani, panemba kwa liwoku lyaneni namweni. 22 Muntu yoseri yakamfira ndiri Mtuwa, su kapangilwi. Mtuwa gwetu, gwizi! 23 Manemu ga Mtuwa Yesu gaweri pamuhera na mwenga. 24 Mafiliru gangu gaweri pamuhera na mwenga mwawoseri kwa kulikolerana pamuhera na Yesu kristu.

2 Wakorintu

1 Neni Paulu, ntumintumi gwa Yesu Kristu kwa mafiliru ga Mlungu pamuhera na mlongu gwetu Timotewu twankuwalamusiyani. Tuwalembelerani mwenga shipinga sha wantu yawamjimira Yesu aku Korintu, na kwa wantu woseri wa Mlungu kila pahala Muakaya. **2** Manemu na ponga zazilawa kwa Mlungu Tati gwetu na Mtuwa gwetu Yesu Kristu gaweri pamuhera na mwenga. **3** Kakwiswi Mlungu Tati gwa Mtuwa gwetu Yesu Kristu, Tati yakawera na lusungu na Mlungu yakawakola mawoku muvitwatira vyoseri. **4** Yomberi katukola mawoku muntabika zoseri, su tupati kuwatanga wamonga mukila ntabika, gambira Mlungu ntambu yakatukola mawoku twenga. **5** Yina, ntambu ya ntabika ya Kristu yayiyongereka mgati mwetu na twenga viraal vilii twongerekwa kukolwa mawoku na Kristu. **6** Handa patutabika, twankutabika su mwenga mutangwi na kulopoziwa. Patukolwa mawoku, viraal vilii na mwenga mkolwa mawoku na kuapanana makakala ga kuhepelera ntabika zilaa aza zyatuhepelera. **7** Su matumbiru gatuwera naga kwa mwenga ndo makulu nentu, toziya tuvimana kuwera nakaka paamtabika pamuhera natwenga, viraal vilii mwankukolwa mawoku gambira twenga ntambu yatukolwa mawoku. **8** Walongu, tufira tuwholuziyani ntabika zyazitupatiti Asiya kulii. Ntabika aza ziweriti nkulu kuliku makakala ga twenga, ata tuweriti ndiri na litumbiru lyoseri lya kulikala. **9** Kumbiti mumioyu ya twenga iveriti handa tutozwitwi kulagwa, su tufundwi kuwera natulitumbira twaweni, kumbiti tumtumbiri Mlungu yakawazyukisiya yawahowiti. **10** Yomberi katulopoziyiti mukuhowa gambira atali, nayomberi hakatulopoziyi, na twenga tumtumbira yomberi kuwera hakatulopoziyi kayi. **11** Mwenga mwankututanga kwa kutuluwira kwa Mlungu. Su kuluwa kwa mwenga kwa Mlungu, hakujimilwi, na Mlungu hakatutekeleri na wantu wavuwa hawalongi mayagashii Mlungu toziya ya twenga. **12** Twenga tulitumbira shintu shimu hera, nfiru yatwenga itulanguziya nakaka hamnemeleri. **13** Twankuwalembiranu mwenga pakamwinginiziiti yumonga, kahinginiziya ndiri neni vitwatira vyamuviweza kuvibetula na kuvimana. gweka yangu, kumbiti kawahinginiziya mwawoseri Nakulitumbira kuwera hamgamani hweri, **14** toziya mwenga na nfira ndiri neni hweri mkalipa nentu. **6** mpaka vinu mmana katepu hera. Tu vimana kuwera Azabu yakapatati kala kulawa kwa wavuwa wenu shakapanu hamuvimani na hamututumbiri twenga imtosha. **7** Vinu, mwenga mfiruwa kulekiziya muntu gambira twenga ntambu yatulitumbira mulishaka lya ayu vidoda vyakatenda na kumpanana moyu, su

Mtuwa gwetu Yesu. **15** Neni pawera na matumbiru aga, nfiriti kuwatyangira mwenga kwanja su mwenga hamtekeleri mala mbili. **16** Nfiriti kuwatyangira mwenga pampiti kugenda Makedoniya na pambuya kwa mwenga kulawa mumkowa gwa Makedoniya, su muntangi mumwanja gwangu gwa kugenda Yudeya. **17** Hashi, mulihola pampangiti hangu neni nwera gambira muntu yakahera na ugolokeru? Hashi, mulihola kuwera neni amuwa kwa maholu ga unto na kuwera ntakula "Yina, yina" Na "Ndala, ndala" Palaa panu? **18** Mlungu ndo mwaminika, su shilii shatuwagambiriti mwenga, shitatira ndiri sha "Yina" Na "Ndala" Palaa panu. **19** Toziya Yesu Kristu, Mwana gwa Mlungu, ndomweni neni na Silwanu na Timotewu tumubweriti kwa mwenga, kaweriti ndiri muntu gwa "Yina" Na "Ndala," Kumbiti yomberi kwakuwi kwana "Yina" Ya Mlungu mashaka goseri. **20** Toziya malagilu goseri ga Mlungu gawera "Yina" Mukristu. Su kupitira mwensi "Yina ha" yankulonga kwtwenga kwa ukwisa wa Mlungu. **21** Mlungu mwensi yakatenda twenga pamuhera na mwenga mumakaliru getu tukolerani pamuhera na Kristu, Mlungu mwensi yakatusyaguliti, **22** yomberi yakatumatikiti shilangaziwu kulanguziya kuwera twenga twawantu wakuwi na kutupanana twenga Rohu Mnaganala mumioyu ya twenga kaweri lilangaliru lyalitulitwi kwajili ya twenga. **23** Mlungu ndo kapitawu gwangu, yomberi kagumana moyu gwa neni. Neni niziti ndiri kayi Korintu kuwatenda muveri na utama. **24** Tufira ndiri kuwalonguziya kwa makakala munjimiru yenu, mwenga mgangamala munjimiru yenu. Twenga tutenda lihengu pamuhera kwa nemeleru ya mwenga.

2 Su nfiriti kuwera hapeni nuwatyangili kayi kuwatenda muhinginiki. **2** Handa panuwahinginiziya mwenga, gaa hakanemeziyi? Ndo wala walii yanuwahinginiziyi! **3** Toziya nuwalembiriti luhamba alu su paniza nfira ndiri kuhinginiziwa na walii yawa fira kunemelera. Nakaka toziya ya twenga. **4** Nuwalembiriti mwenga kwa kuwera kulikala kwa twenga pasipanu na nentu ufiru mkulu uganu pantutuwala nentu na masozi kulikolerana pamuhera na mwenga, tulikaliti kwa ganawa, nfiriti ndiri kuwahinginiziya mwenga, unanagala na uherera wa moyu gwakatupananiti kumbiti kwa kuwalanguziyani kuwera nuwafira nentu Mlungu, tulonguziwitndiri na luhala lwa wantu, kumbiti mwenga mwawoseri. **5** Vinu, handa muntu yoseri manemu ga Mlungu. **13** Twankuwalembiranu mwenga pakamwinginiziiti yumonga, kahinginiziya ndiri neni vitwatira vyamuviweza kuvibetula na kuvimana. gweka yangu, kumbiti kawahinginiziya mwawoseri Nakulitumbira kuwera hamgamani hweri, **14** toziya mwenga na nfira ndiri neni hweri mkalipa nentu. **6** mpaka vinu mmana katepu hera. Tu vimana kuwera Azabu yakapatati kala kulawa kwa wavuwa wenu shakapanu hamuvimani na hamututumbiri twenga imtosha. **7** Vinu, mwenga mfiruwa kulekiziya muntu gambira twenga ntambu yatulitumbira mulishaka lya ayu vidoda vyakatenda na kumpanana moyu, su

nakahinginika nentu. 8 Su nuwaluwani mwenga, lipatanu lya Malagaliru ndiri gagalembitwi, kumbiti mumlanguziyi yomberi kayi kuwera mwenga mmufira lipatanu lya Rohu. Malagaliru gagalembitwi gajega nakamu. 9 Nembiti luhamba lulii toziya nfiriti kuhowa, kumbiti Rohu kajega ukomu. 7 Vinu handa kuvimana kuwera mwakala kujimila kila shiwtatila. Liragaliru lyalijegiti kuhowa, ilembitwi pamabuwi, liza 10 Pamumlekizya muntu vidoda vyakuwi, naneni na ukwisa, mpaka Waisraeli waveziti ndiri kujodulera viraanumulekizya muntu vidoda vyakuwi. Toziya masu sheni sha Musa toziya ya ng'ereeng'eta yakuwi. pahwera na shintu sha kulekizya muntu vidoda Ng'ereeng'eta ayi iweriti ukwisa wa katepu hera, 8 vyakuwi, numulekizya kulongolu kwa Kristu toziya su utendera wa Rohu hauweri na ukwisa mkulu ya mwenga, 11 su Shetani nakatuzyanga. Toziya nentu kupita ng'ereeng'eta ilii. 9 Su payiwera, kuweriti tuyimana mipangu yakuwi. 12 Su vinu pansokiti na ukwisa muutendera ulii waujegiti utoza, hashi, lushi Iwa Trowa kushibwera Shisoweru Shiwigira utendera yawumfirizya Mlungu, mkulu ndiri kupita sha Kristu, moniti Mtuwa kavuguliti mlyangu gwa awu? 10 Vinu ukwisa mkulu nentu uwugubika ukwisa kutenda lihengu lyakuwi. 13 Kumbiti moyu guntamiti ulii yaupititi kwanja, ndogweni ulangala wakuwi uwuka nentu, toziya numwona ndiri mlongu muyetu Titu. Su kala. 11 Toziya payiwera shilii shashiweriti sha shipindi nuwagambira woseri palii neni mbuka na ng'enditi shididika hera shiweriti na ukwisa wakuwi, kupita aga Makedoniya. 14 Kumbiti, mayagashii kwa Mlungu, shilii shashilikala mashaka goseri hashiweri na ukwisa kwa yaktulongoziya mashaka goseri mumwanja mkulu nentu. 12 Toziya twana litumbiru ali, tutakula gwa ukanga wa Kristu. Yomberi katutenda twenezi pota na lyoga. 13 Twenga tutenda ndiri gambira Musa unakaka wa Kristu, gambira ununkira uherepa kila yakagubikiti sheni shakuwi kwa shitambala, su wantu pahala. 15 Toziya twenga tulifana na ununkira uherepa wa Israeli nawawona kuperela kwa ung'ereeng'eta wa Kristu yakamlivilira Mlungu, ununkira uherepa wakuwi. 14 Kumbiti mahala gawu gapungwa. Toziya yauwafikira wantu woseri yawalopoziwitwi na wantu mpaka lero palibetulwa lipatanu ligona, shigubiku ashi woseri yawagamira. 16 Kwa wantu walii yawagamira, shankali. Shigubiku ashi hashiwsuwi hera, muntu twenga twaununkira waujega kuhowa, kumbiti kwa pakalikolerana pamuhera na Kristu. 15 Yina, mpaka walii yawalopoziwa, twenga twaununkira waujega lero palibetulwa Malagaliru ga musa, shigubikiru ukomu. Hashi, gaa yakaweza kutenda lihengu lya shigubika mahala gawu. 16 Kumbiti, shipindi muntu ntambu ayi? 17 Twenga tulifana ndiri gambira wantu pakamuwyira Mtuwa, shigubikiru ashi shiwsuwi. 17 walii yawawuza ujumbi wa Mlungu kwa mota yawu, Vinu "Mtuwa" Ndo Rohu na palii pakawera Rohu gwa kumbiti twenga twankubwera kwa uhorepa wa moyu Mlungu, gambira wantu yawatumitwi kumbiti kulongolu kwa Mlungu, gamburgira wantu yawatumitwi kumbiti lwalulembitwi mumyoyu na Mlungu, patulikolerana pamuhera na Kristu.

3 Hashi, twanji kayi kulitumbira twaweni twenga?

Ama hashi, twankufira luhamba lwa kulanguziya ukapitawu kwa wayetu? Ama hashi tulembelwi luhamba lwanakaka kwa mwenga ama kulawa kwa mwenga ntambu yawatenda wamonga? 2 Mwenga mwaweni muwera luhamba lwa twenga, luhamba lwalulembitwi mumyoyu mwa twenga, imanikana na ibetulwa na kila muntu. 3 Ndo nakaka kuwera mwenga ndo luhamba lwa Kristu lwalujegiti kwa mawoku wantu ntambu yatuwera. Shakapanu womberi getu. Luhamba lweni lulembitwi ndiri kwa winu, hawavimani mumyoyu mwawu kuwera twenga kumbiti lulembwa kwa Rohu gwa Mlungu yakawera tutakula nakaka. 3 Handa Shisoweru Shiwigira mkomu, lulembitwi ndiri pasipandi sha libuwi, kumbiti lulembwa mumyoyu ya wantu. 4 Tulonga hangu toziya ya litumbiru lwatwenga lyatuwera nalu kulongolu kwa Mlungu kultipira Kristu. 5 Tuweza ndiri kutenda shoseri kwa makakala getu weni, kumbiti uwezu wa twenga woseri ulawa kwa Mlungu. 6 Toziya Mlungu ndo yaktutenditi twenga tuweri na uwezu wa kuwera wantumintumi wa lipatanu lya syayi,

4 Su, kwa lusungu lyakuwi Mlungu, katupanana lihengu ali tulitendi, na hapeni tuwuyi kumbeli. 2 Tuvileka nakamu vitwatira vyoseri nya soni na nya bada. Tulikala kayi ndiri muupayira, ama kwa kushipotoziya shisoweru sha Mlungu, kumbiti twinkufunda unakaka pota na kuffifa kuwalangawaziya wantu ntambu yatuwera. Shakapanu womberi kumbiti shatushbwera shilififa, su shilififa hera kwa walii wawagamira. 4 Womberi wamini ndiri toziya Shetani mlungu gwa pasipanu, katula luwindu mumahala gawu nuwawona lupalahera ulangala wa Shisoweru Shiwigira sha ukwisa wa Kristu, yakalifanit akamu na Mlungu kwa ntambu zyoseri. (aiōn g165) 5 Toziya tulibwera ndiri twaweni, kumbiti tumubwera Yesu Kristu

wenu toziya ya Yesu. 6 Mluntu ulaa ayu yakalongiti, kuyivila nshimba ayi ya kuhowa, kumbiti tufira "Ulangala na ulangaliri kulawa muluwindu," Ndo kualisiwa nshimba ilii yayihowa ndiri, su shilii yakalangalira myoyu ya twenga na kutupanana shashihowa shigalambulwi na shilii shana ukomu. 5 ulangala wa kuvimana ukwisa wa Mluntu musheni Mluntu mweni katutandiriti shitwatira ashi, nayomberi sha Yesu Kristu. 7 Kumbiti twenga yatuwera na kutupanana Rohu gwakuwi kaweri ulanguziwi luhanja alu, tuwera gambira vyombu nya utapaka, kwa goseri gakatuturiti. 8 Su, mashaka goseri su iwoneki pota na kufifa kuwera likakala ali likulu tugangamala. Tuvimana handa kulikala munshimba lilawa ndiri kwa twenga, kumbiti lilawa kwa Mluntu. ayi, twakutali mnnumba yatwenga na Mtua. 9 Toziya 10 Wega zyoseri tufintirwa, kumbiti tuyonerwa ndiri, tulikala ndiri kwa kuwona, kumbiti tulikala kwa njimiru. tuwera na lyoga, kumbiti tuwuya ndiri kumbeli, 11 Twenga tugangamala na metufiri tulikali kutali na twana wangondou wawuwa, kumbiti Mluntu katuleka nshimba azi na tulikali pamuhera na Mtua. 12 Kumbiti ndiri pota na utanga, tembera tugusiwa pasi, kumbiti shitwatila shikulu nentu, tufira kumfiriziya Mtua tutenduwa ndiri. 13 Mashaka goseri tutola howa ya patulikala mnnumba ya pasipanu ama mnnumba ya Yesu munshimba mwetu, su ukomu wakuwi Yesu vira kumpindi kwa Mluntu. 14 Toziya twenga twoseri ulanguziwi munshimba zyeta. 15 Shipindi shatulikala, hatugoloki kulongolu kwa Kristu na yomberi hakatutozi. mashaka goseri tulavilwa kuhowa kwajili ya Yesu, su Kila muntu hakanki shilii shakafiriziwitwi kwanka kwa ukomu wakuwi Yesu ulanguziwi munshimba zyeta galii gakatenditi pasipanu, gaweri gaherepa ama zyazihowa. 16 Su kuhowa kutenda lihengu mngati madoda. 17 Toziya tuvimana nentu ntambu ya kumtira mwa twenga, kumbiti ukomu utenda lihengu mngati Mtua, su tujera kuwanika wantu wamonga. Mluntu mwa mwenga. 18 Malembu Mananagala galonga, katumana hweri na naneni nulitumbira mwenga "Njimiriti, su ntakuliti." Na twenga viraa, patuvera na mmana hweri myoyu yatwenga. 19 Tufira ndiri kayi rohu iraa ayi ya njimiru, twenga viraa tutakula toziya kulijuma twaweni kulongolu kwa mwenga. Kumbiti tujimira. 20 Nakaka tuvimana kuwera Mluntu, ndo tuwapanana toziya ziherepa zyeta zya kulitumbira, yakamzyusiyiti Mtua Yesu, vira villi hakatuzukisizi su mwezi kawawankula walii yawalitumbira wantu twenga pamuhera na Yesu na kututula pamuhera yawawoneka kuliku ntambu yawawera mumoyu na mwenga kulongolu kwakuwa. 21 Goseri aga mwawu. 22 Payiwera tuwoneka kuwera twanalukwali, ndo kwa mota ya mwenga, ata manemu ga Mluntu twanalukwali kwajili ya Mluntu na mahala getu pagawafikira wantu nentu na nentu, mayagashii gaherepa, ayi ndo kwa mota yamwenga. 23 Twenga kwa Mluntu gongerekni nentu, wantu wampanani tulonguziwa na ufiru wa Kristu, vinu tuwera tuvimana ukwisa Mluntu. 24 Toziya ayi hapeni tuwuyi kumbeli, handa muntu yumu hera kahowiti kwajili ya wantu ata handa nshimba zyeta zihowa, kumbiti rohu woseri, su twawoseri tuhowa pamuhera na yomberi. zya twenga zitendwa zyasyayi kila lishaka. 25 Ntabika zyatutabika ndidini hera na zya katepu hera, kumbiti hayitupanani ukwisa wa mashaka goseri yauwongerekira nentu. (aiōnios g166) 26 Su natuvilola villi vyaviwoneka, kumbiti tuviloli hweri vintu vyaviwoneka ndiri. Toziya vyaviwoneka vilikala katepu hera, kumbiti villi vyaviwoneka ndiri vyankulikala mashaka goseri. (aiōnios g166)

5 Mana twenga tuvima kuwera shisasa ashi shatulikala pasipanu, ndo nshimba zyeta, pazitupulwa, Mluntu hakatupanani numba ya mashaka goseri kumpindi, numba ya mashaka goseri yayinyawilwa ndiri kwa mawoku ga wantu. (aiōnios g166) 2 Na vinu, twankulolera kwa mata nentu kupananwa nshimba ya kumpindi kwa Mluntu. 3 Toziya patupananwa nshimba zya kumpindi kwa Mluntu, hapeni tuwoneki twahera nshimba. 4 Twenga patuvera twankali twankulikala mushisasa ashi sha pasipanu, twankusapira na kufintirwa, tufira ndiri

kumbiti Mluntu kamtenda kapapi vidoda vyetu, su kwa kulikolerana pamuhera nayomberi, twenga tuweri wantu waheri wa Mluntu.

6 Su patuwera watenda lihengu pamuhera na Mluntu, tuwaluwani mwanki manemu ga Mluntu namleka gagamiri hera. **2** Mluntu kalonga hangu, "Mushipindi sha manemu gangu nuwapikaniriti Mulishaka lya ulopoziya nuwatangiti." Nuwagambireni, vinu ndo shipindi sha upendelewu wa Mluntu, vinu ndo lishaka lya kulopoziwa! **3** Tufira ndiri kuwera shileweleru kwa muntu yoseri mushitwatira shoseri, su tutenda hangu toziya lihengu lyetu naliwoneka shintu ndiri kwa wantu. **4** Kumbiti mukila shintu shututenda ilanguziya twenga ndo wantumintumi wa Mluntu kwa kuhepelera, kutabika na ntabika zyoseri. **5** Tukomitwi, watutuliti mshibetubetu, tuboleritwi paweru na vipinga, tutenda lihengu likamala na tukala masu na tuliyu ndiri shiboga. **6** Twenga tulilanguziya kuwera wantumintumi wa Mluntu kwa uhorepa wa moyu na umaniziya, kwa uhepelera na kwa maheri na Rohu Mnangala na kwa mafilaru yagahera ufyangu. **7** Kwa ujumbi wa nakaka na kwa makakala ga Mluntu. Kutendwa waheri kulongolu kwa Mluntu ndo silaha yatwenga muwega wa kumliwu na kumshigi. **8** Twakala kupata ligoya na kubeziwa, kulongwa na kuzyumwa. Wankutuwona gambira yawapaya, kumbiti twankulonga nakaka, **9** Handa yawamanikana ndiri, kumbiti tumanikana na woseri, gambira yawahowiti, kumbiti handa ntambu yamtuwona twenga wakomu nentu. Tukomitwi kumbiti tulagwa ndiri. **10** Tuwoneka twana utama, kumbiti twankunemelera mashaka goseri, tuwonikana handa wahushu, patuwapanana wantu wamonga ulunda, tuwoneka twana shintu ndiri kumbiti twana virtu vyoseri. **11** Mwenga walongu wayetu Wakorintu! Tuwagambiriti goseri pota kufifa na myoyu yatwenga ivuguka kwamwenga. **12** Twenga ndiri yatutatiti myoyu yetu kwa mwenga, kumbiti mwenga ndo yamatutati myoyu yenu kwtwenga. **13** Vinu nankulonga na mwenga gambira wana waneni, mtuli myoyu yamwenga lupalahera gambira twenga ntambu yatutenditi. **14** Namtenda pamuhera na wantu yawamjimira ndiri Mluntu, hashi, maheri na madoda galikala pamuhera? Ulangala na nditi viweza hashi kulikala pamuhera? **15** Hangu Kristu kaweza hashi kulikala pamuhera na Shetani? Hashi, muntu yakamwamini Mluntu na yakamwamini ndiri Mluntu wawera na uganja gaa? **16** Hashi, numba ya Mluntu iwera na uganja gaa na shinyagu shashiguyirwa na wantu? Toziya twenga twa numba ya Mluntu yakawera mkomu. Handa Mluntu mweni ntambu

yakalongiti, "Hanulikali nawomberi na kutyanga mgati mwawu na kulikala pakati pawu, Naneni hanweri Mluntu gwawu, Nawomberi hawaweri wantu waneni." **17** Hangu Mtuwa kalonga, "Muwuki pakati pawu, Mulibaguli nawomberi. Namshinkula shintu shihumba, Na neni hanuwajimili." **18** Mtuwa yakawera na likakala kalonga, "Neni hanweri Tati gwenu, Na mwenga hamuweri wana waneni, wapalu na wadala."

7 Waganja wangu, kwanjira patuwera na malagilu aga, su tulipungi kulawa mushoseri shashidodiziya nshimba na rohu zyetu na tulitendi tuweri wanangala kwa kumtira Mluntu. **2** Mtupanani lupenyu mumoyu mwenu. Tumkosera ndiri muntu yoseri, tumtendera ndiri vidoda muntu yoseri ama kumpayira muntu yoseri. **3** Nonga ndiri aga kwa kuwatoza mwenga, toziya ntambu yanongoleriti kulonga, mwenga mwa mngati mwa myoyu yatwenga, tulikali pamuhera ama tuhori pamuhera na mwenga. **4** Nana unakaka na mwenga kuwera mgangamala! Nulitumba toziya ya mwenga muntabika yetu yoseri nduwa moyu na nemelera nentu. **5** Ata patusokiti Makedoniya twoyeriti ndiri, tupatiti ntabika kila uwega, kunja kweniti ndewu, mungati myoyu kuwera na lyoga. **6** Kumbiti Mluntu yakawakola mawoku yawawuyiti kumbeli, katukoliti mawoku pakiziti Titu. **7** Kwakwiza kwakuwi Titu na mwenga ntambu yamumkoliti mawoku yomberi. Kang'ambiriti ntambu yamfira kumona neni, ntambu yamuweru na hinginika kwa vilii vyavilawiliti na ntambu yamfira kunteteya, su nankunemelera nentu. **8** Ata handa nuwahinginiziti kwa luhamba lulii, neni njuta ndiri. Ata handa menjuti mona luhamba alu luwahinginziya kwa shipindi shididini. **9** Kumbiti vinu nankunemelera, toziya ndiri muhinginikiti, kumbiti hinginika yamwenga iwatenda mgalambuki na kuleka vidoda. Toziya ayi mwenga mwoniti hinginiku ntambu yakafira Mluntu, su twenga tuwatenda ndiri mwenga muhinginiki. **10** Hinginiku yayijegitwi na Mluntu igalambuziya moyu na kujega ulopoziya wahera majutu. Kumbiti hinginiku ya pasipanu imjega muntu mukuhowa. **11** Vinu mloli malawiru ga hinginiku ntambu yakafiriti Mluntu, mwenga mpata vinu kuwera wantu yawawera na gangamalu na ntambu yamuweru na matakuliranu na mlirimuka na kutira, muwera na gangamalu na mwakala kwona uheri yauwura kulongolu kwa Mluntu wankutendwa. Mwenga mwananakaka kwa kila njira kuwera mwahera shidoda kuusu shitwatila ashi. **12** Hangu, tembera nembiti luhamba, luweraga ndiri kwa ajili ya ulii yakakositi, ama kwa ajili ya ulii yakakosiyitwi. Nembiti hangu su mpati kuwonikana paweru palongolu pa Mluntu

su mwoni ntambu yantaviya kwajili ya twenga. 13 Mlungu hakajimili lifupu lyaku lyaguweza kulaviya Hangu tutulwa moyu. Tutulwa moyu hera ndiri, na hapeni kafiri shilii shamuwera nashu ndiri. 13 su Titu katunemereziyiti kwa nemeleru ngulu, kwa nemeleru yakaweriti nayu ntambu yammutendiriti kakalamuki. 14 Neni nulitumbira mwenga palongolu pakuwi, mwenga muntenda ndiri neni hweri na soni. shivatangi wamonga yawahera, su pawawera na Tuwagambiriti unakaka mashaka goseri na kwa shashiwongerekiti, wawatangi mwenga mumafiliru kuwajuma mwenga kulongolu kwa Titu, shiweriti genu. Su hakuweri na malinganiru. 15 Malembu shiwtatira shanakaka hera. 15 Nfiru yakuwi kwa Mananagala ntambu yagalonga, "Ulil yakajojinira mwenga nkulu nentu, pakalihola ntambu yamumjimiriti na ntambu yamumshemiriti kwa ligoya likulu na kutetema. 16 Nankunemelera nentu toziya neni weza kuwatumbira nakamu.

8 Walongu wayetu, twenga tufira mwenga muvimani manemu ga Mlungu gakavipananiti vipinga nya wantu yawamjimira Yesu vyawiwera Makedoniya. 2 Walongu walii wajeritwi nentu kwa ntabika, kumbiti nemelera yawu iweriti nkulu, tembera waweriti wahushu nentu na nemelera yawu iwatenditi waweri wa kulaviya nentu kwa mawoku mawili. 3 Neni weza kuwagambira mwenga kuwera womberi walavyiti uwezu wawu nentu ntambu yawaweza kuliku vilii vyawawera navi. Kwa mafiliru gawu weni, 4 watuluwiti nentu tutendi lihengu pamuhera na womberi kuwatanga wantu wa Mlungu Muyudeya. 5 Ashi shiweriti shiwtatira shatushiloleriti ndiri! Kwanja walilaviya weni kulongolu kwa Mtua, shakapanu womberi walilavyiti weni kwa twenga kwa mafiliru ga Mlungu. 6 Toziya ayi Su tumluwiti Titu, yakaliyanji lihengu ali kawatangi vira multendti lihengu ali lya ufiru muwamu mwenu. 7 Mwenga muwera na kila shintu kwa uvuwa, njimiru na uwezu wa kutakula na kwendeleya kutenda viheri na mafiliru genu kwa twenga. Su twenga tuwaluwani mwenga muwera na mafiliru nentu mulihengu ali lya kulaviya kwa mawoku mawili. 8 Nuwalagalira ndiri, kumbiti nfira kujera mafiliru genu handa ganakaka na galifana na mafiliru ga wantu wamonga. 9 Toziya mwenga muvimana manemu ga Mtua gwetu Yesu Kristu, tembera mweni kaweriti kalunda, kalitendti mweni kuwera muhushu kwajili ya mwenga, su kulawirana na uhushu wakuwi kawatendi mwenga muwera walunda. 10 Shanfira kuwagambira ndo ashi, iherepa kwa mwenga kumalira vinu shilii shamwanjiti mvinja gwagupititi. Mwenga muweriti wa kwanja, kwa kulaviya ndiri, kumbiti vira vilii muweriti na moyu gwa kutenda hangu. 11 Su vinu mmalili lihengu lya kulaviya! Muweri na moyu gwa kumalira ntambu yamfiriti na mlavyi kulawirana na vilii vyamuwera navi. 12 Handa payiwnera muntu kana moyu gwa kulaviya,

Mwenga mfiruwa ndiri mpanani neni su wamonga wapati mota, kumbiti tufiruwa woseri tulinganiri. 14 Kila shamuwera nashu vinu, shilii shashiwongerekita shivatangi wamonga yawahera, su pawawera na shiwtatira shanakaka hera. 15 Nfiru yakuwi kwa Mananagala ntambu yagalonga, "Ulil yakajojinira vivuwa kaweriti ndiri na vyawiwongerekita, na ulil yakajojinira vivuwa ndiri kapungukiwitwi ndiri." 16 Nonga mayagashii Mlungu yakatuliti mngati mwa moyu gwa Titu lumata alu Iwanweriti nalu neni lwa kuwatanga. 17 Kajimiliti ndiri hera kuluwa kwa twenga, kumbiti vira vilii mweni kafiriti nentu kuwatanga, mpaka mweni kaamuwiti kwiza kwa mwenga. 18 Twankumtuma mlongu yumu kailonguziyi na yomberi, ayu kazyumitwi na shipinga shoseri sha wantu shawamjimira Yesu kwa lihengu lya kubwelera wantu Shisoweru Shiwigira. 19 Nentu ya aga, yomberi kasyaguliti na vipinga nya wantu vyawamjimira Yesu kagendi mwanja pamuhera na twenga patulijega lihengu lyetu ali kwa ufiru, tendera yatuyitenda kwajili ya ukwisa wa Mtua na ulanguziwa wa nfiru yetu heri. 20 Kwa kugenda mwanja pamuhera, hatuchapiri mahinginiku yagaweweza kulawira mulihengu lya twenga lya kujojinika tambiku azi zya mpiya. 21 Nfiru ya twenga ndo kutenda hweri, kulongolu kwa Mtua hera ndiri, kumbiti kulongolu kwa wantu vira. 22 Su twenga tumtuma mlongu muyetu pamuhera na womberi, yatumjeriti na kumjimira, yomberi kafiriti nentu kutanga, mpaka vinu kana moyu nentu toziya kawajimira mwenga. 23 Titu ndo tuyangnu na tutenda lihengu pamuhera kuwatanga mwenga. Walongu wayetu wamonga yawiza pamuhera na yomberi, wawera wajumbi wa vipinga nya wantu vyawamjimira Yesu na ligoya kwa Kristu. 24 Su muwalanguziyi mafiliru genu, su Shipinga sha wantu yawamjimira Yesu wavimani kuwera tutakula nakaka tuwatumbira mwenga.

9 Toziya neni nahera shakuwalembelerani mwenga kuusu mafupu genu ga mpiya kwa wantu wa Mlungu Muyudeya. 2 Nuvimana ntambu yamuwera na moyu gwa kutanga na neni nulitumbiriti mwenga kwa shiwtatira ashi kulongolu kwa wantu wa Makedoniya. Nuwagambiriti, "Shipinga sha wantu shawamjimira Kristu wa aku Akaya walikala kala kwanjira shinja shipititi." Su kulilaviya kwa mwenga kuwatenda wantu wawuwa walilavyi. 3 Nuwatura walongu wayetu, su kulitumbira kwa twenga kuusu mwenga

kwa visoweru hera ndiri, kumbiti ntakula, mwenga ntambu yawalikoma. 4 Toziya silaa zyatuzitendera hamuweri kala kwa kutanga kwenu. 4 Nayilawira mungondou mwetu ndo silaa zya pasipanu ndiri, kuwera wantu wa Makedoniya pawiza pamuhera kumbiti silaa zyatuzitendera ndo silaa zya likakala lya na neni na kuwona muwera kala ndiri, su twenga Mlungu, zyatuzitendera kuhalibisiya boma zyoseri. hatuwoni soni na mwenga vilaa vilii hamuweri soni, Twankuharabisya visoweru vyoseri vya kupaya, 5 toziya hatuweri tuwatumbiriti ng'anji mwenga. 5 Su, na tubomolanga kila shileweleru sha kultumbira mona iherepa kuwaluwa walongu awa wanongoleri shashitulwa kulema kuvimana kwa Mlungu. Tutola kila kwiza kwa neni, wapati kutula kala mafupu ga mwenga liholu lyoseri na kultenda limjimili Kristu. 6 Twenga makulu gamtakuliti. Na geni aga hagalanguziyi hatuweri kala kwaziblu kila ntambu ya kujimira ndiri, kuwera ndo mafupu gamlaviyiti kwa makakala, mwenga pamuhera kala mukujimira. 7 Mwenga mlola kumbiti gagalaviyiti toziya mfira. 6 Muviholi visoweru vitwatira kwa kunja hera. Hashi, kwana muntu yoseri avi, muntu ulii yakakwetiti mbeyu zitangala ndiri yakalihola kuwera yomberi ndo gwa Kristu? Yina! hakabenangi padidini na ulii yakakweta mbeyu Yomberi su katuholi vira twenga twawantu wa Kristu zivuwa hakabenangi mabenu gavuwa. 7 Kila muntu ntambu yakawera mweni. 8 Ata neni panulitumbira kalaviyi shili shakafira mumoyu mwakuvi kulaviya, uwezu wakatupananiti Mtuwa, uwezu wa kuwanyawa pota na kulazimishwa ama kwa kuhinginika, toziya pota na kuwabomolanga, hapeni moni soni kwa Mlungu kamfira ulii yakalaviya kwa nemeleru. 8 shiwtatila ashi. 9 Neni nfira ndiri monikani nuwatenda Mlungu kaweza kuwapanani mwenga mafiliru nentu mwenga mtili kwa hamba zyangu. 10 Toziya muntu ya galii gamfira, mashaka goseri mpati kuwera na kila shintu shamfira na hamuweri nentu kwa kila lihengu liheri lyamtenda. 9 Malembu Mananagala ntambu yagalembwa, "Yomberi kalaviyaga kwa manemu, Kawapanana wahushu, Uheri wakuwi wankulikala mashaka goseri." (aīōn g165) 10 Na Mlungu yakamupanana mkulima mbeyu na shiboga kuliya, vira vilii hakawapanani mwenga mbeyu zamfira na hakazitendi zimeri na zikuli na kuwapanani mabena hera wantu wa Mlungu, kumbiti vira vilii haliwatendi gavuwa kulawirana na kulaviya kwa uheri wenu. 11 Mweni hakawalundizi mwenga mashaka goseri kwa kila shintu, su wantu walongi mayagashii Mlungu. 12 Toziya lihengu ali inanagala lyamtenda, hapeni liwatangi kwa uheri wenu gawapatiti kuitipira twenga. 12 Toziya hera wantu wa Mlungu, kumbiti vira vilii haliwatendi wantu wawuwa walongi nentu mayagashii Mlungu. 13 Na kulawirana na ulanguziwa wawulanguziya lihengu lyenu ali, wantu hawamkwisi Mlungu kwa kushijimira na kujimira Shisoweru Shiwigira sha Kristu, vira vilii kwa uheri gamuwatendera womeri na wantu woseri. 14 Su hawawaluwili mwenga kwa Mlungu toziya ya uheri wa moyu gwenu gwa gweka gampananitwi na Mlungu. 15 Tulonga mayagashii Mlungu toziya ya mafupu gakuwi gatuweza ndiri kugatakulira.

ntambu yawalikoma. 4 Toziya silaa zyatuzitendera mungondou mwetu ndo silaa zya pasipanu ndiri, kumbiti silaa zyatuzitendera ndo silaa zya likakala lya Mlungu, zyatuzitendera kuhalibisiya boma zyoseri. Twankuharabisya visoweru vyoseri vya kupaya, 5 na tubomolanga kila shileweleru sha kultumbira shashitulwa kulema kuvimana kwa Mlungu. Tutola kila liholu lyoseri na kultenda limjimili Kristu. 6 Twenga hatuweri kala kwaziblu kila ntambu ya kujimira ndiri, mwenga pamuhera kala mukujimira. 7 Mwenga mlola vitwatira kwa kunja hera. Hashi, kwana muntu yoseri yakalihola kuwera yomberi ndo gwa Kristu? Yina! Yomberi su katuholi vira twenga twawantu wa Kristu ntambu yakawera mweni. 8 Ata neni panulitumbira uwezu wakatupananiti Mtuwa, uwezu wa kuwanyawa pota na kuwabomolanga, hapeni moni soni kwa shiwtatila ashi. 9 Neni nfira ndiri monikani nuwatenda mwenga mtili kwa hamba zyangu. 10 Toziya muntu hakalongi, "Hamba zya Paulu zikalipa na ziweri na ujumbi utopera, kumbiti mweni pakawera na twenga, kawoneka kalegilegi na visoweru vyakuvi shintu ndiri." 11 Su muntu kavimani, kwahera ntambu yingi mushilii shatulemba muhamba zyetu patuwera patali na shili shatutenda patuwera panu pamuhera na mwenga. 12 Twenga metujeri ndiri kultilita twaweni ama kulfifana na walii yawalikwisa weni. Wantu yawalitenda kuwera shipimu sha kulpipimira weni na walyigizyigi. 13 Kumbiti twenga hapeni tulitumbi nentu, tulitumba aka hakisigali mushipimu sha lihengu lyakatupananiti Mlungu, lihengu lyatulitenda kwa mwenga. 14 Twenga tulokiti ndiri mumipaka yawatutuliriti patwiziti kwa mwenga, twenga ndo twatulongeleriti kuwajegera Shisoweru Shiwigira sha Kristu. 15 Su twenga hapeni tulitumbiri lihengu lyawatenditi wamonga, kupta mumipaka yaktutuliriti Mlungu. Kumbiti tulitumbira kuwera njimiru yenu payongereka, lihengu lya twenga kwa mwenga haliwongeleki nentu. 16 Shakapanu hatuzezi kubwera Shisoweru Shiwigira muisi zimonga kutali na mwenga na hapeni tulitumbiri lihengu lyatitenditwi kala na wantu wamonga pahala pingi. 17 Kumbiti Malembu

10 Neni Paulu nuwabeliziyani mwenga kupitira unanagala na upoli wakuwi Kristu, wantu wamonga walonga nenii pawera na mwenga nwera mnanagala kumbiti nkaliwa pawera patali na mwenga.

2 Nuwuluwani mwenga namuntenda hweri mkalipa panizaku, toziya nakaka nenii weza kukalipa kwa wantu walii yawatuhola twenga tulikala handa wantu wa pasipanu. 3 Tulikoma ndiri handa wantu wa pasipanu

11 Nuvimana memuhepeleri neni katepu hera, ata neni pawoneka mzyigizyigi, mwenga munhepeleri. 2 Nankuwawonera weya, kumbiti ndo weya wa Mlungu, toziya mwenga mulifana

na mwali kaherepa yanumuhetiti kwa mpalu yumu luhalo, ndo toziya mwankuwahepelera wazyigizyigi hera, ndo Kristu mweni. 3 Kumbiti ntira, gambira kwa kunemelera! 20 Mwankumhepelera muntu yoseri njoka ulii yakampayiriti Eva, maholu ga mwenga yakawatendani mwenga wamanda, ama muntu gaweza kupotuziwa, hamuwuleki uwaminika wenu wa yakanola vintu vya mwenga, ama muntu yakalikwisa nakaka kwa Kristu. 4 Toziya muntu yoseri yakiza na na kuwakoma kusheni. 21 Ntakula kwa soni kuwera kumbwera Yesu wantambu yingi na ulii yatumubweriti twenga tuweriti legilegi kutenda vitwatira vili. Kumbiti twenga, mwenga muwanka kwa mawoku mawili handa kwana muntu yoseri yakajera kulitumbira ama mumjimiria Rohu Mnangala na Shisoweru shintu, ntakula gambira mzyigizyigi, viraa naneni ntira Shiwigira shamwankiti kulawa kwtwenga. 5 Nulihola ndiri kulitumbira. 22 Hashi, womberi ndo Waebulaniya? ndiri kuwera neni namwana kuliku yawalishema Su neni vilaa Namuebraniya. Hashi, womberi ndo weni "Wantumintumi wakulu." 6 Pamonga nahera Waisraeli? Su neni vilaa Namwisraeli. Hashi, womberi mantambalira ga kutakula, kumbiti mahala nanaga, ndo washiyiwuku sha Aburahamu? Su neni vilaa wa shiwtatira ashi tushilanguziya pota na kufifa, kila shiyiwuku sha Aburahamu. 23 Hashi womberi ndo pahala na kila shipindi. 7 Hashi, neni ntenditii vidoda wantumintumi wa Kristu? Ntakula aga gambira nana pananagallit namweni su mwenga mpatwi kukwiswa likwali, kumbiti neni nantumintumi gwa Kristu nentu kwa kuwabwelera Shisoweru Shiwigira sha Mlungu kuliku womberi. Neni ntenda lihengu likamala nentu pota na kuluwa shintu? 8 Pantenditii lihengu pakati kuliku womberi, nkala kushibetubetu mala zivuwa pa mwenga, mafiliru gangu mpananitwi kulawa nentu kuliku womberi, nsyatagwa ntomondu mala kwa vipinga vimonga vya wantu yawamjimiria Yesu. zivuwa nentu kuliku womberi na nweriti pakwegera Ntenditii hangu gambira nuwapoka ulunda wawu mpati na kuhowa mala zivuwa kuliku womberi. 24 Mala kuwatendera mwenga. 9 Neni paweri na mwenga, mhanu nsyatangitwi na Wayawudi, ntomondu malongu numgaziya ndiri muntu yoseri panfiriti mpiya, walongu matatu na tisa. 25 Ngomangitwi na shindonga mala yawalawiti Makedoniya wanjegeriti kila shintu shanfiriti. ntatu, wangumiti mabuwi mala yimu, mala ntantu Su nulilola mweni kuwera nanawagaziya mwenga mtumbwi gupantikitiki mubahali na neni pawera mlaa kwantambu yoseri illi na hanendereyi kutenda hangu. na nyerukiti mmashi amu pashiru poseri na paliwala 10 Kwa unakaka ulii wa Kristu yauweriti mngati poseri. 26 Mumwanja zyangu zivuwa neni nweriti mwanenii, kwahera muntu yakawenza kundewelera muhatali kukusiwa mumashi, muhatali kukomwa na kulitumbira shiwtatira ashi Muakaya mwoseri. 11 Hashi, wapoka, muhatali kukomwa na wenikaya wayangu ntakula hangu toziya nuwfira ndiri mwenga? Mlungu na muhatali kukomwa na wantu yawawera ndiri kavimana kuwera nuwfira! 12 Hanendereyi kutenda Wayawudi, ntabikiti mlushi na ntabikiti mushiwala ntambu yantenda vinu, su nanuwapanana lupenyu na ntabikiti muntundu na mubahali na ntabisiyitwi walii wantumintumi wakulu yawasakula lupenyu lwa na waganja yawapayira. 27 Ntenda lihengu na kulitumbira na kulonga womberi watenda lihengu kutabika, nkala masu pota na kugonja mala zivuwa, ntambu yatutenda twenga. 13 Toziya wantu awa nweriti na njala na kuyumuluwa, mala zivuwa noyiti wawera wantumintumi wapayira, watenda lihengu lya kuliya shiboga na kulikala mumpepu shivula. 28 kupayira na walipayira kuwera weni ndo wantumintumi Pamuhera na gamonga gavuwa, kila lishaka neni wa Kristu. 14 Namulikangasha, toziya ata Shetani wera na mahengu gavuwa muvipinga vyoseri vya mweni kalipayira kawoneki kuwera ntumintumi gwa wantu yawamjimiria Yesu. 29 Handa kwana muntu kumpindi gwa ulangala. 15 Su ashi ndo shiwtatira mlegilegi, neni nwera mlegilegi vilaa. Muntu yoseri sha kulikangasha ndiri payiweri na wantumintumi wa pakatendwa katendi vidoda, neni vilaa moyu guntama. Shetani walipayira weni wawoneki kuwera womberi 30 Handa panulitumba, su hanulitumbira shiwtatila ndo yawamfirizya Mlungu. Na lupeleru womberi shashilanguziya ntambu yanwera legilegi. 31 Mlungu, hawawanki kwa galii gagatenditi. 16 Ntakula Tati gwa Mtuwa Yesu, litawu lyakuwi likwiswi mashaka kayi, muntu nakaholera kuwera neni namzyigizyigi. 32 Paweriti Dameski, mkolamlima yakaweriti gambia mzyigizyigi, su nulitumbiri padidini hera. 17 pasi pa mfalumi Areta, kaweriti pakalulolera lushi Shantakula vinu ndo shilii ndiri shakanagaliriti Mtuwa, lwa Dameski, su kankamuli. 33 Kumbiti nsulusiwitwi mushiwtatira ashi sha kulitumbira, neni ntakula hera mulijamanda, kuitira mulupenu lwa shibambaza, gambia muntu mzyigizyigi. 18 Tembera wawuwa nulipotiti kulawa mmawoku gakuwi. walitumbira gambia wantu wa pasipanu, naneni viraa hanulitumbi. 19 Maweni mwenga muwera na

12 Hanulitumbiri, tembera hapani mpati shintu, **16** Su, hamjimili kuwera neni nweriti ndiri shisanka kumbiti vinu hantakuli galii gamoniti na galii kwa mwenga. Kumbiti muntu gwgingi hakalongi kuwera gakang'ubutuliti Mtua. **2** Nummana muntu yumu nenii nkalamuka, na nuwagomiziyiti kwa upayira! **17** yakamwaminiti Kristu, ndomweni vinja lilongu na Hashi, neni nuwapokani mwenga kuitipira mjumbi msheshi vyavipititi kanyasulitwi kugenda mpindi yoseri yanumtumiti kwa mwenga? **18** Neni numuluwiti ya ntatu. Wayawudi waaminiti kuweri na mpindi Titu, numtumiti kizi kwa mwenga pamuhera na ntatu ya ntatu Paradisu. Nuvimana ndiri handa mlongu myetu yumonga. Hashi, Titu kawapokiti kaweriti aku kwa nshimba ama kwa rohu, Mlungu mwenga vintu vyenu? Hashi, muvimana ndiri kuwera gweka kavimana. **3** Na nuvimana kuwera muntu twenga tulonguziwa na nfiru iraa ilii, na mgenderanu ayu kanyasulitwi kugenda Paradisu, handa kaweriti gwetu ndo gumi? **19** Pamonga mulihola kuwera aku kwa nshimba ama kwa rohu, neni nuvimana shipindi shoseri twankujiteteya twaweni kulongolu ndiri kumbiti Mlungu kavimana. **4** Aku kapikinira kwa mwenga. Ndala! Tutakula vitwatira avi kulongolu vitwatira vyavitakuliti ndiri, vitwatira avi vibelwa muntu kwa Mlungu patulikolerana na Kristu. Waganja wangu, kavitakuli. **5** Su, hanulitumbiri muntu gwa ntambu ayi, kumbiti hapani nulitumbiri namweni, tembera hanulitumbiri kwajili ya legilegi yaneni. **6** Handa menfiri hanulitumbiri kwajili ya legilegi yaneni. **7** Kumbiti, na malekaniru na fuju pakati penu. **21** Neni ntira nfiru vitwatira avi vikulu vyang'ubutuliliti navindenda pamonga paniza kayi Mlungu gwangu hakantendi namwera nanamtiti, mpananitwi utama mnshimba hweri mnanagala kulongolu kwa mwenga, na neni handa lusomi, mjumbi gwa Shetani yakangoma, handayi toziya ya wantu wawuwa yawatenditii vidoda nanalitumba ng'anji. **8** Numuluwiti Mtua mala ntatu, kumbiti waleka ndiri udoda yawautenditii, matamata shiwtatira ashi su shindawi. **9** Kumbiti kang'ambiriti, zyauw zidoda na uhumba yawautenditii.

"Manemu gangu gakotosha, toziya makakala gangu ndo makulu nentu shipindi gwenga gwa legilegi." Nana nemeru nentu kultumbira legilegi ya neni, su ulolera wa makakala ga Kristu gaweri paneni. **10** Su toziya ya Kristu, nemelera pahwera legilegi, na paniglangwa na pantabika na kuwera na tabu. Toziya pahwera legilegi, ndo pahwera na likakala. **11** Nwera gambira mzizigizi, kumbiti mwenga mundazimisha hweri hangu. Mwenga ndo memfiruwi kunzyuma neni. Tembera neni nashintu ndiri kwantambu yoseri, neni namdidiki ndiri kuliku awa "wantumintumi wakulu." **12** Mauzauza na makangashu galanguziya kuwera neni nantumintumi, gagatendikitii pakati pa mwenga kwa uhepelera woseri. **13** Hashi, mpungikiti shishi nentu kuliku vipinga vyamonga vya wantu yawamjimira Yesu, ira neni nuwagaziyani ndiri kupata utanga wenu? Shondi shondi nyagu mundekiziyi kwa shanuwakoselerani! **14** Mloli, vinu ayi ndo mala ya ntatu nakala kwiza kwa mwenga kuwatyangira, na hapani nuwagaziyi. Toziya shansakula lunda zyenu ndiri, kumbiti maweni mwenga. Ntambu iraayi, wana wawatulira ndiri walelwaa wawu uhara, kumbiti walelwaa ndo yawawatulira wananguta wawu. **15** Neni nemera nentu kutumiya kila shintu shanweriti nashu, na ata kulilaviya namweni kwa kuwatanga mwenga. Hashi, hamunfiri katepu toziya neni nuwafira ng'anji mwenga?

13 Ayi ndo mala yangu ya tatu kuwatyangira mwenga, ntambu yagalonga Malembu Mananagala, "Kila lisitaka halimalilwi kwa upitawu wa wantu wawili ama watatu." **2** Nuwabeliziya kala paweriti mumwanja gwangu gwa pili, vinu ntakula kayi pahwera kutali, shipindi shamonga paniza hapani hweri na lusungu kwa wantu woseri yawalongoleriti kutenda vidoda na wamonga woseri. **3** Hamliwoneri maweni kuwera Kristu kankutakula kuitipira neni. Yomberi kalegilegi ndiri pakatenda lihengu pakati penu, kumbiti makakala gakuwi gatenda lihengu pakati penu. **4** Ata handa kapingikitwi palupingika pakawera legilegi, kumbiti vinu kankulikala kwa makakala ga Mlungu. Twenga viraai vilii twalegilegi kwa kulikolerana pamuhera na yomberi, kumbiti hatulikali na yomberi kwa makakala ga Mlungu toziya ya mwenga. **5** Mililolili maweni mpati kuvimana handa nakaka mwankulikala munjimiru. Hashi, muvimana kuwera Yesu Kristu kamngati mwenu? Handa ndala, su mwenga msinda nakamu. **6** Kumbiti namini handa mwenga muvimana kuwera twenga tusinda ndiri. **7** Vinu twankumluwa Mlungu namtenda ukondola woseri ulii, kumbiti nfiru ndiri tuwonikani handa wantu yawafawuliti kala, ira mpati kutenda Maher, ata handa twenga tuwoneka kuwera

tusinda. **8** Toziya tuweza ndiri kutenda shitwatila shakuwulema unakaka, kumbiti kwendeleziya unakaka. **9** Tunemelera kuwera twenga twalegilegi, kumbiti mwenga muwera na likakala, su twankumuwa Mlungu mpati kuwera wantu yawafaa kwantambu yoseri. **10** Su, nemba luhamba alu pawera kutali, su pansoka kwa mwenga nandazimika kuwera mkalipa kwa mwenga kwa uwezu ulii wakanupiti Mtuwa, uwezu wa kuwapotuziya ndiri kumbiti uwezu wa kuwagangamaziya. **11** Upeleru, walongu wayangu, nankugenda! Mjeri kuwera wakamilika, mkoli mafundu ga nen, muweri na nfiru yimu, mulikali kwa ponga. Na Mlungu gwa mafiliru na ponga hakaweri pamuhera na mwenga. **12** Mulilamsiyani kwa kulanguziya mafiliru ga Kristu. **13** Wantu woseri wa Mlungu wa aku wawalamsiyani. **14** Manemu ga Mtuwa Yesu Kristu na mafiliru ga Mlungu na uwumu wa Rohu Mnanagala, viweri na mawoseri mwenga.

Wagalatiya

1 Neni Paulu ntumintumi, nenii wera ndiri ntumintumi kwa kusyagulwa na wantu ama kutumwa na wantu kumbiti nsyagulitwi na Yesu Kristu na Mlungu yakawera Tati ulaa yakamzyukisiyiti Yesu. **2** Neni na walongu woseri yawawera pamuhera naneni, tuwalemberra mwenga shipinga sha wantu yawamjimira Yesu yawawera aku Galatiya. **3** Manemu na ponga gaweri pamuhera na mwenga kulawa kwa Mlungu Tati gwetu na kwa Mtua Yesu Kristu, **4** yakalilaviyiti ulamweni toziya ya vidoda nya twenga su kapati kutukolopola mupasipanu padoda, teratera na mafiliru gakuwi mwensi yakawera Mlungu na Tati gwetu. (aiōn g165) **5** Kwakuwi Mlungu kuweri na ukwisa mashaka goseri! Yina haa. (aiōn g165) **6** Nankulikangasha nentu kuwera katepu hera mwenga mumleka ulii yakawashemiti kuitira manemu ga Kristu na vinu mfata ujumbi wa ntambu yingi yawushemwa Shisoweru Shiwigira, **7** kumbiti nakaka kwana Shisoweru Shiwigira shimu hera sha nakaka. Ntakula ntambu ayi toziya kwana wantu wankuwavuluvusiya na yawafira kushipotuziya Shisoweru Shiwigira sha Kristu. **8** Mlungu kampangili muntu yoseri yakawubwera ujumbi wa ntambu yingi na Shisoweru Shiwigira shatuwabwereriti, ata handa muntu ayu kawera yamu gwetu ama kawera ntumintumi kulawa kumpindi. **9** Ntambu yatulongiti pamberi na vinu nankulonga kayi muntu yoseri pakawabwerera ujumbi umonga yawaushema Shisoweru Shiwigira ntambu yingi na shilii Shisoweru shiwagira shatuwabwereriti, muntu ayu kapangilwi na Mlungu. **10** Hashi, ntakula aga kwa kufira shibali sha wantu? Ndala! Neni nfira shibali sha Mlungu. Ama nankufira kuwafiriziya wantu? Ndala! Menfiri kuwafiriziya wantu, nenii menweri ndiri nakamu ntumintumi gwa Kristu. **11** Walongu wangu, nfira muvimani kuwera Shisoweru Shiwigira shanuwabwereriti shilawiti ndiri kwa wantu. **12** Neni nuuwanka ndiri ujumbi awu kulawa kwa muntu yoseri ama kufundwa na muntu, kumbiti Yesu Kristu mweni ndo yakang'ubutuliriti. **13** Mwenga mpikaniriti kala kuusu makaliru gangu ga makashu panweriti munjira ya Shiyawudi ya kumfata Mlungu na ntambu yanuwatabisiyiti nentu shipinga sha wantu yawamjimira Yesu na kujera kuwahoziya nakamu. **14** Naneni nendereyiti nentu mudini ya Shiyawudi kuliku Wayawudi wavuwa wa vinja vyangu, toziya nenii nweriti na bidii nkulu ya kuvikola vitiba nya wambuyi wangu. **15** Kumbiti payimfiriziyiti Mlungu yakansyaguriti kwanjira mumtimu mwa mawu

gwangu na kunshema kwa manemu gakuwi, **16** su kang'ubutuliriti Mwana gwakuwi, mpati kumbwera pakati pa wantu yawawera ndiri Wayawudi. Ntugira ndiri kukosiya kosiya kwa muntu yoseri, **17** ama ng'enditi ndiri Yerusalemku walii yawaweriti wantumintumi pamberi paneni, kumbiti ng'enditi kwanja kumkowa gwa Arabiya na shakapanu mbuyiti lushi Iwa Dameski. **18** Shakapanu pa vinja mitatu, ng'enditi ku Yerusalemku kuliwona na Kefa na nulikaliti pamuhera nayomberi kwa mashaka lilongu na muhanu. **19** Kumbiti nuwawoniti ndiri wantumintumi wamonga ira Yakobu mpusu gwa Mtua Yesu. **20** Mlungu kapitawu gwangu kuwera aga ganuwalembera mpayira ndiri. **21** Shakapanu ng'enditi mumikowa ya Siriya na Kilikya. **22** Mushipindi ashi nenii namweni manikana ndiri kwa shipinga sha wantu yawamjimira Yesu shawawera aku Yudeya. **23** Shawashimaniti ndo shirii shawashipikaniriti hera kuwera, "Muntu ulii yakatutabisiyiti mashaka gagapititi, vinu kankuyibwera njimiru iraa ilii kwa shipindi shimu kajeriti kuyiharabisya." **24** Na womberi wamkwisiti Mlungu toziya ya nenii.

2 Payipititi minvinja lilongu na msheshi, ng'enditi kayi Yerusalemku pamuhera na Barinaba na numtoliti Titu. **2** Ng'enditi aku toziya Mlungu kang'ubutuliriti kuwera ng'endi, nukawagambiri gweka yamu walii yawaweriti walongoziya, ujumbi wa Shisoweru Shiwigira shanushibwereriti kwa wantu yawawera ndiri Wayawudi. Ntenditi hangu su lihengu lyaniyi lyantenditi na liliy lyantenda vinu, naliwera lyahera mota. **3** Kumbiti ata myangu Titu, yomberi kaweriti Mgiriki, kafiritwi ndiri kwingiziwa jandu handa lilangaliru kuwera mwensi kapakati pa wantu wa Mlungu, **4** shitwatira ashi shilawira toziya wantu yawaletenditi gambira walongu yawamjimira Kristu, yawaliyingiziyiti kwa bada pakati pa twenga nolanola ulekeziwu watuwera nawu mukulikolerana pamuhera na Kristu Yesu, su wapati kututenda tulikali makaliru ga umanda. **5** Twenga nakamu tujimilirana ndiri nawomberi, su unakaka wa Shisoweru Shiwigira wendereyi kusigala kwa mwenga. **6** Wantu walii yawapananitwi ligoya kuwera walongoziya, wanongoleriti ndiri shintu sha syayi muwujumbi waneni. Na payiwera womberi waweriti walongoziya ama ndala, kwanenii shintu ndiri toziya Mlungu kahera upendelewu. **7** Badala yakuwi, womberi wavimaniti kuwera Mlungu kanagaliriti kushibwera Shisoweru Shiwigira kwa wantu yawawera ndiri Wayawudi gambira Peteru ntambu yakalagaliriti kushibwera Shisoweru Shiwigira kwa Wayawudi. **8**

Toziya ulii yakamtenditi Peteru kuwera ntumintumi toziya ya Mlungu. Neni wera handa mpingikitwi kwa Wayawudi ndo ulaa yakantenditi neni kuwera pamuhera na Kristu. 20 Vinu nankulikala, Kumbiti ntumintumi kwa wantu yawawera ndiri Wayawudi. 9 nenii ndiri kayi yanulikala, Kristu kalikala mngati Su Yakobu na Kefa na Yohani yawawonikaniti kuwera mwa neni. Makaliru aga ganulikala vinu munshimba, mpanda, wavimaniti kuwera Mlungu kamupananiti nulikala kwa njimiru, njimiru mu Mwana gwa Mlungu manemu aga, su womberi watenditi malinganiru na yakanfiriti na kawulaviyiti ukomu wakuwi toziya ya twenga kwa kutukola mawoku neni pamuhera na neni. 21 Nfira ndiri kugalema manemu ga Mlungu. Barinaba. Twenga tujimilirana kuwera twakatendi Kumbiti handa muntu kawalangwa kawera muheri lihengu pakati pa wantu yawawera ndiri Wayawudi kulongolu kwa Mlungu kwa njira ya Malagaliru Mlungu na womberi watendi lihengu pakati pa Wayawudi. gakamupananiti Musa, su kuhowa kwa Kristu kwahera 10 Womberi waturuwit shintu shimu hera kuwera shintu.

twendereyi kuwatanga wahushu, shiwtatira shilaa shilii moyu gwangu gufira kushitenda. 11 Kumbiti Kefa pakasokiti Antiokiya, numgambiriti pota kufifa kulongolu kwa wantu toziya yomberi paweru katenditi likosa. 12 Pamberi pa wantu wamu yawalawiti kwa Yakobu hawenisoki palii, Kefa kaweriti kankuluya pamuhera na wantu yawawera ndiri Wayawudi. Kumbiti pawasokiti wantu walii, Kefa kalekiti nakamu kuliya pamuhera na wantu yawawera ndiri Wayawudi kwa kuwatira wantu walii yawasisitiza kwingiziwa jandu. 13 Viraa walongu wamonga Wayawudi walikoleriti pamuhera na Kefa kwa ufyangu wakuwi, ata Barinaba kapotuziwitwi muufyangu wawu. 14 Neni pamoniti kuwera matendu gawu galinganira ndiri na unakaka wa Shisoweru Shiwigira, numgambiriti Kefa kulongolu kwa wantu woseri, "Tembera gwenga ndo Myawudi, gulikala ndiri gambira Wayawudi kumbiti gulikala gambira wantu yawawera ndiri Wayawudi! Gwenga guweza hashi kuwatenda wantu yawawera ndiri Wayawudi wajimiri kulikala gambira Wayawudi?" 15 Twenga twa Wayawudi kwa kwiwuka, twenga twawantu ndiri yawawera ndiri Wayawudi, wantu yawashemwa wawera na vidoda. 16 Kumbiti tuvimana kuwera muntu hapeni kawalangwi kuwera kahera hatiya kwa kugajimira Malagaliru Mlungu gakamupananiti Musa, kumbiti kwa kumjimira Yesu Kristu hera. Twenga viraat tumjimira Kristu Yesu su tupati kuwalangwa twahera hatiya kuitipira njimiru yetu kwa Kristu, toziya ndiri kwa matendu ga Malagaliru aga. Toziya kwahera muntu yoseri yakawalangwa kahera hatiya kwa Malagaliru Mlungu gakamupananiti Musa. 17 Kumbiti handa twankusakula kuwalangwa tumfiriziyi Mlungu kwa kulikolerana pamuhera na Kristu na twenga tuwoneka twankali twana vidoda, hashi, shiwtatira ashi shiweria na mana kuwera Kristu kawera ntumintumi gwa vidoda? Ndala nakamu! 18 Payiweria neni nankunyawa kayi shilaa shilii shambomuliti, su nulilanguziya kuwera neni ndo yankosa. 19 Kuusu Lilagaliru Mlungu lyakamupananiti Musa, neni howiti, Lilagaliru lyeni linagiti, su nulikali

3 Mwenga Wagalatiya wazyigizyigi! Gani yakawahawiti? Kwa masu genu maweni mulanguzitwi paweru kwa visoweru kuhowa kwa Yesu Kristu palupingika. 2 Nfira mung'ambiri shintu shimu. Hashi, mumwankiti Rohu gwa Mlungu toziya ya kutenda shirii shashifiruwa Mumalagaliru Mlungu gakamupananiti Musa ama toziya ya kujimira ujumbi wamupikaniriti? 3 Iwera hashi mwenga muwera wazyigizyigi ntambu ayi? Mwenga mwanijiti kwa utanga wa Rohu gwa Mlungu, vinu mfira kumalira kwa makakala genu maweni? 4 Hashi ntabiku yoseri ilii yampatiti iweriti yahera shintu? Nakaka iweriti ndiri yahera shintu. 5 Mlungu kankuwanapanana Rohu gwakuwi na kutenda mauzauza pakati pa mwenga toziya mugatenditi Malagaliru Mlungu gakamupananiti Musa ama toziya muwujimira ujumbi ulii wamupikaniriti? 6 Muloli gagatenditwi kwa Aburahamu, "Yomberi kamjimiriti Mlungu na Mlungu kamuwalangiti kuwera muheri kulongolu kwakuwi." 7 Su muvimani kuwera wantu yawamjimira Mlungu, womberi ndo wawiwuka wa nakaka wa Aburahamu. 8 Malembu Mananagala galanguziyiti pamberi kuwera Mlungu hakawatendi wantu yawawera ndiri Wayawudi wawalangwi waheri kulongolu kwakuwi kwa njira ya njimiru. Su Aburahamu kagambiriti Shisoweru Shiwigira kuwera, "Kupitira gwenga, wantu wa makabila goseri hawatekeleri." 9 Su wantu woseri yawawera na njimiru wankutekelerwa pamuhera na Aburahamu, muntu gwa njimiru. 10 Kwa wantu woseri yawalitumbira matendu ga Malagaliru Mlungu gakamupananiti Musa, womberi wawera mumpangilu, toziya ilembwa kuwera, "Kapangilwa muntu yoseri yakakola ndiri na kutenda vitwatira vyoseri vyavilembitwi mushintora sha Malagaliru." 11 Su vinu iwoneka nakaka kuwera Malagaliru Mlungu gakamupananiti Musa hapeni gamtendi muntu kawalangwi kuwera muheri kulongolu kwa Mlungu, toziya Malembu Mananagala galonga, "Muntu yakamfiriziyi Mlungu hakalikali kwa njimiru." 12

Malagaliru Mlungu gakamupananiti Musa galitumbira Malagaliru gatuloleriti mpaka Kristu pakiziti, su ndiri njimiru, kumbiti Malembu Mananagala galonga, tupati kuwalangwa kuwera waheri kulongolu kwa "Muntu yoseri yakagatenda matendu gagafiruwa Mlungu kwa njimiru. 25 Toziya njimiru isoka kala, na Malagaliru, yomberi hakalkali kwa matendu twenga tulonguziwa kayi ndiri na Malagaliru Mlungu aga." 13 Kristu katukomboriti kulawa mumpangilu gakamupananiti Musa. 26 Kupitira njimiru, woseri ya Malagaliru Mlungu gakamupananiti Musa kwa mwenga muwera wana wa Mlungu kwa kulikolerana kupingikwa palupingika kwajili yetu gambira muntu pamuhera na Kristu Yesu. 27 Mwawoseri mwenga yakapangilwa na Mlungu, toziya ilembwa Mumalembu yambatzwiti kwa kulikolerana pamuhera na Kristu su Mnangala, "Kapangilwa muntu yoseri yakapingikiti muwera gambira Kristu mweni. 28 Su vinu woseri mulupanda." 14 Shitwatira ashi shitudikiti hangu tuwera teratera pakati pa Wayawudi na wantu su kupitira Yesu Kristu, matekeleru gakapananitiw muntu mlekeziwa, pakati pa muntu mpalu ama mdala, Wayawudi kupitira njimiru tupati kumuwanka Rohu mawawoseri mwenga muwera shintu shimu kwa yatulagilitwi na Mlungu. 15 Walongu wayangu, kulikolerana pamuhera na Kristu Yesu. 29 Payiwu hanuwapanani mfanu kulawa mumakaliru getu ga kila lishaka. Muliholi kuusu mapatanu gawalijimilirana sha Aburahamu na hamuwanki galii gakalagiliti wantu. Lipatanu palijimirika kala, kwahera muntu Mlungu.

yakaweza kuwusiya ama kwongera shoseri. 16 Su Aburahamu wampananiti lagilu, mweni pamuhera na muiyiku gwakuwi. Malembu Mananagala galonga ndiri "wayuwuku wakuwi," kulanguziya wantu wawuwa, kumbiti galonga "na muiyiku gwakuwi," kulanguziya muntu yumu, mweni ndo Kristu. 17 Shanfira kutakula ndo ashi, Mlungu katenditi lipatanu lyakuwi na kalilanguziyiti nakaka, Malagaliru gagalawiriti vinja miya msheshi na malongu matatu shakapanu, hapeni gawezi kuliwusiya lipatanu ama kulileka lagilu ali. 18 Toziya handa uhala upatikana kwa malagaliru Mlungu gakamupananiti Musa, ulawirana ndiri na lagilu, kumbiti Mlungu kamupananiti Aburahamu uhala toziya kalagaliti hangu. 19 Malagaliru gawera na lihengu gaa? Gatalitwi su kuwalanguziya wantu nakaka ukondola wa matendu gawu mpaka pakiza muiyiku gulii gwa Aburahamu yakantitwi mulagilu lili. Gajegitwi na wantumintumi wa kumpindi kwa liwoku iya Musa yakaweriti mkolaniyi. 20 Shitwatira shashiwera sha muntu yumu hera, mkolaniyi kafrirwa ndiri, kumbiti Mlungu ndo yumu hera. 21 Hashi, Malagaliru Mlungu gakamupananiti Musa gasingana na lagilu iya Mlungu? Ndala nakamu! Toziya Malagaliru Mlungu gakamupananiti Musa gagalivitwi megawapanani wantu ukomu, su twenga metuwezi kumfiriziya Mlungu kwa njira ya Malagaliru aga. 22 Kumbiti Malembu Mananagala gatenda vintu vyoseri vitawililwi pasi pa makakala ga vidoda, su galii gagalagilitwi kupananwa kwa njira ya kumjimiru Yesu Kristu, gapati kupananwa kwa walii yawajimira. 23 Pamberi njimiru hayeniyizi, twenga tuweriti tutatilwa gambira watatirwa pasi pa Malagaliru Mlungu kakamupananiti Musa, tutatilitwi mushibetubetu mpaka njimiru igubutulwi. 24 Su

4 Su ntakula vinu, muhala pakawera kankali mwana mdidini hapeni kaweri ntambu yingi na mumanda tembera ulunda woseri uwera wakuwi. 2 Mweni kawera pasi pa walera wakuwi na yawalolera ulunda wakuwi mpaka shipindi sha kuhala shashitilitwi na tati gwakuwi. 3 Ntambu iraa ayi twenga patuweriti handa twankali wana wadidini tuweriti wamanda wa vintu vyaviviera na uwezu vyavikolamlima pasipanu. 4 Kumbiti shipindi shillii shashitilitwi pashisokiti, Mlungu kamtumiti mwana gwakuwi yakayiwukiti kwa mdala, yomberi kiwukiti pasi pa Malagaliru Mlungu gakamupananiti Musa, 5 kapati kuwalopoziya wantu woseri yawawera pasi pa Malagaliru, su tupati kutendwa wana wa Mlungu. 6 Toziya vinu mwenga mwawana wakuwi, Mlungu kamtumiti Rohu gwa Mwana gwakuwi mumoyou mwenu, Rohu yakashema "Aba" mana yakuwi "Tati." 7 Su gwenga gwa mumanda ndiri kayi, kumbiti gwamwana na gwenga paguadera mwana, su haguwanki goseri Mlungu gakawatuliriti wana wakuwi. 8 Makashu pamumumaniti ndiri Mlungu, muweriti wamanda wa vilii vyaviviera ndiri milungu nakaka. 9 Kumbiti vinu mumumana Mlungu ama nongi mumanikana na Mlungu, iwhera hashi mwankuviuwyira vintu legilegi na vyavihera shintu, vintu vilii vyavikolamlima pasipanu, kwa vintu avi mfira kuwera wamanda kayi? 10 Mwenga mwankali mwankugakola nentu mashaka na myezi na vipindi vya vinja na vinja! 11 Neni ntira kuusu mwenga, pamonga lihengu lyantenditi kwa mwenga lyagamira hera. 12 Walongu wangu, nuwahiga muweri gambira neni, toziya neni wera gambira mwenga. Muntendera ndiri shidoda shoseri. 13 Mwenga muvimana kuwera toziya ya ulweli wangu, neni mpatiti lupenu lwa kuwera

na mwenga na kuwabwelera Shisoweru Shiwagira ulii yakayiwukiti kwa mafiliru ga muntu kamtabisisiyiti kwa mala ya kwanja. **14** Tembera ulweli wangu ulii yakayiwukiti kwa mafiliru ga Rohu wa Mlungu, uwatuliti mumajeru, mwenga mumbeziyiti ndiri ama kumonera shinyakali. Kumbiti mwenga munankiti gambira neni ndo ntumintumi gwa kumpindi gwa Mlungu, gambira neni ndo Kristu Yesu mwensi. **15** mwenga munankiti Mananagala galonga hashi? Galonga, "Gumuwingi mawu mmunda pamuhera na mwana gwakuwi, toziya Ntambu ya nemeleru yamuweriti nayu igenda koshi? mwana gwa mawu mlekeziwa." **16** Su walongu wangu, Neni weza kupitawulira, shipindi shilii memuwezi twenga twawana ndiri wa mawu mmunda kumbiti kugakolopola masu genu na kumpanani neni. **17** twawana wa mawu mlekeziwa.

Hashi, neni nwera mngondou gwenu kwa kuwagambira unakaka? **18** Wantu walii yawagolokera kuwera mafati Malagaliru, walanguziya handa wankuwashera mwenga, kumbiti nfiru zyau ziherepa ndiri. Shintu shawafira ndo kuwalekenaziya mwenga na twenga su mpesi kuwera kwa womberi. **19** Iherepa kuwera na bidii ya kutenda vitwatira viherepa kila shipindi. Neni pawera na mwenga, na shipindi shilii neni pawera ndiri pamuhera na mwenga. **20** Wana wangu! Gambira utama wa kwiwura mwana, neni mpesi kayi utama toziya ya mwenga mpaka pamuwera na ntambu ya Kristu mngati mwenu. **21** Neni menfiri kuwera na mwenga shipindi shilaa ashi, pamonga meng'alambuli liziwu lyangu. Neni nkolwa na lyoga kuusu mwenga! **22** Mung'ambiri, mwenga yamufira kukolwamlima na Malagaliru Mlungu gakamupananiti Musa, hashi mwenga muvimana ndiri yagatakula Malagaliru? **23** Toziya ilembwa Mumalembu Mananagala kuwera Aburahamu kaweriti na wana wawili, mwana yamu kiwukiti kwa mawu mmunda na yumonga kiwukiti kwa mawu mlekeziwa. **24** Kumbiti mwana yakayiwukiti kwa mawu mmunda, kiwukiti kwa ntambu ya mafiliru ga muntu, kumbiti mwana ulii yakayiwukiti kwa mawu mlekeziwa, kiwukiti kulawirana na lagilu lya Mlungu. **25** Vitwatira avi viweriti mfanu wa ujumbi tunga. Toziya wamawu wawili awa wawera ndo mfanu gwa malinganiru mawili. Hajiri, wana wakuwi wayiwukiti muntambu ya umanda. Agu ndo mfanu wa lipatanu lyalitendikiti kulugongu lwa Sinayi. **26** Vinu Hajiri kankulinganiziwa na lugongu lwa Sinayi lwaluwea Arabia na luwera mfanu gwa lushi lwa vinu lwa Yerusalem yaiwera vinu muumanda pamuhera na wana wakuwi. **27** Kumbiti Yerusalem yaiwera kumpindi yagambira mdala mlekeziwa na yomberi ndo mawu gwetu. **28** Toziya Malembu Mananagala galembwa, "Gunemeleri gwenga yaguwera mpendi, gwenga yagwiwura ndiri! Gubotangi na gutagi lusheka gwenga yagumana ndiri utama wa kwiwura mwana. Toziya wana wa ulii yakalekitwi ndo wawuwa kuliku wana wa ulii yakaweriti na mpalu." **29** Vinu mwenga walongu wangu muwera wana wa lagilu gambira Isaka. **30** Kumbiti handa yaiwera mashaka galii

ulii yakayiwukiti kwa mafiliru ga muntu kamtabisisiyiti ndo ntambu yaiwera ata vinu. **31** Kumbiti Malembu Mananagala galonga hashi? Galonga, "Gumuwingi mawu mmunda pamuhera na mwana gwakuwi, toziya Ntambu ya nemeleru yamuweriti nayu igenda koshi? mwana gwa mawu mlekeziwa." **32** Su walongu wangu, Neni weza kupitawulira, shipindi shilii memuwezi twenga twawana ndiri wa mawu mmunda kumbiti kugakolopola masu genu na kumpanani neni. **33** twawana wa mawu mlekeziwa.

5 Kristu katupananiti ulekeziwu wa kuwera walekiziwa. Su mgangamali namujimira kayi kuwera muminyoloru ya umanda. **2** Mtuli mumahala! Neni Paulu nankuwagambira kuwera handa pamujimira kwingiziwa jandu handa lilangaliru kuwera mwenga mwapakati pa wantu wa Mlungu, su Kristu hapeni kaweri na mota yoseri kwa mwenga. **3** Neni ntakula kayi paweru, kila muntu yakajimira kwingiziwa jandu su kagajimiri Malagaliru goseri Mlungu gakamupananiti Musa. **4** Mwenga pamujera kutendwa wahera kulongolu kwa Mlungu kwa njira ya kugajimira Malagaliru Mlungu gakamupananiti Musa, muwuka kwa Kristu, mwapakwegera ndiri na manemu ga Mlungu. **5** Kwa twenga twanali litumbiru lya kutendwa waheri kulongolu kwa Mlungu. Twankushihepera nentu shiwtatira ashi kwa uwezu wa Rohu gwa Mlungu na kwa njimiru. **6** Toziya kwa walii yawalikolerana pamuhera na Kristu Yesu, kwingiziwa jandu ama kwingiziwa ndiri jandu shintu ndiri. Shintu shashiweru na mana ndo njimiru yayitenda lihengu kuptitira mafiru. **7** Mwenga muweriti mwankwendereya weri, gaa yakawapingira kujimira unakaka? **8** Upingira wa ntambu ayi ulawiti ndiri kwa Mlungu mwensi yakawashema mwenga kuwera wantu wakuwi. **9** Muwumana utakula awu "Simika ndidiki ishesemizya ubumu woseri." **10** Neni wera na unakaka kuusu mwenga mukulikolerana pamuhera na Mtuwa kuwera hapeni muweri wantambu yingi na neni. Kumbiti ulii yakawavurusiyani, ata pakawera gaa, yomberi hakatozwu na Mlungu. **11** Vinu walongu wangu, handa neni nankali nankubwera kwingiziwa jandu handa lilangaliru kuwera mwenga mwapakati pa wantu wa Mlungu, iweha hashi nankali nankutabiswa? Handa ayi meyiweri nakaka, kubwera kwaneni kwa lutingika lwa Kristu meyijegi ndiri shikalaliru shoseri. **12** Kwa walii yawawajegera ndewu pakati penu, menfiri walawi mushipinga shenu kwa kulisawula weni. **13** Walongu wangu, mwenga mshemitwi na Mlungu su muweri wantu walekiziwa. Su namuwutendera ulekeziwu awu kuwera ulekeziya wa kuzitenda lumamatata zya vidoda vyaviwera mngati mwenu, kumbiti mulitenderi

kwa mafiru maweni kwa maweni. **14** Toziya Malagaliru goseri gatawalirwa mulilagaliru limu, "Gumfiri muyagu ntambu yagulifira gumweni." **15** Kumbiti handa pamulumana na kutenduwana gambira wankanyama wa kuntundu, muliloleri namwiza kuliyangamiziya maweni kwa maweni. **16** Su nonga hangu, mleki Rohu Mnanagala kagalongoziyi makaliru genu na mwenga hapeni mtimizi lumamatama zya vidoda vyaviwera mngati mwenu. **17** Toziya lumamatama zya vidoda vyaviwera mngati mwenu zisingana na nfiru za Rohu Mnanagala, na nfiru zya Rohu Mnanagala zisingana na lumamatama lwa vidoda vyaviwera mngati mwenu. Avi visingana su namtenda vintu vyamfira kuvitenda. **18** Kumbiti pamulongoziwa na Rohu Mnanagala, mwenga hapeni muweri pasi pa Malagaliru. **19** Matendu yagalawirana na matamata zya vidoda vyaziwera mngati mwenu gamanikana paweru, matendu geni ndo uhumba na matendu madoda na undiyandiya, **20** na kuviguwira vinyagu na uhawi na ungondu na mashowanganu na weya na maya na ubinagsi na malekaniru na vipinga vya masinganu **21** na husuda na ukologeru na misambu ya ukologeru nkataliru na vitwatira vyamonga vyavilifana na avi. Nankuwabereziya mwenga ntambu yanuwabereziyiti pamberi, woseri yawatenda vitwatira gambira avi hapeni wawuhali Ufalumi wa Mlungu. **22** Kumbiti vitwatira vyavijegwa na Rohu Mnanagala jandu shintu ndiri, shintu shashifaa ndo kuwera ndo ufiru na nemeru na ponga na uhepera na uheri na lusungu na ujimirika, **23** upoli na kulikolamlima. Muvitwatira gambira avi kwhahera malagaliru. **24** Woseri walii yawawera wa Kristu Yesu, wayipinjika ntambu yawu ya shipasipanu pamwera na maholu gakuwi madoda na matamata zyakuwi. **25** Payiweru Rohu Mnanagala katupanana ukomu, su tulonguziwa amma kuliwonera weya twenga kwa twenga.

katenderwi lidufiya. Toziya shili shakayala muntu ndo hakashibenangi. **8** Yoseri yakayala kwa mafiliru ga vidoda vyaviwera mngati mwakuwi, kwa mafiliru aga hakabenangi uharibisiya, kumbiti ulii yakayala kwa kumfirizya Rohu Mnanagala, mu Rohu ayu hakabenangi ukomu wa mashaka goseri. (aiōnios g166)

9 Su natutoka kutenda Maher, toziya hatubengani kwa shipindi shashifaa patuwuya ndiri kumbeli. **10** Su patuvera na lupenu, tuwatenderi Maher wantu woseri, asa walii yawawera pamuhera na twenga mukumujima Kristu. **11** Muloli ntambu yanemba kwa lilembu likulu, kwa liwoku lyangu namweni! **12** Woseri yawafira kuwoneka waherepa kwa vitwatira nya nshimba, walii yawafira wawalazimishani mwenga kwingiziva jandu handa lilangaliru kuwera mwenga mwapakati pa wantu wa Mlungu, wankutenda hangu su washapiri kutabisiva toziya ya kubwera lapingika Iwa Kristu Mlopoziya. **13** Ata walii yawayingiziwa jandu, wagajimira ndiri Malagaliru Mlungu gakamupanani Musa, kumbiti wankufira mwenga mwingiziwi jandu Kumbiti neni hapeni nulitumbi nakamu shoseri kumbiti hera lapingika Iwa Mtua gwetu Yesu Kristu, toziya kwa njira ya lapingika alu, vitwatira nya pasipanu vihowa kwaneni, naneni nhowa kwa vitwatira nya gamburgira avi hapeni wawuhali Ufalumi wa Mlungu. **14** Kwingiziwa jandu ama kwingiziwa ndiri **15** Kwingiziwa jandu ama kwingiziwa ndiri **16** Na woseri yawafata mafundu kwa njira ya lapingika alu, vitwatira nya pasipanu vihowa kwaneni, naneni nhowa kwa vitwatira nya gamburgira avi hapeni wawuhali Ufalumi wa Mlungu. **17** Woseri walii yawawera wa Kristu Yesu, wayipinjika Su vinu, muntu yoseri nakangaziya kayi toziya nana makovu munshimba yangu yanugapatiti toziya ya Yesu Kristu gaweri pamuhera na rohu zyenu. Yina makovu munshimba yangu yanugapatiti toziya ya Yesu Kristu gaweri pamuhera na rohu zyenu. Yina

6 Walongu wangu, handa pamumuwona muntu yoseri kagomiziwa na shidoda shoseri, su mwenga yamuwera wa shirohu mumwuziyi muntu ayu kwa rohu ya upoli pamulilola weri maweni su namujerwa vira. 2 Multangi mwenga kwa mwenga mushida zyenu, kwa njira ayi hamulitimizi lagaliru lya Kristu. 3 Muntu pakalihola mweni kuwera shintu, kumbiti kashintu ndiri, ayu kalizyanga mweni. 4 Kumbiti kila muntu kaguloli weri mgenderanu gwakuwi mweni, su kawezi kulizyuma mweni pota na kulifaniziya na muntu yumonga. 5 Toziya kila muntu hakapapi shisanka shakuwi mweni. 6 Ulili yakafundwa mushisoweru sha Mlungu, su kamubaguliri mfunda gwakuwi muvhahere vyoseri. 7 Namulizyanga maweni, Mlungu hapeni

Waefesu

1 Neni Paulu, kwa mafiliru ga Mlungu, wera ntumintumi gwa Yesu Kristu. Nuwalembiriti mwenga wantu wa Mlungu yamulikala Efesu yamuwera waminika kwa kulikolerana pamuhera na Yesu Kristu. **2** Manemu na ponga ga Tati gwetu Mlungu na Mtua gwetu Yesu Kristu gaweri pamuhera na mwenga. **3** Kakwiswi Mlungi Tati gwa Mtua gwetu Yesu Kristu! Toziya mukulikolerana pamuhera na Kristu yomberi katutekeleriti twenga kwa kutupanana matekeleru goseri ga shirohu ga kumpindi kwa Mlungu. **4** Su pamberi pa kuumbwa pasipanu, Mlungu katusyaguliti kala twenga tuweri wakuwi kwa kulikolerana pamuhera na Kristu, su tuweri wanagala pota na kuwera shidoda kulongolu kwakuwi. Toziya ya mafiliru gakuwi, **5** Mlungu kalongiti kala kuwera kuitipira Yesu Kristu katutenditi twenga tuweri wana wakuwi, hangu ndo ntambu yakafiriti na shashimuherepeziyiti. **6** Su twenga tumuyumi Mlungu manemu gakuwi gana ukwisa, toziya yakatupanana hera Mwana gwakuwi yakamfira nentu! **7** Kwa mwazi gwakuwi Kristu, twenga twankulopoziwa na kulekiziwa vidoda vyatutenda. Ndo ntambu yauwera ukulu wa manemu ga Mlungu **8** gagatupananiti twenga kuvuwa! Muluhala lwakuwi na malifa gakuwi goseri **9** Mlungu katenditi shilii shakapangiti kutenda na katutenditi tugamani galii gagalififiti, gagafiriti kugatenda kuitipira Kristu. **10** Aga hagatendeki mumashaka galii gakatuliti Mlungu pagasoka, guweriti gwakujijinira viwumbi vyoseri pamuhera, kila shintu kumpindi kwa Mlungu na pasipanu vilongozi na Kristu. **11** Vintu vyoseri vitendeka ntambu yakafiriti Mlungi, yomberi katusyagula twenga tuweri wantu wakuwi kwa kulikolerana pamuhera na Kristu ntambu yakafiriti, kaamuwiti hangu kwanjira lupaga. **12** Su twenga yatulongoleriti kumtumbira Kristu, tufiruwa tuwuzyumi ukwisa wa Mlungu! **13** Na mwenga viraa muwera wantu wa Mlungu, pampikaniriti unakaka wa ujumbi wa Shisoweru Shiwigira shashijegiti ulopoziya. Mwenga mumjimiriti Kristu na Mlungi kawatuliti shilangaliru kuwera wantu wakuwi kwa kuwapanana Rohu Mnanagala yakamlagiliti. **14** Rohu Mnanagala ndo yakatutenda tuweri na unakaka kuwanka goseri Mlungi gakawalagiliti wantu wakuwi na shitwatira ashi shitulanguziya nakaka kuwera Mlungu hakawalekiziyi woseri yawafera wakuwi. Tuuzyumi ukwisa wakuwi! **15** Toziya ayi kwanjira pampikaniriti njimiru yenu kwa Mtua Yesu na mafiliru genu kwa wantu wa Mlungu, **16** ndekiti ndiri kumgambira Mlungu mayagashii toziya

ya mwenga. Panumluwa Mlungu nuwalyaluwa ndiri, **17** su numuluwa Tati yakawera na ukwisa, Mlungu gwa Mtua gwetu Yesu Kristu, kawapanani Rohu gwakuwi yakawatenda mwenga muweri na luhala na kuwagubutulireni Mlungu, su mwenga hamummani nentu. **18** Numuluwa Mlungu kawatangi mwenga mpati kulimana litumbiru liliy iyangawashemerani na ukwisa mkulu wa lifupu lya uhala lyakawatuliliti wantu wakuwi, **19** mpati kuumanana uwezu wakuwi ntambu yauwera mkulu nentu toziya ya twenga yatuujimira. Uwezu awu wawutenda lihengu mngati mwa twenga, ulifana na makakala galii makulu nentu **20** gakamzyukisityi Kristu na kamkalasiya pahala pa ukolamlima kumpindi. **21** Aku Kristu kawera mkulu gwa wakulu, kankukolamlima mukila kolamlima na wanauezu na makakala na watuwa, kankukolamlima kila rohu yayitumbirwa mupasipanu na pasipanu payiza. (aiōn g165) **22** Mlungu kamupananiti Yesu uwezu wa vintu vyoseri na kumtula kuwera mtuwi gwa vintu vyoseri mushipinga sha wantu yawafera Yesu. **23** Shipinga sha wantu shawamjimiru Mlungi ndo nshimba ya Kristu. Shipinga sha wantu shawamjimiru Mlungi shimeziziwa na Kristu na Kristu kamemiziya kila shintu pahala poseri.

2 Pamakashu mwenga muweriti gambira muhowa toziya ya vidoda vyamtenditi. **2** Mushipindi shilii mwenga mulikaliti kugendera njira zya vidoda nya wantu wa pasipanu ntambu yaviwera, mwenga mjiimiliti ukolamlima wa washamshera yawafera na makakala wa kulyera. Washamshera yawafera vinu wantu waleki kumjimiru Mlungu. (aiōn g165) **3** Ntambu yatuwera, twoseri twenga tuweriti gambira womberi na tulikaliti kulawirana na lumamatama lwtwenga lya pasipanu na kutenda hera vitwatira vyaviherepeziyiti nshimba na mahala getu. Twenga tulifaniti na womberi, su tufiruwi tutabisivi na maya ga Mlungu. **4** Kumbiti Mlungi ndo kana lusungu nentu. Katufiriti kwa mafiliru gakuwi makulu kwa twenga, **5** ata patuweriti tuhowa toziya ya vidoda, yomberi katutenditi tuweri wakomu pamuhera na Kristu. Kwa manemu ga Mlungu, mwenga mlopoziwitwi. **6** Kwa kulikolerana pamuhera na Yesu Kristu, Mlungi katuzyukisityi pamuhera na yomberi, su twakalikali pamuhera na Yesu kumpindi kwa Mlungi. **7** Ndo ntambu yakafiriti kulanguziya kwa shipindi shashiza, ukulu wa manemu gakuwi kwa mafiliru gagatulanguziyiti twenga kuitipira Yesu Kristu. (aiōn g165) **8** Toziya kwa manemu ga Mlungu, mwenga mlopoziwa kuitipira njimiru. Shitwatira ashi shilawa ndiri kwa maweni mwenga, kumbiti shilawa kwa Mlungi. **9** Su muntu yoseri nakalitumbira toziya kagutenderiti

ndiri lihengu. 10 Twenga twa viwumbi nya Mlungu na kwa kulikolerana pamuhera na Kristu Yesu, yomberi kawumbiti toziya kulikala makaliru ga matendu maheri gakatutandiriti kala tugatendi. 11 Muholi ntambu yamuweriti pamakashu, mwenga kwa kwiwuka muwera wantu yawawera ndiri Wayawudi, mwenga yamshemwa "Wantu yawayingiziwitwi ndiri jandu" na Wayawudi walishema weni, "Wantu yawayingiziwa jandu," Toziya ya shilii shashitendwa munshimba zyau kwa mawoku ga wantu kulanguziya weni ndo wantu wa Mlungu. 12 Muliholi vilaa shipindi shilii mwenga muweriti mulikolerana ndiri pamuhera na Kristu, mwenga mubagulitwi na wantu wa Israeli na muweriti wahenga kwa mapatanu yagaweriti na lagilu ya Mlungu. Mulikaliti pasipanu, uganu muweriti gambira wantu yawahera litumbiru, walii yawammana ndiri Mlungu. 13 Pamakashu mwenga muweriti kutali na Mlungu, kumbiti vinu kwa kulikolerana pamuhera na Kristu Yesu, mwenga mjegitwi pakwegera kuitiria mwazi gwa Kristu. 14 Toziya Kristu mweni katujegeriti ponga kwa kuwatenda Wayawudi na wantu yawawera ndiri Wayawudi kuwera wantu wamu. Kwa kuyilaviya nshimba yakuwi mweni kuwera tambiku kabomoliti ungondu wawu yauweriti gambira shibambaza shashiwalekaniziyiti. 15 Kagaharabisiyiti nakamu Malagaliru ga Wayawudi pamuhera na lagiru lyakuwi na genderanu yakuwi, su kulawira vipinga viwili, yomberi katenda shipinga shimu sha wantu wasyayi mukulikolerana pamuhera na mweni, kwa njira ayi katenditi ponga. 16 Kuitiria kuyilaviya nshimba yakuwi palupingika kuwera tambiku, Kristu kawuhalabisiyiti ungondu wawu na katenditi vipinga viwili viweli gambira nshimba yimu na kuwakolaniziya pamuhera na Mlungu. 17 Su Kristu kiziti kushibwera Shisoweru Shiwigira sha ponga kwa wantu woseri, mwenga wantu yamuweria ndiri Wayawudi, yamuweriti kutali na Mlungu na kwa Wayawudi yawawera pakwegera na Mlungu. 18 Su kuitiria Kristu, twawoseri twenga Wayawudi na wantu yawawera ndiri Wayawudi tupata lupenyu kumgendera Tati kwa Rohu yumu. 19 Su mwenga mwawahenga ndiri kayi, ama wantu wa kunja ndiri, mwenga vinu muwera wenikaya pamuhera na wantu wa Mlungu, muwera wantu wa kaya ya Mlungu. 20 Mwenga viraa mnyawa mulyanjiru lyalitulitwi na wantumintumi pamuhera na wambuyi wa Mlungu na Kristu Yesu mweni ndo litalawu likulu lyaliwera na mana nentu. 21 Yomberi ndo mweni yakayikolera numba yoseri na kuyikuliziya iweri Numba nkulu nanagala ya Mlungu toziya ya Mtua. 22 Kwa kulikolerana pamuhera na Kristu, mwenga viraa mnyawa pamuhera na wamonga woseri, muwera pahala Mlungu kalikala kuitiria Rohu gwakuwi.

3 Su neni Paulu, nwera mushibetubetu toziya numtendera Yesu Kristu kwajili ya mwenga wantu yamuweria ndiri Wayawudi, numuluwa Mlungu. 2 Nakaka mwenga mupikanira kuwera Mlungu kwa manemu gakuwi, kampananiti neni lihengu ali nulitendi kwa mbotu ya mwenga. 3 Mlungu kangubutuliti nyuyimani bada ayi. Nongiti kwa ufupi hera muluhamba alu kuusu shitwatila ashi, 4 mwenga pamvibetula visoweru vyanenii hamuwezi kuvimana ntambu yanuvimana bada ayi ya Kristu. 5 Makashu wantu Wagambilitwi ndiri bada ayi, kumbiti vinu Mlungu kawagubutuliti kuitiria Rohu gwakuwi kwa wantumintumi wanaganala wakuwi na wambuyi wakuwi. 6 Bada yeni ndo ayi, kwa njira ya Shisoweru Shiwigira wantu yawawera ndiri Wayawudi wawanka matekeleru ga Mlungu pamuhera na Wayawudi, woseri awa wawera wantu wa nshimba yimu na kwa pamuhera woseri wankuwanka lagilu yakayitakuliti Mlungu kuitiria Kristu Yesu. 7 Neni wantenda kuwera ntumintumi gwa Shisoweru Shiwigira kwa manemu ga gweka gakanupiti Mlungu, kwa uwezu wakuwi mkulu. 8 Neni namdidika kuliku wantu woseri wa Mlungu, kumbiti kanupiti manemu gakuwi su nuwabweleri wantu yawawera ndiri Wayawudi, Shisoweru Shiwigira sha ulunda wakuwi Kristu, yawupimika ndiri, 9 na kutenda wantu wavimani mpangu wa bada ya Mlungu yayiffikitii ntambu yaitenda lihengu. Mlungu yakaumbiti vintu vyoseri, kayiffikitii bada yakuwi kwanjira lupaga lwa pasipanu. (aiōn g165) 10 Su vinu kwa njira ya shipinga sha wantu yawajimira Yesu, wakulu na yawawera na makakala kumpindi kwa Mlungu wapati kulumana luhalu ntambu Mlungu yakana luhalu muvitwatira vyoseri. 11 Mlungu kashitenditi shitwatila ashi kugenderana na mafiliru gakuwi ga mashaka goseri, aga kagatenditi kuitiria Yesu Kristu Mtua gwetu. (aiōn g165) 12 Su mukulikolera pamuhera na Kristu na kwa kumjimiria Yomberi, twenga tupata lupenyu patuwera na unakaka tumgendera Mlungu kwa matumbiru. 13 Su nankuwaluweni namuwuya kumbeli toziya ya ntabika yampata toziya ya mwenga, ntenda hangu toziya ya ukwisa wa mwenga. 14 Toziya ayi namsuntamira Tati kumluwa, 15 yakawera shanjiru sha kaya zyoseri pasipanu na kumpindi. 16 Numuluwa Mlungu kulawirana na ukwisa wakuwi mkulu, kawapanani mwenga makakala kuitiria Rohu gwakuwi muwera wagangamala mngati mwa mwenga, 17 su nankuluwa kuwera Kristu kalikaliki mumyoyu ya mwenga kuitiria njimiru. Numuluwa

Mlungu mpati kuwera na mishigira na lyanjiru lya Kristu ndo mtuwi gwa wantu yawajimira. 16 Pasi pa mafiliru, 18 su muwezi kuvimana pamuhera na wantu ulongoziwu wakuwi, viwungiru vyoseri nya nshimba woseri wa Mlungu ntambu mafiliru ga Kristu gaeneya vilikolerana pamuhera na nshimba yoseri ilitumbira kwa utali na upana kwa kimu na kina. 19 Yina, mpati kwa viwungiru vyakuwi. Su kila shiwungiru pashitenda kumana mafiliru ga Kristu gagapita mahala goseri, lihengu lyakuwi ntambu yayifiruwa, nshimba yoseri mmemiziwi nakamu visoweru vyakuwi vyoseri nya ikula na kulinyawa mumafiliru. 17 Su kwa litawu lya Mlungu. 20 Mlungu kaweza kutenda vitwatira vikulu nentu kuliku vilii vyatuweza kuviluwa ama kuvihola, kwa makakala gakuwi gagatenda lihengu mngati mwa twenga, 21 Mlungu kakwiswi kuitipira shipinga sha wantu woseri yawamjemira Yesu na kuitipira Kristu Yesu mweni, kakwiswi, viyiwuku vyoseri na mashaka goseri! Yina haa. (aiōn g165)

4 Su, neni yanwera mtatilwa toziya numtendera

Mtuwa, nuwaluwa mulikali makaliru yagafiruwa shemwa yamshemeritwi. 2 Mashaka goseri muweri wanahagala, wapoli na wantu wa kuhepera, mliheperani mwenga kwa mwenga kwa mafiliru. 3 Mgangamali kutula weri wumu wawujegwa na Rohu kwa kutenda ponga yayiwera pakati peru. 4 Kwana nshimba yimu ya Kristu na Rohu yumu ntambu litumbiru lyamshemelitwi na Mlungu ndo limu. 5 Kwana Mtua yumu na njimiru yimu na ubatizu wumu, 6 kwana Mlungu yumu ndo Tati gwa woseri, ndomweni Mtua gwa woseri yakatenda lihengu muvyoseri na kamuwoseri. 7 Na kila yumu gwetu kawankiti manemu ga lifupu ntambu ya shipimu shakapatiti kwa Kristu. 8 Malembu ntambu yagalonga, "Pakanyasukiti kugenda kumpindi nentu Kawalonguziyiti walopolwa, Vilaa kawapananiti wantu mafupu." 9 Vinu patulonga, "Kanyasukiti kugenda kumpindi?" Kwana mana gaa? Mana yakuwi hangu, kasulukiti mpaka pasi nakamu pasipanu. 10 Su ulii yakasulukiti pasipanu ndo ayu yakanyasukiti kugenda kumpindi kwa mpindi zyoseri su kavikamilishi vintu vyoseri. 11 Ndo mweni kawatenda wantu wamonga waweri wantumintumi na wamonga waweri wambuyi wa Mlungu na wamonga waweri wantu wa kushibwera Shisoweru Shiwagira na wamonga waweri walolera pamuhera na wafunda. 12 Katenditi hangu kapati kuwatandira wantu woseri wa Mlungu toziya ya lihengu lya utendera Washikritu su kuyinyawa nshimba ya Kristu, 13 na hangu twoseri tuwufikiri uwumu munjimiru na kummana Mwana gwa Mlungu, pamuhera tuweri yawakula, kufikira ukamilika wakuwi Kristu mweni. 14 Su hapeni tuweri kayi gambira wana, patwaswa na kugulusiwa aku na aku kwa kila liyega lya mafundu ga kuwapayira wantu, su wawahowiziyi wamonga. 15

Handa patuyowera unakaka kwa moyu gwa mafiliru, twenga hatukuli mukila shitwatira kulinganira na

Kristu ndo mtuwi gwa wantu yawajimira. 16 Pasi pa mafiliru, 18 su muwezi kuvimana pamuhera na wantu ulongoziwu wakuwi, viwungiru vyoseri nya nshimba woseri wa Mlungu ntambu mafiliru ga Kristu gaeneya vilikolerana pamuhera na nshimba yoseri ilitumbira kwa utali na upana kwa kimu na kina. 19 Yina, mpati kwa viwungiru vyakuwi. Su kila shiwungiru pashitenda kumana mafiliru ga Kristu gagapita mahala goseri, lihengu lyakuwi ntambu yayifiruwa, nshimba yoseri mmemiziwi nakamu visoweru vyakuwi vyoseri nya ikula na kulinyawa mumafiliru. 17 Su kwa litawu lya Mtua, nankuwabereziya, namulikala kayi gambira wantu yawammana ndiri Mlungu, ndoweni maholu gawu gahera mahala, 18 na mahala gawu gawera muluwindu. Wakutali na ukomu yawulawa kwa Mlungu toziya ya uzigizigi yauwera mgati mwawu na ukalipa wawu. 19 Wapotoka na wahera soni, waliyingiziya muwupayira, womberi watenda kwa lopulopu kila ntambu ya vitwatira nya soni. 20 Kumbiti mwenga mlifunda hangu ndiri kuusu Kristu. 21 Hashi, mwenga mupikanira ndiri kuusu Yesu? Nakaka mwenga mfunditwi kuusu yomberi kuwera unakaka wamungati mwakuwi. 22 Su, mleki mwenendu gwenu gwa kwanja ntambu muntu yakavula nguwu yakuwi, yani umuntu wenu mgona wawuwuriti wankuharibisiwa kwa matamata zyakuwi mpayikiru. 23 Mnyawi syayi ya murohu na mmaholu genu. 24 Mvali ntambu ya syayi ya umuntu gambira muntu yakavala nguwu ndoyeni yiumbwa kwa mfanu gwa Mlungu na ndoyeni ililanguziya mumakaliru ga nakaka ga kumfiriziya Mlungu na unanagala. 25 Hangu, mleki mpayu, kila yumu kafiruwa kumgambira mlongu myaguwi unakaka toziya kila yumu gwetu kashiwungiru sha nshimba ya Kristu. 26 Handa pamkalala, namjamira maya genu gawatendi mtendi vidoda na namlikala na maya mpaka paguzyeta mshenji. 27 Namumpa Shetani lupenyu, 28 Yakaweriti kankwiwa, nakiwa kayi, kumbiti kanji kutenda lihengu liheri kwa mawoku gakuwi kapati kuwera na shintu sha kultanga mweni na kumtanga muntu muhushu. 29 Visoweru vidoda navipikinika nakamu pakati peru, kila mala visoweru vyenu viwieri viherepa na vyeni vinyawa na kuwatanga wamonga, su viwanemeziyi wantu wenu yawapikinira. 30 Namumuhinginziya Rohu Mnanagala gwa Mlungu toziya Rohu ayu ndo shilanguliru sha Mlungu kwa mwenga kuwera mwenga mwawantu wakuwi na shilanguziwa kuwera lishaka liza ndopeni Mlungu hakawalekiziyi. 31 Su, mlekanu kulikalalirana shuki na mleki maya na mleki umatu na mleki kwigilanga na mleki kila ukondola! 32 Muweri na moyu muheri kwa kila yumu gwenu na muweri na lusungu na kila yumu kamlekiziyi myaguwi handa Mlungu ntambu yakawalekiziyi mwenga kwa njira ya Kristu.

5 Su mtendi gambira Mlungu mukila shintu shamtenda, toziya mwenga mwawana wakuwi

wamfiruwa. 2 Nfira ilonguziyi makaliru genu handa wantu yawamjimira Yesu, ntambu yawammana Kristu Kristu ntambu yakatufira na kwajili ya twenga kalilaviya ntambu iraa ayi wadala wawamani wapalu wawu mweni handa tambiku ya utili ununkira na shijungu mutivwatira vyoseri. 25 Na mwenga wapalu, muwafiri shashimfirizya Mlungu. 3 Toziya mwenga mwawantu wadala wenu handa Kristu ntambu yakashifiriti wa Mlungu, uhumba na uhakata woseri ama shapa shipinga shakuwi, kaliraviya mweni kwajili yau. 26 navikandwa nakamu kwamwenga. 4 Kayi visoweru Kawatenditi waweri wananagala kwa kuwagulgula nya soni na visoweru nya upuwazi ama lidifiya na kwa mashi na shisoweru. 27 Su katenditi hangu vyoseri avi viherepa ndiri kwa mwenga, ama visoweru kuwajojinira wantu woseri yawamjimira mweni, nya kulonga mayagashii Mlungu ndo viherepa. 5 yawawera wananagala na wahera ukondola gambira Muvimani pota na kufifa handa muhumba yoseri mdala gwa ndowa pakajegwa kwa mpalu gwa ndowa, ama mdoda ama mpyotera na upyotera ndo sawa kawera kaherepa nentu na kahera lidowa ama na kuguwira shinyagu, ama muntu yoseri kantambu shidoda shoseri. 28 Wapalu wafiruwa kuwafira wadala ayi hapeni kapati shoseri Muufalumi wa Kristu na wawu handa nshimba zyawu weni. Yomberi yakamfira Mlungu. 6 Namumjumira muntu yoseri kawapayili mdala gwakuwi, kalfira mweni. 29 Kwahera muntu kwa visoweru hera, toziya ya vitwatira gambira yoseri yakayilema nshimba yakuwi mweni, kumbiti avi, maya ga Mlungu gawizira woseri yawamjimira kakuliyiziya na kuyivalasiya gambira Kristu ntambu ndiri, 7 Su, namtenda pamuhera na womberi. 8 yakashiholera shipinga sha wantu yawamjimira. 30 Makashu mwenga muweriti mluwindu na vinu muwera Toziya twenga twa viwungiru nya nshimba yakuwi. 31 muwulangala kwa kulikolerana pamuhera na Mtuwa. Ntambu Malembu Mananagala ntambu yagalonga, Mulikali gambira wana wa ulangala. 9 Mana malawiru “Toziya ayi, mpalu hakamleki tati na mawu gwakuwi, ga ulangala ndo uhorepa yawukamilika na uheri na hakaweri pamuhera na mdala gwakuwi na womberi unakaka. 10 Mjeri kuvimana galii yagamfirizya Mtuwa wawili hawaweri shintu shimu.” 32 Kwana unakaka 11 Namtenda vitendu vyaviherepa ndiri nya luwindu, yawufifikiti muvisoweru avi, naneni mona handa kumbiti muvilavyi paweru. 12 Vitwatira vyavitendwa vimuwusu Kristu na shipinga shakuwi 33 Kumbiti kwa bada, soni ata kuvikanda. 13 Kumbiti vitwatira gawawusu mwenga vira, kila mpalu mpaka kamfiri vilii vyavitendwa muwulangala, unakaka wakuwi mdala handa ntambu yakalifira mweni na mdala ulanguziwa, 14 na kila shashilanguziwa shiweru kafiruwa kamsheri mpalu gwakuwi. ulangala. Ndo mana Malembu Mananagala galonga, “Gwimuki gwenga gwagugonja, Guyuki kulawa kwa yawahowiti Na Kristu hakakulangaliri.” 15 Su muliloli hweri ntambu yamulikala. Namulikala gambira wantu yawahera mahala, kumbiti mulikali gambira wantu yawahera na luhala. 16 Mulutenderi hweri lupenyu Iwamuwe na toziya mashaka aga gadoda. 17 Su namuwe wazigizigi, kumbiti mjeri kuvimana galii gakafira Mtuwa. 18 Mleki kulowera toziya hakawatendi msindi kulilewelera kutenda vitwatira pota na kuholera malawiru gakuwi, kumbiti mwenga mmemiziwi Rohu Mnangala. 19 Muyoweri kwa visoweru nya zaburi na nyimbu na tenzi za shirohu, mmumwimbiri Mtuwa nyimbu na zaburi kwa mayagashii mumyoyu mwa mwenga. 20 Mumgambiri mayagashii Mlungu Tati kuitipira Mtuwa gwetu Yesu Kristu kwa kila lishaka na kila shintu. 21 Kila yumu kammani myaguwi toziya ya kumguwira Kristu. 22 Wadala wawamani wapalu wawu handa kummana Mtuwa. 23 Toziya mpalu kanawu ukolamlima kwa mdala gwakuwi gambira Kristu ntambu yakawera na ukolamlima kwa shipinga wantu woseri yawamjimira Yesu na Kristu mweni kawaponizya wantu yawamjimira, womberi ndo nshimba yakuwi. 24 Handa shipinga sha

6 Mwawana mwenga, muwamani walera wenu toziya mwenga mulikolerana pamuhera na Mtuwa, ashi shitwatira shiherepa kushitenda. 2 Malembu Mananagala galonga, “Muwagohiliri tati gwaku na mawu gwaku.” Ali ndo lagaliru lya kwanja lyaliwera na lagilu. 3 Lagilu ayi ndo kuwera hagupati mapatiru na kulikala vinja vivuwa pasipanu. 4 Na watati mwenga, namwasozia wana wenu kumbiti muwaleri munjira ya Mtuwa kwa kuwalanguziya mwenendu guherera na kuwafunda. 5 Mwawamanda mwenga, muwamani watuwa wenu pasipanu kwa lyoga na kulendemera, mtendi avi kwa moyu guherera handa mwankumtendera Kristu, 6 Mtendi hangu hera ndiri pawawalola su mulifiliziyi kwa womberi, ila mtenderi kwa moyu ntambu yakafira Mlungu toziya mwenga ndo wantumintumi wa Kristu. 7 Handa partenda lihengu, mtendi lihengu lyenu kwa kunemelera handa kwa mumtendera ndiri muntu kumbiti mumtendera Mtuwa. 8 Muliholi kuwera kila muntu yakatenda gahelepa kaweri mmanda ama muntu mlekeziwa, hakawanki lifupu lyakuwi kulawa kwa Mtuwa. 9 Na mwenga yamtenderwa, muwatenderi ntambu iraayi wamanda wenu na mleki kutenda vitiriziwu.

Mliholi handa mwenga vira handa womberi vira
mwanayu Mtuwa ulaulii kumpindi na yomberi katenda
kwa kubagula. **10** Upeleru wakuwi, nuwafilirani
muweri wagangamala mukulikolerana pamuhera
na Mtuwa na kwa makakala gakuwi makulu. **11**
Mtoli ndiwiru zyoseri zya ngondou zyakawapananiti
Mlungu mpati kuzilema ngolukeru zidoda zya Shetani.
12 Ngondou zyetu, ndo ngondou ndiri pakati petu
na wantu, kumbiti ngondou zyatulikoma, tulikoma
na washamshera yawakolamlima mupasipanu pa
shirohu na muluwindu lwa vidoda pasipanu. (aiōn
g165) **13** Toziya ayi, mtoli ndiwiru zya Mlungu su
lishaka lili palisoka mwezi kugalema makomangu ga
wankondou na pamulikomanga kala mpaka upeleru,
hamuweri mwankali wagangamala. **14** Su muweri
kala, unakaka uweri gambira mkanda mushunu
mwenu, kumfiriziya Mlungu kuweri gambira nguwu
ya shuma ya kudiwa mushifuwa, **15** Na hamu ya
kushibwera Shisoweru Shiwigira sha ponga shiweri
gambira vilwatu mumagulu mwenu. **16** Nentu ga
goseri aga njimiru iweri gambira mbingiru mumawoku
mwenu mashaka goseri, muiwezeshi kuyidiwira misali
ya motu ya mu Shetani. **17** Muwanki ulopoziu
gambira kofiya yamwenga ya shuma na shisoweru
shakatakuliti Mlungu gambira upanga wampananitwi
na Rohu Mnanagala. **18** Mluwi majuwa goseri,
pamluwa Mlungu kawatangi, mluwi kila shipindi kwa
likakala iya Rohu. Mukali masu pota na kutoka
pamluwa kwajili ya wantu woseri wa Mlungu. **19**
Munduwiri na neni vira su pantakula, Mlungu
kawezeshi neni kutakula pota na kufifa kuwagambira
wantu lifumbu iya shisoweru shiwigira kwa ukamilifu.
20 Neni namjumbi gwa shisoweru shiwigira ashi
tembera vinu namushibetubetu, muluwi Mlungu,
su nwezi kuwera mgangamala mukubwera ntambu
yayifiruwa. **21** Tukiku, mlongu gwetu yatumfira na
ntumintumi yakaaminika mukulikolerana pamuhera na
Mtuwa, hakawapanani visoweru vyangu vyoseri mpati
kuvimana shantenda. **22** Numtumiti kwa mwenga
kuwagambirani visoweru vyetu mpati kuwera na Moyu.
23 Mlungu Tati na Mtuwa Yesu Kristu kawapanani
Wakristu woseri ponga na mafiliru na njimiru. **24**
Manemu ga Mlungu gaweri kwa woseri yawamfira
Mtuwa gwetu Yesu Kristu kwa mafiliru yagahera
lupeleru.

Wafilipi

1 Neni Paulu pamuhera na Timotewu wantumintumi wa Kristu Yesu, Twankuwalembera mwenga wanagala yamulikolerana pamuhera na Kristu Yesu yamuhera Filipi, pamuhera na wakulu na watanga wa shipinga sha wantu yawamjimiria Yesu **2** Manemu na ponga ga Mlungu Tati gwetu na ga Mtuwa gwetu Yesu Kristu gaweri pamuhera na mwenga. **3** Nonga mayagashii kwa Mlungu gwangu kila panuwahola mwenga, **4** na kila panuwaluwira woseri mwenga kwa Mlungu, nankuwaluwira kwa kunemelera, **5** toziya ntambu yanuntangiti mulihengi lya Shisoweru Shiwigira kwanjira pampikaniriti mpaka lero. **6** Su nwera na unakaka kuwera yomberi yakalyanji lihengu ali liherepa mngati mwenu, hakendereyi nalu mpaka limaliriki mulishaka lili lya Kristu Yesu. **7** Su hangu ndo ntambu yanfiruwa kuwahola toziya nuwasholani mashaka goseri mumoyu mwangu. Toziya mwawoseri mwenga mtendit pamuhera manemu gampananitwi na Mlungu, vinu neni pawera mushibetubetu ama paweriti mlekeziwu kwanja kushilolera hweri na kushilanguziya Shisoweru Shiwigira. **8** Mlungu ndo mkapitawu gwangu kuwera nfira kuwawona mwenga kwa mafliru galaa galii ga Kristu Yesu. **9** Neni numuluwa Mlungu kuwera mafliru genu kwongerekni nentu pamuhera na umana wa unakaka na luhala lwa kila ntambu, **10** su mweza kusyagula shiwtatira shashihereda na hamuweri waherepa pota na kuwera na shitakulirwa shoseri shillii mulishaka lili lya Kristu. **11** Makaliru genu hagamemiziwi vitwatira vyoseri vya nakaka vyavimfirizya Mlungu, Yesu Kristu mweni kaweza kuwapanana, kwa ukwisa na uzyumi wa Mlungu. **12** Walongu wayetu, nfira muvrimani kuwera vitwatira vyoseri vyampatiti neni vintanga nentu kushiyenizya Shisoweru Shiwigira. **13** Su walolera woseri wa numba ya mfalumi pamuhera na wamonga woseri panu wavimana kuwera nwera mushibetubetu toziya neni nankumtendera Kristu. **14** Na kwaneni kuwera mushibetubetu, walongu wayetu mngati mwa Kristu wawuwa wawera wagangamala mukubwera shisoweru sha Mlungu pota na lyoga. **15** Yanakaka kuwera wamu wawu wamubwera Kristu toziya wawera na weya na wawera wantu wa ndewu, kumbiti wamonga wankumubwera Kristu toziya wafira kuwatanga wantu. **16** Womberi wankutenda hangu kwa mafliru gaherepa toziya wankuvimana kuwera Mlungu kanupiti lihengu ali lya kushitakulira Shisoweru Shiwigira. **17** Kumbiti wamonga walii yawambwera

Kristu kwa moyu yagunanagala ndiri, kumbiti kwa weya pawalihola kuwera hawanongeleri neni ntabika pawera mushibetubetu. **18** Hashi, nongi shishi? Neni nankunemelera payiwera wantu wankumubwera Kristu kwa kila njira, iweri kwa nfiru iherepa ama nfiru idoda, kayi hanendereyi kunemelera. **19** toziya nuvimana kuwera kupitira kumluwa Mlungu kwa mwenga na kwa utanga wa Rohu gwa Yesu Kristu, hanvugulirwi. **20** Mata yaneni nkulu na litumburu lyangu, ndo kuwera hapeni nsindi mulihengi lyangu, kumbiti vipindi vyoseri asa mushipindi ashi, hanumkwisi Kristu mumakaliru gangu, panulikala ama pahowa. **21** Nulikala kwa kumtendera Kristu na kuhowa kwaneni mota. **22** Handa panendereya kulikala neni hanwezi kutenda lihengi lyaliwera na mota nentu. Hashi, neni nsyaguli shishi? Neni nuvimana ndiri. **23** Neni nkwegwa wega mbili. Neni nfira nentu kulawa munshimba ayi na nulikoleri pamuhera na Kristu, shitwatira ashi shiweza kuwera shiherepa nentu, **24** kumbiti iherepa nentu kwamwenga neni panendereya kulikala. **25** Neni nwera na unakaka na shitwatira ashi, nuvimana kuwera neni hansigali na hanendereyi kulikala pamuhera na maweni mwenga woseri, su mpati kwongera munjimiru yenu pamuhera na nemeleru, **26** su neni pawera na mwenga kayi, mwenga hamuweri na toziya ya kumtumbira Kristu Yesu kwa ntambu yakantendiriti. **27** Su shitwatira shiherepa ndo shiweri mgenderanu gwenu gulikolerani pamuhera na Shisoweru Shiwigira sha Kristu ntambu yayifiruwa, su handa paweza kwiza kwa mwenga kuwawona ama pampikanira mwenga, neni hanuvimani kuwera mwenga mgangamala pamuhera na nfiru yimu na vira muvikomi ngondou kwa pamuhera na muwera na nfiru yimu toziya ya njimiru ya Shisoweru Shiwigira. **28** Namuwatira kwa ntambu yoseri illi wantu yawawalema, ayi hayiweri lilangaliru kwawu kuwera hawagamili, kumbiti mwenga hamlopovi na Mlungu. **29** Toziya mwenga mpananwa upendelewu wa kumtendera Kristu, kumjimira ndiri hera kumbiti kutabisiwa toziya ya yomberi. **30** Vinu muweza kutenda pamuhera naneni kuzikoma ngondou. Ngondou azi ndo zili zyamuziwoniti panuzikomiti pa lupaga na nankali nankuzikoma mpaka vinu ntambu yampikanira.

2 Makaliru genu kwa kulikolerana pamuhera na Kristu gawatenda mgangamali na mafliru gakuwi gawatula moyu. Mwenga muwera na umu kwa kuwera pamuhera na Rohu Mnanagala na muweri na lusungu na mulilekiziyani maweni. **2** Su nuwaluwani mwenga kuwera mmaliliri nemeleru ya neni kwa kuwera na liholu limu na kwa kuwera na ufiru umu

na moyu gumu na nfiru yimu. 3 Namtenda shoseri gwakuwi, tutenda pamuhera lihengu lya Shisoweru kwa moyu gwa ufyangu ama kwa kulitumba hera, Shiwigira. 23 Su ntumbira hanumtumi kwa mwenga kumbiti muweri na unanagala maweni kwa maweni mala panuvimana ntambu vitwatira paving'endera. 24 na kila yamu kamlolli muyaguwi kaherepa kuliku Na nankumtumbira Mtuwa handa nenii vilaa hanizi mweni. 4 Kila yamu gwenu nakasakula mota yakuwi ulaa vinu. 25 Mwona numtumi kwa mwenga mlongu mweni hera kumbiti kasakuli mota ya muyaguvi. 5 gwetu Epafiraditu, ayu mtenda lihengu muyangu na Muweri na liholu ali ntambu yakawera nalu Kristu mungondou viraa ndo mjumbi gwenu yakantangiti Yesu 6 mweni kwa ntambu yakuwi kaweriti Mlungu, mumafiliru gangu. 26 Kanayu nfiru ngulu ya kuwalolani kumbiti kaliholiti ndiri kuwera sawa na Mlungu ndo mwenga mwoseri na kahinginika nentu, mwenga shintu sha kulemetera kwa makakala. 7 Su kwa mpata visoweru hangu kaweriti mlweri. 27 Yina, kufira mweni kalitenditi kuwera shintu ndiri, kawera kaweriti mlweri pakwegera na kuhowa. Kumbiti, ntambu ya mmanda, kiwukiti muntu na kawoneka Mlungu kamwoneriti lusungu na gweka yakuvi ndiri, kwa ntambu ya wantu. 8 Yomberi kananagaliti mweni ira na nenii vilaa su mbananwi ndiri utama nentu. 28 na kajimiriti mpaka kuhowa, kuhowa kweni kahowiti Su nfira nentu kumtuma kwa mwenga, su pamwona palupingika. 9 Toziya ayi, Mlungu kamkwisiti pahala mpati kunemelera kayi na hinginika yangu iwuki. 29 pampindi nentu na kamupananiti litawu lyaliwera Mumuwanki, su kwa nemeru yoseri gambira mlongu pambindi pa matawu goseri, 10 su kwa ligoya lya Mumtuwa. Mfiriwa kuwalanguziya wantu wawera litawu lya Yesu kila linung'unu halisuntami na vintu gambira mweni. 30 Toziya yomberi kaweriti pakwegera vyoseri vya kumpindi kwa Mlungu na pasipanu pa na kuhowa toziya ya lihengu lya Kristu na kaponeka pasipanu, 11 na kila lulimi hailongi kuwera Yesu mmakaliru gakuwi su kawezi kunupa nenii utanga ulii Kristu ndo Mtuwa, kwa ukwisa wa Mlungu yakawera mwenga muweza ndiri kuujega mweni mwenga.

Tati gwetu. 12 Walongu wangu, ntambu yamunjimiriti shipindi shoseri neni paweriti na mwenga, ata vinu pawera patali na mwenga mwendereyi kunjimirira. Kwa kutila na kulendemera mlanguziyi kwa vitendu, toziya ya ulopoziya wenu, 13 toziya Mlungu ndo yakatenda lihengu mngati mwenu shipindi shoseri na kuwapanana uwezu wa kufira na kuitenda vitwatira vyavigenderana na mpangu gwakuvi mwensi. 14 Mtendi kila shintu pota na kuhinginika ama likakatala, 15 su muwezi kuwera waherepa na yawahera lawama, wana wa Mlungu yawahera vidoda mupasipanu. Hamlangali pakati pawu gambira ntondou pazilangala kulyera, 16 pamushikola hweri shisoweru sha ukomu. Handa pamtenda hangu, neni hanweri na toziya ya kultimbira mulishaka Kristu pakawuya, tembera halilanguziyi kuwera kalikamaziyi na lihengu lyangu lyagamiliti ndiri hera. 17 Ata neni pandaviwa gambira shijungu sha kulanda mutambiku na utendera wa njimiru yenu, neni nsekeleri nentu na nemelera pamuhera na mwawoseri mwenga. 18 Kwa ntambu iraayi, mwenga vilaa mfiriwa kunemelera pamuhera naneni. 19 Kwa litawu lya Mtuwa Yesu ntumbira handa numtuma Timotewu kwa mwenga ulaa vinu, su nwezi kuwera na moyu pampikanira visoweru vya mwenga. 20 Nahera muntu gwingi gambira yomberi yakawatendera mwenga kwa moyu. 21 Wamonga woseri wankuvitenda ndiri vitwatira vya Yesu Kristu, kumbiti wankuvitenda vitwatira vyawu weni. 22 Maweni mwenga muvrimana ntambu Timotewu kawera na unakaka, neni na yomberi gambira mwana na tati

3 Kwa kongelera, walongu wayangu, mnemeleri kwa kulikolerana pamuhera na Mtuwa. Hapeni ntoki kuuyirira galii ganembiti kala palupaga palli, toziya hagawawongeleri ulolera. 2 Mulisheli na wantu yawatenda ukondola, awa wawera gambira wang'ang'a, yawalazimisha wantu wingiziwi jandu. 3 Wantu yawayingiziwa jandu nakaka ndo weni ndiri, kumbiti ndo twenga yatumguwira Mlungu kuitiria Rohu gwakuwi, na kunemelera kwa kulikolerana pamuhera na Yesu Kristu. Vitwatira vya kunja hapeni tuvisherri. 4 Neni vilaa menwezi kilitumbira vitwatira avi vya nshimba, handa kwana muntu kaweza kuitumbira vitwatira avi vya nshimba, neni nana toziya nkulu munshimba kugahola aga, 5 neni wanyingiziya jandu lishaka lya nane pa kuyiwuka kwangu, neni muntu gwa isi ya Israeli na likabila lya Benjamini na Mwebraniya nakaka. Kugatenda malagaliru, neni nweriti Mfalisayu, 6 na neni nweriti na gangamalu nentu ata nushipunjiti shipinga sha wantu yawamjimirira Yesu. Kuusu uheri yauwoneka kwa kugajimira malagaliru, neni nweriti ndiri na shidoda shoseri shilii. 7 Kumbiti goseri aga geni menwezi kugahola kuwera ndo mota, nugawona kuwera ndo shintu ndiri kwajili ya Kristu. 8 Yina aga ndiri, ira mona kila shintu shihera shintu ndiri toziya ya shiwtatila shiherera nentu, yaani kummana Kristu Yesu Mtua gwangu. Toziya yakuvi njimira kwasira kutali kila shintu, nugawona goseri aga ndo shinyankali su numupati Kristu 9 na kulikolela nayu nakamu. Neni

nema kayi unakaka ulawira na kulijimira lilagaliru. shipindi shoseri mukulikolerana pamuhera na Mtua Vinu nanawu uheri ulii yawuwoneka mukumjimira nankulonga kayi, mnemeleri. 5 Unanaga wenu umaniki Kristu, uheri yawulawa kwa Mlungu na yawulitumbira kwa wantu woseri. Mtua kapakwegera. 6 Namuwera njimiru. 10 Shanfira ndo kummana Kristu na kwona na lyoga na shintu shoseri, kumbiti kwa kila shintu kwa makakala ga uzyuka wakuwi, kuyitenda ndabiku kumluwa Mlungu na kukosiya pamuhera na kulonga yakuwi na kulfifana nayu mukuhowa kwakuwi, 11 ndo mayagashii, mumgambiri Mlungu mafiliru genu. 7 Na shintu sha matumbiru handa neni vilaa hanzukisiwi. ponda ya Mlungu yayipitayi luhala lyoseri lya wantu, 12 Hapeni nulitumbi handa mpata kala ama nweriti haliloleri myoyu na maholu genu mukulikolerana nahera vidoda. Nankwendereya kushashatika kupata pamuhera na Kristu Yesu. 8 Upeleru, walongu lifupu lyeni Kristu Yesu kanupiti kala neni. 13 Nakaka wayangu, muvilori hweri vitwatira viheri, shashijimirwa walongu wangu hola ndiri kuwera mpattiti kala lifupu ali. na Mlungu shifiruwa kukwiswa, viherepa, vitwatira Kumbiti shitwatila shimu nankutenda, nankugawaluwa vyavikamiliaka kulongolu kwa Mlungu, nya viherepa galli gapititi kala na kutenda gangamalu kugalola nweri na nya kuherepeziya na ligoya. 9 Mgatendi galli galli ga kulongolu. 14 Su nankutugira mpaka upeleru gamilifunditi na kuwanka kulawa kwa neni, vitwatira nya wa mashindanu, su mpatti lifupu ali lyeni ndo ukomu mpikaniriti ntakula na kuwona gantenda. Na Mlungu wa mashaka goseri awu ndo ushemti wa Mlungu kwa yakawapanana wantu ponda hakaweri pamuhera na njira ya Kristu Yesu. 15 Twenga twawoseri tukamaliti mwenga. 10 Mukulikolerana pamuhera na Mtua mumakaliru ga Kristu tufiruwa kuwera na ugolokeru mpata nemeleri ngulu kuwera upeleru mwenga mpattiti ulaa awu. Kumbiti handa wamu wenu walihola ntambu kayi lupenya lya kulanguziya kuwera mwankuhola. 11 yimonga, su Mlungu hakakulanguziyeni shitwatila Ntakula ndiri vinu toziya nfira shintu, toziya nulifunda ashi. 16 Kwa vyoseri tusegeleri kulongolu munjira kujimilira na vintu vyawera navi. 12 Nuvimana ntambu iraa ilii yatuyifata mpaka vinu. 17 Walongu wangu, ya kuwera na vintu vivuwa na nuvimana ntambu mwendereyi kufata mfanu gwangu. Tuwapapanani yakuwera pota na vintu. Nulifunda bada ayi, su mfanu muheri na hangu muwapikaniri walli yawafata kwa ntambu yoseri na shipindi shoseri, neni paweri mfanu gwesti. 18 Nuwagambireni kala shitwatila na viboga ama pawera na njala, ama pawera na ashi mala zivuwa na vinu mbuya kayi kwa masozi, vyavisigaliti ama vivuwa ndiri. 13 Neni weza kutenda wantu wawuwa walikala gambira wadoda kwa kuhowa kila shintu kuitpira Kristu yakamupanana makakala. 14 kwa Yesu Kristu mlupingika. 19 Upeleru wawu Kumbiti mwenga mtenditi viherepa kwa kuntanga neni ndo kuharabiswa, mata zyau zya nshimba ndo muntabika zyangu. 15 Mwenga Wafilipi muvimana Mlungu gwawu, wankuwona ukwisa muvitwatira maweni kuwera palupaga pa kushibwera Shisoweru vyawu nya soni, waliholera hera vitwatira nya muisi. 20 Shiwigira, paweriti nankuwuka Makedoniya, mwenga Kumbiti twenga twa wantu wa kumpindi kwa Mlungu shipinga sha wantu ywamjimirwa Yesu yamuntangiti, na twankulolera kwa mata nkulu, mponiziyi kizi gweka yenu ndo yamumtenditi pamuhera na neni kulawa kumpindi, Mtua Yesu Kristu. 21 Yomberi na kuwapanana wamonga mafiliru. 16 Ata neni hakazigalambuziyi nshimba zyetu ziyonda na kutenda paweriti aku Tesaloniki muntangiti mala zivuwa. zilifani na nshimba yakuwi nanagala, kwa makakala 17 Nfira ndiri kufira mafupu kulawa kwa mwenga, galii geni nakaka kaweza kuvitula vintu vyoseri pasi kumbiti nfira mota yongerek muluhanja lwenu. 18 Su pa ukolamlima wakuwi.

4 Su walongu wayetu, yanuwafira nentu na kufira kuawona, mwenga nemeleri yaneni na lijenjeri lya ukanga waneni, mwenga waganja wangu hangu ndo ntambu yamfiruwa kugangamala mukulikolerana pamuhera na Mtua. 2 Nankuwaluwa awa wantu wawili Eudiya na Sintiki, mjimirani Mumtuwa. 3 Na vilaa nukugambira gwenga mtenda lihengu tuyang, guwatangi wadala awa, tembera watenda lihengu pamuhera na neni kushyenezeya Shisoweru Shiwigira, pamuhera na Klementi na watenda lihengu wayangu wamonga woseri, walli matawu gawu galembwa mushindola sha ukomu. 4 Su mnemeleri

Mtuwa gwetu Yesu Kristu gaweri pamuhera na rohu zyenu.

Wakolosayi

1 Neni Paulu, ntumintumi gwa Kristu Yesu kwa mafiliru ga Mlungu, pamuhera na muumini muyetu Timotewu. **2** Twankuwalembera mwenga wantu wa Mlungu waminika yamuwera Kolosayi, walongu wetu waminika mukuwera pamuhera na Kristu. Mlungu Tati gwetu kawapanani manemu gakuwi na ponga. **3** Mashaka goseri tulonga mayagashii Mlungu Tati gwa Mtuwa gwetu Yesu Kristu, uganu patuwaluwirani. **4** Tupikanira ntambu ya njimiru yenu kwa Kristu Yesu na ntambu yamuwafira wantu woseri wa Mlungu. **5** Moyu gwetu na mafiliru genu gana lyanjiru, litumbiru lyawawatulirani kumpindi kwa Mlungu. Shili shampikiniriti makashu kwa kubwelerwa Shisoweru Shiwigira sha nakaka. **6** Shashiwafikiriti mwenga. Pasi panu poseri Shisoweru Shiwigira shiyendereya kujega tekelera na kweneya ntambu yashitendikitu muwamu mwenu kulawa lishaka lillii pampikaniriti na kuvimana manemu ga Mlungu ntambu yagawera. **7** Mfunditwi manemu ga Mlungu kulawa kwa Epafura, ntumintumi muyetu mfiruwa, vira a mtenda lihengu mwaminika gwa Kristu toziya ya mwenga. **8** Yomberi katugambiriti mafiliru gampananitwi na Rohu gwa Mlungu. **9** Toziya ayi kwanjira lishaka patupikaniriti visoweru vyenu tuleka ndiri kuwaluwira kwa Mlungu. Twankumuwa Mlungu kawatendi muvimanji galii gakafira, pamuhera na luhalu loseri na mahala gampananitwi na Rohu Mnanagala. **10** Tuluwa hangu su muwezi kulikalita ntambu yakafiriti Mtuwa na kutenda mashaka goseri yagamfiriziya. Hamuweri hamtendi maheri mmakaliru genu na mkuli mukummana Mlungu. **11** Mlungu kawapanani makakala kwa uwezu wakuwi muukwisa wakuwi, su muwezi kugangamala mukila shintu kwa uepelera. **12** Na kwa nemeleru mumgambiri mayagashii Mlungu Tati, yakawatenditi mwenga wantu wakuwi kuwanka uhala wa muufalumi wa gulangala. **13** Yomberi katulopoziyiti kulawa mumakakala ga luwindu, katujega muufalumi wa Mwana gwakuwi yakamfira. **14** Kwakuwi mweni twenga twankulopoziwa, tulekiziwa vidoda vyetu. **15** Kristu yakawoneka ndo sawa nentu na Mlungu yakawoneka ndiri. Kaveriti pamberi pa viumbi vyoseri. **16** Kwa njira yakuwi Mlungu kawumbiti vintu vyoseri, vyaviweri pasipanu na vyaviweri kumpindi, vintu vyavivoneka na vyavivoneka ndiri. Handa paiwera vibanta nya shifalumi ama uwezu ama kolamlima ama wakulu na yawawera na makakala. Vyoseri viumbiti kuitira yomberi na toziya yakuwi. **17** Kristu kaveriti pamberi pa vintu vyoseri kuwumbwa, na kwakuwi yomberi vintu

vyoseri nya pahala pakuwi. **18** Yomberi ndo mtuwi gwa nshimba yakuwi, shipinga sha wantu yawamjimira Yesu, mweni ndo shanjiru sha ukomu. Yomberi gwa kwanja kuzyuka kulawa kwa yawahowiti su kaweri gwa kwanja muvintu vyoseri. **19** Toziya Mlungu kafiriti kuwera ulumngu wakuwi woseri uweli mngati mwa Mwana gwakuwi. **20** Na kuitira yomberi Mlungu kakolaniziyiti vintu vyoseri kwakuwi, na kuitira mwazi gwa Mwana gwakuwi yakahowiti mlupingika yomberi katenda ponga na vintu vyoseri vyaviwera pasipanu na vyaviwera kumpindi. **21** Makashu mwenga vira muweriti kutali na Mlungu na muweriti wankondu wakuwi toziya ya maholu genu na matendu genu madoda. **22** Kumbiti vinu Mlungu kawakolanizya kuitira kuhowa kwa mwananguta gwakuwi su kawajegani mwenga kulongolu kwakuwi aku pamwera wanangala, waherepa na pota na vidoda. **23** Miruwa, kwendeleya na shanjiru shigangamala sha njimiru, tembera namjimiru kubegiziwa kulawa mulitumbiru lillii lyamlipatiti palii pampikaniriti Shisoweru Shiwigira. Neni Paulu ndendwa ntumintumi gwa Shisoweru Shiwigira shirii shashibweritwi kwa wantu woseri mupasipanu poseri. **24** Na vinu nankunemelera ntabika yaneni toziya ya mwenga, mana kwa ntabika yaneni pasipanu, ntanga kumalalira shirii shashipunguwiti shangali muntabika ya Kristu toziya ya nshimba yakuwi, yani shipinga shakuwi. **25** Na Neni ntendwa na Mlungu kuwera ntumintumi gwa wantu wa Mlungu. Mlungu kanupiti lihengu ali kwa mboti yenu maliriti kuwabwelera mwenga shisoweru sha Mlungu. **26** Ujumbi awu ndo bada ilii yaififikiti kwa viywiku na viywiku kwanjira makashu, kumbiti vinu igubutulwa kwa wanangala wakuwi. (aiōn g165) **27** Mlungu kafira kuwalanguziya wantu wakuwi, maisi gamonga yagawera ndiri Wayawudi ukulu wa bada yeni ntambu yaiwera, Kristu kamngati mwenu, ayi meyiweri mtendi ukwisa wa Mlungu. **28** Toziya ayi twankumbwera Kristu kwa wantu woseri kwa luhalu lyoseri tumubeliziya na kumfunda muntu yoseri su tuwezi kumjega kila muntu kulongolu kwa Mlungu pakawera kakamala mukulikolerana pamuhera na Kristu. **29** Su ntendi hangu neni nankutabikira aku pantendera makakala makulu ga Kristu yagatenda lihengu mngati mwangu.

2 Nfira muvimanji ntambu yantenda lihengu kwa ugangamala toziya ya mwenga, na kwa toziya ya wantu wa Laudikiya na kwa toziya ya woseri haweniliwonu naneni **2** Ndenta hangu su watulwi moyu na waweri umu mumafiliru, su wamemiziwi kuvimana unakaka, wapati kuvimana bada ya Mlungu, bada ayi ndo Kristu mweni. **3** Mngati mwa Kristu zilififa hanja

zoseri zya luhala na mahala. 4 Nuwagambirani hangu gwa nshimba ayi. Kwa ulongoziya wa Kristu, nshimba su namjimiria kupayirwa na muntu yoseri kwa visoweru yoseri ilikola na kuwera pamuhera na viungiru na nya mpayu handa viwoneka vya kukwegiziba nantu. mishipa yakuwi, naikula ntambu yakafiriti Mlungu. 20 5 Tembera nenii nakutali na mwenga, kumbiti moyu Mwenga muhowa pamuhera na Kristu na kulopuziwa gwangu gwa pamuhera na mwenga na nankunemelera kulawa mumakakala mwa washamshera wakolamlima kuawona mwenga yamugangamala munjimiru yenu wa pasipanu. Vinu kwa shishi mulikala gambira mu Kristu. 6 Vinu handa ntambu yamumjimiriti Kristu wantu wa pasipanu? Kwa shishi mkola malagaliru Yesu yakawera Mtuwa, mwendereyi kulikala kwa gambira aga? 21 "Namkola ashi," "Namlawalira kulikolerana pamuhera nayomberi. 7 Muweri na shili," "Namshinkula shili!" 22 Vitwatila avi vyoseri mishigira mngati mwa Kristu, na mulinyawi pampindi vibogoyoka palii pavitumika, aga malagaliru na pakuwi na kuwera wagangamala munjimiru ntambu mafundu ga wantu hera. 23 Nakaka malagaliru aga yamfunditwi. Namwenga mlongi mayagashii. 8 Moli gawonekana ga luhala mukuguwira kwawalitendiriti muntu nakawatenda wamanda na mafundu gakuwi weni na muunanagala na kuyitendera nshimba kwa hera ga upyota, wagatumbira mayangiru gakuwi kukalipa, kumbiti gahera makakala ga kulewelera ga vitiba vya wantu, ga Kristu ndiri kumbiti ga lumata lwa nshimba.

washamshera wakolamlima, kuliku galii galawa kwa Kristu. 9 Toziya mngati mwakuwi Kristu, muuntu wakuwi, ulumngu woseri ulikala kwa kukamilika, 10 mwenga wawapanana ukomu woseri mukulikolerana pamuhera nayomberi. Yomberi kakumpindi kwa washamshera woseri yawakolamlima na wakulu woseri. 11 Mukulikolerana pamuhera na Kristu mwenga mwingiziwitwi jandu, kwa kuivila nshimba ya vidoda. Mtenditi hangu kwa jandu ndiri yaitendwa na wantu, kumbiti yaitendwa na Kristu mweni kulawa muuntu wa vidoda. 12 Toziya pambatizwiti, msiliti pamuhera na Kristu, na muubatizu mwenga viraa mzukusiwiti pamuhera nayomberi kuitira njimiru mumakakala ga Mlungu, kamzyusiyiti Kristu kulawa kwa yawahowiti. 13 Namwenga mhowitzi kwa ajili ya vidoda vyenu, toziya mweriti mmumana ndiri Mlungu. Kumbiti vinu Mlungu kawapanana mwenga ukomu pamuhera na Kristu. Mlungu katulekiziya vidoda vyetu vyoseri, 14 pakamaliriti kuwusiya vilii vya kutulunda twenga na malagaliru ga kututatira, kaviwusiya nakamu kwa kuvikong'ondelera palupingika. 15 Mulipingika alii Kristu kawapokiti makakala gawu washamshera walii wakolamlima na wakulu, kawasonizyiti palongolu pa wantu kuwakwega gambira walopolwa mumwanja gwa ukanga wakuwi. 16 Vinu namumleka muntu yoseri kawatuliri malagaliru toziya viboga ama vyakulanda ama mashaka ga msambu ama msambu gwa mwezi gwa syai ama lishaka iya Kwoyer. 17 Vitwatila avi ndo shiviyiru hera sha galii gagiza, unakaka weni ndo Kristu. 18 Namjimiria kulundwa na muntu yoseri yakalitenda kuwera gwa mana toziya ya maonu ga gweka na yakahimizya unanagala wa mpayu na kuwaguwira kwa wantumintumi wa kumpindi, Muntu handa ayu kaitumba hera kwa mahala gakuwi ga nshimba. 19 Kaleka kuwera pamuhera na Kristu, yakawera mtuwi

gwa nshimba ayi. Kwa ulongoziya wa Kristu, nshimba mafundu ga wantu hera. 20 Nakaka malagaliru aga yamfunditwi. Namwenga mlongi mayagashii. 21 "Namkola ashi," "Namlawalira kulikolerana pamuhera nayomberi. 22 Vitwatila avi vyoseri mishigira mngati mwa Kristu, na mulinyawi pampindi vibogoyoka palii pavitumika, aga malagaliru na pakuwi na kuwera wagangamala munjimiru ntambu mafundu ga wantu hera. 23 Nakaka malagaliru aga yamfunditwi. Namwenga mlongi mayagashii. 24 Moli gawonekana ga luhala mukuguwira kwawalitendiriti muntu nakawatenda wamanda na mafundu gakuwi weni na muunanagala na kuyitendera nshimba kwa hera ga upyota, wagatumbira mayangiru gakuwi kukalipa, kumbiti gahera makakala ga kulewelera ga vitiba vya wantu, ga Kristu ndiri kumbiti ga lumata lwa nshimba.

3 Vinu handa mzyuka pamuhera na Kristu, muliholi ga kumpindi, kulii Kristu kwakawera, aku kankulivaga pahala pa wega wa uwezu wa Mlungu. 2 Muliholeli vitwatira vya kumpindi, na vitwatira ndiri vyaviwi panu pasipanu. 3 Toziya mwenga muhowa na ukomu wenu ufifwa pamuhera na Kristu mngati mwa Mlungu. 4 Ukomu wenu ndo Kristu, na pakalawira, na mwenga viraa hamlawili pamuhera nayomberi muukwisa wakuwi. 5 Hangu mshilagi kila shintu shikondola shashiweria mngati mwenu, uhumba na uhakata na lumamatama ludoda na shamata na maholu madoda aga galifana na kuguwira shinyagu. 6 Toziya ya vitwatira avi maya ga Mlungu gawizira woseri yawamjimiria ndiri. 7 Makashu maweni mwenga mlikaliti hangu, patukolitwi mlima na yomberi. 8 Kumbiti vinu mgaleki goseri aga, maya na shamata, na ukondola, kuhigilanga, na visoweru vidoda navilawa mumilomu mwenu. 9 Namlipayira, toziya mwenga mvula kala uwuntu ugona, pamuhera na makondola gakuwi goseri, 10 mvala uwuntu wa syai. Uwuntu awu wendereya kutendwa hweri na Mlungu, yaka uwumbiti su tulifani nayomberi. 11 Muntambu ayi, kwahera ntambu ya gweka kwa Mgiriki na Muyawudi, yakingiziwitwi jandu na yakingiziwitwi ndiri jandu, muhenga na mweni kaya, mmanda na muntu mlekeru. Kumbiti Kristu ndo kila shintu, na kamuvyoseri. 12 Mwenga mwawantu wakuwi Mlungu, yomberi kawafiriti na kawasyagula, vinu muweri na moyu gwa lusungu na uheri na unanaga, na upoli na uhepelera. 13 Mhepelera ni kulekiziyan vidoda, handa muntu kana toziya ya kumlawumu myaguwi. Mlekiziyani vidoda handa Mtuwa ntambu yakawalekiziyan mwenga. 14 Kwa goseri aga ganongoleriti kulonga, muwongeri mafliru, toziya mafliru ganamataziya

vintu vyoseri mwumu wawuwera mkamilika. 15 Na na Onesimu, mlongu ghetu yatumfira na mwaminika, ponga ya Kristu iyingira mumioyu mwenu, toziya yomberi ayu ndo mwenikaya tuyenu. Hawawagambiri ya aga mwenga mshemiti munshimba yimu ayi. visoweru vya vitwatira vyoseri vyavitendeka panu. 16 Kayi mlongi mayagashii! 16 Ujumbi wa Kristu ulikali Alisitariku, yakawera mushibetubetu pamuhera na mngati mwenu. Pamuhera na ulunda wakuwi woseri. neni, kankuwalamsiyani, viraal vilii Mariku, mwipa Mulifundi na kalitakuziana kwa luhala loseri, mwimbi gwakuwi Barinaba kankuwalamsiyani. Mpata kala zaburi, na nyimbu za shirohu, mumwimbili Mlungu malagaliru ga visoweru vyakuwi, pakasoka kwa mumioyu kwa kulonga mayagashii. 17 Na shoseri mwenga mumshemeru. 18 Yoshuwa yawamshema shamtenda ama shamta kula, mshitendi kwa litawu Yustu, kankuwalamsiyani. Pakati pa Wayawudi lya Mtuwa Yesu na kulonga mayagashii Mlungu Tati wawankiti kala njimiru, awa hera gweka yau ndo kupitira yomberi. 18 Mwenga wadala, muwapikaniri yamatenda lihengu pamuhera na neni kwajili ya wapalu wenu, ntambu yaimuherepeziya Mtuwa. 19 ufalumi wa Mlungu, womberi wantula moyu nentu. 20 Namwenga wapalu muwafiri wadala wenu, namuhera Epafura, yakawera mwenikaya tuyenu na ntumintumi wakalipa kwa womberi. 20 Namwenga mwananguta, gwa Yesu Kristu, kankuwalamsiyani. Mashaka goseri muwapikaniri walera wenu mugoseri, toziya shitwatira kankuwaluwirani mwenga kwa Mlungu su mpati ashi shimpfirizia Mtuwa. 21 Namwenga ashina tati kugoloka na mkamali na mgangamala muvitwatira namwasozia wananguta wenu, nawiza kuuya vyoseri vyavimfirizya Mlungu. 22 Neni mweza kumbeli. 22 Namwenga wamanda muwapikaniri kutakula ukapitawu kuwera kankutenda lihengu muvyoseri walii watuwa wa pasipanu pawawaloreni nentu kwa mwenga na kwa wantu wa Laudikiya na ndiri gweka yakuwi toziya mfira kuwoneka waherepa, walii yawawera Hierpoli. 23 Luka, mganga ghetu kumbiti mtendi hangu kwa moyu guherepa, toziya ya yatumfira, na Dema wawalamsiyani. 24 Muwalamsiyi kumguwira Mtuwa. 23 Shoseri shamtenda, mtendi kwa walongu wetu wa Laudikiya. Mmulamsiyi dada Nimfa moyu goseri, toziya mumtendera Mtuwa, mumtendera pamuhera na shipinga sha wantu yawamjimira ndiri muntu. 25 Muhiloli Mtuwa hakawapanani lifupu Yesu yashiwera munumba yaku. 26 Pamsoma kala lwa uhala lyakawatuliliti wantu wakuwi. Mumtenderi luhamba alu, muwapanani wayenu wa shipinga sha Kristu Mtuwa! 27 Toziya kila muntu yakatenda vidoda wantu yawamjimira Yesu aku Laudikiya wabetula, hakanki shibena mgongu sha ukondola wakuwi wala na luhamba lyanuwalembeleriti wantu wa Mlungu kwahera kubagula.

4 Na mwenga wakulu, muwatenderi wamanda wenu kwa uhene na kulinganira Mlungu ntambu yakafira, pamuvimana kuwera mwenga viraal mwanayu Mtuwa kumpindi kwa Mlungu. 2 Mwendereyi kumluwu Mlungu, na pamumu luwu Mlungu muliloleri hweri, pamlonga mayagashii Mlungu. 3 Mtuluwili twenga viraal vilii, su Mlungu katuvuguliri mlyangu toziya ya ujumbi wakuwi su tuwezi kubwera boda ya Kristu. Toziya ya boda ayi, vinu neni namushibetubetu. 4 Vinu mumluwi Mlungu, su neni mwezi kulonga ntambu yanfiruwa, na boda ntambu paiwera lupalahera. 5 Muweri na luhala pamulikala na wantu yawammana ndiri Mlungu, mtumiyi hweri lupenyu lwamuhera nalu. 6 Visoweru vya mwenga vitakiwa viwerti viheri mashaka goseri na vyakufiliziya, na mtakiwa kuvimana ntambu ya kumwankula hweri kila muntu. 7 Numjega Tukiku kwa mwenga mlongu ghetu mfiruwa, mtenda lihengu mwaminika na ntumintumi tuyetu mulihengu lya Mtuwa, hakawagambiri visoweru vyangu vyoseri. 8 Numtuma kwa mwenga su kawatali moyu kwa kuwagambiranii visoweru vyetu. 9 Kankwiza pamuhera

1 Watesaloniki

1 Neni paulu na Silwanu na Timotewu kwa shipinga sha wantu yawamjimira Yesu wa Tesaloniki, ndo wantu wakuwi Tati Mlungu, na gwa Mtuwa Yesu Kristu. Manemu na ponga gaweri pamuhera na mwenga. **2** Mashaka goseri nonga maya gashii Mlungu kwajili ya mwenga, na kuhola mashaka goseri mkuluwa kwetu. **3** Kulongolu kwa Mlungu Tati gwetu tuwahola ntambu yamlanguziya njimiru yenu kwa matendu, ufiru wenu ntambu yauweza kutenda lihengu kwa kugangamala, na ntambu litumbiru lyenu mumtuwa gwetu Yesu Kristu. **4** Walongu wayetu tuvimana handa Mlungu kawafira na handa kawasyagula muweri wantu wakuwi. **5** Toziya shipindi patuwabwelireni Shisoweru Shiwigira shilii shiweriti ndiri shisoweru hera, kwa likakala lya Rohu Mnanagala patuwera na unakaka handa ujumbi awu uweriti wanakaka. Muvimana ntambu yatulikalit pamuhera na mwenga, tulikala kwa mota ya mwenga. **6** Mwenga mfatiti mfanu gwetu, mumjera Mtuwa. Tembera mbeziwitwi nentu, muuyangiti ujumbi awu kwa nemeleru kulawa kwa Rohu Mnanagala. **7** Hangu mwenga mwa mfanu guherepa kwa shipinga sha wajimira woseri wa Makedoniya na Akaya. **8** Toziya kulawirana na gangamalu ya mwenga ujumbi wa Mtuwa upikinirika aku ndiri Makedoniya na Akaya hera, kumbiti njimiru yenu kwa Mlungu yenea poseri. Kayi tufira ndiri kutakula nentu. **9** Wantu awa wankuyowera kutyangira kwetu kwiza kwa mwenga, ntambu yamvilekiti kuviguwira vinyagu, wamtenderi Mlungu yakawera mkomu na gwa nakaka. **10** Na vinu wangumhepera Mwana gwakuwi kasuluki kulawa kumpindi kwa Mlungu, Mwana ayu ndo Yesu, mweni Mlungu kamzyukisiti kulawa kwa wahowiti na mweni kankutulopoziya mumaya ga Mlungu gagayiza.

2 Walongu maweni mwenga muvimana handa kutyangira kwetu kwa mwenga kuweriti kwa hera ndiri. **2** Muvimana ntambu yawatuzurumiti na kutwigiranga Filipi pamberi pa kwiza kwa mwenga Tesaloniki, tembera kuweriti na usinganu uvuwa Mlungu gwetu katuyupiti ugangamala wa kuwabwelerani Shisoweru shakuwi Shiwigira. **3** Shitwatira sha kuhimiziya kwa mwenga, shitwatira shangali kultumbira mbayu ama nfiru idoda, wala tufirandiri kumpayira muntu yoseri. **4** Twenga tutakula mashaka goseri handa ntambu yakafira Mlungu toziya yomberi katuwona waheri kupananwa lihengu lya kushibwera Shisoweru ashi Shiwigira, nfiru ya twenga kuwafirizya wantu ata shididini ira tufira kumfirizya

Mlungu kavimana myoyu ya twenga mpaka mngati. **5** Mana handa ntambu yamvimana, twenga tutenderiti ndiri visoweru nya kuzyangazanya na kuffifa uweni wumwawu. Mlungu ndo kapitawu. **6** Tusakula ndiri kuzyumwa kulawa kwa wantu, pota kulawa kwa mwenga, pota kulawa kwa muntu yoseri **7** Tembera twenga patuwera wantumintumi wa Kristu, metuwezi kuluwa shintu kwa mwenga. Kumbiti twenga tuweriti wanou pakati punu gambira mawu ntambu yakalera mwana gwakuwi. **8** Tuwafiriti mwenga nentu ata tuwera kala kuwagambira Shisoweru Shiwigira hera sha Mlungu, kumbiti viraa na makaliru getu. Ntambu yamwera wantu mtufira! **9** Waumini wayetu, nakaka mulihola ntambu yatutenditi lihengu na kugazika, tutenditi lihengu paliwala na pashiru su natwiza kuwera shisanka kwa mwenga patuwabweleriti Shisoweru Shiwigira sha Mlungu. **10** Mwenga mwawakapitawu na Mlungu viraa kapitawu, mgenderanu gwetu ntambu yaguwera pakati pa mwenga yamjimira guweriti mnanagala na mkamilika kulongolu kwa Mlungu na pota kuwera na vidoda. **11** Mwenga muvimana, twenga tumtendiriti kila yumu gwenu gambira tati ntambu yakawera na wananguta wakuwi. **12** Tuwatenditi muweri na moyu na kuwahimiziya su mpati kulikala makaliru ga kumfirizya Mlungu yakawashemani mngati mwa Ufalumi na ukwisa wakuwi mweni. **13** Na kwa toziya ayi, twenga twendereya kulonga mayagashii Mlungu kuwera mwenga pamwankiti shisoweru sha Mlungu shamshipikinira kulawa kwa twenga, mushijimiriti ndiri gambira shisoweru sha muntu kumbiti ntambu yaiwera, shisoweru sha Mlungu shashitenda lihengu mngati mwa mwenga yamjimira. **14** Mwenga walongu wayetu, mwenga muweriti mfanu gwa vipinga nya wantu vyavimjimira Mlungu yawawera Muyudeya, mu Kristu Yesu, toziya mgaziwitwi na wenikaya wayenu maweni gambira weni ntambu yawagaziwitwi na Wayawudi wayawu. **15** Ndoweni yawamlagit Mtuwa Yesu pamuhera na wambuyi wa Mlungu, na watutabisiyiti na wankumkalazija Mlungu na wawalema wantu. **16** Watujeriti kutuleweleriti twenga kuwabwelerira wantu yawawera ndiri Wayawudi su nawalopoziwi. Mashaka goseri wawamemiziya shipimu sha vidoda vyawu. Upeleru wawu maya ga Mlungu gawatulukira. **17** Kumbiti waumini wayetu, kulekana kwa twenga na mwenga kuweriti kwa katepu hera, kayi kulekana aku kuweriti ndiri kwa rohu kumbiti kwa nshimba hera. Shakapanu kwa shipindi shitangala ndiri, tuweriti na matamata nkulu ya kufira kuwawona kayi masu kwa masu. **18** Toziya tufiriti kwiza kwa mwenga. Naneni Paulu ntenditi kai na kayi, kumbiti Shetani katupingiriti. **19** Hashi,

patugoloka kulongolu kwa Mtua Yesu shipindi
pashisoka, litumbiru lya twenga ama nemeleru ama
toziya ya lifupu lya kulanguziya ukanga wa twenga
haliweri shishi? 20 Yina, mwenga ndo mwaukwisa na
nemeleru ya twenga.

3 Upeleru wakuwi tusinditi kuhepelera nentu, su
tuamuwiti kusigala Aseni kulii gweka yetu, 2
na kumtuma kwa twenga mlongu gwetu Timotewu,
mweni ndo mtenda lihengu muyetu kwa jili ya
Mlungu mukubwera Shisoweru Shiwagira sha Kristu
tumlagaliriti kawagangamazi na kuwatula moyu
na kukamaziya njimiru yenu. 3 Su kwahera muntu
yoseri yakawuya kumbeli toziya ya magaziwu aga.
Maweni mwenga hamvimanu kuwera tufiruwa kupata
ntabika. 4 Toziya patuweriti pamuhera na mwenga,
tuwagambiriti kuwera hatutabisivi su ilawiriti ntambu
ira ayi, ntambu yamvimanu. 5 Toziya ayi, nsinditi
kuhepelera ng'anji su numjegiti Timotewu kwa mwenga
su mpesi visoweru vya njimiru yenu. Ntira kuwera
kwa ntambu yingi mkondola kawajeriti na lihengu
lyoseri lyatutendit pakati pa mwenga lyagamilu hera.
6 Kumbiti vinu Timotewu kawuyiti kala, yomberi
katugambiriti visoweru viherepa kuusu njimiru yenu na
mafilaru genu. Yomberi katugambiriti kuwera mutuhola
mashaka goseri, na mfira kutuwona gambira twenga
ntambu yatufira kuwawona mwenga. 7 Su waumini
wayetu, mumagaziwu na ntabika zyetu zoseri, twenga
tuwera na moyu toziya ya mwenga kuitira njimiru
yenu, 8 toziya vinu nakaka twankulikala payiweru
mwenga mgangamala mukulikolerana pamuhera
na Mtua. 9 Kwa ntambu gaa tuweza kulonga
mayagashii Mlungu toziya ya mwenga, kwa nemeleru
yoseri yatuwera nayu kulongolu kwa Mlungu toziya
ya mwenga? 10 Pashiru na paliwala twenga tumluwa
Mlungu kwa njimiru yetu yoseri tuawoni kayi mwenga
su tuwezi kushinyawa shilii shashipungukuti mumoyu
mwa mwenga. 11 Twankumuwa Mlungu yakawera
Tati gwetu mweni ndo Mtua gwetu Yesu, katutandiri
njira ya kwiza kwa mwenga. 12 Mtua pamuhera
na mwenga hamuwezi kutenda kwongereka na
kugangamala mumafilaru kwa muntu na tuyaguwi
na kwa wantu woseri ntambu yatutendit kwa
mwenga. 13 Kwa njira ayi yomberi hakayigangamazi
myoyu ya mwenga, na mwenga hamuweri pota na
vidoda wananagala kulongolu kwa Mlungu yakawera
Tati, Mtua gwetu Yesu pakizaku pamuhera na
wananagala wakuwi woseri.

4 Vinu, waumini wayetu, mulifundi kulawa kwa
twenga ntambu yamfiruwa kulikala su mmufirizi
Mlungu, nakaka muwera mwankulikala ntambu ayi,

vinu twankuwagambira kuitira mulitawu lya Mtua
Yesu mwendereyi kutenda hangu nentu na nentu.
2 Mwenga mugamana malagaliru gatuwapananit
mwenga kwa uwezu wa Mtua Yesu. 3 Mlungu kafira
mwenga muwera wananagala na mulituli gweka na
makaliru ga uhumba. 4 Kila mpali katosheki na mdala
gwakuwi kwa unanagala na ligoya, 5 na namulikala
kwa matamata gadoda gambira wantu yawammana
ndiri Mlungu. 6 Su muntu yoseri nakamtendera
vidoda ama kumpunja myaguwi mushitwatira ashi,
ntambu yatuwagambiriti na kuwaberiziyu, Mtua
hakawazibu woseri yawatenda vitwatira avi. 7
Mlungu katushemu ndiri tulikali makaliru ga uhumba,
kumbiti tulikali muunanagala. 8 Su muntu yoseri
yakagalema mafundu aga kamlema ndiri muntu
kumbiti kamlema Mlungu yakawapanana Rohu
gwakuwi Mnaganagala. 9 Vinu kwa visoweru vya
kuwafira waumini wayetu, twenga tufira ndiri
kuwalembela mwenga, maweni mwenga mfunditwi na
Mlungu ntambu yamfiruwa kulifira. 10 Nakaka mwenga
muweriti mwankuwatendera hangu waumini wayetu
kila pahala Mumakedoniya. Tuwaluwani waumini
wayetu su mtendi nentu na nentu. 11 Muweri na nfiru
ya kulikala makaliru gakutenda ndiri umatu, kila yumu
katendi shiwtatira shakuwi mweni na katendi lihengu
kwa mawoku gakuwi mweni ntambu yawatuwalagaliriti
pamberi. 12 Kwa ntambu ayi, hamliyupi zyumi iyerepa
kulawa kwa walii yawawera ndiri Wakristu, hamuweri
ndiri na toziya kuwatumbira wamonga kwa mafilaru
genu. 13 Walongu wayetu, twenga tufira muvimani
unakaka kuusu walii yawahowiti, su namuhinginika
mumoyu gambira wantu yawahera litumbiru. 14
Twenga tujimira kuwera Yesu kahowiti na kazyukiti, su
tujimira kuwera Mlungu hakawawuzi pamuhera na
Yesu, woseri walii yawahowiti pawamjimiru yomberi.
15 Shilii shatuwafundani ndo lifundu lya Mtua kuwera
twenga yatulikala, patusigala mpaka kwiza kayi kwa
Mtua, nakaka hapeni tuwalongoleri walii yawahowiti.
16 Toziya Mtua mweni hakizi kulawa kumpindi kwa
Mlungu pamuhera na amuli na lizigu lya ntumintumi
gwa kumpindi mkulu gwa Mlungu na miliu gwa
mbalapi lya Mlungu. Su walii yawahowiti pawamwamini
Kristu hawazyukisiwi huti. 17 Shakapanu twenga
yatulikala, mushipindi ashi hatujojiniri pamuhera na
womberi mumawundi kuliwona na Mtua kulyera, su
hatuweri mashaka goseri pamuhera na Mtua. 18 Su
mulitangi kuwera na moyu maweni mwenga kuitira
visoweru avi.

5 Walongu wayetu, kwahera toziya ya
kuwalembelera mashaka na shipindi shakulawira

shitwatira ashi. **2** Toziya maweni mwenga muvimana hangu. **25** Walongu wayetu, twenga viraajtuluwili weri kuwera lishaka lya Mtuwa halizi gambira kwa Mlungu. **26** Muwalamsiyi walongu woseri kwa shimpemu ntambu yakiza pashiru. **3** Wantu pawalonga, lilanguliru lya mafiliru. **27** Nuwalagalira mwenga kwa Kwana ponga na ulolera, uharibisiya haurawili vumu, litawu lya Mtuwa muwasomeri luhamba alu walongu gambira uvumu wa utama wa mdala yakawera na woseri. **28** Manemu ga Mtuwa gwetu Yesu Kristu yinda yakawera kala kulera mwana, su wantu hapeni gaweri pamuhera na mwenga.

wayitiri. **4** Kumbiti mwenga walongu mwamaluwindu ndiri, na lishaka ali lifiruwa ndiri kuwayizirani vumu gambira shimpemu ntambu yakiza. **5** Mwawoseri mwenga mwawananguta wa gulangala na wananguta wa paliwala, twenga twawantu ndiri wa pashiru ama wa luwindu. **6** Su natugonja mpota gambira wamonga ntambu yawatenda, kumbiti hatafiruwi tulikali masu na kulilewelera. **7** Yawagonja mpota, wagonja pashiru na yawalowera, walowera pashiru. **8** Kumbiti twenga twawantu wa paliwala na tufiruwa kulikolamlima, tufiruwa kuvala njimiru na mafiliru gambira nguwu ya chuma ya kushinga pashifuwa, na litumbiru lyetu lya ulopoziwu gambira kofiya ya shuma ya kushinga mтуwi. **9** Toziya Mlungu katusyaguliti ndiri twenga twagamiziwi na maya gakuwi, kumbiti kuwanka ulopoziya kuitira Mtuwa gwetu Yesu Kristu, **10** yakahowiti toziya ya twenga, ata patuwera wakomu ama tuhowa su twenga hatulikali pamuhera na yomberi pakizi kayi. **11** Su mulitendi kuwera na moyu na mulitangi maweni ntambu yamtenda vinu. **12** Walongu wayetu, tuwaluwani muwayupi ligoya walii yawatenda lihengu pakati penu, walii yawawalongoziya mwenga Mumtuwa na kuwafundiza mwenga, **13** muwapanani ligoya likulu na kuwafira toziya ya lihengu lyawu. Muweri na ponga pakati penu. **14** Walongu wayetu, tuwagambiranu muwaberiziyi wantu yawawera wapweri, muwatendi waweri na moyu wantu yawawera wagoyigoyi, na muwatangni wantu yawawera legilegi, muweri wantu wa kuhepelera. **15** Mloli muntu yoseri nakamwuzilira muyaguwi vidoda kwa vidoda, kumbiti mashaka goseri muliholi kuwatendera gaherepa wantu woseri. **16** Mnemeleri shipindi shoseri. **17** Mumluwi Mlungu pota kutoka, **18** na mlongi mayagashii Mlungu muntambu zoseri, aga ndo mafiliru ga Mlungu kwa mwenga kulikolerana pamuhera na Kristu Yesu. **19** Namumlema Rohu Mnanagala, **20** namuuzarawu ujumbi kulawa kwa Mlungu **21** kumbiti mpimi kila shintu, namleka shashiweriti shiheri, **22** na mulikali patali na kila ntambu zya ukondola. **23** Mlungu mweni gwa ponga, kawapunga nakamu mwenga muntambu zoseri na kaziloleri hweri rohu zyenu na myou na nshimba zyenu kutali na likosa lyoseri pakizaku kayi Mtuwa gwetu Yesu Kristu. **24** Yomberi yakawashema mwenga ndo mwaminika, hakatendi

2 Watesaloniki

1 Neni Paulu na Silwanu na Timotewu twankuwalembelera shipinga sha wantu yawamjimira Yesu aku Tesaloniki, wantu yawawera wa Mlungu yakawera Tati gwetu na Mtua gwetu Yesu Kristu. **2** Manemu na ponga ya Mlungu Tati gwetu na ga Mtua Yesu Kristu, gaweri pamuhera na mwenga. **3** Walongu wayetu, tufiruwa kulonga mayagashii Mlungu mashaka goseri toziya ya mwenga, toziya njimiru yenu yongereka nentu na kulfira maweni kwankwongereka. **4** Ndo mana twenga tulitumbira mwenga muvipinga vya wantu wa Mlungu yawamjimira Kristu, ntambu yamwendereya kujimira muntabika zyenu zoseri na mumagaziwu gampata. **5** Goseri aga gankulanguziya utoza yaukamilika wa Mlungu, su mwenga hamuweri na unakaka Muufalumi wa Mlungu, ndoweni kwa toziya yakuwi mwankutabika. **6** Mlungu hakatendi shiwtatira shiheri kulongolu kwakuwi, hakawawuziliri ntabika walii yawawatabisiya mwenga. **7** Na hakatupanani kwoyerwa twenga pamuhera na mwenga wantu yatugazika, shipindi Mtua Yesu pakaliwonisiya kumpindi kwa Mlungu pamuhera na wantumintumi wa kumpindi yawawera na makakala, **8** hakawatozi kwa kuwayasa mumbamba zya motu wantu woseri walii yawalementi Mlungu na walii yakashijimira ndiri Shisoweru Shiwigira sha Mtua Yesu. **9** Womberi hawatabiki muntabika ya mashaka goseri na kutulwa gweka kutali na ukwisa wakuwi mkulu, (*aiōnios g166*) **10** yomberi pakiza mulishaka lillii kuwanka ukwisa kwa wantu wakuwi wananganala na ligoya kulawa kwa woseri yawajimira. Mwenga viraa hamuweri wamwawu, toziya mijimira ujumbi ulii yatuwajegiriti. **11** Su twenga tuvaluwirani kwa Mlungu mashaka goseri, tumluwa Mlungu gwetu kawatendi makaliru gakawatenditii mlikalii. Na kawamemiziyi makakala gakuwi gatendi nfiru ya mwenga ya kutenda maheri na kumalira lihengu lyenu lya njimiru. **12** Twankuluwa hangu su litawu lya Mtua gwetu Yesu Kristu halikwiswi mngati mwenu, na mwenga mupati ukwisa kwa kuwera pamuhera nayomberi kulawirana na manemu ga Mlungu na Mtua gwetu Yesu Kristu.

2 Walongu, vinu nuwawankula mwenga, kwiza kwakuwi Mtua gwetu Yesu Kristu na kujojinirwa kwa twenga pamuhera, tulikali nayomberi. Tuvaluwani nentu, **2** namuhinginika kanongola mumoyi mwenu, ama namtendwa muweri na lyoga toziya itakulwa kuwera lishaka lya Mtua liza kala. Pamonga shiwtatira ashi shilawirana na patutungiti, ama

patubweriti ama luhamba lyalilongana kuwera lilawa kwatwenga. **3** Namjimira kupayirwa na muntu yoseri kwa ntambu yoseri illi. Toziya lishaka ali hapeni lizi kwanja ulii Ungondu mkulu ulawiri na ulii mwanalagiru yakalanguziyiti, mweni upeleru wakuwi ndo kuharabiswa nakamu. **4** Yomberi kalikuliziyi mweni kuusu kila shintu shawashiwona wantu kuwera ndo mlungu, ama shawashiguwira, su hakingiri na kulisaga mngati mwa numba nkulu ya Mlungu, pakafira mweni kuwera ndo Mlungu. **5** Hashi mulihola ndiri kuwera nuwagambiriti aga goseri shipindi panweriti pamuhera na mwenga? **6** Na mwenga mushimana shintu ashi shashimlewlera vinu, su ayu Mdoda Shipindi shakuwi shashifaa. **7** Pamuhera na hangu, Mdoda ayu yakafifikiti katenda lihengu vinu, kumbiti hakawoneki mpaka ulii yakamlewlera pakawusia. **8** Shakapanu Mdoda ulii pakalawira, kumbiti Mtua Yesu pakiza hakamlagi kwa pumula ya mlomu gwakuwi na hakamwagamiziyi kwa ng'ereng'eta ya kwiza kwakuwi. **9** Ayu Mdoda hakizi na makakala ga Shetani na kutenda kila ntambu ya mauzauza na makangashu ga kupayira, **10** na kutenda upayira wa kila ntambu kwa walii yawaweri muukumbu gwa kwagamira. Awa hawagamili toziya womberi wauwanka ndiri na kuufira unakaka ulii su walopoziwi. **11** Su Mlungu kawatula pasi pa makakala ga kwagamira, wajimira upayira. **12** Su woseri yawajimira ndiri unakaka kumbiti wasekelera vidoda, hawatozw. **13** Tufiruwa kungambira mayagashii Mlungu mashaka goseri toziya ya mwenga walongu, mwenga yamfirwa na Mtua, toziya Mlungu kawasyagula kwanjira kwanja mpati kulopoziva kwa makakala ga Rohu, mtendwi wantu wakuwi wananganala kwa moyu gwenu muunakaka. **14** Mlungu kawashemiti mwenga kuitira Shisoweru Shiwigira shatuwabweliriti, kawashemiti mupati kuwanka seemu yenu muukwisa wa Mtua gwetu Yesu Kristu. **15** Su walongu wayetu, mgangamali na kugalola weri mafundizu galii gatuwfunditi kwa mabweru getu na luhamba lwetu. **16** Tumluwa Mtua gwetu Yesu Kristu mweni na Mlungu Tati gwetu, yakatufiriti na kwa manemu gakuwi katupanana tuweri na nemiziwi ya mashaka goseri na litumburu liherepa, (*aiōnios g166*) **17** kunemiziwa myoyu ya mwenga na kuwagangamaziya su muwezi mashaka goseri kutenda na kutakula vyaviherepa.

3 Shakapanu, walongu wayetu mtuluwiri kwa Mlungu kuwera ujumbi wa Mtua wendereya kanongola kweneya na guwankwi kwa ligoya ntambu yauwera pakati pa mwenga. **2** Mluwi viraa su Mlungu katulopoziyi kulawa kwa wantu legilegi na wakondola,

toziya woseri ndiri yawawera na moyu kumjimira Mtuwa. 3 Kumbiti Mtuwa kaaminika, yomberi hakawagangamaziyi na kuwalolera kwa Mkondola ulii. 4 Na twenga twana litumbiru Mutuwa kuwera mwenga mtenda na hamwendereyi kutenda vitwatira vyatuwalagalira. 5 Mtuwa kailonguziya myoyu ya mwenga mumafiliru ga Mlungu na mukuhepelera yatupananwa na Kristu. 6 Walongu wayetu, twenga twankuwalagalira mulitawu lya Mtuwa gwetu Yesu Kristu, mulikali gweka na waamini woseri yawawera waleri na yawafata ndiri malagaliru gatuwapananiti. 7 Maweni mwenga muvimana kuwera mfiruwa kutenda ntambu yatutenditii twenga. Toziya twenga tuweriti ndiri wapweri patuweriti na mwenga, 8 tuliyiti ndiri shiboga kwa muntu yoseri pota ya kumpanana mpiya, kumbiti tutenditii lihengu kwa ukamala na ntabika paliwala na pashiru, su natuwera shisanka kwa muntu yoseri ulii pakati penu. 9 Tutenditii hangu, toziya ndiri tuwera uwezu wa kufira utanga wenu, kumbiti tufira kuwapanana shiranguziru hera su mtendi ntambu yatutenda. 10 Patuweriti pamuhera na mwenga tuwapananiti lilagaliru ali, "Muntu yoseri yakafira ndiri kutenda lihengu, nakaliya shiboga." 11 Twenga tupikanira kuwera wamu wenu wawera waleri, watenda ndiri shoseri pakati pa mwenga na kwana wantu waleri, na watenda ndiri shoseri, kumbiti waliingiziya muvitwatira yya wantu wamonga. 12 Kwa litawu lya Mtuwa gwetu Yesu Kristu twankuwalagalira na kuwaberiziya, walikali watendi lihengu lyawu su walii shiboga shashilawirana na lihengu lyawu. 13 Kumbiti mwenga mwawalongsu, namtoka kutenda gaherepa. 14 Handa muntu yoseri yakajimira ndiri shilii shatushilonga muluhamba alu, su mumtuli paweru muntu ayu, namtenda pamuhera na muntu ayu, su yomberi hakawoni soni. 15 Namumlola yomberi gambira mngondu, kumbiti mmuberiziyi yomberi gambira mlongu. 16 Mtuwa yakajega ponga kawapanani ponga mashaka goseri kwa kila ntambu. Mtuwa kaweri pamuhera na mwenga woseri. 17 Neni Paulu kwa liwoku lyangu namweni nemba malamsiwu aga, hangu ndo ntambu yandekera shilanguziwi mumahamba gangu goseri, ndo ntambu yanemba. 18 Manemu ga Mtuwa gwetu Yesu Kristu gaweri pamuhera na mwenga woseri.

1 Timotewu

1 Neni Paulu ntumintumi gwa Kristu Yesu kwa lilagaliru lya Mlungu Mlopoziya gwetu na Kristu Yesu litumbiru lyetu. **2** Nukulembera Timotewu yaguwera gambira mwana gwangu gwa nakaka munjimiru. Mlungu Tati gwetu na Mtuwa gwetu Kristu Yesu kakupanani gwenga manemu ga Mlungu na lusungu na ponga. **3** Gulikali aku Efesu, handa ntambu yanukuluwiti nentu panweriti nankugenda Makedoniya. Naaku guwaleweleri wantu walii yawafunda mafundu ga mpayu. **4** Guwagambiri nawakolerana na tambu hera za kupaya pamuhera na kuvimana matawu ga wambuyi yagahera upeleru. Na kugamana matawu gavuwa ga wambuyi, geni gajega likakatala hera, pota kuwanyawa wantu mulihengu lya Mlungu lyalimanika kwa njimiru. **5** Nfiru ya amuli ayi ndo mafiliru yagalawa munjimiru iherepa na kufira kusyagula gaherepa na moyu gwa gwehera vidoda. **6** Wantu wamu waleka njira kwa kugaleka aga na kuvigendera vitwatira vyavifaa ndiri. **7** Womberi wafira waweri wafunda wa Malagaliru ga Musa, kumbiti wavimana ndiri shawatakula ama galii gawagolokera. **8** Tuvimana handa Malagaliru ga Musa gaherepa, handa pakagatendera ntambu yaifiruwa. **9** Ntambu iraayi gufiruwa kulihola handa Malagaliru ga Musa gatulwa ndiri toziya ya wantu waheri, kumbiti gatulwa toziya ya wantu yawamega malagaliru ga Musa na wantu yawajimira ndiri na wantu yawamtira ndiri Mlungu na wana vidoda na wantu wananagala ndiri na yawamana ndiri njira ya Mlungu na wantu yawawalaga wamawu na watati wawu ama walaga woseri walii. **10** Malagaliru ga Musa gatulwa toziya ya wahumba na wapalu yawaligonja weni kwa weni na yawashwuza wantu na yawapaya na yawalilapia kwa upaya ama yamatenda shoseri sha kugenderana ndiri na mafundu ga nakaka. **11** Mafundu aga gapatikana Mushisoweru Shiwigira sha ukwisa wa Mlungu yakawera na matekeleru, ndogeni gampananitwi neni mpati kushibwera. **12** Mayagashii Mtuwa gwetu Kristu Yesu yakampananiti makakala, toziya ya lihengu lyangu. Nongamayagashi kwa kumona neni ndo mwaminika, kansyaguliti numtenderi. **13** Makashu neni nweriti mwigiranga na mtabisya na ndenditi ndewu, kumbiti Mlungu kamonera lusungu toziya nweriti ndiri na moyu, hangu nuvimanit ndiri shanweriti nankutenda. **14** Na Mtuwa gwetu kamupananiti manemu gakuwi gavuwa, kamupananiti njimiru na mafiliru gatuwera naga kwa mukuwera pamuhera na Kristu Yesu. **15** Utakula awu wanakaka nentu na ufaa

kujimilwa, Kristu Yesu kiziti pasipanu kuwalopoziya wantu yamatenda vidoda. Naneni nanavidoda nentu ya woseri, **16** Kumbiti Mlungu kamoniriti lusungu neni nweriti nana vidoda nentu ya woseri su Kristu Yesu kalanguziyi uhepera wakuwi woseri kwa neni, handa shilanguziwu kwa walii woseri hawamjimiru shapakanu na kwanka ukomu wa mashaka goseri. (aiōnios g166) **17** Vinu kwa Mfalumi gwa mashaka goseri, yakaweza ndiri kuhowa na yakawoneka ndiri, Mlungu gwa gweka, su na iveri ligoya na ukwisa mashaka goseri! Yina haa. (aiōn g165) **18** Mwanagwangu Timotewu, nukupanana lilagaliru ali toziya ya visoweru vya umbuyi wa Mlungu vyavikutakulira gwenga pamakashu. Guvitendi visoweru avi su guwezi kulikomanga ngondou iyerepa ya kulikomanga na ukondola, **19** Na gukamuli weri njimiru yaku na kuwera muntu wa kusyagula na kutenda yagawera gaherepa. Wantu wamonga waleka kutenda aga ata waguhalibiziya moyu gwawu. **20** Pakati pawu Himenayu na Alekizanda, ndoweni nuwapanani kwa Shetani, su wavimani nawamwigilanga Mlungu kayi.

2 Pamberi pa goseri, mmugambiri Mlungu gamfira. Mumluwi Mlungu na muwaluwiri wantu wamonga na mlongi mayagashii Mlungu toziya ya wantu woseri. **2** Muwaluwireni wafalumi kwa Mlungu, su tulikali makaliru gajji na ga ponga pamuhera na kumguwira Mlungu na mgenderanu mheri. **3** Kuluwa kwa Mlungu ashi ndo shitwatira shiherepa na shashimfiriziya Mlungu mlopoziya gwetu, **4** ndo yakafira wantu woseri walopoziwi na wawezi kuumana unakaka. **5** Toziya kwana Mlungu yumu hera, na kwana yumu hera yakawakolaniziya wantu na Mlungu, ndo ulii muntu Kristu Yesu, **6** yakalilavyiti mweni su kawakomboli wantu woseri. Awu uweriti ndo ulanguziwu wasokiti kwa shipindi pashisoka, handa Mlungu kafira kuwalopoziya wantu woseri. **7** Toziya ntumitwi neni nweri ntumintumi na mfunda gwa wantu yawawera ndiri Wayawudi su nuwubweri ujumbi wa njimiru na unakaka. Neni mpaya ndiri kumbiti ntakula nakaka. **8** Su poseri pamuliwona mumluwi Mlungu, nfira wapalu yamatenda yagamfiriziya Mlungu wanyasuri mawoku gawu pawaluwa pota maya ama likakatala. **9** Vira virii nuwafira wadala muweri na mahala mvali nguwu zyazijimilika palongolu pa wantu kwa kulilemba ndiri kwa ulembu wa malingisi ga kupota viri pota kwa vintu vya zahabu na lulu ama nguwu zya beyi nkulu. **10** Kumbiti kwa matendu gaherepa ntambu yaifiruwa kwa wadala yawalonga wankumtira Mlungu. **11** Wadala wafiruwa kulikala jii na kutenda ligoya shipindi sha pawalifunda shisoweru

sha Mlungu. 12 Kumbiti neni numulekiziya ndiri mdala kuwera na uwezu kufunda ama kumkolamlima mpalu, ga kwiza kwaku shipindi shashivuwa ndiri. 15 kafiruwa kalkali jii. 13 Toziya Adamu wamuwumbiti Kumbiti handa pankawa, su luhamba alu lukugambiri kwanja, na shakapanu Eva. 14 Na Adamu ndiri mgenderanu watufiruwa kuwera nawomberi munumba yakazyangitwi, kumbiti mdala ndo yakazyangitwi na kawera na vidoda. 15 Hata hangu, mdala hakalopolwi kuitiria kulera wana handa pakasigala munjimiru na mafiliru na unanagala na kulikala weri na wantu. 14 Nukulembera luhamba alu pawmweru na matumbiru ya Mlungu, sheni ndo shipinga sha wantu yawamjimiru Yesu yakawera mkomu, sheni ndo mpanda na shanjiru sha nakaka. 16 Kwahera mshashatiku goseri kuusu ukwisa wawuqubutulitwi, ya njira yatwenqa

3 Utakula awu wanakaka, muntu pakafira lihengu

• Iya kugolokera shipinga sha wajimira wa Kristu yakalolera vitwatira nya wantu, muntu ayu kafira lihengu liheropa. 2 Su muntu yakafira kulonguziya shipinga sha wajimira wa Kristu yakalolera vitwatira nya wantu, kaweri muntu yakahera shidoda shoseri na kafiruwa kaweri mpalu yakawera na mdala

yumu hera, yakalilewelera na yakagoheleka, kaweri muntu yakashemera wahenga na yakaweza kufunda. 3 Nakawera mlowera ama muntu gwa ng'ondu, kumbiti kaweri mnangala na muntu yakafira ponga, nakawera muntu gwa kufira mpiya nentu. 4 Kafiruwa kaweri muntu yakaweza kulonguziya weri kaya yakuwi na kuwatenda wananguta wakuwi waweri na ujimiria na ligoya lyoseri. 5 Su muntu yakaweza pdiri, kulonguziya kaya yakuwi bakawozzi bachi

ndiri kulonguziya kaya yakuwi, nakawezi hasni
kushilonguziya shipinga sha wantu yawamjimira Yesu?
6 Muntu yakaaminiti pakwegera nakatendwa kaweri
mlongoziya mushipinga sha wantu yawamjimira
kristu, nakiza kumema malingisi na kutozwa gambira
vyawamtoziti Mkondola. **7** Kafiruwa nentu kaweri
muntu yakapitawulirwa viherepa na wantu wawawera
Lutu, kumemba kaweri muntu yakuwi. Kita

kunja ya shipinga sha wantu yawamjimira Kristu, su nakiza kubeziwa na kuguwira mumgomuziwi gwa Mkondola. 8 Watanga mushipinga sha wantu yawamjimira Yesu, wafiruwa waweri wantu yawawera na ligoya nawawera wafyangu nawawera walowera nawawera na lumamatama ludoda lwa mpiya, 9 womberi wafiruwa kulola weri unakaka wa njimiru

munfiru iherepa. 10 Pamberi pa kusyagulwa kuwera watanga, womberi wafiruwa kujerwa huti na pawawoneka wahera likosa, su watendwi kuwera wantumini. 11 Viraa vili wadala wawu wafiruwa waweri na ntambu iherepa, nawawatakulira wayawu vidoda, yawailewelera na yawawera waaminika muvitwatira vyoseri. 12 Mtanga mushipinga sha yawamijima

Yesu, yomberi kafiruwa kaweri muntu yakawera na mdala yumu hera na yakaweza kuwalonguziya weri wananguta wakuwi na kaya yakuwi. 13 Toziya watanga walii yawatenda lihengu lyawu liherepa na wawenza kuwatenda wantu wamonga wawapikiniri, wawenza kutakula pota lyoga munjimiru yawu Mukristu Yesu.

14 Nukulembera luhamba alu pamwera na matumbira ga kwiza kwaku shipindi shashiuwa ndiri. 15 Kumbiti handa pankawa, su luhamba alu lukugambiri mgenderanu watufiruwa kuwera nawomberi munumba ya Mlungu, sheni ndo shipinga sha wantu yawamjimira Yesu yakawera mkomu, sheni ndo mpanda na ishanjiru sha nakaka. 16 Kwahera mshashatiku goseri kuusu ukwisa wawugubutilitwi, ya njira yatwenga ya kumguwira Mlungu Kalawiriti gambira mfanu gwa muntu, Kalanguziyitwi na Rohu Mnangala kuwera mjemirika kulongolu kwa Mlungu. Yomberi kawonekiti na wantumintumi wa kumpindi Na kabweriti pakati pa makabira goseri, Na kajimiriti poseri pasipanu Na katolitwi muukulu kugenda kumpindi kwa Mlungu.

4 Rohu Mnanagala katakula pota kufifa handa
mumashaka ga upeleru wantu wamonga hawayileki
ntumbiru, na wazijimiru rohu zya upaya na kufata
mafandu ga washamshera. 2 Mafundizu ga ntambu
ayi gaenezwu na wantu wampayu na wafyangu
weni awa uwezu wawu wa kusyagula gaherepa ama
gadoda uhalibisiwa gambira shintu shashilunguliti
mumotu. 3 Wantu awa wankufunda kuwera vidoda
kuliyuga, na wankuwalewelera wantu kuliya viboga
tunga. Kumbiti. Mlungu kawumbiti viboga avi su

tunga. Kumbi Miduru kawumbiti viboga avi, su walii waweri wawamtumbira Mlungu na kuumana unakaka, waviliy na kulonga mayagashii. 4 Toziya kila shintu shakashiwumbiti Mlungu ndo shiherepa, na kwahera shakulemwa handa pashwankwa kwa mayagashii, 5 toziya shisoweru sha Mlungu na kuluwa vipunga shintu ashi shijimiliki kwa Mlungu. 6 Hande nequvugambira wajimira wa Kristu malagelui

Handa paguwagambira wajimirwa Kristu malagaliru aga, haguweri ntumintumi muheri gwa Kristu Yesu, pagwendereya kukula shirohu kwa visoweru nya moyu na mafundu ga unakaka gagugafata. 7 Kumbiti gulekani na tambu zya upayira zyazitungitwi gulifundi kulikala makaliru ga kumtira Mlungu. 8 Mazoezi ga nshimba gawera na mana yakuwi,

kumbiti kulikalika kwa kumfirizya Mlungu kufaa nentu, toziya gatupanana lagilu lya makaliru ga vinu na galii gagiza. 9 Utakula awu wanakaka nentu na ufaa kujimirwa. 10 Twenga twankulitabisya na kugangamala, toziya tumtumbira Mlungu yakawera mkomu, na yakawera Mlopoziya gwa wantu woseri na wallii yawamjimira. 11 Guwalagaliri na kuwafundiza

vitwatira avi. 12 Nagujimira mutu yoseri kakubeziyi
toziya gwenga gwa mntemba, kumbiti gugangamali
guweri mfanu kwa wantu wawajimira, mukutakula
lkwaku na mumakaliru gaku na mumafiliru gaku na
munjimiru na mumakaliru gaherepa. 13 Mashaka
goseri gwendereyi kuwabetulira wantu paweru

Malembu Mananagala na kuwaberizya na kuwafunda kufiriziwa kulonga. **14** Su nfira wakenja wahinga mpaka paniza. **14** Naguleka kutendera lifupu lya wayugwi, wiwuli wana na kulosera weri numba zyau Kristu mngati mwaku, lyaguwankiti kwa umbuyi wa Mluntu na kwa kutulilwa mawoku na wazewi wa shipinga sha wantu yawamjimira Yesu **15** Guliholi wamonga waleka njira ya Mluntu na kumgendra weri toziya vitwatira avi na lihengu lyaku ntambu Shetani. **16** Kumbiti handa mawu yoseri Mkristu kana lyaliyongereka su kila muntu kawoni gagugatenda. **16** walongu weni ndo wakenja yawehera utanga nakaka, Guliloli weri gumweni pamuhera na mafundu gaku. yomberi kafriruwa kuwatanga toziya nakashilekera Gwendereyi kugatenda aga toziya pagutenda hangu, shipinga sha wantu yawamjimira Yesu lihengu ali lyahu galilopoziyi gumweni na walii yawakupakinira.

5 Nagumkalipira muntu mzewi, kumbiti kumgambiri mpolimpoli gambira Tati gwaku. Muwatenderi wantemba gambira walongu waku, **2** wadala wazewi guwagambiri handa mawu gwaku, na wahinga gambira muhasha gwaku, mumakaliru gaherepa. **3** Guwanapani ligoya wakenja yawehera ntangiru yoseri. **4** Kumbiti mkenja yakaweriti na wana ama wazukulu, womeri wafiruwa kwanja kulifunda kutenda shawafiruwa yawamjimira Mluntu kwa kaya zyau weni na hangu wawatenderi maheri walera wawu na wambuyi wawu gambira galii gawawatendiriti womeri kwanja, toziya shitwatira ashi shiherepa palongolu pa Mluntu. **5** Mdala mkenja yakahera muntu gwa kumtanga nakaka, kamkulira Mluntu litumbiri lyakuvi kusali na kumluwa Mluntu kumtanga pashiru na paliwala. **6** Kumbiti mkenja yakasinda kulilewelera muvitwatira vya kulinemeziya nentu ayu gambira kahowa, tembera kangali mkomu. **7** Guwanapani vira Malagaliru aga, su wantu wamonga nawawawona watenda gaherepa ndiri. **8** Kumbiti handa muntu kawalolera ndiri walongu wakuvi, ndo walii wa ukaya kwakuvi, su muntu ayu kayilema njimiru, na kadoda nentu kuliku muntu yakajimira ndiri. **9** Nagumwongelera mkenja yoseri yakenifikasi vinja malongu sita nawamwingizya muwalangwa ya wakenja. Kayi kiweriti kayugwa mala yimu hera, **10** na kaweri na zyuma ziherepa mumakaliru, yakawaleriti wana wakuvi weri, yakawashemiriti wahenga ukaya kwakuvi, kawanaviyiti magulu wantu wa Mluntu na kawatangiti wantu wana ntabiku na yakalilaviyi kutenda vitwatira viherepa vivuwa. **11** Kumbiti naguwalembisya wakenja wahinga toziya handa lumamatata lwatu lwa nshimba paluwera livuwa na makakala kuliku kulilaviya kwatu kwa Kristu, hawafiri wawayugi kayi, **12** na hawawoneki wanakikosa kwa kuleka lipatanu lyatu lya kwanja. **13** Wakenja gambira awa wanja kuwera waleri pawayerayera numba na numba, shashidoda nentu ndo shawanja kuwatakula wantu makondola, na kuliyingizya muvitwatira vya wantu wamonga, agawu pawalonga vitwatira vyangali su wankondu wetu nawapata lupenyu vya kulonga vitwatira vikondola kwa twenga. **15** Toziya wakenja shipinga sha wantu yawamjimira Yesu **16** Guliholi wamonga waleka njira ya Mluntu na kumgendra weri toziya vitwatira avi na lihengu lyaku ntambu Shetani. **16** Kumbiti handa mawu yoseri Mkristu kana lyaliyongereka su kila muntu kawoni gagugatenda. **16** walongu weni ndo wakenja yawehera utanga nakaka, Guliloli weri gumweni pamuhera na mafundu gaku. yomberi kafriruwa kuwatanga toziya nakashilekera Gwendereyi kugatenda aga toziya pagutenda hangu, shipinga sha wantu yawamjimira Yesu lihengu ali lyahu galilopoziyi gumweni na walii yawakupakinira.

6 Wamanda woseri wafiruwa kuwagoya watuwa wawu, su nakuwera na toziya ya wantu kulihiigilanga litawu lya Mluntu na kubeyira mafunda getu. **2** Wamanda weni watuwa wawu ndo wantu yawamjimira Yesu nawawabeziya toziya wawaholera womeri ndo walongu wayawu. Pambeli pakuri, wafiruwa kuwatendera viherepa nentu, Kumbiti wafiruwa kuwatendera weri nentu, toziya awa wawapata ulunda kulinginirana na lihengu lyatu ndo wajimira weni wawafira. Gufiruwa kufunda na kubwera vitwatira avi. **3** Handa muntu yoseri yakafunda mafundu gamonga, nayomberi kajimira ndiri visoweru vya nakaka vya Mtua gwetu Yesu Kristu na mafundu mumakaliru ga kumfiriziya Mluntu, **4** yomberi kamema

malingisi na wala kashimana ndiri shintu. Yomberi ndo shipindi shashisoka. **20** Timotewu, gushikoleri weri yakafira likakatala na ndewu kwa visoweru vyahera na shirii shagupananitwi. Gulishapiri matakuziyanu ga haga gajega weya na ndewu na umatu na mayigilangu madoda na ukakatala wa shizygizyigi wa shirii na kupayirana, **5** na likakatala lyangali kuwera na shawashema wantu wamonga “Umana,” Kumbiti upereru wa wantu weni mahala gawu gaperiti, weni umana ndiri. **21** Toziya wamonga wajimira wawera na wahera kayi unakaka. Ndo walii yawalihola handa umana wa mpayu, kulawirana kwakuwi wahagamiziya kutenda lihengu lya Mlungu ndo njira ya kulipatira njimiru. Nuwafilireni mwawoseri Maheri ga Mlungu. ulunda. **6** Kutenda ntambu yakafira Mlungu pamuhera Maheri ga Mlungu gaweri pamuhera na mwenga. na kutosheka kwana mota nkulu. **7** Toziya tujega ndiri shintu mupasipanu wala tuweza ndiri kuwuya na shintu. **8** Kumbiti handa patuwera nashi shiboga na nguwu, tufiruwa tutosheki navi. **9** Kumbiti walii yawafira kuwera walunda waguwira mumajera na mgomiziwu, na mumamatama ya uzigizigi yaujega kutenduwa guwakwega mukuguwa na uharabisiya. **10** Toziya kufira mpiya nentu ndo shanziru sha ukondola woseri. Wantu wamonga wafiriti nentu kupata mpiya ata wayerayera kutali na njimiru, na wayitenduziya myoyu yawu kwa hinginika nkulu. **11** Kumbiti gwenga muntu gwa Mlungu, gulikali kutali na vitwatira avi vya ukondola. Gutendi galii yagakutenda gujimiriki kwa Mlungu na gakumfirizya Mlungu na ujimira na ufiru na uehepelera na unanaga. **12** Gutendi ngangamalu kugakanka majeru muujimira gwakalipanani lifupu lya ukomu wa mashaka goseri lyagushemilitwi shipindi pagujimiriti njimiru yaku palongolu pa wakapitawu wawa. (aiōnios g166) **13** Nukulagalira kulongolu kwa Mlungu yakavipananiti ukomu vintu vyoseri, na kulongolu kwa Kristu Yesu yakalavyiti ukapitawu wa unakaka kulongolu kwa Pontiu Pilatu, **14** nukulagalira gugakoli malagaliru aga pota likosa na kugajimira kwa kwaminika mpaka lishaka Mtua gwtetu Yesu Kristu pakalawira. **15** Kulawira kwakuwi hakutendeki shipindi shashifaa shitulitwi na Mlungu mpetelwa na yakawera mkolamlima gwa gweka, Mfalumi gwa wafalumi na Mtua gwa watuwa. **16** Yomberi gweka yakuwi kalikala mashaka goseri muulangala gweni kwahera muntu yakawenza kugusegelera. Kwahera muntu yakamwoniti ama kwahera muntu yakaweziti kumwona. Kwa yomberi liweri ligoya na makakala gamashaka goseri! Yina haa. (aiōnios g166) **17** Guwalagaliru wantu yawawera walunda muvitwatira vya makaliru ga vinu, nawalibinda ntumbiru lyawu muulunda ya vintu vyakultimbira ndiri. Kumbiti wamtumbiliri Mlungu yakatupanana vintu vyoseri kwa uvuwa toziya tunemelerwi navi. (aiōn g165) **18** Guwalagaliru watendi Maheri, waweri watenda mafiliru gaherepa gavuwa, naweri wakalamuka na waweri kala kukolerana na wamonga ulunda wawu. **19** Kwa kutenda hangu hakuwatangi kupata ukomu wa mashaka goseri handa vilii muntu hakalijojiniliri vintu vivuwa havimtangi

2 Timotewu

1 Neni Paulu, Mlungu kafiriti kuntenda ntumintumi gwa Kristu Yesu su nuwubweri ukomu wa mashaka goseri watulagiliritwi mukulikolerana pamuhera na Kristu Yesu. **2** Nukulembera gwenga Timotewu yaguwera gambira mwana gwangu yanukufira, nukufilira manemu na lusungu na ponga kulawa kwa Mlungu Tati na Mtuwa gwetu Kristu Yesu. **3** Mayagashii Mlungu mweni yanumtendera kwa nfiru iherepa ntambu yawatenditi wazewi wangu, nonga mayagashii kila panukuhola mukuluwa kwangu pashiru na paliwala. **4** Nugahola masozi gaku na nfira nentu kukulola, nweri na nemeleru nentu. **5** Nuyihola njimiru yaku ya nakaka, njimiru yayiweriti mubibi gwaku Loisi na mumawu gwaku Euniki. Nana unakaka handa gwenga gwanayi vulaa. **6** Ndo nukuholizya gulitendi lifupu lyagupananitwi na Mlungu liweri na makakala nentu lifupu ali lyagwankiti shipindi panukutuliriti mawoku. **7** Toziya Rohu yatupananitwi na Mlungu yomberi katutenda ndiri tuweri na lyoga, yakatutenda tuweri na makakala na mafiliru na kulilewelera. **8** Su naguwona soni kuwagambira wamonga visoweru vya Mtuwa gwetu, kayi naguwona soni toziya ya neni yanwera mushibetubetu toziya ya Mtuwa gwetu Kristu Yesu. Kumbiti gutendi pamuhera na neni muntabika toziya ya Shisoweru Shiwigira, kwa makakala gagupananitwi na Mlungu. **9** Yomberi katulopoziyti na kutusHEMA tuweri wantu wakuwi mweni, toziya ndiri ya matendo na mafiliru getu gaherepa, kumbiti toziya ya nfiru yakuwi mweni na manemu gakuwi. Katupananiti manemu aga kwa njira ya Kristu Yesu pamberi pa kunyawa pasipanu. (aiōnios g166) **10** Kumbiti igubutulwa kwtwenga vinu kwa kwiza kwakuwi Mlopaziya gwetu Kristu Yesu. Yomberi kaagamaziya makakala ga kuhowa na kwa njira ya Shisoweru Shiwigira na kuwulaviya ukomu wawehera na kufuwa. **11** Nsyagulitwi neni nweri ntumintumi na mfunda na kuwabwelera wantu Shisoweru Shiwigira, **12** na neni ntabika toziya ya avi. Kumbiti nankali nahera soni nentu toziya nummania ulii yanumjimiriti, kayi nana nakaka handa yomberi hakashiloleri shirii shakanupiti, mpaka lishaka lya uperuru. **13** Gugakoleri weri mafundu galii ga nakaka ganukufunditi na gusigali munjimiru ayi na aga ndo mafiliru getu mukuwera pamuhera na Kristu Yesu. **14** Shitwatira shirii shiherepa shagupananitwi gushikoleri kwa makakala ga Rohu Mnangala yakalikala mngati mwetu. **15** Ntambu yaguvimana, wantu woseri wa lushi Iwa Asiya wandeka, pakati pawu

kwana Figelu na Herimugen. **16** Mtuwa kawawoneri lusungu kaya ya Onesifori, toziya mala zivuwa kanemelezyiti mmoyu, kayi kawona ndiri soni toziya nweriti mshibetubetu, **17** kumbiti shakapanu pakasokiti Rumi, kanjiti kunsakula kwa kugangamala mpaka kamona. **18** Mtuwa kamwoneri lusungu mulishaka lya uperuru! Na gwenga guvimana weri gavuwa gakantendiriti kulii Efesu.

2 Su gwenga mwana gwangu gugangamali muuheri wa Mlungu watupanananwa kwa njira ya kuwera pamuhera na Kristu Yesu. **2** Gutoli mafundu galii gagupikaniriti panugabwera kulongolu kwa wakapitawu wawuwa, guwapanani wantu wawajimirika, walii yawavimana ntambu ya kuwafunda wamonga. **3** Gugangamali muntabika gambira shonta mjimirika gwa Kristu Yesu. **4** Shonta pakawera mung'ondu kalyingiziyi ndiri muvitwatira vya mashaka goseri, katendi vitwatira vya ng'ondu su kamfiriziyi mkulu gwa mashonta. **5** Viraa vilii muntu yoseri yakatuga mbiru kaweza ndiri kukanaka na kupananwa lifupu lya kukanaka handa pakajimira ndiri malagaliru ga madingu. **6** Yakalima mweni katenditi lihengu likamala kafiruwa kaweri gwa kwanja kwanka mabenu. **7** Guliholi aga gantakula, toziya Mtuwa hakakupanani makakala gakuvimana kila shintu. **8** Gumholi Yesu Kristu yakazyukusiyiti, yakaweriti gwa lukolu Iwa Dawudi, ntambu yashilonga Shisoweru Shiwigira yanushibwera, **9** hangu ntabika na ntawalilwa minyololo gambira mtenda makondola. Kumbiti Shisoweru sha Mlungu shitawika ndiri minyololo. **10** Hangu nankuhapelera muvitwatira vyoseri toziya ya wantu wawasaguliti na Mlungu, su womberi viraa wanki ulopoziya wawupananwa kwa njira Kristu Yesu weni kajega ukwisa wa mashaka goseri. (aiōnios g166) **11** Utakula awu wanakaka, "Handa tuhowiti pamuhera na yomberi, Hatulikali viraa pamuhera nayomberi. **12** Patwendeleya kuhepelera, Hatukolimlima pamuhera na yomberi viraa. Handa patumlema yomberi, Na yomberi hakatulemi twenga. **13** Handa patusinda kuwera wajimirika, Yomberi hakasigali mjimirika mashaka goseri, Toziya yomberi hapeni kagalambuli galii gakalonga." **14** Su guwahliziyi wantu waku vitwatira avi na kuwaberizya kulongolu kwa Mlungu waleki ndewu ya visoweru. Ukakatala awu utanga ndiri, su ujega uhalibisia mkulu kwa walii yawapikanira. **15** Gugangamali kulilanguziya kuwera mjimirika palongolu pa Mlungu gambira mtenda lihengu mweni yakawona ndiri soni toziya ya lihengu lyakuwi mweni yakafunda weri shisoweru sha nakaka. **16** Gulikali kutali na visoweru vyavimfirizya ndiri Mlungu na

nya shizygizyigi, toziya geni gongera kuwatenda hawingiri numba zya wantu nakuwazyanga wadala wantu waweri kutali na Mlungu. 17 Mafundu ga su wawapikiniri womberi. Wadala awa ndo walii ntambu ayi ndo handa lilonda lyalikula kanongola wazygizyigi yawamemiti vidoda na kulonguziwa na kuliya nshimba. Pakati pawu yawafunditi aga na limatata lya kila ntambu. 7 Wadala awa weni ndo Himenayu na Filetu. 18 Womberi wapotoka wajera nentu kulfunda kumbiti kwa ntambu yawawera nentu na unakaka, wayihalibisiya njimiru ya wantu wavezi ndiri kugafikira malifa ga nakaka. 8 Wantu wamonga mushashatiku pawalonga handa uzyukisia awa walema unakaka gambira Yane na Yambre watuhepelera utendeka kala. 19 Kumbiti unakaka ntambu yawasinganiti na Musa wantu awa mahala wa Mlungu uweriti ungagamala gambira libuwi lya gawu gahalibisiwa na walemta toziya njimira yawu lyanjiru, visoweru avi vilembwa panani pakuwi. "Mtuwa ya mpayu. 9 Kumbiti hapeni wadahi kwendeleya kawamana walii yawaweriti wakuwi," Na "Kila muntu nentu toziya ungalimahala wawu hauwoneki kwa yakalishema handa yomberi ndo gwa Mtua na woseri. Gambira ntambu yaiweriti kwa ashina kaleki ukondola." 20 Mngati munumba nkulu, mwana Yane na Yambure. 10 Kumbiti gwenga gugamana mabakuli na vyombu nya kila ntambu, vyamonga mafundu gangu na magenderanu gangu na mafiliru nya vinyawitwi kwa mabuhi ga mpiya na zaabu nya gangu mumakaliru na ujimira waneni na uhepelera kutendera mahengu ga gweka, vyamonga vyombu nya waneni ufira waneni na ugangamala waneni, 11 mitera na vyombu nya ukaka vyakutendera mahengu ntabika na tabu yaneni. Guvimana vitwatira vyoseri ga mashaka goseri. 21 Su handa muntu pakalipunga vyavilawiliti kulii Antiokiya na Ikoniu na Listira, kwa kulitula kutali na vitwatira nya ukondola woseri, Ntabiku ayi yahepeleriti nentu na Mtua kanopoziyiti hakaweri handa shitenderu sha kutendera lihengu mugoseri. 12 Na muntu yoseri yakafira kulikala lya gweka toziya kusyagulwa na kamfirizya Mtua makaliru ga kumtira Mlungu, mukuwera pamuhera gwakuwi na kawera kala kwa kila lihengu liherepa. na Kristu Yesu, hawamtabisivi. 13 Kumbiti wantu 22 Gukali kutali na lumamatama lya untemba, gufati wakondola na wadeta hawongeleki muukondola yagamfirizya Mlungu na njimiru na mafiliru na ponga nentu, pawawazyanga wamonga na kuzyangwa pamuhera na wantu woseri yawamluwa Mtua kwa na wamonga. 14 Kumbiti gwenga gulikolerani moyu gwaguherepa. 23 Gulikali kutali na makakatala muunakaka wa vitwatira virii vyagufunditi na kuvijimira ga uzigizigi na ungali mahala, guvimana handa nakamu. Guwamana walii yawaweriti wafunda aga gajega ndewu. 24 Su ntumintumi gwa Mtua waku, 15 na guliholi handa kwanjira uwana waku nakalirewa. Kafiruwa kaweri mnanaga kwa wantu gugamana Malembu Mananagala, geni gaweza woseri, na Mfundu kaherepa na mhepelera. 25 Mweni kukupanana luhala lwalujega ulopoziya kwa njira ndo mnanaga pakawaberizya wasingani wakuwi, ya njimiru Mukristu Yesu. 16 Malembu Mananagala toziya Mlungu mekawapanani lupenyi lya kuleka goseri galembwa kwa ulongoziya wa Mlungu na vidoda vyawu, na kuumana unakaka, 26 kwa njira gaherepa mukufundira unakaka, kuberizya na ayi kaweza kuvimana kulipota mumgomuziwi gwa kuwabera kutenda vikondola na kuvalonguziya mkondola gwakawagomuziyyiti na kutenda wagajimiri wantu walikali makaliru yagamfirizya Mlungu. 17 Su, mafiliru gakuwi.

3 Guliholi handa, mumashaka ga upereru, hakuweri shipindi sha kutabika. 2 Wantu hawaweri wankulifira weni na wana lumamatama lwa mpiya na weni kulizuma na weni malingisi na yawahigiranga, 4 Nukulagalira kulongolu kwa Mlungu na kulongolu kwa Kristu Yesu yakawatoza wakomu na yawahajimira ndiri walera wawu na viraat virii yawahowa na hakizi kuwera mkukola mlima pakawera wantu wakondola. 3 Hawalawili wantu yawahera Mfalumi, 2 gwendereyi kushibwera Shisoweru nfiru mumoyu mwawu na yawahera lusungu na sha Mlungu, guweri kala mushipindi shiherepa wasonguziya na yawalilewelera na yawkalipa na ama mushipindi shiherepa ndiri. Gukalipiri na yawafira ndiri Maher, 4 hawaweri wagalambuka guberiziyi na kuwatula moyu wantu paguwafunda na yawalishera ndiri na wanamtiti na yawafera kwa uhepelera woseri. 3 Hashizi shipindi wantu kulifirizya weni kuliku kumfira Mlungu. 5 Palongolu hawalemi kugapikanira mafundu ga nakaka, kumbiti pa wantu hawawoneki handa wantu yawamtira hawafati lumamatama lyawu weni pawalijoinira Mlungu, kumbiti wagalema makakala gakuwi. Gulikali wafunda wawuwa kwa kuwagambira vitwatira vilii kutali na wantu awa. 6 Wantu wamonga muwalii hera vyeni makutu gawu gawawa kufira kupikinira.

4 Hawalemi kuupikanira unakaka, hawagalambukili tambu za upayira. 5 Kumbiti gwenga guliloleri weri muvitwatira vyoseri, guhepelery muntabika na gutendi lihengu lyaku lya kushibwera Shisoweru Shiwigira na gumaliliri untumini waku. 6 Toziya shipindi sha nen i sha kuhowa shapakwegera na mwazi gwangu hagwitiki gambira watambika wa Mlungu ntambu yawitilira shijungu sha divayi kulongolu kwa Mlungu. 7 Nuyitula weri njimiru, gambira muntu yakatenda weri mumbiru nuzimalira mbiru zoseri. 8 Na vinu isigala hera kumpananwa lifupu lya makaliru ga kumfirizya Mlungu, ljeni ndo lifupu Mtuwa, Mtoza gwa kumfirizya Mlungu, hakampanani nen i lishaka lillii na nen i hera ndiri, su na walii woseri wawahepelera kwa hamu kulawa kwakuwi. 9 Gutendi kanongola kwiza kwaneni pakwegera, 10 Dema kavifira vitwatira nya pasipanu, kandeka na kagenda Tesaloniki. Kiresika kagenda Galatiya na Titu kagenda Dalimatiya. (aiōn g165) 11 Luka gweka yakuwi ndo yakawera panu pamuhera na nen i. Gumtoli Mariku gwizi nayu, toziya hakawezi kuntanga mulihengu lyangu. 12 Numtuma Tukku kulii Efesu. 13 Shipindi pagwiza gunjegeri likoti lyangu lanulirekiti kwa Karipu kulii Trowa, vulaa gunjegeri nentu vintola virii vyawanyawiti kwa lukuli. 14 Mhaku ulii yawamshema Alekizanda kantendera makondola gavuwa, Mtuwa hakampanani kulawirana na galii gakantendiriti. 15 Muliloleli weri na yomberi, toziya kasinga kwa makakala visoweru nya twenga. 16 Shipindi sha kwanja pandavyiti ukapitawu wangu, kwahera muntu yakagolokiti kuntanga, woseri wandekiti. Numuluwa Mlungu nakawawalangira madoda kwa shitwatira ashi. 17 Kumbiti Mtuwa kantangiti, kamupananiti makakala ga kushibwera Shisoweru Shiwigira shoseri, su wantu yawawera ndiri Wayawudi wapati kupikinira. Naneni nopoziwitvi mukuhowa gambira kulawa mumlomu mwa simba. 18 Mtuwa hakandopoziyi kulawa muvitwatira vyoseri vikondola, na kuntula weri mpaka muufalumi wakuwi wa kumpindi. Kwa yomberi uweri ukwisa mashaka goseri. Yina haa. (aiōn g165) 19 Gumlamusiyi Prisila na Akula, pamuhera na kaya ya Onesifori. 20 Erastu kasigaliti Korintu na numulekiti Tirofimu kulii Miletu toziya kaweriti mlweri. 21 Gutendi kanongola kwiza pamberi pa shipindi sha mpepu. Ebulu na Pudi na Linu na Klaudiya pamuhera na woseri wajimira wa Kristu wankulamsiya. 22 Mtuwa kaweri pamuhera na gwenga. Maheri ga Mlungu gaweri pamuhera na mwenga.

Titu

1 Neni Paulu, ntumintumi gwa Mlungu na ntumintumi gwa Yesu Kristu. Neni nsyagulwa kuinyawa njimiru ya wasyagulwa wa Mlungu na kuwalonguziya waumani unakaka wa makaliru ga kumfiziya Mlungu, **2** Iweni liyanjiru Iwakuwi ndo litumbiru lya kupata ukomu wa mashaka goseri. Mlungu yakalonga ndiri mpayu, katugambiriti kala ukomu awu pamberi pakwanjira kila shintu, (aiōnios g166) **3** na shipindi shashifiriziwitwi pashisokiti kaulanguziya mushisoweru shakuwi. Neni wanupiti shisoweru ashi nushibweri kulawirana na Lilagaliru lya Mlungu, Mlopoziya gwetu. **4** Nukulembera gwenga Titu, yaguwera gambira mwana gwangu gwa nakaka munjimiru gwatutendaga pamuhera. Nukufilira uheri wa Mlungu na ponga kwa Mlungu Tati, na Kristu Yesu Mlopoziya gwetu. **5** Nukulekiti mushisiwa sha Kireti gutendi weri vitwatira nya mafundu yagasigaliti, na kuwasyagula wazewi walongoziya mushipinga sha yawajimira Kristu mukila lushi. Guliholi ganakulagaliriti, **6** mzewi mlongoziya gwa shipinga sha wajimira wa Kristu kafilewu kuwera muntu yakatakulwa madoda ndiri, **7** Toziya mzewi waveriti na ulewelera na makaliru mananagala, mlongoziya gwa shipinga sha wajimira wa Yesu yakalolera vitwatira nya wantu ndo mgolokera yawaapikanira wapalu wawu, su shisoweru sha gwa lihengu lya Mlungu, kafiruwa kuwera muntu Mlungu nawashigilanga. **8** Vilaa vilii, guwagambiri yakatakulwa madoda ndiri na wamonga. Yakahera wantemba wafiruwa walileweleri. **9** Na gwenga shikwimba na maya gapakwegera na mlowera na gufuruwa kuwera mfanu gwa matendu Maher, kayi mndewu ama muntu yakalipanana ulunda kwa njira gugakoleri na gugajimili galii gagufunda. **10** Visoweru ya soni. **11** Kafiluwa kaweri muntu yakawashemera wantu na yakafira Maher na yakanenda yagamfiriziya su wangondu waku waweri na soni pawapata Mlungu na katendi vitwatira ntambu yaifiruwa na ndiri shoseri shidoda sha kutakula kwa twenga. kaweri mnanagala na yakalilewelera. **12** Kafiluwa **13** Guwagambiri wamanda wafiruwa kuwapikinira kakoli uweri shisoweru shirii sha ujimirika gambira ntambu yagufunda. Su kawezi kuwapanana moyu wamonga kwa mafundu ga nakaka. Na kugalaviya paweru madoda ga walii yawasinga mafundu aga. **14** Toziya, kwana wantu wawuwa, hasa walii wawalawiti yuzigizigi wawu. **15** Kwa ntambu yoseri ilii mpaka kuvinyamaziya visoweru vyawu, toziya wavuluvutira kaya yoseri kwa kufunda vitwatira vyawafiruwa ndiri kufunda, watenda hangu kwa nfiru idoda ya kulpipana ulunda wa mpiya. **16** Ata yumu gwa wambuyi wawu, nayomberi viraanndo Mkreti, kalongiti, "Wakureti wa Mlungu Mkulu na Mlopoziya gwetu Yesu Kristu.

watakulaga upayira mashaka goseri, ndo gambira wang'ongolu wadoda, walwaliya na waleri!" **13** Na yomberi kapitawuliti nakaka. Su kwa hangu gufiliziwa guvakalipili nentu, su waweri na njimiru ya nakaka. **14** Nawaendereya kuzikolera ntambu hera zya Shiyawudi na malagaliru ga wantu yagalawira kwa wantu yawaulemiti unakaka. **15** Kila shintu ndo shinanaga kwa wantu wananaga, kumbiti kwahera shoseri shashiweru unanaga kwa walii yawadodoziytwi na yawajimira ndiri, toziya mahala gawu na uwezu wawu wa kusyagula Maheri ama madoda gahalibisiwa. **16** Wantu gambira awa walitumba handa wamumana Mlungu, kumbiti kwa matendu gawu wamlema. Ndo wantu wa ngalaliru nentu na wantu wawapikanila ndiri, wafaa ndiri kutenda shiwtatira shoseri shiherepa.

2 Kumbiti gwenga gufuruwa kubwera vitwatira nya vilinganira na mafundu ga nakaka. **2** Guwagambiri wazewi wapalu waweri na ulewelera, waweri na luhalu na wagoya, yawagolokiti munjimiru yawu, muufiru na uepelera. **3** Vilaa vilii guwagambiri wadala wazewi watendi vitwatira nya vimfiriziya Mlungu. Wafiruwa ndiri kuwera wasonguziya, nawawera walowera, kumbiti wafiruwa wafundi vitwatira viheri. **4** Kwa njira ayi hawawezi kuwafunda washina mawu wahinga wakuwi wafiruwa kuwera wajimira wa Kristu nawawera kuwfira wapalu wawu na wananguta wawu, **5** njuguluru na yawaapikanira wapalu wawu, su shisoweru sha gwa lihengu lya Mlungu, kafiruwa kuwera muntu Mlungu nawashigilanga. **6** Vilaa vilii, guwagambiri yawaapikanira wapalu wawu, su wangondu waku waweri na soni pawapata Mlungu na katendi vitwatira ntambu yaifiruwa na ndiri shoseri shidoda sha kutakula kwa twenga. Kumbiti wafiruwa kulangaziya handa womberi ndo waheri na waminika mashaka goseri, kwa mafiliru Toziya, kwana wantu wawuwa, hasa walii wawalawiti gawu goseri, su wagapatili zyumi iherepa mafundu kulawa munjira ya Shiyawudi ya kumfata Mlungu na gawu goseri, su gagubutulwa su gajegi ulopozia kuleka ukondola woseri na matamata zya pasipanu, tuweri na kuiliewelera, tulikali makaliru yagafiruwa na kutenda galii yagamfiriziya Mlungu pasipanu vinu, (aiōn g165) **13** patuwera twankuhepera lishaka liii lya teklera lya litumbiru, shipindi pashilawira ukwisa

14 Yomberi kalilaviya mweni kwajili ya twenga su nenii wakulamsiya. Guwalamsiyi wajimira wayetu katukomboli kulawa muudoda woseri na kututenda yawatufira mukujimira. Maheri ga Mlungu gaweri tuweri wantu waherepa yawawera wakuwi mweni, pamuhera na mwenga.

wantu yawawera na lumata lwa kutenda maheri. 15

Su, gufundu wantu vitwatira avi na gutenderi uwezu waku woseri paguwatula moyu na kuwaberiziya wantu waku yawakupikanira. Muntu yoseri nakakubeziya.

3 Kuwahluziya wantu walinanagaziyi palongolu pa wakolamlima na wakulu, wafiriziwa kuwajimira na kuwera kala kwa kutenda kila shitwatira shiheri. 2 Guwagambiri nawarnwigilanga muntu yoseri, kumbiti walikali kwa ponga na mapikaniranu, mashaka goseri waweri wanana kwa kila muntu. 3 Toziya shipindi shimu, twenga tuweriti wazyigizyigi, na wawapikinira ndiri na watupotoziyitwi. Tuweriti wamanda wa lumamata na kufira viherepa vya kila ntambu. Tulikaliti makaliru ga ukondola na weya, wantu watukalaliriti na twenga tulikalalirana twaweni gweka. 4 Kumbiti shipindi maheri na ufiru wa Mlungu, Mlopoziya gwest pavigubutulitwi, 5 katulopoziyiti twenga, toziya ndiri ya vitwatira vyetu viheri vyatutenditi, kumbiti toziya ya lusungu Iwakuwi, kwa njira ya Rohu Mnanagala katutenda twiuki mala ya pili na kutupanana ukomu wa syayi kwa kutugulula kwa mashi. 6 Mlungu katupanana Rohu Mnanagala kwa uvuwa kwa njira ya Yesu Kristu, Mlopoziya gwest, 7 su kwa maheri gakuwi tupati kujimirwa kuwera waheri palongolu Mlungu na kuuwanka ukomu wa mashaka goseri yatuutumbira.

(aiōnios g166) 8 Shisoweru ashi sha nakaka. Nfira gwenga guvihimizyi vitwatira avi, su walii yawamjimira Mlungu waweri na lumata lwa kutenda viheri, su vitwatira viherepa na vya kuwatanga wantu. 9 Kumbiti gulikali kutali na ukakatala wa shizygizyigi, na ndewu na malongeranu kuusu malagaliru ga Musa na kuvimana matawu ga wambuyi. Vitwatila avi vyahera mota yoseri na ndo vya hera. 10 Gulikali patali na muntu yakajega malekaniru gumpanani likalapiro lya kwanja na ya pili, shakapanu gumleki. 11 Guvimana handa muntu gambira ayu kaileka njira ya unakaka, na vidoda vyakuwi vimlanguziya kuwera kakosa. 12 Shipindi panumtuma Alitema ama Tukiku kwa gwenga, gutendi ntambu yaguweza kwiza kundola kuisi ya Nikopoli, toziya nfira kulikala kului shipindi sha mpepu. 13 Gukamali kumtanga muntu gwa malagaliru Zeno na Apolu su wawezi kwanja miyanja yawu, na guloli handa wana kila shintu shawafira. 14 Wantu wetu wafiruwa walifundi kulilaviya weni mukutenda vitwatira viherepa, su wawezi kupata mafiliru gawu ga mashaka goseri na walikali makaliru gagehera utanga. 15 Wantu woseri yawawera pamuhera na

Filimoni

1 Neni Paulu, mtatilwa toziya ya Kristu Yesu, nwera pamuhera na Timotewu mlongu myetu. Tukulembera gwenga Filimoni mtenda lihengu myetu yatukufira, **2** na dada Afiya na Arikipu shonta myetu na Shipinga sha wantu yawamjimiru Yesu shawaliwona ukaya kwaku. **3** Tuwafilireni manemu na ponga ya Mlungu Tati ghetu, na kwa Mtuwa Yesu Kristu. **4** Nonga mayagashii Mlungu shipindi shoseri panukuluwira Filimoni, **5** toziya mpikanira ntambu yagumjimiru Mtuwa Yesu na ntambu yaguwafira wantu woseri wa Mlungu. **6** Numuluwa Mlungu kakupanani likakala kuwagambira wantu wamonga njimiru yaku su guvimani goseri Maheru gatuwera naga kwa kulikolerana pamuhera na Kristu. **7** Ufiru wakuunjegera nemeleru nkulu na kuntula moyu toziya gwenga guyinemeziya myoyu ya wantu wa Mlungu. **8** Su, nenimlongu gwaku kwa kulikolerana pamuhera na Kristu, handa hangu weza kuwera na ugangamala kukugambira ntambu yagufiruwa kutenda, **9** kumbiti toziya ya mafiliru, nukuluwa hera. Neni Paulu nwera mzewi vinu na mtatirwa toziya ya kumtendera Yesu Kristu, **10** nukuluwa kwa jili ya Onesimu, yakawera gambira mwana gwangu yakamjimiru Kristu, nweriti tati gwakuwi gwa shirohu nenipanweriti kushibetubetu. **11** Makashu Onesmu kaweritishintu ndiri, Kumbiti vinu kawera muntu gwa utanga kwa neni na gwenga vulaa. **12** Vinu numtuma kwagwenga, yomberi ndo moyu gwangu. **13** Menfiriti kalikali na neni su kantangi lihengu panu kwa jili ya mwenga shipindi ashi neni shawera mushibetubetu toziya ya Shisoweru Shiwigira. **14** Nfira ndiri kutenda shoseri pota na gwenga kujimiru, su utanga woseri yamgenda kumpanana yomberi, uweri wa kufira maweni. **15** Pamonga Onesmu kawukiti kwa gwenga kwa katepu hera, su kawuyi kayi kwagwenga mashaka goseri. (aiōnios g166) **16** Na vinu yomberi mmandi ndiri kayi, kumbiti kawera kuliku mmandi, yomberi ndo mlongu ghetu. Yatumfira. Kaweri muntu gwa utanga kwaneni na hakaweri muntu gwa utanga nentu kwagwenga, pakawonikana handa ndo muntu myetu na mlongu Mumtuwa. **17** Handa yaguwona neni kuwera mlongu gwaku su gumwanki Onesmu ntambu yagunangiti neni. **18** Handa kakukosera shintu, ama kawera na uwanda kwa gwenga, su neni hanumlipiri. **19** Neni Paulu nemba namweni kwa liwoku lyangu, hanukulipi. Handa hangu gwenga paguwera na uwanda wa ukomu waku kwaneni. **20** Mlongu gwangu gutendi hangu kwa kuntanga neni

toziya ya litawu lya Mtuwa, handa mlongu gwangu kwa kuwera pamuhera na Kristu, gugufiliziyi moyu gwangu. **21** Neni nwera na unakaka kuwera nembiti aga, hagutendi nentu ya ganukugambira. **22** Pamuhera na aga, muntandiri shumba sha kugonja toziya Mlungu pakankula ganduwa na neni hanuwatyangiri. **23** Epa fura, mtatirwa muyangu toziya ya kumtendera Kristu Yesu, kankukulamsiya. **24** Na ashina Mariku na Alisitariku na Dema na Luka na awa watenda lihengu wayangu, viraavilii wankukulamusiya. **25** Manemu ga Mtuwa ghetu Yesu Kristu gaweri pamuhera namwenga.

Waebulaniya

1 Makashu Mlungu katakuliti na wambuyi wetu mala zivuwa kwa ntambu zivuwa kwa njira ya wambuyi wakuwi, **2** kumbiti mashaka aga ga upeleru, kankutakula na twenga kwa njira ya Mwana gwakuwi ndomweni yakamusyagula kaweri mhala gwa vintu vyoseri, na kwa njira yakuwi Mlungu kanyawiti pasipanu. (aiōn g165) **3** Yomberi ndo mng'ereng'eta gwa ukwisa wa Mlungu, na kalifana nakamu ntambu ya Mlungu mweni, yakavitanga vintu vyoseri kwa shisoweru shakuwi shana makakala. Pakawapunga kala wantu vidoda vyawu, kalikala kumpindi uwega wa kumliwu wa Mlungu mkulu. **4** Mwana katenditwi mkulu kuliku wantumintumi wa kumpindi, kapananitwi litawu likulu nentu kuliku womberi. **5** Mana Mlungu kamgambiriti ndiri nakamu ata yumu gwa ntumintumi gwa kumpindi, "Gwenga gwa Mwana gwangu, nenjeru nwera Tati gwaku." Hakeni takuli visoweru avi kwa ntumintumi gwa kumpindi yoseri "Neni hanweri Tati gwakuwi, Na yomberi hakaweri Mwana gwangu." **6** Kumbiti pakamujega pasipanu Mwana gwakuwi, mwiwuku gwa kwanja, Mlungu kalonga, "Wantumintumi wa kumpindi woseri wa Mlungu wamguwiri." **7** Kumbiti kwa wantumintumi wa kumpindi, kalonga, "Mlungu kawatenda wantumintumi wa kumpindi waweri gambira liyega, Na wantumintumi wakuwi kawatenda kuwera gambira mpamba zya motu." **8** Kumbiti kuusu Mwana, Mlungu kalongiti, "Ufalumi waku gwée Mlungu, ulikali mashaka goseri! Na luhonga lwa ukolamlima Iwalumfirizya Mlungu haluweri luhonga lwa Ufalumi waku." (aiōn g165) **9** "Gwenga gufira kumfirizya Mlungu na gulema makondola. Ndo toziya Mlungu, Mlungu gwaku, kakusyagula gwenga, Na kukuswaga lipaki, lipaki lya nemeru nkulu kuliku wayagu." **10** Kayi, "Mtuwa gwenga, gutuliti liyanjiru lya pasipanu pakwanja, Mpindi vulaa ndo lihengu lya mawoku gaku. **11** Azi haziperi kumbiti gwenga hagusigali mashaka goseri, Zoseri hazisakali gambira ngwu. **12** Haguzipindipindi gambira likoti, Na zyenii hazisakali gambira ngwu ntambu yasisakala, Kumbiti gwenga ndo ulaa uliya mashaka goseri, Na mininja yaku yahera upeleru." **13** Mlungu kamgambiriti ndiri nakamu ata yumu gwa ntumintumi gwakuwi gwa kumpindi, "Gulikali uwega wangu wa kumliwu Mpaka nuwatuli wang'ondu waku pasi pamagulu gaku." **14** Wantumintumi wa kumpindi ndo washina gaa? Ndo rohu yazimtendera Mlungu na yazilagiritwi kuwatanga walii hawanki ulopozia.

2 Hangu tuvikoleri weri nentu visoweru vyoseri vyatupikiniriti, natwiza kukosa gatupikiniriti. **2** Ujumbi Mlungu yakaualaviyiti kuitipira wantumintumi wa kumpindi ulanguziwitwi kuwera nakaka, na muntu yoseri ulii yakaugendera ndiri ama yakauijimiriti ndiri, katozwiti ntambu yayifiruwa. **3** Su twenga hatuponi hashi handa tuwushera ndiri ulopozia mkulu wantambu ayi? Pakwanja mweni Mtua Kawubweriti ulopozia awu na walii yawampikaniriti watugambiriti handa ndo wa nakaka. **4** Mlungu viraa kongeriti ukapitawu wakuwi kwa kutenda kila ntambu ya mauzauza na makangashu, na kwa kuwapana wantu mafupu ga Rohu Mnanagala ntambu yakafiriti mweni. **5** Mlungu kawatuliti ndiri wantumintumi wa kumpindi kupakolamlima pasipanu papiza, pasipanu patuyowelera visoweru vyakuwi. **6** Kayi itakulwa pahala tunga Mumalembu Mananagalala, "Muntu ndo gaa, ata gumholi, mwana gwa muntu ndo gaa ata gumsheri?" **7** "Gumsulusiyiti kwa katepu kaweri mdidini kuliku wantumintumi wa kumpindi, gumvalasiya lijenjeri lya ukwisa na ligoya. **8** Gutula kila shintu pasi pamagulu gakuwi." Kwa kuvitula vintu vyoseri pasi pa ukolamlima wa muntu, Mlungu kalekiti ndiri ata shintu shimu. Kumbiti vinu hatweniwioni vintu vyoseri kuwera pasi pakuwi. **9** Kumbiti tumuwona Yesu ulii yakatenditwi kwa katepu hera kaweri pasi kuliku wantumintumi wa kumpindi, su kwa maheri ga Mlungu kahowi kwajili ya woseri. Toziya ya ntabiku yakuwi na kuhowa kwakuwi, vinu tumuwona kavalisiwa lijenjeri ya ukwisa na ligoya. **10** Iweriti iherepa nentu, Mlungu ndomweni vintu vyoseri vinyawitwi toziya yakuwi na kuitipira yomberi, kamtenditi Yesu kaweri mkamiliika nakamu kwa njira ya kutabika, su kawajegi wana wawuwa wawutendi pamuhera nayomberi ukwisa wakuwi, toziya Yesu ndo yakawalongoziya muulopozia. **11** Toziya ulii yakapunga na walii yawapungwa, woseri wa tati yumu. Su Yesu kawona ndiri soni kuwashema walongu wakuwi. **12** Ntambu yakatakula, "Gwee Mlungu, hanuwagambiri walongu wangu gagutenditi, Hanukwimbiri nyimbu zya zyumi mulijojiniru lyawu." **13** Katakula kayi, "Hanumulirii Mlungu litumbiru lyangu." Na kayi, "Neni napanu pamuhera na wana Mlungu kampananiti." **14** Su toziya wana walii wananshimba na mwazi, Yesu viraa kaweriti kana nshimba na mwazi gambira womberi. Kaweriti hangu, su kwa njira ya kuhowa kwakuwi, kamkanki Shetani yakana makakala ga kuhowa, **15** na hangu kawalekiziyi walii yawaweriti wamanda mumakaliru gawu goseri, toziya ya lyoga lyawu lya kuhowa. **16** Toziya tuvimanana handa yomberi kiziti ndiri kuwatanga wantumintumi wa kumpindi kumbiti

kiziti kuwatanga mwiwuku gwa Aburahamu. 17 Hangu msindu? Ndo woseri walii yawalongoziwitwi na Musa kafiruwitwi kaweri gambira walongu wakuwi mukila kulawa Misri. 17 Mlungu kawakalaliriti ashina gaa kwa ntambu, su kaweri Mtambika Mkulu gwawu yakana vinja milongu msheshi? Kawakalaliriti walii yawatenditi lusungu na mjimilika mukumtendera lihengu Mlungu, vidoda, mawuti gawu ganangika kulii kushiwala. 18 su kalaviyi litambiku lya kuwusiya vidoda nya wantu. Mlungu pakalirapiti kuwera hapeni wingira pahala 18 Toziya mweni kajeritwi kwa ntabiku yakapati su pang pa kwoyer, kaweriti kankuwatakulira ashina gaa? Kaweriti kankuwatakulira walii yawamtendiriti msindu. 19 Su tuwona handa wingira ndiri aku toziya walemiti kujimira.

3 Su walongu wangu, wantu wa Mlungu yamushemitwi na Mlungu, mumuholi Yesu

yakatumitwi na Mlungu kuwera Ntumintumi na Mtambika Mkulu gwa njimiru yeni yatutakula. 2 Su lagilu lili lwa kwingira pahala pakuwi pa kwoyer, lyankali, tulikali weri nakawera mutu Yomberi kaweriti mjimirika kwa Mlungu yakamsaguliti yoseri yakasinda kwingira mukwoyera aku. 2 Toziya kutenda lihengu lyakuvi gambira Musa ntambu Shisoweru Shiwigira shibwerwa kwa twenga ntambu yakaweriti mjimirika kuwatendera wantu woseri wa yashibweritwi kwa wantu walii wagon, kumbiti Israeli, yawahemiti numba ya Mlungu. 3 Kumbiti ujumbi yawawupikaniritu uwapananiti ndiri mota yoseri Yesu kafiruwa kupananwa ukulu nentu kuliku Musa toziya woseri yawawupikaniritu, wawuwankiti ndiri kwa mana mnyawa numba wampanana ligoya nentu njimiru. 3 Twenga yatuji mira kwingira kwoyer akyuliki numba yeni. 4 Kila numba wayinyawa na kwakalagiliti Mlungu. Ntambu yakalagiliti Mlungu, mutu tunga, kumbiti Mlungu ndo mnyawa gwa vintu "Nkalariti nulirapa, 'Hapeni wingiri pahala paneni vyoseri. 5 Musa kaweriti mjimirika mnumba yoseri ya pakwoyera." Mlungu katakuliti aga ata handa lihengu Mlungu handa ntumintumi, na kalaviyiti ukapitawu wa lyakuvi lya kunyawa pasipanu lipeliti. 4 Toziya pahala vitwatira Mlungu hakavitakuli shakapanu. 6 Kumbiti tunga, Malembu Mananagala gatakulila lishaka lya Kristu ndo mjimirika gambira mwana munumba saba handa, "Mlungu kalekiti mahengu gakuvi goseri, ya Mlungu, twaweni twenga ndo numba yakuvi, kwoyeriti mulishaka lya saba." 5 Na panu shitwatira handa patulikolerana na ugangamala na kulitumbira ashi shitakulwa kayi, "Hapeni wingiri pahala pang pa vitwatira vyatulitumbira. 7 Su ntambu Rohu Mnanagala kwoyer." 6 Ayi ilanguziya kuwera lagila lya kwingira yakalongiti Mumalembu, "Leru handa pampikanira Shisoweru Shiwigira pakwanja wajimiriti ndiri na ikamala mumsindu ntambu yaiwera mushipindi sha wasinditi kwingira. 7 Mlungu katuliti lishaka limonga majeru kushiwala, 9 Aku wazewi wenu wanjeriti, kayi, lyalishemwa "Leru," Kalonga shakapanu kwa tembera wagawoniti matendu gangu 10 kwa vinja njira ya Dawudi, visoweru vyawalembiti kala, "Leru milongu msheshi. Su nushikalaliriti shiyiwuku shawu, handa pampikanira liziwi lya Mlungu, namuwera na nongiti, kila shipindi maholu gawu gagalambuka, wakakatala." 8 Handa Yosuwa mekawapanani wantu 'Na wazimaniti ndiri njira zyangu.' 11 Su nkalaliti, awa mwoyeru, su Mlungumekatakuliri ndiri lishaka nulirapiti, 'Hapeni wingiri nakamu pahala paneni pa limonga. 9 Su hangu kwankali kwoyer kwa wantu kwoyer.' 12 Su walongu mulikali weri nakiza yoseri wa Mlungu gambira Mlungu ntambu yakwoyeroiti pakati penu yakawera na moyu gudoda na yakajimira lishaka lya saba. 10 Toziya ulii yakingira pahala pa ndiri ata kulisega na Mlungu yakawera mkomu. 13 kwoyer pa Mlungu hakaleki lihengu lyakuvi gambira Kumbiti pamwendereya kushipikinira shisoweru "Leru" Mlungu viraat ntambu yakalekiti mulihengu lyakuvi na pashisomwa Mumalembu Mananagala, mulipanani kwoyeriti lishaka lya saba. 11 Su tukamali kwingira moyu kila lishaka. Su nakawera yumu gwenu mukwoyera amu, su nakawera mutu yoseri pakati yakatendwa moyu gwakuvi kuwera gukamala petu yakaguwa kwa kulema kumpikinira Mlungu kwa kupayirwa na vidoda. 14 Mana twenga ntambu yawatenditi womberi. 12 Shisoweru sha twankulikolerana pamuhera mngati mwa Kristu Mlungu shiweru na ukomu shiweru na likakala, shana payiwera twankutenda kwa nakaka mpaka upeleru ukola gambira upanga yawukola uwega zoseri mbili. kwa litumbiru lyatuweriti nalu pakwanja. 15 Malembu Shipena mpaka mngati mumoyu na rohu, gambira galonga hangu, "Leru handa pamupikanira liziwi upanga yawukola yauhanja nakamu mpaka mngati lya Mlungu, namuwera wakakatala gambira, shipindi mwa viungiru na ufomboru. Visoweru avi vigubutula shilii sha msindu." 16 Ashina gaa yawapikaniritu liziwi nfiru na maholu ga rohu zya wantu. 13 Kwahera lya Mlungu kumbiti pamuhera na hangu waweriti na shiwumbi shoseri shashififikiti kulongolu kwa Mlungu,

vyoseri vitulwa paweru kulongolu kwa masu gakuwi, shikamala ndo sha wantu wakulu, ywalifunditi kwa kwakuwi hatutakuli visoweru vyetu vyoseri. 14 Su vitendu kuvimana madoda na maheri.

tuwera na Mtambika Mkulu yakingiriti mpaka kumpindi kwa Mlungu, ndo Yesu Mwana gwa Mlungu, tugakoli nentu gatulonga. 15 Mtambika Mkulu gweti ayu katuwonera lusungu kwa legulegu yatwenga, toziya yomberi kajeritwi ntambu yatujejeru kumbiti katenditi ndiri vidoda. 16 Su tuwera pakwegera pa shibanta sha ufalumi sha maheri ga Mlungu pota lyoga, twanki lusungu na manemu ga kututanga shipindi sha mafiliru.

5 Kila mtambika mkulu kasyagulitwi pakati pa wantu, katulwa kugolokera lihengu lya kutendera vitwatira vya Mlungu toziya ya wantu, kulaviya mafupu na tambiku toziya ya vidoda. 2 Toziya mweni kawera legulegu muvitwatira, kaweza kuwatendera kwa lusungu walii yawamana ndiri shintu na yawatenda vidoda. 3 Toziya mweni kaweriti legulegu kalaviya tambiku kwa ajili ya vidoda vyakuvi ntambu yakalaviya tambiku kwa ajili ya wantu wamonga. 4 Kwahera mutu yakaweza kulipanana ligoya kaweri mtambika mkulu, kila mtambika mkulu kasyagulwa na Mlungu ntambu yakaweriti Aruni. 5 Ntambu iraa ayi na Kristu Mlopoziya kalitolera mweni ndiri ligoya lya kuwera Mtambika Mkulu, kumbiti Mlungu kamsyagula na kumgambira. “Gwenga gwa Mwana gwangu, neni lero nwera Tati gwaku.” 6 Katakuliti viraapahala pamonga, “Gwenga gwa mtambika gwa mashaka goseri, handa utambika wa Melikizedeki.”

(aiōn g165) 7 Yesu pakaweriti kankulikala pasipanu, kwa kulila kukulu na masozi, kaluwiti na kulonga shondi kwa Mlungu kaweriti na uwezu wa kumlopoziya mukuhowa na yomberi kamupikiniriti toziya kaweriti kankumpikinira. 8 Tembera kaweriti Mwana gwa Mlungu, kalifunditi kujimira kwa njira yakutabika. 9 Na pakasokiti muupeleru wa galii yakalagaliritti, kawera shanjiru sha ulopozia wa mashaka goseri kwa woseri yawamjimira. (aiōnios g166) 10 Na Mlungu kalonga handa, “Gwenga ndo mtambika mkulu gambira utambika wa Melikizedeki.” 11 Twana gavuwa ga kutakula ga vitwatira avi, kumbiti vikamala kuwalongolera, toziya mwenga muwera waleri kuvimana. 12 Kwa shipindi ashi mwenga mfiruwa kuwera kala wafunda, kumbiti mwankufiruwa muweri na mutu gwa kuwafunda kayi mafundu ga kwanja ga visoweru vya Mlungu, mgalambuka kayi kuwera wantu wa kukonkaziwa maweri pa shiboga shikamala. 13 Kila yakafiruwa kulanda maweri ndo kankali mwananguta, kavimana ndiri mafundu gagamfiriziya Mlungu ndo shishi. 14 Kumbiti shiboga

shikamala ndo sha wantu wakulu, ywalifunditi kwa ugumbi wa Kristu. Tugendi kulongolu kwa galii gagakamala, na tuleki kwendeleya kuwafunda hera kwa shishi mfiruwa kuleka vidoda na kuwera na njimiru kwa Mlungu, 2 na kwendeleya mumafunda ga ubatizu na ga kutulirwa mawoku na ga usyukisiwu wa yawahowiti na ga utoza wa mashaka goseri. (aiōnios g166) 3 Hatugendi kulongolu kwa galii yagakamala, Mlungu pakafira. 4 Toziya ikamala nentu kuwawuziya wantu yawamgalambukiti Mlungu waleki vidoda

vyawatenditi, wantu weni kwanja unanaka wa Mlungu ugubutulitwi kwawomberi, na wawankiti lifupu lya kumpindi, na wawanka Rohu Mnanganala, 5 na kupananwa uherepa wa Shisoweru sha Mlungu na likakala lya shipindi shashiza, (aiōn g165) 6 na shakapanu wantu awa pawasindu, vikamala toziya womberi handa wankumpingika kayi Yesu kwa kutenduwa kwawu weni na kumwigilanga paweru. 7 Lirambu litekelera na Mlungu, lyalitowellwa vula kayi na kayi na kumerizya vimeru vyoseri vya kujega mota kwa yakalima. 8 Kumbiti lirambu palimera mitera ya misontu na migugu, lyahera lihengu toziya liwera pakwegera kupangirwa na Mlungu, upeleru wakuwi halilunguziyi motu. 9 Walongu wetu tutakula ntambu ayi, kumbiti tuwera na unakaka wa kulonga mtenda weri, vitwatira vilii viheri nentu vyavitendwa na wantu ywalopoziva. 10 Mlungu kana unakaka, mweni hapeni kalyaluwi lihengu lyamtenditi ama ufiru yamulanguziyi toziya yakuwi muutenderu yamuwapananit na yamuwapana vinu wantu wakuwi. 11 Shatufira twenga ndo ashi kila yamu gwenu kalanguziyi gangamala iraa ayi, vitwatira vilii vyamulitumbira mpaka upeleru. 12 Su namuwera wapweri, kumbiti mtendi gambira womberi walii kuitirpa njimiru na kuhepelera kwa njira ayi wanka galii Mlungu gakalagiliti kuwapanana. 13 Mlungu pakamulagila shakafira kumutendera Aburahamu, kalirapiti kwa litawu lyakuwi mweni toziya kwahera mkulu kuliku Mlungu, mweni ayu mekawezi kulirapa.

14 Mlungu katakuliti, “Nakaka hanukupeteri na nakaka hanukupanani gwenga viywuku vivuwa.” 15 Su Aburahamu kaheperiti kwa uehepera na hangu kanka shilii shakalagiliti Mlungu kuwera hakampanani. 16 Wantu pawalirapa, walirapa kwa yakawera mkulu kuliku weni, na kulirapira kulanguziya unakaka kumalira usinganu woseri. 17 Vulaa vilii Mlungu pakafira kuwalanguziya wahala wakuwi hapeni kagalambuli lagila lyakuwi, kankulanguziya ali kwa

lirapu. **18** Kwana vintu vivili hapeni vigalambuki, muavi ndiri kayi mafileru ga kulawira utambika umonga Mlungu hapeni kalongi mpayu, twenga yatumtugira wa ntambu yingi, uwera ndiri gambira utambika tuweza kuwera na moyu na kulikolera litumbiru wa Aruni kumbiti uwera gambira utambika wa lyaliwera palongolu kwa twenga. **19** Twanali litumbiru Melikizedeki. **20** Toziya shiyiwuku sha utambika ali gambira nanga ya makaliru getu, litumbiru ali pashigalambuka, malagaliru nageni gagalambuki ligangamala na hapeni libegiziwi, na lipena kupita kumbeli pa lipaziya mpaka pahala pananagala. **21** Kweni aku Yesu mweni kalongolera kwngira amu toziya ya twenga na kawera Mtambika Mkulu mashaka goseri, kwa ntambu ya utambika wa Melikizedeki. (aiōn g165)

7 Melikizedeki ayu kaweriti mfalumi gwa Salemu, na mtambika gwa Mlungu Mkulu. Aburahamu pakaweriti kankuwuya kulawa mng'ondu kuwalaga wafalumi, Melikizedeki kaliwoniti na yomberi na kamteklera. **2** Na Aburahamu kampanana shintu sha lilongu lya vintu vyoseri vyakaweriti navi palii. Mana ya litawu lya Melikizedeki ndo Mfalumi yakatenda Maheri na toziya yomberi kaweriti Mfalumi gwa Salemu, litawu lyakuwi viraal lyana mana ya Mfalumi gwa ponga. **3** Kahera Tati na kahera mawu na kahera lukolu, kahera lyanjiru ama upeleri wa ukomu wakuwi. Kalifana na Mwana gwa Mlungu na kendereya kuwera mtambika mashaka goseri. **4** Su mmuwona muntu ayu ntambu yakaweriti mkulu, mbuyi gwetu Aburahamu kamupananiti shintu sha lilongu lya vintu vyoseri vyakalopoli munkondu. **5** Shiyiwuku sha Lawi yawawera watambika, walekiziba Mumalagaliru Mlungu gakamupananiti Musa kutola shintu sha lilongu lya vintu vyoseri kulawa kwa walongu wawu Israeli, ata handa na womberi wawera washiywuku sha Aburahamu. **6** Kumbiti Melikizedeki kaweriti ndiri gwa lukolu Iwa Lawi, ata hangu kankiti shintu sha lilongu lya vintu vyoseri kulawa kwa Aburahamu na kamtekeleri yomberi yakaweriti kapananwa malagilu ga Mlungu. **7** Kwahera shashatika ata shididini handa yakamteklera ndo mkulu kuliku ulii yakatekelerwa. **8** Kwa ntambu yimu shintu sha lilongu lya vintu vyoseri vyankwa na wantu yawaikalika ndiri mashaka goseri na kwa ntambu yamonga shintu sha lilongu lya vintu vyoseri vyankwa na muntu yatuwera na ukapitawu handa kana ukomu. **9** Su tudaha kutakula hangu, handa Aburahamu pakalavyiti shintu sha lilongu, Lawi mweni na shiyiwuku shakuwi shanka pahala pa lilongu, kalavyiti shintu sha lilongu kuitira Aburahamu. **10** Toziya Lawi kaweriti mushunu sha mbuyi gwakuwi Aburahamu, shipindi Melikizedeki pakaliwoniti na Aburahamu. **11** Kulawirana na utambika wa Walawi, wantu wa Israeli wapananiti Malagaliru. Vinu handa utambika wa Walawi meuweri ndiri na likosa, meuweri ndiri kayi mafileru ga kulawira utambika umonga Mlungu kumbiti uwera gambira utambika wa Aruni kumbiti uwera gambira utambika wa lyaliwera palongolu kwa twenga. **12** Toziya shiyiwuku sha utambika ali pashigalambuka, malagaliru nageni gagalambuki ligangamala na hapeni libegiziwi, na lipena kupita kumbeli pa lipaziya mpaka pahala pananagala. **13** Toziya yomberi yakatakuliritti muaga kaweriti mtenda pamuhera na likabira lyamonga, ndolyeni kwahera ata yumu gwa likabila ali yakapatiti kupatendera pashtalawanda sha kutambikira. **14** Imanikana kuwera Mtua gwetu kiwukiti mulikabila lya Yuda Iweni Musa kalikanta ndiri pakaweriti kankutakulira watambika. **15** Na vinu shapaweru nentu toziya mtambika gwa ntambu yumonga ulii yakalifana na Melikizedeki kalawiritti. **16** Yomberi katenditwi ndiri mtambika kwa kwiwuka kwa nshimba, kumbiti kiwukiti kuitira likakala lya ukomu wahera upeleru. **17** Toziya ukapitawu wa yomberi ulanguziya kuwera, "Gwenga gwa mtambika gwa mashaka goseri, handa utambika wa Melikizedeki." (aiōn g165) **18** Su kwa ntambu yimu lilagaliru ligona liliu wusawa toziya liweringi lyahera makakala na liwatanga ndiri wantu. **19** Toziya Lilagaliru Mlungu lyakampananiti Musa, liweza ndiri kumalalira shintu shoseri, su kwa ntambu yimonga litumbiru liherepa nentu, kuitira litumbiru ali tuweza kuwera pakwegera na Mlungu. **20** Litumbiru ali lilanguziitwi ndo lyanakaka kwa lirapu, wamonga walii pawatenditwi watambika, watenditwi ndiri kwa lirapu. **21** Kumbiti Yesu katenditwi mtambika kwa lirapu toziya ya galii Mlungu gakamgambiritti "Mtua kalirapa, hapeni kagalambuli nfiru yakuwi, 'Gwenga gwa mtambika gwa mashaka goseri.'" (aiōn g165) **22** Toziya ya aga, Yesu kawera mzamana gwa lipatanu lyaliwera liherepa nentu. **23** Kayi watambika awa waweriti wawuwa na toziya waweriti wantu yawahowa, waweziti ndiri kwendeleya na lihengu yawu. **24** Kumbiti Yesu kahanda womberi ndiri, yomberi kalikala mashaka goseri, Utambika wakuwi uwuka ndiri kwakuwi. (aiōn g165) **25** Hangu yomberi kadaha mashaka goseri kuwalopozia nakamu woseri yawamgenda Mlungu kwa njira yakuwi, toziya yomberi kalikala shipindi shoseri pakawaluwira kwa Mlungu. **26** Su shiweriti shiwtatira sha mana nentu kwa twenga kuwera na Mtambika mkulu gambira ayu na Mnanagala na kahera likosa, kawera mnanaga, kasegwa na yawawera na vidoda na kawera kumpindi ya pampindi. **27** Kawera ndiri gambira watambika wakulu wamonga, yomberi kafiruwa ndiri kulaviya litambiku kila lishaka, kwanja toziya ya vidoda vyakuwi mweni gambira womberi, shakapanu toziya ya vidoda nya wantu, yomberi katenda hangu kwa mala yimu hera, kwajili ya wantu woseri, kalilaviyiti mweni kwa

mala yimu hera kwa shipindi shoseri. **28** Malagaliru Mlungu gakamupananiti Musa, gawasyagula wantu yawawera legulegu kuwera watambika wakulu, kumbiti shilii shakatakutuli Mlungu kwa lirapu, shashisokiti kala pa Malagaliru ga Musa, gamsyagula Mwana yakatenditwi kuwera pota likosa mashaka goseri. (aiōn g.65)

8 Su shiwtatira sha mana ndo ashi shatulonga, twenga twanayu mtambika mkulu gwa ntambu ayi, mweni kalikali uwega wa kumliwu mwa shibanta sha Utuwa sha Ukulu kumpindi. **2** Yomberi kankutenda lihengu lya Mtambika Mkulu pahala pananagala nentu, yani mngati mwa lipamanda lili lya nakaka lyalinyawitwi na Mtuwa, kumbiti na muntu ndiri. **3** Kila Mtambika Mkulu kasyagulwa kumlavilira Mlungu malaviwu na tambiku, na hangu mtambika mkulu ayu mpaka nayomberi kaweri na shintu cha kulaviya. **4** Handa yomberimekaweri gwa pasipanu mekaweri ndiri nakamu mtambika, tembera kwana watambika wamonga yawalaviya tambiku kulawirana na Malagaliru Mlungu gakamupananiti Musa. **5** Weni utambika wawu uweriti mfanu na shivuni sha galii yagawera kumpindi. Toziya Musa pakaweriti sambira kulinyawa lipamanda lili, Mlungu kamgambiriti, "Gunyawu kila shintu ntambu yanukulanguziyiti shipindi paguveriti kulugongu kulii." **6** Kumbiti vinu Yesu wampanana lihengu lya utambika yauwera uherepa kuliku wa womberi, su kawera mkolaniziya wa lipatanu liherepa lyakalyanji kwa malagilu gaherepa. **7** Toziya handa lipatanu lili lya kwanja meliweri lyahera likosa, meliweri ndiri na nfiru ya lipatanu lya pili. **8** Kumbiti Mlungu kawawona na makosa pakalongiti, "Mtuwa kalonga, mashaka gankwiza, Peni hantendi lipatanu lya syayi na wantu wa Israeli na wantu wa Yuda. **9** Lipatanu ali haliweri ndiri gambira lili lyalitenditwi na wambuyi wawu lishaka panuwakoliti liwoku lyawu, nuwalonguziyiti kulawa Misri. Waweriti ndiri wajimirika mulipatanu lyangu, na hangu neni nuwashera ndiri. **10** Na ali ndo lipatanu hanulitendi na wantu wa Israeli, mashaka gankwiza, hantuli malagaliru gangu mumahala mwawu, na kulilemba mumyoyu mwawu, na neni haweri Mlungu gwawu, na womberi hawaweri wantu waneni. **11** Kwahera muntu yakamfunda tuyaguwi, ama hakamgambiri tuyaguwi, 'Gummani Mtuwa.' Toziya woseri hawaman ni, wantu yawamanika na wantu yawamanika ndiri. **12** Hanuwalekizi matendu gawu gadoda, na hapeni nuviholi kayi vidoda yauwu." **13** Pakalongiti kwa lipatanu lya syayi, Mlungu

kalisakaziya lili lya kwanja, na shoseri shashisakaziwa na kuwera shigona sambira hashiwuki.

9 Su lipatanu lya kwanja liweriti na ntambu zyakuwi zya kuguwira na pahala pananagala pa pasipanu. **2** Lipamanda linyawitwi vyumba viwili, mshumba sha kwanja paveriti na shombu sha kutulira vikoloboyi na paveriti shintambi na mabumunda yagatulitwi palongolu pa Mlungu, pahala palii pashemewti Pahala Pananagala Nentu. **3** Pamberi pa lipaziya lya pili, paveriti na lipamanda lyalishemitwi Pananagala Nentu. **4** Amu muweriti na shitalawanda sha zahabu pakutumiziya ubani. Muweriti na lisanduku lya lipatanu, lyen iweriti walityeremeka zahabu wega zoseri na mngati mwakuwi mweriti na shiwigia sha zahabu shashiweriti na shiboga shashisemitwi mana na luhonga Iwa Aruni. Luhonga ali luweriti lutomola mahamba na muweriti na mabuwi ga lipatanu. **5** Panani pa ali lisanduku paveriti na vinyagu vya viumbi viwili vyaviviera na mpapatiru zyaziwera na ukwisa wa Mlungu, na mpapatiru zyau zigubikiriti pahala palii wantu pawalaviyiti tambiku zya kuwusiya vidoda. Hapeni tuwezi kuvitakulira vitwatira avi vyoseri ntambu yaviviera. **6** Vitwatira avi vitendikiti, shakapanu iwera shitia kwa watambika kwingira kila mala pashumba sha kwanja mulipamanda kutenda lihengu lyawu lya utambika. **7** Kumbiti Mtambika Mkulu gweka yakuwi ndo yakingira mulipamanda lya pili na yomberi katenda hangu mala yimu kwa shinja na katola mwazi kamlavilira Mlungu kwajili yakuwi mweni na kwajili ya vidoda vya wantu, yawavitenditwi pota kuvimana. **8** Kulawirana na manyawiru aga Rohu Mnanagala kankufunda pota kufifa handa njira ya kwingira pahala pananagala nentu pa kumpindi hapeni kuvugulwi shipindi shoseri pahala pa lipamanda lya kwanja lyankali lyankugoloka. **9** Shitwatira ashi ndo mfanu gwa shipindi shashiweri vinu, shilanguziya kuwera matambiku na malaviwu vilaviwa, kumbiti ziweza ndiri kuzitenda nfiru zya yawaguwira kuwera pota na likosa, **10** vitwatira avi vyankuvitakulira viboga na vyakulanda na ntambu zivuwa za kupunga, goseri aga ndo malagaliru ga umuntu hera, na likakala lyakuwi lyoya shipindi Mlungu pakatula weri vintu vyoseri musyayi. **11** Kumbiti Kristu kawera Mtambika Mkulu gwa vitwatira vyaviviera viheri, vinu visoka kala. Yomberi kingiriti mulipamanda lyaliwera liherepa nentu na liwera nakaka, lyalinyawa ndiri kwa mawoku ga wantu, su liwera ndiri lya pasipanu papanyawitwi. **12** Yomberi kingiriti Pahala Pananagala nentu kwa mala yimu, kingiriti ndiri na mwazi gwa mbuzi na ng'ombi kumbiti kingiriti na

mwazi gwakuwi mweni, su katupanani ukombola wa mashaka goseri. (aiōnios g166) 13 Gambira mwazi gwa mbuzi na gwa ng'ombi na livu lya mwana gwa ng'ombi vyavimyatiriti kwa yawaveriti wahumba na viwapunga womerbi na kuzitenda nshimbala zyawu ziherepi, 14 su mwazi gwa Kristu hagutendi vitwatira vikulu nentu! Kristu Mlopoziya kuitipira likakala lya Rohu Mnanagala gwa mashaka goseri, kalilaviyiti mweni kaweri litambiku lya nakaka kwa Mlungu, su katupungi nfiru kulawa mumatendu yagafuwa, su tupati kumtendera Mlungu yakawera mkomu. (aiōnios g166) 15 Toziya ayi Kristu ndo mkolaniyi gwa lipatanu lya syayi. Su walii yawashemiti na Mlungu wawanki uhalu wa mashaka goseri waulagilitwi na Mlungu. Toziya kuhowa kwakuwi kuwakombola wantu kulawa mumakosa gawatenditi mulipatanu lyakwanja. (aiōnios g166) 16 Wosiya umanika hera handa kuhowa kwa ulii mweni yakaulembiti kumanika. 17 Wosiya wanja kutenda lihengu pakahowa kala ulii yakawulembiti, toziya uweza ndiri kuwera na makakala shipindi shilii sha ulii yakawulembiti pakawera kankali mkomu. 18 Ndo toziya ata lili lipatanu lya kwanja litulitwi ndiri pota mwazi. 19 Musa pakawabweleriti wantu woseri malagaliru goseri ntambu yagaweriti Mumalagaliru Mlungu gakamupananiti, katola mwazi gwa mwana gwa ng'ombi pamuhera na mashi, na kwa kutumiya mihamba ya miputira yawaishema husopu na pamba njeri, kashimyatiira shintola shilii sha lilagaliru na wantu woseri. 20 Musa kalongiti, "Agu ndo mwazi gwa lipatanu, lyen i Mlungu kawalagiliriti mulijimiri." 21 Vira virii Musa kamyatira mwazi lipamanda na vyombu vyakutendera mukunguwira Mlungu. 22 Yina, kulawirana na lilagaliru vintu vyoseri wavipunga kwa mwazi, na pota kwitika kwa mwazi kwahera kulekeziwa vidoda. 23 Vintu avi yaviwera mfanu hera kwa vintu nya kumpindi, vifiriziwitwi kupungwa kwa ntambu ayi, kumbiti vintu nya kumpindi vyeni vifiriziwitwi tambiku yaiherera nentu kuliku ya aga. 24 Toziya Kristu kingira ndiri pahala pananagala papanyawitwi kwa mawoku ga wantu, mfanu hera gwa shilii yashiwera shanakaka. Yomberi kingira kumpindi kweni, vinu kagoloka kulongolu kwa Mlungu kwajili ya twenga. 25 Kingiriti ndiri kulilaviya mala kwa mala handa Mtambika mkulu ntambu yakingiriti Pahala Pananagala. Nentu kila shinja na mwazi yaguweriti ndiri gwakuwi. 26 Handa meiweri hangu, Kristu mekafiruwi kutabiswa mala zivuwa kwanjira kwanja kwa pasipanu. Kumbiti vinu, mashaka aga gapakwegera upeleru, yomberi kalawira kwa mala yimu hera, kuwawusiya wantu vidoda kwa kulilaviya mweni tambiku. (aiōn g165) 27 Muntu yoseri hakahowi

mala yimu hera, shakapanu hakatozwi. 28 Ntambu iraa ayi Kristu kalilaviyiti tambiku mala yimu hera kwajili ya kuwusiya vidoda nya wawuwa. Pakalawira kayi mala ya pili, hakizi ndiri kayi kutenda lihengu lya kuwusiya vidoda kumbiti hakizi kuwalopoziya walii yawamuhepelera.

10 Toziya Malagaliru Mlungu gakamupananiti Musa gaweriti shivuni hera sha galii gaherepa gagiza, na gawera mfanu hera gwa vitwatira nya nakaka, su gaweza ndiri kuwatenda walii yawaguwira waweri wakamilika kwa tambiku ziraa zilii zyazilaviyiti shinja kwa shinja. 2 Handa wantu yawamguwira Mlungu mewapungwi nakaka vidoda vyawu, mewaliwoni ndiri kayi kuwera na vidoda, na tambiku azi zoseri meziperi. 3 Kumbiti tambiku azi zitendeka kuwaholuziya wantu vidoda vyawu kila shinja, 4 toziya mwazi gwa ng'ombi na mbuzi guweza ndiri nakamu kuwusiya vidoda. 5 Su Kristu pakaweriti kankwiza pasipanu kalongiti, "Gufira ndiri tambiku ama malaviwu, kumbiti guntandira nshimba. 6 Malaviwu ga kulunguziya torosu, ama malaviwu ga kuwusiya vidoda, vikuvifiriziya ndiri. 7 Shakapanu nongiti, 'Guloli, ntambu yanembiriti mushintola, nenii niza kutenda mafileru gaku, gwee Mlungu.'" 8 Pakalongiti, "Gufira ndiri ama gufiriziwa ndiri na tambiku na malaviwu ama malaviwu ga wankanyama ga kulunguziya torosu ama malaviwu ga kuwusiya vidoda." Malaviwu goseri aga galaviyiti kulawirana na Malagaliru Mlungu gakamupananiti Musa. 9 Shakapanu kalongiti, "Nenii niza kutenda mafileru gaku, gwee Mlungu." Kaliwusiya lipatanu lyakwanja, su katuli lipatanu lya pili. 10 Toziya Yesu Kristu katenditi mafileru ga Mlungu, twenga tupungwa nakamu vidoda kuitipira malaviwu ga nshimba yakuwi yakayilaviyiti kwa mala yimu kwa woseri. 11 Kwa ntambu yimu, mtambika katenditi lihengu lyakuwi lya utendera kila lishaka na kulaviya matambiku galaa galii mala zivuwa, kumbiti matambiku geni hapeni gawezi kuwusiya vidoda. 12 Kwa ntambu yimonga, Kristu kwa shipindi shoseri kalaviyiti litambiku limu toziya ya kulekiziya vidoda, shakapanu kalikala uwega wa kumliwu wa Mlungu. 13 Kwanjira shipindi shilii kankuhepera mpaka wang'ondu wakuwi waweri pakutimbira magulu gakuwi. 14 Su kwa lilaviyu lyakuwi limu kawatenda wakamilika kwa shipindi shoseri walii yawapungitwi. 15 Na Rohu Mnanagala katupanana ukapitawu. Kalongiti hangu, 16 "Ali ndo lipatanu hanulitendi na womberi, pa shipindi shilii, kalonga Mtuwa, hantuli malagaliru gangu mumyoyu mwawu, na hanugalembi mumahala mwawu." 17 Kayi kalongiti, "Hanuliholi ndiri kayi vidoda vyawu, ama vitendu

vyawu nya uhalibisiya." 18 Su vidoda paviwusiwa kala, kwahera toziya ya kulaviya malaviwu ga kuwusiya vidoda. 19 Su walongu waneni, kwa mwazi gwa Yesu tupananwa moyu yagutira ndiri kwingira Pahala Pananagala Nentu. 20 Yomberi katuvugulira njira ya syayi, njira yailonguziya muukomu kuitipira lipaziya lili. Katenditi hangu kwa kuilaviya nshimba yakuwi.

21 Toziya twanayu Mtambika Mkulu yakagolokera munumba ya Mlungu. 22 Su tumusegeleri Mlungu kwa moyu muheri na kujimira kwa nakaka na kwa myoyu yayipungitwi nakamu kulawirana na nfiru idoda, tumusegeleri na nshimba zyazigululitwi kwa mashi gananaga. 23 Tukoleri nakamu litumbiru lyetu lyatulilavilira ukapitawu, toziya Mlungu yakamlagiliti ndo mijimirika. 24 Tuliholi ntambu ya kulipanani moyu toziya ya kwongelerana ufiru na matendu gaherepa. 25 Natuleka kujojinika pamuhera ntambu yawawera shitiba sha wamonga. Kumbiti tufirizwa kulipanana moyu, na tutendi aga nentu patuwona lishaka lya kuwuya kwa Mtuwa lyapakwegera kusoka. 26 Toziya patwendereya kutenda vidoda kwa kufira twaweni patumana kala unakaka, kwahera tambiku yaiweza kulaviwa kayi toziya ya kuwusiya vidoda. 27 Kumbiti shilii shashisigala ndo kuhepelera hera utoza wa Mlungu na motu gukalipa kuwamalira woseri yawamlema. 28 Muntu yoseri yakagalema Malagaliru Mlungu gakamupananiti Musa, na kwa ukapitawu wa wantu wawili ama watatu, kalagwa pota na lusungu. 29 Vinu hayiweri hashi kwa muntu ulii yakambeza Mwana gwa Mlungu na kuguwona mwazi gwa lipatanu yagumpungiti kuwera shintu ndiri, muntu yakamwigira Rohu Mnanagala gwa manemu? Kafiriziwa kupata utoza ukalipa wa ntambu gaa? 30 Toziya tumumana ulii yakalongiti, "Shisasi sha neni, neni hambuziliri," nayomberi vira kalongiti, "Mtua hakawatozi wantu wakuwi." 31 Ndo shiwtatira sha kutiriziya nentu muntu kubatwa na Mlungu yakawera mkomu! 32 Muliholi yagalawiriti mashaka galii ga kwanja pamgubutulitwi kuumana unakaka wa Mlungu. Tembera mashaka galii mpatitiwi na ntabika ivuwa, mwenga mhepeleriti. 33 Ntambu zimonga mwigirangitwi na kutabisiwa paweru, na ntambu yimonga mulikolerana pamuhera na walii yawatabisityi. 34 Toziya muawoniriti lusungu walii yawaweriti mushibetubetu na pampokiti lunda zyenu muhepeleriti kwa nemeru, toziya muvimaniti handa muwera na vintu viherera nentu na vya mashaka goseri. 35 Su namleka ulii ugangamala wenu, toziya uwera na lifupu likulu. 36 Mfiriwa kuhepera su pamtenda mafiliru ga Mlungu, hamuwanki shirii shakalagiliti Mlungu. 37 Ntambu yagalonga Malembu Mananagala, "Shisigala shipindi shididini hera, na ulii yakiza, hakizi, na hapeni kakawi." 38 "Kumbiti muntu gwangu yakamfirizya Mlungu, hakajimili na nfirizi na yomberi." 39 Twenga twamlamu ndiri mwa walii yawaleka njimiru na kwagamira, kumbiti twenga twapanuhera na walii yawajimira na kulopoziwa.

11 Vinu njimiru ndo kuwera na unakaka kwa vitwatira vyatulitumbira, kuvimana kwa unakaka vitwatira vyatuviwona ndiri. 2 Kwa njimiru, wazewi wa makashu wajimiriti na Mlungu. 3 Kwa njimiru, twenga tuvimana handa pasipanu panyawitwi kwa shisoweru sha Mlungu, su vintu vyavivoneka vilawiti muvintu vyavivoneka ndiri. (aiōn g165) 4 Kwa njimiru Abeli kamlaviliriti Mlungu tambiku yiaweriti iherepa kuliku ilii ya Kaini. Kwa njimiru yakuwi, kajimiriti na kuwera yakamfirizya Mlungu toziya Mlungu mweni kazijimiriti tambiku zakuwi. Kwa njimiru yakuwi tembera kahowiti, matendu gakuwi gankali gawera na mafundu kwa twenga. 5 Kwa njimiru, Henoki kanyasuliti na Mlungu, nakahowa. Kawonekaniti ndiri kayi toziya Mlungu kamnyasuliti. Pamberi pa kunyasulwa kwakuwi, Malembu Mananagala galonga kuwera yomberi kamfiliziyiti Mlungu. 6 Pota njimiru hapeni iwezekani kumfirizya Mlungu. Toziya kila muntu yakamgendera Mlungu, mpaka kajimiriti kuwera Mlungu kapalaa na kuwera kawapanana lifupu walii yawamsakula nentu. 7 Kwa njimiru Nuhu kaberiziviti na Mlungu toziya ya vitwatira vya kulongolu vyavivonekiti ndiri. Kamjimiriti Mlungu, kanyawa safina, mlaamu kalopoziyiti yomberi pamuhera na kaya yakuwi. Kulawirana na aga, kwa njimiru yakuwi wantu wa pasipanu watozitwi kuwera na vidoda na Nuhu kamfiriziyiti Mlungu kwa njira ya njimiru. 8 Kwa njimiru Aburahamu kamupikaniritii Mlungu pakashemitwi kagendi muisi Mlungu mekampanani iweri yakuwi. Tembera kavimana ndiri pakaweriti kankugenda, Aburahamu kawukiti. 9 Kwa njimiru kalikaliti gambira muhenga muisi Mlungu yakamlagiliti kumpanana. Kalikaliti aku mumapamanda, Isaka na Yakobu wankiti vintu vira vili Mlungu vyakamlagiliti Aburahamu, walikaliti mumapamanda vulaa gambira yomberi. 10 Toziya Aburahamu kaweriti kankuhepelera lushi lwaluwera na lyanjiru ligangamala, lushi lweni Mlungu mweni ndo yakaluholiriti na kulinyawa. 11 Kwa njimiru Aburahamu kankiti makakala ga kulera tembera kaweriti mzewi na Sara mdala gwakuwi kaweriti mpendi. Toziya Aburahamu kajimiriti kuwera Mlungu yakamlagiliti kaweriti mijimirika. 12 Su kulawa kwa muntu yamu ayu mweni yakapititi kala umuli wa kulera, kulawiriti wantu wawuwa gambira ntondu zya

kumpindi na gambira mhanga gwa pambeku pa njimiru liboma lwa lushi lwa Yeriku viguwiti wantu wa bahali. 13 Wantu woseri awa wahowiti pawawera Israeli pawavizyengikiti kala kwa mashaka saba. 31 na njimiru. Wahowiti pamberi pa kwanka vitwatira Kwa njimiru Rahabu yakaweriti mndiyandiya kahowiti Mlungu vyakavilagiliti, kumbiti kwa kutali wawiwoniti ndiri pamuhera na walii yawamjimiriti ndiri Mlungu, na wanemeleriti na kulonga kuwera womeri waweriti toziya kawashemeriti kwa ponga walolalola wa bada. wahenga na watugira pasipanu. 14 Wantu yawatakula 32 Su ntakuli shishi kay? Nahera shipindi kwaneni vitwatira handa avi, walanguziya paweru kuwera kuwatakulira ashina Gidioni na Baraki na Samsoni na wankuyisakula isi yau weni. 15 Handa mewayiholeri Yefta na Dawudi na Samweli na wambuyi wa Mlungu. isi yawalawiti makashu, mewapati lupenyu lya kuwuya 33 Kwa njimiru woseri awa wazikankiti falumi. Watenditi aku. 16 Kumbiti vinu wafira isi yaiwera iherepa nentu, isi vitwatira vyavimfiriziyyi Mlungu, wanka galii gakalagiliti ya kumpindi. Su Mlungu kawona ndiri soni kushemwa Mlungu. Wadiwa milomu ya simba, 34 wadoziya Mlungu gwawu, toziya yomberi kawatandiriti kala makakala ga myotu, washapiriti kulagwa kwa upanga, lushi. 17 Kwa njimiru Aburahamu kamlavyiti mwana waweriti legulegu kumbiti wapatiti makakala. Waweriti gwakuwi Isaka kaweri tambiku shipindi Mlungu wagangamala mungondu, wakankiti mashonta ga pakamjeriti. Aburahamu mweni ndo yakaweriti kanka shihenga. 35 Wadala wamu wawauziliriti walongu shirii shakalagiliti Mlungu, kumbiti pamuhera na wawu yawahowiti pawawera wakomu. Wamu wawu hangu, kajimiriti kumlaviya mwana gwakuwi gwa walema kuvugulirwa, watabisiiytvi mpaka wahowa gweka gwa lagilu, 18 ndomweni yakagambiriti na su wapati kuzyukisiwa na kwingira mumakaliru Mlungu kuititira Isaka hagupati wiwuka wawuwa. gaherepa nentu. 36 Wamonga watenderiti lidufiya 19 Aburahamu kavimaniti handa Mlungu kaweza na kusyatangwa ntomondu, na wamonga watawitwi kuzyukisiya yawahowiti na kwa ntambu yimonga minyololu na kutatilwa mushibetubetu. 37 Wagumitiwii nakaka Aburahamu kampatiti kayi mwana gwakuwi mabuwi, wapiligtwi kwa misumenu vipandi viwili. kulawa kwa yawahowiti. 20 Kwa njimiru Isaka Wagendigenditi kwa kuzyengeta pawavala mikuli kawatekeleri Yakobu na Esawu matekeleru gagiza ya wakondolu na mikuli ya wambuzi, waweriti shakapanu. 21 Kwa njimiru Yakobu pakaweriti sambira wantu wahushu yatabisiiytvi na kuzulumiwa. kahowa, kawapetera mashi kila yumu gwa wana 38 Wantu wa pasipanu wafiriti ndiri kuwera na wa Yosefu, na kamguwiriti Mlungu pakalugolokelera wantu awa. Wayeriyeriti kushiwala na mumigongu, luhonga lyakuwi. 22 Kwa njimiru Yosefu pakaweriti walikaliti mumpanga na marindu. 39 Woseri awa pakwegera kuhowa, katakuliti kulawa kwa Waisraeli wawonekaniti kuwera wakanka toziya ya njimiru muisi ya Misri, na vira kawalekera malagaliru yau. Pamuhera na hangu wankiti ndiri galii Mlungu ntambu ya kugatenda mafupa gakuwi. 23 Kwa njimiru gakalagiliti, 40 toziya Mlungu kaweriti na mpangu Musa kafifiti na walera wakuwi kwa shipindi sha myezi mitatu pakayiwukiti. Toziya wamwoniti kuwera mwana kaherepa, womeri waviritti ndiri visoweru vya mafalumi. 24 Kwa njimiru Musa pakakuliti, kalemiti kushemwa mwana gwa binti gwa Farawu. 25 Kawoniti mbaka kutabika pamuhera na wantu wa Mlungu kuliku kunemelera woya ya vidoda kwa katetu hera. 26 Kavimaniti kuwera kutabika toziya ya Kristu Mlopoziya kwana mota nkulu kuliku ulunda woseri wa isi ya Misri toziya kaweriti kankulolerela lifupu lya shakapanu. 27 Kwa njimiru Musa kalawiti isi ya Misri pota na kutira maya ga mafalumi, na kawuyiti ndiri kumbeli, toziya kendereyiti kumkololerela Mlungu ulii yakawoneka ndiri. 28 Kwa njimiru kayitenditi Pasaka, kalagaliriti mwazi gumiyatirwi pampindi pa milyangu, su ntumintumi gwa kumpindi gwa kulaga nakawalaga wiwuka wa kwanja wa Israeli. 29 Kwa njimiru wantu wa Israeli walokiti bahali nsheri handa iweriti isi iyuma, kumbiti Wamisri pawajeriti kutenda hangu wahowiti kwa kumiruwa mumashi. 30 Kwa

12 Su toziya twenga tuzyengetwa na shipinga shikulu sha wakapitawu. Su tuwusiyi kila shipingiru shashitungira, na vidoda virii vyavitulemetera na tutugi mbiru kwa uhepelera mukutuga kwakutulitwi kulongolu kwtwenga. 2 Tumlo Yesu mweni ndo yakanjishiti njimiru ya twenga na mweni hakaitendi teratera. Toziya ya nemeru yayiweriti yankumuhepera, yomberi kahepeleriti kuhowa palupingika, pota kulishera kusoniziwa kwakuwi, na vinu kankulikala uwega wa kumliwu wa shibanta sha ukulu sha Mlungu. 3 Mumuholi Yesu ntambu yakahepeleriti pakakalaziyitvi na yamatenda vidoda. Su namfuwa moyu ama namtoka. 4 Mukukanka vidoda, mwenga msoka ndiri kwita mwazi gwenu. 5 Mwenga mulyaluwiti visoweru vilii vyaviwapanana moyu, Mlungu kankuwagambira mwenga handa wana wakuwi? "Mwana gwangu,

nagubeza azabu ya Mtuwa, ama naguwuya kumbeli munemeleri. 23 Msoka mulijojiniru likulu lya wantu pakakukalipira. 6 Toziya Mtuwa kamfunda kila wa Mlungu yawashemwa wiwuka wa kwanja, weni yakamfira, kamwazibu kila yakamjimira kuwera mwana matawu gawu galembwa kumpindi. Mgoloka kulongolu gwakuwi." 7 Muhepeleri pamwazibiwa handa mafundu kwa Mlungu yakawera mtoza gwa woseri, na kulongolu toziya Mlungu kawatendera mwenga handa wana kwa rohu zya wantu waheri kulongolu kwa Mlungu wakuwi. Hashi, kwana mwana yakafundwa ndiri na yawatenditwi teratera. 24 Msoka kwa Yesu, yomberi tati gwakuwi? 8 Handa pamwazibiwa ndiri gambira ndo mkolaniziya mulipatanu lya syayi, na kwa mwazi wana wamonga, su mwenga mwawana wa wakuwi gwakuwi gwagumyatiriti kuwera gutakula vitwatira su tupati wanakaka. 9 Kayi, twenga tuwapanana ligoya viheri kuliku mwazi gwa Abeli. 25 Su mulikali watati wetu wa pasipanu yawatuleriti na yawatwazibu. Su tufiruwa kumjimira nentu Tati gwetu gwa kumpindi na mwenga. Gambira walii yawalemiti kumpikinira su tuveri kankutuazibu kwajili ya mota yetu twaweni, 26 Mushipindi shillii liziwu libegiziyiti isi, kumbiti su tuveri wanaganala gambira mweni. 11 Vinu vinu kalagila, "Hanupabegiziyi pasipanu kayi kwa kwazibwa shitwatra ndiri sha kunemiziya kumbiti su mala yimonga, pasipanu hera ndiri kumbiti na sha kwinginiziya. Kumbiti walii yawafunditwi kuwera na kumpindi vira." 27 Visoweru avi "kayi kwa mala ligoya upeleru hawabenangi lifupu lya ponga kulawa yimonga" vyankutulanguziya kuwera vintu vyoseri mumakaliru yagamfirizya Mlungu. 12 Su mugapanani vyavinyawitwi havibegezi na kuwuka su visigalii makakala mawoku genu yagawera legulegu na vyavibegiziwa ndiri. 28 Twenga, tulongi mayagashii, kugangamaziya manung'unu genu yagawera legulegu. 13 Mwendereyi kugendagenda munjira yainyoshikit, Tuweri na mayagashii na kumguwira Mlungu su shirii shashilewerekiti nashitilinduka, kumbiti kwa ntambu yayimfirizya, na kwa kuguwira na shiponiziwi. 14 Msakuli nentu kuwera na ponga na lyoga, 29 toziya Mlungu gwetu nakaka ndo motu wantu woseri na mulikali makaliru ga unanagala, toziya pota unanagala kwahera muntu yakaweza kumwona Mtuwa. 15 Mulikali weri muntu yoseri nakahowizya manemu ga Mlungu. Muliloleri weri su lushigira lwalutomora shing'ong'u nalulawira pakati pa mwenga na kuwadodisiya wawuwa. 16 Mulikali weri muwamu mwenu napawera na muntu muhumba ama muntu yakamgwira ndiri Mlungu gambira Esawu, yakawuziti wiwuka wakuwi wa kwanja kwa shiboga sha mala yimu. 17 Mwenga muvrimana handa pakafiriti kupata kayi teklera ilii yayiweriti yakuwi, kabeliritwi toziya kapatiti kayi ndiri lupenyu lwa kugalambizya shillii shakatenditi, ata pakakisakuliti kwa masozi. 18 Mwenga msokiti ndiri kulugongu lwamuweza kulukola na lwalwakiti motu ama papawera na luwindu dunu na lipuga, 19 na liziwu lya mbalapi na liziwu lya visoweru. Walii yawapakiniriti liziwu ali waluwiti nawapikanira kayi shisoweru shimonga. 20 Toziya wadahiti ndiri kuhepelera lilagaliru lyalilaviyitwi, "Ata handa nkanyama pakashinkula lugongu alu, hakagumwi mabuvi mpaka kafuwi." 21 Goseri aga gawonekaniti gakutilizya nentu, Musa kalongiti, "Nankutira na kubegema." 22 Kumbiti mwenga msoka mulugongu lwa Sayuni, lushi lwa Mlungu yakawera na ukomu, Yerusalem lwa kumpindi, kwakuweriti wantumintumi wa kumpindi yawaalangikika ndiri,

13 Mwendeleyi kulifilira shirongu. 2 Namulyaluwa kuwashemera wahenga, toziya kwa kutenda hangu wantu wamonga wapatiti kuwashemera wantumintumi wa kumpindi pota kuvimana. 3 Muwaholi walii yawatatiliti gambira mtatirwa pamuhera na womberi. Muwaholi walii yawatabika gambira mwenga mtabika pamuhera na womberi. 4 Ndowa ifiruwa kupananwa ligoya na wantu woseri, mpalu pamuhera na mdala wafiruwa kuwera waminika. Mlungu hakawatozi wandiyandiya na wahumba. 5 Namuwola wantu wa kufira mpiya, mtosheki kuwera na vintu vyamuwera navi. Mlungu mweni kalonga, "Hapeni nukuleki nakamu, ama hapeni nukwasi." 6 Toziya ayi tuweza kulonga kwa uganganala, "Mtuwa ndo mtanga gwangu, hapeni ntiri. Muntu hakantendi shishi?" 7 Muwaholi walongoziya wenu, yawawabwelerani Shisoweru sha Mlungu. Muliholi ntambu yawakaliti na kuhowa, mjeri njimiru yawu. 8 Yesu Kristu ndo ulaa ulii lishu, lero na mashaka goseri. (aiōn g165) 9 Namdankwa aku na aku na mafunda gamonga ga shihenga. Iherepa kwa rohu zyetu kwanka ngangamalu kwa manemu, na kwa kujimira ndiri malagaliru ga shiboga, muntu yoseri yakagafatiti malagaliru aga gamtanga ndiri. 10 Twenga twana shitalawanda sha kutambikira

sheni watambika wa lipamanda lya Wayawudi lya kuguvira wahera nzyumi zya kuliya vintu vyakuwi. **11** Mtambika mkulu gwa Shiyawudi kajegaga mwazi gwa wankanyama Pahala Pananagala Nentu na kugulaviya tambiku ya kuwusiya vidoda, kumbiti vinofu nya wankanyama awa wavilunguziya kunja kukambi. **12** Yesu vulaa katabikit na kuhowa kunja kwa lushi, su kawapungi kwa mwazi gwakuwi mweni wantu yawatenditi vidoda. **13** Su tumgenderi kunja kukambi na twakatabisiwi ntambu yakatabisiwitwi yomberi. **14** Mana pasipanu twahera lushi lwa mashaka goseri, kumbiti twankulusakula lulii lwalwiza. **15** Su kwanjira ya Yesu, tumlavilili Mlungu tambiku zya zyuma mashaka goseri. Visoweru avi nya uzyumi ndo malaviwu getu palii patulonga kuwera yomberi ndo Mtuwa. **16** Namulyaluwa kutenda maheri na kulitanga, toziya azi ndo tambiku zyazimfirizya Mlungu. **17** Mnami na kuwapikinira walongoziya wenu na kukola malagaliru gawu, womberi wankuzilolera rohu zya mwenga pota kutoka na hawalavyi walanga ya utenderu wawu kulongolu kwa Mlungu. Handa pamuwapikanira hawatendi lihengu lyawu kwa nemeleru, handa ndala, hawawutendi kwa kwiningika, hangu hapeni iwatangi mwenga. **18** Mtuluwili, twana unakaka handa twanayu nfiru iherepa toziya tufira kulikala makaliru gaherepa muvitwatira vyoseri. **19** Na nenii nuwaluwa nentu munduwili su mbuyi kwa mwenga kanongola. **20** Su Mlungu gwa ponga yakamzyukisiyiti Mtuwa gwtetu Yesu, Mlolera Mkulu gwa wakondolu toziya ya kwita mwazi gwakuwi gwa lipatanu lya mashaka goseri, (aiōnios g166) **21** kawatendi m kamali mukila shihihera su mtendi mafilaru gakuwi na katutendi twenga ntambu yayimfirizya mweni kwa njira ya Yesu Kristu, ukwisa uweri kwa yomberi mashaka goseri! Yina haa. (aiōn g165) **22** Walongu, nuwaluwa vinu mwanki kwa uhepelera shisoweru ashi sha kuwapanana moyu na alu ndo luhamba lufupi hera lyanuwalemberani. **23** Nfira muvimani handa mlongu gwtetu Timotewu wamvugulira kala. Handa pakasoka kanongola, hanizi pamuhera nayomberi kuwalola. **24** Muwalamsiyi walongoziya wenu woseri pamuhera na wantu woseri wa Mlungu! Walongu wa isi ya Italiya wawalamasiya. **25** Manemu ga Mlungu gaweri pamuhera na woseri mwenga.

Yakobu

1 Neni Yakobu, ntumintumi gwa Mlungu na gwa Mtuwa Yesu Kristu, nuwalembera mwenga makabila lilongu na mawili ga Israeli yagaweriti kila pahala pasipanu! Nuwalamsiya. **2** Walongu wangu, muliholi kuwera na nemeleru nakamu pampatwa na majeru ga ntambu yingiyangi, **3** muvimana handa kujerwa kwa njimiru yenu hayiwapanani uhepelera. **4** Muweri na unakaka kuwera uhepelera wenu hawumalili lihengu mnngati mwenu, mpati kuwera teratera na wagangamala pota kupungukiwa shoseri. **5** Kumbiti handa yumu gwenu kahera luhalia, su kafiruwa kumluwa Mlungu, nayomberi hakamupanani, toziya Mlungu kawapananii woseri kwa uvuwa na kwa mawoku mawili. **6** Kumbiti kafilewa kuluwa kwa njimiru pota na shashatika. Muntu yakawera na shashatika ndo kawera gambira makupala ga mubahali, geni gasukumwa na kwaswakwaswa na lipuga. **7** Su muntu yakawera na maholu gungi, nakalihola kuwera kapata shoseri shiliil kulawa kwa Mtuwa. **8** Toziya muntu yakawera na maholu gungi, kagalambuka galambuka munjira zyakuwi. **9** Mlongu yakawera muhushu, kafiruwa kunemelera kwa kukweniziwa kwakuwi, **10** nayomberi mlunda kafiruwa kunemelera kwa kusulusiwa kwakuwi, toziya mlunda hakawuki gambira uluwa wa kuntundu. **11** Mshenji gulawira na kwa livuki lyakuwi likalipa liyumiziya vimeru, na uluwa wakuwi utuluka na uherepa wakuwi woseri upera. Ntambu iraa ayi mlunda nayomberi akagamiziwi mumahengu gakuwi. **12** Mbaka muntu yakasigala mwaminika mumajeru, toziya pakahepelera, hakanki llijenjeri lyakuwi, ukomu ulii Mlungu wakawalagiliti walii yawamfira. **13** Handa muntu pakajerwa nakalonga, "Njerwa na Mlungu!" Toziya Mlungu hapeni kajerwi na ukondola, ama hapeni kamujeri muntu yoseri. **14** Kumbiti muntu kazyangaliwa pakanikwa na kugomuziwa na matamata zyakuwi zidoda. **15** Shakapanu matamata payiwula ilera vidoda, na vidoda pavikamala vilera kuhowa. **16** Walongu wangu yanuwafira, muntu nakawapayira! **17** Kila lifupu liherepa na lyalikamilika lilawa kumpindi kwa Mlungu Tati, yakanyawiti miweru yoseri yaiwera kulyera. Mlungu hapeni kagalambuki ama kuwera na ntambu ya kugalambuka. **18** Kwa kufira kwakuwi mwensi katupananiti ukomu kwa shisoweru shakuwi shanakaka, su tuweri gambira mabenu ga kwanja pakati pa viwumbi vyakuwi. **19** Walongu wangu yanuwafira, mushiholi shisoweru ashi, kila muntu kapikaniri kamkamu, kumbiti nakalopokera kulonga

ama kukalala. **20** Muntu yakawera na maya kaweza ndiri kutenda galii yagamfirizya Mlungu yagawera ga nakaka. **21** Hangu, muleki kutali vitwatira vyoseri vidoda na matendu madoda gavuwa gageneya, mumijimiri Mlungu na kwanka shisoweru shashiyalitwi mumoyou mwenu, na shiweza kuwalopoziya. **22** Namulipayira mwaweni kwa kupikinira hera shisoweru sha Mlungu, su mtendi ntambu yashilonga. **23** Toziya muntu yakapikanira hera shisoweru pota kutenda ntambu yashilonga, kalifana na muntu yakalilola sheni shakuwi mwensi mushiloleru. **24** Kalilolaga, shakapanu kagenda zyakuwi, na katepu kalyaluwa ntambu yakawera. **25** Kumbiti muntu yakalilola weri lilagaliru teratera lyaliwapanana wantu ulekeru, na yakendereya kulikolera, na kulpikanira ndiri hera na shakapanu kulilyaluwa, kumbiti kalitenda nakamu, muntu ayu hakatekelerwi mukila shintu shakatenda. **26** Handa muntu pakalishera kuwera yomberi ndo muntu gwa njira ya kumfata Mlungu, kumbiti kaweza ndiri kululewelera lulimi lwakuwi, su kalipayira mwensi, na njira yakuwi ya kumfata Mlungu yahera mota. **27** Njira yaiherera ya kumfata Mlungu na yahera likosa kulongolu kwa Mlungu Tati ndo ayi. Kuwatanga washiwa na wakenja mutabu zyau, na kulilolera weri weni nawudodisiwa pasipanu.

2 Walongu wangu yamumijima Mtuwa gwetu Yesu Kristu yakawera na ukwisa, namulanguziya ubagula kwa wantu. **2** Tulongi muntu yumu mwensi kavala peti zya zahabu na nguwu ziherera kingira mukuliwona kwenu, na palaa palii kingira muntu muhushu yakavaliti nguwu zidoda, **3** payiwna hammupanani ligoya nentu ulii yakavaliti nguwu zya kuherera na kumgambira, "Gulivagi panu pahala paherepa," na kumgambira muhushu ulii, "Gwenga, gugoloki kulii, ama gulivagi pasi." **4** Hashi, awu uwera ndiri ubagula pakati penu? Hashi, na utoza wenu hawulawirani ndiri mumaholu madoda? **5** Walongu wangu yanuwafira, mwipikaniri! Mlungu kawasyagula wantu wahushu pasipanu su wapati kuwera walunda munjimiru na kwanka ufalumi Mlungu yakawalagiriti walii yawamfira. **6** Kumbiti mwenga mwankuwabeza wantu wahushu! Hashi, walunda ndo walii ndiri yawawayonera na kuwajega kushyotera motu? **7** Awa ndo walaa walii yawalihilangla litawu liliil liherepa nentu lya Mtuwa ulii mwenga ndo wantu wakuwi. **8** Handa pamulitenda weri lilagaliru liliil lya shifalumi ntambu yailembitwi Mumalembu Mananagala, "Gumfiri tuyagu ntambu yagulifira gumweni," mwankutenda weri. **9** Kumbiti pamuwabagula wantu, su mwankutenda vidoda, na

lilagiru lya Mluntu liwatoza kuwera mwenga mkosa. hatupati utoza mkulu nentu kuliku wantu wamonga. 10 Muntu yakalilema lagaliru limu Mumalagaliru ga 2 Twenga twawoseri tulikwala muvitwatira vivuwa. Mluntu, hakaweri na likosa lya kugalema Malagaliru Handa muntu yoseri kakosa ndiri nakamu muvisoweru goseri. 11 Toziya ulii yakalongiti "Naguhumba," vyakalonga, yomberi ndo muntu mkamilika na kalongiti vulaa "Nagulaga." Su ata paguhumba ndiri kaweza kuyilongoziya nshimba yakuwi yoseri. 3 kumbiti gulaga, gwenga gugalema Malagaliru goseri Twenga tumtulira falasi mumlolomu mwakui ngoyi ga Mluntu. 12 Su mulongi na kutenda gambira zya kumlonguziya su katujimi, na kwa njira ayi wantu hawatozwi kwa malagaliru ga Mluntu yagajega tuweza kumlonguziya kwoseri kwatufira. 4 Mtumbwi ulekeru. 13 Toziya Mluntu hapeni kaweri na lusungu mkulu nentu yagushemwa meli, tembera ndo mkulu pakamtoza muntu yakawera ndiri na lusungu. Kumbiti nentu, guweza kugalambuziwa kwa nkafi ndidini, lusungu lwa Mluntu lukangi utoza. 14 Walongu wangu, na igenda kwoseri mlongoziya kwakafira. 5 Ntambu kwana mota gaa handa muntu pakalonga kawera iraa ayi, lulimi tembera luwera shiwungiru shididini na njimiru kumbiti kalanguziya ndiri kwa matendu? sha nshimba, lulimbira makulu nentu. Motu mdidini Kujimira aku kuweza hashi kumlopoziya? 15 Payiwera guweza kulunguziya lidowi likulu. 6 Na lulimi lulifana mlongu tunga mpalu ama mdala kahera nguwa ama shiboga, 16 hayiwatangi shishi kuwagambilira awa, ga ntambu yoseri pakati pa viwungiru nya nshimba. "Mgendi kwa ponga mukayoteri motu na kwikuta," lumemiziya nshimba yoseri na luyaka motu ya galawa pota kuwapanana nfiru zyau zya makaliru? 17 mumotu gwa Jehanamu. (Geenna g1067) 7 Muntu Ntambu iraa hayi, njimiru gweka yakuwi pota vitendu kawera kufuga na kafuga kala viwumbi nya ntambu ifuwa. 18 Kumbiti muntu kawera kulonga, "Muntu zoseri, wankanyama wa lidowi na wampongu na yumu kawera na njimiru na muntu gwingi kawera na wanjoka na viwumbi nya kubahali. 8 Kumbiti kwahera matendu" Hanankuli, "Gunanguziyi vilii muntu ntambu muntu yakawenza kulokolamlima lulimi lyalulifana na yakawenza kuwera na njimiru pota na matendu. Neni nkanyama. Lulimi luwera shintu shidoda, hapeni hanukulanguziyi njimiru yangu kwa matendu." 19 gulukolimlima na lumema usungu wawulaga. 9 Kwa Hashi, gwenga gujimira kuwera kwana Mluntu yumu? lulimi twenga tulonga mayagashii kwa Mtuwa na Tati Teratera! Kumbiti ata washamshera wajimira ali, na gwetu. Kwa lulimi lulaa alu twawapangira wantu, kulendemera kwa lyoga. 20 Mzigizigi gwenga! Hashi, wantu yawaumbwa kwa ntambu ya Mluntu. 10 gufira kulanguziwa kuwera njimiru pota matendu Visoweru nya kupetera mashi na nya kulapira vilawa ihowa? 21 Hashi, Aburahamu mbuyi gwetu kapata mumlolomu gumu. Walongu wangu viwatira avi vifiruwa hashi kujimirwa kuwera mkamilika kulongolu kwa ndiri kuwera hangu. 11 Hashi, mbwiru yimu iweza Mluntu? Kwa matendu gakuwi, shipindi pakamlavyiti kulaviya mashi ganoga na mashi ga munu pamuhera? tambiku Isaka mwana gwakuwi pashtalawanda sha 12 Walongu wangu, mtera gwa mkuyu guweza kulera kutambikira. 22 Guwona kuwera njimiru yakuwi embi? Ama, mwembi guweza kulera kuyu? Ndala, matendu gakuwi gatendikit pamuhera, na njimiru mbwiru ya mashi ga munu gaweza ndiri kulaviya yakuwi iweriti teratera kwa shillii shakatenditi. 23 Na mashi ganoga. 13 Hashi, ndo gaa yakawera na Malembu Mananagala gatimiya ntambu yagalonga, luhalo na mahala pakati pamwenga? Su kalanguziyi "Aburahamu kamjimiriti Mluntu, su kwa njimiru yakuwi shitwatira ashi kwa mgenderanu gwakuwi guherepa yomberi kajimiriti kuwera muheri kulongolu kwa na kwa matendu gakuwi Maheri yagatendeka kwa Mluntu," na Aburahamu kashemiriti ganja gwa unanaga na luhalo. 14 Kumbiti payiwera myoyu yenu Mluntu. 24 Su mwona kuwera muntu kajimirwa imema weya wawuhanganyika na utama na shuki ndiri kuwera mkamilika kulongolu kwa Mluntu kwa na kulifira mweni, su namulizuma na kugalambula njimiru yakuwi hera kumbiti kwa matendu gakuwi. unakaka kuwera upayira. 15 Mahala ga tambu ayi 25 Ntambu iraa ilii, kwa ulii mndiyandiya Rahabu, galawa ndiri kumpindi, mahala aga ndo ga pasipanu, yomberi kajimiriti na Mluntu kuwera mkamilika na ga shinshimba, kayi ndo ga shishetani. 16 Toziya toziya yomberi kawashemiriti walolalola na kuwatanga poseri papawera na weya na kulifira mweni, panu wagendi zyau kwa kuitira njira imonga. 26 Su, pawera na ndewu na kila ntambu zya ukondola. handa vilii nshimba pota rohu ihowa, ntambu iraa ilii 17 Kumbiti luhalo lwalulawa kumpindi kwa Mluntu, njimiru pota matendu ifuwa.

3 Walongu wangu, pakati pernu namuwera wafunda
wawuwa, toziya muvimana kuwera twenga wafunda

kwanja ndo luherepa na lufira ponga na unanaga na upikirina na lumema lusungu na lulera mabwajubwaju ga matendu gaherepa na lwahera ubagula ama ufyangu. 18 Vitwatira vyavimfirizya Mluntu vilawirana

na mbeyu zyaziyalitwi muponga, zyaziyalitwi na wantu kutenda maheri na pakaleka kutenda, kankutenda yawajega ponga.

4 Ngondu na makomangu pakati pa mwenga **5** Su vinu mpikaniri mwenga walunda! Mulili na vilawa koshi? Vilawa mumamatama zyenu zidoda kudaya toziya ya ntabiku yayifira kuwapata. **2** zyazilicomanga kila mala munshimba mwenu. **2** Lunda zyenu ziwola, na nguwu zya zyenu waziliya Mfira vintu kumbiti muvipata ndiri, su mwa kala wameyi. **3** Zahabu zyenu na mpiya ziwera kutu, kulaga, mfira nentu kupata vintu kumbiti muvipata na kutu ayi hayiwipaitauliri, na yeni hayili nshimba ndiri. Su mwankulitenderana ngondu na kulicomanga. zyenu gambira motu. Mwenga mlimatira lunda Mpata ndiri shilii shamfira toziya mushiliwa ndiri kwa mumashaka aga ga upeleru! **4** Msinda kuwalipa Mlungu. **3** Na pamluwa mpata ndiri toziya mluwa shibena mgongu yawatenda mahengu mumalambu kwa nfiru idoda, mluwa su mpati kufirizya matamata genu. Mpikaniri malalamiku gawu! Kulila kwa awa zyenu. **4** Mwenga wantu yamuwera ndiri waminika, yawabena malambu kusoka mumakutu ga Mtua hashi, muvimana ndiri kuwera ganja gwa pasipanu yakawera na uwezu. **5** Mulikala pasipanu mumakaliru ndo kuwera mngondu gwa Mlungu? Yoseri yakafira ga kulinemeliziya na ga anasa. Mulinenepeziya kala kuwera ganja gwa vitwatira vya pasipanu kalitenda maweni kwa lishaka lya kulikitulwa. **6** Muwatoziti kuwera mngondu gwa Mlungu. **5** Ama namulihola wantu yawamfirizya Mlungu na kuwalaga, womberi kuwera Malembu Mananagala gahera unakaka wawabeleriti ndiri mwenga! **7** Su walongu wangu, pagalonga, "Rohu ulii Mlungu yakamtula mngati muhepelera mpaka Mtua pakiza. Muloli yakalima mwetu kawera na weya ng'anji." **6** Kumbiti manemu ntambu yakahepelera kwa kuhepera vimeru vyakuwi gatupananwa na Mlungu gawera na makakala vilaviyi mabenu gagafiruwa nentu. Yomberi kahepelera nentu, ntambu yagalonga Malembu Mananagala, kwa kuhepera kwanjira vula zya kuyalira mpaka vula "Mlungu kawasinga wantu yawawera na malingisi zya upeleru. **8** Namwenga vulaa mfiruwa kuhepelera, kumbiti kawalanguziya manemu wantu yawawera mgoloki weri munjimiru yenu toziya lishaka lya kusoka wanana." **7** Su mumjimiru Mlungu, mumsingi kwakuwi Mtua lyapakwegera. **9** Walongu wangu, Shetani, nayomberi hakawatari. **8** Mumsegeleri namuhinginika maweni gweka namwiza kutoza Mlungu, nayomberi hakawasegeri mwenga. Mguluri na Mlungu. Yomberi ndo mtoza yakapakwegera, mawoku genu mwenga yamutenda vidoda! Muyipungi kapamlayangu. **10** Walongu wangu, pamufira kuwona myoyu yenu mwenga wafyangu! **9** Muweri na uehepelera ntambu yauwuera muntabika, muliholi hinginiku, mili na kudaya. Kuseka kwa mwenga wambui wa Mlungu, watakutuli kwa uwezu wa Mtua. kuweri kulila, na nemeleru ya mwenga iweri hinginiku. **11** Tuwashema womberi mbaka toziya wahepelero. **10** Mulinanagaziyi kulongolu kwa Mtua, nayomberi Mpikaniriti visoweru vya uehepelera wa Ayubu, na hakawanyasuli. **11** Walongu, namulitakulirana madoda muvivana ntambu Mtua yakamtenderiti muupeleru. maweni kwa mwenga. Yakamtakulira madoda mlongu Toziya Mtua kamema lusungu na manemu. **12** gwakuwi ama kumtoza, muntu ayu kalitakulira madoda Walongu wangu, pa goseri aga namulirapa kumpindi na kultoza Lilagaliru lya Mlungu. Pagulitoza Lilagaliru ama kwa pasipanu ama kwa shintu shimonga lya Mlungu, su gwenga gulijimira ndiri Lilagaliru lya shoseri. Mlongi "Yina" pamfira kulonga yina na Mlungu kumbiti gulitoza. **12** Mlungu gweka yakuwi ndo "Ndala" pamfira kulonga ndala, su hapeni mtozwi na yakatula Lilagaliru na kutoza. Ndo gweka yakuwi hera Mlungu. **13** Hashi, kwana muntu yoseri pakati peru yakawenza kulopozia na kwagamizya. Su gwenga yakawera na ntabiku? Kafiruwa kamlawi Mlungu. gwa gaa ata gumtozi tuyagu? **13** Su vinu mpikaniri Ama kwana muntu yakawera na nemeleru? Kimbi mwenga yamlonga, "Leru ama shirawu hatugendi Iwimbu lwa uzymi. **14** Hashi, kwana mlweri pakati mulushi tunga na kulikala aku kwa shipindi sha pamwenga? Kafiruwa kawashemi wazewi wa shipinga shinja shoseri, hatuwazi vintu na kupata mota." **14** sha wantu yawamjimiru Yesu, nawomberi hawamluwiri Mwenga muvivana ndiri ata makaliru genu ntambu kwa Mlungu na kumswaga lipaki kwa litawu lya hagaweri shirawu! Mwenga mulifana na lifukafuka Mtua. **15** Nawomberi pawaluwa kwa njimiru, mlweri lyaililawira kwa shipindi shididini hera na kuwuka ulii hakaponi, toziya Mtua hakamuuvuziliri ukomu kayi. **15** Ira memfiriziwi kulonga, "Mtua pakafira wakuwi. Na handa kaweriti katenditi vidoda vyoseri hatulikali na kutenda ashi ama shilii." **16** Kumbiti vinu vilii, hakalekiziwi. **16** Su muligambiri kuleka vidoda mwankulidumba na kulitumba, matumbiru ga ntambu vyamtenditi maweni gweka na muliluwili kwa Mlungu yoseri ayi ndo madoda. **17** Su muntu yakamana maweni gweka su mpati kuponiziwa. Maluwa ga

muntu muheri, gawera na makakala ga kutenda mavuwa. **17** Eliya kaweriti muntu gambira twenga. Yomberi kaluwiti kwa kugangamala vula nayitowa, na vula itowiti ndiri paisi kwa shipindi sha vinja vitatu na nusu. **18** Shakapanu kaluwiti kayi na mpindi itowiti vula na isi imeriziya viboga vyakuwi. **19** Walongu wangu, muntu yumu penu pakagamira kutali na unakaka, na muntu gwingi pakamwuziya, **20** muvimani kuwera ulii yakamwuziya muntu yakawera na vidoda kulawa munjira ya upotuziya, hakailopoziyi rohu ya muntu ulii kulawa mukuhowa na vidoda vivuwa havilekiziwi na Mungu.

1 Peteru

1 Neni Peteru, ntumintumi gwa Yesu Kristu, nankuwalembera mwenga wantu yawasyagulitwi na Mlungu Tati, wantu yampalanganyikiti na kulikala gambira watugira isi aku Pontu na Galatiya na Kapadokiya na Asiya na Bituniya. **2** Mlungu Tati kawasyagulitwi mwenga kulawirana na ntambu yakafira mweni, na mpungwa kwa Rohu, mpati kumjimiria Yesu Kristu na kumishirwa kwa mwazi gwakuwi. Manemu na ponga gavuwa gaweri pamuhera na mwenga. **3** Tumkvisi Mlungu na Tati gwa Mtuwa gwetu Yesu Kristu! Kwa lusungu Iwakuwi likulu katupanana twenga ukomu wa syayi kwa kumzyukisya Yesu Kristu. Katupanana litumbiru lyanakaka, **4** su twankulolera uhala wa matekeleru ga Mlungu, matekeleru yagawola ndiri na yagahera uhakata na galii yaganyaala ndiri. Mlungu kawatalira kumpindi matekeleru aga. **5** Na mwenga mlolerwa weri na makakala ga Mlungu kwa njira ya njimiru toziya ya ulopozia yauwera kala kugubutulwa mumashaka ga upeleru. **6** Munemeleri mushitwatira ashi, paiwera vinu kwa shipindi shididini hamfiru kuhinginiki toziya ya majeru ga ntambu yingyinyi yamtabika. **7** Majeru aga lengu lyakuwi ndo kulanguziya nakaka njimiru yenu, yaiwera na mana nentu kuliku zahabu yeni tembera ata payiwora ijerisiwa kwa motu. Toziya ayi mwenga hampati usyumi na ligoya na ukwisa, lishaka lili Yesu Kristu pakagubutulwa. **8** Mwenga mwankumfira yomberi tembera mumwoniti ndiri, na mumjimiria tembera mumwona ndiri vinu. Su munemelera kwa ukwisa yawatakulika ndiri, **9** toziya mwankuanka ulopozia wa rohu zyenu, wawuwera lengu lya njimiru yenu. **10** Wambuyi wa Mlungu yawatungiti kuusu manemu geni hagaweri ga nakaka kwa mwenga, wasakuliti na kukosiya kosiya kuusu ulopozia awu, **11** womberi wafiriti kushimana shipindi na ntambu yashiwera, shipindi pakatakuliti Rohu gwa Kristu yakaweriti mgati mwawu, pakatunga kuusu ntabika hayimpati Kristu na ukwisa yawuwiza. **12** Mlungu kawagubuturiti wambuyi wakuwi kuwera ujumbi ulii yawaubweriti, walibweleriti ndiri weni kumbiti wawabweleriti mwenga Shisoweru Shiwigira kwa makakala ga Rohu Mnanagala yakatumitwi kulawa kumpindi kwa Mlungu, lihengu ali liwera ndiri na mota yawu weni kumbiti kwajili ya mwenga. Ata wantumintumi wa kumpindi mewafiri kuvimana vitwatiravi. **13** Su muweri kala nakamu na kulikala masu. Mlitili litumbiru lyenu lyoseri mumanemu galii hampananwi shipindi Yesu Kristu pakagubutulwa. **14**

Gambira wana wa Mlungu yawajimiria, namujimiria nakamu kufata kayi matamata zidoda zyamuweriti nazu pamuwumaniti ndiri unakaka wa Mlungu. **15** Kumbiti yomberi yakawashemiti ndo mnanagala, su mwenga muweri wanaganala muvyoseri vyamutenda. **16** Toziya Malembu Mananagala galembwa, "Muweri wanaganala toziya neni ndo mnanagala." **17** Pamumkanda Mlungu, mwenga mumshema Tati. Su muvimani kuwera yomberi kamtoza kila yumu kulawirana na matendu gakuwi pota kubagula, mwendereyi kumjimiria Mlungu pamulikala gambira wahenga pasipanu. **18** Toziya muvimana kuwera mwenga mlopoziwitwi mumgenderanu gwenu yagufaa ndiri yagumuwankiti kulawa kwa wazewi wenu. Kumbiti mlopoziwitwi ndiri kwa vintu vyaviharabika, kwa mpiya ama zahabu, **19** kumbiti kwa mwazi gwa mana nentu gwa Kristu, yakaweriti gambira mwana kondolu yakahera shilema ama lidowa. **20** Yomberi kasyagulitwi na Mlungu pamberi pa kunyawa pasipanu, kumbiti kagubutulitwi mumashaka aga ga upeleru toziya ya mwenga. **21** Kwa njira yakuwi mwenga mwankumjimiria Mlungu yakamzyukisiyiti na kumpanana ukwisa, su njimiru yenu na litumbiru lyenu viwera kwa Mlungu. **22** Vinu mwenga mulipunga maweni kwa kuujimiria unakaka, su mwenga muwfira nakaka wayenu pota na ufyangu, su mulifiri nakamu kwa moyu gwoseri. **23** Toziya mpananitwi ukomu wa syayi, ulii yawulawitwi ndiri mumbeyu yayiharabika, kumbiti kulawa mumbeyu yayiharabika ndiri kwa njira ya ujumbi wa Mlungu yauwera ukomu na wa mashaka goseri. (aiōn g165) **24** Malembu Mananagala ntambu yagalonga, "Kila muntu kalifana na mahamba, na ukwisa wakuwi woseri ulifana na uluwa wa mahamba. Mahamba ganyala, na uluwa utuluka. **25** Kumbiti ujumbi wa Mtuwa ulikala mashaka goseri." Ujumbi awu ndo Shisoweru Shiwigira shamubweleritwi. (aiōn g165)

2 Su muleki ukondola woseri na upayira na ufyangu na weya na kila ntambu zya kutakulirana madoda. **2** Gambira wana wanunu ntambu yawafira maweri, mfiruwa kuwera na mata ga maweri geni ga shirohu, su kwa aga mpati kukula muulopozia wenu. **3** Vinu mwenga muvimana kuwera Mtua ndo muheri. **4** Su mumgenderi Mtua, libuwi lya ukomu lyalilemitwi na wantu, kumbiti kulongolu kwa Mlungu ndo libuwi lyalisagulitwi na lya mana nentu. **5** Na mwenga vulaa, gambira mabuwi yagawera makomu, munyawiwa muweri numba ya shirohu kweni aku hamtenderi ntambu mtambika gwa shirohu pakalaviya tambiku zya shirohu zyazijimirwa na Mlungu kuitira Yesu

Kristu. **6** Toziya Mumalembu Mananagala galembitwi, handa pamuhepelera ntabiku ata paiweri mtenda "Guloli, nankutula libuwi aku Sayuni, libuwi lya Maheri, Mlungu hakafiriziwi na mwenga. **21** Aga lyanjiru lya mupembi lyalyagulitwi na lya mana ndo gamshemiriti, Kristu mweni katabikiti toziya ya nentu, na muntu yoseri yakamjimira yomberi hapeni mwenga, na kawalekerani mfanu, su mtendi ntambu kasoniziwi." **7** Kwa mwenga yamujiimira, libuwi ali yakatenditi mweni. **22** Yomberi katenditi ndiri vidoda, lyana mana nentu. Kumbiti kwa walii yawajimira ama katakuliti ndiri upayira woseri. **23** Pawamwigiliti ndiri, Malembu Mananagala ntambu yagalonga, yomberi kawankula ndiri kwa kwigila, pakapatiti "Libuwi lyawalilemiti wanyawa numba, liwera libuwi ntabiku yomberi kalaviyiti ndiri vitiriziwi, su kagatuliti lyaliwera na mana kuliku goseri," **8** kayi galonga, matumbiru gakuwi kwa Mlungu, mtoza gwa teratera. "Libuwi ali ndo wantu hawalikwali, litalawu haliwatendi **24** Yomberi mweni kavipapiti vidoda vyetu munshimba womberi waguwi." Womberi walikwala toziya wajimira mwakuwi pakapingikitwi palupingika, su tuleki kutenda ndiri ujumbi wa Mlungu, na hangu ndo ntambu vidoda na kulikala makaliru gagamfirizya Mlungu, yawapangiwitwi kwanjira kwanja. **9** Kumbiti mwenga na kwa vironda vyakuwi mwenga mponizivitwi. **25** ndo lukolu lwalusyagulwa na utambika wa shifalumi Mwenga muweriti gambira wakondolu yawaweriti na shipinga sha wantu wanaganala na wantu wagamira, kumbiti vinu mumuwuyira Mlolera na wakuwi Mlungu, yamushemiti kubwera matendu yakawulolera ukomu wenu.

makulu gakulikangasha ga Mlungu, yakawashemiti kulawa muluwindu na kuwayingiziya muulangala wakuwi wa kulikangasha. **10** Shipindi shimu, mwenga muwera ndiri wantu wa Mlungu, kumbiti vinu mwenga muwera wantu wakuwi, shipindi shimu muwoneriti ndiri lusungu na Mlungu, kumbiti vinu muwonerwa lusungu. **11** Waganja wangu, nu wahiga nentu mwenga gambira wahenga na yawapita pasipanu! Muleki matamata zidoda zyazisingana na rohu zyenu. **12** Mfiriwa kuwera na mgenderanu guherepa nentu pakati pa wantu yawamumana ndiri Mlungu su ata pawawatakulira mtenda madoda wawezi kugamana matendu genu Maheri, su wamkwisi Mlungu lishaka lya kwiza kuwatoza wantu. **13** Su muwajimiri walongoziya woseri wa wantu toziya ya Mtua, ujimira kwa mfalumi yakaweriti mkolamlima mkuu, **14** ama ujimira kwa walongoziya wa mikowa, weni yawasyagulitwi nayomberi kuwatoza yawatenda madoda na kuwazyuma yawatenda gaherepa. **15** Toziya Mlungu kankufira mwenga kwa matendu genu Maheri gamtenda, muwanyamaliziyi wantu wazigizigi yawahera mahala. **16** Mulikali gambira wantu walekeru, kumbiti namuwutenderaulekeru wenu kuwufifa ukondola, kumbiti mulikali gambira wantumintumi wa Mlungu. **17** Muwapanani ligoya wantu woseri. Muwfiri walongu wenu waumini na mmupanani ligoya Mlungu. Mmupanani ligoya mfalumi. **18** Mwenga wantumintumi wa ukaya, muwajimiri watuwa wenu kwa ligoya lyoseri, yawawera waheri na yawawera wapolii, muwajimiri ata walii yawakalaziya. **19** Toziya handa muhepelera kutama kwa ntabiku yamfiruwa ndiri toziya muvimana handa Mlungu kafira hangu, su Mlungu hakawatuli weri. **20** Hamupati shishi pamuhepelera makomangui gamfiruwa toziya ya vidoda vyamtenda? Kumbiti

3 Namwenga wadala, mlituli pasi pa uwezu wa wapalu wenu, su handa kwana wapalu woseri yawajimira ndiri shisoweru sha Mlungu, wapati kujimira kwa kuguwona mgenderanu gwenu. Hayiwi ndiri kwa mwenga mpaka kutakula shisoweru, **2** toziya hawawoni ntambu mgenderanu gwenu yaguwera guherepa na gwa ligoya. **3** Kulihiperipiziya kwa mwenga namtumbira vitwatira nya kunja, gambira ntambu zya kudukusa viri zya maringisu nentu na kuvala vintu nya zahabu na nguwu zya beyi nkulu. **4** Su uhorepwa wenu ufiriwa kulawirana na ntambu ya mgati mwa untu wa nakaka, uhorepwa yawunyala ndiri wa uheri na unyamaliru wa rohu, weni ndo wa mana nentu palongolu pa Mlungu. **5** Hangu ndo ntambu yawaliherepiziyyi pamakashu wadala wanaganala yawamguwiriti na kumtumbira Mlungu kwa kulitula pasi pa wapalu wawu, **6** gambira Sara ntambu yakalituliti pasi pa Aburahamu na kumshema yomberi mtuwa gwakuwi. Mwenga muwera vinu wahinga wakuwi handa pamutenda gaherepa pota kutiliziwa shintu shoseri. **7** Ntambu iraa ayi mwenga wapalu, mulikali na wadala wenu kwa mahala, muwapanani ligoya pamuvimana kuwera womberi wawera legilegi na ntambu yawawera wahala pamuhera na mwenga manemu ga ukomu, mtendi hangu su kwahera shintu hashileweleri maluwa genu kwa Mlungu. **8** Upeleru, mwenga mwawoseri mfiriwa kuwera na moyu gumu na pamuliuonera lusungu maweni mwenga na muweri wapolii na wanaganaga. **9** Namuwawuzilira wantu vidoda kwa vidoda, ama mayigilangu kwa mayigilangu kumbiti muwatekeleri, toziya mwenga mshemiti wi na Mlungu mpati kugahala matekeleru. **10** Malembu Mananagala galonga, "Muntu yakafiriti kuganemelera makaliru, na kugawona mashaka gaherepa, kalileweleri nakatakulua

makondola na kushapira kulonga upayira. 11 kutenda vitwatira vyavitenda na wantu yawamumana Kaleki kutenda ukondola na katendi gaherepa, ndiri Mlungu. Mulikaliti makaliru ga umweni na kayisakuli ponga na kuyikolera weri. 12 Toziya matamata na ndewu na kulowera nentu na kuguwira masu ga Mtuwa gawalola walii yawawera waheri vinyagu. 4 Vinu wantu yawamumana ndiri Mlungu na kugapikanira maluwa gawu, Kumbiti kawatulira wankulikangasha pawawona kuwera hamuweri ndiri shisogu wantu yawatenda makondola.” 13 Ndo pamuhera nawomberi kayi kulikala muvidoda, su gaa hakawatenduwi mwenga handa pamuwera wankuhigilanga. 5 Kumbiti womberi hawafiruwi wagangamala mukutenda gaherepa? 14 Kumbiti kutakula vitwatira vyoseri nya makaliru gawu kulongolu ata pamfiruwa kupata ntabiku toziya ya kutenda kwa Mlungu yakawera kala kuwatoza yawawera yagamfirizya Mlungu, su mtekelerwa! Namtira shilii wakomu na wahowiti. 6 Ndo mana Shisoweru shawatira womberi, namutulwa mukushashatika. 15 Shiwigira shibweritwi ata kwa walii vinu wahowiti, su Kumbiti mumkwisi Kristu kuwera Mtuwa mumyoyu womberi watozwi mumakaliru gawu ga mnshimba mwenu. Muweri kala kumwankula muntu yoseri gambira wamonga, kumbiti walikali murohu ntambu yakawakosiya litumbiru lyamuwera nali. 16 Su Mlungu yakalikala. 7 Upeleru wa vintu vyoseri mtendi hangu kwa lyoga na ligoya, kumbiti muweri wapakwegera. Su mfiruwa muweri na maholu na nfiru zyazitulanguziya mwahera likosa, su gaherepa na kulikolamlima maweni na kulikala masu woseri pawawahigilanga kulawirana na mgenderanu muwezi kumluwa Mlungu. 8 Pa goseri aga, mulifiri guherepa yamuwera nagu mu Kristu, womberi kwa moyu gwoseri maweni mwenga, toziya mafiliru hawasoniziwi kwa shilii shawawayowelera. 17 Toziya gagubika vidoda vivuwa. 9 Mulishemeru maweni iherepa kutabika kwa kutenda Maher, Mlungu gweka munumba zyenu pota kuhinginika. 10 Kila pakafira, kuliku kutabika kwa kutenda makondola. 18 Su Kristu viraa katabisiyitwi na kuhowa kwa mala yimu hera toziya ya vidoda, yomberi yakaweriti muheri katabisiyitwi na kuhowa toziya ya wantu wakondola, su kawalanguziyi mwenga njira ya kumgendera Mlungu. Yomberi kalagitwi shinshimba kumbiti katenditwi mkomu murohu, 19 na kwa rohu vulaa yomberi kagenditi kuzibwelera rohu zili zyaziweriti mushibetubetu 20 yawalemiti kujimila pamakashu Mlungu pakawahepeleriti mumashaka 21 na mashi geni gaweriti mfanu gwa ubatizu yauwalopoziyiti mwenga vinu vulaa. Ubatizu ndo shisoweru ndiri shakuwusya udoda munshimba kumbiti ndo lagilu lya nfiru iherepa kwa Mlungu. Liwalopoziyi mwenga kwa uzyukusiuwa Yesu Kristu, shisoweru ndiri shakuwusya udoda munshimba shiwtatira ashi shimanizira handa Rohu gwa ukwisa, kumbiti kumfata Kristu, shisoweru ndiri shakuwusya udoda munshimba shiwtatira ashi shimanizira handa Rohu gwa ukwisa, kumbiti ndo lagilu lya nfiru iherepa kwa Mlungu. 22 yomberi yakagenditi kumpindi na vinu kalikala 23 yomberi yakagenditi kumpindi na vinu kalikala wantumintumi wa kumpindi wa Mlungu woseri na wantumintumi wa kumpindi wa Mlungu woseri na maweni, handa pakatabika, toziya ndo mlagu na uwega wa kumliwu wa Mlungu, kankuwakolamlima maweni, handa pakatabika, toziya ndo mlagu na ukulu na yawawera na makakala.

4 Toziya Kristu katabisiyitwi munshimba yakuwi, na mwenga vulaa mfiruwa kuligangamaziya kwa nfiru gambira yakuwi mana muntu yakababisiyitwi kala munshimba su kaleka kutenda vidoda. 2 Kwanjira vinu, makaliru yagasignaliti kulikala pasipanu gafiruwa ndiri kulonguziwa na matamata zya umuntu kumbiti gafiruwa kulonguziwa na mafiliru ga Mlungu. 3 Pamakashu mwenga muweriti na shipindi shiwiwa sha

yumu kafiruwa kilitendera lifupu lyakapananitwi na Mlungu kuwatendera wamonga, gambira ntumintumi muheri gwa mafupu ga ntambu yingiyangi ga Mlungu. 11 Yakalonga shintu, visoweru vyakuwi viweri gambira visoweru vyva Mlungu, na kila yakawatanga wantu katendi hangu kwa likakala lyakapananitwi na Mlungu, su muvitwatira vyoseri Mlungu kakwiswi kuititira Yesu Kristu. Kwakuwi kuweri ukwisa na likakala mashaka goseri. Yina haa. (aiōn g165) 12 Waganja wangu, namulikangasha kwa majeru makulu gampata, handa mpatwa na vitwatira vihenga. 13 Su munemeleri Musafina amu, wantu watangala ndiri, wantu wanani toziya mtabiki handa Kristu ntambu yakababikiti, hera pa wantu woseri ndo walopoziyitwi pamashi, su muwezi kuwera na nemeleri ivuwa shipindi 21 na mashi geni gaweriti mfanu gwa ubatizu yauwalopoziyiti mwenga vinu vulaa. Ubatizu ndo payiwera mwankuyigirangwa toziya ya kumfata Kristu, shisoweru ndiri shakuwusya udoda munshimba shiwtatira ashi shimanizira handa Rohu gwa ukwisa, kumbiti ndo lagilu lya nfiru iherepa kwa Mlungu. mana yakuwi Rohu gwa Mlungu, kalikala pamuhera Liwalopoziyi mwenga kwa uzyukusiuwa Yesu Kristu, namwenga. 15 Nakawera muntu yoseri mngati maweni, handa pakatabika, toziya ndo mlagu na uwega wa kumliwu wa Mlungu, kankuwakolamlima maweni, handa pakatabika, toziya ndo mlagu na ukulu na yawawera na makakala. 16 Kumbiti handa muntu pakatabika toziya ndo kamjimiria Yesu, kafiruwa nakawona soni, su kamkwisi Mlungu, toziya muntu ayu kashemwa kwa litawu lya Kristu. 17 Shipindi sha kutoza shisoka, na kutoza aku kwankwanja na wantu wakuwi Mlungu mweni. Payiwera kutoza aku kuyanjira kwatwenga, su upeleru wakuwi hauweri wa ntambu gaa kwa walii yawalema kushijimira Shisoweru Shiwigira sha Mlungu? 18 Malembu Mananagala galonga, “Payiwera vikamala kwa wantu yawamfirizya Mlungu kulopoziva, su hayiweri hashi kwa wantu yawamguwira ndiri Mlungu na yawatenda vidoda?” 19

Su walii yawatabika kulawirana na mafiliru ga Mlungu, Ponga iweri kwa mwenga mwawoseri yamulikolerana mwendereyi kutenda yagaherepa na walituli pasi pa pamuhera na Kristu. Yina haa.
Muwumba gwatu yakawera mwaminika.

5 Kwa wazewi yawawera yawalongoziya pakati
penu, neni nuwahiga panwera mzewi moyenu,
mkipatitu gwa ntabika ya Kristu na ntenditi pamuhera
muukwisa haugubutulwi pamberi, **2** mushiloleri weri
shipinga shampananitwi na Mlungu, mushiloleri
weri, kwa kulazimisha ndiri kumbiti kwa moyu
muheri ntambu yakafira Mlungu. Mtendi lihengu
ali kwa kufira ndiri mpiya, kumbiti kwa moyu
gwenu gwoseri. **3** Namuwakolalima kwa makakala
walii yawatulitwi pasi pa ugolokera wenu, kumbiti
muweri mfanu kwa shipinga ashi. **4** Na Mlolera
Mkulu pakalawira, mwenga hamuwanki Ijenjeri
lya ukwisa yawufifiya ndiri. **5** Ntambu iraa ayi
mwenga wantemba mufiruwa kuwajimira wazewi
yawalongoziya. Mwawoseri mwenga mfiruwa kuwera
wananaga su mpatti kilitenderana maweni toziya
Malembu Mananagala galonga, "Mlungu kawasinga
wantu yawawera na malingisi kumbiti kawalanguziya
manemu wantu yawawera wanana." **6** Su mnanagi
pasi pa liwoku lya Mlungu lyaliwera na makakala,
su kawanyasuli kwa shipindi shakuwi. **7** Mumtulili
magaziwu genu goseri, toziya yomberi kankuwalolera
weri. **8** Mulikolimlima na mulikali masu! Toziya
mngondu gwenu, Mkondola, kankuzyengetazyengeta
gambira simba yakaguguma pakasakula muntu
gwa kumliya nakamu. **9** Mgangamali munjimiru na
mumlemi Shetani, pamuvimana kuwera walongu wenu
yawajimira Kristu poseri pasipanu wankupananwa
na ntabiku iraa ayi. **10** Kumbiti pamtabika kala kwa
shipindi shididini, Mlungu yakawera gwa manemu
goseri yakawashemiti kwingira muukwisa wakuwi
wa mashaka goseri mukulikolerana pamuhera na
Kristu, yomberi mweni hakawatendi waweri wakomu
kayi na kuwatula makakala na kuwagangamaziya
na kuwapanana lyanjiru ligangamala. (aiōnios g166)
11 Kwakuwi Mlungu kuweri uwezu mashaka goseri!
Yina haa. (aiōn g165) **12** Nuwalembiriti luhamba alu
luditini kwa utanga wa Silwanu, mlongu yanummana
na kumjimiru. Nfira kuwapanana moyu na kutakula
kuwera shitwatira ashi ndo manemu ga nakaka ga
Mlungu. Mgangamali mumanemu aga. **13** Shipinga
sha wantu yawajimira Kristu wayenu yawasyagulitwi
na Mlungu panu Babiloni, wankuwalamsiya. Vulaa
vili Mariku yakawera gambira mwana gwangu,
kankuwalamsiya. **14** Mulilamsiyi kwa lirangaliru lya
mafilaru ga wantu yawalikolerana pamuhera na Kristu.

2 Peteru

1 Neni Simoni Peteru, mtenda lihengu na ntumintumi gwa Yesu Kristu, nankuwalembra mwenga kwa uheri wa Yesu Kristu yakawera Mlungu gwetu na Mlopoziya gwetu, impananwa njimiru teratera na yatwenga. **2** Manemu na ponga gongerekwi kwa mwenga mukummana Mlungu na Yesu Mtua gwetu. **3** Kwa makakala gakuwi ga shimplungu, Mlungu katupanana vitwatira vyoseri vyatuvifira mumakaliru ga kumguwira kwa kummana mweni yakatushemiti tutendi pamuhera muukulu na kwa uheri wa ukwisa wakuwi na uhorepa wakuwi. **4** Kupitira avi yomberi katupanana twenga mafupu makulu na ga mana nentu, su kwa mafupu aga mpati kuzishapira upotuziya wa matamata zidoda zyaziwera pasipanu na kutenda pamuhera muntambu yakuwi ya shimplungu. **5** Toziya ayi, mgangamali kwongera njimiru yenu kwa uheri na kwa uheri wenu kwongera kuvimana, **6** na kwa kuvimana kwenu mwongeri kulikolamlima na kwa kulikolamlima kwenu mwongeri uhepelera na kwa uhepelera wenu mwongeri kumguwira Mlungu. **7** Kwa kumguwira Mlungu mwongeri uganja wa shirongu na kwa uganja wa shirongu mwongeri mafiliru. **8** Pamuhera na goseri aga kwa uvuwa, haziwatendi muweri watenda lihengu yawafaa na kuwera na mota mukummana Mtua gwetu Yesu Kristu. **9** Kumbiti mutu yakahera aga kawera lansi na kaweza ndiri kuwona na kalyaluwa kuwera kapungitwi kala vidoda vyakuwi nya makashu. **10** Su walongu wangu, mgangamali nentu kuwutenda ushemwa wenu na usyagula wenu kwa Mlungu, shiweri shitwatira sha mashaka goseri. Handa pamulikala ntambu ayi, hapeni mulikwali nakamu, **11** na mwenga hamulekeziwi nakamu kwingira muufalumi wa mashaka goseri wa Mtua na Mlopoziya gwetu Yesu Kristu. (aiōnios g166) **12** Su hanendereyi kuwaluzi ya mashaka goseri vitwatira avi, tembera muvimaniti kala na mgangamala muunakaka yamuwuwankiti. **13** Mona kuwera shitwatira shiherepa kwaneni kuwayumusiya na kuwaluzi vitwatira avi, shipindi shoseri shanulikala pasipanu, **14** toziya nuvimana kuwera kanongola hanfuwi, Mtua Yesu kristu ntambu yakang'ambiriti pota kufifa. **15** Su hantendi kila shawenza nakaka su pakuhowa kwaneni, mwenga hamuvezi kuvihola vitwatira avi shipindi shoseri. **16** Shipindi patuwafunditi kuusu makakala gakuwi na kwiza kwakuwi Mtua gwetu Yesu Kristu, tulitumbira ndiri tambu hera zya upayira. Twenga tuwoniti ukwisa wakuwi kwa masu getu twaweni. **17** Twenga

tuweriti shipindi pakapananitwi ligoya na ukwisa kulawa kwa Mlungu Tati, shipindi liziwi palimwiziriti kulawa kwakuwi yomberi yakawera Mlungu Mkulu, palilonga, "Ayu ndo Mwana gwangw yanumfira nentu, nhrepeziwa nayomberi." **18** Kayi twenga twaweni tupikaniriti liziwi ali kulawa kumpindi kwa Mlungu shipindi patuweteri pamuhera nayomberi palugongu lunanagala. **19** Na twenga twana unakaka nentu kuusu ujumbi wa wambuyi wa Mlungu na mwenga hamutendi weri pamushipikanira nakaka, toziya shiweri gambira shikoluboyi shashilangalira muluwindu mpaka papawera mandawira na ntondi ya mandawira ilawiri mumyoyu mwenu. **20** Pa aga, mfiruwa kuvimana kuwera kwhera mutu yakawenza kuwutakulira kwa mahala gakuwi mweni mana ya umbuyi yauwera Mumalembu Mananagala. **21** Toziya kwhera ujumbi wa shimbui woseri yawulawiranana na mafiliru ga shimuntu, kumbiti wantu walaviyiti umbuyi wa Mlungu pawalongoziva na Rohu Mnangagala.

2 Palawiriti wambuyi yawapayira pakati pa wantu na ntambu iraa ayi wafunda wa upayira hawalawili pakati peru. Wantu awa hawayingiziyi mafundu ga upayira gagajega uharabisya na kumlema Mtua yakawakomboriti na kwa njira ayi hawajegi vumu maharabisu makulu kwawu weni. **2** Kayi wantu wawuwa hawazifati njira zyawu zya undiyandiya na toziya ya shili shawatenda su njira ya unakaka hayigilangwi. **3** Kwa matamata zyawu zidoda zya ulunda hawapati mota kwa kuwagambira tambu zya upayira. Mlungu katuliti kwanjira makashu kuwera hakawatozi na kagonja ndiri, nakaka hakawaharabisiyi nakamu! **4** Mlungu kawalekiti ndiri wantumintumi wa kumpindi pawatenditi vidoda, su kawasiti pahala pa ntabiku, kweni aku watawitwi kwa minyololu muluwindu dunu pawahepa lishaka lya kutoza kwawu. (Tartaroō g5020) **5** Viraa Mlungu kapalekiti ndiri pasipanu pa makashu, su kajegiti mafuriku gavuwa paisi kwa wantu yawamguwiriti ndiri Mlungu, kumbiti Nuhu yakawubweriti uheri, Mlungu kamlopoyi mweni pamuhera na wantu wamonga saba. **6** Viraa Mlungu kalutoziti lushi zya Sodoma na Gomora na kalilunguziyyi titikitiki kwa motu, kazitenda ziweri mfanu gwa vitwatira haviwapati wantu yawamguwira ndiri Mlungu, **7** na kamlopoyi Lutu, mutu yakamfiriziyi Mlungu, mutu yakahinginikiti nentu na mgenderanu gwa undiyandiya gwa wantu yawatenditi ukondola. **8** Lutu yakaweriti mutu yakamfiriziyi Mlungu, kalikaliti pakati pawu na kila lishaka moyu gwakuwi guweriti na hinginiku nentu kwa kupikinira na kugawona matendu gawu ga udoda gawatenditi. **9** Payiwera hangu,

Mtuwa kavimana ntambu ya kuwalopozia mumajeru wantu yawamfirizya Mlungu na ntambu ya kuwatula wantu yawa tenda ukondola su kawaazibuzi mulishaka lya utoza. **10** Nakamu kwa walii yawafata matamata zidoda zya nshimba na kuwubeza uwezu wa Mlungu. Kwa msindu na masinganu, wantu awa watira ndiri na wavatukulira madoda viwumbi vyaviwera na ukwisa kumpindi. **11** Kumbiti ata wantumintumi wa kumpindi, womberi wawera na uwezu na makakala nentu, wawasitaki ndiri kwakwigiranga viwumbi avi kulongolu kwa Mtua. **12** Kumbiti wantu awa wavigilanga vitwatira vyawavimana ndiri, su womberi walifana na wankanyama yawahera mahala, wayiwuka na shakapanu wakamulwa na kulagwa na gambira wankanyama wakalipa womberi viraahawagamiziwa nakamu. **13** Womberi hawapati ntabiku kwa ntibiku yawayijegiti. Nemeleru zyau ndo kutenda vitwatira vya staleyi zya nshimba paliwala. Womberi wawera madodisiya na soni hera pawanemelera njira zyau zya upayira pawatenda msambu pamuhera na mwenga. **14** Masu gawu gamema uhumba na hapeni waleki kutenda vidoda. Wazyangazyanga walii yawagangamala ndiri, womberi moyu yauw izoweleru kuwera na matamata zya ulunda, wapangilirwa na Mlungu. **15** Wayileka njira yayinyoshikiti, womberi wagamiriti na kufata njira ya yakayigendiriti Balamu mwana gwa Biori yakafiriti shibenamgongu sha ukondola. **16** Kumbiti toziya ukondola wakuwi su kakalipiriti na nkanyama punda yakatakula ndiri na katakuliti kwa liziwi lya muntu na kumlewlera mbuyi ayu gwa Mlungu yakafiriti kutenda shintu sha lukwali. **17** Wantu awa wawera gambira mbwiru zyazi yumi ame gambira mawundu yagasukumiti na lipuga likulu, luwindu dunu litulwa kala kwajili womberi. (questioned) **18** Toziya womberi watakuliti visoweru vizigizigi na kwa matamata zidoda zya nshimba na undiyandiya wawazyanga wantu yawanjiti kulitula gweka pa wantu yawalikaliti muwupayira. **19** Womberi wawalagira ulekeziwu, uganu womberi weni wawera wamanda wa ukondola toziya muntu kawera mumanda gwa shintu shoseri shashimkolamlima. **20** Wantu yawalituliti gweka muukondola wa pasipanu kwa kumumana Mtua na Mlopoziya gwetu Yesu Kristu, shakapanu wajimira kayi kugomiziwa na kusinda, su wantu awa hawaweri wadoda kuliku kwanja ntambu yawaweriti. **21** Meiweri mbaka kwa womberi kuwera mewavimani ndiri nakamu njira yaimfirizya Mlungu kuliku kuyimana shakapanu kuyileka na kulyagamiziya lilagaliru linanagala lyawapananitwi. **22** Kwana mesali yayilonga, "Ng'ang'a kagawuyira galii gakatapikit," na, "Mtumbi yakaguluritwi kala kagalagataga kayi mumadika." Ntambu ayi iwera kwawu vinu.

3 Waganja wangu, alu vinu ndo luhamba lwa pili Iwanuwalembera. Mumahamba aga mawili njeriti kuyumusiya nfiru ziherepa mumahala genu kwa kuwaloluziya vitwatira avi. **2** Nfira muviholi visoweru vyavilongitwi makashu na wambuyi wanana gala wa Mlungu, na lilagaliru lili iyawapananitwi na Mtua na Mlopoziya kupitira wantumintumi wenu. **3** Pamperi pa aga, mfiruwa kuvimana kuwera mashaka ga upeleru hawizi wantu weni magenderanu gawu gakolwamlima na matamata zyau zidoda, na hawawabezi. **4** Womberi hawalongi, "Yomberi kawalagiliti kuwera hakizi, su vinu kakoshi? Vitwatira ndo viraahvirii kwanjira wambuyi wetu pawahowiti, vintu ndo viraahvirii ntambu yaviweriti kwanja pa kuwumbwa pasipanu!" **5** Womberi kwa ng'anji wawulekiti unanaka awu kuwera Mlungu katakuliti shisoweru, mpindi ziweriti kwanjira makashu na pasipanu panyawitwi kulawa mumashi, **6** na Mlungu kagalagiliti mafuriku ga mashi gahalibisiyi pasipanu pa makashu. **7** Kumbiti kwa shisoweru shilaa ashi mpindi zya vinu na pasipanu zitulwa kwajili ya kuhalibisiwa kwa motu, pazitulwa mpaka lishaka lili lya kuwatoza na kuwagamiziya wantu yawamguwira ndiri Mlungu. **8** Waganja wangu, kumbiti namulyaluwa shintu shimu! Kulongolu kwa Mtua, lishaka limu liwera gambira vinja elufu yimu na vinja elufu yimu iwera gambira lishaka limu. **9** Mtua kakawa ndiri kugatenda galii gakalagiliti gambira wantu wamonga ntambu yawalihola kuwera hakakawi. Yomberi kahepelera toziya ya mwenga, toziya kafira ndiri ata yumu gwenu kagamiri, kumbiti kawakwega woseri wapati kuleka vidoda vyawatenda. **10** Kumbiti lishaka lya Mtua halizi gambira shimpegu. Mpindi haziyagamiri kwa lirindimiru likulu, na kila shintu sha kulyera hashagamiziwi kwa motu, na pasipanu na kila shintu shashiveramu havilekwi hera. **11** Toziya kila shintu hashiharabiswi kwa ntambu ayi, su mwenga hamuweri wantu wantambu gaa? Mwenga mfiruwa kulikala makaliru mananagala na kumjimiru Mlungu na kumpanana ligoya, **12** pamulihepa lishaka lili lya Mlungu na kulitenda lizi kanongola, lishaka lyeni mpindi hazilunguzivi nakamu kwa motu na kuhalibisiwa, na vintu vya kulyera haviyeyuki kwa livuki. **13** Kumbiti kulawirana na lagila lya Mlungu, twankuhepa kuwera hakuweri na mpindi ya syayi na pasipanu pa syayi, pahala pa wantu yawamfirizya Mlungu. **14** Waganja wangu, pamuwera mwankulihepa lishaka lili, mgangamali mukuherepa nentu pota na likosa lyoseri kulongolu kwa Mlungu,

na kuwera na ponga nayomberi. 15 Mwenga mfiruwa kuwona uhepelera wa Mtuwa kuwera ndo lupenu lyakawapanana su mpati kulopoziwa gambira Paulu mlongu gwestu yatumfira ntambu yakawalembiriti kwa luhala lyakapananitvi na Mlungu. 16 Yomberi kalembiti shintu shilaa shillii mumahamba goseri pakavilongera vitwatira avi. Mumahamba gakuwi galii kwana vitwatira vyamonga vyavikamala kuvimana, wantu yawawera wazigizigi na yawagangamala ndiri ntambu yawagalambula mana ya Malembu Mananagala gamonga, su wagapotuziya kwa magomiziwu gawu weni. 17 Kumbiti kwa mwenga walongu wangu, mushimaniti kala shitwatira ashii. Su mulikali weri namwiza kupotuziwa na mafundu ga makosa ga wantu yawagajimira ndiri malagaliru na kuguwa kulawa muwugangamala wenu uhorepa. 18 Kumbiti mwendereyi kukula mumanemu na kumumana Mtuwa na Mlopoziya gwetu Yesu Kristu. Ukwisa uweli kwakuwi, vinu na ata mashaka goseri! Yina haa. (aiōn

g165)

1 Yohani

1 Tuwalembera mwenga kuusu Shisoweru gwa ukomu yakaweriti kwanjira kwanja. Twenga tupata kumpikinira na kumuwona kwa masu getu twaweni, tumloliti na kumkola kwa mawoku getu twaweni. **2** Ukomu ayu pakalawiriti twenga tumuwoniti na tutakula visoweru vyakuvi na kuwabwelera ukomu ayu gwa mashaka goseri, yakaweriti kwa Tati na kalanguziyitwi kwa twenga. (aiōnios g166) **3** Tuwabwelera mwenga shili shatushiwoniti na kushipikinira, su mwenga mpati kutenda pamuhera natwenga muwumu yatuwera nagu na Tati na Mwana gwakuvi Yesu Kristu. **4** Twankuwalembera vitwatira avi su nemeleru ya twenga imalilika. **5** Su ujumbi yatuwupikaniriti kwakuvi na yatuwabwelera mwenga kuwera Mlungu ndo ulangala na kwakuvi kwahera luwindu nakamu. **6** Patulonga kuwera twana uwumu nayomberi na uganu patugendagenda muluwindu, twenga tupaya na matendu getu ganakaka ndiri. **7** Kumbiti patugendagenda muulangala gambira Mlungu ntambu yakalikala muulangala, su hatuweri na umu twaweni gweka na mwazi gwakuvi Yesu Kristu, Mwana gwakuvi, gwankutupunga vidoda vyoseri. **8** Patutakula kuwera twahera vidoda, twankulipayira twaweni na unakaka kwahera mngati mwetu. **9** Kumbiti patuleka vidoda vyatutenda, yomberi ndo mwaminika na muheri mashaka goseri, hifikulekiziyi vidoda vyetu na kutupunga ukondola woseri. **10** Patutakula kuwera tutenda ndiri vidoda, hatumtendi Mlungu kuwera mpayira na shisoweru shakuvi kwahera mngati mwetu.

2 Wana wangu yanuwafira, nuwalembera vitwatira avi su namtenda vidoda. Kumbiti muntu pakatenda vidoda, twanayu ulii yakatuteteya kwa Tati, Yesu Kristu yakamfirizya Mlungu. **2** Yomberi ndo tambiku yayilaviti kulekiziya vidoda vyetu, vidoda vyetu hera ndiri kumbiti na kulekiziya viraa vidoda vya wantu woseri wa pasipanu. **3** Twenga twana unakaka kuwera tumumana Mlungu handa patugajimira malagaliru gakuwi. **4** Muntu pakatakula kuwera kamumana Mlungu, uganu kagajimira ndiri malagaliru gakuwi, muntu ayu kawera na upayira na unakaka kwahera mngati mwakuvi, **5** Kumbiti muntu yoseri yakashijimira shisoweru sha Mlungu, ufiru wa Mlungu uwera teratera nakamu mngati mwakuvi. Ayi ndo ntambu yatuwimana nakaka kuwera tuwera mngati mwakuvi. **6** Muntu yoseri yakatakula kuwera kalikolerana pamuhera na Mlungu, kafiruwa kulikala gambira Yesu Kristu ntambu yakalikaliti. **7** Waganja wangu, lilagaliru ali

lyanuwalembera lyasyayi ndiri, kumbiti ndo lilagaliru liraa lilii ligona lyamuweriti nalu kwanjira kwanja. Lilagaliru ali ligona ndo ujumbi ulii wampikaniriti. **8** Pamuhera na hangu, nankuwalembera lilagaliru lyasyayi na unakaka wakuvi woneka kwa yomberi na mngati mwenu, toziya luwindu lyankupita na ulangala ulii wa nakaka wanja kala kulangala. **9** Muntu yoseri yakatakula kuwera kamuuangala, uganu kankumkalalira mlongu gwaku, muntu ayu kankali muluwindu. **10** Muntu yoseri yakamfira mlongu gwakuvi, kankulikala muulangala na kwahera shintu shoseri mngati mwakuvi shakumtenda muntu gwingi katendi vidoda. **11** Kumbiti muntu yakamkalalira mlongu gwakuvi kankulikala na kankutyanga muluwindu na kavimana ndiri kwakagenda, toziya luwindu limtenda Iwisi. **12** Nuwalembera mwenga wana, toziya vidoda vyenu vilekiziwa kwa litawulya Kristu. **13** Nuwalembireni mwenga ashina tati, toziya mumumana Kristu yakaweriti kwanjira kwanja. Nuwalembera mwenga wantemba, toziya mumkanka Mkondola ulii. **14** Nuwalembera mwenga wana toziya mumumana Tati. Nuwalembera mwenga ashina tati toziya mumumana Kristu ndo yakaweriti kwanjira kwanja. Nuwalembera mwenga wantemba toziya muwera na makakala na shisoweru sha Mlungu shilikala mungati mwenu na mumkanka Mkondola ulii. **15** Namupafira pasipanu, ama shoseri shashiwera mupasipanu. Muntu yakapafira pasipanu, ufira wa Tati kwahera mngati mwakuvi. **16** Toziya kila shintu shashiwera mupasipanu, matamata zidoda zya nshimba, matamata zidoda zya masu, msindu gwagujegwa na ulunda, vyoseri avi vilawa ndiri kwa Tati, kumbiti vilawa mupasipanu. **17** Pasipanu pamuhera na matamata zoseri zyaziwera mngati mwakuvi vyankupita, kumbiti muntu yakatenda mafiliru ga Mlungu, yomberi kankulikala mashaka goseri. (aiōn g165) **18** Wana wangu, ashi ndo shipindi sha upeleru. Ntambu yampikaniriti kuwera Mngondu gwa Kristu kankwiza, su wangondu wa Kristu wasoka kala. Toziya ayi twenga tuvimana kuwera shipindi sha upeleru shapakwegera. **19** Womberi walawiti kwa twenga, kumbiti waweriti ndiri nakaka watwenga. Toziya mewaweri watwenga mewalikali na twenga, kumbiti kulawa kwawu kulanguziyiti kuwera kwahera ata yumu gwawu yakaweriti gwa twenga. **20** Kumbiti mwenga muwanka Rohu Mnanagala kulawa kwa Kristu, na mwenga mwawoseri muwumana unakaka. **21** Su nuwalembera ndiri toziya muwumana ndiri unakaka, kumbiti muwumana na mwenga muvumana kuwera kwahera upayira woseri yawulawiti muwunakaka. **22** Gaa yakawera mpayu? Mpayu

ndo ulii yakalema kuwera Yesu ndo Kristu ndiri. yakafiriziwa na Mlungu. **8** Muntu yakendereya kutenda Muntu gwa ntambu ayi kawera mngondou gwa vidoda kawera gwa Mkondola, toziya Mkondola Kristu, toziya kankumlema Tati na Mwana. **23** katenditi vidoda kwanjira kwanja. Kumbiti Mwana Toziya muntu yoseri yakamlema Mwana, kamlema gwa Mlungu kiziti pasipanu kugahalabisya mahengu Tati vira na muntu yoseri yakamjimira Mwana, su ga Mkondola. **9** Kila muntu yakawera mwana gwa kamjimira na Tati vira. **24** Muloli weri kuwera shili shampikiniriti kwanjira kwanja na shilikali mumyoyu unkomu wa Mlungu ulikala mngati mwakuwi, yomberi mwenu. Handa ujumbi awu yamuwupikaniriti kwanjira hapeni kendereyi kutenda vidoda, toziya kwanja paukala mngati mwenu, su mulikala mashaka mwana gwa Mlungu. **10** Kwantambu ayi tuweza goseri mukulikolerana na Mwana na Tati. **25** Na Kristu mweni katupananiti lagilu lyakatugambiriti twenga kuwera hakatupanani unkomu wa mashaka goseri. (*aiōnios g166*) **26** Nuwalembera vitwatira avi kuusu wantu walii yawajera kuwapotuziya. **27** Kumbiti mwenga mumwankiti Rohu Mnanagala kulawa kwa Kristu, kalikala mngati mwenu. Na Rohu ayu ntambu vitwatira vyoseri na mafundu gakuwi ndo ganakaka, gapayira ndiri. Su mugakoli mafundu ga Rohu **13** Walongu wangu, namulikangasha handa wantu ayu na musigali kulikolerana pamuhera na Kristu. **28** Mwawana yanuwafira, mwendereyi kulikolerana pamuhera na Kristu, su yomberi pakalawira twenga tuweri na ugangamala pota kuwera na toziya ya twenga kulififa kwa soni lishaka lya kwiza kwakuwi. **29** Muvimana kuwera Kristu kamfiriziya nentu Mlungu, su mfiruwa kuvimana vira kuwera kila muntu yakamfiriziya Mlungu, kuwera mwana gwa Mlungu.

3 Su muloli Tati ntambu yakatufiriti nentu ata tushemwa wana wa Mlungu. Nakaka ndo ntambu yatuwera. Mana wantu wa pasipanu watumana ndiri twenga, toziya womberi wamumaniti ndiri Mlungu. **2** Waganja wangu, vinu twenga tuwera wana wa Mlungu, kumbiti hayeniwoneki paweru ntambu hatuweri. Kumbiti tuvimana kuwera Kristu pakalawira, hatulifani nayomberi toziya hatumwoni ntambu yakawera. **3** Kila muntu yakawera na matumbiru aga mu Kristu, su kalipungi mweni gambira Kristu ntambu yakawera mnanagala. **4** Kila muntu yakatenda vidoda kalilema Lilagaliru lya Mlungu, toziya kutenda vidoda ndo kuhalibisiya Malagaliru ga Mlungu. **5** Mwenga muvimana kuwera Kristu kiziti su kawusiyi vidoda na khawera vidoda mngati mwakuwi. **6** Su kila yakalikolerana pamuhera na Kristu, hapeni kendereyi kutenda vidoda, kumbiti kila muntu yakendereya kutenda vidoda hakenipati ng'o kumwona ama kumumana Kristu. **7** Su wana wangu, namumjimira muntu yoseri kawapayili! Muntu yakatenda matendu yagamfiriziya Mlungu, yomberi kafiriziwa na Mlungu gambira Kristu ntambu

Mlungu hapani kendereyi kutendi vidoda, toziya unkomu wa Mlungu ulikala mngati mwakuwi, yomberi mwenu. Handa ujumbi awu yamuwupikaniriti kwanjira kwanja ndo awu, tulifiri twaweni kwa twaweni. **12** Natuwera gambira Kaini yamuwupikaniriti kwanjira kwanja ndo awu, tulifiri twaweni kwa twaweni. **13** Walongu wangu, namulikangasha handa wantu ayu na pasipanu pawakalalira mwenga. **14** Twenga tuvimana kuwera tupita kala mukuhowa na twingira muwukomu, toziya twankuwafira walongu wetu. Kila muntu yakahera ufiru kankusigala mukuhowa. **15** (*aiōnios g166*) **16** Kwa ntambu ayi twenga tuvimana ufiru wa Mlungu, toziya Yesu Kristu kagalaviyiti makaliru gakuwi kwajili yatwenga. Na twenga vira a vilii tufiruwa kugalaviya makaliru getu kwajili ya walongu wetu. **17** Su muntu pakawera na lunda zya pasipanu, shakapanu pakamwona mlongu gwakuwi kamuhushu, kumbiti kamwonera ndiri lusungu, muntu ayu kaweza hashi kulonga kuwera kana ufiru wa Mlungu mngati mwakuwi? **18** Wana wangu, natufira kwa visoweru hera kumbiti tufiri kwa matendu na muwunakaka. **19** Hangu ndo ntambu yatuweza kuvimana kuwera twenga tuwera wantu wanakaka, su hapeni tutili kulongolu kwa Mlungu. **20** Ata myoyu yetu payitutoza, tuvimana kuwera Mlungu ndo mkulu kuliku myoyu yetu, na kamana kila shintu. **21** Walongu wangu, handa myoyu yetu payitutoza ndiri, su twenga hapeni tutili kulongolu kwa Mlungu, **22** na kwanka shoseri shatuluwa, toziya tugajimira malagaliru gakuwi na kutenda galii yagamfiriziya. **23** Na lilagaliru lyakuwi ndo ali, kumjimiria Mwana gwakuwi Yesu Kristu na kulfira twenga kwa twenga gambira mweni ntambu yakatulagaliriti. **24** Muntu yakagajimira malagaliru ga Mlungu, yomberi kankulikala mukulikolerana pamuhera na Mlungu na Mlungu kankulikala mukulikolerana pamuhera

nayomberi. Twenga tuvimana kuwera Mlungu kamtumiti Mwana gwakuwi su kaweri Mlopoziya gwa kankulikala mukulikolerana pamuhera natwenga wantu wa pasipanu poseri. 15 Handa Kila muntu kupitira Rohu Mnanagala yakatupananiti.

4 Waganja wangu, namumjimira kila muntu yakalonga kuwera kalongoziwa na Rohu gwa Mlungu, kumbiti mujeri handa muntu ayu kalongoziwa na Rohu gwa Mlungu ama ndala, toziya wambuyi wawuwa wa upayira walawira pasipanu. 2 Ayi ndo ntambu ya kuvimana handa muntu kankulongoziwa na Rohu gwa Mlungu ama ndala, kila muntu yakatakula kuwera, nakaka Yesu Kristu kiziti na kawera muntu, muntu ayu kalongoziwa na Rohu gwa Mlungu. 3 Kumbiti muntu yoseri yakamtakula ndiri Yesu ntambu ayi, yomberi kahera Rohu yakalawa kwa Mlungu. Muntu ayu kawera na rohu ya Mngondu gwa Kristu, mwenga mpikaniriti kala kuwera kankwiza na vinu kasoka kala mupasipanu. 4 Kumbiti mwenga wana wangu, ndo wakuwi Mlungu na muwakanka kala wambuyi wa upayira, toziya Rohu yakawera mngati mwenu kana makakala kuliku rohu yakawera mngati mwa wantu wa pasipanu. 5 Wambuyi wapayira walonga vitwatira nya pasipanu na wantu wa pasipanu wawapikinira toziya womberi ndo wantu wa pasipanu. 6 Kumbiti twenga twawantu wa Mlungu. Muntu yakamumana Mlungu, katupikinira twenga, kumbiti muntu yoseri yakamumana ndiri Mlungu, yomberi hapeni katupikiniri. Su kwa ntambu ayi tuweza kuvimana kuwera kwana Rohu gwa unakaka na rohu gwa upayira. 7 Waganja wangu, tulifiri twenga kwa twenga, toziya ufiru ulawa kwa Mlungu. Kila muntu yakawera na ufiru kawera mwana gwa Mlungu na yomberi kamumana Mlungu. 8 Muntu yoseri yakahera ufiru kamumana ndiri Mlungu, toziya Mlungu ndo ufiru. 9 Na Mlungu kalanguziyyi ufiru wakuwi kwa twenga kwa kumtuma Mwana gwakuwi gwa gweka pasipanu, su tuweri na ukomu kupitira yomberi. 10 Agu ndo ufiru, twenga ndiri yatumfiriti Mlungu, kumbiti Mlungu ndo yaktufiriti twenga, su kamtumiti Mwana gwakuwi kaweri tambiku yayilaviwitwi toziya ya ulekiziwi wa vidoda yetu. 11 Waganja wangu, handa Mlungu katufiriti ntambu ayi, su twenga tufiruwa kulifira twaweni kwa twaweni. 12 Kwahera muntu yakamwoniti Mlungu nakamu, kumbiti handa patulifira twaweni kwa twaweni, Mlungu kalikala mukulikolerana pamuhera na twenga na ufiru wakuwi uwera teratera mngati mwetu. 13 Tuvimana kuwera twenga tulikala mukulikolerana pamuhera na Mlungu na Mlungu kalikala mukulikolerana pamuhera na twenga, toziya mweni katupanana Rohu gwakuwi. 14 Na twenga tuwona na kukapitaulira kuwera

kamkajimira kuwera Yesu ndo Mwana gwa Mlungu, Mlungu kalikala mukulikolerana pamuhera na muntu ayu, nayomberi kalikala mukulikolerana pamuhera na Mlungu. 16 Su twenga tuvimana na tujimira ufiru yakaweriti nawu Mlungu kwa twenga. Mlungu ndo ufiru na kila muntu yakalikala muufiru, kalikala mukulikolerana pamuhera na Mlungu na Mlungu kalikala mukulikolerana pamuhera na yomberi. 17 Kwa njira ayi, ufiru uwera teratera mngati mwenu su natutira mulishaka liliy utoza, toziya makaliru getu pasipanu galifana na galii ga Kristu. 18 Muufiru kwahera lyoga. Kumbiti ufiru yauuwera teratera uwinga lyoga lyoseri, lyoga liza toziya wantu wankutira azabu. Muntu ulii yakawera na lyoga kawera teratera ndiri muufiru. 19 Twenga tuwera na ufiru toziya Mlungu katufiriti kwanja. 20 Muntu pakalonga, "Numufira Mlungu," kumbiti kankumkalalira mlongu gwakuwi, yomberi kawera mpayira. Toziya kila muntu yakamfira ndiri mlongu gwakuwi yakamwona, hapeni kamfira Mlungu yakamwona ndiri. 21 Na Kristu katupananiti lilagaliru ali, muntu yoseri yakamfira Mlungu, viraakafiruwa kamfira mlongu gwakuwi.

5 Kila muntu yakajimira kuwera Yesu ndo Kristu Mlopoziya ndo mwana gwa Mlungu na kila muntu yakamfira Tati, kamfira na mwana vira. 2 Ayi ndo ntambu yatuvinama kuwera tuwfira wana wa Mlungu, kwa kumfira Mlungu na kugajimira malagaliru gakuwi. 3 Kumfira Mlungu ndo kugajimira malagaliru gakuwi. Na malagaliru gakuwi gatopa ndiri, 4 toziya kila yakawera mwana gwa Mlungu kaweza kuvikanka vitwatira vidoda nya pasipanu. Hangu ndo ntambu yatuvinama kuvikanka vitwatira vidoda nya pasipanu kwa njimiru yetu. 5 Su ndo gaa yakawenza kuvikanka vitwatira vidoda nya pasipanu? Ndo ulii yakajimiriti kuwera Yesu ndo Mwana gwa Mlungu. 6 Yesu Kristu ndo ulii yakiziti kwa mashi na kwa mwazi gwa kuhowa kwakuwi. Kiziti ndiri kwa mashi hera, kumbiti kwa mashi na kwa mwazi. Na Rohu yakakupitaulira kuwera ndo kanakaka, toziya Rohu ndo unakaka. 7 Su kwana wakapitawu watatu kumpindi kwa Mlungu, 8 Rohu Mnanagala na mashi na mwazi na walii wakapitawu watatu wajimilirana, 9 handa patuwujimira ukapitawu twenga, toziya mweni katupanana Rohu gwakuwi. 10 Muntu yoseri na yakamjimira Mwana gwa Mlungu kanawu ukapitawu mumoyu mwakuwi, kumbiti yakamjimira ndiri Mlungu, 11 kamkajimira kuwera mpayira, toziya kajimira

ndiri ukapitawu yakawulavyiti Mlungu kuusu Mwana gwakuwi. 11 Awu ndo ukapitawu kuwera, Mlungu katupananiti ukomu wa mashaka goseri na ukomu awu upatikana kwa njira ya Mwana gwakuwi. (aiōnios g166) 12 Muntu yoseri yakalikolerana pamuhera na Mwana gwa Mlungu, yomberi kawera na ukomu na muntu yoseri yakalikolerana ndiri pamuhera na Mwana gwa Mlungu, yomberi kahera ukomu. 13 Nuwalembira vitwatira avi mwenga yamjimiria mulitawu lya Mwana gwa Mlungu, su muvimanu kuwera mwenga mwanawu ukomu wa mashaka goseri. (aiōnios g166) 14 Kwa njira ayi twenga twana unakaka kulongolu kwa Mlungu, toziya shoseri shatumluwa kwa mafiliru gakuwi, yomberi kuupikanira. 15 Patuvimana kuwera yomberi kuupikanira patumluwa, viraa tuvimana kuwera katupanana shoseri shatumluwa. 16 Handa gwenga paguwona mlongu gwakuwi katenda vidoda vyavimjega ndiri kuhowa, hagumluwili kwa Mlungu na Mlungu hakampanani ukomu muntu ulii. Nonga shiwtatira ashi kuusu walii yawatenditi vidoda vyavijega ndiri kuhowa. Kumbiti kwana vidoda vyavijega kuhowa, nonga ndiri kuwera gwenga gufiruwa kumluwa Mlungu kuusu vidoda vilii. 17 Kila shiwtatira shashimfirizya ndiri Mlungu shiweru vidoda, kumbiti kwana vidoda vyavimjega ndiri muntu kuhowa. 18 Tuvimana kuwera yawa wera wana wa Mlungu hapeni wendereyi kutenda vidoda, toziya Mwana gwa Mlungu kankuwalolera weri na Mkondola ulii hapeni kawatendi shintu. 19 Twenga tuvimana kuwera twawana wa Mlungu tembera pasipanu poseri pa ukondola pakolwamlima na Mkondola. 20 Tuvimana vira kuwera Mwana gwa Mlungu kasoka na yomberi katupanana mahala su tumumanu Mlungu yakawera nakaka. Na twenga tuwera mukulikolerana pamuhera na Mlungu yakawera nakaka na mukulikolerana pamuhera na Yesu Kristu Mwana gwakuwi. Ayu ndo Mlungu gwa nakaka na ukomu wa mashaka goseri. (aiōnios g166) 21 Wana wangu, mulituli gweka na wamlungu!

2 Yohani

1 Neni mzewi mlongoziya, nukulembera gwenga mawu yagusyagulitwi na Mlungu, pamuhera na wana waku yanuwafira mwunakaka. Neni ndiri gweka yangu hera yanuwafira, kumbiti vira a vilii woseri walii yawaumana unakaka ulii, wawafira mwenga, **2** toziya ya unakaka yawulikala mngati mwetu na hawuwendereyi kulikala pamuhera na twenga mashaka goseri. (aiōn g165) **3** Manemu na lusungu na ponga vyavilawiti kwa Mlungu Tati na kwa Yesu Kristu, Mwana gwa Tati, haviweri pamuhera na twenga munakaka na ufiru. **4** Nemeleriti nentu panuwawoniti wamu wa wana waku wendereya kulikala munakaka, gambira Tati ntambu yaktatulagaliriti. **5** Vinu mawu yagusyagulitwi na Mlungu, neni nukuluwa, nukulembera ndiri lilagaliru ly a syayi, kumbiti lilagaliru liraa lillii lyatuweriti nalu kwanjira kwanja. Tulifiri twaweni kwa twaweni. **6** Ufiru ndo awu, kulikala kwa kugajimira malagaliru ga Mlungu. Lilagaliru lyampikamiriti kwanjira kwanja ndo ali, mfiruwa kulikala kwa kuwulanguziya ufiru. **7** Toziya wapayira wavuwa walawira mupasipanu, wantu yawajimira ndiri kuwera Yesu Kristu kiziti na kuwera muntu. Muntu gwa ntambu ayi kawera mpayira na mngondu gwa Kristu. **8** Su muliloli weri maweni, su namushiyagamiziya shilii shamtenditi, kumbiti mpati kufupwa lifupu teratera. **9** Muntu yoseri yakashapira na kulikala ndiri mumafundu kuusu Kristu, kumbiti kankuvyongera vitwatira vyamonga mumafundu, muntu ayu kahera Mlungu. Muntu yoseri yakalikala mumafundu kuusu Kristu, yomberi kawera na Tati na Mwana. **10** Su muntu yoseri pakiza kwa mwenga pota kuwajegera mafundu kuusu Kristu, namumshemera ukaya kwenu ama kumulamsiya. **11** Muntu yoseri yakamulamsiya muntu ayu, kankutenda pamuhera muvitwatira vyakuwi nya ukondola. **12** Tembera nanaga gavuwa ga kuwalembera, kumbiti nfira ndiri kuwalembera. Su nankulolera kwiza namweni kuyowera na mwenga, su nemeleru ya mwenga iweri teratera. **13** Wana wa dada gwaku yakasyagulitwi na Mlungu, wankukulamusiya.

3 Yohani

1 Kulawa kwa nenii mzewi mlongoziya, nukulembera gwenga Gayu, ganja gwangu yanukufira muwunakaka. **2** Ganja gwangu, nukuluwira kwa Mlungu gupananwi vitwatira viheri, viraanukuluwira kwa Mlungu guweri mkomu munshimba ntambu yaguwera mkomu murohu. **3** Nemeleriti nentu walongu wamu pawsokiti panu, wang'ambira kuusu ujimirika waku muwunakaka, na ntambu yagwendereya kulikala muwunakaka. **4** Kwa hera shintu shashinemeleziya nentu kuliku kupikinira kuwera wana wangu walikala munakaka. **5** Ganja gwangu, gwenga gujimirika kwa galii gaguwatendera walongu, tembera weni wawera wahenga kwa gwenga. **6** Walongu washigambira shipinga sha wantu yawamjimira Yesu kuusu ufiru wakuwi. Shondi guwatangi kwa ntambu yayimfirizya Mlungu, wendereyi na mwanja gwawu. **7** Toziya wankwanja mwanja gwawu muwuntumini wa Kristu pota kwanka utanga woseri kulawa kwa wantu yawamumana ndiri Mlungu. **8** Su twenga tufiruwa kuwatanga wantu gambira awa, na twenga tupati kutenda lihengu pamuhera nawomberi kwajili ya unakaka. **9** Nembiti luhamba kwa shipinga sha wantu yawamjimira Yesu, kumbiti Diutirifi, yakafiraga kuwera mlongoziya gwawu, kalema nakaka kutenda pamuhera na twenga. **10** Su pansoka hananguziyi paweru vitwatira vyoseri vyakatenda, visoweru vidoda na upayira vyakatakula kuusu twenga. Viraan mweni kalema kuwashemera walongu yawawera mumwanja. Na kawalewelera wamonga yawafira kuwashemera, kawalewelera na kawawinga kunja kwa shipinga sha wantu yawamjimira Yesu. **11** Ganja gwangu, nagufata mfanu gwa ukondola kumbiti gufati mfanu gwagumfirizya Mlungu. Kila yakatenda gaherepa kawera gwa Mlungu, kumbiti yakatenda ukondola, yomberi kamumana ndiri Mlungu. **12** Kila muntu kamkapitawulira Demetiriu, na unakaka weni umkapitawulira. Na twenga viraan twankumkapitawulira na gwenga guvrimana kuwera ukapitawu wa twenga ndo wa nakaka. **13** Nweriti na gavuwa ganfiriti kukulembera, kumbiti hapeni nugalembi. **14** Nitumbira kukuwona mashaka galaa aga na hatuyoweri. Ponga iweri pamuhera na gwenga. Waganja waku wa panu wakulamusiya. Guwalamusiyi waganja wetu woseri yawawera aku, kila muntu.

Yuda

1 Neni Yuda, ntumintumi gwa Yesu Kristu na mlongu gwa Yakobu. Nankualembera mwenga yamushemiti na Mlungu Tati, na yamfiruwa na Mlungu Tati na yamulikala mumafiliru gakuwi na kulolera weri kwajili ya Yesu Kristu. **2** Lusungu na ponga na ufuru viweri vivuwa kwa mwenga. **3** Waganja wangu, nenii nweriti na matamata ga kuwalembera kuusu ulopoziya ulii yatuwtenda pamuhera, kumbiti mona iherepa kuwalembera na kuwaluwa muyitetezi kwa gangamala njimiri Mlungu yakawapananit wantu wakuwi mala yimu hera kwa shipindi shoseri. **4** Toziya kwana wantu wamu yawaliyingiziyi kwa bada pakati penu, wantu weni utoza wawu ulembitwi Mumalembu Mananagala kwanjira makashu, womberi wamjimiriti ndiri Mlungu na kumupanana ligoya, wantu yawagalambula ujumbi wa manemu ga Mlungu gwetu, su wapati kutenda undiyandiya na kumlema Yesu Kristu, yakawera Mkolamlima na Mtua gwetu gweka yakuwi. **5** Tembera muvimaniti kala nakamu vitwatira vyoseri avi, vinu nfira kuwahluziya kuwera Mtua pakawalopoziyiti wantu wakuwi kulawa Misri, shakapanu kawagamiziyiti walii yawalemiti kujimira. **6** Na wantumintumi wa kumpindi wasinditi kugoloka weri mumpenu zyau zyawapananitwi, kumbiti wagalekiti makawu gawu weni, Mlungu kawatatiriti muluwindu dunu kwa minyololu ya mashaka goseri su watozwi mulishaka lili likulu. (äudios g126) **7** Muliholi vira Sodoma na Gomora na lushi zya mumbwega mwakuwi, wenikaya wakuwi watenditi uhumba gambira wantumintumi wa kumpindi ntambu yawatenditi uhumba na vitwatira nya kugalambula nshimba ntambu yakanyawiti Mlungu, wapananitwi azabu mumotu gwa mashaka goseri, su liwei Libeliziwi kwa wantu woseri. (aiōnios g166) **8** Ayi ndo ntambu yawawera wantu awa. Kulota kwawu kuwalonguziya kuzidodisiya nshimba zyau weni, walema uwezu wa Mlungu na kuvihigilanga viwumbi nya kumpindi kwa Mlungu. **9** Kumbiti ata Mikaeli ntumintumi mkulu gwa kumpindi, katenditi ndiri hangu, pakasinganiti na Mkondola kuusu nshimba ya Musa, Mikaeli kajeriti ndiri kumtoza Mkondola kwa mayigilangu, kumbiti kalongiti, "Mtua kakukalipiri." **10** Kumbiti wantu awa wavigilanga vintu vyawavimana ndiri. Kwana vitwatira vyawavimana na wavitenda pota kuvihola, gambira wankanyama ntambu yawatenda, toziya wankanyama wahera mahala, na vitwatira avi vyankuwalabisiya wantu weni. **11** Shondi kwawu! Womberi yawagufata mgenderanu gulaa gulii gwa Kaini. Toziya ya mpiya, womberi watugiriti mota mulikosa lya Balamu na watenditi msindu gambira Kola na hawagamili gambira yomberi ntambu yakagamiriti. **12** Awa ndo wantu yawatenda pamuhera na mwenga mushiboga shenu sha ufiru pota kuwona soni. Womberi wawera gambira matalawu ga hatali gagawenza kugwamiziya mtumbwi na waweriti gambira walolera yawalliziya weni hera na waweriti gambira mawundu yagahera mashi yagalonguziwa kwa liyega na waweriti gambira mitera yahera mabwajubwaju mushipindi sha kubena, yayitupuliti na kufuwa nakamu, **13** wantu awa wawera gambira makupala makulu ga bahali, na matendu gawu ga soni galawa gambira ufulufulu. Womberi wawera gambira ntondu zyazyagamilia, zyeni zitulwa mashaka goseri muluwindu dunu. (aiōn g165) **14** Na Henoki, muntu gwa shiyiwuku sha saba kwanjira Adamu, katungiti kala kuusu wantu awa pakalonga, "Guloli, Mtua kankwiza pamuhera na wantumintumi wakuwi wanagala wa kumpindi yaguweza ndiri kuwalalanga **15** su kumtoza kila muntu yakamimiriti ndiri Mlungu na kumupanana ligoya na kuwazibu wantu woseri yawalemiti kumjimirira Mlungu na kumupanana ligoya toziya ya matendu gawu goseri madoda gawatenditi pota na kumshera Mlungu, na toziya ya visoweru vyoseri vyavikalaziya vyenii wantu yawatenda vidoda vyawamtakuliriti." **16** Wantu awa ndo yawakukulika na yawalalamiaka na wafata matamata zyau zidoda, walikoma shifuna na kuwazuma wantu wamonga toziya ya mota zyau weni. **17** Kumbiti mwenga waganja wangu, muliholi galii gamgambiriti pamberi na wantumintumi wa Mtua gwetu Yesu Kristu. **18** Wawagambiriti, "Mashaka ga upeleri hawalawili wantu yawamjimirira ndiri Mlungu, wantu yawafata matamata zyau zidoda, womberi hawawatenderi lidufiya." **19** Wantu awa ndo yawajega mabagulanu pakati penu, wantu wa maholu ga shipasipanu, wantu yawahera Rohu gwa Mlungu. **20** Kumbiti mwenga, waganja wangu, muliriyawi maweni gweka munjimiru yenu yayiwera nanagala nentu na muluvi Mlungu kwa makakala ga Rohu Mnanagala. **21** Muliloleri weri muufiru wa Mlungu, pamuluhepa lusungu lwa Mtua gwetu Yesu Kristu, su kawajegi muwukomu wa mashaka goseri. (aiōnios g166) **22** Muweri na lusungu kwa wantu woseri yawawera na lyoga, **23** muwalopoziyi wamonga kwa kuwanyasula kulawa mumotu gwa utoza, kumbiti kwa wamonga muwawoneri lusungu pamuwera na lyoga, pamuzikalalira ata ngwu zazu zyazidodisiwitwi na madowa ga matamata zazu zidoda. **24** Su yomberi kawenza kuwalolera weri su namguwa na kuwajega mwenga pota likosa mpaka kulogolu kwa ukwisa

wakuwi na kwa nemeleru, **25** kwa Mlungu gweka yakuwi na Mlopoziya gwetu, uweri ukwisa na ukulu na makakala na uwezu na ukolamlima kwa njira ya Kristu Yesu Mtua gwetu, kwanjira makashu pamberi pa kuwumbwa kwa pasipanu na vinu na ata mashaka goseri. Yina haa. (aiōn g165)

Ugubutulu

1 Awu ndo ugubutulu wa Yesu Kristu, Mlungu kamupananiti kawalanguziyi wantumintumi wakuwi vitwatira vilii vifiruwa kulawira pakwegera. Kristu kavitudendi avi vimaniki kwa kumtuma ntumintumi gwakuwi gwa kumpindi kamgambiziyi ntumintumi gwakuwi Yohani vitwatira avi, **2** na Yohani kalongiti goseri gakagawoniti. Na avi ndo visoweru vya Mlungu na ukapitawu wa Yesu Kristu. **3** Mbaka yakuwi muntu yakashibetula shintola ashi shashiweru na Visoweru vya umbuyi wa Mlungu na mbaka yawu yawapikanira na kukola yagalembitwi amu, toziya shipindu sha vitwatira avi shapakwegera. **4** Neni Yohani nujilembeiriti vipinga saba vya wantu vyawamjimira Yesu vya aku Asiya. Nuwapanana manemu na ponga kulawa kwa yomberi yakaweriti, yakawera na yakiza na kulawa kwa rohu saba yawawera palongolu pa shibanta shakuwi sha ukulu, **5** na kulawa kwa Yesu Kristu kapitawu mwaminika, mwiwiku gwa kwanja gwa woseri hawiwuki kwa ukomu wa syayi kulaa kwawahowiti na yomberi ndo mkolamlima gwa wafalumi wa pasipanu. Yomberi katufira na kwa mwazi gwakuwi katuyopola kulawa ntawaliru ya vidoda vyetu, **6** na katunyawa tuweri ufalumi na watambika wakumtendera Mlungu Tati gwakuwi. Kwakuwi Yesu Kristu uweri ukwisa na makakala, mashaka goseri! Yina hangu. (aiōn g165) **7** Guloli! Kankwiza mumawundi! Kila lisu halimwonni na ata walii yawamtolobiti. Makabila goseri pasipanu hagagutangi kwajili ya yomberi. Yina! Yina hangu. **8** “Neni ndo gwa kwanja na gwa upeleru wa vitwatira vyoseri.” Kalonga Mtuwa Mlungu yakawera na makakala goseri, yakawera, yakaweriti na yakiza. **9** Neni Yohani, mlongu gwenu mungati mwa Yesu, kwa kulikonaziya pamuhera na Yesu, ntenda pamuhera na mwenga kutabika na ufalumi wakuwi na uhepelera. Neni ntuliti pakati pashisiwa shawashema Patimu panwera mtatilwa toziya ya kubwera Shisoweru sha Mlungu na upitawulira wa Yesu. **10** Su shipindi shimu, lishaka lya Mtuwa, nkoltiwi na Rohu, mpiakanira kumbeli kwaneni lizigu likulu gambira mbalapi. **11** Nalyeni lilongiti, “Gugalembi mushintola galii gagugawona, gushijegi kwa vipinga avi saba vya wantu vyawamjimira Yesu kwa Efesu na kwa Simurina na kwa Perigamu na kwa Tuatira na kwa Saridi na kwa Filadefiya pamuhera na Laudikya.” **12** Su ngalambukiti numuloli ulii yakatakuliti na neni, mona vintambi saba vya vimuliku vya zaabu, **13** na pakati pakuwi pavintambi kuweriti na shintu gambira muntu, yomberi kaweriti kavala lihabitili litali

mpaka mumagulu na lushigi lwa zaabu pashifuwa. **14** Nvili zyakuwi ziweriti mfufu mbuu, masu gakuwi gang'ereng'etiti gambira mbamba zya motu, **15** magulu gakuwi gambira shaba yawamerimeziyiti na kuyigulula mulitanuru lya motu, na lizigu lyakuwi gambira mputu. **16** Muliwoku lyakuwi lya kumliwu paweriti na ntondu saba na mumlomu mwakuwi mlawiriti upanga yauwera na makola kuwili. Sheni shakuwi shing'ereng'eta gambira mshenji gukalipa nentu. **17** Su panumwoniti hera, nguuti palongolu pa magulu gakuwi gambira mawuti. Kumbiti yomberi katula liwoku lyakuwi lya kumliwu pampindi paneni, kalonga, “Guleki kutira! Neni ndo gwa kwanja na gwa upeleru. **18** Neni ndo yomberi yakawera mkomu! Newiti howa, kumbiti guloli, vinu na mkomu mashaka goseri. Nanazi funguwu zya mawuti na zya mulirindi lyalihera upeleru. (aiōn g165, Hadēs g86) **19** Su vinu gulembi vitwatira avi vyaguviwona, vitwatira vyavilawira vinu na vilii havilawili shakapanu.” **20** Bada zya ntondu saba zilii zyaguziwinoti pakati pa liwoku lyaneni lya kumliwu na vilii vintambi saba vya vimuliku vya zaabu, ndo wantumintumi wa kumpindi wa vipinga saba vya wantu vyawamjimira Yesu.

2 “Gulembi hangu kwa ntumintumi gwa kumpindi gwa shipinga sha wantu shawamjimira Yesu waaku Efesu. “Neni yankola ntondu zilii saba pakati pa liwoku lyangu lya mliwu na yomberi kagendagenda muvintambi saba vya limuliku lya zaabu, ntakula hangu, **2** nuvimaana matendu gaku goseri, nuvimaana ntambu yagugangamala na kuhepelera kwaku. Nuvinama handa hapeni guwahpelera wantu wadoda, guwajelisiya walii yavalitakulira kuwera wantumintumi na kumbiti ndiri, guyambuliti womberi ndo wapaya. **3** Gwenga gwanawu uhepelera, guhepelera kwa kutabika kuvuwa kwajili ya litawu lyangu, kumbiti guwuya ndiri kumbeli. **4** Kumbiti nanashi shiwtatira shimu shakukuberiziya, gwenga gunfira ndiri kayi vinu gambira kwanja. **5** Su guliholi ntambu yaguweriti pamberi pa kuguwa, gukawungami na kutenda ntambu yagutenditi kwanja. Hera hangu, niza kwa gwenga na kushiwusiya shintambi shaku pahala pakuwi. **6** Kumbiti nukuyuma kwa shintu shimu, gwenga gugakalalira gawagatenda Wanikolayi ntambu yanugakalalira neni.” **7** “Yakawera na makutu su kapikaniri weri galii Rohu yakavigambira vipinga vya wantu vyawamjimira Yesu! “Mkanka hanumpanani kuliya mabwajubwaju ga mtera gwa ukomu yagulikala mu shiwunga sha Mlungu. **8** “Gulembi hangu kwa ntumintumi gwa kumpindi gwa shipinga sha wantu shawamjimira Yesu waaku Simurina. “Avi ndo visoweru vya ulii gwa

kwanja na gwa upeleru, namweni howiti na kulikala shipindi sha kuleka madoda, kumbiti kalema kulekana kayi, nonga hangu. 9 Nuzimana ntabika zyaku, na uhumba wakuwi. 22 Gupikaniri! Vinu nankumwazibu nuumana viraahushu waku, tembera nakaka gwenga kwa malweli yomberi pamuhera na woseri yawatenditido mlunda, nuzimana nyengu zyawakutendiriti walii uhumba nayu, hawapananwi ntabika nkulu handa yawalishema Wayawudi kumbiti Wayawudi ndiri pawaleka ndiri madoda matendu gawu madoda wanakaka, su ndo shipinga shakuwi Shetani! 10 gawatenditido nayomberi. 23 Kayi hanuwalagi wantumini Nagutira nakamu kwa galii hakagutenditido gutenduwi. wakuwi, su vipinga nya wantu vyamjimira Yesu Gupikaniri! Shetani hakawajeri kwa kuwatula wamu vyoseri vivimani handa nenidyo yandolandola wenu mshibetubetu, mwenga hamtabiki kwa katemu myoyu na maholu ga wantu. Na hanumtozi kila mashaka lilongu. Muweri waminika mpaka kuhowa, yumu kulawirana na matendu gakuwi. 24 "Kumbiti naneni hanuwanapanani ljenjeri lya ukomu." 11 wamonga mwenga yamuwera aku Tuatira mfata ndiri "Yakawera na makutu su kapikaniri weri galii Rohu mafundu gakuwi Yezeberi na mlifunditi ndiri shilliyakavigambira vipinga nya wantu vyawamjimira Yesu! shawashishemiti bada ya Shetani, nuwagambre "Mkanka hapeni katenduwi nakamu na kuhowa kwa kuwera hapeni nuwanapanani shisanka shamonga. 25 pili. 12 "Gulembi hangu kwa ntumintumi gwa kumpindi Mwenga mkoleleri galii gamuwera naga vinu mpaka gwa shipinga sha wantu shawamjimira Yesu wa aku paniza kayi." 26 Mkanka na yakendereya kutenda Perigamu. "Avi ndo visoweru nya ulii yakawera na vitwatira vyauvifira mpaka upeleru, hanumpanani upanga ukalipa wana ukola kuwili. 13 Nukumana ukulu kwa wantu wa maisi. 27 Handa nenidyo nanka ukulu kwagulikala. Gwenga gulikala pahala papawera na kulawa kwa Tati gwangu na yomberi hakawalonguziyy shibanta sha ufalumi wa Shetani! Kumbiti gwankali kwa luhonga lwa shuma na kuwamegamega gambira mwaminika kwa nenidyo. Gunemiti ndiri kunjimira ata lishaka liliya Antipa, kapitawu gwangu mwaminika, ulii pakalagitwi pakati pamwenga palii pakalikala vyombu nya litapaka. 28 Kayi hanumpanani ntodondu ya mandawira. 29 "Yakawera na makutu su kagapikiniri weri galii Rohu yakavigambira vipinga nya wantu vyawamjimira Yesu!"

3 "Gulembi hangu kwa ntumintumi gwa kumpindi gwa shipinga sha wantu shawamjimira Yesu wa aku Saridi. "Avi ndo visoweru nya ulii yakawera na rohu saba zya Mlungu na ntodondu saba nonga hangu. Nuvimana vitwatira vyaku vyoseri, nujimana gumanika kuwera na ukomu kumbiti guhowa! 2 Gwimuk! Gugangamaziyi shosero shiheri shashisigala, shashiwerera pakwegera kufuwa. Toziya mpaka vinu, haneniwonni matendu gaku kuwera gaherepa palongolu pa Mlungu gwangu. 3 Guliholi galii gagufunditwi na yagugapikaniriti, gugajimili na kulonga madoda. Paguwerera masu ndiri hanukwiziri vumu gambira shimpengu na haguvisi ndiri nakamu lisaa lyanukwizira kukoza. 4 Kumbiti kwana wadidini aku Saridi weni wazidodisiya ndiri nguwu zyau. Womberi ndo wastahili kugendagenda pamuhera naneni, wawala nguwu mfufu. 5 Mkanka gambira awa, hakavalisiyu nguwu mfufu. Naneni hapeni mbusiyi litawu lyakuwi kulawa mushintola sha ukomu, kayi hanumjimili handa ndo gwangu palongolu pa Tati gwangu na palongolu pa wantumintumi wa kumpindi wakuwi. 6 "Yakawera na makutu su kagapikiniri weri galii Rohu yakavigambira vipinga nya wantu vyawamjimira Yesu! 7 "Gulembi hangu kwa ntumintumi gwa kumpindi gwa shipinga sha wantu shawamjimira Yesu wa aku Filadefiya. "Avi

ndo visoweru vya ulii yakawera mnanagala na gwa kuvugula mlyangu, haningiri mngati na kuliya shiboga nakaka, nayomberi kana funguwa wa Dawudi na pamuhera nayomberi, nayomberi hakaliyi pamuhera yomberi pakavugula kwahera yakaweza kutata na naneni. 21 Mkanka hanumpanani kulivaga pamuhera kwahera yakaweza kuvugula. 8 Nuvimana vitwatira naneni mushigoda shangu sha ufalumi, gambira vilii vyaku vyoseri! Vinu nvugula palongolu paku mlyangu nenii namweni panewiti mkanka nulivagitii pamuhera gweni kwahera mutuu yakaweza kugutata, nuvimana na Tati gwangu mushibanta shakuwi sha ufalumi. handa tembera gwahera makakala nentu. Ata 22 "Yakawera na makutu su kapikaniri weri galii hangu, gushijimira shisoweru shangu pota kulilema Rohu yakavigambira vipinga vya wantu vyawamjimira litawu lyangu. 9 Gupikaniri! Hanukupanani wantu Yesu!"

wa shipinga sha Shetani, wantu weni walishema kuwera ndo Wayawudi, kumbiti ndiri, ira walonga upaya, hanuwatendi wizi kwa gwenga na kuwatenda wasuntumali palongolu paku wapati kuvimana handa neni nukufira gwenga. 10 Toziya gwenga guvikola visoweru vyangu vya kuwera na uhepelera nakamu, neni hanukuloleri weri shipindi sha uhushu wauwiza pasipanu poseri kuwajera woseri yawalikala isi zoseri. 11 Niza kwa gwenga kanongola! Gukolileri kwa makakala shaguwera nashu vinu, su nagupokwa lijenjeri lyaku na mutuu yoseri. 12 Mkanka hanumtendi kaweri mpanda munumba nkulu ya Mlungu gwangu na hapeni kalawi nakamu. Hanembi viraapampindi pakuwu litawu lya Mlungu gwangu na litawu lya lushu lya Mlungu gwangu, ndo Yerusalem ya syayi, lushu lweni halusuluki kulawa kumpindi kwa Mlungu gwangu. Kayi hanembi pampindi pakuwu litawu lyangu lya syayi. 13 "Yakawera na makutu su kagapikiniri weri galii Rohu yakavigambira vipinga vya wantu vyawamjimira Yesu!" 14 "Gulembi hangu kwa ntumintumi gwa kumpindi gwa shipinga sha wantu shawamjimira Yesu wa aku Laudikiya. "Avi ndo visoweru vya ulii yawanshema Yina hangu, kapitawu mwaminika na gwa nakaka, mweni ndo shanjiru sha viwumbi vyoseri vyakavinyawiti Mlungu. 15 Nugamana matendu gaku goseri! Nuvimana handa gwenga gupyupa ndiri ama guzizima ndiri. Mbaka meguweri shiushawu, kuzizima ama kupypua! 16 Su toziya ntambu yaku yahemuhemu, gupyupa ndiri ama guzizima ndiri, su napakwegera kukutapika! 17 Gwenga gultakulira, 'Neni na mlunda nana vintu vivuwa su mfira ndiri shintu shoseri.' Kumbiti guvimana ndiri handa gwenga gwana tabu, gufiruwa wakuwoneri lusungu, mhushu, mlwisi kayi gwa shivila! 18 Nukugambira guhemeri kwaneni zaabu igululitwi kwa motu guveri mlunda nakaka. Kayi mbaka guhemeri vilaa ngwu mfufu, guvali na kugubika soni za shivila shaku. Guhemeri vilaa mgota gwakaswagi gupati kuwona. 19 Neni numkalipira na kumwazibu yoseri yanumfira. Hangu gulanguziyi nfiru yaku yoseri na kuleka vidoda vyagutenda. 20 Gupikaniri! Neni ngoloka pamlyangu na kukota hodi. Mutuu pakapikanira liziwu lyangu na

kuvugula mlyangu, haningiri mngati na kuliya shiboga kumpindi. Na lili liziwu lya mpikiniriti pamberi palii liweriti gambira mliru gwa mbalapi, lilonga, "Gwizi panu pampindi, naneni hanukulanguziyi visoweru havilawili palongolu." 2 Palaa palii makakala ga Rohu giziti nakamu kwaneni. Na moniti kumpindi kwa Mlungu aku kwana shibanta sha ufalumi na yumu kalivaga. 3 Ulii yakalivagitii palii kawanikanitii gambira libuwi liherepa nentu lyalishemwa alumasi na libuwi lisheri liherepa. Upindi wa vula uweriti ung'ereng'eta gambira libuwi liherepa nentu lyalishemwa zumalidi na ushiyengiti shibanta sha ufalumi wega zyoseri. 4 Kuweriti na mzyengetu gwa vibanta vilongu viwili na msheshi vya shifalumi vishizyengeta shibanta sha ufalumi na pa shibanta shillii wazewi malongu mawili na msheshi walivagiti pawavala ngwu mfufu na majenjeri ga zaabu mumituwi. 5 Mushibanta sha ufalumi kulawiti lumeta, miliru na lupanta. Mbamba saba vya motu viweriti vyankwaka palongolu pa shibanta ashi sha ufalumi. Vimuliku avi ndo Rohu saba zya Mlungu. 6 Palongolu pa shibanta sha ufalumi kuweriti gambira bahali ya shioleru, shilangala gambira libuwi lyaling'ereng'eta nentu. Pakati palii shibanta sha ufalumi shizyengetwa na viwumbi msheshi vyawera vikomu. Viwumbi avi viweriti vimema masu munshimba yoseri kulongolu na kumbeli. 7 Shiwumbi sha kwanja shiweriti gambira simba, sha pili gambira ng'ombi, sha tatu shiweriti na sheni gambira sha mutuu na sha msheshi shiweriti gambira mpongu kapungu yakaguluka. 8 Viwumbi avi vyamsheshi viweriti na vipapatiru sita kila yumu na viweriti vimema masu, mngati na kunja. Pashiru na paliwala, pota kwoyera pavilonga, "Mnanagala, Mnanagala, Mnanagala, Mtwa Mlungu Yakawera na Makakala. Kaweriti na yakawera na yakayiza." 9 Vipindi vyoseri viwumbi avi vyamsheshi pawamkwisiti na kumpanana ligoya na kumgambira mayagashii ayu yakalivagiti pashibanta sha ufalumi mweni yakalikala mashaka goseri, (aiōn g165) 10 wazewi walii malongu mawili na msheshi waligusiya palongolu pa ayu yakalivagiti pashibanta sha ufalumi na kumguwira ayu yakalikala

mashaka goseri na kugatula majenjeri gawu palongolu pashibanta sha ufalumi pawalonga, (aiōn g165) 11 "Gwenga hera ndo Mtuwa na Mlungu gwetu! Gustahili kuwanka ukwisa na ligoya na makakala. Toziya gwenga gunyawiti vintu vyoseri, na kwa mafiliru gaku guvinyawiti na vyankulkalka."

5 Shakapanu mona shintola muliwoku lya kumliwu lya ayu yakalivagiti pashibanta sha ufalumi na sheni shiweriti shilembwa mngati na kunja na kutawallila kwa vifindika saba. 2 Kayi numwona ntumintumi gwa kumpindi kana makakala pakabwera, "Gaa yakastahili kuyibandula mifindiku ayi na kushivugula shintola ashi?" 3 Kumbiti kuweriti ndiri na muntu yoseri kumpindi, ama pasipanu, ama pasi kuzimu, yakaweziti kushigubutula, ama kushilola mngati. 4 Su nenii niliti kwa utama toziya kwahereti muntu yakastahili kushigubutula, ama kushilola mngati. 5 Shakapanu yumu gwa walii wazewi kang'ambiriti, "Gunyamali! Guloli! Simba gwa likabila lya Yuda, muiywuku gwa Dawudi, kakanka. Yomberi kastahili kuyibandula mifindiku yakuwi saba na kushigubutula shintola shilii." 6 Shakapanu moniti pakati palii pakwegera na shibanta sha ufalumi, Mwanakondolu kagoloka, Mwanakondolu ayu kawonekaniti gambira kaleketulwa. Kazyengetwa kila uwega na walii viwumbi msheshi yawawera wakomu na walii wazewi. Kaweriti na magoli saba na masu saba geni ndo rohu saba zya Mlungu zyawazitumiti kila pahali pasipanu. 7 Mwanakondolu kagenditi, kashitola shintola shilii kulawa muliwoku lya kumliwu lya ulii yakalivagiti pashibanta sha ufalumi. 8 Na pakashitolit shintola shilii, viwumbi vili vyamsveshi vyaviwera vikomu pamuhera na walii wazewi malongu mawili na wamsheshi waguwiti makukama palongolu pa Mwanakondolu. Kila yumu kaweriti na shinubi na mabakuli ga zaabu gagamemiti ubani, geni ndo maluwa ga wantu wa Mlungu. 9 Su wimbiti nyimbu ayi yasyayi, "Gwenga gustahili kushitola shintola ashi Na kuyibandula mifindiku yakuwi. Toziya gwenga gulikitilitwi na kwa mwazi gwaku guwakombola wantu kwajili ya Mlungu. Wantu kulawa kila makabila na kila ntambu yawalonga wantu na kulawa kwa kila wantu na kila isi. 10 Guwanyawa waweri ufalumi wa watambika wamtenderi Mlungu gwetu, nawomberi hawakolimlima pasipanu." 11 Shakapanu ndoliti, mpikaniriti liziwi lya wantumintumi wa kumpindi wawuwa nentu, kuwalangika kwawu maelufu na maelufu na malongu ga maelufu na malongu ga maelufu. Waweriti walivaga kushizyengeta shibanta sha ukulu, viwumbi vikomu vili vyamsveshi na walii wazewi, 12 na watakuliti kwa liziwi likulu, "Mwanakondolu yawamlikulitili kastahili

kwanka makakala na ulunda na luhalu na uwezu na ligoya na ukwisa na uzyumi." 13 Mpikaniriti viwumbi vyoseri pampindi, pasipanu, pasi pa pasipanu na mubahali, viwumbi vyoseri vya pasipanu poseri pavilonga, "Kwakuwi yomberi yakalivaga pashibanta sha ufalumi na kwa Mwanakondolu, uweri uzyumi na ligoya na ukwisa na ukulu, mashaka goseri." (aiōn g165) 14 Na viwumbi vyamsveshi vyaviwera vikomu vili vilongiti, "Yina hangu!" Na wazewi walii wagawa makukama, waguwira.

6 Shakapanu numwoniti Mwanakondolu kankugubandula mifindiku gwa kwanja gwa ilii mifindiku saba. Mpikaniriti yumu gwa vili viwumbi msheshi vyaviwera vikomu pakatakula kwa liziwi gambira lwa mpanta, "Gwizi!" 2 Neni ndoliti na kumbiti palii paveriti na falasi mifufu. Na mkwena panani pa falasi gwakuwi kaweriti na upindi, wampananiti na lijenjeri. Su kalawa gambira mkanka, kendereyi kukanka. 3 Shakapanu, Mwanakondolu kagubandura mifindiku gwa pili. Numupikaniriti shiwbumbi ulii mkomu gwa pili pakatakula, "Gwizi!" 4 Neni ndoliti na mona paveriti falasi yumonga palii, msheri. Mkwena panani pa falasi gwakuwi wampananiti lihengu lya kuwusiya ponga pasipanu, su wantu walilagi. Wampananiti kila upanga mkulu. 5 Shakapanu Mwanakondolu kagubanduliti mifindiku gwa tatu. Numupikaniriti shiwbumbi ulii mkomu gwa tatu pakatakula, "Gwizi!" Moniti palii paveriti na falasi yumu mtitu. Mkwena panani pa falasi gwakuwi kaweriti na vipimu viwili vya kupimira utopa mumawoku mwakuwi. 6 Mpikanira shiwbumbi ulii mkomu gwa tatu pakatakula, "Gwizi!" Na pakashitolit shintola shilii, viwumbi vili vyamsveshi vyaviwera vikomu. Nayomberi katakuliti "Shibaba shimu sha ubumu wa nganu kwa shiyasi sha mpiya sha shibena mgongu sha lishaka limu na vibaba vitatu vya shayili kwa shibena mgongu sha lishaka limu. Kumbiti naguhalibisiya lipaki na divayi!" 7 Shakapanu, Mwanakondolu kagubandura mifindiku gwa msheshi. Numupikinira ulii shiwbumbi mkomu gwa msheshi, "Gwizi!" 8 Neni ndoliti na kumbiti kaweriti falasi yumu gwa shijivu palii. Na litawu lyakuwi mkwena panani pa falasi gwakuwi liweriti Kuhowa na lirindi lyalihera upeleru limfatiti kumbeli. Awa wapananitwi makakala kwa wega yimu zya wega msheshi zya pasipanu, wawalagi wantu kwa upanga na njala na ulwelii wa tawuni na kwa wankanyama wakalipa wa pasipanu. (Hades g86) 9 Shakapanu, Mwanakondolu kagubanduliti mifindiku gwa muhanu. Moniti pasi palii pashitalawanda sha kutambikira rohu zya walii yawalagitwi toziya ya kubwera Shisoweru sha Mlungu na toziya ya

ukapitawu yawaaulavyiti. 10 Su walira kwa liziwi likulu, lya Simiyoni wantu lilongu na wawili elufu na likabira "Gwee Mtuwa, yaguwera mnanagala na mjemilika, lya Lawi wantu lilongu na wawili elufu na likabira lya mpaka ndii hagukawi kuwatoza kwa yawakala woseri Isakari wantu lilongu na wawili elufu. 8 Likabira lya wa pasipanu kwajili ya kulagwa kwa twenga?" 11 Zebuluni wantu lilongu na wawili elufu na likabira lya Wapananitwi kila yumu lihabiti lifufu, wagambirwa Yosef wantu lilongu na wawili elufu na likabira lya wongeri kwoyerwa kwa shipindi shididini, mpaka Benjamini wantu lilongu na wawili elufu. 9 Shakapanu payitimia walanga ya wantumintumi wayawu na ndoliti, mwona lipinga likulu lya wantu wawuwa nentu walongu weni hawalagwi gambira womberi ntambu yaguweza ndiri kuwalalanga, wantu wa kila isi yawaagitwi. 12 Shakapanu ndoliti na shipindi na likabira na lukolu na ntambu wantu yawaalonga Mwanakondolu pakagubandurit mfindiku gwa sita, na kila walongu. Nawomberi waweriti wagoloka kuweriti na lirindimiru likulu lya isi, mshenji guveri mtitu gambira liguniya lititu, lyezi lyoseri liwera lisheri gambira mwazi. 13 Na ntodonu zya kumpindi zituluka pa pasipanu gambira mabwajubwaju ga mumtera gwa mkuyu gagakamala ndiri yagatuluka shipindi mtera gwakuwi pagutikwa na lipuga. 14 Liyera lidegeka vipandi viwili gambira mkeka wagubilingwabilingwa, woseri wagolokiti kushizyengeta shibanta sha ufalumi, migongu yoseri na visiwa vyoseri vibegiziwa na wazewi na viliivumbi vyamsheshi vyaviviera vikomu. kuhalibisiwa. 15 Shakapanu wafalumi wa pasipanu na wakulu wa isi na wakulu wa mashonta na walunda na yawaalera na makakala na kila mmanda na muntu mlekeru, walififa mumpanga na mumatalawu ga kumigongu. 16 Wayigambira migongu ayi na matalawu aga, "Mtuguwukiri, mtuffi patali na yomberi yakalivaga pashibanta sha ufalumi na patali na maya ga Mwanakondolu! 17 Toziya lishaka lya gweka lya maya gawu lisoka. Gaa hakawesi kugoloka?"

7 Pa aga nuwawona wantumintumi wa kumpindi wamsheshi wagoloka pakati pa pembi zya msheshi zya pasipanu, pawakola mayega ga msheshi ga pasipanu, su lyega naliyumi ata padidika, wala pakati pa pasipanu, wala mubahali, wala mumitera. 2 Shakapanu numwona ntumintumi gwa kumpindi yumonga pakakwena pampindi kulawa kusika, kaweriti na shimaniziru sha Mlungu yakawera mkomu. Kashemiti kwa liziwi likulu na kuwagambira awa wantumintumi wa kumpindi wamsheshi yawapananitwi uwezu wa kuyihalibisiya isi na ibahali. 3 "Namuhalibisiya isi ama ibahali ama mitera, mpaka patuwatula kala shimaniziwu pashiwunjii sha wantumintumi wa Mlungu ghetu." 4 Shakapanu mpikanira walanga ya walii yawaalitwi shimaniziwu, wantu miya yimu malongu msheshi na msheshi elufu wa makabila goseri ga wantu wa Israeli. 5 Likabira lya Yuda wantu lilongu na wawili elufu na Likabira lya Rubeni wantu lilongu na wawili elufu na Likabira lya Gadi wantu lilongu na wawili elufu. 6 Likabira lya Asheri wantu lilongu na wawili elufu na likabira lya Nafutari wantu lilongu na wawili elufu na likabira lya Manasi wantu lilongu na wawili elufu. 7 Likabira

ntabika nkulu. Wagululiti mahabiti gawu mumwazi gwa Mwanakondolu, gawera mafufu nakamu." 15 Su wapalongolu pa shibanta sha ufalumi sha Mlungu. Wamtendera Mlungu paliwala na pashiru mnumba nkulu yakuwi ya kumpindi, nayomberi yakalivaga pashibanta sha ufalumi, hakaweri pamuhera nauw na kuwalolera. 16 Hapeni wawoni njala kayi ama wawoni kuyimiluwa kayi, mshenji hapeni guwalunguziyi kayi, shivuki shikalipa hapeni shiwalunguziyi kayi, 17 toziya Mwanakondolu yakawera pakati palii pakwegera na shibanta sha ufalumi, hakaweri mlolera gwawu, nayomberi kankuwalongoziya mumbwiru ya mashi ga ukomu. Na Mlungu hakagapukuti masozi goseri mumasau gawu.

8 Na Mwanakondolu pakagubandurit mfindiku gwa saba, kuweriti jii kumpindi kwa shipindi sha nusu saa. 2 Shakapanu, nuwawoniti wantumintumi wa kumpindi saba walii wagoloka palongolu pa Mlungu wapananitwi mimbalapi saba. 3 Ntumintumi gwa kumpindi yumonga kasokiti, katola shetezu sha zaabu, kagoloka palongolu pa shitalawanda sha kutambikira pa kutumisiya ubani. Nayomberi wampananit ubani uvuwa kawutumisiyi pamuhera na maluwa ga wantu

woseri wa Mlungu pashitalawanda sha kutambikira nawahalibisiya ntundu yoseri ya isi ama vimeru sha zaabu yayiweriti palongolu pa shibanta sha vyoseri ama mitera yoseri, su wawaharibisiyi walii ufalumi. 4 Lyosi lya ubani pamuhera na maluwa ga hera yawakomitwi ndiri musheni shimaniziwa sha wantu wa Mlungu, vikweniti kunani kulawa mumawoku Mlungu. 5 Matapa awa walekiziwitwi ndiri kuwalaga mwakuwi ulii ntumintumi gwa kumpindi yakaweriti wantu, su kuwatabisiya nentu kwa shipindi sha myezi palongolu pa Mlungu. 5 Shakapanu ntumintumi gwa ya mhanu. Kutama kwakujega ndo gambira kutama kumpindi katola shetezu shilii, kashimemizya motu kwakumpata mutu shipindi pakalumwa na shipinini. kulawa pashitalawanda sha kutambikira, kashiyasa 6 Mumashaka galii wantu hawasakuli kuhowa kumbiti pasipanu. Paveriti na mpanta na lirindimiru na mimeta hapeni wahowi, hawafiri kuhowa kumbiti kuhowa na libegiziwa lya isi. 6 Shakapanu wantumintumi wa hakuwatugi. 7 Matapa walii wawonekiti gambira kumpindi saba walii, yawaweriti na mimbalapi saba falasi yawaweriti kala kwa ng'ondu. Mumituwi mwawu walituliti kala kugagomba mimbalapi. 7 Ntumintumi waweriti na majenjeri gambira zya zaabu na nsheni gwa kwanza gwa kumpindi kagombiti mbalapi yakuwi. zyawu ziweriti gambira zya muntu. 8 Vili zawu Mhanganyiku gwa vula ya mabuwi na motu pamuhera ziwonekiti gambira vili zya wadala na menu gawu na mwazi gwitikitwi pasipanu. Selusi yimu ya isi gawonekiti gambira menu ga simba. 9 Vifwu vyawu ilunguliti na selusi yimu ya mitera ilunguliti na mihamba vigubikwa kwa virtu gambira nguwa ya shuma ya yoseri miwisi ilunguliti. 8 Shakapanu ntumintumi gwa kushinga mushifuwa. Mliwu gwa mbapatiru zyawu kumpindi gwa pili kagombiti mbalapi yakuwi na shantu ziweriti gambira mliwu gwa mwanja gwa mbutuka gambira lugongu lukulu lwaluwaka motu luwasitwi zyazikwegwa na falasi wawuwa yawatugira kung'ondu. mubahali. Selusi yimu ya ibahali igalambukiti kuwera 10 Waweriti na mishira yaiwera na misontu gambira mwazi, 9 selusi yimu ya viwumbi vyavilikalwa mubahali vifuwiti na selusi yimu ya mitumbwi ihalibisiti. 11 Wawera na mfalumi yakawakolamlima, nayomberi 10 Shakapanu ntumintumi gwa kumpindi gwa tatu kagombiti mbalapi yakuwi. Na ntodonu nkulu yakti gambira lisukuruwa lya motu iguwiti kulawa kumpindi na kutulukira muselusi yimu ya nshemba na mbwiru zya mashi. 11 Ntondu ayi ishemwa "Ukalipa." Su selusi yimu ya mashi gaweriti gakalipa, wantu wawuwa 12 Shodi, oli, oli ya kwanja ipitti, zisigaliti zyamonga wahowiti toziya ya mashi aga, toziya gagalambukiti gaweriti gakalipa. 12 Shakapanu ntumintumi gwa kumpindi gwa mshehi kagombiti mbalapi yakuwi. Su selusi yimu ya mshenji ikomitwi na selusi yimu ya lyezi ikomitwi na selusi yimu ya ntodonu ikomitwi, su selusi ya vyoseri avi viwera liwindu. Selusi yimu ya paliwala yaheriti uweru, vilaa na selusi yimu ya pashiru. 13 Shakapanu ndoliti, mpikaniriti mpongu kapungu pakaguluka kumpindi nentu kulyiera pakalonga kwa liziwi likulu. "Shodi, oli, oli, kwa yawalikala pasipanu shipindi wantumintumi wa kumpindi watatu yagasigaliti hawagombi mbalapi zyawu!"

9 Shakapanu, ntumintumi gwa kumpindi gwa mhanu kagombiti mbalapi yakuwi. Na neni mwonoti ntodonu iweriti ituluka muisi kulawa kumpindi. Nayeni ipananitwi funguwu wa njira ya lirindi lyalihera na upeleru. (Abyssos g12) 2 Su ntodonu ayi ivuguliti njira ya lirindi lyahera upeleru, kulawiti lyosi gambira lya litanuru likulu. Mshenji na liyera vitulitwi ntiti kwa lyosi ali lya njira ya lirindi lyahera upeleru. (Abyssos g12) 3 Matapa walawiti mulyosi lili, wingiriti pasupanu, wapananitwi makakala gambira ga shipinini. 4 Wagambiliti

hera yawakomitwi ndiri musheni shimaniziwa sha wantu, su kuwatabisiya nentu kwa shipindi sha myezi palongolu pa Mlungu. 5 Matapa walii wawonekiti gambira kumpindi saba walii, yawaweriti kala kwa ng'ondu. Mumituwi mwawu walituliti kala kugagomba mimbalapi. 7 Ntumintumi waweriti na majenjeri gambira zya zaabu na nsheni gwa kwanza gwa kumpindi kagombiti mbalapi yakuwi. zyawu ziweriti gambira zya muntu. 8 Vili zawu Mhanganyiku gwa vula ya mabuwi na motu pamuhera ziwonekiti gambira vili zya wadala na menu gawu na mwazi gwitikitwi pasipanu. Selusi yimu ya isi gawonekiti gambira menu ga simba. 9 Vifwu vyawu ilunguliti na selusi yimu ya mitera ilunguliti na mihamba vigubikwa kwa virtu gambira nguwa ya shuma ya yoseri miwisi ilunguliti. 8 Shakapanu ntumintumi gwa kushinga mushifuwa. Mliwu gwa mbapatiru zyawu kumpindi gwa pili kagombiti mbalapi yakuwi na shantu ziweriti gambira mliwu gwa mwanja gwa mbutuka gambira lugongu lukulu lwaluwaka motu luwasitwi zyazikwegwa na falasi wawuwa yawatugira kung'ondu. mubahali. Selusi yimu ya ibahali igalambukiti kuwera 10 Waweriti na mishira yaiwera na misontu gambira mwazi, 9 selusi yimu ya viwumbi vyavilikalwa mubahali vifuwiti na selusi yimu ya mitumbwi ihalibisiti. 11 Wawera na mfalumi yakawakolamlima, nayomberi 10 Shakapanu ntumintumi gwa kumpindi gwa tatu kagombiti mbalapi yakuwi. Na ntodonu nkulu yakti gambira lisukuruwa lya motu iguwiti kulawa kumpindi na kutulukira muselusi yimu ya nshemba na mbwiru zya mashi. 11 Ntondu ayi ishemwa "Ukalipa." Su selusi yimu ya mashi gaweriti gakalipa, wantu wawuwa 12 Shodi, oli, oli ya kwanja ipitti, zisigaliti zyamonga wahowiti toziya ya mashi aga, toziya gagalambukiti gaweriti gakalipa. 12 Shakapanu ntumintumi gwa kumpindi gwa mshehi kagombiti mbalapi yakuwi. Su selusi yimu ya mshenji ikomitwi na selusi yimu ya lyezi ikomitwi na selusi yimu ya ntodonu ikomitwi, su selusi ya vyoseri avi viwera liwindu. Selusi yimu ya paliwala yaheriti uweru, vilaa na selusi yimu ya pashiru. 13 Shakapanu ndoliti, mpikaniriti mpongu kapungu pakaguluka kumpindi nentu kulyiera pakalonga kwa liziwi likulu. "Shodi, oli, oli, kwa yawalikala pasipanu shipindi wantumintumi wa kumpindi watatu yagasigaliti hawagombi mbalapi zyawu!"

13 Shakapanu, ntumintumi gwa kumpindi gwa mhanu kagombiti mbalapi yakuwi. Na neni mwonoti ntodonu iweriti ituluka muisi kulawa kumpindi. Nayeni ipananitwi funguwu wa njira ya lirindi lyalihera na upeleru. (Abyssos g12) 2 Su ntodonu ayi ivuguliti njira ya lirindi lyahera upeleru, kulawiti lyosi gambira lya litanuru likulu. Mshenji na liyera vitulitwi ntiti kwa lyosi ali lya njira ya lirindi lyahera upeleru. (Abyssos g12) 3 Matapa walawiti mulyosi lili, wingiriti pasupanu, wapananitwi makakala gambira ga shipinini. 4 Wagambiliti

14 Liziwi lili limgambiriti ulii ntumintumi gwa kumpindi gwa sita gwa kumpindi kagombiti mbalapi yakuwi. Naneni mpikaniriti liziwi limu kulawa mumagoli ga mshehi yagawera mupembu mshehi pashtalawanda sha kutambikira yaiweriti palongolu pa Mlungu. 14 Liziwi lili limgambiriti ulii ntumintumi gwa kumpindi gwa sita yakawera na mbalapi, "Guwavugulili wantumintumi wamsheshi wa Shetani yawatatiritiw pampeku kulushemba lukulu Ewufrati!" 15 Nayomberi kawavuguliriti walii wantumintumi wa kumpindi wamsheshi yawatandiriti kwajili ya lisaa lili lya lishaka lya mwezi gulii gwa shinja shilaa shilii, kulaga selusi yimu ya wantu. 16 Mpikaniriti walanga ya mashonta yawakwena panani pa falasi waweriti handa miliyonu miya mbili. 17 Hangu ndo ntambu yanuwawoniti falasi walii na wakwena panani pa falasi mumawonu galii, Waweriti na nguwa zya shuma muvifuwa zyaziwera njeri gambira motu, zana langi ya buluu gambira ya liyera na ya njanu gambira ubumu wa baluti. Mituwi ya falasi walii iwonikaniti gambira mituwi ya simba, motu na lyosi na ubumu wa baluti, viweriti vyankulawa mumilomu mwawu. 18 Selusi yimu ya wantu walagitwi kwa makomangu

matatu galii, motu na lyosi na ubumu wa baluti, shintola shilii shididini kulawa mumawoku mwakuwi yauweriti wankulawa mumilomu mwa falasi walii. 19 ntumintumi gwa kumpindi ulii nishiliyiti. Nasheni Toziya makakala ga falasi walii gaweriti mumilomu shiweriti shinoga mumilomu mwangu gambira Iwashi, mwawu na mumishira yawu. Mishira yawu ilifaniti na kumbiti panushimiriti shiweriti shikalipa mumtima njoka na iweriti na mituwi na womberi wayitendiriti mwangu. 11 Shakapanu ng'ambiritwi, "Gufiruwa kayi kuwatenda wantu watenduwi. 20 Wantu wamonga kuwebwera ujumbi wa Mlungu kuusu wantu wawuwa yagasigaliti toziya walagitwi ndiri kwa makomangu galii, walekiti ndiri vidoda vyawatenda kwa kuvileka na vintu vyawavinyawiti kwa mawoku gawu weni, ama kuleka kuwaguwira washamshera na vinyagu nya zaabu na mpiya na shaba na mabuwi na mitera na vintu vyaviweziti ndiri kuwona na kupikinira ama kugendagenda. 21 Ama womberi walekiti ndiri vidoda vyawatenditi na kuleka kulaga na uganga na uhumba na umpeku.

10 Shakapanu, numwoniti ntumintumi gwa

kumpindi yumonga kana makakala kankusuluka kulawa kumpindi, kaweriti kavalisiwa liwundi na upindi wa vula mumtuwi mwakuwi. Sheni shakuwi shiweriti gambira mshenji na magulu gakuwi gaweriti gambira mpanda zya motu. 2 Mumawoku mwakuwi kakoliti shintola shididini shivugulwa. Katuliti ligulu lya kumliwu mubahali na lya kumshigi muisi iyuma, 3 na kushema kwa liziu likulu gambira lirindimiri lya simba. Pakanjiti kushema, malindimiru saba gabegezyiti kwa kutukulira. 4 Na malindimiru saba galii pagatakuliti, nenifriti kulemba. Kumbiti mpikaniriti liziu kulawa kumpindi, "Visoweru nya malindimiru saba aga gaweriti bada, guleki kulemba!" 5 Shakapanu, ntumintumi gwa kumpindi ulii yanumwoniti pakagoloka mubahali na muisi iyuma kanyasuliti liwoku lyakuwi lya kumliwu kumpindi, 6 kalirapiti kwa litawu lya Mlungu yakalikala mashaka goseri, Mlungu yakanyawiti kumpindi na vyoseri vyaviwera na ibahali na vyoseri vyaviwera pasipanu na vyoseri vyaviwera. Kalongiti, "Kwahera shipindi sha kuhepera kayi! (aiōn g165) 7 Kumbiti mumashaka galii ntumintumi gwa kumpindi gwa saba ulii pakafira kugomba mbalapi yakuwi, Mlungu hakatendi bada yakuwi itendeki ntambu yakawagambiriti wantumintumi wakuwi, wambuyi wakuwi." 8 Shakapanu liziu lillii lyanulipikaniriti pamberi kulawa kumpindi lilongiti na nenifriti, "Gugendi gwakashitolii shintola shilii shashigubutuliti shashiweri mumawoku mwa ntumintumi gwa kumpindi yakagoloka mubahali na muisi iyuma." 9 Su numgenderiti ulii ntumintumi gwa kumpindi, numgambiriti kanupi shintola shilii shididini. Na yomberi kang'ambiriti, "Gushitolii gushiliyi. Mumilomu mwaku hashinogi gambira Iwashi, kumbiti mumtima hashiweri shikalipa!" 10 Su nushitoliti

11 Shakapanu wanupiti luteti Iwaluweliti gambira luuhonga, ng'ambiritwi, "Gwimuki gwakaipimi numba ya Mlungu na shitalawanda sha kutambilika pakutumiziya ubani na kuwalalanga wantu yawaguwira munumba nkulu ya Mlungu. 2 Kumbiti nagupima baraza lyaliwera kunja kwa numba nkulu ya Mlungu, guleki kupima toziya awu upananwa kwa wantu yawawera ndiri Wayawudi. Weni hawalutimbangi lushi lunanagala kwa shipindi sha myezi malongu msheshi na miwili. 3 Neni hanuwanpanani uwezu wakapitawu wangu wawili su wabweri kwa shipindi ashi sha majuwa elifu yimu miya mbili na malongu sita pawavalwa nguuza zya maguniya." 4 Wakapitawu wawili walii ndo mitera miwili ya mizeyituni na vintambi viwili vyavigoloka kulongolu kwa Mtua gwa pasipanu. 5 Handamuntu pakajera kuwatenda, motu gulawa mumilomu mwawu na kuwalaga wangondu wawu na kila muntu yakajera kuwalaga hakalagwi. 6 Wakapitawu awa wanawu uwezu wa kutata liyera su vula naitowa shipindi pawabwera. Kayi wana uwezu wa kugalambula mbwiru zyoseri zya mashi ziweri mwazi na hawalavyi makomangu ga ntambu zyoseri pasipanu womberi pawafira. 7 Kumbiti pawamalira kala upitawulira wawu, nkanyama mkalipa yakalawira mulirindi lyalihera upeleru hakalikomi na womberi, hakawakanki na kuwalaga. (Abyssos g12) 8 Mauti gawu gasigariti munjira ya lushi lukulu Iweni Iwawampingikiti palupinjika Mtua gwawu. Litawu lya shimbui Iwa lushi alu ndo Sodoma ama Misri. 9 Wantu wa kila isi na likabira na wantu ntambu yawalonga na lukolu, hawagaloli mawuti galii shipindi sha mashaka matatu na nusu, hapeni walekiziyi zisilwi. 10 Wantu yawaikala pasipanu hawasekeleri kuhowa kwa wakapitawu walii. Hawatendi msambu na kulipanana mafupu, toziya wambuyi wawili awa wa Mlungu, wawatabisityi nentu wantu wa pasipanu. 11 Kumbiti pa mashaka matatu na nusu upumula wa ukomu kulawa kwa Mlungu uwayingiriti na womberi wagolokiti na woseri yawawoniti, waryingilitwi na lyoga likulu. 12 Shakapanu wa mbuyi wawili walii wa Mlungu wapikiniriti liziu likulu kulawa

kumpindi paliwagambira, "Mwizi pampindi panu!" pakamtandiriti. Aku hawamloleri kwa shipindi sha Nawomberi wakwenitni kumpindi pawazyengetwa na mashaka elufu yimu miya mbili na malongu sita. liwundu, wangondu wawu pawawera wankuwalora. 7 Shakapanu yanji ngondu kumpindi, Mikaeli 13 Shipindi shilaa shilii, kulawiriti libegizigu likulu lwa ntumintumi gwa kumpindi na wantumintumi wayaguwi isi, shipandi shimu sha lilongu lya lushi shitenduwiti, wa kumpindi walikomangiti na njoka ulii na njoka ulii na wantu elufu saba wahowiti kwa libegizigu ali. pamuhera na wantumintumi wakuwi walikomangiti Wantu yagasigaliti watiliti nentu, wamkwisiti Mlungu na wantumintumi wa kumpindi walii. 8 Kumbiti gwa kumpindi. 14 Shodi, shodi, shondi ya pili ipita, njoka ulii na wantumintumi wakuwi wasinditi na kumbiti guloli! Shodi, shondi, shondi ya tatu yankwiza wawingitwi nakamu kumpindi kwa Mlungu. 9 Su njoka ulii mkulu wamwasiti pasi. Njoka ulii ndo njoka ulii gwa makashu yawamshema vilaa Mkondola ama Shetani yakawazyanga wantu wa pasipanu poseri. Wamwasiti pasipanu pamuhera na wantumintumi wa kumpindi wakuwi woseri pamuhera na yomberi. 10 Shakapanu mpikaniriti liziwi likulu kulawa kumpindi Shakapanu wazewi walii malongu mawili na msheshi palilonga, "Vinu usoka ukombola na makakala yawakaliti muvibanta vyawu vya ufalumi palongolu na ufalumi wa Mlungu ghetu na ukolamlima wa pa Mlungu, wasuntamiti makukama na wamguwiriti Kristu gwakuwi! Toziya ulii yakawasitaki walongu Mlungu, 17 pawalonga, "Mayagashii gwee Mtua wetu palongolu pa Mlungu ghetu, wamwasa pasi. Mlungu gwana makakala, yaguwera na yaguwerit! Wamwasa pasi ulii yakawasitaki pashiru na paliwala." Toziya gulanguziya makakala gaku makulu, guwutula 11 "Walongu wetu wakanka kwa makakala ga mwazi ukolamlima waku!" 18 "Wantu wa maisi wamemiti gwa Mwanakondolu na kwa shisoweru shawalaviyiti maya, kumbiti lishaka lya maya gaku lisoka, yina ukapitawu, toziya wawoniti ndiri makaliru gawu shipindi sha kuwatoza wafuwa shisoka. Shipindi sha kuwera shintu, waweriti kuhowa kala. 12 Kwa toziya kuwakwisa wantumintumi wambuyi waku, wanana galaga na woseri yawa likwisa litawu lyaku, yawamanikana na ayi, mnemeleri mwenga mwampindi na vyoseri yawa manikana ndiri. Shipindi sha kuwalaga walaga kuwera wamwasiti pasipanu, kanjiti kumtugiziya wa pasipanu." 19 Shakapanu numba nkulu ya Mlungu kana maya makulu na kavimana kuwera mashaka kumpindi wayivuguliti na lisanduku lya lipatanu lyakuvi gakuvi gasigala madidini." 13 Njoka pakavimaniti liwonikaniti munumba nkulu ya Mlungu. Kulawiriti meta na malindimiru na mpanta na mabegizigu lya isi muisi na mubahali toziya Mkondola kawasulukireni na vula nkulu ya mabuvi. 14 Kumbiti mdala ulii yakaweriti kamwiwiwla mwana mpalu. 14 Kumbiti mdala ulii wampananitri vipapatiru viwili nya mpongu kapungu, su kaguruki kutali nentu mpaka pahala pakawi kushiwala na mekaloleri kwa shipindi sha vinja vitatu na nusu. 15 Su njoka katapikitii mashi gavuwa gambira lushemba, gamfatiti mdala ulii su kamiruwi. 16 Kumbiti pasipanu pamtangiti mdala ulii, pamamuka gambira mlomu na kugamira mashi aga gagalawiti mumlolomu mwa njoka ulii. 17 Su njoka ulii kamkalaliriti mdala ulii, kawukiti na kagenda kulikomanga na walelwaa wamonga wa mdala ayu awa ndo woseri walii yawa jima malagaliru ga Mlungu na waminika wa ukapitawu wa Yesu.

12 Shakapanu lilangaliru lyakulikangasha liwonikaniti kulyera, mdala yakavaliti mshenji na lyezi pasi pamagulu gakuvi, na lijenjeri lya ntodonu malongu na mawili mumtuwi gwakuvi. 2 Kaweriti na yinda, nayomberi kabetanga kwa kutama toziya kaweriti kala kwiwula mwana. 3 Shakapanu lilangaliru lyamonga lilawiriti kulyera, njoka mkulu msheri yakaweriti na mituvi saba na magoli lilongu na kila mtuvi guweriti na lijenjeri. 4 Njoka ulii kakwegiti kwa mshira gwakuvi selusi yimu ya ntodonu za lyera na kuziyasa paisi. Njoka gweni kagolokiti palongolu pa mdala ulii yakaweriti kala kwiwula mwana, kaweriti kala kummira mwana, pa kwiwuka. 5 Shakapanu mawu ulii kwiwula mwana mpalu, yomberi hakakolimlima maisi goseri kwa luhonga lya shuma. Mwana kanyasuliti mpaka kwa Mlungu na mushibanta sha Mlungu sha ufalumi. 6 Mawu ulii katugiriti kushiwala pahala Mlungu

13 Su njoka kagoloka mumpeku mwa bahali. Shakapanu numwoniti nkanyama mkalipa yumu pakalawa mubahali. Kaweriti na mituvi saba na magoli lilongu na kila ligoli liweriti na lijenjeri. Pamituvi yakuvi palembitwi litawu lya kumwigilanga Mlungu. 2 Nkanyama mkalipa ulii yanumwoniti kaweriti gambira duma na magulu gakuvi gaweriti gambira nkanyama

dubu, mlomu gwakuwi guweriti gambira mlomu Kawatenditi woseri watulwi shimaniziwu mumawoku gwa simba. Njoka ulii kamupananiti nkanyama ulii gawu ga kumliwu na musheni zyawu, yawamanika makakala gakuwi na shibanta shakuwi na uwezu na yawamanika ndiri, walunda na wahushu, wantu mkulu. 3 Mtawi gumu gwa nkanyama mkalipa ulii walekeru na wamanda. 17 Na muntu yoseri hapeni guwonikaniti gambira shironda shikulu shashijega kawezi kuhemera ama kuwuza shintu mpaka kaweri kuhowa kumbiti shironda shili shiponiti. Wantu woseri na shimaniziwu shili. Shimaniziwu shiweriti na litawu wa pasipanu walikangashiti na nkanyama mkalipa ulii lya nkanyama mkalipa ama walanga ya litawu lili. na kumfata. 4 Wantu woseri wamguwiriti njoka ulii 18 Peni panu pafiruwa luhalal! Yakawera na mahala toziya kamupananiti nkanyama mkalipa ulii uwezu kaweza kuvimana mana ya walanga ya nkanyama wakuwi. Wamguwiriti vilaa nkanyama mkalipa ulii mkalipa ayu, toziya walanga ayi iwera walanga ya pawalonga, "Hashi, gaa yakawera gambira nkanyama mkalipa ayu? Hashi, gaa yakawenza kulikoma nayu?" muntu. Walanga ayi ndo miya sita malongu sita na sita.

5 Shakapanu nkanyama mkalipa ulii kalekeziwa kutakula visoweru nya mtiti na kumwigilanga Mlungu, kalekeziwa kuwera na uwezu kwa shipindi sha myezi malongu msheshi na mawili. 6 Su kanjiti kumwigilanga Mlungu na kuligilanga litawu lya Mlungu na pahala pakalikala na woseri yawalikala kumpindi kwa Mlungu. 7 Kalekeziyiti kuwakoma ngondou na kuwakanka wantu wa Mlungu. Kampananiti uwezu kwa wantu wa kila likabira na isi na ntambu ya wantu yawalonga na lukolu. 8 Woseri yawalikala pasipanu hawamguwiri, wantu awa ndo walii matawu gawu galembitwi ndiri pamberi pa kunyawa pasipanu, mushintola sha ukomu sha Mwanakondolu yakalikitilitwi. 9 "Yakawera na makutu, kapikaniri. 10 Yawampangiliti kutolwa kuwera mloporwa mpaka katolwi kuwera mloporwa na ulii yakapangiliti kulagwa kwa upanga hakalagwi kwa upanga. Su wantu wa Mlungu waweri na uepeluru na njimiru." 11 Shakapanu numwoniti nkanyama mkalipa yumonga kankulawa pasipanu. Kaweriti na magoli mawili gambira magoli ga mwanakondolu na kayoweriti gambira njoka. 12 Kaweriti na uwezu woseri kulawa kwa nkanyama mkalipa ulii gwa kwanja na kautendiriti uwezu ulii pahala pa nkanyama mkalipa gwa kwanja. Su katenda pasipanu poseri na woseri yawaweramu kunguwira nkanyama mkalipa ayu gwa kwanja mweni kaweriti na shironda sha kuhowa shashiponiti. 13 Su nkanyama mkalipa ayu gwa pili katenditi mauauza ga kulikangasha, kalaviyiziti motu kulawa kumpindi gusuluki pasipanu palongolu pa wantu. 14 Kawapotoziyiti yawalikala pasipanu kwa mauauza galii gakapananiti kugatenda pahala pa nkanyama mkalipa gwa kwanja. Kawagambiriti yawalikala pasipanu wanyawi shinyagu kwa ligoya lya nkanyama mkalipa ulii yakanenduwitwi kwa upanga kumbiti kalikaliti kayi. 15 Nkanyama mkalipa gwa pili kapananiti uwezu kushitenda shipumuli shinyagu shili sha nkanyama mkalipa gwa kwanja, su shinyagu shiweziti kutakula na kuwatenda wantu woseri yawalemiti kushiguwira shinyagu shili, walagwi. 16

14 Shakapanu moniti lugongu Iwa Sayuni na Mwanakondolu kagoloka pampindi, pamuhera na yomberi waweriti wantu elufu miya yimu na malongu msheshi na msheshi, musheni zyawu walembitwi litawu lya Mwanakondolu na litawu lya Tati gwakuwi. 2 Na mpikaniriti liziwu kulawa kumpindi kwa Mlungu, liziwu lyaliveriti gambira liziwu lya mbutu na gambira lirindimiru likulu. Liziwu lyampikaniriti liweriti gambira liziwu lya wavina msambu pawagomba vinubi vyawu. 3 Waweriti wankwimba Iwimbu lya syayi palongolu pa shibanta sha ufalumi na kulongolu kwa viwumbi vikomu vyamsheshi na wazewi walii. Kwaheriti muntu yakaweziti kulifunda Iwimbu alu, ira wantu walii elufu miya yimu na malongu msheshi na msheshi yawakomboliti pasipanu. 4 Wantu awa ndo walii yawalitiliti weri na haweniliwoni nakamu na wadala. Womberi wamfatiti Mwanakondolu kwoseri kwakagendaku. Womberi wakomboliti kulawa kwa wantu wamonga, waweriti gambira malaviwu ga mabenu ga kwanja kwa Mlungu na kwa Mwanakondolu. 5 Wapatiti ndiri kuwera wapayira, wahera likosa lyoseri. 6 Shakapanu numwona ntumintumi gwa kumpindi yumonga kankuguluka kulyiera pakawera na Shisoweru Shiwigira sha mashaka goseri, kashibweri kwa wantu yawalikala pasipanu, kwa maisi goseri na makabila goseri na ntambu wantu woseri yawalonga na lukolu. (aiōnios g166) 7 Yomberi kalongiti kwa liziwu likulu, "Mumpanani ligoya Mlungu na kumkwisa! Toziya saa isoka ya kutoza. Mmuguwiri yomberi yakanyawiti kumpindi na pasipanu, bahali na mbwiru zya mashi." 8 Ntumintumi gwa kumpindi gwa pili kamfatiti ulii gwa kwanja pakalonga, "Kabomoka! Babuloni lushi lukulu lubomoka! Babiloni yakawapananiti maisi goseri walandi divayi yakuwi, divayi ya kufira nentu uhumba wakuwi!" 9 Na ntumintumi gwa kumpindi gwa tatu kawafatiti walii wawili yawalangoleriti pakalonga kwa liziwu likulu, "Yoseri yakamguwira nkanyama

mkaripa ulii na shinyagu shakuwi na kujimira kutulwa shimaniziku shakuwi musheni shakuwi ama muliwoku lyakuwi, 10 ulamweni hakalandi divayi ya maya ga Mlungu, divayi yeni wayitira mulutekeru lwa maya gakuwi pota kuhanganyilwa na mashi. Muntu ayu hakatabiki mumotu gwa ubumu wa baluti palongolu pa wantumintumi wa kumpindi na kulongolu kwa Mwanakondolu. 11 Lyosi lya motu lyaluwatabisiya likwena kumpindi mashaka goseri. Wantu walii yawamguwiriti nkanyama mkalipa ulii na shinyagu shakuwi na kutulwa shimaniziku sha litawu lyakuwi, hapeni waweri na kwoyerwa kwoseri pashiru na palwala.” (aiōn g165) 12 Ayi imaniziya kuwera wanana galaga yawajimira malagaliru ga Mlungu na yawawera waminika kwa Yesu, wafiruwa kuwera wahepelera. 13 Shakapanu mpikaniriti liziwu kulawa kumpindi kwa Mlungu palilonga, “Gulembi aga! Kwanjira vinu watekelerwa walii yawahowiti, wahowa zyanakaka! 14 Shakapanu na kukuguwira toziya matendu gaku ga teratera ndoliti na paveriti liwundi lifufu. Na palihundu ali kavala lijengeri lya zaabu mumtuvi na kukoliti shimagi shikola sha kubenera. 15 Shakapanu ntumintumi gwa kumpindi yumonga kalawiti munumba nkulu ya Mlungu na kwa liziwu likulu kamgambira ulii yakalivagiti palihundi, “Shondi, gushituli kala shimagi sha kubenanga na gubenangi, toziya shipindi sha kubenanga shisoka, mabenangu ga pasipanu gawula.” 16 Su ulii yakalivagiti palihundi, kwa mawoku gakuwi kashizyengesiya shimagi shakuwi pasipanu na pasipanu pabenangitwi. 17 Shakapanu ntumintumi gwa kumpindi yumonga kalawiti mnunumba nkulu ya Mlungu kumpindi pakawera na shimagi shikola sha kubenera. 18 Kayi ntumintumi yumonga gwa kumpindi, mgolokera gwa motu, kalawiti pashitalawanda sha kutambikira, kamgambiriti kwa liziwu likulu ntumintumi gwa kumpindi, ntumintumi ulii yakawera na shimagi shikola, “Na gwenga gutuli kala shimagi shaku shikola, guvijoiniri visanya vya miyabibu ya pasipanu, toziya zyabibu zyakuwi ziwilu!” 19 Su ntumintumi gwa kumpindi ayu kashizyengesiyiti shimagi shakuwi pasipanu, kazihengiti zyabibu zya pasipanu, kazituliti pahala pa kukamira zyabibu, pahala pa maya ga Mlungu. 20 Zyabibu zikabangwa mushikamiru ashi shashiweriti kunja kulushi na mwazi gulawiti mushikamiru ashi gwana utali wa mashi meta yimu na nusu na myiliriku gwa mafuliku gasokiti utali wa kilumita miya tatu.

15 Shakapanu moniti lilangaliru lyamonga likulu na lya kulikangasha, kumpindi kwa Mlungu. Paveriti wantumintumi wa kumpindi wa saba yawawera na makomangu makulu saba ga upeleru. Kwa makomangu makulu saba aga, hagaweri ga upeleru kulanguziya maya ga Mlungu. 2 Shakapanu moniti shintu gambira bahali ya shiwo, ihanganilwa na motu. Nuwawoniti vilaa wantu walii yawamkankiti nkanyama mkaripa na shinyagu shakuwi na litawu lyakuwi lishemiti kwa walangu illi. Wantu walii wagolokiti pampenku mwa bahali ya shiwo, pawawera na vinubi vyawapanananitwi na Mlungu. 3 Waweriti wankwimba lwimbu lwa Musa, ntumintumi gwa Mlungu na lwimbu lwa Mwanakondolu, pawalonga, “Mtuwa Mlungu Yakawera na Makakala, matendu gaku ndo makulu na gakukangasha! Gwenga kumpindi kwa Mfalumi gwa maisi, njira zyaku ndo ziherera na nkulu ya Mlungu, ndoyeni Hema ya Ukapitawu, ivugulwa kumpindi. 6 Su wantumintumi wa kumpindi saba walii, yawawera na makomangu saba walawa Mnunumba nkulu ya Mlungu, pawavala nguwu mfufu, ziherepa zya kung’ereng’eta na mikuli ya zaabu muvifluwa mwawu. 7 Shakapanu yamu gwawu gwa viwumbi walii wamsheshi kawapanananitwi wantumintumi wa kumpindi saba, mabakuli ga zaabu yagamemiti maya ga Mlungu yakalikala mashaka goseri. (aiōn g165) 8 Numba nkulu ya Mlungu imemiti lyosi lyalilawiriti muukwisa wa Mlungu na mumakakala gakuwi na kwahera muntu yakaweziti kwingira mnunumba nkulu ya Mlungu mpaka upeleru wa makomangu saba galii ga wantumintumi wa kumpindi saba.

16 Shakapanu Mpikanira liziwu likulu kulawa mnunumba nkulu ya Mlungu liwagambira wantumintumi wa kumpindi saba walii, “Mgendi mwakagayiti mabakuli saba aga ga maya ga Mlungu pasipanu.” 2 Su ntumintumi gwa kumpindi gwa kwanja kagenda kwita libakuli lyakuwi pasipanu. Palaa palii maputti makulu gagatama nentu gawapata woseri yawaweriti na shimaniziku sha nkanyama mkaripa ulii na walii yawashiguwiriti shinyagu shakuwi. 3 Shakapanu ntumintumi gwa pili gwa kumpindi kititi libakuli lyakuwi mubahali na mashi ga bahali yoseri gawera mwazi gambira gwa muntu yakawohiti na viwumbi vyoseri vikomu mubahali vifuwiti. 4 Ntumintumi gwa ntatu gwa kumpindi kita

libakuli lyakuwi mumishemba na mbwiru zya mashi lutekeru lwa divayi ya maya gakuwi makulu. 20 zigalambuka mwazi. 5 Numupikaniriti ntumintumi Visiwa vyoseri vyagamiriti na migongu iwonikaniti kayi gwa kumpindi yakalolera mashi pakalonga, "Gwee ndiri. 21 Na vula ya mabuwi makulu gatopa gambira mnanagala, yaguwera na yaguweriti! Gwenga gutoza kilu malongu muhanu kila limu, su iwatoweriti wantu teratera. 6 Toziya wagwititi mwazi gwa wanana gala na walii yawamwigilangiti Mlungu toziya ya makomangu wambui wa Mlungu na gwenga guwapana na mwazi ga vula ayi ya mabuwi, makomangu ga vula ilii ya wagulandi, womberi wapata shilii shawafiruwa." 7 mabuwi gaweriti makulu nentu.

Shakapanu mpikanira pashitalawanda sha kutambilika palonga, "Mtuwa Mlungu yaguwera na makakala! Toza zyaku ndo zya nakaka na zya teratera!" 8 Su ntumintumi gwa msheshi gwa kumpindi kayititi libakuli lyakuwi pamshenji. Mshenji gupananitwi makakala ga kuwalunguziya wantu kwa motu gwakuwi. 9 Su wantu walunguziwti nentu na livuki likulu, womberi wamwigilangiti Mlungu yakaweriti na uwezu wa makomangu aga. Walemiti kuleka vidoda vyawu vyawatenditi na vira a walemiti kumkwisa Mlungu. 10 Na ntumintumi gwa muhanu gwa kumpindi kayititi libakuli lyakuwi mushibanta sha nkanyama mkaripa ulii. Ntiti iyigiriti muufalumi wakuwi na wantu walumiti milimi yawu toziya ya kutama yawakupatiti, 11 wamwigilangiti Mlungu gwa kumpindi toziya ya kutama kwa maputi gawu. Kumbiti walekiti ndiri vidoda vyawu vyawatenditi. 12 Shakapanu ntumintumi gwa sita gwa kumpindi kayititi libakuli lyakuwi mulushemba lukulu Iwawalusheha Ewufrati. Mashi gakuwi gayumiti, su itilitwi kuwera njira ya wafalumi kulawa kwagulawiti mshenji. 13 Na moniti rohu ntatu zidoda zyaziweriti gambira milyuli, yumu kalawiti mumlomu mwa njoka mkulu ulii na yumonga kalawiti mumlomu mwa nkanyama mkaripa ulii na yumonga kalawiti mumlomu mwa mbuyi ulii gwa kupayira. 14 Womberi ndo rohu zya washamshera yawatenda mauzauza na yawagenda kwa wafalumi wa pasipanu poseri na kuwajojinira pamuhera kwajili ya ngondu nkulu lishaka lili iya Mlungu Yakawera na Makakala. 15 "Gupikanir! Neni nankwiza gambira shimpegu! Mbaka muntu yakalolera weri nguwi zyakuwi su nakagendagenda aku na aku na kulisonizuya paweru wantu wamwoni kashivula." 16 Su rohu zyazidoda zilii ziwajojanira wafalumi walii pamuhera pahala pawapashemepu kwa Shiebraniya Alimagedoni. 17 Shakapanu ntumintumi gwa saba gwa kumpindi kayititi libakuli lyakuwi kuliyeri. Liziwi likulu lipikaniriti kulawa mushibanta sha ufalumi mnumba nkulu ya Mlungu palilonga, "Itendeka kala." 18 Kulawiriti mimeta na umatu na mipanta na lirindimiru likulu iya isi. Lirindimiru ali liweriti likulu nentu na halyenilawiri kwanjira Mlungu pakamuumbiti muntu mupasipanu. 19 Lushi lulii lukulu lupantiti wega ntatu na lushi zya maisi ziharabisiwitwi. Babiloni lushi lukulu, Mlungu kalwaluwa ndiri. Kalulandisiya

lutekeru lwa divayi ya maya gakuwi makulu. 20 zigalambuka mwazi. 5 Numupikaniriti ntumintumi Visiwa vyoseri vyagamiriti na migongu iwonikaniti kayi gwa kumpindi yakalolera mashi pakalonga, "Gwee ndiri. 21 Na vula ya mabuwi makulu gatopa gambira kilu malongu muhanu kila limu, su iwatoweriti wantu walii yawamwigilangiti Mlungu toziya ya makomangu ga vula ayi ya mabuwi, makomangu ga vula ilii ya wagulandi, womberi wapata shilii shawafiruwa." 7 mabuwi gaweriti makulu nentu.

17 Yumu gwa wantumintumi wa kumpindi saba walii, yawaweriti na mabakuli saba kiziti na kang'ambiriti, "Gwizi na nenii hanukulanguziyi utoza yakapananitwi mdidiyandiya mkulu ulii, yakalivagit pambeku na mashi gavuwa. 2 Wafalumi wa pasipanu watenditi uhumba pamuhera nayomberi na wantu yawalikala pasipanu walowera divayi ya uhumba wakuwi." 3 Shakapanu Rohu gwa Mlungu kanjegiti na ntumintumi gwa kumpindi kanjegiti kushiwara. Kweni aku numwona mdala kalivagiti pankanyama mkalipa msheri. Nkanyama mkalipa ayu kaweriti kalembwa kila pahala matawu ga kumwigilanga Mlungu, kaweriti na mituwi saba na magoli lilongu. 4 Mdala ayu kaweriti kavala nguwi langi ya zambalawu na nsheri, kaweriti kalihelipiziya kwa zaabu na virtu vinyawitwi kwa mabuwi ga beyi nkulu na mabuwi ga lulu. Mumawoku mwakuwi kaweriti na lutekeru lwa zaabu lwaluweliti lumema makalaliru na vitwatira vidoda nya uhumba wakuwi. 5 Pashiunji shakuwi palembitwi visoweru nya litawi lyana mana ya bada, "Babiloni mkulu, mawu gwa wandiyandiya na gwa vitwatira vyoseri nya kukalaziya nentu pasipanu." 6 Numwona mdala ayu kalowera mwazi gwa wantu wa Mlungu na mwazi gwa wantu yawa lagitvi toziya ya kuwera wakapitawu kwa Yesu. Panumwoniti nulikangashiti nentu. 7 Kumbiti ntumintumi gwa kumpindi kang'ambira, "Iwera hashi gwankulikangasha. Neni hanukugambira mana ya bada yaififiki ya mdala ayu na nkanyama mkalipa ayu yakampapiti, nkanyama mkalipa yakawera na mituwi saba na magoli lilongu. 8 Nkanyama mkalipa ayu yagumwoniti, kaweriti mkomu pakwanja kumbiti vinu kahowa. Kayi kapakwegera kulawa mulirindi lyalihera upeleru kugenda kuharabisawa. Wantu yawalikala pasipanu hawalikangashi, wantu woseri matawu gawu galenbiti ndiri mushintola sha ukomu kwanjira kunyawa kwa pasipanu, hawalikangashi kumwona nkanyama mkalipa ayu kwanja kalikaliti, shakapanu kafuwa na vinu hakalawili kayi. (Abyssos 9:12) 9 "Panu pafigruwa mahala na luhalu! Mituwi saba ayi ndo vigongu saba mdala ayu kalivagiti. Mituwi ayi vira ndo wafalumi saba. 10 Pakati pa wafalumi saba, wamhanu yawagamiliti kala, yumu kankali kankukolamlima na yumonga ulii kankali

kwiza na pakasoka kafiruwa hakakolimlima kwa mbili galii gakawatendiriti. Mumuhanganyili mulutekeru shipindi shididini. 11 Na nkanyama mkalipa ayu lwakuwi divayi ikalipa mala mbili nentu kuliku ilii yakaweriti kankulikala kwanja, kumbiti vinu kalikala yakawapananiti. 7 Mumpanani ntabiku na utama ndiri kayi ndo mfalumi gwa nani na yomberi vira a ndo ntambu ya kulitumba kwakuwi, kulawirana na kulikala yamu gwawu gwa walii saba na kuharabiswa. 12 kwakuwi kwa makaliru ga kulinemeziya. Toziya "Magoli galii lilongu yagugawoniti ndo wafalumi lilongu kalikwisa mweni mumoyu, 'Nulikala panu, neni ndo weni hawenianji kukolamlima. Kumbiti hawapananwi malikiya. Neni na mkenja ndiri, ama hapeni mpatwi uwezu wa kukolamlima kwa shipindi sha saa yimu na shiwembu!' 8 Toziya ya aga makomangu gakuwi pamuhera na nkanyama mkalipa ulii. 13 Woseri hagampati kwa lishaka limu, mauti na hinginika na awa lilongu wawera na nfiru yimu na hawamupanani njala. Na yomberi hakalunguziwi motu, toziya Mtua nkanyama mkalipa ulii makakala na uwezu wawu. Mlunu yakamwazibu ndo kawera na makakala." 9 14 Hawalikomangi na Mwanakondolu na kumbiti Wafalumi wa pasipanu yawatenditi uhumba na yomberi Mwanakondolu pamuhera na walii yakawashemiti na na kulikala nayomberi makaliru ga kulinemeziya kuwasaygula weni ndo waminika hakawakanki toziya hawadayi na kulisila shipindi pawawona lyosi lya lushi yomberi ndo Mtua gwa watuwa na Mfalumi gwa lulii lwankulungula kwakuwi. 10 Wankugoloka kwa wafalumi." 15 Ntumintumi gwa kumpindi kang'ambira kutali toziya ya kutila ntabiku yakuwi na kulonga, vilaa, "Mashi galii yagugawoniti palii pakalivagitii "Shodi! Shodi kwa gwenga lushi lukulu, gwee Babiloni, mndiyandiya ulii, ndo mapinga ga wantu wa kulawa lushi lwalumanika na lwaluwera na makakala! Kwa kila isi, ukowu na luga. 16 Na magoli lilongu galii shipindi sha saa yimu azabu yaku yankwiza." 11 gagugawoniti na nkanyama mkalipa ulii hawamkalalili Watenda byashala wa pasipanu hawaiili na kwinginika, mndiyandiya ulii. Hawatoli kila shintu shakawera toziya kwahera muntu yakahemera kayi vintu vyawu, nashu na kumleka shivula hera, hawaiii vinofo vya 12 kwahera kayi gwa kuhemera zahabu yawu na mpiya nshimba yakuwi na kumlunguziya kwa motu. 17 na vintu vya kunyawa kwa mabuwi vya beyi nkulu Toziya Mlunu kalekera mumyoyu mwawu nfiru ya na lulu na shitani na nguwu ya langi ya zambalawu kutenda mafiliru gakuwi, su walijimirani womberi na zya halili na nguwu nsheri na vyombu vyoseri kwa womberi na kumpanana nkanyama mkalipa ayu vya kila ntambu ya mitera ya gweka na vyombu makakala ga kukolamlima mpaka galii gagatakuliti vyoseri vyavinyawitwi kwa magoli ga ndembu na vintu Mlunu pagatendeka. 18 "Na mdala ulii yagumwoniti vyoseri vya mitera ya beyi nkulu na vya shaba na ndo lushi lulii lukulu lwaluwera na ukukolamlima shuma na ng'ereng'eta, 13 mdalasini na viwungu na wawafalumi wa pasipanu."

18 Paaga numwoni ntumintumi gwa kumpindi yumonga pakasuluka kulawa kumpindi kwa Mlunu. Kaveriti na uwezu mkulu na pasipanu pamulikwa na ng'ereng'eta yakuwi. 2 Su kabotanga pakalonga, "Gubomoka, Babiloni lushi lukulu lubomoka! Vinu guwera numba ya washamshera na guwera liboma lya rohu zidoda zyoseri, na vijaka vya wampongu wadoda na wakukalaziya. 3 Toziya maisi goseri galoweritwi kwa divayi ikalipa ya kufira nentu uhumba wakuwi na wafalumi wa pasipanu watenditi uhumba nayomberi. Na watenda byashala wa pasipanu wawera walunda kwa makakala ga matamata yakuwi." 4 Shakapanu mpikanira lizigu lyamonga kulawa kumpindi lilonga, "Wantu waneni, muwuki kwakuwi! Su namtenda pamuhera na yomberi muvidoda vyakuwi, Su namwiza kupata makomangu gakuwi! 5 Toziya vidoda vyakuwi vivuwa nentu mpaka kumpindi, na Mlunu kagalyaluwa ndiri matendu gakuwi gadoda. 6 Mumtenderi ntambu yakawatenderiti, mumlipi mala

gwenga lushi lukulu! Ndo lushi lweni woseri yawawera Nguwu ayi ya shitani yiherepa ndo matendu na mitumbwi mubahali walunditi kulawirana na ulunda gaherepa ga wanagala. ⁹ Shakapanu ntumintumi wakuwi, mulisa limu hera ulunda wakuwi uwuka!" ¹⁰ gwa kumpindi kang'ambiriti, "Gulembi aga, mbaka Mnemeleri kumpindi toziya ya uharibisiwu wakuwi. walii yawashemiriti mumsambu gwa ndowa ya Mnemeleri wantu wa Mlungu, wantumintumi na Mwanakondolu!" Kayi kang'ambiriti, "Avi ndo visoweru wambuyi wa Mlungu! Mlungu kamwazibu toziya ya vyakawatenderiti mwenga! ¹¹ Shakapanu makukama kulongolu kwa magulu gakuwi, nfiriti ntumintumi gwa kumpindi yumu, yakawera na kumguwira. Kumbiti yomberi kang'ambiriti, "Guleki! makakala kalinyasuliti libuwi likulu lyalilifana na Iwala, Neni ndo ntumintumi hera gambira gwenga na kalyasiti mubahali pakalonga, "Ntambu ira ayi Babiloni walongu waku, twawoseri twawakapitawu kwa Yesu. lushi lukulu halibomolwi na kwagamira nakamu. ¹² Gumguwiri Mlungu! Wantu yawampitaulira Yesu Mliru gwa vinubi gwa msambu, mliru gwa wagomba walonguziwa na Rohu yakawalongoziyiti wambuyi wa luperembi na wagomba talumbeta hapani ipikaniriki Mlungu." ¹³ Su moniti kumpindi kuvuguka na kweni kayi mngati mwaku. Kwahera fundi gwa ntambu yoseri aku kuweriti na falasi yumu mfufu na yakakwena pa ilii yakiza kuwoneka kayi mngati mwaku na mliru falasi ayu kashemitwi Mwaminika na Nakaka. Ayu gwa Iwala hapani lupikiniki kayi mngati mwaku. ¹⁴ Ulangala gwa shikoloboyi hapani gwoneki kayi mngati Masu gakuwi gawera gambira limpamba lya motu na mwaku, nemeleru ya ndowa hapani ipikiniki kayi mngati mwaku. Watenda byashala waku yawaveriti kaweriti kavala mijenjeri mivuwa pamtuwi. Kaweriti kalembe litawu lyeni kwahera muntu yakalimaniti ira wakulu pasipanu na kwa uhawi waku maisi goseri guwapotoziyiti!" ¹⁵ Lushi lulii lwazibiwitvi toziya ya likosa lya kwita mwazi gwa wambuyi wa Mlungu na wantu woseri wa Mlungu yawalikitilitvi pasipanu.

19 Pa aga mpiakaniriti liziwi likulu gambira lipinga lya wantu wawuwa kumpindi pawalonga, "Kamzyumi

Mlungu! Ulopoziya na ukwisa na makakala ndo vyakuwi mweni Mlungu gwetu!" ¹⁶ "Utoza wakuwi ndo wanakaka na wateratera. Kamtozi mndiyandia mkulu ulii yakapapotoziyiti pasipanu kwa uhumba wakuwi. Mlungu kamtoza toziya ya kwita mwazi gwa wantumintumi wakuwi!" ¹⁷ Walonga kayi, "Kazyumwi Mlungu! Lyosi lya motu gwa gulunguziya lushi alu hagukweni kumpindi mashaka goseri!" (*aioñ g165*)

¹⁸ Na wazewi walii malongu mawili na msheshi na viwumbi walii wakomu wamsheshi, wasuntama pasi na wamguwiriti Mlungu yakalivagiti pasibanta sha ukulu pawalonga, "Yina! Kazyumwi Mlungu!" ¹⁹ Shakapanu kulawiriti mliru kulawa mushibanta sha ukulu, "Mumzyumi Mlungu gwetu mwenga wantumintumi wakuwi woseri, woseri yamumguwira Mlungu, wawamanikana na wangali kumanikana."

²⁰ Na mpiakiniriti shintu gambira mliwu gwa lipinga likulu lya wantu na mliwu gwa mbutu ya mashi gavuwa gambira mbanda nkulu, lilonga, "Kazyumwi Mlungu! Toziya Mtua Mlungu gwetu yakawera na makakala kakolamila! ²¹ Tusekeleri na kunemelera, tumkwisi Mlungu yakawera mkulu, shipindi sha ndowa ya Mwanakondolu shisoka na mdala gwa ndowa kalitanda kala. ²² Kalekeziwa kulivalasiya nguwu ya shitani yiherepa, yayiherepit na yaying'ereng'eta!"

Masu gakuwi gawera gambira limpamba lya motu na kaweriti kavala mijenjeri mivuwa pamtuwi. Kaweriti kalembe litawu lyeni kwahera muntu yakalimaniti ira ulamweni. ²³ Kavaliti nguwu yayilowanizitvi mumwazi. Litawu lyakuwi ndo "Shisoweru sha Mlungu." ²⁴ Mashonta wa kumpindi yawavaliti nguwu ziherepa mfufu zya kitani, wamfatiti pawawera wakwena falasi wafufu. ²⁵ Upanga ukola ulawa mumlomu mwakuwi na kwa upanga awu hakawanki wantu woseri wa maisi. Yomberi ndo hakawakolimlima kwa luhonga lwa shuma na kuyikama divayi pahala pa kukamira zyabibu, pahala pa maya ga Mlungu Yakawera na Makakala. ²⁶ Pangulu yakuwi na pamagulu gakuwi, kaweriti kalembwa, "Mfalumi gwa wafalumi na Mtua gwa watuwa." ²⁷ Su numwoniti ntumintumi gwa kumpindi yumu kagoloka pamshenji. Kabota na kuwagambira wampongu woseri yawaveriti wankuguluka kuliya, "Mwizi Mjojiniki pamuhera mumsambu mkulu gwa Mlungu. ²⁸ Mwizi mwakaziliyi nshimba zya wafalumi na zya wakulu wa mashonta na zya wantu yawawera na makakala na zya falasi na yawakwena falasi. Mwizi muziliyi nshimba zya wantu woseri pawera walekeru ama wamanda, waranika na wangali kumanikana." ²⁹ Shakapanu moniti nkanyama mkalipa yumu ulii na mfalumi gwa pasipanu na shonta gwawu wajojinika pamuhera su walikomangi na ulii yakalivagiti pa falasi mfufu pamuhera na mashonta wakuwi. ³⁰ Kumbiti nkanyama mkalipa ayu wamtoliti lopola pamuhera na mbuyi gwa kupayira yakaweriti kankutenda mauzauza palongolu pakuwi. Kwa mauzauza aga, yomberi kawapotoziyiti walii yawaveriti na shimaniziru sha nkanyama mkalipa ulii na walii yawashiguwiriti shinyagu shakuwi. Mkanyama mkalipa ayu pamuhera na mbuyi ayu gwa kupayira wasiti woseri wawili, pawawera wakomu mngati

mwa litanda lyalimema mabuwi ga baluti yagayaka motu, (Limnē Pyr g3041 g4442) 21 na mashonta wawu walagitwi kwa upanga wawulawiti mumlomu mwa ulii yakakwena pa falasi mfufu. Wampongu woseri wikuziyitwi kwa vinofo vyawu.

20 Shakapanu numwona ntumintumi gwa kumpindi yumo kankusuluka kulawa kumpindi pakaweriti na funguwu wa mlyangu gwa lirindi lyahera upereru na mnyololu mkulu muliwoku mwakuwi. (Abyssos g12) 2 Kamkamula njoka mkulu ulii, njoka gwa makashu, ndomweni Mkondola ama Shetani na kamtawa kwa mnyololu kwa vinja elufu yimu. 3 Ntumintumi gwa kumpindi kamwasiti mulirindi lyahera upereru, kagutatiti mlyangu gwa kwingilira aku na kagutula mfindiku, su nakaweza kayi kugapotoziya maisi mpaka pavisoka vinja elufu yimu. Kumbiti pa vinja avi ndo mpaka wamvugulili kayi, kwa katope hera. (Abyssos g12) 4 Shakapanu moniti vibanta nya wafalumi na wantu yawalivagiti pakuwi, wantu awa wapananitwi uwezu wa kutoza. Moniti vira a myoyu ya walli yawaveriti yawadumulitwi toziya wapitawuliti kuwera Yesu kagubutulitwi na toziya ya shisoweru sha Mlungu. Womberi wamguwiriti ndiri nkanyama mkalipa ulii ama shinyagu shakuwi, watulitwi ndiri shimaniziru paviwunju vyawu ama pamawoku gawu. Wapatiti kayi ukomu na wakolitimlima gambira wafalumi pamuhera na Kristu kwa vinja elufu yimu. 5 Wamonga walii yawahowiti wapatiti ndiri ukomu mpaka vinja elufu yimu ikamiliki. Awu ndo uzyukisiwu wa kwanja. 6 Watekeleriti na wananganala kwa woseri yawatenda pamuhera muuyukisiwu awu wa kwanja. Kuhowa kwa pili hapeni kuweri na makakala kwa womberi, hawaweri watambika wa Mlungu na wantu wa Kristu Mkombola na hawakolimlima gambira wafalumi pamuhera nayomberi kwa vinja elufu yimu. 7 Shipindi sha vinja elufu yimu pashisokiti, Shetani hakavugulilwi kulawa kushibetubetu kwakuwi. 8 Su hakalawi kunja kugapotoziya maisi goseri ga wega zyoseri zya pasipanu, wantu awa hawashemwi Gogu na Magogu. Shetani hakajojinili pamuhera kwajili ya ngondu na womberi hawaweri wawuwa gambira mhanga gwa kumpwani. 9 Wapititi muisi yoseri, waizyengikiti kambi ya wantu wa Mlungu, lushi lwalufirwa na Mlungu. Kumbiti motu gusuluka kulawa kumpindi na kuwalunguziya nakamu. 10 Na Mkondola yakaweriti kankuwapotuziya, wamwasiti multanda lya lyalimemiti mabuwi ga baluti yagayaka motu gwa shibiriti, mwamuweriti nkanyama mkalipa ulii na mbuyi ulii gwa kupayira na womberi hawatabiki paliwala na pashiru mashaka goseri. (aiōn g165, Limnē Pyr g3041

g4442) 11 Shakapanu moniti shibanta shikulu sha ukulu shiweru na ulii yakalivaga pakuwi. Pasipanu na kumpindi viwukiti kulongolu kwakuwi na viwonikaniti ndiri kayi. 12 Na nuwawoniti wantu yawahowiti, wamanika na wangali kumanika, wagoloka palongolu pa shibanta sha ukulu na viatoria vigubutulitwi. Shintola shamonga, ndo shintola sha ukomu, washivuguliti viraa. Yawahowiti watozitwi kulawirana na matendu gawu ntambu yayilembitwi muvintola avi. 13 Bahali iwalaiviti kunja yawahowiti yawaweriti mngati mwakuwi, kuhowa na lirindi lyalihera upeleru viwalaiviti kunja yawahowiti yawaweriti mngati mwakuwi. Kila yamu wamtoziti kulawirana na matendu gakuwi. (Hadēs g86) 14 Shakapanu kuhowa na lirindi lyalihera upeleru viyasitwi multanda lya motu. Litanda ali lya motu ndo kuhowa kwa pili. (Hadēs g86, Limnē Pyr g3041 g4442) 15 Muntu yoseri, litawu lyakuwi liwoneka ndiri mushintola sha ukomu, kasiti multanda lya motu. (Limnē Pyr g3041 g4442)

21 Shakapanu moniti mpindi ya syayi na isi ya syayi. Kumpindi kulii kwa kwanja na pasipanu pa kwanja viwukiti na bahali iweriti ndiri kayi. 2 Nuluwona lushi lunanagala, Yerusalem ya syayi, palusuluka kulawa kumpindi kwa Mlungu. Luweriti litandirwa weri gambira mdala gwa ndowa yakaheripizitwi kala kuliwona na mpalu gwakuwi. 3 Shakapanu mpikaniriti liziwi likulu kulawa mushibanta sha ufalumi ilonga, "Guloli! Kaya ya Mlungu pamuhera na wantu. Hakalikali pakati pawu, nawomberi hawaweri wantu wakuwi, nayomberi hakaweri Mlungu gwawu. 4 Yomberi hakapukuti masozi gawu goseri, toziya kuhowa hapeni kuweri kayi ama utama ama kulila ama kutama toziya pasipanu pagona papita." 5 Shakapanu ulii yakalivagiti pashibanta sha ufalumi kalonga, "Guloli, nankutenda goseri gasyayi." Kayi kang'ambira, "Gulembi shiwtatira ashi, toziya visoweru avi ndo nya ujimirika na nya nakaka!" 6 Kayi kang'ambira, "Gatimiya! Neni mwanjiru na mperelu, Neni ndo gwa kwanja na gwa upeleru. Yakayimuluwa hanumpanani shilandu sha hera kulawa mumbwiru ya mashi ga ukomu. 7 Mkanka yoseri hakanki ashi, na neni hanweri Mlungu gwakuwi, nayomberi hakaweri mwana gwangu. 8 Kumbiti wantu yawawera na lyoga na yawajimira ndiri na yawagamira na yawalaga na wahumba na wahawi na yawaguwira vinyagu na yawapayira woseri na pahala pawu ndo hapaweri multanda lyalimema mabuwi ga baluti yagayaka motu, aku ndo kuhowa kwa pili." (Limnē Pyr g3041 g4442) 9 Su yamu gwa wantumintumi wa kumpindi saba walii yawaweriti na mabakuli saba galii yagamemiti

makomangu saba ga upeleru, kiziti na kung'ambira, na Makakala na Mwanakondolu wa amu pahala "Gwizi! Na nenii hanukulanguziyyi mdala gwa ndowa, pakawi. 23 Lushi alu lufira ndiri mshenji pota lyezi mdala gwakuwi Mwanakondolu!" 10 Su Rohu gwa kulangalira, toziya ukwisa wa Mlungs gulangaziya na Mlungs kanjegiti na ntumintumi gwa kumpindi Mwanakondolu ndo shikoluboyi shakuwi. 24 Wantu wa kankweneziya palugongu lutali nentu. Kananguziyyi maisi hawalikali mugulangala gwakuwi na wafalumi lushi lunanagala, Yerusalem palusuluka kulawa wa pasipanu hawaujege ri ulunda wawu. 25 Milyangu kumpindi, 11 pawung'ereng'eta ukwisa wa Mlungs. ya lushi alu hayiweri lupalahera paliwala poseri, toziya Ulangala wakuwi uweriti gambira libuwi lya beyi nkulu amu hapeni kuweri na pashiru. 26 Ukwisa na ligoya lyalishemwa yasipi, gambira mabuwi gaherepa nentu wa maisi havijegwi mnngati amu. 27 Kumbiti kwahera ga beyi nkulu, lilangala gambira libuwi lyalimulika. 12 shoseri shashiweriti shihumba hashingiri nakamu, Shiweriti na shibambaza sha liboma shitali na shikulu, ama muttu yoseri yamatenda vitwatira nya kualaziya lwaluwera na milyangu malongu na mawili na kila amu nya mpayu hapeni kingiri amu. Ndo wantu gumu guloleritwi na ntumintumi gwa kumpindi. Pa walii hera yawalembiritwi mushintola sha ukomu sha kila milyangu palembitwi matawu ga makabila lilongu Mwanakondolu ndo hawingiri amu.

na mawili ga Israeli. 13 Kuweriti na milyangu mikulu mitatu, uwega wa kwagulawiti mshenji kuweriti na milyangu mikulu mitatu na kushana milyangu mikulu mitatu na uwega wa kusika kuweriti na milyangu mikulu mitatu na uwega wa kwaguzyetiti mshenji kuweriti na milyangu mikulu mitatu. 14 Vibambaza nya lushi alu viweriti vinyawa kwa mabuwi galyanjiru lilongu na mawili na kila libuwi lya lyanjiru palembitwi litawu limu lya wantumintumi lilongu na wawili wa Mwanakondolu. 15 Su ntumintumi gwa kumpindi yakatakuliti naneni kaweriti na lubiki lwa zaabu lwa kupimira lushi, milyangu yakuwi na liboma lyakuwi. 16 Lushi alu luweriti teratera kwa upana na utali wakuwi. Ntumintumi gwa kumpindi kalupima lushi alu kwa shibiki shakuwi, luweriti na utali, upana na utali wa kugenda panani, handa kilumita elufu mbili na miya msheshi. 17 Ntumintumi gwa kumpindi kashipimiti shibambaza shakuvi viraa, nasheni shiweriti na upana wakuwi mita malongu sita kwa shipimu sha masu ga shimuntu, ntumintumi gwa kumpindi katendiriti. 18 Shibambaza ashi shiweriti washinyawa kwa mabuwi masherri ga beyi nkulu yagashemwa yasipi na lushi lweni luweriti walunyawa kwa zaabu iherepa, ilangala gambira libuwi lyalimulikiti. 19 Mabuwi ga lyanjiru ga shibambaza gaweriti gaheripiziwa kwa kila ntambu ya mabuwi ga beyi nkulu. Libuwi lya kwanja lya lyanjiru liweriti libuwi lya beyi nkulu lyalishemwa yasipi lya pili yakuti samawati lya tatu kaikedoni lya msheshi zumaridi, 20 lya mhanu saridoniki lya sita akiki lya saba krisolitu lya nane zabalajadi lya tisa topazi lya lilongu krisoparasoi lya lilongu na yimu yasintu na lya lilongu na mbili ametistu. 21 Na milyangu lilongu illi na miwili iweriti lulu lilongu na miwili, kila milyangu guweriti wagunyawwa kwa lulu yimu. Njira nkulu ya lushi iweriti wayinyawa kwa zaabu iherepa, yilangala handa libuwi lyalimulika. 22 Moniti ndiri Numba ya Mlungs mulushi alu, toziya Mtua Mlungs Yakawera

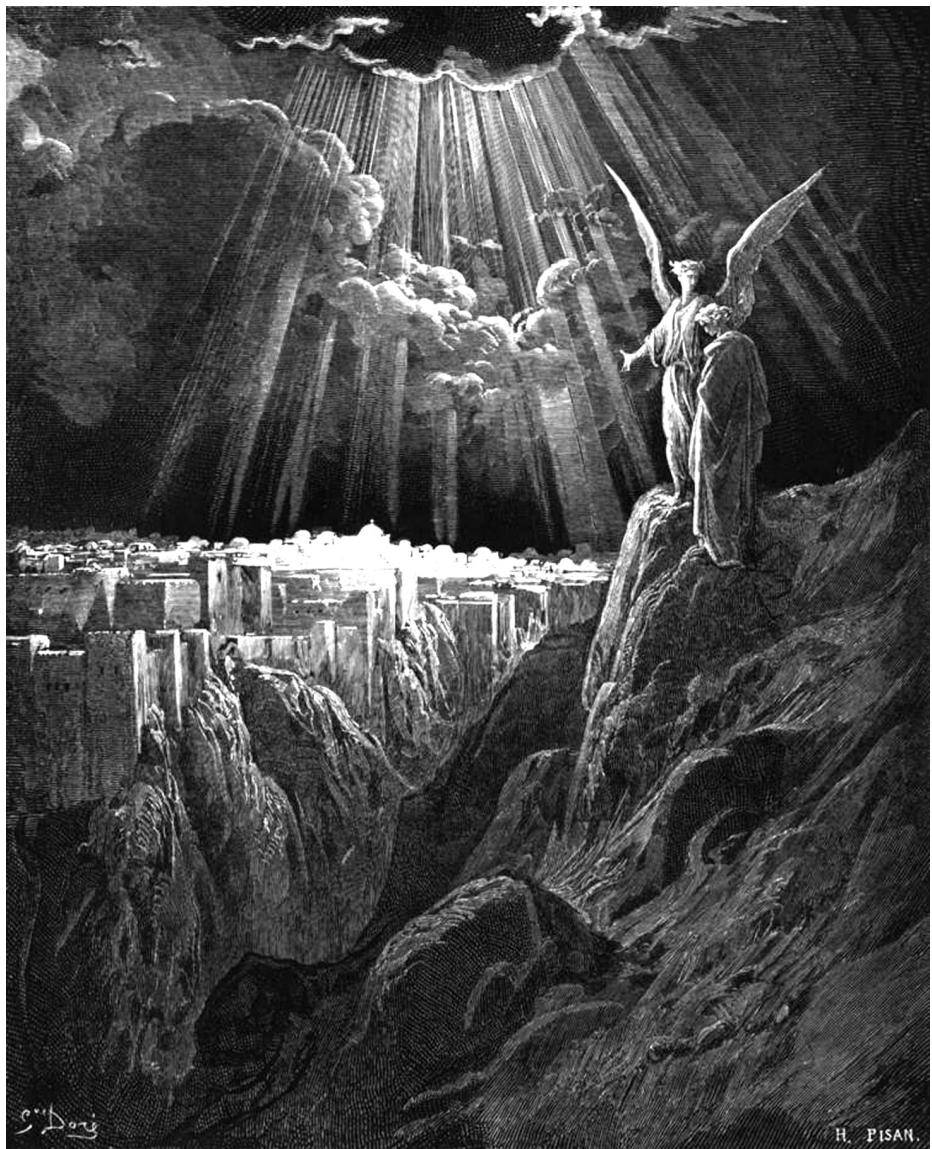
22 Shakapanu ntumintumi gwa kumpindi kananguziya lushemba lwa mashi ga ukomu galangala gambira gametameta, pagalawa mushibanta sha ufalumi sha Mlungs na Mwanakondolu. 2 Lushemba alu lunyililikiti kuitira pakati pa njira nkulu ya lushi. Pampeku pa lushemba alu kila uwega paweriti na mtera wa ukomu yagulera mabwajubwaju mala lilongu na mbili kila mwezi. Na mahamba gakuwi ndo mgota gwa kuwaponiziya wantu wa maisi goseri. 3 Kwahera shintu shoseri shashipangiliritwi hashiweri mulushi alu. Shibanta sha ufalumi sha Mlungs na sha Mwanakondolu hashiweri mulushi alu na wantumintumi wakuwi hawamguwira. 4 Hawashiwoni sheni shakuwi na litawu lyakuwi halilembwi muvyni vyawu.

5 Pashiru hapeni paweri kayi na hapeni wafiri gulangala gwa shikoluboyi ama gulangala gwa mshenji, toziya Mtua Mlungs hakawalangaliri, hawakolimlima gambira wafulumi mashaka goseri.

(aiōn g165) 6 Shakapanu ntumintumi gwa kumpindi kang'ambira, "Visoweru avi ndo vyanakaka na nya kujimilika. Mtua Mlungs yakawapanana wambuyi wakuwi Rohu gwakuwi, kamutmiti ntumintumi gwa kumpindi gwakuwi kawalanguziyyi wantumintumi wakuwi vitwatira vyeni mpaka vilawiri kanongola."

7 Yesu kalonga, "Gupikaniri! Niza kanongola. Mbaka yakuwi yakavintenda visoweru nya umbuyi wa Mlungs yaviwera mushintola ashi." 8 Neni Yohani, yanuvivoniti na kuvipikinira vitwatira avi. Pampikaniriti kala na kuwona, numsumtamaliriti makukama kulongolu kwa magulu ga ntumintumi gwa kumpindi ayu yakananguziyyi vitwatira avi, nfiriti kumguwira. 9 Kumbiti yomberi kang'ambira, "Guleki! Neni ndo ntumintumi hera gambira gwenga na walongu waku wambuyi wa Mlungs na woseri yagawajimira malagaliru yagawera mushintola ashi.

Gumguwiri Mluntu!" 10 Kayi kang'ambira, "Nagutula mfindiku visoweru nya umbuyi wa Mluntu yauwera mushintola ashi, toziya shipindi shapakwegera. 11 Su yakatenda ukondola na kendereyi kutenda ukondola na yakawera mdoda kendereyi kuwera mdoda, yakatenda Maheri na kongeri kutenda Maheri na yakawera mnanagala na kongeri kuwera mnanagala." 12 Yesu kalonga, "Gupikaniri! Nankwiza kanongola na lifupu mmawoku mwangu lyakumpanana kila yamu kulawirana na matendu gakuwi. 13 Neni Alufa na Omega, gwa kwanja na gwa upeleru, yomberi mwanjiru gwa vintu vyoseri na yakavimalira vintu vyoseri." 14 Mbaka yamu walii yawagulula nguwu zyawu, wapati kuwera na ukamilika ya kuliya libwajubwaju lya mtera gwa ukomu na kwingira mlushi kwa kupitira mumilyangu yakuwi. 15 Aku kunja kwana wantu wana matendu madoda kumbiti wang'ang'a na wahawi na wahumba na walaga na yawavigwira vinyagu na woseri yawafira kulonga upaya, hawalikali kunja lwa lushi. 16 "Neni Yesu, numtuma ntumintumi gwangu gwa kumpindi kawagambiziyi ukapitawu wa vitwatira avi muvipinga nya wantu vyavimjimira Yesu. Neni ndo miwiwuka gwa lukolu lwa Dawudi. Neni ndo ntondu ya mandawira!" 17 Rohu wa Mluntu na Mdala gwa ndowa wankulonga, "Gwizi!" Kila muntu yakapikanira aga na kalongi, "Gwizi!" Yakawera na yumiluwa na kizi, yakafira na katoli mashi ga ukomu hera. 18 Neni Yohani nuwaberiziya woseri yawapikanira visoweru nya umbuyi wa Mluntu vyaviwera mushintola ashi, Muntu yoseri pakongera shoseri muvitwatira avi, Mluntu hakamtendi katabiki kwa makomangu yagalembitwi mushintola ashi. 19 Na muntu yoseri pakapungula shoseri muvisoweru nya umbuyi awu wa Mluntu yauwera mushintola ashi, Mluntu hakampoki lifungu lyakuwi mumtera gwa ukomu na semu yakuwi mulushi lunanagala, vilii vyavilembitwi mushintola ashi. 20 Nayomberi yakalaviya ukapitawu kuusu vitwatira avi kalonga, "Nakaka nankwiza kanongola." Yina hangu. Gwizi Mtuwa Yesu! 21 Manemu ga Mtuwa Yesu, gaweri pamuhera na mwenga. Yina hangu.

*Nuluwona lushi lunanagala, Yerusalemu ya syayi, palusuluka kulawa kumpindi kwa Mlungu.
Luweriti litandirwa weri gambira mdala gwa ndowa yakaheripizitwi kala kuliwona na mpalu
gwakuwi. Shakapanu mpikaniriti liziwu likulu kulawa mushibanta sha ufalumi lilonga, "Guloli!
Kaya ya Mlungu pamuhera na wantu. Hakalikali pakati pawu, nawomberi hawaweri wantu
wakuwi, nayomberi hakaweri Mlungu gwawu.*

Ugubutulu 21:2-3

Reader's Guide

Pogolo at AionianBible.org/Readers-Guide

The Aionian Bible republishes public domain and Creative Common Bible texts that are 100% free to copy and print. The original translation is unaltered and notes are added to help your study. The notes show the location of eleven special Greek and Hebrew Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and for all mankind, and the nature of afterlife destinies.

Who has the authority to interpret the Bible and examine the underlying Hebrew and Greek words? That is a good question! We read in 1 John 2:27, "*As for you, the anointing which you received from him remains in you, and you do not need for anyone to teach you. But as his anointing teaches you concerning all things, and is true, and is no lie, and even as it taught you, you remain in him.*" Every Christian is qualified to interpret the Bible! Now that does not mean we will all agree. Each of us is still growing in our understanding of the truth. However, it does mean that there is no infallible human or tradition to answer all our questions. Instead the Holy Spirit helps each of us to know the truth and grow closer to God and each other.

The Bible is a library with 66 books in the Protestant Canon. The best way to learn God's word is to read entire books. Read the book of Genesis. Read the book of John. Read the entire Bible library. Topical studies and cross-referencing can be good. However, the safest way to understand context and meaning is to read whole Bible books. Chapter and verse numbers were added for convenience in the 16th century, but unfortunately they can cause the Bible to seem like an encyclopedia. The Aionian Bible is formatted with simple verse numbering, minimal notes, and no cross-referencing in order to encourage the reading of Bible books.

Bible reading must also begin with prayer. Any Christian is qualified to interpret the Bible with God's help. However, this freedom is also a responsibility because without the Holy Spirit we cannot interpret accurately. We read in 1 Corinthians 2:13-14, "*And we speak of these things, not with words taught by human wisdom, but with those taught by the Spirit, comparing spiritual things with spiritual things. Now the natural person does not receive the things of the Spirit of God, for they are foolishness to him, and he cannot understand them, because they are spiritually discerned.*" So we cannot understand in our natural self, but we can with God's help through prayer.

The Holy Spirit is the best writer and he uses literary devices such as introductions, conclusions, paragraphs, and metaphors. He also writes various genres including historical narrative, prose, and poetry. So Bible study must spiritually discern and understand literature. Pray, read, observe, interpret, and apply. Finally, "*Do your best to present yourself approved by God, a worker who does not need to be ashamed, properly handling the word of truth.*" 2 Timothy 2:15. "*God has granted to us his precious and exceedingly great promises; that through these you may become partakers of the divine nature, having escaped from the corruption that is in the world by lust. Yes, and for this very cause adding on your part all diligence, in your faith supply moral excellence; and in moral excellence, knowledge; and in knowledge, self-control; and in self-control patience; and in patience godliness; and in godliness brotherly affection; and in brotherly affection, love. For if these things are yours and abound, they make you to be not idle nor unfruitful to the knowledge of our Lord Jesus Christ,*" 2 Peter 1:4-8.

Glossary

Pogolo at AionianBible.org/Glossary

The Aionian Bible un-translates and instead transliterates eleven special words to help us better understand the extent of God's love for individuals and all mankind, and the nature of afterlife destinies. The original translation is unaltered and a note is added to 64 Old Testament and 200 New Testament verses. Compare the meanings below to the Strong's Concordance and Glossary definitions.

Abyssos g12

Greek: proper noun, place

Usage: 9 times in 3 books, 6 chapters, and 9 verses

Meaning:

Temporary prison for special fallen angels such as Apollyon, the Beast, and Satan.

aīdios g126

Greek: adjective

Usage: 2 times in Romans 1:20 and Jude 6

Meaning:

Lasting, enduring forever, eternal.

aiōn g165

Greek: noun

Usage: 127 times in 22 books, 75 chapters, and 102 verses

Meaning:

A lifetime or time period with a beginning and end, an era, an age, the completion of which is beyond human perception, but known only to God the creator of the aiōns, Hebrews 1:2. Never meaning simple endless or infinite chronological time in Greek usage. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs.

aiōnios g166

Greek: adjective

Usage: 71 times in 19 books, 44 chapters, and 69 verses

Meaning:

From start to finish, pertaining to the age, lifetime, entirety, complete, or even consummate. Never meaning simple endless or infinite chronological time in Koine Greek usage. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs.

eleēsē g1653

Greek: verb, aorist tense, active voice, subjunctive mood, 3rd person singular

Usage: 1 time in this conjugation, Romans 11:32

Meaning:

To have pity on, to show mercy. Typically, the subjunctive mood indicates possibility, not certainty. However, a subjunctive in a purpose clause is a resulting action as certain as the causal action. The subjunctive in a purpose clause functions as an indicative, not an optative. Thus, the grand conclusion of grace theology in Romans 11:32 must be clarified. God's mercy on all is not a possibility, but a certainty. See ntgreek.org.

Geenna g1067

Greek: proper noun, place

Usage: 12 times in 4 books, 7 chapters, and 12 verses

Meaning:

Valley of Hinnom, Jerusalem's trash dump, a place of ruin, destruction, and judgment in this life, or the next, though not eternal to Jesus' audience.

Hades g86

Greek: proper noun, place

Usage: 11 times in 5 books, 9 chapters, and 11 verses

Meaning:

Synonomous with Sheol, though in New Testament usage Hades is the temporal place of punishment for deceased unbelieving mankind, distinct from Paradise for deceased believers.

Limnē Pyr g3041 g4442

Greek: proper noun, place

Usage: Phrase 5 times in the New Testament

Meaning:

Lake of Fire, final punishment for those not named in the Book of Life, prepared for the Devil and his angels, Matthew 25:41.

Sheol h7585

Hebrew: proper noun, place

Usage: 66 times in 17 books, 50 chapters, and 64 verses

Meaning:

The grave or temporal afterlife world of both the righteous and unrighteous, believing and unbelieving, until the general resurrection.

Tartaroō g5020

Greek: proper noun, place

Usage: 1 time in 2 Peter 2:4

Meaning:

Temporary prison for particular fallen angels awaiting final judgment.

Glossary +

AionianBible.org/Bibles/Pogolo---Pogoro-Bible/Noted

Glossary references are below. Strong's Hebrew and Greek number notes are added to 64 Old Testament and 200 New Testament verses. Questioned verse translations do not contain Aionian Glossary words and may wrongly imply *eternal* or *Hell*. * The note placement is skipped or adjusted for verses with non-standard numbering.

Abyssos

Luka 8:31
Warumi 10:7
Ugubutulu 9:1
Ugubutulu 9:2
Ugubutulu 9:11
Ugubutulu 11:7
Ugubutulu 17:8
Ugubutulu 20:1
Ugubutulu 20:3

Matendu 3:21
Matendu 15:18
Warumi 1:25
Warumi 9:5
Warumi 11:36
Warumi 12:2
Warumi 16:27
1 Wakorintu 1:20
1 Wakorintu 2:6
1 Wakorintu 2:7
1 Wakorintu 2:8

1 Peteru 1:25
1 Peteru 4:11
1 Peteru 5:11
2 Peteru 3:18
1 Yohani 2:17
2 Yohani 1:2
Yuda 1:13
Yuda 1:25
Ugubutulu 1:6
Ugubutulu 1:18
Ugubutulu 4:9
Ugubutulu 4:10
Ugubutulu 5:13
Ugubutulu 7:12
Ugubutulu 10:6
Ugubutulu 11:15
Ugubutulu 14:11
Ugubutulu 15:7
Ugubutulu 19:3
Ugubutulu 20:10
Ugubutulu 22:5

aïdios

Warumi 1:20
Yuda 1:6

1 Wakorintu 3:18
1 Wakorintu 8:13
1 Wakorintu 10:11
2 Wakorintu 4:4

Ugubutulu 4:10
Ugubutulu 5:13
Ugubutulu 7:12
Ugubutulu 10:6
Ugubutulu 11:15
Ugubutulu 14:11
Ugubutulu 15:7
Ugubutulu 19:3
Ugubutulu 20:10
Ugubutulu 22:5

aiōn

Matayu 12:32
Matayu 13:22
Matayu 13:39
Matayu 13:40
Matayu 13:49
Matayu 21:19
Matayu 24:3
Matayu 28:20
Mariku 3:29
Mariku 4:19
Mariku 10:30
Mariku 11:14
Luka 1:33
Luka 1:55
Luka 1:70
Luka 16:8
Luka 18:30
Luka 20:34
Luka 20:35
Yohani 4:14
Yohani 6:51
Yohani 6:58
Yohani 8:35
Yohani 8:51
Yohani 8:52
Yohani 9:32
Yohani 10:28
Yohani 11:26
Yohani 12:34
Yohani 13:8
Yohani 14:16

2 Wakorintu 11:31
Wagalatiya 1:4
Wagalatiya 1:5
Waefesu 1:21
Waefesu 2:2
Waefesu 2:7
Waefesu 3:9
Waefesu 3:11
Waefesu 3:21
Waefesu 6:12
Wafilipi 4:20
Wakolosayi 1:26
1 Timotewu 1:17
1 Timotewu 6:17
2 Timotewu 4:10
2 Timotewu 4:18
Titu 2:12
Waebulaniya 1:2
Waebulaniya 1:8
Waebulaniya 5:6
Waebulaniya 6:5
Waebulaniya 6:20
Waebulaniya 7:17
Waebulaniya 7:21
Waebulaniya 7:24
Waebulaniya 7:28
Waebulaniya 9:26
Waebulaniya 11:3
Waebulaniya 13:8
Waebulaniya 13:21
1 Peteru 1:23

aiōnios

Matayu 18:8
Matayu 19:16
Matayu 19:29
Matayu 25:41
Matayu 25:46
Mariku 3:29
Mariku 10:17
Mariku 10:30
Luka 10:25
Luka 16:9
Luka 18:18
Luka 18:30
Yohani 3:15
Yohani 3:16
Yohani 3:36
Yohani 4:14
Yohani 4:36
Yohani 5:24
Yohani 5:39
Yohani 6:27
Yohani 6:40
Yohani 6:47
Yohani 6:54
Yohani 6:68

Yohani 10:28
Yohani 12:25
Yohani 12:50
Yohani 17:2
Yohani 17:3
Matendu 13:46
Matendu 13:48
Warumi 2:7
Warumi 5:21
Warumi 6:22
Warumi 6:23
Warumi 16:25
Warumi 16:26
2 Wakorintu 4:17
2 Wakorintu 4:18
2 Wakorintu 5:1
Wagalatiya 6:8
2 Watesaloniki 1:9
2 Watesaloniki 2:16
1 Timotewu 1:16
1 Timotewu 6:12
1 Timotewu 6:16
2 Timotewu 1:9
2 Timotewu 2:10
Titu 1:2
Titu 3:7
Filimoni 1:15
Waebulaniya 5:9
Waebulaniya 6:2
Waebulaniya 9:12
Waebulaniya 9:14
Waebulaniya 9:15
Waebulaniya 13:20
1 Peteru 5:10
2 Peteru 1:11
1 Yohani 1:2
1 Yohani 2:25
1 Yohani 3:15
1 Yohani 5:11
1 Yohani 5:13
1 Yohani 5:20
Yuda 1:7
Yuda 1:21
Ugubutulu 14:6

eleēsē

Warumi 11:32

Geenna

Matayu 5:22
Matayu 5:29
Matayu 5:30
Matayu 10:28
Matayu 18:9
Matayu 23:15
Matayu 23:33
Mariku 9:43

Mariku 9:45
Mariku 9:47
Luka 12:5
Yakobu 3:6
Hadēs
Matayu 11:23
Matayu 16:18
Luka 10:15
Luka 16:23
Matendu 2:27
Matendu 2:31
1 Wakorintu 15:55
Ugubutulu 1:18
Ugubutulu 6:8
Ugubutulu 20:13
Ugubutulu 20:14

Limnē Pyr

Ugubutulu 19:20
Ugubutulu 20:10
Ugubutulu 20:14
Ugubutulu 20:15
Ugubutulu 21:8
Sheol
Genesis 37:35
Genesis 42:38
Genesis 44:29
Genesis 44:31
Numbers 16:30
Numbers 16:33
Deuteronomy 32:22
1 Samuel 2:6
2 Samuel 22:6
1 Kings 2:6
1 Kings 2:9
Job 7:9
Job 11:8
Job 14:13
Job 17:13
Job 17:16
Job 21:13
Job 24:19
Job 26:6
Psalms 6:5
Psalms 9:17
Psalms 16:10
Psalms 18:5
Psalms 30:3
Psalms 31:17
Psalms 49:14
Psalms 49:15
Psalms 55:15
Psalms 86:13
Psalms 88:3
Psalms 89:48

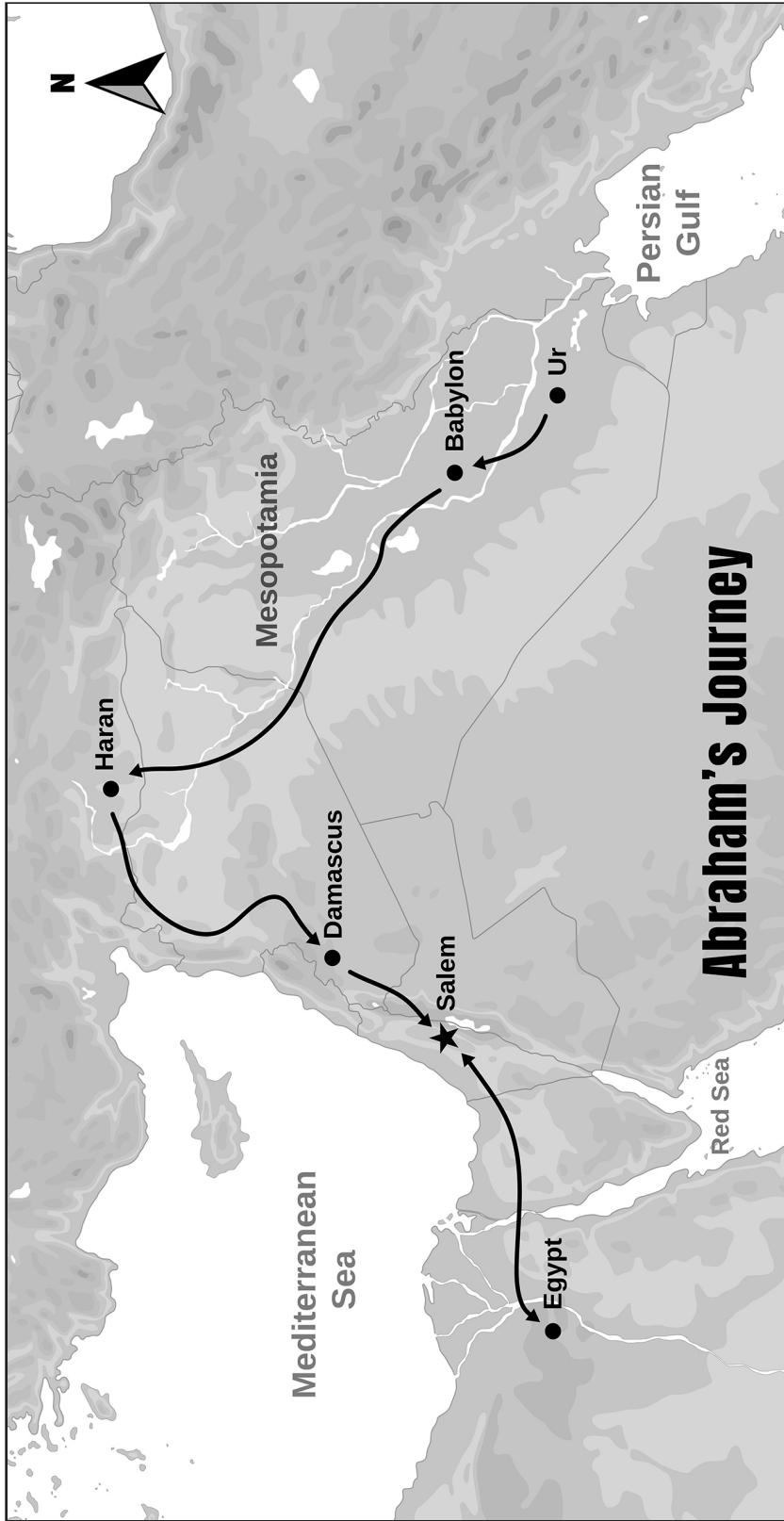
Psalms 116:3
Psalms 139:8
Psalms 141:7
Proverbs 1:12
Proverbs 5:5
Proverbs 7:27
Proverbs 9:18
Proverbs 15:11
Proverbs 15:24
Proverbs 23:14
Proverbs 27:20
Proverbs 30:16
Ecclesiastes 9:10
Song of Solomon 8:6
Isaiah 5:14
Isaiah 7:11
Isaiah 14:9
Isaiah 14:11
Isaiah 14:15
Isaiah 28:15
Isaiah 28:18
Isaiah 38:10
Isaiah 38:18
Isaiah 57:9
Ezekiel 31:15
Ezekiel 31:16
Ezekiel 31:17
Ezekiel 32:21
Ezekiel 32:27
Hosea 13:14
Amos 9:2
Jonah 2:2
Habakkuk 2:5

Tartaroō

2 Peteru 2:4

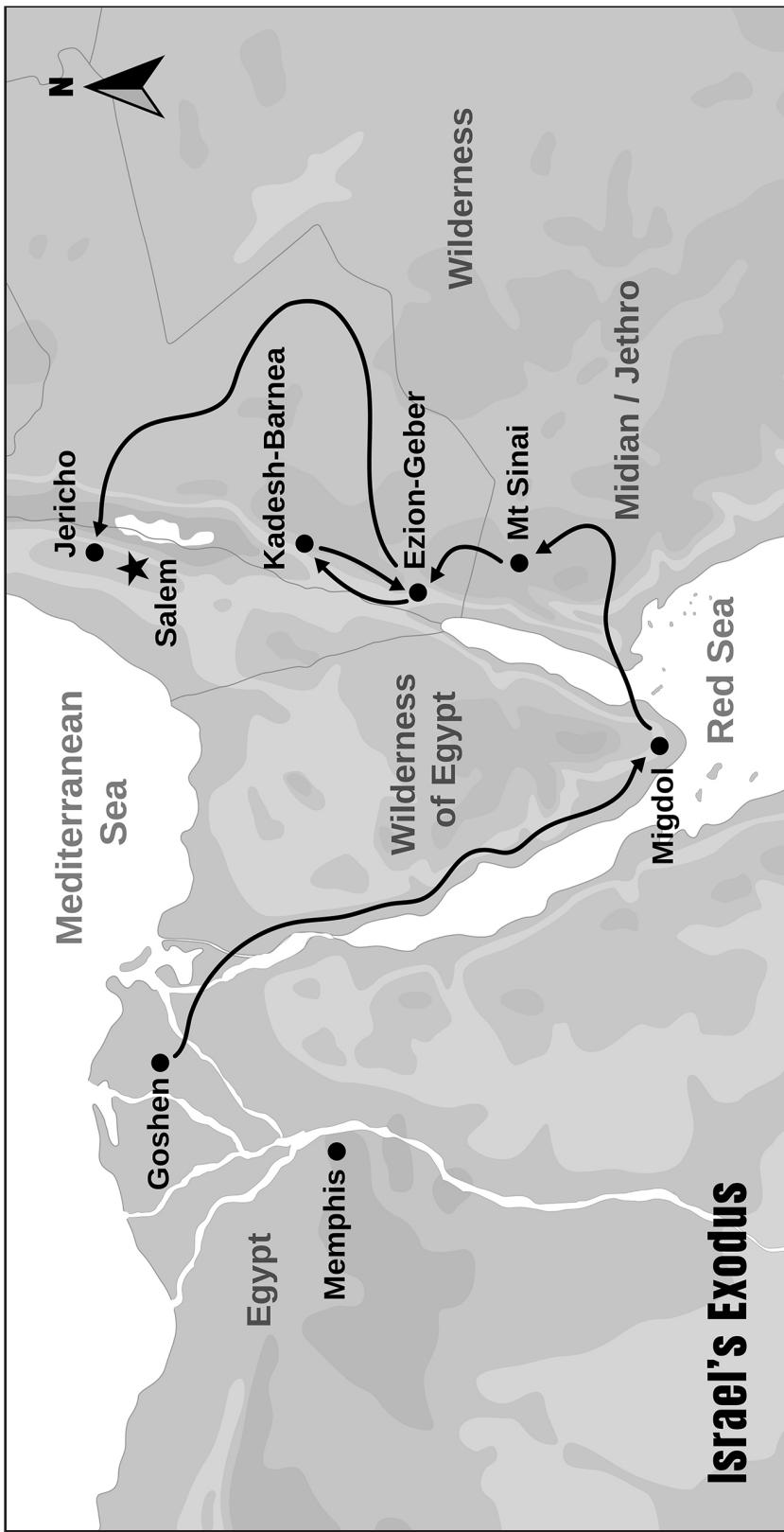
Questioned

Matayu 13:42
Matayu 13:50
2 Peteru 2:17

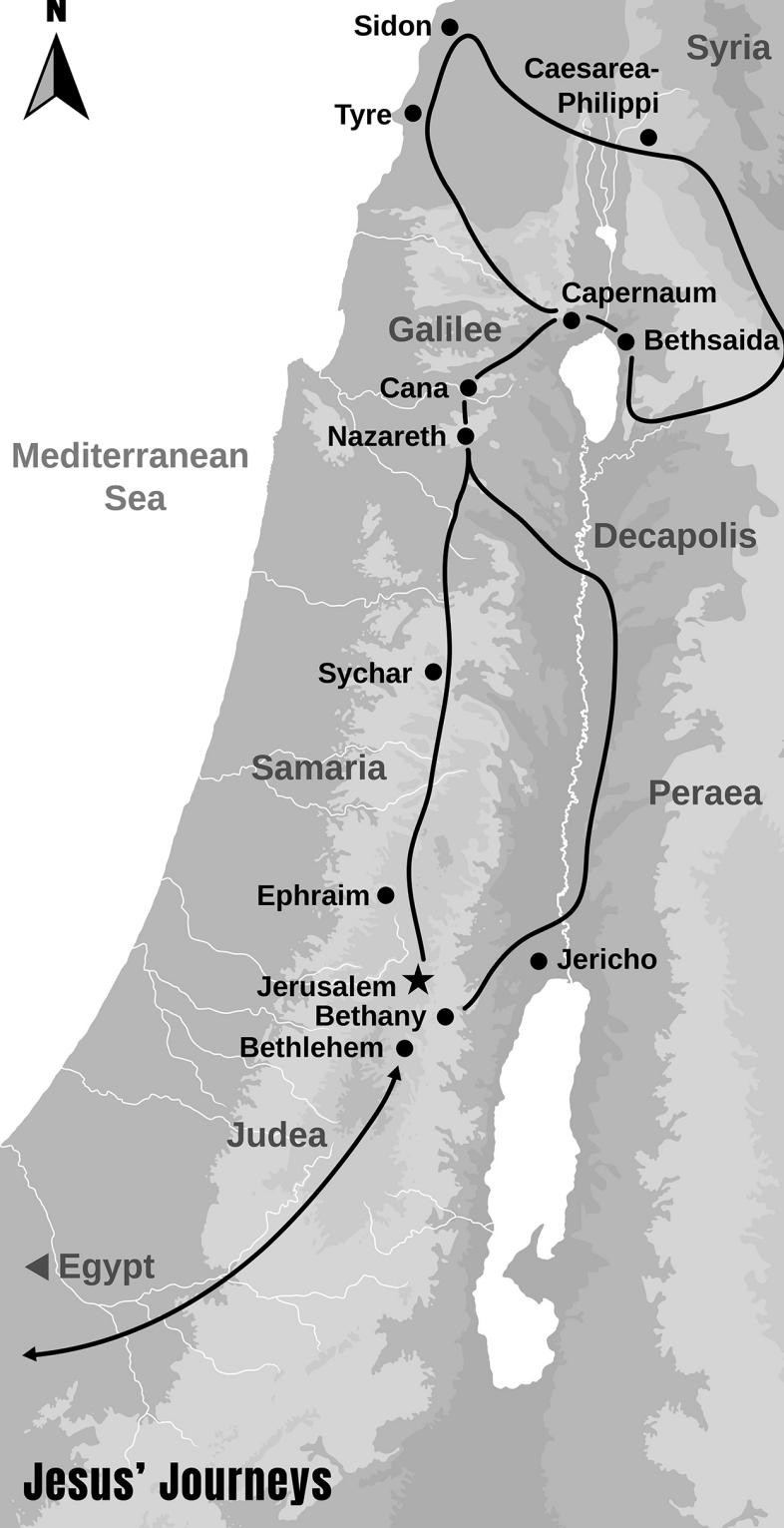

Abraham's Journey

Kwa njimtu Aburahamu kampikanintii Mlungu pakastemiti *kagendi muisi Mlungu mekamppani iweri yakuvi.*
Tembera kavimana ndiri pakaweriti kankugenda, Aburahamu kawukiti. - Waebulaniya 11:8

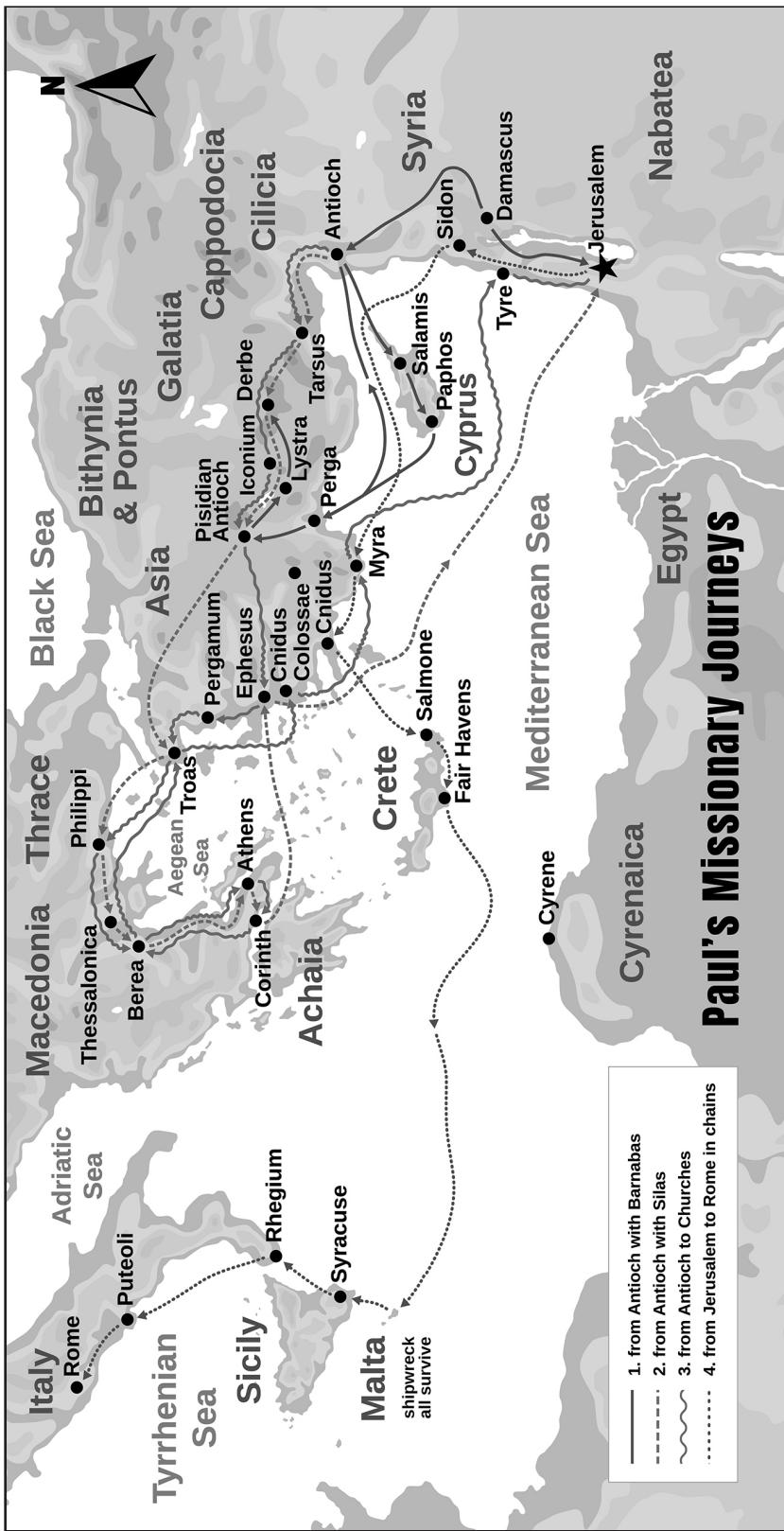

"When Pharaoh had let the people go, God didn't lead them by the way of the land of the Philistines, although that was near; for God said, 'Lest perhaps the people change their minds when they see war, and they return to Egypt'" Exodus 13:17

Toziya Mwana gwa muntu kiza ndii wamtenderi, iia kuwatendera na kulavia ukomu wakuwi uwei shilpira sha wantu wavuwa. - Mariku 10:45

Paul's Missionary Journeys

Neri Paulu mmanda gwa Kristu Yesu, Mungu kansyagulit neri weri ntumintumi na yakanshemiti mbweri Shisoweru shiwagira. - Warumi 1:1

Creation 4004 B.C.

Adam and Eve created	4004
Tubal-cain forges metal	3300
Enoch walks with God	3017
Methuselah dies at age 969	2349
God floods the Earth	2349
Tower of Babel thwarted	2247
Abraham sojourns to Canaan	1922
Jacob moves to Egypt	1706
Moses leads Exodus from Egypt	1491
Gideon judges Israel	1245
Ruth embraces the God of Israel	1168
David installed as King	1055
King Solomon builds the Temple	1018
Elijah defeats Baal's prophets	896
Jonah preaches to Nineveh	800
Assyrians conquer Israelites	721
King Josiah reforms Judah	630
Babylonians capture Judah	605
Persians conquer Babylonians	539
Cyrus frees Jews, rebuilds Temple	537
Nehemiah rebuilds the wall	454
Malachi prophesies the Messiah	416
Greeks conquer Persians	331
Seleucids conquer Greeks	312
Hebrew Bible translated to Greek	250
Maccabees defeat Seleucids	165
Romans subject Judea	63
Herod the Great rules Judea	37

(The Annals of the World, James Usher)

Jesus Christ born 4 B.C.

New Heavens and Earth

- Christ returns for his people
- 1956 Jim Elliot martyred in Ecuador
- 1830 John Williams reaches Polynesia
- 1731 Zinzendorf leads Moravian mission
- 1614 Japanese kill 40,000 Christians
- 1572 Jesuits reach Mexico
- 1517 Martin Luther leads Reformation
- 1455 Gutenberg prints first Bible
- 1323 Franciscans reach Sumatra
- 1276 Ramon Llull trains missionaries
- 1100 Crusades tarnish the church
- 1054 The Great Schism
- 997 Adalbert martyred in Prussia
- 864 Bulgarian Prince Boris converts
- 716 Boniface reaches Germany
- 635 Alopen reaches China
- 569 Longinus reaches Alodia / Sudan
- 432 Saint Patrick reaches Ireland
- 397 Carthage ratifies Bible Canon
- 341 Ulfilas reaches Goth / Romania
- 325 Niceae proclaims God is Trinity
- 250 Denis reaches Paris, France
- 197 Tertullian writes Christian literature
- 70 Titus destroys the Jewish Temple
- 61 Paul imprisoned in Rome, Italy
- 52 Thomas reaches Malabar, India
- 39 Peter reaches Gentile Cornelius
- 33 Holy Spirit empowers the Church

(Wikipedia, Timeline of Christian missions)

Resurrected 33 A.D.

What are we? ►			Genesis 1:26 - 2:3	
How are we sinful? ►			Romans 5:12-19	
Where are we?			Innocence	
			Eternity Past	Creation 4004 B.C.
Who are we? ►	God	Father	John 10:30 God's perfect fellowship	Genesis 1:31 God's perfect fellowship with Adam in The Garden of Eden
		Son		
		Holy Spirit		
	Mankind	Living	Genesis 1:1 No Creation No people	Genesis 1:31 No Fall No unholy Angels
		Deceased believing		
		Deceased unbelieving		
	Angels	Holy		
		Imprisoned		
		Fugitive		
		First Beast		
		False Prophet		
		Satan		
Why are we? ►			Romans 11:25-36, Ephesian 2:7	

Mankind is created in God's image, male and female He created us

Sin entered the world through Adam and then death through sin

When are we?

Fallen				Glory				
Fall to sin No Law	Moses' Law 1500 B.C.	Christ 33 A.D.	Church Age Kingdom Age	New Heavens and Earth				
1 Timothy 6:16 Living in unapproachable light				Acts 3:21 Philippians 2:11 Revelation 20:3				
John 8:58 Pre-incarnate		John 1:14 Incarnate	Luke 23:43 Paradise	God's perfectly restored fellowship with all Mankind praising Christ as Lord in the Holy City				
Psalm 139:7 Everywhere		John 14:17 Living in believers						
Ephesians 2:1-5 Serving the Savior or Satan on Earth								
Luke 16:22 Blessed in Paradise								
Luke 16:23, Revelation 20:5,13 Punished in Hades until the final judgment				Matthew 25:41 Revelation 20:10				
Hebrews 1:14 Serving mankind at God's command								
2 Peter 2:4, Jude 6 Imprisoned in Tartarus								
1 Peter 5:8, Revelation 12:10 Rebelling against Christ Accusing mankind				Revelation 20:13 Thalaasa				
				Revelation 19:20 Lake of Fire				
				Revelation 20:2 Abyss				

For God has bound all over to disobedience in order to show mercy to all

Destiny

Pogolo at AionianBible.org/Destiny

The Aionian Bible shows the location of eleven special Greek and Hebrew Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and for all mankind, and the nature of after-life destinies. The underlying Hebrew and Greek words typically translated as *Hell* show us that there are not just two after-life destinies, Heaven or Hell. Instead, there are a number of different locations, each with different purposes, different durations, and different inhabitants. Locations include 1) Old Testament *Sheol* and New Testament *Hadēs*, 2) *Geenna*, 3) *Tartaroō*, 4) *Abyssos*, 5) *Limnē Pyr*, 6) *Paradise*, 7) *The New Heaven*, and 8) *The New Earth*. So there is reason to review our conclusions about the destinies of redeemed mankind and fallen angels.

The key observation is that fallen angels will be present at the final judgment, 2 Peter 2:4 and Jude 6. Traditionally, we understand the separation of the Sheep and the Goats at the final judgment to divide believing from unbelieving mankind, Matthew 25:31-46 and Revelation 20:11-15. However, the presence of fallen angels alternatively suggests that Jesus is separating redeemed mankind from the fallen angels. We do know that Jesus is the helper of mankind and not the helper of the Devil, Hebrews 2. We also know that Jesus has atoned for the sins of all mankind, both believer and unbeliever alike, 1 John 2:1-2. Deceased believers are rewarded in Paradise, Luke 23:43, while unbelievers are punished in Hades as the story of Lazarus makes plain, Luke 16:19-31. Yet less commonly known, the punishment of this selfish man and all unbelievers is before the final judgment, is temporal, and is punctuated when Hades is evacuated, Revelation 20:13. So is there hope beyond Hades for unbelieving mankind? Jesus promised, "*the gates of Hades will not prevail*," Matthew 16:18. Paul asks, "*Hades where is your victory?*" 1 Corinthians 15:55. John wrote, "*Hades gives up*," Revelation 20:13.

Jesus comforts us saying, "*Do not be afraid*," because he holds the keys to *unlock* death and Hades, Revelation 1:18. Yet too often our Good News sounds like a warning to "*be afraid*" because Jesus holds the keys to *lock* Hades! Wow, we have it backwards! Hades will be evacuated! And to guarantee hope, once emptied, Hades is thrown into the Lake of Fire, never needed again, Revelation 20:14.

Finally, we read that anyone whose name is not written in the Book of Life is thrown into the Lake of Fire, the second death, with no exit ever mentioned or promised, Revelation 21:1-8. So are those evacuated from Hades then, "*out of the frying pan, into the fire?*" Certainly, the Lake of Fire is the destiny of the Goats. But, do not be afraid. Instead, read the Bible's explicit mention of the purpose of the Lake of Fire and the identity of the Goats, "*Then he will say also to those on the left hand, 'Depart from me, you cursed, into the consummate fire which is prepared for... the devil and his angels,'*" Matthew 25:41. Bad news for the Devil. Good news for all mankind!

Faith is not a pen to write your own name in the Book of Life. Instead, faith is the glasses to see that the love of Christ for all mankind has already written our names in Heaven. "*If the first fruit is holy, so is the lump*," Romans 11:16. Though unbelievers will suffer regrettable punishment in Hades, redeemed mankind will never enter the Lake of Fire, prepared for the devil and his angels. And as God promised, all mankind will worship Christ together forever, Philippians 2:9-11.

Disciple All Nations

Su mgendi kwa wantu wa makabila goseri kila pahala na muwatendi waweri wafundwa wangu, muwabatizi multifawu ly'a Tati na Mwana na Rohu Mnangala, - Matayu 28:19

